

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ
МОВНИЙ ВІДДІЛ

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЇ ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ
«МЕТОДИКА ТА СПЕЦИФІКА ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ У
ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ»

2 грудня 2021 року

Харків 2021

Затверджено рішенням мовного відділу Національної академії Національної гвардії України (протокол № 5 від 01.12.2021)

Організаційний комітет:

Володимир ЛЮТИЙ, начальник мовного відділу Національної академії Національної гвардії України, підполковник (голова).

Ілля ЯЩЕНКО, заступник начальника мовного відділу-начальник служби мовної підготовки мовного відділу Національної академії Національної гвардії України, майор.

Дмитро ОДЕРІЙ, викладач служби мовної підготовки мовного відділу Національної академії Національної гвардії України, старший лейтенант.

Майя СЕРГІЄНКО, викладач служби тестування мовного відділу Національної академії Національної гвардії України.

Анна МАРТАКОВА, старший викладач служби тестування мовного відділу Національної академії Національної гвардії України.

Тези доповідей Всеукраїнської науково-методичної Інтернет-конференції «Методика та специфіка викладання іноземних мов у закладах вищої освіти». Харків: Національна академія Національної гвардії України, 2021. 373 с.

До збірника увійшли тези доповідей Всеукраїнської науково-методичної Інтернет-конференції «Методика та специфіка викладання іноземних мов у закладах вищої освіти» (2 грудня 2021 р.). Розраховано на наукових працівників, викладачів, аспірантів філологічних та педагогічних спеціальностей.

Тези доповідей відтворені з авторських оригіналів.

За достовірність представлених матеріалів, дотримання авторського права, точність цитування, граматичні та стилістичні помилки відповідальність несуть автори.

ЗМІСТ

РОЗДІЛ № 1. МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ НАВЧАННЯ: НОВІТНІ ПІДХОДИ ТА ДОСВІД ЇХ ВПРОВАДЖЕННЯ

Бадюк О. О.

ПОБУДОВА ЕФЕКТИВНИХ ПРЕЗЕНТАЦІЙ У СУЧАСНІЙ МЕТОДИЦІ ВИКЛАДАННЯ _____ **15-16**

Бандура Ю. Б.

ПРОЕКТУВАННЯ ТА ПРОВЕДЕННЯ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ЗА ДОПОМОГОЮ ВІРТУАЛЬНОГО КЛАСУ _____ **16-19**

Білецький О. А., Подолянська С. О.

ЦИФРОВА ГРАМОТНІСТЬ І ВИКОРИСТАННЯ ІКТ У ШКІЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ _____ **19-22**

Гарань Н. С.

СВІТОГЛЯДНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ НАУКОВОЇ МОВИ _____ **22-24**

Гладченко А. М.

ВИКОРИСТАННЯ АЛЬТЕРНАТИВНИХ МЕТОДИК У ВИКЛАДАННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ _____ **24-27**

Гриньова Ю. І.

ВЗАЄМОВІДВІДУВАННЯ ВІДКРИТИХ ЗАНЯТЬ, ЯК МЕТОД ПІДТРИМКИ ТА РОЗВИТКУ ВИКЛАДАННЯ _____ **27-30**

Hulchevska M.

MACROLOGUE METHOD FOR TEACHING MILITARY ENGLISH _____ **30-32**

Іванчик О. В., Комарова О. С.

МОТИВАЦІЙНІ КОМПОНЕНТИ ІНТЕРАКТИВНИХ ЗАНЯТЬ: СУЧАСНІ МЕТОДИ І ЗАСОБИ _____ **32-34**

Косович О. В., Пермякова О. Г., Бубняк Р. А.

ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ У ПРОВЕДЕННІ МОНІТОРИНГУ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ _____ **34-38**

Косович О. В., Пермякова О. Г.

ОСОБЛИВОСТІ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ У ВИЩІЙ ШКОЛІ В КОНТЕКСТІ ІНТЕНСИФІКАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ **38-41**

Леонтьєва О. В.

РЕАЛІЗАЦІЯ МУЛЬТИСЕНСОРНОГО ПІДХОДУ НА ЗАНЯТТЯХ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ _____ **41-43**

Ломакіна І. А.

ВИКОНАННЯ ПИСЬМОВИХ ЗАВДАНЬ І ФОРМУВАННЯ ІСПАНОМОВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ У ПИСЬМІ _____ **43-46**

Lopatynska I.

OPPORTUNITIES FOR DIVERSITY AND INCLUSION IN THE STUDENTS'

GROUP	46-48
<i>Марчук І. П., Іванова Н. Г.</i>	
АНАЛІЗ ДОСВІДУ МЕНЕДЖМЕНТУ СИСТЕМИ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ У ВЕЛИКІЙ БРИТАНІЇ	49-51
<i>Матвєєнко О. В., Федорович М. А., Щеглов С. М.</i>	
ПРАКТИЧНЕ ВПРОВАДЖЕННЯ ЗАСАД ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦЯМИ ЗБРОЙНИХ СИЛАХ УКРАЇНИ ПІД ЧАС ІНДИВІДУАЛЬНОЇ ПІДГОТОВКИ	51-53
<i>Miahka M.</i>	
STRATEGIES OF MOTIVATING CADETS IN THE ENGLISH LANGUAGE CLASSROOM	53-55
<i>Поліщук О. А., Ірчишина М. В.</i>	
НОВІТНІ ПІДХОДИ ТА МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ЗВО МВС	55-57
<i>Sukhova A.</i>	
LEARNING STYLES: ESL TEACHING TECHNIQUES	57-60
<i>Харитоновна Н. В.</i>	
ДО ПИТАННЯ ЗАСВОЄННЯ ГРАМАТИКИ ЛАТИНСЬКОЇ МОВИ ІНОЗЕМНИМИ СТУДЕНТАМИ	60-62
<i>Хорошилова Ю. О., Мідіна А. С.</i>	
НАВЧАННЯ ГОВОРІННЯ НА ЗАНЯТТЯХ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ВІЗ ВІЙСЬКОВОГО ПРОФІЛЮ ЧЕРЕЗ ОПТИМІЗАЦІЮ ВИКОРИСТАННЯ АУДИТОРНОГО ЧАСУ ВИКЛАДАЧЕМ	62-64
<i>Юшко С. В.</i>	
СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ПРОВЕДЕННЯ ЛЕКЦІЙ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ: КРОК НАЗУСТРІЧ СТУДЕНТОВІ	64-66
РОЗДІЛ № 2. ФОРМУВАННЯ ЦИФРОВОЇ ГРАМОТНОСТІ ВИКЛАДАЧІВ ТА МАЙБУТНІХ СПЕЦІАЛІСТІВ (КУРСАНТІВ/СТУДЕНТІВ)	
<i>Гаврилова І. М.</i>	
МОТИВАЦІЯ ВИКЛАДАЧІВ ЩОДО ВИКОРИСТАННЯ ЦИФРОВИХ МЕДІА	67-68
<i>Kutran S., Strilets L.</i>	
THE USE OF ONLINE FLIPPED CLASSROOM IN TEACHING ESP	68-69
<i>Лебедь Ю. Ф.</i>	
ЦИФРОВІЗАЦІЯ ВИКЛАДАННЯ ЛАТИНСЬКОЇ МОВИ СТУДЕНТАМ-МЕДИКАМ	69-72
<i>Радзієвська О. В., Лоза І. Г.</i>	
ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ СПЕЦІАЛІСТІВ ЗАСОБАМИ	КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ СУЧАСНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ

ТЕХНОЛОГІЙ _____ **72-75**

Yakovenko N., Starchenko Ya.

CRITICAL THINKING SKILLS DEVELOPMENT DURING STUDENTS' SELF-STUDIES _____ **75-77**

РОЗДІЛ № 3. АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ

Anpilohova T.

READING CIRCLES FOR PROFESSIONAL FOREIGN LANGUAGE STUDENTS _____ **78-79**

Краснова Н. В., Бабак Г. С.

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ІНШОМОВНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ _____ **79-82**

Бахарєва О. П., Фреган Н. М.

РОЗВИТОК НАВИЧОК ТА ВМІНЬ ГОВОРІННЯ СЛУХАЧІВ ІНТЕНСИВНИХ КУРСІВ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ _____ **82-84**

Bilychenko P., Ruskykh I.

NEOLOGISMS IN ENGLISH AT THE BEGINNING OF THE XXI CENTURY _____ **85-86**

Вакулик І. І.

ФАХОВА МОВНА ПІДГОТОВКА ЯК СКЛАДОВА ФОРМУВАННЯ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ _____ **86-88**

Волік О. В.

ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ ПРОФЕСІЙНО-КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ КУРСАНТІВ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИМ МОВАМ _____ **88-91**

Головач Т. М.

МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ЧИТАННЯ АВТЕНТИЧНИХ ТЕКСТІВ У НЕМОВНОМУ ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ (НА МАТЕРІАЛІ СУЧАСНОГО АНГЛОМОВНОГО МЕДІЙНОГО ДИСКУРСУ) _____ **91-94**

Ільчук Т. В.

ФОРМУВАННЯ ПЕРСЬКОМОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В ДІАЛОГІЧНОМУ МОВЛЕННІ У МАЙБУТНІХ ПЕРЕКЛАДАЧІВ У СФЕРІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ БЕЗПЕКИ _____ **94-98**

Kariachka O., Dekusar H.

INTERACTIVE METHODS AND TECHNIQUES OF TEACHING A FOREIGN LANGUAGE _____ **98-99**

Кустовська І. М.

РОЗВИТОК МОНОЛОГІЧНОГО МОВЛЕННЯ НА ЗАНЯТТЯХ З НІМЕЦЬКОЇ МОВИ _____ **100-102**

Лисенко Є. В.

КЛЮЧОВІ ЕЛЕМЕНТИ ІНЕНСИВНИХ КУРСІВ З ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ
МОВИ ДЛЯ ВІСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ
УКРАЇНИ 102-103

Lysenko N., Berestova A., Brik N., Kryvko R., Krugova Yu.

REGARDING THE LEARNING OF TERMINOLOGICAL VOCABULARY IN
UKRAINIAN AS A FOREIGN LANGUAGE CLASSES 103-105

Лобань О. О.

РОЛЬ ДИДАКТИЧНИХ ІГОР У ПІДВИЩЕННІ МОТИВАЦІЇ ЗДОБУВАЧІВ
НА ЗАНЯТТЯХ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ 105-107

Лобко В. О.

ПРИНЦИПИ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ВІЙСЬКОВИХ ФАХІВЦІВ У
ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ 107-110

Одерій Д. О.

МІСЦЕ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ
КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ІТ-СПЕЦІАЛІСТІВ 110-112

Піскунов О. В.

РОЛЬ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ПІД ЧАС ПІДГОТОВКИ
МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ 112-115

Radzіїvska O.

FORMATION OF WRITTEN SKILLS OF STUDENTS AS AN INTEGRAL PART
OF FOREIGN LANGUAGE COMMUNICATION 115-118

Roman V.

PECULIARITIES OF FORMATION OF FOREIGN LANGUAGE SOCIO-
LINGUISTIC COMPETENCE IN THE PROCESS OF PROFESSIONAL
EDUCATION 118-120

Романюк В. Л., Гладка І. А.

КОМПЛЕКС ЗАВДАНЬ ДЛЯ РОЗВИТКУ МОВЛЕННЄВОЇ
КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗА ДОПОМОГОЮ ФІЛЬМІВ НА ПРАКТИЧНИХ
ЗАНЯТТЯХ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ НА І КУРСІ 120-123

Semenkova M.

ADDRESSING ERRORS WHEN DEVELOPING THE STUDENTS' SPEAKING
SKILLS 123-124

Сибірцева Л. Г., Хміль Л. М.

ДО ПИТАННЯ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ У НЕМОВНОМУ
ВИЩОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ 124-127

Сковронська І. Ю.

НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У СОЦІОКУЛЬТУРНОМУ
КОНТЕКСТІ 127-129

Тимашова А. А., Ірчишина М. В.

ОСОБЛИВОСТІ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В ЮРИДИЧНИХ
УНІВЕРСИТЕТАХ 129-132

Щербина О. О.

МІЖКУЛЬТУРНА КОМУНІКАЦІЯ: ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАННЯ ДОРΟΣЛИХ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ НА БАЗІ КОМУНІКАТИВНОГО ПІДХОДУ 132-134

РОЗДІЛ № 4. МОТИВАЦІЯ СТУДЕНТІВ НЕФІЛОЛОГІЧНОГО НАПРЯМКУ ПІДГОТОВКИ ДО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ

Антропов Б. О., Ірчишина М. В.

НЕОБХІДНІСТЬ ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У СУЧАСНИХ РЕАЛІЯХ 135-136

Анциут Ю. О.

РОЛЬ ЗОВНІШНЬОЇ МОТИВАЦІЇ КУРСАНТІВ НЕФІЛОЛОГІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ НА ЗАНЯТТЯХ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ 136-139

Апоненко І. М.

ФОРМУВАННЯ НАВИЧОК ЧИТАННЯ ТА МОТИВАЦІЯ ВИВЧЕННЯ ЛАТИНСЬКОЇ МЕДИЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ ІНОЗЕМНИМИ ЗДОБУВАЧАМИ ОСВІТИ 139-141

Віткова С. В., Руських І. В.

ПРОФЕСІЙНО-ОРІЄНТОВАНЕ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ 141-142

Іванченко А. О., Руських І. В.

ОСОБЛИВОСТІ ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ 142-144

Курьленко А., Volik O.

MOTIVATION OF CADETS TO STUDY FOREIGN LANGUAGES 144-146

Костенко О. В.

ПОСИЛЕННЯ САМОМОТИВАЦІЇ СТУДЕНТІВ НЕФІЛОЛОГІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ ДО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ ШЛЯХОМ ВПРОВАДЖЕННЯ ЕЛЕМЕНТІВ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ ТА ВИХОВАННЯ В ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ 146-148

Левко М. І.

ДЕМОТИВУЮЧІ ФАКТОРИ У ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ 148-151

Литвиненко О. О.

ВИВЧЕННЯ ТЕМИ «ОЗНАЧЕНИЙ ТА НЕОЗНАЧЕНИЙ АРТИКЛІ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ» У ПОРІВНЯННІ З УКРАЇНСЬКОЮ 151-154

Lunghu O., Volik O.

MOTIVATION FOR STUDENTS TO STUDY ENGLISH LANGUAGE 154-155

Мельник О. С.

МОТИВАЦІЯ ДО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ, ЯК НЕВІД'ЄСМНА КОМПОНЕНТА У ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ 156-157

Мартакова А. В.

"PRES" ЯК МЕТОД ІНТЕНСИФІКАЦІЇ ІНШОМОВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ 157-159

Михайлюк Н. В., Олексенко А. І.

МОТИВАЦІЯ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ 160-162

Рижкова С. В.

СУЧАСНІ МОЖЛИВОСТІ ПІДВИЩЕННЯ МОТИВАЦІЇ ДО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ СТУДЕНТІВ НЕМОВНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ 162-164

Романова О. О.

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ 164-169

Ротаніук О.

PECULIARITIES OF TEACHING A FOREIGN LANGUAGE FOR SPECIFIC PURPOSES 169-170

Ткаченко А. А.

МОТИВАЦІЙНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ 161-173

Федюніна К. С., Декусар А. Г.

МОТИВАЦІЯ СТУДЕНТІВ НЕФІЛОЛОГІЧНОГО НАПРЯМУ ПІДГОТОВКИ ДО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ 173-174

Харламова О. М., Лазаренко М. О.

ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ МОВНОЇ ЗДІБНОСТІ СТУДЕНТІВ НЕФІЛОЛОГІЧНОГО НАПРЯМКУ ШЛЯХОМ ВИКОРИСТАННЯ МОТИВАЦІЙНОГО РЕЗЕРВУ 174-176

Шершова Т. В.

ДІАЛОГ КУЛЬТУР ЯК СТИМУЛ ДО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ 177-179

Шум О. В.

МОТИВАЦІЯ СТУДЕНТІВ ПІД ЧАС ОНЛАЙН НАВЧАННЯ 179-181

РОЗДІЛ № 5. ІНШОМОВНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ

Антоненко В. І.

ІНШОМОВНА ПІДГОТОВКА ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ У СФЕРІ БЕЗПЕКИ ТА ОБОРОНИ: ДОСВІД ФРН 182-185

Боринський В. М.

ЗМІСТОВНО-МОВНА ІНТЕГРАЦІЯ У НАВЧАННІ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ 185-187

Бурлак М. Л.

СУЧАСНА ПАРАДИГМА НАВЧАННЯ РЕЦЕПТИВНИМ ВИДАМ МОВЛЕННЄВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ФАХІВЦІВ У СФЕРІ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ 187-189

Величко В. А.

ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ЗАСОБІВ ВІДЕОМАТЕРІАЛІВ У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У ВВНЗ 189-190

<i>Golodenko E., Yuvkovetska Yu.</i> ENGLISH LANGUAGE TRAINING OF FUTURE OFFICERS	190-192
<i>Гончар В. В.</i> ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ РОЗВИТКУ ГОТОВНОСТІ ОФІЦЕРІВ ДО ЗДІЙСНЕННЯ МОВНОЇ ПІДГОТОВКИ	192-194
<i>Демченко Н. В., Назаренко А. Г.</i> РОЛЬ ЧИТАННЯ АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ У ФОРМУВАННІ СУЧАСНОГО ВІЙСЬКОВОГО ФАХІВЦЯ	195-197
<i>Duma A., Halenko Yu.</i> FORMATION OF A HIGH LEVEL OF FOREIGN LANGUAGE TRAINING OF CADETS UNDER CONDITIONS OF IMPROVEMENT ORGANIZATIONAL- PEDAGOGICAL AND METHODOLOGICAL METHODS	197-199
<i>Єршова В. О.</i> ДИДАКТИЧНА ТЕХНОЛОГІЯ ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ НГУ: ПІДХОДИ, СУТНІСТЬ, ПРОЕКТУВАННЯ	199-202
<i>Kozlov Daniil, Dekusar Anna</i> LANGUAGE COMMUNICATIVE COMPETENCE OF FUTURE OFFICERS	202-206
<i>Kravchik K., Oliinyk O.</i> MOTIVATION OF HIGHER EDUCATION STUDENTS IN LEARNING A FOREIGN LANGUAGE FOR PROFESSIONAL PURPOSES	206-208
<i>Лагодинський О. С.</i> ВІЙСЬКОВА ЛІНГВОДИДАКТИКА У МІЖДИСЦИПЛІНАРНІЙ СИСТЕМІ ЗНАНЬ	208-210
<i>Novik N.</i> FOREIGN LANGUAGE TRAINING OF FUTURE LAW ENFORCEMENT OFFICERS	210-212
<i>Петрухін В. С.</i> КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ПРОГРАМИ З ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ВІЙСЬКОВИХ ЗВО ЗГІДНО З ВИМОГАМИ КЕРІВНИХ ДОКУМЕНТІВ МІНІСТЕРСТВА ОБОРОНИ УКРАЇНИ	212-215
<i>Пінчук І. В.</i> ОСОБЛИВОСТІ ІНШОМОВНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ СУХОПУТНИХ ВІЙСЬК	216-218
<i>Polyakov E., Volik O.</i> THE IMPORTANCE OF STUDYING FOREIGN LANGUAGES FOR THE NATIONAL POLICE OF UKRAINE OFFICERS	218-219
<i>Prylypa V., Volik O.</i> THE IMPORTANCE OF ENGLISH IN FUTURE POLICE OFFICERS TRAINING	220-221

Сизько В. А., Ірчишина М. В.

РОЛЬ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ _____ **221-223**

Сіренко А. Є.

ПОНЯТТЯ РІВНЕВОЇ ДИФЕРЕНЦІАЦІЇ У ПРОЦЕСІ ІНШОМОВНОЇ ПІДГОТОВКИ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ _____ **223-225**

Стангурський Д. О., Ірчишина М. В.

ІНОЗЕМНА МОВА ДЛЯ МАЙБУТНІХ ПРАВООХОРОНЦІВ _____ **225-227**

Таратута О. І.

ОСОБЛИВОСТІ МОВНОЇ ПІДГОТОВКИ ОФІЦЕРІВ РОЗВІДУВАЛЬНИХ ПІДРОЗДІЛІВ ТА ПІДРОЗДІЛІВ СПЕЦІАЛЬНОГО ПРИЗНАЧЕННЯ _____ **227-229**

Чітак Г. В.

ЗАСВОЄННЯ ФОРМ МОВНОГО ЕТИКЕТУ ПІД ЧАС ФОРМУВАННЯ ТУРЕЦЬКОМОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В ГОВОРІННІ У МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ _____ **229-231**

Chukhlib N., Yuvkovetska Yu.

THE ROLE OF FOREIGN LANGUAGE TRAINING OF FUTURE OFFICERS IN THE INTERNATIONAL COMMUNICATION OF UKRAINE _____ **231-234**

Шаблій О. С.

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ПРОБЛЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ КУРСАНТІВ ВВНЗ _____ **234-237**

Shulha A.

ENGLISH GRAMMAR FOR FUTURE AVIATORS – TEACHING TRADITION OR NECESSITY _____ **237-239**

Щоголева Н. П.

ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ ОЗБРОЄННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ _____ **239-242**

Юськів Б. М.

ФОРМУВАННЯ СВІТОГЛЯДНОЇ ПОЗИЦІЇ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ У СФЕРІ ПРАВООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА БАЗІ СПЕЦІАЛІЗОВАНИХ ТЕКСТІВ У ВИЩІЙ ШКОЛІ _____ **242-246**

РОЗДІЛ № 6. ТЕНДЕНЦІЇ ТА ДОСВІД ВПРОВАДЖЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ТА НОВІТНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ НА ЗАНЯТТЯХ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Безбавна Г. І.

ВПРОВАДЖЕННЯ НОВІТНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОЦЕС НАВЧАННЯ ФРАНЦУЗЬКОЇ МОВИ _____ **247-250**

Богданова О. В.

ВИКОРИСТАННЯ ВІРТУАЛЬНИХ НАВЧАЛЬНИХ СЕРЕДОВИЩ ТА ЕЛЕМЕНТІВ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В ОСВІТЬОМУ ПРОЦЕСІ 250-251

Brodetska I., Yuvkovetska Yu.

DEPEND OF SOCIAL STATUS ON KNOWLEDGE OF FOREIGN LANGUAGE 251-253

Dzevytska L.

TRENDS AND EXPERIENCE OF IMPLEMENTATION OF THE LATEST TEACHING METHODS IN ENGLISH CLASSES IN NON-LINGUISTIC HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS 253-255

Доманова О. В.

ВИКОРИСТАННЯ ПРОГРАМИ POWER POINT У НАВЧАННІ ЛЕКСИКИ НА ЗАНЯТТЯХ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ 255-257

Дюрба Д. В.

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ЛАТИНСЬКОЇ МОВИ ТА МЕДИЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ СТУДЕНТАМИ МЕДИЧНИХ ЗВО 257-259

Zabotnova M.

GAMIFICATION AS AN IMPLEMENTOR OF COMMUNICATIVE APPROACH 259-260

Запотічна Р. А.

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯМ ВІДЕОЛЕКЦІЙ TED TALKS У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ МАЙБУТНІХ ЕКОНОМІСТІВ 261-264

Зотова-Садило О. Ю.

MOODLE КУРС У ВИКЛАДАННІ АНГЛІЙСЬКОЇ ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ 264-265

Каліберда Л. А.

НОВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ 265-267

Колосова О. В.

ЯК ЗАЦІКАВИТИ ПОКОЛІННЯ “IGEN” 267-269

Косович О. В., Шевчук О. Г.

ДІДЖИТАЛІЗАЦІЯ ПРОЦЕСУ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ У ЗВО НА ПРИКЛАДІ ФРАНЦУЗЬКОЇ МОВИ 269-272

Кравченко А. В., Декусар Г. Г.

ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ З ВИКОРИСТАННЯМ ПЛАТФОРМИ MOODLE В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ 272-274

Kulish A.

BLENDED LEARNING WITH MYENGLISHLAB 274-275

Леонтьєва В. С., Декусар А. Г.

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ВИКЛАДАННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ПРОФЕСІЙНОГО СПРЯМУВАННЯ 275-277

- Мамчур К. В.**
СТВОРЕННЯ ЕЛЕКТРОННИХ НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИХ МАТЕРІАЛІВ
ДЛЯ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ 277-280
- Нетецька Т. М., Меченкова Н. М.**
ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСІВ НА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТТЯХ
АНГЛІЙСЬКОЮ 280-282
- Павлова О. О.**
МЕТОДИКА ПРЕДМЕТНО-МОВНОГО ІНТЕГРОВАНОГО НАВЧАННЯ НА
НЕМОВНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЯХ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ 282-285
- Пилипець О. В.**
РОЛЬ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ У ВИВЧЕННІ
ІНОЗЕМНИХ МОВ 285-288
- Піскунов О. В., Шаповалова Р. А.**
ВИКОРИСТАННЯ ПЛАТФОРМИ MOODLE ДЛЯ ОВОЛОДІННЯ
НАВИЧКАМИ АНГЛІЙСЬКОГО АКАДЕМІЧНОГО ПИСЬМА 288-290
- Pushenko K., Yuvkovetska Yu.**
NEW TECHNOLOGIES IN TEACHING ENGLISH 290-292
- Рижченко О. В.**
ОСОБЛИВОСТІ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ 292-294
- Sazanova L., Rusanova L.**
TEACHING A FOREIGN LANGUAGE WITH INTERNET
TECHNOLOGIES 294-296
- Samoilova Yu., Vasilenko V. A.**
THE USE OF STEM-TECHNOLOGIES IN THE PROCESS OF FOREIGN
LANGUAGE TRAINING OF FUTURE LAWYERS 297-299
- Pasichnyk S., Serhiienko T.**
TO THE ISSUE OF USING MOBILE APPLICATIONS DURING THE ENGLISH
LANGUAGE LEARNING IN THE HIGHER EDUCATIONAL
ESTABLISHMENT 299-301
- Сечка С. В.**
ВИКОРИСТАННЯ МЕДІА ТЕХНОЛОГІЙ ЯК ЕФЕКТИВНИЙ СПОСІБ
ПІДВИЩЕННЯ ПРОФЕСІЙНИХ НАВИЧОК ВИКЛАДАЧІВ АНГЛІЙСЬКОЇ
МОВИ 301-303
- Сінна Л. Ю.**
ЗВОРОТНІЙ ЗВ'ЯЗОК ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ
ОСВІТИ 303-305
- Sovhar O.**
INTEGRATION OF ICT IN FOREIGN LANGUAGE CLASSROOM 305-307
- Суханова Т. Є.**
НЕОБХІДНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ
ВИКЛАДАННІ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ 307-310

Tarasova S.

TED TALKS MEDIA CONTENT AS A TOOL FOR IMPROVING THE LEVEL OF COMMUNICATIVE COMPETENCE _____ **310-311**

Ткаченко К. А.

ОСНОВНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ІНТЕРАКТИВНОГО НАВЧАННЯ _____ **311-313**

Федишин О. М.

ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА ЗАНЯТТЯХ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ _____ **313-315**

Chetvertak M., Yuvkovetska Yu.

HOW ONLINE PLATFORMS MAKE LEARNING FOREIGN LANGUAGES MORE ACCESSIBLE AND EFFECTIVE _____ **315-316**

Shevchenko M., Zakhvatova I.

WAYS TO INCREASE THE STUDENTS MOTIVATION IN WRITING THROUGH PUBLISHING BLOGS AT ESL CLASSES _____ **316-318**

Shevchenko M., Yakovusha D.

DEBATE AS A SUCCESSFUL TOOL OF DEVELOPING ENGLISH SPEAKING ACTIVITIES AT ESL CLASSES _____ **318-320**

Shestakova A., Yuvkovetska Yu.

MODERN METHODS AND WAYS OF TEACHING A FOREIGN LANGUAGE USING THE LATEST TECHNOLOGY _____ **320-322**

Ямнич Н. Ю.

ЗАСТОСУВАННЯ МОДЕЛІ ПЕРЕВЕРНУТОГО НАВЧАННЯ НА ЗАНЯТТЯХ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ: ЕФЕКТИВНІСТЬ ТА ПЕРСПЕКТИВИ _____ **322-324**

РОЗДІЛ № 7. ВПРОВАДЖЕННЯ МОДЕЛЕЙ ЗМІШАНОГО ТА ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ У ЗВО ТА ЗВО ЗІ СПЕЦИФІЧНИМИ УМОВАМИ НАВЧАННЯ. СЛАБКІ ТА СИЛЬНІ СТОРОНИ. МІЖНАРОДНИЙ ТА ВІТЧИЗНЯНИЙ ДОСВІД

Varanenko D., Samoilova Yu.

DISTANCE LEARNING IN HIGHER EDUCATIONAL INSTITUTIONS: ANALYSIS OF INTERNATIONAL EXPERIENCE _____ **325-327**

Глуховська М. С.

ПЕРЕВАГИ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ У ЗВО _____ **327-329**

Макогончук Н. В.

МОЖЛИВОСТІ ТА НЕДОЛІКИ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ _____ **329-332**

Іванчик О. В., Ніколаєску Е. В.

ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЇ МІКРОНАВЧАННЯ З ПЛАТФОРМОЮ H5P _____ **332-334**

Нітенко О. В.

ОСОБЛИВОСТІ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В ВОЄННО-ДИПЛОМАТИЧНІЙ АКАДЕМІЇ ІМЕНІ ЄВГЕНІЯ

БЕРЕЗНЯКА	<u>334-336</u>
<i>Петрік Д. В., Ювковецька Ю. О.</i> АНГЛІЙСЬКА ТА УКРАЇНСЬКА МОДЕЛЬ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ	<u>336-339</u>
<i>Плекан Н. Б.</i> ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ В УКРАЇНІ В ПЕРІОД ПАНДЕМІЇ КОРОНАВІРУСУ	<u>339-341</u>
<i>Посохова А. В., Шуляк А. М.</i> ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ У ЗВО МВС УКРАЇНИ ТА ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ ВІДПОВІДНОГО ПРОФІЛЮ ВЕЛИКОБРИТАНІЇ ТА КАНАДИ	<u>341-346</u>
<i>Пудровська М. М.</i> ПЕРСПЕКТИВИ ВПРОВАДЖЕННЯ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В ПЕРІОД ПАНДЕМІЇ НА ПРИКЛАДІ ФРАНЦУЗЬКОЇ ВИЩОЇ ШКОЛИ	<u>346-347</u>
<i>Семеняко І. М.</i> ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИМ МОВАМ У ВВНЗ: ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ	<u>347-350</u>
<i>Сергієнко М. С.</i> СТВОРЕННЯ ПОДКАСТІВ ЯК ЕЛЕМЕНТУ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ	<u>350-353</u>
<i>Скидан М. С.</i> ПЕРЕВАГИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ	<u>353-356</u>
<i>Терняк П. А.</i> ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ	<u>356-358</u>
<i>Чорна М. Д.</i> ЩОДО ПИТАННЯ СУЧАСНИХ ФОРМ НАВЧАННЯ	<u>358-359</u>
СПИСОК УЧАСНИКІВ КОНФЕРЕНЦІЇ	<u>360-372</u>

РОЗДІЛ № 1. МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ НАВЧАННЯ: НОВІТНІ ПІДХОДИ ТА ДОСВІД ЇХ ВПРОВАДЖЕННЯ

УДК 37.091.33-028.22:004.4'234

*Бадюк Оріся Орестівна
Львівський державний університет безпеки життєдіяльності
Львів, Україна*

ПОБУДОВА ЕФЕКТИВНИХ ПРЕЗЕНТАЦІЙ У СУЧАСНІЙ МЕТОДИЦІ ВИКЛАДАННЯ

В сучасному освітньому просторі презентація відіграє особливу роль. «Дизайн – це не те, як речі виглядають, а те, як вони функціонують», – говорив Стів Джобс. Вміння якісно презентувати інформацію допомагає не лише продавати товари та послуги.

В більшості програм, таких як Power Point, передбачають *лінійний підхід* до презентації і формування слайдів. Однак, в сучасному світі все більшої популярності набуває *стратегічний і системний підхід*. Цей підхід починається з визначення ідеї презентації. Саме ідея постає головною рушійною силою в презентації. Не варто плутати ідею з темою презентації. Ідея – це суть промови, суть нашої лекції, це те, що ми хочемо донести до слухача, це те найголовніше, що ми хочемо, щоб слухач запам'ятав та виніс з заняття.

Другою опорною точкою стає ідентифікація цілі. Коли ми готуємо презентацію, то саме від цілі ми будемо формувати те чи інше наповнення. Ціллю номер один є звернути на себе увагу. Наступним кроком є зацікавлення аудиторії, яка слухає вашу лекцію. Ціллю номер три є викликати реакцію цільової аудиторії. Ось це і є підґрунтя для стрункої, структурованої та лаконічної презентації.

Важливо при створенні презентації пам'ятати, що картинки, діаграми, ілюстрації – це все лише слідує за текстом. А коли текст неякісно підготований, тоді й доповнення не даватиме результату.

Саймон Сінек у своїй праці «Почни з Чому?» пише, що основним завданням лектора є дати відповідь на три запитання: Чому? Як? Що?

1. Чому я це роблю? Чому я даю студентам саме таку тему для опрацювання?
2. Як я повинен організувати свою роботу? Як спланувати ефективну подачу матеріалу?
3. Що я викладаю студентам? Що я повинен вмістити у свою презентацію?

На думку Сінека, саме ці три ключові запитання утворюють золоте колесо успіху у будь-якій сфері діяльності.

Наступним не менш важливим чинником, що допомагає створити ефективну презентацію, є оформлення тексту. Подана інформація не може нагадувати текст з Microsoft Word. По-перше, текст повинен бути чітко поділений на абзаци, які допомагають структурувати вашу інформацію та втримувати увагу аудиторії. По-друге, ми повинні дотримуватись ієрархії, тобто, слідувати принципу контрасту. Контрасту можна досягти за допомогою розміру тексту, різноманітного кольору і розташування в просторі. По-третє, слід дотримуватись правила «трьох». Це означає, що люди бачать інформацію, коли на слайді є не більше трьох об'єктів. Правило «трьох» допомагає дуже часто уникнути «екрану смерті», що трапляється у викладачів, лекторів та навіть у бізнесу. Це коли ми просто переносимо текст зі сторінки А4 на слайд та ще й інколи кажемо: «Прочитайте, там все основне написано». Це вводить аудиторію в ступор та не дає сконцентруватися на вас як на спікері.

У нас часто виникає питання, що робити, коли тексту є забагато. Тоді, ми використовуємо такі прийоми: ефект злиття, ефект слайд в слайді та ефект лінзи.

Ефективна презентація вміщає ще багато інших прийомів, які допоможуть донести до слухача необхідну інформацію та зацікавити його до вивчення вашого предмету.

Література:

1. Сінек С. Почни з Чому [переклад з англійської]. Київ. 2015. 256 с.
2. Ляхов М., Саричева Л. Пиши, скорочуй [переклад з російської]. Київ. 2019. 440 с.
3. Дуарте Н. Slide:ology. Мистецтво створення надзвичайних презентацій [переклад з англійської]. Москва. 2011. 288 с.
4. Онлайн-курс Дзвенислави Новакіської. Ефективні презентації. URL: <http://gohigher.org/course-presentations>

УДК 372.881.111.1

*Бандура Юлія Богданівна
Національний університет оборони України*

ПРОЕКТУВАННЯ ТА ПРОВЕДЕННЯ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ЗА ДОПОМОГОЮ ВІРТУАЛЬНОГО КЛАСУ

Дистанційний курс відіграє велику роль у сучасній освіті. Він може бути призначений для доставки навчального матеріалу та розміщення виконаних завдань. Дистанційний курс може використовуватись для організації змішаного навчання, в якому курсанти мають можливість спілкуватись та працювати спільно зі своїми колегами [2, с. 9].

Віртуальний клас або система управління навчанням (LMS) – це програмне забезпечення або веб-додаток для планування, впровадження, полегшення та оцінки навчання. Вони допомагають ефективно проводити навчання. Система повинна бути простою в навігації і зрозумілою для користувачів.

LMS (Learning management system – система керування навчанням), наприклад, Moodle, який можна безкоштовно налаштувати на вебсервісі <https://www.gnomio.com/> або розгорнути на власному вебсервері [1, с. 5].

LMS – це масштабована, гнучка платформа для управління навчанням, що проводиться як в реальному, так і віртуальному класі зі своїми ресурсами, навчальними планами і каталогами курсів. Ця система максимізує переваги надані різними моделями отримання знань – самонавчання, віртуальне навчання і спільне навчання у віртуальному або реальному класі. Система дозволяє організувати управління навчанням у відповідності зі стандартами, наприклад державними розпорядженнями, вимогами щодо сертифікації, бухгалтерського обліку та інтеграцією з ERP-системами.

До складу підтримуваних системою методик навчання входять: підтримка навчання в реальному класі; реєстрація курсантів на курси; підготовка звітів і стеження за успішністю; ведення календаря та розкладу занять; розробка та супровід навчальних планів; проведення електронних курсів.

Основні функції LMS: побудова навчального середовища організації навчання; надання звітів і результатів навчання; розробка персоніфікованих планів навчання; формування комплексних рішень з навчання, що об'єднують формальне комп'ютерне навчання і неформальне (очна форма) навчання; використання передових інформаційних технологій IBM – лідера на ринку засобів електронного навчання;

– організація безперервного навчання, що дозволяє забезпечити персонал новими знаннями в будь-який момент, коли такі знання можуть знадобитися.

Дослідження показують, що ефективно онлайн-навчання є результатом планування навчання з використанням систематичної моделі для проектування та розробки (ADDIE).

Розробка дистанційного курсу починається з планування [3], а саме:

– необхідно визначити метод проведення дистанційного навчання: зустрічі в режимі реального часу (пояснення матеріалу, відповіді на питання); дистанційне навчання через інтерактивні навчальні матеріали (відео, інтерактивні відео, текст, малюнки). Для питань студентів необхідно створити чат для спілкування, щоб, стикаючись з труднощами, вони продовжували виконувати завдання;

– спланувати роботу курсантів з навчального предмету цілісно, відштовхуючись від навчальних результатів, яких повинні досягти курсанти;

– поставити собі три питання: яких навчальних результатів досягнуть курсанти?; яким чином вони досягнуть навчальних результатів?; яким чином викладач зможе підтримати їх у цьому? Виходячи з відповідей необхідно складіть для себе та курсантів план роботи: необхідно визначити, яким буде зв'язок із курсантами; необхідно почати створювати навчальні матеріали, адже організувати навчальну роботу дистанційно – це допомогти курсанту самостійно розібратися з тим, що він не знає й не вміє. До навчальних матеріалів слід додавати інструкції по роботі, вказати час, що потрібен для роботи над завданням і для вивчення матеріалів, необхідні стратегії, рекомендації та поради.

Необхідною умовою є врахування викликів, з якими можна зіткнутися.

Виклик 1. Курсанти, які не працювали раніше, можуть не почати працювати й дистанційно.

Виклик 2. На створення навчального матеріалу потрібен певний час.

Виклик 3. Потрібно продумати роботу, яку студенти будуть виконувати на оцінку.

Виклик 4. Необхідно визначитись із тим, які цифрові сервіси будуть використовуватись [2, с. 12].

Розглянемо деякі інструменти для асинхронної взаємодії та навчання в рамках віртуального класу.

Демонстрація

Може бути відео для предметів, які не обов'язково можуть бути вивчені шляхом читання – потрібно побачити техніку на практиці. Також можуть бути написані (документ або електронна книга) покрокові інструкції з картинками.

Командна робота

Це допомагає полегшити однорангове навчання і допомагає в деякій мірі ізолювати асинхронне навчання в режимі онлайн.

Інструменти, які можна використовувати, включають Документи google / таблиці google / форми google, dropbox або sharepoint (вони дозволяють багатьом людям працювати над одним документом у письмовій формі), а також інструменти для проведення відео/аудіоконференцій, такі як команди, skype (безкоштовно), Google meet (безкоштовно). Наші аудіо (whatsapp, сигнал)

дозволяють обговорювати.

Щоразу при додаванні нового завдання, курсантам автоматично приходить повідомлення на електронну адресу. Також всі оновлення і коментарі інших учасників відображаються у стрічці новин у вкладці «Потік».

Після відкриття умов завдання перед курсантом відкривається вікно, в якому він може додати коментар, виконати завдання, додати прикріплення, а також надати статус роботі (наприклад, відмітити як виконану). Усі створені курсантами роботи автоматично відправляються викладачу, при цьому зберігаються на Google Диску як у викладача, так і в курсанта.

Усі призначені та виконані завдання, кожен курсант може відслідковувати у календарі або на сторінці «Список справ». Це особливо зручно під час проектної роботи, коли кожний учасник команди має індивідуальне завдання.

Завдяки поєднанню можливостей сервісу «Оголошення» і коментування завдань в Classroom, викладачі та курсанти завжди підтримують зв'язок і слідкують за станом виконання (перевірки) кожного завдання.

У Classroom є ще одна дуже корисна функція – можливість розсилки звітів кураторам курсантів.

Отже, дистанційне навчання повинно бути організовано так, щоб курсанти змогли легко орієнтуватися у віртуальному класі, щоб їх участь була високою, а розчарування низьким.

Віртуальний клас робить навчання більш продуктивним: він дозволяє зручно публікувати і оцінювати завдання, організувати спільну роботу і ефективну взаємодію всіх учасників процесу. Створювати курси, роздавати завдання і коментувати роботи курсантів – все це можна робити в одному сервісі. Отже віртуальний клас є зручною платформою для навчання, за допомогою якої систему освіти можна зробити максимально гнучкою, інтерактивною і персоналізованою.

Література:

1. Костенко Д., Буренко О., Малеев Д. Загальні рекомендації щодо організації дистанційного навчання в період карантину. *Дистанційні технології в освіті*. Краматорськ. 2020. С. 5-11.
2. Кухаренко В. М., Бондаренко В. В. Екстрене дистанційне навчання в Україні: монографія. Харків. 2020. 409 с.
3. Кухаренко В. М. Про створення дистанційного курсу. *Комп'ютер у школі та сім'ї*. 2019. № 4 (153). С. 39-44.

УДК 372.862

*Білецький Олексій Анатолійович,
Подолянська Сніжана Олександрівна*
19

ЦИФРОВА ГРАМОТНІСТЬ І ВИКОРИСТАННЯ ІКТ У ШКІЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

Комп'ютер у наш час став для дитини й «товаришем» і «помічником» і навіть «вихователем», «учителем». Неможливо уявити собі сучасної успішної людини, що не володіє комп'ютерною грамотністю, що й не вміє користуватися сервісами Інтернету. Використання Інтернету в школах і вдома розширює інформаційний освітній простір й дозволяє підвищити ефективність навчання.

Доступ учнів до інформаційних ресурсів мережі Інтернет надає можливість школярам користуватися основним і додатковим навчальним матеріалом, необхідним для навчання в школі, виконувати домашні завдання, самостійно навчатися.

Однією з нагальних проблем сучасності є неготовність дітей і деяких дорослих користуватися Інтернетом.

В наш час спостерігається різке зростання поінформованості дітей. Якщо раніше школа була основним джерелом одержання дитиною інформації про світ, людину, суспільство, природу, то сьогодні засоби масової інформації впливають на формування в дітей світогляду [2, с.103].

Для багатьох школярів Інтернет стає інформаційним середовищем, без якого вони не уявляють собі життя. Інтернет став одним зі значимих джерел соціо-культурного розвитку, а для дітей, які інтенсивно ним користуються, виступає новим інструментом формування в них вищих психічних процесів.

Одним з основних завдань дорослих стає прищеплення дітям навичок грамотно здійснювати відбір і класифікацію потрібної інформації, працювати з різними інформаційними джерелами, а також володіти інформаційно-комунікаційними технологіями, що допомагають освіті й самоосвіті.

Включення ІКТ у навчальний процес дозволяє вчителю організувати різні форми учбово-пізнавальної діяльності на уроках, зробити активної й цілеспрямованої самостійну роботу учнів.

ІКТ можна розглядати як засіб для доступу до навчальної інформації, що забезпечує можливості пошуку, збору й роботи із джерелом, у тому числі в мережі Інтернет, а також засіб доставки й зберігання інформації.

Використання ІКТ у навчальному процесі дозволяє підвищити якість навчального матеріалу й підсилити освітні ефекти. Одним з результатів навчання й виховання в школі повинна стати готовність дітей до оволодіння сучасними комп'ютерними технологіями й здатність актуалізувати отриману з їхньою допомогою інформацію для подальшої самоосвіти.

Використання ІКТ у школі дозволяє:

- формувати вміння учнів орієнтуватися в інформаційних потоках

навколишнього світу;

- опанувати практичні способи роботи з інформацією;
- розвивати вміння, що дозволяють обмінюватися інформацією за допомогою сучасних технічних засобів;
- активізувати пізнавальну діяльність учнів;
- проводити уроки на високому естетичному рівні;
- індивідуально підійти до учня, застосовуючи завдання різних рівнів [3, с. 8].

При дидактично правильному підході комп'ютер активізує увагу учнів, підсилює їхню мотивацію, розбудовує пізнавальні процеси, мислення, увагу, позиває уяву й фантазію.

Однієї з найбільш удалих форм підготовки й демонстрації навчального матеріалу до уроків у школі можна назвати створення мультимедійних презентацій. Мультимедійні презентації - це зручний і ефектний спосіб показу інформації за допомогою комп'ютерних програм. Він поєднує в собі динаміку, звук і зображення, тобто ті фактори, які якнайдовше втримують увагу дитини. Методична цінність мультимедіа саме й полягає в тому, що учня легше зацікавити й навчити, коли він сприймає потік звукових і зорових образів, причому на дитину діє не тільки інформаційний, але й емоційний вплив [5, с.23].

Презентація дає можливість вчителю самостійно скомпонувати навчальний матеріал, виходячи з особливостей конкретного класу, теми, предмета. Це дозволяє побудувати урок таким чином, щоб досягнути максимального навчального ефекту. Використовувати презентації можна на всіх етапах уроку: під час актуалізації знань, через пояснення нового матеріалу і при закріпленні. Ефективне застосування мультимедіа на кожному уроці буде тоді, коли використовується не весь урок, а фрагменти більш складних питань.

Використання багатих графічних, звукових і інтерактивних можливостей комп'ютера створює сприятливий емоційний фон на заняттях, сприяючи розвитку дітей. Учні сприймають навчальний матеріал як би непомітно для себе, граючись.

Можливі напрямки педагогічного використання комп'ютерів у школі:

1. Використання засобів нових інформаційних технологій для посилення мотивації навчання завдяки новизні роботи з комп'ютером.

2. Розвиток індивідуальних особливостей. Індивідуальна робота дитини за комп'ютером створює умови комфортності при виконанні завдань, передбачених програмою.

3. Розширення можливостей одержуваної навчальної інформації. Інформаційні технології дозволяють не тільки відтворювати реальну обстановку, але й показувати процеси, які в реальності не можуть бути помічені. У результаті здійснюється пізнавальний розвиток дитини [1, с. 11].

Таким чином, час, витрачений на керування пізнавальною діяльністю за допомогою засобів ІКТ, виправдовує себе у всіх відносинах:

1. підвищує якість знань;
2. просуває дитину в загальному розвитку;
3. допомагає подолати труднощі;
4. вносить радість в життя дитини;
5. дозволяє вести навчання в зоні найближчого розвитку;
6. створює сприятливі умови для кращого взаєморозуміння вчителя й учнів і їх співробітництва в навчальному процесі.

Вчителі можуть використовувати готові електронні ресурси, встановити електронні додатки до уроку, до окремих тем, створювати тестові завдання по окремих темах, використовувати ІКТ для оформлення дослідницьких робіт, складання презентацій слайд - проєктів.

Використання електронних навчальних посібників може допомогти вчителям підвищити якість навчання, зробити його динамічним, вирішувати кілька завдань – наочність, доступність, індивідуальність, контроль, самостійність.

Література:

1. Апалькова В. В. Концепція розвитку цифрової економіки в Євросоюзі та перспективи України. *Вісник Дніпропетровського університету. Серія: Менеджмент інновацій*. 2015. № 23. С. 9-18.

2. Білецький О. А. Проблема організації дозвілля дітей і підлітків в позашкільній роботі. *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогічні науки*. 2021. № 1 (339), Ч. II. С.101–112.

3. Гаврілова Л. Г., Топольник Я. В. Цифрова культура, цифрова грамотність, цифрова компетентність як сучасні освітні феномени. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2017. №5, Том 61. С. 1-14.

4. Карплюк С. О. Інформаційно-педагогічний менеджмент вищої школи: сучасний стан та перспективи розвитку. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Педагогіка. Соціальна робота*. 2017. №241 С. 122-125.

5. Радзієвська О. Г. Інформаційна грамотність та цифрова нерівність: забезпечення дитини в сучасному інформаційному просторі. *Інформація і право*. 2017. № 1. С. 20-27.

УДК 378.016:811.161.2'373.46

Гарань Наталія Станіславівна
ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»
Слов'янськ, Україна

МОВИ

Модернізаційні процеси, що відбуваються в усіх галузях суспільного життя значно актуалізують позицію мови як ключового чинника прогресивних зрушень у науково-освітній сфері. Із метою збереження спадку та подальшого розвою самобутності української мови необхідне цілеспрямоване підвищення ціннісного та мотиваційного статусу культури наукової мови, а також удосконалення методичних засад мовної освіти майбутніх науково-педагогічних працівників.

Проведений нами аналіз наукової літератури й Інтернет джерел засвідчує, що різним аспектам проблеми культури української наукової мови приділяється значна увага. Так, монографію А. Романченко присвячено комплексному аналізу комунікативної специфіки елітарної мовної особистості в широкому спектрі її презентаційної оригінальності, реалізованої у просторі наукового дискурсу; обґрунтовано критерії виокремлення елітарної мовної особистості з опертям на типові ознаки, притаманні носіям високої мовленнєвої культури, що апробовано на матеріалі наукового доробку і комунікативних виявів відомих українських лінгвістів [3]. У публікації С. Фатальчука, Є. Смоляр висвітлено питання наукових текстів із позицій академічної доброчесності у сучасній науково-освітній площині [2, с. 243-245]. М. Сорока досліджено особливості викладання гуманітарних навчальних дисциплін, зокрема української мови за професійним спрямуванням, у контексті формування та виховання особистості майбутнього фахівця, розкрито поняття мовної особистості, мовного виховання, комунікативної компетенції, визначено важливі аспекти навчання українського професійного мовлення, подано систему роботи, що спрямована на формування мовленнєвої компетентності майбутніх фахівців [4, с. 56-71].

Останніми роками спостерігається підвищення загальної уваги до проблеми культури наукової мови. Під культурою наукової мови розуміють дотримання мовних норм усіх рівнів, а також творчий підхід до використання мови в науковій комунікації. Ми суголосні з твердженням О. Семенов, що культура наукової мови – це «нормативне застосування наукової мови в усній і писемній, діалогічній і монологічній формах, високий рівень мовно комунікативної культури». Зауважимо, що саме культура наукової мови вможливує забезпечення реалізації ключових функцій наукового тексту.

Професійна діяльність сучасного науково-педагогічного працівника вимагає не лише якісного викладання, а й участі у науково-освітніх заходах, проведення досліджень, рецензування текстів, презентацію результатів наукового пошуку, формування наукової школи та багато іншого. Норми академічної доброчесності вбезпечують освітян і науковців від умисного спотворення істини, плагіату та недоброчесних вчинків, умотивовують і спонукають до активної пошукової інноваційної діяльності [1, с. 134]. Саме під час навчання культури наукової мови відбувається формування в майбутніх

фахівців здатності створювати, аналізувати, розуміти наукові тексти, засвоюються правила ораторського мистецтва, наукового діалогу, тобто вибудовується культура наукового виступу.

Успішне формування науково-мовної компетенції у майбутніх науково-педагогічних працівників – це багатоаспектний процес, потребує методичної, консеквентної роботи, зорієнтованої на ініціативну мовленнєву та науково-пошукову діяльність. Залучаючи майбутніх фахівців до активних досліджень, зацікавивши творчим і креативним пошуком, ми зможемо отримати компетентних спеціалістів, що зможуть досягти свідомого особистісного самовизначення та успішної професійної самореалізації. Окреслюючи перспективи подальших наукових розвідок, зазначимо, що ми спрямовуватимемо дослідницький інтерес на вивчення практичного досвіду підготовки майбутніх науково-педагогічних працівників до наукового діалогу.

Література:

1. Гарань Н., Залозна А. Актуальні парадигми сучасного наукового тексту. *Обдаровані діти – скарб нації: матеріали II Міжнародної науково-практичної онлайн-конференції*. 2021. URL: http://www.ioid.gov.ua/images/files/KONF_180821.pdf
2. Гарань Н., Фатальчук С., Смоляр Є. Академічна доброчесність як універсалія сучасної освіти та науки. *Матеріали Міжнародної науково-методичної конференції «Університетська освіта і наука: традиції та інновації»*. 2021. URL: <http://dspace.khntusg.com.ua/bitstream/123456789/17456/1/243-245.pdf>
3. Романченко А. П. Елітарна мовна особистість у просторі наукового дискурсу: комунікативні аспекти: монографія. Одеса. 2019. 541 с.
4. Сорока М. Особливості формування мовної особистості здобувача освіти у коледжі. *Молодий вчений*. 2018. № 4.1 (56.1). С. 56–71.

УДК 81-139

*Гладченко Алла Миколаївна
Національна академія Служби безпеки України
Київ, Україна*

ВИКОРИСТАННЯ АЛЬТЕРНАТИВНИХ МЕТОДИК У ВИКЛАДАННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ

Знання іноземних мов на сьогодні є однією з ключових компетенцій, якими повинні володіти сучасні європейці, якщо вони хочуть отримати більше, ніж престижну та добре оплачувану роботу. Тому пошук нових шляхів та способів спростити процес вивчення іноземних мов і зробити його якомога ефективнішим, як і раніше, залишається актуальним питанням не лише для викладачів, а і знаходить відображення в навчальному процесі закладів освіти.

Чеська Республіка, як держава-член ЄС, дотримується цілей та вимог Європейської Комісії та Ради Європи у сфері мовної політики та реалізує рекомендацію Європейського Союзу, щодо опанування громадянами, окрім рідної мови, ще двох іноземних.

Окрім сфери формальної освіти, яка регулюється Міністерством освіти, молоді та спорту Чеської Республіки, вагома частина мовної освіти надається приватними мовними школами, які гнучко реагують на попит з вивчення іноземних мов, пропонуючи різноманітні мовні курси для широкої громадськості та юридичних осіб. За даними Європейського банку даних близько 380 мовних шкіл та інших організацій в Чеській Республіці надають послуги з вивчення іноземних мов. Мовні школи відрізняються одна від одної, в тому числі і методикою викладання. На вибір методів навчання помітно впливає досвід роботи та освіта викладача. Станом на сьогодні переважає використання комунікативного методу, який, безсумнівно, є домінуючим і дуже ефективним методом навчання іноземної мови, і відповідає сучасним трендам у викладанні іноземних мов, де метою є навчити спілкуватися в цільовій мові в різних ситуаціях, навіть за рахунок граматичної точності. Хоча трапляються лектори (часто менш досвідчені), які все ще використовують граматично-перекладний метод і роблять занадто великий акцент на правильному використанні граматичних правил за рахунок розвитку комунікативних компетенцій. Використання лише одного методу обмежує креативність викладачів, викладання може стати одноманітним, без пошуку нових способів навчати краще та цікавіше.

Але окрім часто використовуваних і перевірених на практиці методів навчання, існують нові, нетрадиційні, альтернативні. Альтернативні методи знаходяться поза межами основної течії дидактики іноземних мов, вони відображають вплив сугестопедії, теорії ігор, теорії активної школи тощо і виникають як реакція на класичні або усталені методи.

Цікаво, що фокус в альтернативних методах зміщено з лінгвістичного на психологічний, антропологічний, соціологічний, філософський та педагогічний аспект.

Один із найвідоміших альтернативних методів навчання іноземних мов – сугестопедія, заснована на вивченні ірраціональних і несвідомих впливів, на які людина постійно реагує – музика, рухи, ігрова діяльність та акцентування на прочитаному тексті. Сугестопедія прагне використати та переорієнтувати ці впливи в напрямку оптимізації навчання. Основна мета навчання за допомогою сугестопедії — якомога швидше та ефективніше підвищити рівень спілкування цільовою мовою. Проте твердження автора, що за допомогою сугестопедії кожен може вивчити іноземну мову так само добре, як рідну, є помилковим. Більше того, це уявлення може стати причиною численних розчарувань, якщо студент має такі очікування.

На жаль, цей метод також часто дискредитується через легковажні та непрофесійні рекламні кампанії, які обіцяють студентам швидкі результати за мінімальний час і з мінімальними зусиллями, використовуючи новітні методи навчання з використанням знань психології, педагогіки, лінгвістики та технологій. Жоден метод не може досягти поставлених таким чином цілей, що призводить до розчарування студентів, відчуття невдач, а в гіршому випадку — повної відмови від вивчення іноземної мови.

Сугестопедію критикують за її лінгвістичну неточність і нехтування граматику, за надмірну залежність від індукції, проте, як метод навчання іноземних мов, вона вносить у навчальний процес низку цікавих дидактичних елементів, які сприяють навчанню (напр., музика, декорації, рух).

The Total Physical Response (T.P.R.), тобто метод повної фізичної відповідь або метод фізичної реакції на інструкції — це метод, заснований на вивченні мови за допомогою фізичної активності.

Її автор базувався на тих же психологічних припущеннях, що присутні у сугестопедії, зокрема, що саме завдяки поєднанню аудіосторінки з рухом, викладена інформація зберігається в довгостроковій пам'яті (так звана теорія слідів). Використання цього методу відкладає усну взаємодію, адже навчальний процес ґрунтується на муштрі студентів. Граматика викладається індуктивно.

І хоча ефективність цього методу є досить сумнівною, можливо використовувати його як стимулюючу, надихаючу та мотивуючу випадкову техніку, додатковий метод, що посилює емоційну складову.

Community Language Learning (CLL) або навчання мови в спільноті — альтернативний метод, який базується на принципах гуманістичної психології та педагогіки, тобто враховується складність особистості студента та емоційний фактор. Було задумано та розроблено як специфічну методику психологічного консультування, яку автор застосовував у навчанні під назвою «Навчання з консультуванням», намагаючись побачити світ очима пацієнта. У консультуванні одна людина допомагає і намагається зрозуміти іншу людину, яка вирішує певну мовну проблему. У цьому методі роль викладача — консультант, а роль студента — пацієнт.

Загальна мета навчання іноземної мови досягти оволодіння цільовою мовою на рівні, близькому до носія мови, доповнюється метою створення психологічно доцільного та стимулюючого навчального середовища.

Цей метод не передбачає жодної фіксованої процедури навчання чи програми. Темі для вивчення студенти визначають самостійно відповідно до своїх інтересів або особистих потреб, тобто кожен окремих курс розробляє власну програму. Таким чином, цілі навчання визначаються через потреби студентів.

Переваги такого підходу вбачаються на психологічному рівні, де студенти орієнтуються на те, щоб якомога швидше позбутися почуття сорому

та позбутися бар'єрів у спілкуванні іноземною мовою. Проте акцент на психологічний та соціальний аспект є предметом справедливої критики, оскільки відбувається звуження лінгводидактичного чинника.

The Silent Way (тихий метод або метод мовчання) ґрунтується на дидактичній передумові, що лектор повинен бути максимально мовчазним під час навчання. Цей метод не заохочує студента говорити, якщо він/вона не відчуває себе готовим. Студента залишають у так званому спокійному періоді, коли він лише засвоює граматику, лексику та інші рівні мови, і виконує творчу та пошукову роботу. Викладач, який максимально тихий і ненав'язливий, повинен відмовитися від звичних пояснень, керівництва та допомоги, навпаки, очікується, що він буде нейтральним, емоційно неупередженим спостерігачем, який використовує жести, міміку та спеціальні засоби навчання.

Цей метод настільки специфічний, що може викликати або повний ентузіазм і прийняття, або абсолютне заперечення.

Метод Act and Speak® (грай та говори) – це дуже молодий метод навчання іноземних мов, розроблений чеською викладачкою англійської мови, який ще не описано у світовій лінгвістичній літературі. Йдеться про навчання іноземної мови через театральну та драматичну діяльність. Під час навчання за цим методом дорослі працюють з різноманітними сценами, уривками, власними текстами. Таким чином вони збагачують словниковий запас словами з різних галузей, вчаться імпровізувати іноземною мовою. Граматика відпрацьовується через короткі ігри з жартівливим сюжетом. Граючи, учні також відпрацьовують правильну вимову, оскільки легко втрачають бар'єри і без проблем імітують іноземний акцент.

Наведений вище перелік альтернативних методів навчання іноземної мови не є вичерпним. Слід зазначити, що через свою специфічність, використання альтернативних методів в чистому вигляді в традиційному навчанні неможливе, лише як додатковий елемент з метою оживити перебіг заняття.

Причини використання та невикористання альтернативних методів, в тому числі згаданих вище, способи використання окремих методів різними викладачами залежно від досвіду, освіти або місця роботи, а також їх ефективність можуть бути предметом подальших досліджень.

Література:

1. Choděra R., Ries L. *Výuka cizích jazyků na prahu nového století*. Ostrava, 1999. 163 s.
2. Choděra R. a kol. *Didaktika cizích jazyků na přelomu staletí*. Rudná u Prahy: Editpress, 2001, 196 s.

ВЗАЄМОВІДВІДУВАННЯ ВІДКРИТИХ ЗАНЯТЬ, ЯК МЕТОД ПІДТРИМКИ ТА РОЗВИТКУ ВИКЛАДАННЯ

Працюючи та викладаючи у вищому навчальному закладі, надзвичайно цінним є взаємообмін методами, прийомами та технологіями викладання між колегами. Викладачі зобов'язані працювати у тандемі з іншими працівниками, а також під наглядом ментора, який дає їм зворотній зв'язок стосовно концепції викладання. Більше того, ментор відвідує одне заняття своїх підшефних та надає їм конструктивний відгук. Отож, зрозуміло, що така форма роботи, як «рівний-рівному» є важливою складовою прогресивної викладацької діяльності.

Одна з форм роботи, яка успішно застосовується під час андрогогічного викладання – це взаємовідвідування. Взаємовідвідування передбачає, що педагоги відвідують заняття один одного у якості гостей. Тож, їх також можна назвати візити колег. Гости мають спостерігати, а не брати активну участь. Вони можуть бути викладачами тієї ж або інших дисциплін. Перевагою візитів колег, що викладають різні дисципліни, є те, що гості зосереджуються виключно на стилі та техніках викладання, а не на змістовні компоненти навчального або практичного заняття. Взаємовідвідування не передбачає ієрархії, адже всі виступають у ролі учнів, візити є взаємними, та гості надають цінні та конструктивні відгуки та рекомендації господарю.

Отже, як проходить взаємовідвідування? Якщо один викладач проводить відкрите заняття, важливо зустрітися зі своїми колегами до початку заняття, щоб уточнити інформацію щодо теми та тих аспектів на які педагог хоче отримати зворотній зв'язок. Далі відбувається власне відвідування заняття. Після чого всі разом обговорюють та надають відгук викладачу або діляться досвідом, який вони отримали під час відвідування.

Щоб підготуватися до взаємовідвідування, пропонується два робочих аркуша: один аркуш – для підготовки, другий – для спостерігача. Аркуш для підготовки має бути заповненим господарем заняття. Даний листок містить інформацію стосовно теми, інформацію стосовно певних ключових дидактичних аспектів, попередній досвід та знання у викладанні даної дисципліни, важливі ключові поняття та терміни, які гості мають знати заздалегідь. Також, звичайно ж, очікувані результати навчання. Крім того, педагогу слід вказати певні аспекти стосовно яких хоче отримати зворотній відгук.

Аркуш спостерігача мають заповнити гості. Цей листок може виглядати по різному, наприклад, як журнал перебігу процесу. Тож, відвідувачі заняття

спостерігають та заповнюють таблицю, в якій потрібно вказати часові рамки, вплив та втручання викладача на перебіг навчальної ситуації, а також можливі ідеї щодо певних змін у майбутньому. Аркуш може бути структурований відповідно до певних аспектів, наприклад, майстерність викладача, рівень активності слухачів, використання мультимедійних засобів та наочності.

Деякі викладачі хвилюються, коли приймають гостей на відкритому занятті, тому що бояться критики та негативного зворотного зв'язку. Але більшість з педагогів дуже вдячні, адже взаємовідвідування дає змогу подивитися на діяльність викладача очима іншого професіонала та спеціаліста. Також відвідування відкритих занять є цінним для бачення власного викладання і допомагає дізнатися про стилі, особливості та динаміку роботи колег.

Взаємовідвідування допомагає розвитку особисті викладача двома способами. По-перше, педагог отримує відгуки про викладання, а по –друге, спостерігає за роботою інших та аналізує свій власний стиль викладання та ставлення до слухачів.

Який же секретний інгредієнт перетворює зворотній зв'язок колег у настільки позитивний досвід для викладачів? Це, у першу чергу, конструктивний та позитивний відгук, який є ключовим компонентом особистісного розвитку. Тому, щоб надавати ефективний та корисний зворотній зв'язок, потрібно:

- зосереджуватися на спостереженні та нейтральному описі, а не інтерпретуванні та оцінці;
- балансувати позитивні аспекти та поради щодо покращення;
- зосереджуватися на конкретній поведінці, ніяких зауважень;
- використовувати я – висловлювання замість узагальнюючих висловлювань;
- бути уважним до відкритості отримувача зворотного зв'язку та не перевантажувати його аналізом.

Натомість отримувачі зворотного зв'язку повинні:

- ставитися до будь-якого відгуку як до подарунку;
- розглядати зворотній зв'язок як шанс краще зрозуміти свій вплив на інших та пролити світло на «сліпі зони»;
- слухати рекомендації та уникати виправдовувань;
- самостійно вирішувати які аспекти конструктивного відгуку важливі для них та які вони справді хочуть врахувати в майбутньому.

Отже, можна зробити висновок, що форми роботи за принципом «рівний-рівному» можуть підтримувати внутрішню мотивацію, щоб покращити викладацькі навички. Деці та Райан вважають, що вони відповідають трьом базовим аспектам самовизначення людей, а саме: афіліація (емоційний зв'язок людини з іншими людьми і соціальна спорідненість, що характеризується

інтеграцією у групу); автономія та самовизначення (здатність вирішувати, що саме, та як саме ти хочеш вивчати); ефективність та досвід прояву компетентності (тобто потрібно мати простір, де можна продемонструвати свої навички та знання).

Кожний викладач повинен бути активатором, що створює простір для обміну думками та отримання нового досвіду. Форма роботи за принципом «рівний-рівному» створює для цього прекрасні умови, вони надихають на дискурс щодо викладання та навчання, вони підтримують нетворкінг та будують зв'язки між викладачами з різним науковим досвідом. До того ж вони мотивують розвивати власну педагогічну майстерність та ділитись найкращими практиками з іншими.

УДК: 378.147: 339.138

*Hulchevska Myroslava
Hetman Petro Sahaidachnyi National Army Academy
Lviv, Ukraine*

MACROLOGUE METHOD FOR TEACHING MILITARY ENGLISH

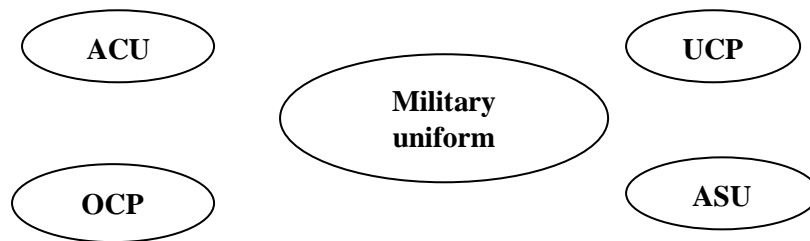
Macrologues are also known as 'Brainstorms' or 'Mind Maps'. It is considered to be one of the most effective methods of teaching vocabulary and developing speaking skills of cadets. The students are provided with the key word and asked to build on it. This method is effective for creating a meaningful context in which to develop and remember vocabulary.

According to TESOL theory, this method is differentiated as an organized conversation-based method focused on stimulating the students/cadets to converse about things (nouns), instead of doing an event summary as in the micrologue. This method refers to the process of elaborating on a noun topic and expanding on the topic. The nouns/topics are broken down into divisible characteristics (smaller parts or components of the whole).

This method is very effective in military sphere too. It could be used for presenting the military topic and for summarizing the material which was learned by cadets. It helps listeners to develop their imagination, to apply their knowledge from military subjects which are taught in Ukrainian and to improve their speaking skills. It helps cadets to build their own stories in a correct way.

For example, if you want to present such topic as "military uniform", you may use this word as the central one. You may ask cadets to give their own definition of this word. What do they think about its meaning? "Uniform is the distinctive clothing worn by members of the same organization or body." The teacher can present his or her own scheme of military uniform: to draw a circle in the centre and complete this diagram with additional words, such as: Army Combat

Uniform, Army Service Uniform, Mess Dress and Physical Training Uniform. While presenting the diagram, we may use different pictures and in this case the acronyms (ACU, UCP, OCP, and ASU). We may propose the cadets our own definition of each kind of dress or tell them to think about their own definitions. *The Army Combat uniform* is the utility uniform worn in garrison and in combat zones. *The Army Service uniform* is worn by personnel in situations where formal dress is called for. *Mess dress* is the term for the formal evening dress worn by military officers. A *PT uniform* is a kind of dress used during exercise, calisthenics, drills, and some cases, very casual periods of time.

Such diagram could be helpful for cadets if we want them to have an idea about military uniform. We may ask them to use it and try to describe the uniform which is worn by serviceman.

If we want to present cadets some additional detailed information, we may use short contexts where we have description of combat uniform, because this one is the most useful for different occasions and cadets need to know main elements or items of such uniform. Texts could be different and could be taken from different sources, from simple ones to more complicated. It depends from cadets' level. Information could be taken from such resources as: Campaign 2, Command English, Command and Control, internet resources about modern combat uniforms, etc.

For example, such piece of text could be used for making more detailed schemes of combat uniform with the most useful items. *“Depending on the tactical situation, riflemen wear either fighting order or marching order. Fighting order uniform includes a rifle as personal weapon, a bayonet and a sling on the rifle. A soldier usually wears combat kit (e.g. combat jacket and trousers) and boots. There is also a camouflage net on a steel helmet, a face veil round the neck. There are four pouches and a water bottle on the belt. As usual, the fighting order includes webbing and digging tool.”*

So, the text may be useful for making different schemes connected with different items of clothes, main objects of this kind of uniform, main weapons and ammunition, etc. The teacher may propose cadets to be ready with such diagrams and ask them to prepare them and use them to speak on the topic.

We can sum up that macrologue approach is very useful for developing

speaking skills of cadets. It helps them to analyze the information logically and talk on the topic.

Literature:

1. Anthony, E. (1963) 'Approach, method and technique.' English Language Teaching 17: 63–7. Reprinted in H. Allen and R. Campbell (eds.).
2. Teaching English as a Second Language (2nd edn.). (2004). New York: McGraw-Hill. Arends, R.

УДК 37.013.83

*Іванчик Олександра Володимирівна,
Комарова Ольга Сергіївна
Національна академія Служби безпеки України
Київ, Україна*

МОТИВАЦІЙНІ КОМПОНЕНТИ ІНТЕРАКТИВНИХ ЗАНЯТЬ: СУЧАСНІ МЕТОДИ І ЗАСОБИ

Сучасні виклики у педагогічній діяльності, спричинені необхідністю навчатися дистанційно, зосереджують увагу науково-педагогічних працівників на пошуках нових методів і засобів навчання. Дистанційність спостерігається не тільки в процесі організації навчання в технічному аспекті, а й в особистісному, оскільки така віддаленість дає змогу здобувачеві освіти самостійно формувати свій освітній простір. Особливою це стосується здобувачів вищих військових навчальних закладів, де одним із основних елементів виховання є дотримання дисципліни. Перед майбутніми фахівцями гостро постає питання внутрішньої самоорганізації, самоосвіти, самозаглиблення.

Сучасна вища освіта передбачає застосування інтерактивних методів у навчальному процесі, теоретичні засади яких розкрито у працях Н. Волкової, І. Дичківської, А. Вербицького, І. Лапшина та інших. Інтерактивність полягає у взаємодії чи перебуванні в режимі бесіди, діалогу з чимось (як наприклад, смартфон, комп'ютер) або з кимсь – людиною) [1, с. 13]. Заняття побудовані інтерактивним способом передбачають комфортні умови навчання, де всі здобувачі вищої освіти активно взаємодіють між собою і викладачем. Використання моделювання життєвих і професійних ситуацій та інших проблемно-пошукових методів дає змогу сформувати як самостійність, творче мислення, так і здатність до самоаналізу та спільного вирішення проблем. Тому завдання викладача не тільки організувати заняття відповідно до програми навчальної дисципліни, але також забезпечити психолого-педагогічний супровід, індивідуальну підтримку навчальної діяльності кожного студента [3, с. 20].

Важливим стимулюючим засобом навчання є створення ситуації теперішнього й майбутнього успіху, коли здобувач освіти розуміє об'єктивний стан своєї успішності, а також мету тієї чи іншої навчальної дисципліни, її зв'язок майбутньою професією. Н. Волкова і А. Вербицький пропонують використання низки методів та прийомів для активізації пізнавальної діяльності здобувачів під час реалізації інтерактивних технологій навчання, до яких пропонуємо віднести і такі приклади застосування можливостей дистанційного навчання [2, с. 21; 1, с. 129]:

- *Метод зацікавлення*, в основі якого створення ситуації зацікавленості, що формує позитивне ставлення до діяльності. На занятті іноземної мови це можуть бути аналогії, зіставлення фактів чи порівняння іноземного досвіду відповідно до теми, що можна проілюструвати за допомогою відео-контенту іноземною мовою.

- *Метод емоційно-морального стимулювання* полягає у викликанні моральних переживань через включення у проблемні навчальні ситуації. Наприклад, під час вивчення історичної події можна запропонувати відео-перегляд інтерв'ю з очевидцями.

- *Метод створення ситуацій новизни в навчанні* полягає у наближенні змісту до найважливіших досягнень культури, науки, техніки при цьому презентуючи зміст як невідоме, нове для сприйняття здобувачами. Наприклад, під час вивчення мистецтва країни, мова якої вивчається, можна он-лайн відвідати музей чи галерею.

- *Метод емоційного сплеску та заохочення* – створення відкритої, довірливої атмосфери з використанням слів, жестів, міміки, емоджі, музичного супроводу, що демонструє емоційну підтримку, підбадьорювання здобувача.

- *Метод ділової гри* реалізується в діловій грі, мета якої відтворення професійної діяльності. Наприклад, під час вивчення теми «Туризм. Подорожі» здобувачам можна запропонувати розіграти сценки «На кордоні», «Екскурсія містом» із ролями прикордонників, екскурсоводів, мандрівників і т.д.

В умовах дистанційного навчання учасники навчального процесу перебувають у різних місцях, тому для проведення інтерактивного заняття використовуються освітні платформи Zoom, Google Classroom, Skype, та інші, за допомогою яких проводяться заняття он-лайн із використанням найефективніших методів навчання та інформаційних електронних ресурсів. Вище перелічені освітні платформи оснащені інструментарієм, який дає можливість транслювати презентаційний матеріал та завдання, спілкування в чаті, використовувати емоджі «підняти руку» та «поплескати», змінювати свій фон і записувати заняття на відео. Мережа інтернету пропонує безкоштовні сервіси для створення додаткових тестів, квізів, опитувань, зокрема такі як: «Майстер-тест», «LearningApps», «Quizizz», «Google Форми», «Kahoot!» та інші. Їх використання урізноманітнює заняття, розвиває додатковий інтерес та

стимулює навчально-пізнавальну діяльність [6].

Заклади вищої освіти використовують також систему Moodle та створені на її основі платформи дистанційного навчання, які значно розширюють можливості як організатора навчального процесу, так і здобувача. Так, навчальна тема може містити різні елементи лекції, практичного завдання, форуму, чат тощо. Для досягнення інтерактивності можливе використання тексту, презентацій, таблиць, схем, графіків, аудіо- і відеоматеріалів, тестів, квізів, опитувань, додавання посилань у мережі та допоміжних файлів. За результатами виконання здобувачами завдань викладач виставляє оцінки та додає коментарі.

Таким чином, мультимедійні новації вимірюються не тільки технічними параметрами, але й особистісними, оскільки формують нову рамку внутрішніх потреб, вимог, тому що лише за умови внутрішньої самоорганізації, самодисципліни та самореалізації можливе формування висококваліфікованого фахівця. А завдання сучасного педагога в умовах дистанційного навчання забезпечити як технічний аспект вивчення навчальної дисципліни (підготувати цікавий дидактичний матеріал, провести заняття, оцінити роботи), так і особистісний, який полягає у стимулюванні інтересу до навчання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності.

Література:

1. Вербицкий А. А. Деловая игра как метод активного обучения. *Современная высшая школа*. 1982. №3. С. 129–142.
2. Волкова Н. П. Інтерактивні технології навчання у вищій школі: навчально-методичний посібник. Дніпро. 2018. 360 с.
3. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології: навчальний посібник. Київ. 2004. 320 с.
4. Лапшина І. Дистанційне навчання: підходи, етапи, особливості : методичні рекомендації. *Методист*. 2014. №2. С. 59–75.
5. Про Національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року : Указ Президента України від 25 червня 2013 року № 344/2013 / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/344/2013>.
6. Сім платформ для створення тестів. URL: <https://osvita.ua/school/met-hod/technol/45747/>

УДК 378.091.64:81'243

Косович Ольга Василівна,
Пермякова Ольга Григорівна,
Бубняк Роман Антонович
Тернопільський національний педагогічний університет

ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ У ПРОВЕДЕННІ МОНІТОРИНГУ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ

На сьогоднішній день знання мов для обміну передовими технологіями ведення бізнесу має більше значення. Якщо по ряду галузей Україна займає провідні позиції в світі – в сфері атомної енергетики, космічних технологій, розробки газових родовищ, то в області економіки національні досягнення не так очевидні. Найбільш відомі макроекономічні теорії – меркантилізм, теорія політичної економіки, маржиналізм, кейнсіанство, інституціоналізм, мікроекономічні теорії – розроблені за кордоном. В практику економічного життя активно запроваджуються нові слова – «кальки»: маркетинг, бенчмаркінг, мерчендайзер і т.д. На жаль, середній українець знає менше іноземних мов (далі – ІМ), ніж середній європеєць, і рівень освоєння іноземних мов українськими студентами залишає бажати кращого.

Однією з причин такого стану справ з вивченням іноземної мови є відсутність даних про динаміку формування іншомовної комунікативної компетенції (далі – ІКК) студентів бакалаврату немовних закладів. Своєчасне виявлення проблем у вивченні предмета дозволяє розробляти і реалізовувати педагогічні заходи, що усувають недоліки підготовки.

Повне уявлення про зміну рівня сформованості ІКК може бути сформовано на основі моніторингу.

Методологічні проблеми проведення моніторингу розглянуті в роботі А.Н. Майорова [4, с.11], класифікація і сутність способів проведення процедури – в роботі В.І. Звоннікова [2, с. 209], в якій представлені наступні моделі вимірювального процесу:

- модель відповідності нормам і стандартам,
- модель «вхід-вихід»,
- модель «вхід-процес-вихід».

В рамках моделі відповідності нормам і стандартам пропонується проводити моніторинг навчальних досягнень студентів на основі порівняння з вимогами державних освітніх стандартів до рівня якості компетенцій. Дана модель відповідає підсумковому контролю, представляє можливість отримання даних про академічну успішність студентів, але не забезпечує можливість впливу на подальші результати. Для моніторингу іншомовної комунікативної компетенції студентів дану модель складно розцінювати як відповідну. Вона не окреслює можливості для своєчасного виявлення і усунення проблем у формуванні іншомовної комунікативної компетенції студентів.

Модель «вхід-вихід», на відміну від інших моделей відповідності нормам і стандартам, крім результатів підсумкового контролю, передбачає необхідність

проведення вхідного контролю. Проведення вхідного контролю вирішує два важливі завдання:

1) диференціацію студентів за рівнем знання іноземної мови, формування навчальних підгруп з єдиним початковим рівнем навченості (рівень іноземної комунікативної компетенції студентів немовних вузів дуже різниться);

2) виявлення збільшення знань, умінь, навичок і компетенцій у вивченні іноземної мови за підсумками вивчення дисципліни (за підсумками семестру, навчального року і т.д.).

Модель «вхід – процес – вихід», на відміну від попередніх моделей, дає інформацію не тільки про початкові й кінцеві результати освоєння іноземних мов студентами, а й про процес їх вивчення. Модель «вхід – процес – вихід» враховує результати поточного (проміжного) контролю, що дозволяє викладачеві організувати зворотний зв'язок зі студентами, своєчасно сформувавши комплекс педагогічних заходів, спрямованих на досягнення поставлених навчальних цілей, корекцію студентської діяльності в негативних випадках. Завдяки своїм сутнісним характеристикам, а саме об'єктивності, надійності, оперативності, дієвості, економічності та практичності, можливості тренінгу, індивідуального підходу, багаторазовості перевірки і технологічності, модель «вхід – процес – вихід» розглядається в якості одного із способів підвищення результативності навчання іноземної мови, оскільки дозволяє максимально використовувати позитивні якості диференційованого підходу і комунікативного принципу в навчанні і забезпечує послідовне формування всіх рівнів ІКК.

Для успішного формування іноземної комунікативної компетенції студентів необхідно вибудувати моніторинг таким чином, щоб він дозволяв простежити динаміку зміни рівня підготовки студентів з різних аспектів, оскільки моніторинг передбачає спостереження за зміною стану оцінюваного параметра, модель моніторингу «вхід – процес – вихід» повинна включати релевантні форми оцінювання, співвіднесені з певними видами контролю. До основних форм оцінювання іноземної комунікативної компетенції студентів можна віднести:

- тестування;
- мовний портфель;
- рольова гра (ділова гра, як різновид рольової гри);
- метод проєктів і т.д.

Тестування є найоптимальнішим засобом для оцінювання іноземної комунікативної компетенції студентів при поточному контролі. Дану форму можна розцінювати як систематичний моніторинг якості мовної підготовки студентів, що дозволяє удосконалювати їх знання та вміння.

Досягнення високого результату можливо при впровадженні в освітній процес технології навчання.

Мовний портфель студента може виступати ефективною технологією моніторингу і розвитку іншомовної комунікативної компетенції студента. Для студентів мовного вузу ведення мовного портфоліо повинне стати обов'язковою умовою при навчанні іноземної мови у вищому навчальному закладі і при отриманні післядипломної освіти, що, в свою чергу, дозволить в подальшому з легкістю визначити поточний рівень отриманих знань і вдосконалювати його протягом усього життя.

За допомогою рольових ігор і ділових ігор можливий моніторинг при поточному контролі (орієнтованому на оцінювання матеріалу по пройдених темах), рубіжному (застосовується за підсумками пройденого розділу дисципліни) і підсумковому. Кожен вид контролю має свою специфіку, доречно ставити питання про стандартизацію типових процедур [1, с.14]: якщо поточний контроль в основному присвячений контролю знань з пройденної теми, то рубіжний – контролю рівня сформованості складових ІКК за підсумками пройденого розділу дисципліни. Оцінювання за допомогою даної технології забезпечує об'єктивний результат з економною витратою часу. Значимість такої організації навчального процесу полягає в тому, що студенти формують і розвивають навички роботи в макро- і мікрогрупах, самі або за допомогою викладача ставлять основну і проміжні цілі, вибирають стратегію і тактики їх досягнення [4, с. 21].

Метод проєктів при підсумковому контролі дозволяє викладачеві провести моніторинг не лише щодо досягнення навчальних цілей, але також і в області розвиваючої складової, оскільки в даному випадку студент вирішує не алгоритмічно відому задачу, а завдання в умовах невизначеності [5, с. 64].

Таким чином, можна зробити висновок, що моніторинг академічної успішності студентів, є невід'ємною складовою освітнього процесу. Реалізація такої моделі моніторингу, як «вхід – процес – вихід» в рамках освітнього процесу дозволить успішно сформувати іншомовну комунікативну компетенцію студентів, а також підвищить їхню мотивацію при вивченні дисципліни «Іноземна мова».

Література:

1. Андрух А. О. К вопросу стандартизации процедуры оценки уровня сформированности компетенций. *Язык: категории, функции, речевое действие. Материалы девятой научной конференции с международным участием: в 3 частях.* Москва. 2016. С. 13-15.

2. Звонников В. И., Чельшкова М. Б. Современные средства оценивания результатов обучения: учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений. Москва. 2007. 224 с.

3. Кузнецова Ю. Л. Гуманистические педагогические технологии обучения в вузах США: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02. Казань. 2004. 23 с.

4. Майоров А. Н. Мониторинг в образовании. Изд. 3-е, испр. и доп. Москва. 2005. URL: <http://www.ef.ru/epi/>.

5. Полат Е. С., Бухаркина М. Ю., Моисеева М. В., Петров А. Е. Новые информационные технологии в системе образования: учеб. пособие. Москва. 2005. 272 с.

УДК 378.147:372.881.1

*Косович Ольга Василівна,
Пермякова Ольга Григорівна
Тернопільський національний педагогічний
університет імені Володимира Гнатюка,
Тернопіль, Україна*

ОСОБЛИВОСТІ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ У ВИЩІЙ ШКОЛІ В КОНТЕКСТІ ІНТЕНСИФІКАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

На сучасному етапі викладання іноземних мов, в умовах постійного і стрімкого розвитку міжнародних контактів, метою навчання іноземної мови є не лише практичне оволодіння студентами іноземною мовою, а і вміння володіння мовою відповідно до професійних комунікативних компетентностей. Іноземна мова повинна бути однією з основних дисциплін, яка займає рівне положення з предметами професійного спрямування. Вивчення іноземних мов є одним з пріоритетних напрямів у підготовці фахівців практично в усіх областях знань. Процес інтеграції у міжнародний єдиний освітній простір вимагає знання іноземної мови на високому рівні. Сьогодні методи навчання іноземній мові повинні відповідати вимогам системи освіти і реагувати на зміни і нововведення в цій системі.

Питання вивчення нових підходів і напрямків розвитку інтенсивної методики, зокрема у вищій школі, розглянуті у наукових доробках О.Б.Тарнопольського, С.П. Кожушко, З.М. Корневи.

Для ефективного навчання іноземної мови застосовуються прийоми та засоби інтенсифікації. Однак перед тим, як розглядати сучасні процеси інтенсифікації навчання іноземних мов, звернемося до історії введення іноземної мови у програми шкіл Західної Європи (XVIII — початок XIX ст.), а також до історії виникнення і розвитку методів навчання мов. Варто зауважити, що зазначений період характеризується як період панування латинської мови в європейських закладах освіти. Отже методика викладання латинської мови в навчальних закладах позначилася і на практиці навчання новітніх мов, коли у процесі вивчення живих мов установлювалися ті самі цілі, що й у вивченні латині. Латинська мова розглядалася як класичний зразок форми людського

мислення і тому єдиним засобом оволодіння людського мислення було вивчення граматики, що завжди було основним у вивченні мови. Відомо, що основним методом у вивченні іноземних мов на той час був традиційний перекладний метод, який не був запорукою успішного засвоєння мови і не сприяв активізації мовленнєвої діяльності учнів. Значна увага була приділена читанню, перекладу, граматиці, лексиці та письму, а не вивченню мови, як засобу спілкування.

В середині XIX століття у зв'язку з розвитком міжнародних відносин, що характеризувався перш за все розширенням торгівельних відносин і пошуками нових ринків збуту товарів та сировини, зростає попит на людей, які володіли б іноземною мовою, а насамперед усним мовленням. В цей період починають з'являтися нові методи навчання іноземних мов, які потребувало суспільство. Отже, розпочалася нова епоха у навчанні іноземних мов. З часом з'являються нові підходи до викладання, нові теорії і розробки, запроваджуються різноманітні курси вивчення іноземних мов, зокрема впроваджується інтенсивне навчання, що було викликано потребою суспільства. Прикладом практичного втілення цієї тенденції було поширення „курсів Берлиця”, який пропонував своїм слухачам прискорений метод оволодіння іноземною мовою [1].

Розвиток інтенсифікації навчання іноземної мови був пов'язаний з представником натурального методу М. Вальтером, який надавав значної ролі грі та театралізованим етюдам, що дозволяло створювати ситуації, які виглядали природно і що сприяло активному засвоєнню мови і мало важливе значення в інтенсивному навчанні. У XX-му столітті широке поширення викладання іноземної мови спричинило інтенсивну розробку актуальних методів навчання. Варто зазначити і „усний метод” Палмера, методичну концепцію відомого американського мовознавця Л. Блумфільда, які є також розробниками натурального, живого розмовного мовлення, сугестивний метод Г. Лозанова, що являє собою модифікацію прямого методу. Це метод прискореного навчання іноземної мови. Варто зазначити, що поняття “інтенсивне навчання” пов'язане передусім з двома іменами – болгарського вченого, лікаря психотерапевта за фахом Г. Лозанова і російського методиста професора Г. Китайгородської. Сугестопедичний метод (метод Г. Лозанова) і метод активізації резервних можливостей особистості і колективу (метод активізації) відносять до інтенсивних методів навчання [2, с. 561].

Говорячи про сучасні методики інтенсивного навчання іноземних мов, зауважимо, що не має єдиного напрямку, а існує ціла система методів, які розроблені і призначені для прискореного навчання іноземної мови. Інтенсивні курси навчання мови мають солідну історію розвитку, а тому сучасним методистам досить важко перебувати у межах єдиної методичної концепції. За спостереженнями дослідників, розмаїття методів і навчальних підходів до

оволодіння мовою дає змогу викладачам експериментувати і створювати власні прийоми та методи, які відповідають навчальній меті у визначеній аудиторії [1].

Варто відзначити, що в основі процесу навчання за інтенсивним методом лежить спілкування іноземною мовою, яке виступає одночасно метою навчання, основним засобом та умовою його досягнення. Як бачимо, спілкування іноземною мовою повинно відбуватися впродовж всього процесу навчання. Для методики інтенсивного навчання характерні такі особливості: оволодіння іноземною мовою за короткий час за рахунок мобілізації ресурсів особистості та її прихованих резервів; іноземна мова не вивчається, а вживаються через спілкування; заняття починаються зі спілкування, а не із засвоєння граматичних правил; навчання іншомовного спілкування проходить у формі рольової гри; ефективнішим є мультимедійний підхід, заснований на використанні декількох взаємодоповнюючих інформаційних технологій.

Дуже важливо пропонувати студентам під час занять спонтанні творчі завдання, тобто розіграти ту чи іншу ситуацію по запропонованій темі. Студенти можуть представити свою роботу у вигляді діалогічного або монологічного мовлення. Такий вид роботи сприяє активізації їх роботи, викликає інтерес та є способом створення студентами нового продукту як результату їхніх певних розумових дій і дозволяє реалізувати їх творчі ідеї та розвиває уяву, мислення, фантазію. Ми вважаємо, що за допомогою такого підходу в навчанні іноземної мови можна подолати не лише мовний бар'єр, а і в цілому це сприяє інтенсифікації процесу засвоєння мови. Цікавим і дуже ефективним для розвитку оперативного та логічного мислення студентів у процесі комунікації є креативний метод «Якби...». Цей метод направлений на розвиток та формування навичок творчого бачення запропонованої ситуації. Ще один метод, який дозволяє реалізувати не лише свої комунікативні здібності, а й взагалі самореалізуватися у вивченні іноземної мови, – це «мозковий штурм». Оскільки завдання цього методу полягає у пропонуванні студентам якомога більшої кількості ідей, він дозволяє обговорювати під час уроку іноземної мови різноманітні теми, тим самим розвиваючи у студентів комунікативні здібності, творче мислення, мовленнєві навички [3].

Важливо також зазначити, що якість навчання іноземної мови залежить не лише від методів, які застосовують викладачі при викладанні іноземної мови, а також і від того, наскільки швидко і творчо викладачі реагують на мінливість і рухливість мови.

Література:

1. Віщюк А. А. Становлення та розвиток основних положень методики інтенсивного навчання іноземних мов: головні ідеї та принципи. *Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка. Ч. I, Методика викладання іноземної мови у вищій школі.* 2011. № 10 (221). С. 178-187.

2. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика:

підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. та ін. за загальн. ред. С. Ю. Ніколаєвої. Київ. 2013. 590 с.

3. Рудницька Т. Г. Інноваційні методи навчання іноземних мов у вищій школі в контексті гуманістичної спрямованості навчального процесу. URL: <http://conf.vstu.vinnica.ua/humed/2008/txt/Rudnizka.php>

УДК 378.147

*Леонтъєва Ольга В'ячеславівна
Воєнно-дипломатична академія імені Євгенія Березняка
Київ, Україна*

РЕАЛІЗАЦІЯ МУЛЬТИСЕНСОРНОГО ПІДХОДУ НА ЗАНЯТТЯХ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Протягом останніх років усе більше вітчизняних та іноземних викладачів у своїх наукових публікаціях звертають увагу на вплив перцептивних модальностей слухачів на процес сприйняття, обробки, запам'ятовування та репродукції навчального матеріалу, а також висвітлюють пошуки та апробацію новітніх підходів, спрямованих на ефективне залучення на заняттях з іноземної мови різних перцептивних каналів з метою покращення опанування слухачами навчального матеріалу. Однак, уявлення стосовно сутності мультисенсорного підходу та реалізації його під час занять відрізняються у різних авторів, що зумовлює актуальність подальших досліджень та створення чіткого визначення даного підходу. В цій публікації ми пропонуємо свій погляд на мультисенсорний підхід та надаємо власні рекомендації стосовно його впровадження в освітній процес на заняттях з іноземної мови.

Перцептивна модальність людини – це основний канал, за допомогою якого нею здійснюється сприйняття та обробка інформації. Традиційно людей поділяють на візуалів, аудіалів та кінестетиків, у яких найбільше розвинутими є зоровий, слуховий або тактильно-моторний канали відповідно. У багатьох публікаціях говориться про необхідність організовувати викладання іноземної мови з урахуванням перцептивної модальності більшої частини навчальної групи. Але, в такому випадку існує ризик того, що потреби членів групи, які мають іншу модальність, буде залишено без уваги. З іншого боку, порівняно з людьми, що мають мономодальну особистість, особи зі «змішаними» типами перцептивних модальностей зустрічаються частіше (візуально-кінестетичний, аудіо-кінестетичний, візуально-аудіальний типи) [1, с. 34], тому на нашу думку, викладачеві доцільніше зосереджуватися на подачі матеріалу з огляду на залучення усіх трьох основних каналів сприйняття.

Таким чином, на нашу думку, важливо створити на занятті середовище, у

якому слухачі з різними модальностями почувалися б комфортно та могли б ефективно навчатися. Як показує практика, на заняттях з іноземної мови викладачі надають перевагу таким видам матеріалів та діяльності, які впливають на візуальний та аудіальний канали (візуальні презентації, використання таблиць, схем та відеосюжетів, письмові вправи, аудіювання, різні види діалогічних та монологічних вправ тощо). Кінестетичний канал сприйняття, як правило, при цьому майже не задіяний. Для вирішення цієї проблеми ми пропонуємо створити на заняттях мультисенсорне середовище шляхом залучення до навчального процесу кінестетичного перцептивного каналу слухачів, що дасть змогу більш ефективно створити та закріпити нейронні зв'язки у мозку слухачів завдяки впливу на різні сенсорні системи.

У публікаціях деяких зарубіжних колег, таких як Sari Myrén [2, с. 426], Sereen Jubran [3, с. 60], Timothy J. Stapleton [4, с. 166], було викладено результати спроб втілення мультисенсорного підходу в процес викладання іноземних мов та відмічено підвищення мотивації студентів та ефективності опанування мовою порівняно із застосуванням традиційної методики викладання.

Оскільки для створення мультисенсорного середовища необхідно поряд з візуальним та аудіальним перцептивними каналами залучати також кінестетичний канал, ми можемо запропонувати такі рекомендації для активізації на заняттях з іноземної мови тактильно-моторного елемента:

1. Додати рухливий елемент до тренувальних вправ. Наприклад, при вивченні назв напрямків, можна запропонувати слухачам встати і показувати рукою в напрямку, який назве викладач. При цьому можна ускладнити та урізноманітнити завдання. Можна також організувати завдання на тренування певних мовних елементів у вигляді квесту, або просто розмістити декілька частин завдання в різних місцях аудиторії.

2. Рольові ігри виконувати не сидячи на місці, а зображуючи все, про що йдеться мова, якщо тематика розмови не запобігає цьому. В групах, що складаються з чотирьох та більше слухачів, варто під час рольових ігор змінювати партнерів. Це дасть змогу і переміститися в просторі (кінестетичний елемент), і збільшити ступінь вільного володіння мовою (fluency), оскільки один і той самий матеріал слухач повторить стільки разів, скільки він буде переміщатися до інших партнерів.

3. Організувати простір в навчальній аудиторії таким чином, щоб він співвідносився з простором ситуації з реального життя, яка вивчається на занятті. Наприклад, під час вивчення теми «Аеропорт» можна прикріпити в різних місцях аудиторії таблички з назвами або зображеннями місць аеропорту. Таким чином, слухач «проходитиме» різні види контролю в аеропорту, «шукатиме» вихід для посадки на літак, практикуючи одночасно і мову, і навички, що знадобляться йому в реальному житті. Це завдання також можна

ускладнити, створивши «проблеми» при реєстрації на рейс або проходженні митного контролю тощо. Схожим чином можна організувати і заняття, пов'язані з темами орієнтування в місті, пошуку житла, візиту в гості, користування транспортом та багатьох інших.

4. Використовувати картки з активною лексикою (окремі картки для зображень і слів). Діапазон використання таких дидактичних засобів є доволі широким: презентація нового матеріалу, його практикування, повторення, перевірка тощо. Можна використовувати такі картки також для побудови речень та навіть цілих історій, для рольових ігор тощо.

Звичайно, ми назвали лише деякі варіанти використання кінестетичних видів діяльності у процесі викладання іноземної мови. Кожен викладач може додати до цього свої власні ідеї, видозмінюючи наші рекомендації для потреб власної групи та тем, що вивчаються.

Залучення кінестетичного каналу сприйняття під час викладання іноземної мови безумовно потребує від викладача більше часу та енергії для розробки ідей для заняття, підготовки матеріалів, організації простору в навчальній аудиторії, що може створити певні труднощі під час підготовки викладача до заняття. Проте, вплив на всі три перцептивні канали слухачів на заняттях з іноземної мови дає змогу створити об'ємне мультисенсорне середовище, наближене до реального життя, що сприяє підвищенню мотивації до опанування іноземною мовою, а також дає змогу активізувати процес запам'ятовування навчального матеріалу та розвинути навички, які знадобляться при використанні іноземної мови у реальних життєвих ситуаціях.

Література:

1. Белявська О. О. Перцептивні стилі – запорука ефективного навчання. *Педагогічна освіта: теорія і практика: зб. наук. праць*. 2015. Вип. 18. С. 30-36.
2. Sari Myréeen. Evaluating the Role of Multisensory Elements in Foreign Language Acquisition. *World Academy of Science, Engineering and Technology. International Journal of Educational and Pedagogical Sciences*. 2017. Vol. 11. No:2. P. 423–426.
3. Sereen Jubran. Using multi sensory approach for teaching English skills and its effect on students' achievement at Jordanian schools. *European Scientific Journal*. Vol. 8. No.22. P. 50–61. URL: [https://www.researchgate.net/publication/305731160_Using_Multi-Sensory_Approach_for_Teaching_English_Skills_and_its_Effect_on_Students"_Achievement_at_Jordanian_School](https://www.researchgate.net/publication/305731160_Using_Multi-Sensory_Approach_for_Teaching_English_Skills_and_its_Effect_on_Students).
4. Timothy J. Stapleton. Multi-Sensory, Hands-On Manipulatives and Adult ESL. *The NAMTA Journal*. 2014. Vol. 39. No. 3. P. 153–169.

ВИКОНАННЯ ПИСЬМОВИХ ЗАВДАНЬ І ФОРМУВАННЯ ІСПАНОМОВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ У ПИСЬМІ

Письмо – окремий вид мовленнєвої діяльності, графічна фіксація мовлення, що суттєво відрізняється від усних повідомлень. Головним для сприйняття письмових повідомлень є зоровий канал, при чому порядок сприйняття окремих блоків інформації ми визначаємо самі. Під час усного спілкування ми обмежені тим, яким чином нам надає інформацію співрозмовник і користуємось слуховим каналом.

Раніше вважалося, що наявність іншомовної компетенції у читанні може означати наявність також компетенції у письмі. Але це не підтверджується, і сучасна методологія пропонує для формування іншомовної компетенції у письмі навчатися читати, як письменник. Така форма читання припускає, що читач зацікавлений не тільки в інформації, яку передає текст (розуміння прочитаного), але фокусує свою увагу також на стилістичних, граматичних та синтаксичних аспектах, на зв'язності та забарвленості тексту. Можна сказати, що такий читач супроводжує письменника в його креативному процесі, в його творчості. Що він відтворює механізми і прийоми, які використовує письменник, відчуває зацікавленість щодо нових вживань слів, а в деяких випадках навіть здатний передбачити рішення письменника. Очевидно, що також треба бути обізнаним у схемі створення нового тексту: формування мапи, розробка схеми, використання чернеток і виправлення, оскільки все це увійде у вже закінчений текст.

Існують певні моменти, які заважають зазначеному виду читання. Повна концентрація на процесі читання та необхідність запам'ятовувати текст. Читання вголос з концентрацією на швидкості. Проблеми з розумінням граматики, що вживається. Проблеми з розумінням інтенції автора, підтекстів. Відсутність умотивованості та інтересу до читання, до письма, до теми, про яку йдеться. Відсутність впевненості в своїх силах у цьому виді діяльності.

В сучасній методології вважається, що саме процес «читання як письменник» є найдоцільнішим способом формування компетенції у письмі, і всі інші форми навчання краще використовувати вже на етапі контролю та корекції. Щоб покращити результат від використання зазначеної форми, використовується теорія фільтра почуттів.

Почуття, які безпосередньо пов'язуються з вивченням іноземної мови це: вмотивованість, впевненість в собі і стурбованість результатом. Під час вивчення іноземної мови найкращі результати отримає той, в кого на високому рівні два перших і невисокий рівень стурбованості.

Усна комунікація має спонтанний характер, письмове мовлення не настільки обмежене у часі, в нього є певні правила оформлення, до нього ставляться з більшою відповідальністю. Також, якщо усне мовлення часто відбувається «тут і зараз», письмо – це той засіб передачі інформації, що не має обмежень в часі. Зазначене є важливим чинником того, що при навчанні іноземної мови не можна ігнорувати цей вид мовленнєвої діяльності.

Важливі елементи, що є присутніми в усному мовленні, але їх немає в письмовому мовленні це – невербальні коди, взаємодія та екстралінгвістичний контекст. Вони сприяють розумінню усної інформації, що надається, але не можуть використовуватись для розуміння написаного тексту. Цей чинник пояснює те, що для роботи з написаною інформацією вимагається більше когнітивних зусиль.

Письмові завдання є ефективним засобом навчання іноземної мови саме тому, що в той час, коли ми переходимо до репродуктивних видів мовленнєвої діяльності, говоріння та письма, письмовий текст вимагає більше відповідальності, він фіксує як засвоєний матеріал, так і елементи, що викликали труднощі. Створити письмовий текст набагато складніше ніж зробити усне повідомлення, бо це моментальна зворотна реакція для того, хто вивчає іноземну мову. І для нього, і для викладача стає відомим, що саме викликає труднощі, або не знайшло розуміння.

Дуже важливо зазначити, що рівень володіння писемним мовленням на рідній мові суттєво впливає на оволодіння цим видом мовленнєвої діяльності на іноземній мові.

Перший критерій за яким зазвичай оцінюється написаний іноземною мовою текст це його відповідність ситуації мовлення. Тобто стилістична адекватність, необхідний рівень формальності та об'єктивності.

По друге оцінюється зв'язність тексту. Релевантність обраної інформації та структура її представлення у тексті. Але слід відокремити також для оцінювання граматичну зв'язність тексту. Тут важливими стають вдале використання займенників, доцільна пунктуація з урахуванням її особливостей в іноземній мові, вживання дискурсивних маркерів.

Рівень знань іноземної мови на орфографічному, морфологічному, синтаксичному і лексичному рівнях відображається і фіксується у письмовому мовленні.

За останніми дослідженнями повне виправлення всіх помилок у письмовому тексті не є чинником, що допомагає покращити майбутні результати. З іншого боку дійсно допомагають їх покращити вправи, що виконуються перед письмовим завданням, корекція на кроках, що передують письму, допомагають тому, хто вивчає мову, точніше зрозуміти елементи завдання: схема, структура, мета та інше. За сучасною методологією в письмових завданнях процес виконання набагато важливіший ніж фінальний

продукт.

Слід зазначити також, що глибоке вивчення граматики та орфографії іноземної мови не є гарантією формування достатньої іншомовної компетенції у письмі. Зазвичай знання для створення тексту можна знайти в автентичних текстах, написаних цією іноземною мовою, тобто пов'язується з іншомовною компетенцією у читанні. Ми можемо вчити багатьом правилам, потім ще більшої кількості виключень, але реальні вживання ми зможемо спостерігати тільки у фінальному продукті – письмовому тексті від носія мови.

Процес писемного мовлення, як відомо, починається з мовлення внутрішнього. Саме у внутрішньому мовленні готується програма висловлювання, проводиться відбір лексичних одиниць, граматичне оформлення речень, їх логічне поєднання в абзаци. Недостатня увага у навчанні іноземних мов до письмових вправ, виконання яких пов'язане з функціонуванням більшого, в порівнянні з усним мовленням, числа аналізаторів, веде до збіднення навчального процесу.

UDK: 37.042

*Lopatynska Iryna
Donetsk State University of Internal Affairs
Kryvyi Rih, Ukraine*

OPPORTUNITIES FOR DIVERSITY AND INCLUSION IN THE STUDENTS' GROUP

The high level of professionalism of future legal professionals impossible without finding new means and ways to develop their personal potential. Becoming creative individual legal professionals provides advanced capability of understanding his own professional opportunities. They have always paid great attention to the means and methods of self-identity in theory and practice. However, analysis of the literature shows that not theoretically reasonable mechanism for self-identity that has chosen the profession of lawyer.

Using different technologies, providing harmonization emotional factor in the learning process should be directed to solving these problems: firstly, to increase the level of knowledge of future lawyers of harmony and emotional intelligence as an important basis for professional growth of the individual; secondly, to work and secure during different tasks receptions ways of regulation of behavior and emotional reactions to the teaching force; thirdly, to develop emotional perception and to make the installation of emotional attitude; fourth, provide emotional comfort to each student so that during the training session, participants felt fun activities and experienced psychological security and comfort.

Harmonization emotional factor involves the use of learning technologies in

terms of self-identity educational process. Starting position updating technology reflexive position is a reflection of student as the ability to realize individual features of their own inner world and mechanism of action and choosing actions. Reflection is seen as the highest level of development, and as a condition for providing activity, the integrity of the person. Reflexive position of student associated with a focus on the technology of actualization reflexive position.

Another important feature of the successful professional growth for law students is diversity and inclusion. It is necessary to consider this phenomenon.

Diversity is the range of human differences, including but not limited to race, ethnicity, gender, gender identity, sexual orientation, age, social class, physical ability or attributes, religious or ethical values system, national origin, and political beliefs. Inclusion is involvement and empowerment, where the inherent worth and dignity of all people are recognized. An inclusive university promotes and sustains a sense of belonging; it values and practices respect for the talents, beliefs, backgrounds, and ways of living of its members. The concept of diversity encompasses acceptance and respect. It means understanding that each individual is unique and recognizes our differences. Our differences can be found in various dimensions, from race, religion, ethnicity, gender, sexual orientation, socio-economic status, age, physical abilities, beliefs, or other ideologies. It is about understanding each other and moving beyond simple tolerance to embracing and celebrating the numerous dimensions of diversity contained within each individual.

Equity is the fair treatment, access, opportunity, and advancement for all people. At the same time, it is striving to identify and eliminate barriers that have prevented the full participation of some groups. Improving equity is realized through increasing justice and fairness within the procedures of institutions or systems, as well as in their distribution of resources.

Activities to promote diversity, equity and inclusion in the students' group. There are a few examples of activities that can be introduced to teams to raise more awareness of the importance of valuing diversity and inclusion in the students' group. These are more engaging methods during English lessons to inform law students of the significance of respecting other colleagues' feelings.

- **Step Apart, Step Together.** The purpose of this activity is to demonstrate the differences and similarities between colleagues. How it works. Two team members go up in front of everyone else and face each other. These two team members are then instructed to move a step apart when they have a difference. Equally, when they have a similarity, they can step back together. The other team members can then call out things like eye color, shoe size, favorite vegetable, even religion. Anything which might signify that one person is different from the other. Keep playing until someone is out of the room or the participants are very much in each other's personal space. The lesson from this activity is that even if two people are quite different from each other, there are still many things which can bring them

back together. For some, the gap might be wider but there will always be something which brings them back together. Pay attention, this activity will be more difficult to perform remotely. Although, you could be creative and use an interactive board, or even a map, to trace distances.

- **Name Stories.** This activity involves asking participants to write a short story about their names, with the intention of each sharing their story with other students. Participants can be as creative as they like, the activity is to be left open to interpretation. (You may want to ask students to write these before the exercise to save time). If it is necessary, break up students into diverse small groups of about 4-5 people. This way each student will have an opportunity to share their story with their group. It is important to allow everyone time to share. After allowing each student to share their story, ask participants how it felt to share their stories. Why this activity is important? What did they learn? Encourage groups to discuss their thoughts and feelings with each other. Additionally, invite students to ask questions. Through stimulating a conversation around the name stories and backgrounds of each student this enables teams to develop more trust and respect for each other. By learning where someone has come from, this provides powerful insights as to how they then might approach their work, or other matters, in a professional setting. «The power to question is the basis of all human progress» - Indira Gandhi.

All in all, the practices and activities discussed above provide a handful of ideas that can bring teams together. The purpose of understanding diversity, equity and inclusion is to encourage better relationships in the group. By making work a place where people feel that they belong, this contributes to more productive and more successful student's groups, which is beneficial for everyone.

There is a shared responsibility for all individuals in a group or team, not just human resources, to ensure that these concepts are actualized. The activities presented below provide a few examples of systems that can be incorporated into daily practices. There are also some exercises that can be carried out within a team to ensure a better understanding of diversity, equity, and inclusion in the high educational establishments. Diverse teams and groups are best equipped to handle a whole range of tasks and challenges in the future career.

References:

1. Jin, M., Lee, J., Lee, M. (2017). Does leadership matter in diversity management? Assessing the relative impact of diversity policy and inclusive leadership in the public sector. *Leadership & Organization Development Journal*, 38(2). P. 303–319.
2. Georgiadou, A. (2016). Reflections from EDI conference: Equality, diversity, inclusion and human rights in times of austerity. *Equality, Diversity and Inclusion: An International Journal*, 35(7/8). P. 467–472.

*Марчук Ірина Петрівна,
Іванова Наталія Георгіївна
Одеський національний університет імені І.І. Мечникова
Одеса, Україна*

АНАЛІЗ ДОСВІДУ МЕНЕДЖМЕНТУ СИСТЕМИ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ У ВЕЛИКІЙ БРИТАНІЇ

Одна з найсерйозніших перешкод на шляху розвитку сучасної вищої школи – відсутність тісної інтеграції між запитами ринку праці та системою вищої професійної освіти, а отже невідповідність рівня професійної підготовки майбутніх фахівців умовам їх зайнятості на сучасному ринку праці. Необхідність дослідження й вирішення зазначеної проблеми, її актуальність зумовлені наявною суперечністю між об'єктивною потребою суспільства у висококваліфікованих фахівцях, які мають високий інтелектуальний потенціал, розвинені комунікативні здібності, є професійно усталеними, креативними та недостатньою спрямованістю професійної орієнтації майбутнього фахівця.

Сучасні науковці звертають увагу на перебіг в даний час глобальної кризи освіти та прагнуть виявити основні шляхи її подолання. Вказується, зокрема, на такі ознаки цієї кризи: зростання функціональної неосвіченості, недостатня професійна орієнтація майбутніх фахівців, зростання розриву між освітою і культурою, відставання освіти від науки, послаблення впливу освіти на соціалізацію молоді та інше.

Як засвідчує аналіз спеціальної літератури із зазначеної проблеми досвід системи професійної орієнтації Великої Британії заслуговує на увагу.

У програмах навчання британських школярів передбачені практичні заняття з більшості елементарних видів діяльності, які становлять основу багатьох професій. Значну роль у здобутті навичок, які допоможуть у подальшому виборі професії, відіграє імітаційне моделювання (ділові ігри, виробниче моделювання) та спостереження за робочими процесами (відвідування підприємств, спостереження за роботою).

Коледжі подальшої освіти - Further Education (їх близько 600 по країні) - подекуди є досить престижними навчальними закладами, де опановують професійні навички студенти з багатьох країн світу. Для більшості випускників мають значення набуті навички та знання, а не диплом. Місцеві підприємці уважно спостерігають за програмами навчання у коледжах та їх студентами - таким чином, вони вибирають собі майбутніх працівників.

Професійна орієнтація у сфері вищої освіти більш розвинена в університетах. Кожний університет має свою власну службу, доступну студентам, яка має свій власний штат та надає набір певних послуг. Ці послуги надавалися навіть в умовах скорочення бюджету протягом недавніх років.

Віднедавна на систему профорієнтації у Великій Британії все більше впливає концепція професійного зростання. Звісно, що ідеї про те, що людина має здобувати професію відповідно до власних здібностей, не були відкинуті. Феномен «професійне зростання» розглядає не тільки окремого клієнта, а й потреби, інтереси та цінності клієнтів в цілому і те, яку роботу можна їм запропонувати відповідно до їхньої індивідуальності та способу життя. Професійна підготовка нині поєднується з саморозвитком і зростанням, а також допомогою у прийнятті власних рішень, тобто розвитком активної життєвої позиції.

У системі управління програмами і проектами професійного навчання Великої Британії можна виділити такі рівні:

- Департамент освіти та науки і Міністерство зайнятості (Вищий рівень);
- Комісія із професійної підготовки, Служба професійної кар'єри (Другий рівень);
- Коледжі, професійні школи, центри професійної підготовки тощо (Третій рівень).

Основним підрозділом у складі Міністерства зайнятості є Служба професійної кар'єри. Вона має широко розгалужену мережу по всій країні на регіональному і місцевому рівнях. Місцеві органи цієї служби несуть відповідальність за профорієнтаційну роботу, послуги і працевлаштування учнів та молоді, що тільки розпочинає своє трудове життя. Вони беруть активну участь у наборі молоді для навчання, 97% випускників шкіл проходять цей шлях набору на роботу.

Відділи Департаменту освіти і науки розробляють рекомендації для навчальних планів і програм для усіх форм навчання, активізують роботу навчальних закладів щодо реалізації державних програм у сфері "професійне навчання-зайнятість", виділяють державні асигнування, аналізують розвиток освіти і професійної підготовки у регіонах країни.

На національному рівні створена Центральна рада з професійної підготовки, що надає рекомендації для покращення роботи міністру зайнятості.

На місцевому рівні діють галузеві ради (TECs), які складаються з підприємців, фахівців, що їх призначає міністр освіти (для Шотландії - держсекретар з питань Шотландії) і профспілок. Галузеві ради готують рекомендації щодо змісту і тривалості навчальних програм для різних професій, кваліфікації студентів та інструкторів, методів та стандартів кваліфікаційних іспитів.

Попри такий серйозний підхід до процесу професійної орієнтації, знаходяться і його критики. Для Великої Британії, як відзначають фахівці, характерна розвинена мережа різноманітних установ професійної освіти і досить громіздкий апарат управління. На думку британських фахівців,

проблема полягає у недостатній координації діяльності самих міністерств (немає чіткого розмежування відповідальності за працевлаштування).

Література:

1. Sallis E. Total Quality Management in Education. London, 2020. 190 p.
2. Spees E.R. Higher Education: an arena of conflicting philosophies. New York, Bern, Frankfurt am Main, Paris, 2019. 130 p.
3. Teaching social foundations of education: contexts, theories, and issues. N. J.: Erlbaum Associates, 2020. 278 p.
4. The Impact of Bologna: Declaration on Engineering Education in Europe – the result of a Survey (updated version) URL [http:// www. business. lbn. ru](http://www.business.lbn.ru).

УДК 378.147

*Матвєєнко Олександр Васильович,
Федорович Маргарита Анастасіївна,
Щеглов Сергій Миколайович
Національний університет оборони України
імені Івана Черняхівського
Київ, Україна*

ПРАКТИЧНЕ ВПРОВАДЖЕННЯ ЗАСАД ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦЯМИ ЗБРОЙНИХ СИЛАХ УКРАЇНИ ПІД ЧАС ІНДИВІДУАЛЬНОЇ ПІДГОТОВКИ

12 червня 2020 року Україна отримала статус члена Програми розширених можливостей НАТО (NATO's Enhanced Opportunities Program – EOP) [1]. Будучи партнером НАТО, наша держава надає свої війська для участі в операціях Альянсу, в тому числі в Косові, а також до складу Сил реагування НАТО і для участі в навчаннях НАТО. З огляду на приєднання України до EOP виникає необхідність забезпечення належної взаємосумісності підрозділів Збройних Сил України із підрозділами держав-членів НАТО та потреба щодо підвищення ефективності функціонування сталої системи мовної підготовки у Збройних Силах України, спрямованої на забезпечення належного рівня володіння іноземною мовою особовим складом.

Однією з новацій Дорожньої карти вдосконалення мовної підготовки у Збройних Силах України на 2021 – 2025 роки, затвердженої рішенням Міністра оборони України 01.03.2021 [2] є вимога організувати вивчення іноземної мови (підтримання рівня володіння іноземною мовою) в системі індивідуальної підготовки військовослужбовців, передбачивши для цього щонайменше 4 години в тиждень [2, с. 6].

Кафедрою іноземних мов навчально-наукового центру іноземних мов Національного університету оборони України імені Івана Черняхівського (КІМ

ННЦІМ НАОУ) було розроблено Навчальний план-програму курсів інструкторів мовної підготовки з питань організації та методики викладання іноземної мови. З цією метою з вересня 2021 року передбачалося започаткувати проведення п'ятиденних курсів підготовки інструкторів мовної підготовки при вищих військових навчальних закладах та військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти Збройних Сил України.

10 вересня 2021 року перші 12 військовослужбовців та 1 працівник Збройних Сил України завершили навчання при КІМ ННЦІМ НАОУ на курсі підготовки інструкторів з мовної підготовки, опанували основи методики викладання англійської мови військовослужбовцям, та з січня 2022 року розпочнуть організовувати вивчення англійської мови за програмою підготовки у своїх підрозділах [3].

Навчання військовослужбовців повинно бути організовано з урахуванням наявного рівня володіння англійською мовою, тому навчальні групи мають комплектуватись військовослужбовцями з приблизно однаковим рівнем володіння англійською мовою. Кількість слухачів у мовній навчальній групі не повинна перевищувати 15 осіб, інакше заняття втрачають ефективність. Зважаючи на неможливість в умовах військової частини проводити навчання груп до рівня СМР 2 (функціональний, тобто рівень професійного спілкування), групові заняття вважається за доцільним проводити з навчальними групами до цільових рівнів СМР 1 та СМР 1+. Для навчання на вищі рівні військовослужбовці, які цього потребують, відряджатимуться на курси іноземних мов у вищі військові навчальні заклади Збройних Сил України.

30 вересня 2021 року завершився дводенний навчальний семінар для викладачів центрів (кафедр) іноземних мов вищих військових навчальних закладів, військових навчальних підрозділів закладів вищої освіти Збройних Сил України (ВВНЗ та ВВП ЗВО ЗС України) з питань підготовки та проведення на базі цих закладів короткострокових навчальних курсів для позаштатних інструкторів мовної підготовки з числа військовослужбовців Збройних Сил України [4].

Під час заходу, фахівці кафедри іноземних мов навчально-наукового центру іноземних мов університету ділились з учасниками семінару набутим практичним досвідом та ознайомили їх з відповідними навчально-методичними матеріалами, надавали методичні рекомендації та поради щодо проведення аналогічних курсів для інструкторів мовної підготовки у майбутньому на базі тих закладів, які представляють учасники семінару.

Окрім того, фахівці КІМ ННЦІМ НАОУ розробили та передали Генеральному штабу Збройних Сил України типову програму підготовки з англійської мови, методичні рекомендації для інструкторів та перелік ресурсів, рекомендованих для використання на заняттях.

У заході взяли участь 15 викладачів з 8-ми ВВНЗ та ВВП ЗВО ЗС

України. Очікується, що за їх допомогою до кінця поточного року спеціалізовану підготовку з питань організації та методики навчання англійської мови на базі відповідних навчальних закладів за регіональним принципом буде організовано для 150 військовослужбовців, відібраних органами військового управління для виконання обов'язків позаштатних інструкторів мовної підготовки. Військовослужбовці, які пройдуть навчання на таких курсах, зможуть у визначений термін – з січня 2022 року розпочати проведення занять з вивчення англійської мови у системі підготовки військовослужбовців за місцем служби – у військових частинах, органах військового управління, установах та організаціях Збройних Сил України.

Це стане ще одним кроком вперед на шляху досягнення Збройними Силами України взаємосумісності зі збройними силами країн-членів НАТО та країн-партнерів.

Література:

1. NATO recognises Ukraine as Enhanced Opportunities Partner. 12 Jun 2020. URL: https://www.nato.int/cps/en/natohq/news_176327.htm
2. Дорожня карта вдосконалення мовної підготовки у Збройних Силах України на 2021 – 2025 роки, затверджена рішенням Міністра оборони України 01.03.2021 (№ 17108/з/11-2020 від 24.02.2021), 10 с.
3. В університеті завершено перший курс інструкторів мовної підготовки, що викладатимуть англійську у підрозділах ЗС України 11.09.2021. URL <https://nuou.org.ua/u/news/v-universitet-zaversheno-pershij-kurs-nstruktorv-movno-pdgotovki,-shho.html>
4. Проведено навчальний семінар для викладачів іноземної мови вищих військових навчальних закладів з питань організації курсів для позаштатних інструкторів мовної підготовки 30.09.2021. URL <https://nuou.org.ua/u/news/provedeno-navchalnij-semnar-dlya-vikladachv-nozemno-movi-vishhix-vjsko.html>

UDC 378

*Miahka Marharyta
National Academy of the National Guard of Ukraine
Kharkiv, Ukraine*

STRATEGIES OF MOTIVATING CADETS IN THE ENGLISH LANGUAGE CLASSROOM

Motivation has long been a major problem for most teachers. In English language learning, motivation is the critical force that determines whether a cadet embarks on a task at all, how much energy he or she devotes to it, and how long perseveres. It is a complex phenomenon and includes many components: the

individual's drive, need for achievement and success, curiosity, desire for stimulation, and new experience.

Traditional teaching and learning methods no longer work because they are designed to keep cadets extremely passive. They focus on learning certain narrow processes, checking what cadets have memorized from what they have been told.

With a few small steps, we can increase engagement and curiosity. Here are three strategies for motivating cadets in the English language classroom.

1) *Trigger cadets' interests.*

We should make English learning personal by connecting language to something personal in cadets' lives. It's important to integrate current topics, daily routine, music, movies, and fads to create a relevant class culture. By using personalized tasks the cadets will be motivated by the fact that the class focuses on their personal lives.

We can also consider project-based learning. The cadets brainstorm what they know and what they want to learn, perform research and create posters, PPT presentations, or videos.

2) *Integrate games and technology.*

A game – is a system in which players engage in an abstract challenge, defined by rules, interactivity, and feedback, that results in a quantifiable outcome often eliciting an emotional reaction” [1, p. 7]. So fundamentally, games have a challenge of some sort, rules that cadets choose to follow, feedback and interaction, plus an emotional reaction, generally that the game is fun.

Games and fun activities offer a lot of benefits to cadets. They are team-oriented. They stimulate motivation, reduce anxiety, and let us integrate all language skills. Also, games are a great tool for consolidating new knowledge. After presenting new material, we can offer a game that will strengthen their understanding and connect with what cadets already know. Alternatively, we can ask cadets to create their own content-specific games.

The most effective games used with cadets of the National Academy of the National Guard of Ukraine are:

- Interactive communicative games like Jeopardy. This game format is suitable for repeating any topic studied by the cadets.

- Military board games. They help the cadets to understand the principles of warfare, try themselves at negotiation in conflict, develop communicative skills and teamwork. They force the cadets to make decisions under pressure.

- Guessing games like Alias, Taboo. The cadets explain the meaning of words to their teammates, use synonyms, avoid forbidden words. Others guess as quickly as possible. Such games teach to react quickly and activate vocabulary on various topics.

– Imaginarium. This game develops intuition, imagination, and speaking skills. The cadets take turns choosing the cards, telling what associations they have evoked. The task of the rest is to guess which card was described.

– Role plays about survival in different conditions. The cadets find themselves in different conditions: lost in the sea, in the desert, on a desert island, in the middle of a forest, in the wild, etc. They first examine the items they have and then decide what is needed to be saved to stay alive. The cadets use their critical thinking and problem-solving skills.

Moreover, we can impact our cadets' motivation by engaging them with English outside of the classroom. One way to encourage outside-of-the-classroom language experiences is with technology. Engaging digital environments like social media platforms can help cadets express themselves, enable them to pursue their interests.

References:

1. Kapp, K.M. The gamification of learning and instruction: Game-based methods and strategies for training and education. San Francisco: Pfeiffer, 2012. 336 p.

УДК: 811.111

*Поліщук Олексій Анатолійович,
Ірчишина Марина Віталіївна
Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ
Дніпро, Україна*

НОВІТНІ ПІДХОДИ ТА МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ЗВО МВС

Протягом останніх десятиліть надзвичайно широкого використання набули технології та мультимедіа для дистанційного навчання іноземних мов. Проблемою використання сучасних інформаційних технологій в освітньому процесі ВНЗ займалися такі вчені як О. Андрєєв, Є. Белова, А. Бернадський, Т. Кашицин, П. Майер, В. Солдаткін, В. Тихомиров, Т. Ящур, тощо.

Термін «дистанційне навчання» виник через потребу суспільства і за такий короткий період часу встиг об'єднати всі переваги використання новітніх технологій у навчальному процесі. Зазначимо, що українське законодавство та освітні установи у всьому світі підтримують розвиток дистанційної освіти.

Нова реальність диктує нам свої правила. Реалії сьогодення такі, що постає необхідність не лише оновлення змісту та методів застосування інноваційних підходів до викладання іноземної мови за професійним спрямуванням, а ще й впровадження платформ для проведення занять дистанційно. [1, с. 44].

З цією проблемою ми вперше масово стикнулися навесні 2020 року. Таким чином, окрім впровадження інноваційних підходів, перед нами постала ще одна задача: робота на базі платформ ZOOM, Classroom, Moodle, тощо. Все це відіграло неабияку роль у житті як студентів, так і викладачів. Формування іншомовної комунікативної компетенції у вищезазначених умовах потребувало оновлення та використання нових матеріалів, розробки більш різноманітних і методично-доцільних прийомів та опанування нових технологій.

Глобальна мережа Інтернет є абсолютно унікальним середовищем, що надає чудові інформаційні та дидактичні можливості для вивчення іноземних мов. [2, с.273]. Наприклад, у навчанні майбутніх фахівців з права, слід виділити наступні ефективні методи, що можна практикувати за допомогою Інтернету:

1. Участь у всеукраїнських та міжнародних Інтернет- конференціях, що дає змогу підвищити рівень володіння мовою, розвинути кругозір, отримати знання з певної галузі.

2. Участь у конкурсах, олімпіадах, тестуванні. У такий спосіб можна отримати об'єктивну оцінку знань, самоствердитися, підготуватися до іспитів, участі в інших видах конкурсів та олімпіад. Слід зазначити, що більшість студентів сприймає позитивно участь у подібних заходах онлайн, у них відсутній негативний психологічний момент та почуття страху, що властиві студентам в реальних ситуаціях.

3. Вивчення лексики, виконання лексичних завдань.

4. Відпрацювання вимови, робота над діалогічним та монологічним мовленням.

5. Вивчення граматики та виконання граматичних вправ і тестових завдань.

6. Створення презентацій у програмному середовищі Microsoft PowerPoint.

Загалом, за останні роки навчання перейшло від підходу з ведучої ролі викладача до ведучої ролі студента. Якщо раніше викладач виступав в якості основного джерела інформації, то сьогодні він перетворюється на консультанта, керівника, експерта або модератора.

Основними задачами викладача іноземної мови є наступні:

- формування і розвиток умінь та навичок читання текстів за професійним спрямуванням;

- робота над удосконаленням монологічного та діалогічного мовлення;

- удосконалення навичок перекладу текстів професійного спрямування;

- розширення словникового запасу студентів, ознайомлення з загальною та фаховою лексикою іноземної мови;

- повторення граматичних тем, робота над часами англійського дієслова;
- формування вмінь аудіювання на основі адаптованих та автентичних текстів;
- комунікативне спрямування занять [3, с. 195].

Останнє є дуже важливим, бо специфіка іноземної мови як навчального предмета полягає в тому, що спілкування є не тільки кінцевою метою навчання, а і засобом її досягнення. Навчальний матеріал краще засвоюється, якщо студент не пасивно сприймає інформацію, а залучається до обговорень та активно діє під час вивчення матеріалу.

Таким чином, розробка дистанційних курсів є надзвичайно корисною як в умовах навчання студентів на період карантину, так і для забезпечення доступу до навчальних матеріалів для всіх студентів у зручний для них час, особливо це актуально для працюючих студентів, або для тих, що навчаються паралельно в інших вузах.

Література:

1. Гадзевич І. М. Пошуки оптимальних методів та прийомів навчання на заняттях з курсу «Ділова англійська мова». *Вісник Житомирського державного університету ім. І. Франка*. 2004. Вип. 17. С. 44–45.
2. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання. *Науковий редактор українського видання проф. С. Ю. Ніколаєва*. Київ. 2003. 273 с.
3. Ходцева А. О. Особливості формування професійних комунікативних навичок у курсі ділової англійської мови. *Інститут педагогіки і психології професійної освіти НАПН України*. Київ. 2010. С. 192–198.

UDC 372.881.111.1

Sukhova Anna
National Technical University “Kharkiv Polytechnic Institute”
Kharkiv, Ukraine

LEARNING STYLES: ESL TEACHING TECHNIQUES

In the last few decades, there has been a lot of research aimed at studying different ways in which people learn. These types of studies are often applicable across various fields, including language learning, and can have a positive effect on students' understanding and retaining class material.

One of the concepts providing some valuable insights into learning in both academic and other settings is learning style. There is general acceptance that the manner in which individuals choose or are inclined to approach a learning situation has an impact on performance and achievement of learning outcomes. Learning style

may be considered as stable over time (structural) – a trait – or as changing with each experience or situation (process) – a state [1, p. 421].

There are a lot of definitions of the term “learning style” which vary in terms of scope and depth. In this study, the following definition is taken as a basis: “Learning style is a term that describes the variations among learners in using one or more senses to understand, organise, and retain experience” [5, p. 89].

Learning style is considered to be the way in which each learner begins to concentrate on, process, absorb, and retain new and difficult information. The interaction of these elements occurs differently in everyone. Therefore, it is necessary to determine what is most likely to trigger each student's concentration, how to maintain it, and how to respond to his or her natural processing style to produce long-term memory and retention. To reveal these natural tendencies and styles, it is important to use a comprehensive model of learning style that identifies each individual's strengths and preferences across the full spectrum of physiological, sociological, psychological, emotional, and environmental elements [2].

Awareness of preferred learning styles is essential in the English language learning process because it has impacts on language learners' achievement in acquiring English. It is believed that an inability or reluctance to adopt any particular style has the potential to hamper language learners' ability to learn effectively. For that reason, language learners must be familiar with the existence of learning styles within themselves that encourage them to learn effectively [4, p. 42].

While there are a number of models related to learning styles, the VARK model is among the most widely used since it is a simple technique that promotes reflection on sensory modality and is characterised by its brevity, simplicity, and ability to encourage students to describe their behaviour in a manner they could identify with and accept. According to this model, learning styles are classified into four main categories [3, p. 139]:

1. Visual (V): Visual learners respond best to imagery. They learn well through graphs, diagrams, and charts. When given material in these forms, visual learners are likely to absorb the information more easily and quickly than through other ways.

2. Auditory (A): Auditory learners learn well by listening. They can often quickly understand lectures and verbal explanations and may enjoy using music in their learning. To engage auditory learners, it is necessary to include plenty of opportunity for listening activities in the lessons.

3. Reading / Writing (R): Students who fall under the reading / writing learning style respond well to the written and spoken word. They often like to express themselves, read what others have written and write themselves.

4. Kinesthetic (K): Students who fall into the kinesthetic learning style will learn well through physical interacting with what they are learning about, or through involving movement during learning exercises.

Hence, when choosing what activities to include in the lesson plan, it is advisable to consider the ways in which students prefer to learn. One should take into account the fact that most people have one preferred learning style, though they can still learn through other styles to lesser degrees. An individual's learning style will affect how they perform in class and determine their enjoyment of certain classroom activities. As learning styles are so varied, the teacher needs to try to include activities from a number of styles to maximise the impact.

Here are some example activities according to each learning style described above:

1. Visual learning activities: create charts for difficult grammar points; include videos and animations in lessons; ask students to express understanding by drawing or describing a picture; make the classroom as visually interesting as possible; use different coloured chalks or pens to draw attention to important points.

2. Auditory learning activities: organise role-plays for students to practise conversational skills; use audio recordings of different accents or grammar points or just to practise listening skills; set up discussions on subjects that students find interesting; give instructions verbally; use music to practise vocabulary, or emphasise word or sentence stress.

3. Reading / Writing learning activities: provide opportunities for students to read out loud; hold group discussions about ideas, with one student presenting the group's ideas to the class; encourage students to ask questions in order to clarify and confirm their understanding of a topic; divide students into groups for activities and encourage collaboration.

4. Kinesthetic learning activities: use realia to give context to new vocabulary; set up simulations to provide context to new grammar points; use TPR (Total Physical Response) technique; ask students to perform tasks in the classroom such as handing out paper or writing on the board: offer a variety of activities of all different types to avoid boredom and wandering attention.

To sum up, learning styles are widely accepted in education as a way to promote the idea that every student learns differently. Learning styles are not a prescription for teaching students, but they help a teacher to recognise the preferential way in which a student processes and retains information. If classroom activities use a learning style that the majority of the class prefers, the students who use that learning style will be more engaged and have better learning outcomes.

References:

1. Cassidy S. Learning Styles: An Overview of Theories, Models, and Measures. *Educational Psychology*. 2004. Vol. 24 (4). P. 419–444.
2. Dunn R., Burke K. Learning Style: The Clue to You (LSCY) : research and implementation manual. 2005. URL: https://webs.um.es/rhervas/miwiki/lib/exe/fetch.php%3Fmedia%3Dlscy_rimanual_v1.pdf

3. Fleming N. D., Mills C. Not Another Inventory, Rather a Catalyst for Reflection. *To Improve the Academy*. 1992. Vol. 11. P. 137–155.
4. Pritchard A. *Ways of Learning: Learning Theories and Learning Styles in the Classroom* (2nd ed.). London, 2009. 136 p.
5. Reid M. J. The Learning Style Preferences of ESL Students. *TESOL Quarterly*. 1987. Vol. 21 (1). P. 87–111.

УДК 811.161.2:376.1-054.62

Харитоновна Наталія Вікторівна
Харківський національний медичний університет
Харків, Україна

ДО ПИТАННЯ ЗАСВОЄННЯ ГРАМАТИКИ ЛАТИНСЬКОЇ МОВИ ІНОЗЕМНИМИ СТУДЕНТАМИ

Латинська мова іноземним студентам-фармацевтам викладається українською та англійською мовами відповідно. У будь-якій дисципліні ми стикаємося з проблемними питаннями щодо вивчення іноземної мови, а саме, як правильно та зрозуміло донести інформацію до студентів, що вивчають латинську мову та як максимально ефективно застосувати мову спілкування для вивчення нової.

Найменування іноземними мовами мають свою специфіку: з одного боку це загальноновживана лексика, з іншого – велика кількість спеціалізованих термінів. Англійськомовні студенти-фармацевти легко засвоюють лексичний матеріал, а деякі терміни запам'ятовують практично без перекладу, оскільки англійська мова має більшість лексичного складу латинського походження.

Є певні труднощі у засвоєнні матеріалу при вивченні граматики латинської мови, а саме, теми «Відмінки іменників». Оскільки в англійській мові збереглися лише два відмінки: Common Case та Possessive Case, а в латинській їх набагато більше (Nominativus, Genetivus, Dativus, Accusativus, Ablativus, Vocativus), то це обмежує кількість варіантів перекладу словосполучень, тому при формуванні фармацевтичного терміна у непрямих відмінках використовуємо прийменникову конструкцію, іноді з одним і тим же прийменником в англійській. Наприклад: *ad usum externum – for external use*, *pro injectionibus – for injections*, *pro die – for a day*, *contra scabiem – for itch*.

Сучасна англійська – це аналітична мова й у більшості випадків граматичні та логічні залежності в ній виражаються за допомогою порядку слів. У синтетичних мовах, таких як латина та українська, порядок слів у реченні не має важливого значення, а роль кожного слова у словосполученні передається за допомогою системи закінчень. Відмінності у формах мов спонукають по-різному підходити до методики викладання латинської мови, а саме,

запам'ятовування та використання фахової лексики. Особливу увагу звертаємо на вимову закінчень -us та -um у фармацевтичній термінології у найменуваннях лікарських рослин, лікарських форм та лікарських засобів, оскільки студенти-іноземці ігнорують вимову та запам'ятовування цих флексій чоловічого та середнього роду: *sirupus*, і m – *syrup*, *extractum*, і n – *extract*, *granulum*, і n – *a granule*, *aërosolum*, і n – *an aerosol*, *Synthomycinum*, і n – *synthomycine*. Прикметникові закінчення теж слід враховувати при запам'ятовуванні латинських слів, тому що вони вказують на рід прикметника, що особливо важливо при узгодженні слів у словосполученнях: *gastricus*, a, um – *gastric*, *asepticus*, a, um – *aseptic*, *pectoralis*, e – *pectoral*, *officinalis*, e – *officinal*.

Вивчення ботанічної номенклатури з дисципліни латинської мови є засвоєнням нового лексичного матеріалу з великою кількістю термінів, що незрозумілі для студентів-іноземців, і у них, як правило, відсутнє асоціативне уявлення про найменування тієї чи іншої рослини. Етимологія лікарських рослин досить цікавою темою для вивчення, тому що вона пов'язана з культурою, традицією та менталітетом народу, але складна для пояснення людині, що проживає в іншій країні та має іншу культуру. Отже викладачеві треба сформувавши мотиваційні передумови для легкого засвоєння нового матеріалу. При вивченні ботанічної номенклатури починати треба з термінів, які частково або повністю збігаються з англійською мовою. Наприклад: *Chamomilla*, ae f – *chamomile*, *Oliva*, ae f – *olive*, *Anisum*, і n – *anise*. Але є багато найменувань, які не мають відповідного значення й у студентів-іноземців не виникає асоціативних уявлень з найменуванням рослин: *Convallaria*, ae f – *lily-of-the-valley*, *Crataegus*, і f – *hawthorn*. Тому не слід давати багато синонімічних слів при поясненні матеріалу, а сконцентруватися на запам'ятовуванні пари: латинська – англійська мова, латинська – українська мова.

Не виникає ускладнень при вивченні теми «Клінічна термінологія», оскільки більшість грецьких найменувань запозичено англійською через латину. Англійські терміни практично однаково вимовляються й у більшості випадків збігаються графічно: *hypertonia* - *hypertonia*, *dystrophia* – *dystrophy*, *stomatitis* – *stomatitis*, *adenoma* – *adenoma*.

Отже, у процесі викладання латинської фармацевтичної термінології студентам-іноземцям виникають проблемні питання, які слід розв'язувати таким чином: сформувавши мотиваційні передумови для вивчення нової мови, використати порівняльний метод щодо англійської (української) та латинської мови та закріпити навички й набуті знання великою кількістю практичних вправ та тестових завдань.

Література

1. Кадырова Г. Р., Татаренко Т. Д. К вопросу об изучении латинской терминологии студентов-иностранцев. *Международный журнал прикладных и*

фундаментальных исследований. 2014. № 8 (часть 4). С. 142-145. URL: <https://applied-research.ru/ru/article/view?id=5731>

2. Svetlichnaya Ye. I. Latin for Pharmacy Students: [textbook for students of higher schools]. Kharkiv. NUPh. Golden Pages, 2011. 248 p.

3. Svetlichnaya Ye. I., Tolok I. A., Volobuyeva Ye. A. Studemus Latinam. We learn Latin (Manual for Individual Students' Work). Kharkiv. NPhaU. 2016. 111 p.

УДК 378.14

*Хорошилова Юлія Олексіївна,
Національна академія Національної гвардії України*

*Мідіна Анастасія Сергіївна
Харківський національний університет ім. В.Н. Каразіна
Харків, Україна*

НАВЧАННЯ ГОВОРІННЯ НА ЗАНЯТТЯХ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ВНЗ ВІЙСЬКОВОГО ПРОФІЛЮ ЧЕРЕЗ ОПТИМІЗАЦІЮ ВИКОРИСТАННЯ АУДИТОРНОГО ЧАСУ ВИКЛАДАЧЕМ

Сучасна суспільно-політична ситуація в Україні потребує змін в парадигмі вищої освіти військового профілю, зокрема зміни місця курсанта або слухача в освітньому процесі. Сьогодні той, хто навчається, займає більш активну позицію щодо своєї участі в отриманні та інтерпретації нових знань, коригуванні й поглибленні вже існуючих умінь та навичок, а також сприйнятті світу навколо, опануванні новою для себе мовою і розумінні мовної картини.

Зміни, що відбулися у вищій освіті військового профілю базуються на активній реалізації мовного тестування за стандартом НАТО – «STANAG 6001», що потребує нового підходу до мовної підготовки військовослужбовців. Особливістю цього підходу є перехід з традиційної парадигми формування знань, умінь та навичок, на формування пулу компетенцій, якими має володіти кожний випускник ВНЗ військового профілю. На сьогоднішній день ведучою для сучасної методики викладання іноземних мов є комунікативна компетенція, що являє собою здатність і реальну готовність до мовленнєвої взаємодії та взаєморозуміння. Її складовими є знання про мовленнєвоповедінкові поняття й комунікативні вміння репродуктивного і продуктивного рівнів [2, с. 525].

Отже, коли ми говоримо про формування й розвиток навичок говоріння, потрібно розуміти навчання усного мовлення як уміння свідомо обирати мовні засоби для здійснення комунікації відповідно до ситуації: адекватно розуміти та відтворювати сказане; доречно вживати вислови різної жанрово-стильової та

типологічної приналежності; успішно вирішувати комунікативні завдання професійного спрямування [1, с. 14].

Всебічне формування комунікативної компетенції є можливим лише за умов опанування всіх видів мовленнєвої діяльності. Враховуючи це, можна зробити висновок, що процес навчання говоріння не є окремим, а має бути взаємопов'язаним з процесами формування й розвитку інших видів мовленнєвої діяльності.

Однією з головних і найбільш актуальних проблем під час навчання говоріння є неефективний розподіл/використання аудиторного часу викладачем. Цієї проблеми можна позбутися за рахунок професійного розвитку, а також ретельного планування занять і поглибленого аналізу результатів педагогічної діяльності щодо успішного/неуспішного використання педагогічного інструментарію та навчального процесу з огляду на формування й розвиток навичок говоріння у курсантів/студентів військового профілю.

Збільшити показники охоплення аудиторії для одночасного виконання завдання з розвитку навичок говоріння можна завдяки ефективному плануванню того чи іншого виду діяльності, а також за допомогою розробки досконалої архітектури тієї чи іншої справи. Наприклад, розвиток навичок говоріння можна поєднати з завданнями, спрямованими на формування й тренування навичок аудіювання та навіть письма, а вводити нову лексику та опрацьовувати її через обговорення допоможе такий ефективний інструмент, як елісітація [3, с. 4].

Арсенал викладача іноземних мов складається з розмаїття стратегій, методів, технік та інших традиційних, інноваційних та нестандартних засобів навчання, що дозволяють коректно спланувати заняття [4, с.119]. Таким чином, викладач має вдаватися саме до тих інструментів та формувати заняття таким чином, щоб одночасно поєднувати декілька видів мовної діяльності під час виконання одного завдання та на прикладі одного й того ж самого мовного матеріалу, щоб забезпечити максимальне охоплення курсантів або слухачів під час виконання завдання та мотивувати їх до самостійної роботи з отриманням конкретних результатів своєї діяльності.

Література:

1. Richards J.C. (2008). *Teaching Listening and Speaking. From Theory to Practice*. Cambridge University Press. 44 p.

2. Коваль О. Ю. Особливості навчання англomовного говоріння студентів технічних спеціальностей. *Збірник наукових праць ХХХ Міжнародної наукової інтернет-конференції «Тенденції та перспективи розвитку науки і освіти в умовах глобалізації»*. Переяслав-Хмельницький, 2017. Вип. 31. С. 525-526.

3. Романенко Т. Л. Моделювання комунікативних ситуацій для формування вмінь іноземного ділового спілкування. *Українська наука в мережі Інтернет: Матеріали Всеукр. наук.-практ. Інтернет-конф.* URL:

<http://intkonf.org/category/arhiv/ukrayinska-nauka-v-merezhi-internet/pedagogika/>.

4. Черняхів О. С. Роль ситуативності у навчанні професійно орієнтованого діалогічного мовлення. *Вісник Вінницького політехнічного ін-ту*. 2010. № 2. С. 115-121.

УДК 378.147.31

*Юшко Сергій Васильович
Харківський національний економічний університет
імені Семена Кузнеця
Харків, Україна*

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ПРОВЕДЕННЯ ЛЕКЦІЙ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ: КРОК НАЗУСТРІЧ СТУДЕНТОВІ

Традиційні лекції, на яких викладач виступає у ролі надиктовувача інформації, а студенти – у ролі пасивних слухачів, що занотують навчальні матеріали, й до сьогодні цілком не викорінені з навчального процесу вищої школи. Існування таких лекцій викликає низку питань щодо їхньої ефективності та доцільності. Підтвердженням цього є, зокрема, публікація Українською правдою статті Катерини Амосової, ректора Національного Медичного Університету імені О.О. Богомольця, з красномовною назвою «Чи варті лекції у вишах втраченого студентами і викладачами часу?» [1]. На необхідності перегляду звичного колись формату лекцій та запровадження нових, сучасних та ефективних технологій проведення лекційних занять наголошують й інші дослідники [2-3]. Основними недоліками лекцій у традиційному форматі є, зокрема, привчання студентів до пасивного сприйняття інформації і її механічного запису, швидка втомлюваність студентів та відсутність ефективного зворотного зв'язку між лектором та аудиторією, невисокий рівень засвоєння знань.

Вимагає якісних змін у підходах до навчання й бурхливий розвиток сучасних інформаційних технологій з використанням комп'ютерних систем. По-перше, потреба надиктовувати лекцію відсутня уже дуже давно: текст такої лекції достатньо передати студентам засобами електронного зв'язку або розмістити на сайті персональних навчальних систем закладу освіти. Як результат, вивільняється час, який можна і потрібно використати значно ефективніше. По-друге, здобувачі освіти мають доступ й до інших джерел інформації з можливістю самостійно здобувати знання. Після відвідування лекції, прочитаної у традиційному форматі, здобувач освіти може зробити вибір на користь інших варіантів здобуття знань.

Ураховуючи вимоги часу та кращі надбання світової та вітчизняної освітньої практики, у Харківському національному економічному

університеті імені Семена Кузнеця запроваджене проведення таких видів лекційних занять:

проблемна лекція, яка спрямована на розвиток логічного мислення здобувачів вищої освіти і характеризуються тим, що коло питань обмежується двома-трьома ключовими моментами, увага здобувачів вищої освіти концентрується на матеріалі, що не знайшов відображення в підручниках;

лекція-візуалізація, основний зміст якої подається в образній формі (у вигляді малюнків, графіків, схем);

лекція вдвох, яка передбачає роботу двох викладачів (викладача і здобувача вищої освіти), які читають лекцію на одну й ту ж тему і взаємодіють на проблемно-організаційному матеріалі, як між собою, так і зі здобувачами вищої освіти;

лекція-прес-конференція, зміст якої оформляється за запитом здобувачів вищої освіти із залученням декількох викладачів;

лекція-консультація, яка проводиться за типом лекції-прес-конференції з тією різницею, що запрошений (кваліфікований фахівець) недостатньо володіє методами педагогічної діяльності. Консультавання через лекцію дає змогу активізувати увагу здобувачів вищої освіти;

лекція-провокація, або лекція із запланованими помилками, яка формує вміння здобувачів вищої освіти оперативно аналізувати, орієнтуватися в інформації та оцінювати її;

лекція-діалог, яка подається через серію запитань, на які здобувачі вищої освіти повинні відповідати безпосередньо під час лекції. До цього типу належить лекція із застосуванням техніки "зворотного зв'язку", а також програмована лекція-консультація;

лекція із застосуванням ігрових методів, яка передбачає використання методів мозкової атаки, методів конкретних ситуацій та інших, коли здобувачі вищої освіти самі формулюють проблему і самі намагаються її вирішити [4].

Важливою складовою ефективної лекції, на нашу думку, є інтерактивний формат її проведення, який широко застосовується автором дослідження у рамках своєї викладацької практики. Лекція розбивається на відповідні модулі тривалістю 10-15 хвилин, після завершення кожного з яких у ході проведення контрольних заходів (тестування, розв'язання задач за прослуханим матеріалом, короткі виступи, робота у групах, мозковий штурм тощо) студенти демонструють рівень засвоєння знань, виявляють нез'ясовані для себе питання. Основними правилами такої роботи є максимальне залучення усіх студентів до активної роботи з наданням права висловлювати та відстоювати власну точку зору, дискутувати з проблемних питань, приймати участь в оцінюванні знань та успіхів один одного. Ігровий формат занять із визначенням найкращих студентів без санкцій для тих з них, які припустилися певних помилок на етапі опанування знань, заохочує активніше включатися здобувачів освіти у роботу

та отримувати задоволення від навчання. Заняття у такому форматі вимагають від студентів постійної активності та уваги, однак для переважної більшості з них, за їх же інформацією, отриманою у ході анонімного опитування, є значно продуктивнішими.

Вважаємо, що ніякий інший вид занять не може замінити якісно проведену лекцію для здобувачів освіти. Лекція, на якій викладач дотримався вимог до її проведення [3], зокрема надав систематизовану і концентровану, методично грамотно опрацьовану сучасну наукову інформацію, логічно і лаконічно виклав інформацію, забезпечив активізацію навчально-пізнавальної діяльності слухачів встановивши контакт з аудиторією, продемонстрував практичні приклади застосування теоретичного матеріалу, послався на нормативну базу буде однозначно схвально сприйнята студентами, метою яких є отримання якісних знань набуття фахових компетентностей за обраною спеціальністю, а не просто диплому про вищу освіту. Така лекція, поміж іншого, дає можливість студентові значно швидше опанувати матеріал навчальної дисципліни, аніж виключно самостійна робота у даному напрямі.

Якісні лекції, проведені викладачами в інтерактивному форматі, з використанням сучасних технологій та методів навчання є важливим кроком закладів вищої освіти назустріч прагненням сучасних студентів.

Література:

1. Амосова К. Чи варті лекції у вишах втраченого студентами і викладачами часу? *Українська правда*. URL: <https://life.pravda.com.ua/columns/2018/01/24/228603/>.

2. Багрій К. Л. Інтерактивне лекційне заняття як засіб підвищення рівня якості освітнього процесу *Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту. Економічні науки*. 2019. Вип. 1. С. 264-274. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vchtei_2019_1_25.

3. Туркот Т. І., Коновал О. А. Педагогіка та психологія вищої школи: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Херсон. 2013. 466 с.

4. Положення про організацію освітнього процесу у Харківському національному економічному університеті імені Семена Кузнеця. Харків. 2020. URL: <https://www.hneu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/12/Polozhennya-pro-organizatsiyu-osvitnogo-protsesu-u-HNEU.pdf>.

РОЗДІЛ № 2. ФОРМУВАННЯ ЦИФРОВОЇ ГРАМОТНОСТІ ВИКЛАДАЧІВ ТА МАЙБУТНІХ СПЕЦІАЛІСТІВ (КУРСАНТІВ/СТУДЕНТІВ)

УДК 378

*Гаврилова Ірина Миколаївна
Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут»
Харків, Україна*

МОТИВАЦІЯ ВИКЛАДАЧІВ ЩОДО ВИКОРИСТАННЯ ЦИФРОВИХ МЕДІА

Для того, щоб мати гідно сприймати виклики сьогодення і майбутнього, важливо, щоб викладачі не лише використовували цифрові медіа як інструмент, активно залучаючи та творчо використовуючи їх в процесі навчання та подальшої освіти. Цифрова грамотність визначається як здатність працювати, використовуючи ресурси, інструменти, процеси, що відповідають за оцінювання інформації, отриманої через медіа-ресурси, і використовувати таку інформацію, зокрема, для здобуття знань [1].

Важливим завданням викладача є підготовка студентів до успішного життя в сучасному суспільстві. Власне цифрові компетенції є центральними для того, щоб працювати ефективно, незалежно. Ця необхідність має викликати мотивацію для розвитку відповідних навичок у студентів.

Навчання за допомогою цифрових медіа потрібно розглядати більш диференційовано, оскільки цифрові медіа автоматично не покращують навчання. Наявність планшетів або інших пристроїв не робить навчання автоматично корисним та успішним. Необхідність використання цифрових медіа у процесі навчання потрібно критично оцінювати, керуючись корисністю і доцільністю. Це дозволить зробити навчання індивідуалізованими, диференційованими та самокерованими.

Мотивація часто виникає з обміну інформацією з іншими викладачами. Період коронавірусної інфекції вивільнив креативність, енергію та мотивацію використовувати різні цифрові формати, оскільки виникла потреба залучити до дистанційного навчання студентів та дати їм можливість по-новому вивчати предмети та приймати в них участь.

Зокрема, про це свідчить проект «Навчання з цифровими медіа» в навчальних закладах федеральної землі Шлезвіг-Гольштейн. Учасники проекту підкреслюють, що колектив став сильно мотивованим і компетентним, що уможлиблює ще більш плідний процес навчання. В рамках проекту розробляються концепції викладання та навчання з цифрово підтримувани, які тестуються, інтегруються та перевіряються на предмет їх ефективності в

підготовці вчителів та вчителів [2].

Отримані навички дають можливість раціональніше спроектувати заняття та передати свої знання студентам. Отже, основне завдання викладача – дати можливість майбутньому поколінню успішно використовувати комунікаційні та інформаційні технології, а також вміти оцінювати їх межі та ризики.

Література:

1. Малицька І. Д. ІКТ грамотність – вимога сучасних систем освіти зарубіжних країн (досвід США). Інформаційні технології в освіті. 2009. № 4. С. 243-249.

2. Digitalkompetenzen von Lehrenden (2021) URL: <https://www.bpb.de/lernen/digitale-bildung/werkstatt/331377/digitalkompetenzen-von-lehrenden>

UDC 372.881.111.1

*Kumpan Svitlana,
Strilets Larysa
National Academy of the National Guard of Ukraine
Kharkiv, Ukraine*

THE USE OF ONLINE FLIPPED CLASSROOM IN TEACHING ESP

Every foreign language lesson at any level is unique, still there is one thing that puts all teachers under one umbrella, and this is how to make learners feel comfortable and confident in the lesson, and how to create a non-threatening environment, which will facilitate achievement of the learning objectives.

To identify the main “threats”, which might put learners out of zone of comfort, in the military ESP classes at Tertiary level we developed the questionnaire that proved that the learners mainly “suffer” due to the following reasons:

- they do not understand classroom management vocabulary;
- they do not understand new terminology in English;
- the content of the lesson can be an unfamiliar phenomenon, which automatically makes it hard for comprehension in English;
- other cadets in the group are more assertive and eager learners.

The use of online flipped classroom can attend to the above-mentioned challenges, fully meeting both teachers’ and learners’ needs and expectations. This present-day technique doesn’t require any special training or expensive equipment and can come handy at any ESP course.

The notion of flipped classroom comes from the blended learning methodology that became fully functional by the beginning of 2000. The emphasis in flipped classroom is put on learners’ individual work, which comes first, before the lesson. It

requires a lot of preparations from the teacher: to provide the necessary material, to choose the form and method of delivery, to decide on particular activities and modes of work that will be engaging and interesting for all learners. Currently available free web applications and software can cater any demands. It can be an interactive presentation of a new material introduced in Prezi instead of traditional Power Point Presentation, polls and quizzes at Quizlet or G-Forms, mastering pronunciation at Audacity, developing Online Glossary of terminology, or conducting Comprehension Check in an engaging and fun way at Padlet. Not to forget about YouTube, an excellent free video sharing website.

As an example of how to apply flipped classroom approach, take the following steps before the topic starts:

- the teacher selects a video on YouTube, develops a presentation of material, glossary lists or quizzes if necessary and shares with the learners using available digital resources;

- learners read and watch the resources before the class, complete glossary lists, get acquainted with the content of the lesson; they choose the time, the mode and the pace on their own, depending on their level and learning preferences;

- learners take a comprehension quiz before the class, which serves two functions – gives the teacher food for thought, whether more time and efforts are required, and the learners get used to an idea to test their knowledge themselves regularly;

- in the classroom the teacher organizes practical activities to help learners demonstrate what they have learnt, and thus boost on their self-confidence and language skills.

The advantages of using flipped classroom approach are plentiful. First of all, the learners can anticipate what language they will come across in the classroom, and what tasks they might be challenged with, which helps them relax in the lesson and demonstrate the best they can do. Secondly, this way they become more autonomous, gradually acquiring learning to learn competence. Besides, this approach gives the learners an opportunity to learn at their own pace and become responsible for the results of their own learning process.

Finally, the teachers can use contact hours more efficiently, building the lesson on the results of the comprehension check tasks, and working on individual learners' weaknesses. So, we can conclude that it is a win-win approach that is beneficial for both teachers and learners.

УДК 3: 37.02

*Лебедь Юлія Федорівна
Харківський національний медичний університет
Харків, Україна*

ЦИФРОВІЗАЦІЯ ВИКЛАДАННЯ ЛАТИНСЬКОЇ МОВИ СТУДЕНТАМ-МЕДИКАМ

Цифрова економіка стала частиною світової екосистеми. Однак формування цифрової економіки неможливе без вирішення проблем цифрових компетенцій представників усіх сфер життя, адже саме всезагальна цифрова грамотність готує до нових викликів і забезпечує інформаційну безпеку. Світ цифрових технологій, в який ми входимо, — це не лише новий логічний етап розвитку технологічної сфери людства, а й усієї існуючої правової та соціально-політичної реальності.

Сьогодні сучасні інформаційні та комунікаційні технології використовуються у діяльності майже кожного підприємства й організації. Сучасне століття характеризується інтенсивним розвитком та впровадженням в усі сфери життя суспільства інформатики. Це проявилось в інтенсивному вдосконаленні засобів обчислювальної техніки та техніки зв'язку, у появі нових та у подальшому вдосконаленні існуючих інформаційних технологій, а також у реалізації прикладних інформаційних систем. Досягнення інформатики зайняли вагоме місце в організаційному управлінні, в промисловості, у проведенні наукових досліджень та автоматизованому проектуванні. Інформатизація охопила і соціальну сферу: освіту, науку, культуру, медицину. Через Інтернет значна кількість користувачів звертається до послуг, що надають ці сфери [2].

Хотілося б зупинитися на розвитку цифровізації у сфері вищої освіти, оскільки вона відповідає за процес навчання та виховання, набуття знань, умінь, компетенцій. Саме освіта є початковим щаблем у становленні особистості, подальшому розвитку людини.

Цифровізація у сфері вищої освіти, зокрема медичної, – процес переходу на електронну систему навчання, який переслідує кілька завдань. До них належать: підвищення навичок та умінь викладачів у сфері цифрових технологій, розвиток матеріальної інфраструктури, розвиток онлайн-навчання; впровадження цифрових програм.

Сучасний медичний заклад вищої освіти, з одного боку, досить мобільна система, що миттєво реагує на всі соціальні процеси; з іншого – досить консервативна система, яка увібрала в себе і зберігає кращі методичні напрацювання та традиції.

Полікультурне середовище сучасного українського медичного закладу вищої освіти накладає свої відбитки на освітній процес, зокрема на викладання латинської мови.

Латинська в сучасному медичному вузі – це викладання медичної термінології «per se», а саме трьох основних складових її термінологічних систем: анатомо-гістологічної, клінічної та фармацевтичної. Тому латинська граматики на факультетах лікувального профілю (фармацевтичний факультет

стоїть окремо) може бути неабияк скорочена за рахунок об'єднання кількох тем в одну.

Викладання латинської мови у медичному закладі вищої освіти на сучасному етапі – це, по суті, викладання зовсім не латинської мови як такої, а саме викладання сучасної медичної термінології у широкому сенсі слова. Латинська мова залишається основною міжнародною мовою – джерелом таких важливих наукових галузей, як біологія, ветеринарія і медицина. Саме завдяки латинським словотвірним елементам можна дуже точно підібрати/зібрати новий термін для опису сучасних медичних реалій/відкриттів.

У науковій літературі під цифровими освітніми ресурсами маються на увазі ресурси, які необхідні для організації навчального процесу та представлені у цифровій формі, а саме: фотографії, відеофрагменти, статичні та динамічні моделі, рольові ігри, об'єкти віртуальної реальності та інтерактивного моделювання, картографічні матеріали, звукозаписи, символні об'єкти та ділова графіка, текстові документи та інші навчальні матеріали, відібрані відповідно до змісту конкретного підручника, «прив'язані» до плану занять та забезпечені необхідними методичними рекомендаціями.

Сьогодні до цього списку ми можемо додати онлайн ресурси, освітні платформи, електронні навчальні посібники, тренажери, програми, відео-лекції та інші освітні ресурси.

У літературі існує низка класифікацій цифрових освітніх ресурсів, складених за різними критеріями, з яких ми можемо виділити 4 загальні класифікації:

1. За змістом:

- Цифрові освітні ресурси, які є традиційними ресурсами у цифровому форматі, а також ресурсами, що забезпечують наочність.
- Цифрові освітні ресурси, що функціонують лише у цифровому форматі - інтерактивні плакати, інтерактивні схеми, динамічні моделі, інтерактивні тести та завдання, анімації та слайд шоу та ін.

2. За локацією ресурсу:

- Внутрішні – розміщені в електронному освітньому середовищі закладу вищої освіти.
- Зовнішні – розташовані в мережі Інтернет.

3. За освітньо-методичними можливостями:

- Електронні учбово-методичні комплекси, підручники, посібники, які виконують інформаційну функцію.
- Репетитори, навчальні програми, тренажери для самостійної роботи студента.
- Тести, тестові завдання, які виконують функцію контролю.
- Довідкові матеріали та словники.

Окремо можемо виділити інструментальні засоби – це освітні платформи,

різні канали комунікації.

4. За формою викладу матеріалу цифрові освітні ресурси можуть бути поділені на конвекційні, програмовані, проблемні та комбіновані (універсальні) [1].

Слід відзначити, що цифрові освітні ресурси з однаковою успішністю можуть застосовуватися як у традиційному оф-лайн навчанні, реалізуючи принципи наочності та автентичності матеріалу в аудиторії під час практичних занять та для самостійної роботи студента, так і для навчання за допомогою дистанційних технологій, он-лайн навчання.

Одним із основних елементів цифрових освітніх ресурсів є навчальний матеріал, який відбирається та створюється безпосередньо викладачем. Це презентація, відео, аудіо, інтерактивні завдання, тест і т. д., який містить текст, графічні та мультимедійні елементи, і може бути інтерактивним більшою чи меншою мірою.

Використання цифрових освітніх ресурсів у процесі вивчення латинської мови, на наш погляд, дозволяє підвищити мотивацію; розширити рамки освітнього процесу; підвищити практичну спрямованість навчального процесу; сприяти розвитку творчих здібностей студентів; побудувати індивідуальну траєкторію вивчення латинської мови.

Література:

1. Григорьев С. Г., Гриншкун В. В. Педагогические аспекты формирования коллекций цифровых образовательных ресурсов. *Энциклопедия знаний*. URL: <http://www.pandia.ru/text/78/311/54028.php> (дата звернення 30.11.2021).

2. Правова інформатика: підручник : [у 2 т.]. Київ. 2004. Т. 1. 416 с.

3. Цифровая грамотность и безопасность в Интернете : метод. пособие для специалистов основного общего образования / Г. Солдатова, Е. Зотова, М. Лебешева [и др.]. Москва. 2013. 311 с.

УДК 378.12:5

*Радзівська Ольга Валеріївна
ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»
Слов'янськ, Україна*

*Лоза Інна Геннадіївна
Куп'янський ліцей №1
Куп'янськ, Україна*

**ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ
СПЕЦІАЛІСТІВ ЗАСОБАМИ СУЧАСНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ**

ТЕХНОЛОГІЙ

В найближчому майбутньому професійна освіта в Україні має стати абсолютно іншою, здійснюватися на абсолютно іншому якісному рівні. Серед основних перспектив розвитку вітчизняної освіти, що мають особливу значущість виділяється: по-перше, спрямованість освіти на “формування у студентів не системи знань, умінь і навичок самій по собі, а на формування заявлених державою компетенцій”, а по-друге, підвищення якості підготовки кадрів на основі використання сучасних інформаційних технологій.

Зміни в технології освіти є не лише технічною необхідністю, а й відповіддю на певний соціальний запит. Сучасні студенти надзвичайно активно використовують новітні носії інформації – телебачення, комп’ютери, INTERNET. Студенти віддають перевагу електронним носіям інформації в порівнянні з традиційними – книгами, газетами, паперами. Більше того, в процесі підготовки до занять студенти віддають перевагу не фундаментальним книгам, а довідковій літературі, конспектам і стислим хрестоматіям [5].

Іншими словами, студенти вважають за краще одержувати інформацію в простішій і доступній формі.

Отже, розглянемо *формування професійної компетентності майбутніх перекладачів* як процес професійно-особистісного становлення фахівця під впливом зовнішніх і внутрішніх чинників, що ініціюють власну активність студентів з формування їхньої професійної діяльності як майбутніх викладачів.

Погоджуючись з думкою Яциніної Н.О. [4], зазначимо, що процес формування професійної компетентності майбутніх викладачів іноземної мови засобами інформаційних технологій визначається трьома етапами:

Перший етап – теоретично-практичний – створює базу формування професійної компетентності, коли студенти оволодівають знаннями і первинними вміннями, необхідними для здійснення професійної комунікації, за рахунок проведення аудиторних занять із спеціалізованих дисциплін на основі педагогічних програмних засобів, а також з використанням автентичних матеріалів мережі INTERNET. Так, використання засобів сучасних інформаційних технологій дозволяє здійснити на цьому етапі формування професійної компетентності майбутніх викладачів: накопичення граматичних знань іноземної мови, за допомогою використання спеціалізованих комп’ютерних програм; поповнення словникового запасу, як активного, так і пасивного, лексику сучасної англійської мови, що відображає певний етап розвитку культури народу, соціальний і політичний устрій суспільства; ознайомлення з культурознавчими знаннями, що включають мовний етикет, особливості культури, традицій країни, мова якої вивчається; вдосконалення навичок читання, на основі використання мультимедійних електронних підручників чи матеріалів мережі INTERNET різного ступеня складності; вдосконалення вміння аудіювання на основі педагогічних програмних засобів

або автентичних звукових текстів мережі INTERNET; вдосконалення вміння монологічного і діалогічного висловлення на основі проблемного обговорення матеріалів мережі. Проте проходження першого етапу є лише “першим кроком” на шляху формування професійної компетентності.

Другий етап – рефлексивно-закріплюючий – у процесі квазіпрофесійної діяльності одержані на першому етапі знання й уміння закріплюються, набувають цілісного характеру, водночас, за рахунок участі в організованій іншомовній мережевій комунікації у студентів формується певний рівень професійних якостей, необхідних для участі в професійній діяльності. На вищезазначеному етапі формування професійної компетентності майбутніх перекладачів, використання сучасних інформаційних технологій дозволяє здійснити: вдосконалення умінь усної і письмової комунікації, різних способів комунікативної діяльності, в ході якої іноземна мова виступає як засіб формування і формулювання думок; живий діалог культур, у процесі якого відбувається занурення студентів у культуру країни, мова якої вивчається, ознайомлення з особливостями мовної поведінки різних народів в умовах спілкування; відпрацьовування умінь саморегуляції, компенсаторних умінь у процесі синхронної комунікації з носіями мови, яка відрізняється непередбачуваністю, спонтанністю висловів; формування культури мережевого спілкування.

Третій етап – коригувально-стабілізуючий – у процесі навчально-професійної діяльності здійснюється стабілізація і закріплення вмінь і навичок, що відображають досліджувану компетентність, На основі творчої самостійної діяльності формуються професійні якості, а також йде накопичення досвіду професійної діяльності, формується ціннісне ставлення до неї. На коригувально-стабілізуючому етапі завдяки використанню нових інформаційних технологій відбувається включення студентів у перекладацьке співтовариство за допомогою мережевої взаємодії; надання свободи у виборі власної траєкторії формування професійної компетентності; усвідомлення своїх професійних можливостей у процесі перекладацької самореалізації.

Отже процес формування професійної компетентності майбутніх викладачів іноземної мови засобами інформаційних технологій визначається як поетапний рух від мети через засіб до результату. Цей процес відбувається шляхом впровадження технології, що забезпечує поетапне формування професійної компетентності майбутніх вчителів в умовах комплексного використання сучасних інформаційних технологій.

Література:

1. Дорошенко Ю. О. Дидактичні функції мультимедійних технологій навчання у початковій школі / Ю. О. Дорошенко, М. М. Левшин, Ю. С. Мельник, В. Ю. Савченко. *Інформаційні технології в науці та освіті : тр. другої Всеукр. конф. молодих науковців.* (25–27 жовт. 2000 р.). Черкаси.

2019. С. 90-91.

2. Шандрук С. І. Концептуальні основи професійної підготовки вчителів у США. *Будуємо нову Україну. Збірник конференції*. 2015. С. 86–93. URL: [http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/4571/Shandruk_](http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/4571/Shandruk_Kontseptual'ni_osnovy.pdf)

[Kontseptual'ni_osnovy.pdf](http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/4571/Shandruk_Kontseptual'ni_osnovy.pdf)

3. Яциніна Н. О. Сутність інформаційної компетентності майбутнього вчителя. *Збірник наукових праць «Теорія і методика навчання та виховання»*. Вип.13. Харків. 2004. С.151-156.

4. Brown H. D. Principles of language learning and teaching (4th edition). NY. 2000. 352 p. P. 287.

5. Ellis N. The associative-cognitive CREED / VanPatten B.,Williams J. *Theories in Second Language Acquisition: an Introduction*. Mahwah, NJ. 2007. P. 77–95.

UDC 372.881.1

*Yakovenko Nataliia,
Starchenko Yana
National Academy of the National Guard of Ukraine
Kharkiv, Ukraine*

CRITICAL THINKING SKILLS DEVELOPMENT DURING STUDENTS' SELF-STUDIES

In today's conditions of in-the-classroom and on-line studies the development of critical thinking skills in students is especially topical task. One thing is that the students in the time of pandemic are more engaged in self-studies than ever before. Another thing is that the students spend more time using their personal devices in search for different information. So, educators' task is to give the directions, to guide the students, to develop their ability to find correct and detect fake information. The mastering of critical thinking skills nowadays will lead the students to academic success and success in their future professional life.

T. Burns and S. Sinfield defined critical thinking as “the art of making clear, reasoned judgment based on interpreting, understanding, applying and synthesizing evidence gathered from observation, reading and experimentation”.

Today's extremely complex and diverse information environment requires students to be media competent and able to think flexibly in accordance with the situation. While being engaged in self-studies, preparing for classes, creative and scientific work, they must know how to identify the source of information, check it, confirm it or detect a fake, analyze how to use the newly achieved knowledge and, finally, use it.

Critical thinking combines a wide range of skills, including capabilities to:

- actively perceive information, using creativity, individual approach and previous experience in this perceptual process;
- analyze the information obtained, assessing its reliability and sometimes subjecting it to skepticism;
- check probabilities;
- look for support and refutation of statements, if necessary;
- process information and then use it to achieve a specific goal.

Usually teachers give the students the tasks and offer the list of references on the topic or problem. The students also can find a number and variety of information in the Internet. To be able to think critically the students should follow such steps as:

- collect the information and extract the most relevant to the topic they work on;
- evaluate information;
- find and present argumentation pro and contra;
- use their evidence and background knowledge to support one's own ideas;
- come to the own reasonable conclusion.

The suggested steps can help students in their academic activity as well as in their real everyday life.

During self-studies while preparing for foreign language classes the students are often given the task to present the current news or to annotate information from media sources. Sometimes the news in the media are not properly checked or even fake.

The ability to detect fakes in media sources is inextricably linked to the ability to think critically.

Dealing with inaccurate information the students can face fake news, unintentionally erroneous information, intentionally erroneous information, complete misinformation, propaganda. The success of this stage of working with information depends on the level of development of critical thinking as students' ability to analyze, synthesize, compare, evaluate, and so on. So, the students should identify its type.

Then they should determine the reason for the appearance of such information in the media space. It could be added by an incompetent person. Misinformation and propaganda are often used with the political, ideological, economic goals. The personal abilities to think critically will help them to evaluate such sources and comment them properly.

When teaching a foreign language, university teachers should constantly pay the students' attention at the problem applying a variety of collective and individual forms to teach students media literacy when they instruct them for self-studies work.

References:

1. Fedorov O. Development of media competence and critical thinking of students of pedagogical university. URL:

https://www.researchgate.net/publication/278516436_Razvitie_mediakompetentnosti_i_kriticeskogo_myslenia_studentov_pedagogiceskogo_vuza (accessed 08.11.2021)

2. Burns, T, Sinfield S. Essential Study Skills: The Complete Guide to Success at University. London: SAZ, 2016.

РОЗДІЛ № 3. АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ

UDC 81'243

Anpilohova Tetiana
National Aviation University
Kyiv, Ukraine

READING CIRCLES FOR PROFESSIONAL FOREIGN LANGUAGE STUDENTS

English is the most widely spoken and popular language all over the world. It is studied in schools, colleges, grammar schools and universities. There are several methods of teaching English, each of which assumes a specific approach to teaching using different materials or special programs mastered in a different sequence.

In this article, we'll consider the most famous techniques of teaching English that exist in our time, traditional and modern with the provision of advice based on using "Reading circles" with the students who study professional foreign language (i.e. English for Specific Purposes) at the university.

The first one to be mentioned is **Grammar Translation method**. It is a traditional, classical technique that has been in use since the late 19th century. The grammar-translation method is based on the following tasks: studying grammar rules; expansion of vocabulary; translations of texts, work with a dictionary. Training in such a program has its pros and cons. One of the positive qualities: effective mastering of the grammatical base with an intensive expansion of vocabulary. Disadvantage of the method: lack of language practice.

The **Direct Method** appeared in the early 90s. The program is based on regular speaking practice and aims at effective language acquisition with a deep understanding of English in any day-to-day situation. Training involves group sessions of several people. In schools where the English course is practiced according to the direct method, classes are divided into 2-3 groups. The advantage of the technique is a good understanding of speech, skills of spoken English. There may be some problems with grammar.

The **Audiolingual Method** was founded in wartime with the aim of quickly learning English. This method is also called "army". It involves the oral study of a language through repeated repetition of standard phrases, lexical and grammatical foundations for rote memorization. To study a foreign language on such a program, a high level of self-motivation is required. In schools and universities, the audiolingual teaching method is practically not used.

The method of **Communicative Language Teaching** is based on learning the language in real situations, which allows you to quickly and naturally master

communication skills and easily apply English in everyday life. The main task is to teach direct communication. The program does not provide techniques for thoroughly memorizing grammar. Classes are held in small groups. In the learning process, there is a regular practice of language communication between students and the teacher. Most modern schools use a communicative method of teaching English, showing effective learning outcomes [1].

And here we come to Reading circles which can be extremely helpful and efficient both for students and university teachers. Depending on the specialty and area of study students search for interesting facts, articles, resources to share with the groupmates. So, when a reading circle is organized it becomes a place for cooperative learning. Students help each other understand a text and information on the topic under discussion and make sense of it. Without guidance, modeling and support, it isn't automatically a place of collaboration.

Reading circles allow students to make choices about their learning. Students are usually given the opportunity to select what to present at the class. Choice leads to deeper engagement, increased intrinsic motivation, and an opportunity for guided-decision making. These classes are fun, in part because they are social experiences. Students are expected to talk a lot, to debate and argue their ideas. They are invited to bring their experiences and feelings into the classroom and to share them. When we experience joy or pleasure, we feel more connected to a place, and to the people in that place [2].

Therefore, reading circles bring both academic and educational load into the university classroom.

References:

1. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика: підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. та ін. / за загальн. ред. С. Ю. Ніколаєвої. Київ. 2013. 590 с.

2. Aguilar E. Literature circles. URL: <https://www.edutopia.org/blog/literature-circles-how-to-and-reasons-why-elena-aguilar>

УДК 378.14

*Бабак Ганна Сергіївна,
Краснова Наталія Валеріївна
Харківський національний університет внутрішніх справ
Харків, Україна*

**ДЕЯКІ АСПЕКТИ ІНШОМОВНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ
ОФІЦЕРІВ**

Сучасні геополітичні процеси зумовили зростання міжкультурних контактів у всіх галузях нашого життя. Організація та проведення міжнародних навчань та маневрів, обмін інформацією військово-технічного характеру вимагають глибокої та якісної лінгвістичної підготовки військових фахівців.

Метою навчання іноземної мови у ЗВО зі специфічними умовами навчання на є формування комунікативної компетенції майбутнього, тощо. Навчання іноземній мови надає позитивний вплив на культуру мовного спілкування курсантів та мовленнєву діяльність рідною мовою, сприяє правильному, дбайливому, вдумливому використанню засобів рідної мови. Вивчення мови – найкраще тренування мозку, що розвиває пам'ять, логіку, широту мислення, розумові здібності загалом. Курсанти набувають навичок роботи з текстом, навчаються створювати вторинні письмові документи (тези, реферати, анотації). Необхідність використання довідкової країнознавчої літератури, інструкцій з раціонального виконання навчальних завдань, двомовних лінгвістичних словників, граматичних довідників робить помітний внесок у культуру розумової праці учнів. Усе це створює передумови у розвиток потреби у лінгвістичному самоосвіті, вчить працювати самостійно.

Однак викладач іноземної мови у виші часто стикається з такими проблемами як слабкі шкільні знання, нерозуміння ролі іноземної мови, низький рівень мотивації до вивчення дисципліни. Крім того, навчання проходить паралельно з військовою службою: стройовою підготовкою, виїздом на стрільби, несенням нарядів та варті. Тому на вивчення іноземної мови виділено незначну кількість годин.

Завдання викладача полягає, передусім, у тому, щоб викликати інтерес курсантів до вивчення іноземних мов та мотивувати до подальшого підвищення рівня володіння мовою. Мотивація – це сукупність «основних об'єктивних чинників, визначальних мотивів вибору іноземних мов як об'єкт вивчення» [2, с. 152]. Для ефективного вивчення іноземної мови мотивація виявляється чи не на першому місці, оскільки процес вивчення мови, на відміну від інших дисциплін, у більшості випадків протікає заплановано, свідомо.

Саме мотивація викликає цілеспрямовану активність. У курсантів першого курсу спостерігається висока мотивація, проте згодом інтерес до мови значно слабшає і в 70% курсантів зникає. Не можна зобов'язати курсанта пізнати щось, його можна зацікавити. Тому проблема мотивації є головною на усіх етапах навчання іноземної мови. Існує багато способів підвищення мотивації курсантів до вивчення іноземної мови: колективні форми навчання, рольові ігри, мультимедійні технології, автентичні аудіо- та відеоматеріали, зустрічі та дискусії з носіями мови, організація конкурсів та олімпіад. [1, з. 52].

Більшість викладачів самі розробляють комп'ютерні програми (інтерактивні мультимедійні презентації), залежно від цілей заняття. Роль викладача у разі полягає у тому, щоб матеріал кожного заняття надавався у

стислому вигляді, у вигляді алгоритму дії. На екрані курсанту пропонуються не правила, а послідовність дій виконання цілого завдання. Для вивчення нової лексики можна використовувати різноманітні засоби наочності (картинки, схеми), дефініції, синоніми-антоніми, контекст. На слайдах з новими лексичними одиницями наводимо приклади вживання слів та їхнього поєднання.

Враховуючи той факт, що курсанти позбавлені можливості спілкуватися з носіями мови та виходити в Інтернет, використання автентичних аудіо- та відеоматеріалів відіграє особливу роль. Тому необхідність включення до навчально-методичних комплексів автентичних відеоматеріалів не викликає сумніву. «Автентичний, автентичний (гр. *authenticos*) – справжній, що виходить із першоджерела». «Автентичний» найчастіше вживається як синонім до слів «документальний», «реальний» «реальний». [3, с. 237].

Під час перегляду відеофільму відбувається слухово-зоровий синтез, що сприяє розвитку навичок та вмінь сприймати мову на слух і стимулює усномовленнєве спілкування, що відбувається у формі вираження власної думки, відносини, пошуку аргументів та доказів. Практичний досвід доводить, що той, хто навчається, запам'ятовує інформацію, яку він чує і бачить, у п'ять разів краще за ту, яку він тільки чує. В даний час в мережі Інтернет доступна достатня кількість хороших аудіо роликів та відеофільмів, які озвучено носієм мови.

Однак, знайти та принести в аудиторію автентичний фільм недостатньо. Необхідно зробити автентичним процес роботи над цим фільмом. До перегляду відео сюжету курсанти читають текст із схожою тематикою. Демонстрація фільму супроводжується активною навчальною діяльністю. Перед переглядом слід надати питання, відповіді на які прозвучать у фільмі. Викладач може попросити курсантів прочитати питання самостійно або перекласти їх українською мовою. Це залежить від рівня знань курсантів.

Література:

1. Глотова О. В. Підвищення ефективності самостійної роботи студентів іноземної мови за рахунок використання сучасних технологій. *Актуальні питання викладання іноземних мов у ВНЗ та самостійна робота студентів в умовах кредитно-модульної системи навчання: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції* (16-17 квітня 2009 р.). Харків. 2009. 100 с.

2. Сільвейстр А. М. Мотивація навчання студентів як психолого педагогічна проблема. / А. М. Сільвейстр, М. О. Моклюк. *Наукові записки. Серія: Проблеми методики фізико-математичної і технологічної освіти*. 2015. Вип. 5. С. 152-158.

3. Рибачук К. Роль самостійної роботи студентів при вивченні іноземної мови у немовних ВНЗ: основна мета курсів іноземних мов. *Збірник*

УДК 811.111

*Бахарєва Ольга Пантелеймонівна,
Фреган Наталія Миколаївна
Національний університет оборони України
імені Івана Черняхівського
Київ, Україна*

РОЗВИТОК НАВИЧОК ТА ВМІНЬ ГОВОРІННЯ СЛУХАЧІВ ІНТЕНСИВНИХ КУРСІВ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Складний та динамічний характер сучасної діяльності Збройних Сил України, участь у міжнародних миротворчих операціях, гуманітарних місіях, спільних військових навчаннях, отримання ЗСУ військово-технічної допомоги Заходу, необхідність підвищення ефективності використання можливостей механізму партнерства з НАТО та ЄС вимагає від ЗСУ як високого рівня бойової готовності, так і їх взаємосумісності з міжнародними структурами. Отже, питання забезпечення мовної адаптації офіцерів ЗС України до взаємодії з їх зарубіжними колегами стає особливо актуальним.

Формування іншомовної комунікативної компетенції є необхідною складовою професійного становлення офіцера ЗСУ. Це багатоаспектний складний процес, який вимагає глибокого осмислення та потребує ґрунтовної роботи у багатьох напрямках.

Викладачі інтенсивних курсів іноземних мов нашого університету, як правило, працюють з багаторівневими групами. Навіть у межах одного цільового рівня групи, який визначається під час вхідного тестування, слухачі можуть суттєво відрізнятися досвідом навчання як іноземної, так і рідної мови, рівнем сформованості окремих мовленнєвих навичок, рівнем знань аспектів іноземної мови, соціокультурної компетенції, відрізнятися у віці, у рівнях вмотивованості, а також своїми індивідуальними інтересами та потребами. За здатність до комунікації, до мовної взаємодії вимагає наявності певних знань як одиниць мови, так і категорій та функцій, а також засвоєння правил, які їх зв'язують. Цілком зрозуміло, що перед викладачами стає питання, як допомогти слухачеві набути необхідні знання й перейти від накопичення знань про мову до реального застосування цих знань у різноманітних ситуаціях у процесі спілкування.

Між вивченням іноземної мови та справжнім спілкуванням цією мовою існує велика прірва. Необхідно розуміти відмінність між тим, що ми знаємо, і тим, як ці знання застосовуються для побудови речень, тобто між знанням

(competence) і реалізацією цих знань (performance) [1, с.96]. Для подолання цієї прірви необхідно сконструювати та навести "мости", визначити кроки, що будуть стимулювати та полегшувати слухачам конструювання повідомлень, їх сприйняття та розуміння, тобто створити умови для так званої псевдо комунікації, метою якої має бути імітування справжньої, природної комунікації.

Основною метою навчання говоріння є комунікативна ефективність. Навчати говоріння означає допомагати слухачам розвивати здатність успішно взаємодіяти цільовою мовою. Комунікативна компетентність має чотири взаємопов'язані компоненти – граматичну, дискурсну, соціокультурну та стратегічну компетентність. Річардс, Платт і Вебер (як цитується в Nunan [2, с. 25].) визначили характеристики комунікативної компетенції як: (а) знання граматики та словникового запасу мови (здатність розпізнавати граматичні форми на рівні пропозиції, включаючи лексичні елементи, морфологічні елементи, синтаксичні ознаки та фонологічні ознаки); (б) знання правил розмови (наприклад, знати, як починати і закінчувати розмову, знати, на які

теми можна говорити в різних типах мовленнєвих подій, знати, які форми звертання слід використовувати з різними особами, з якими розмовляєш, і в різних ситуаціях); (в) знати, як використовувати і реагувати на різні типи мовленнєвих актів, такі як прохання, вибачення, подяки та запрошення; (г) знати, як правильно використовувати мову. Таким чином, щоб допомогти слухачам покращити свої мовленнєві навички, викладач повинен звернути увагу не лише на вдосконалення їх знань з граматики та на збагачення їх словникового запасу, але й керувати взаємодією з точки зору того, хто або що, кому, коли і про що говорить.

Важливим етапом має бути етап формування мовленнєвих вмінь, метою якого, згідно принципу комунікативності, мусить бути формування саме практичних вмінь володіння мовою. При відпрацюванні будь-якого лексичного матеріалу теж необхідно дотримуватися принципу комунікативності, адже будь-які слова, фрази, мусять бути введені та закріплені лише з урахуванням зв'язків, що існують між ними (граматичних, семантичних та ін.). Для цього викладачеві необхідно забезпечити слухачів розмовною практикою, тобто цілеспрямованою системою навчальних вправ та завдань. Бірн [3, с. 15] стверджував, що розвиток здатності учнів успішно взаємодіяти цільовою мовою є поступовим процесом, який починається з надання їм можливості наслідувати модель або реагувати на сигнали. Розробляючи навчальні заняття, готуючи слухачів до природного, автономного вживання накопиченого мовного матеріалу, викладачеві необхідно поступово переходити від завдань, які вимагають контролю та допомоги з боку викладача, тобто від так званої "контрольованої практики" до завдань, націлених на самостійну роботу слухачів, тобто комунікативних завдань.

При формуванні та розвитку навичок говоріння необхідно також враховувати те, що важливою характерною рисою ефективного усного спілкування є суворі обмеженість у часі при плануванні висловлювань [4, с. 2]. Для того, щоб максимально наблизитися до природного часу планування висловлювань, розмовні навички слухачів повинні бути автоматизовані. Це дозволить слухачам сконцентрувати свою увагу на змісті повідомлень, вивільнивши зусилля, що необхідні для їхнього планування, формулювання та артикуляції.

Автоматизація навичок говоріння – дуже складний і комплексний процес, керування яким вимагає правильних методичних кроків. Однією з основних складових цього процесу є когнітивна складова [4, с. 31-37]. Слухачам необхідно набути відповідних лінгвістичних знань (жанру, до якого належать розмова або повідомлення, особливості дискурсу, функціональних експонентів та ситуацій, в яких вони використовуються, реєстру, контексту, граматики, лексики, фонетики) та екстралінгвістичних знань (соціокультурних знань, знань теми та предмету розмови тощо). Під час етапу автономного вживання навчального матеріалу слід застосовувати більш складні та тривалі, спеціально змодельовані, характерні для вживання цього матеріалу, навчальні ситуації, максимально наближені до реальної комунікативної діяльності.

Отже, основною метою комунікативного класу є розвиток комунікативної компетентності слухачів [5, с.64-65].

Кафедра іноземних мов Національного університету оборони України імені Івана Черняхівського постійно шукає ефективні методи формування комунікативної компетенції слухачів з урахуванням їх потреб як у професійному, так і в повсякденному спілкуванні.

Подальше дослідження проблем, пов'язаних з навчанням іншомовного мовлення, розроблення комплексного підходу щодо їх вирішення, розробка методично ефективних прийомів сприятимуть створенню оптимальних умов для розвитку навичок та вмінь іншомовного говоріння, коли предметом навчання стають не окремі знання та навички, а практичне володіння мовою.

Література:

1. Chomsky N. Review of “Verbal Behavior”. *Language*. 1959. №35. UK. 96 p.
2. Nunan D. *Second language teaching and learning*. Boston. 1999. 226 p.
3. Byrne D. *Techniques for classroom interaction*. Singapore. 1987. 203 p.
4. Thornbury S. *How to Teach Speaking*. Longman. 2005. 156 p.
5. Jerry G. Gebhard. *English as a foreign or second language*. The University of Michigan Press. 2006. 63-64 p.

*Bilychenko Polina,
Ruskykh Iryna
Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs
Dnipro, Ukraine*

NEOLOGISMS IN ENGLISH AT THE BEGINNING OF THE XXI CENTURY

The end of the XX century and the beginning of the XXI century became a new stage in the development of the English vocabulary. Humanity has entered a new period of scientific and technological progress, which is put forward by the information revolution. In the context of major changes, vocabulary of various languages has increased significantly, and English is experiencing a 'neological boom' now.

The analysis of materials proved that the reason for the emergence of neologisms (new words) is the social order and scientific progress, the emergence of a new social and economic reality, achievements in technology and culture. In this research, a general trend in the development of modern English vocabulary has been outlined. I. Zhivitskaya in her work 'Linguistic picture of the world as a reflection of reality' (2010) has noted that 'the picture of the world is the result of processing information about the environment and a person. As a global image, it is the basis of the worldview and is realized in various forms of human behavior, which includes a language' [1, p. 21].

The modern 'composition' of the English language is constantly growing. There are a lot of factors to this process, including the growth and progress in society, technological prosperity, developments in business and IT spheres. It is obvious that the English language is a constantly changing reflecting all the changes that are taking place in society.

According to the research new English words were divided into five macrogroups. The analysis showed that the most representative macrogroup is CULTURE, which indicates changes in the cultural sphere of our society. The second macrogroup is COMPUTERS, which, of course, reflects 'technological breakthrough', which tracks the latest changes in this area. The third place is occupied by BUSINESS vocabulary, which represents changes in the business environment. The fourth macrogroup deals with SOCIETY, which shows the enrichment of vocabulary in relation to social changes. The fifth macrogroup is TECHNOLOGIES, which captures the latest changes in technology, including programming and anti-hacking security.

To sum it up it is evident that the most common areas of vocabulary growth are culture, computers, business, sociology, and technology. Cultural factors are the main factors that create social and cultural innovations in the spheres of modern human life. The influence of the Internet is also noticeable. We strongly note that the main changes caused by globalization and European integration are the characteristics of

innovative language processes. Socio-political sphere remains the most important component in replenishing and changing the vocabulary of modern English, it is a source of new word-formation.

Література:

1. Живіцька І. А. Мовна картина світу як відображення реальності. *Філологічні студії. Науковий вісник Криворізького державного педагогічного університету*. 2010. Вип. 4. С. 20 - 25.
2. Perry J. From Worlds to Situations. *Philosophy, Language and Artificial Intelligence*. London : Dordrecht, 1988. P. 305 - 331.
3. Wierzbicka A. *Semantic, culture and cognition: universal human concepts in culture-specific configurations* / A. Wierzbicka. – New York : Oxford University Press, 1992. 487 p.

УДК 37

Вакулик Ірина Іванівна

*Національний університет біоресурсів і природокористування України
Київ, Україна*

ФАХОВА МОВНА ПІДГОТОВКА ЯК СКЛАДОВА ФОРМУВАННЯ КОМТЕНТНОСТЕЙ

В. Виноградов наголошував, що з теоретичних досліджень термінології найбільшу цінність мають саме ті, що відображають практичний досвід роботи мовознавця над спеціальною термінологією. І. Павлов вказував, що у процесі мовного навчання фонематичний слух вимагає обов'язкової участі звуковідтворюючого механізму, тобто артикуляційного апарату, що між слуховим і мовно-руховим аналізаторами існує міцний функціональний взаємозв'язок. Сприймаючи певний мовний сигнал, людина не лишається пасивною. Вона переживає його емоційно й інтелектуально, а особливості моторики мовно-рухового апарату ведуть до того, що вона починає уявляти цю мову. Такий наслідок цілком закономірний, бо відтворення є необхідним продовженням сприйняття [4].

У членуванні мовного потоку прийнято виділяти сегментні одиниці (звуки, склади тощо) та суперсегментні (наголос, ритм – чергування наголошеного і ненаголошеного, довгих і коротких складів), які забезпечують структурну цілісність кодового символу і які можна розглядати як своєрідний код, пов'язаний із певними артикуляторними рухами даної мови [5]. Робота над фонемами латинської мови має широкий спектр функцій: від конститутивної (для творення одиниць вищого рівня) до дистинктивно-перцептивної (для розпізнавання, зіставлення та сприйняття звукосполучень). Тож виробленню навичок на відтворення системи звуків класичної латини, навичок вимови

грецьких буквосполучень та їх сприйняття на слух допомагають так звані «фонетичні зарядки», на які вказував В. Шатух [1]. Тому слід говорити про складний механізм узгодження фонологічної та письмової форми слів, адже вони є нероздільними в пам'яті [2]. І лише завдяки читанню закріплюються набуті мовні знання і вміння, що створює основи для їх подальшого розвитку. У такий спосіб закладаються основи механізму формування мовної компетенції – мовна свідомість керує мовленнєвою діяльністю.

«Свідома» фахова підготовка часто заснована на асоціюванні зорових, слухових та мовно-рухових сприйнять, які на базі попереднього досвіду людини допомагають синтезувати передані ними значення в одне смислове ціле. Сприйняття слова формує у свідомості людини той сигнал, який буде зберігатися в його довготривалій пам'яті. Як вважав Г. Міллер, один із засновників когнітивної психології, людський розум може бути зрозумілий за допомогою моделі обробки інформації. Саме жорсткі межі обсягу нашої пам'яті диктують необхідність групування символів, їх перекодування в символи вищих рівнів. До цієї ж думки наблизились у своїх експериментах А. Шпак щодо раціонального дозування та Р. Зінц. Також дана проблематика зацікавила Б. Гаспарова, який зауважував, що мовна пам'ять кожного, хто говорить, формується безкінечною множинністю комунікативних актів, реально пережитих і потенційно уявних.

Диференційований підхід до відбору лексики існував здавна. Вважають, що лексичний запас складається з активного і пасивного мінімумів. Перший мінімум становить ядро лексики, а пасивний доповнює його.

Необхідно постійно акцентувати увагу на факті логічної залежності значення кожного окремого слова від змісту висловлювання, і в цьому напрямку вести лексичний аналіз, націлений на встановлення значення слова. Іноді економніше догадатись про значення слова на підставі контексту, а потім перевірити здогадки за словником, аніж перебирати цілий ряд значень слова. Для успішного володіння лексичним запасом можна застосовувати різноманітні види роботи над словом, серед яких найпоширенішим вважають аналіз із метою розкриття значень запозичень, інтернаціоналізмів, фахових спеціальних термінів та скорочень.

Оскільки фахова лексика має яскраво виражений іменний характер, вона і засвоюється краще за інші частини мови. При цьому не останню роль відіграє вплив мотивації – спеціальна лексика тісно пов'язана з майбутнім фахом [3]. Перед викладачем латини стоїть також завдання навчити встановлювати значення незнайомих слів без допомоги словника, спираючись на власні знання в галузі словотворення. Тому так важливо розуміння похідних слів, утворених від знайомих елементів, знання найпоширеніших афіксів, вміння поєднувати їх смислове навантаження із значенням основи слова, об'єднуючи у нову семантичну одиницю. Адже у навчальних аудиторіях передбачають виконання

вправ з елементами аналізу (напр., виділити основи, афікси тощо) і синтезу (напр., встановити значення слова як цілого на основі значень його складових частин тощо).

Отже, ми з'ясували, що на швидкість і міцність запам'ятовування впливає мотивація. Проте не слід забувати, що у процесі відбору лексики з фаху для розвитку навичок усної мови тематичний принцип повинен бути основним, а принцип частотності підкорятися тематичному, оскільки швидше розуміють частоту вживання слів у межах певної теми, аніж абсолютну частоту фахової лексики, що є недоцільним у процесі навчання з дисципліни «латинська мова».

Література:

1. Вакулик И.И. Коммуникативное пространство и мотивация поведения. *Гуманитарные научные исследования*. 2021. № 11. URL: <https://human.snauka.ru/2021/11/47417>
2. Вакулик І. До проблеми формування латиномовної компетентності студентів у вишах на сучасному етапі. *Філологічні студії. Науковий збірник Криворізького державного педагогічного університету*. Вип. 6. С. 694-698.
3. Вакулик І. Чинники формування мовної і мовленнєвої компетенцій. *Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія: Філологічні науки*, 2016. Т. 248. С. 52-57.
4. Вакулик, И. И. Формирование научной картины мира в современном языковом пространстве. *Мовні і концептуальні картини світу*. 2013. Вип.43. С. 203-209.
5. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми: підручник. Полтава. 2008. 712 с.

УДК 378.147:811.112.2

*Волік Олена Валеріївна
Донецький державний університет внутрішніх справ
Маріуполь, Україна*

ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ ПРОФЕСІЙНО- КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ КУРСАНТІВ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИМ МОВАМ

Іноземна мова у ЗВО системи МВС є засобом міжособистісного спілкування та отримання необхідної інформації, пов'язаної з професійними потребами на рівні сучасних вимог до сучасного офіцера правоохоронця. Для того, щоб майбутній офіцер міг брати участь у діалозі культур із представниками інших країн, він повинен володіти комунікативною іноземною компетенцією, яка дозволить йому нарівні висловлювати свою думку, захищати власну точку зору, стверджувати або заперечувати думку

інших, погоджуватися або не погоджуватися з нею у певній комунікативній ситуації. Звідси впливає проблема професійної іншомовної підготовки майбутніх офіцерів. Саме тому формування професійної іншомовної компетентності є актуальним для курсанта.

Педагогічний процес викладання іноземної мови направлений на розвиток професійної компетентності курсантів, підпорядкований принципу професійно значущої домінанти з урахуванням реальних потреб суб'єктів спілкування в професійній сфері. Цілі, зміст, структура, форми, методи і засоби навчання іноземній мові приведені у відповідність з принципом професійної спрямованості як головного компонента розробленої системи.

Враховуючи спрямованість на формування здібності до між культурного спілкування, мету навчання іноземній мові фахівців необхідно сфокусувати на професійно-діловій складовій. Деякі фахівці вважають, що сьогодення мова із спеціальності все більше перетворюється на мову для спеціальності. В умовах, що склалися, знання лише іноземної мови стали недостатніми для значної кількості фахівців. Сучасному професіоналові не обійтися без володіння певним рівнем мови. Потрібна конкретизація і актуалізація мети професійно орієнтованого навчання іноземній мові.

Виявлено, що умовою формування іншомовної професійної комунікативної компетенції фахівця є наявність такого навчального середовища, яке сприятиме міждисциплінарній інтеграції, що відображає соціальний, ситуативний і професійно контекстуальний стан мови, як засіб професійного спілкування. Ефективність процесу формування комунікативної компетенції обумовлена декількома педагогічними чинниками, які можна визначити як істотні обставини, що впливають на якість гуманітарно-правової підготовки. Проте існуючий характер навчання у закладах вищої освіти, коли курсант знаходиться в стані ознайомлення з професійною діяльністю, відсутність мотивів самовдосконалення в тій спеціальності, що набуває, не сприяє посиленню установки на даний професійний вибір і вносить дисонанс до розвитку професійної компетентності майбутнього фахівця.

Націленість навчального процесу ЗВО МВС на формування професійної спрямованості курсантів дозволяє максимально використовувати засоби всіх дисциплін ЗВО, включаючи і іноземну мову, яка в юридичному учбовому закладі не є профільною, і можливості якої в процесі підготовки співробітників ОВС нового типу використовуються не повною мірою. Але його роль у формуванні особи майбутнього фахівця, і зокрема у формуванні його професійної спрямованості неухильно росте.

В той же час, саме професійна діяльність робить диференційований вплив на особові структури, які в неї включені. Модель професійної підготовки, яка припускає результат сформованості професійної компетентності, повинна будуватися на основі єдності теоретичної та практичної готовності. Знання

іноземної мови фахівцями стає однією з важливих вимог в сучасних умовах. Істотно міняються вимоги до рівня володіння фахівцями різних кваліфікацій іноземною мовою. Першорядного значення набувають практичні навички, що припускають знання мови ділового спілкування в усній і письмовій мові, уміння використовувати його в своїй професійній діяльності.

В результаті цього суспільство отримує професійно компетентного, конкурентоздатного фахівця, що володіє практичними навиками використання іноземної мови для подальшого саморозвитку особових якостей, професійного становлення і кар'єрного зростання. До педагогічних умов успішної реалізації даної моделі навчання іноземній мові відносяться: побудова структури курсу, відбір змісту учбового матеріалу в межах учбового предмету і майбутньої професійної діяльності; застосування інтерактивних форм і методів навчання, направлених на забезпечення іншомовної професійної компетентності.

Чинники успішності слід шукати в структурі учбової діяльності, що дозволяє ідентифікувати її із структурними елементами: створення умов для розвитку внутрішньої мотивації до спілкування в процесі учбової діяльності; конкретизація учбових цілей; вдосконалення учбово-виховного процесу за рахунок включення курсантів в процес активного обговорення певних ситуацій з сучасної та зарубіжної практики кримінальної системи; залучення слухачів до пошуку, відбору і формування банку учбових ситуацій, що припускають вибір стилів спілкування в повсякденній службовій діяльності і екстремальних ситуаціях; активізація процесу самооцінки якості комунікативної компетенції через порівняльний аналіз зростання власних досягнень здобувачів на різних етапах навчання. В процесі навчання і виховання необхідно закласти основи майбутньої діяльності, стимулюючи розвиток професійних мотивів.

Виникає необхідність теоретичної розробки і проектування системи навчання іноземній мові майбутніх правоохоронців, яка б сприяла розвитку їх професійної компетентності, і вирішувала задачі, які визначені соціальним замовленням суспільства на конкурентоздатного фахівця; відповідала інтересам і запитам особи; підвищувала мотивацію вивчення іноземної мови курсантами, що усвідомлюють функціональну значущість цього предмету, його роль в майбутній професійній діяльності; точніше визначала стимулюючи розвиток професійних мотивів визначала ціль, зміст, методи, форми і засоби навчання.

Майбутньому правоохоронцю необхідно оволодіти різними комунікативними технологіями, які б відповідали вимогам професійної етики і цілям правозахисної діяльності. Випускники повинні уміти осмислювати міжнародні явища, встановлювати взаємозв'язки і взаємини, робити висновки, узагальнення висновки щодо міжнародного партнерства і співпраці у професійній сфері, про необхідність розумної і взаємовигідної взаємодії із зарубіжними колегами.

В процесі формування професійної спрямованості курсантів молодших курсів при навчанні іноземній мові у ЗВО МВС головною метою є визначення необхідних умов, змісту, форм і методів аудиторної і позааудиторної роботи.

Перш за все, учбовий матеріал повинен відповідати профілю вузу і вимогам майбутньої професії; форми і методи навчання повинні сприяти вихованню у майбутніх правоохоронців позитивного відношення до професійної діяльності, забезпечувати формування творчого правового мислення і закріплення професійних знань і умінь на практиці. Умовою успішного навчання майбутніх правоохоронців іноземній мові є включення в його зміст правової культури, що сприяє задоволенню загальноосвітніх і професійних інтересів, розширенню запасу спеціальних знань, розвитку лінгвістичних і риторичних умінь сучасних фахівців.

Формування комунікативної компетентності – це складний і тривалий процес, в якому й з ключовими позиціями слід вважати розвинену письмову і усну комунікацію на іноземній мові, яка лежить в основі всіх інших компетенцій і сприяє ціннісному освоєнню навколишньої дійсності. Вона особливо значуща для професійної діяльності працівників внутрішніх справ, тому що базується на розумінні і дотриманні основних цінностей культури, гуманізму, прихильності етичним цінностям і принципу соціальної відповідальності, правової культури, критичному переосмисленню свого професійного і соціального досвіду.

УДК 81'243

*Головач Тетяна Миколаївна
Львівський державний університет внутрішніх справ
Львів, Україна*

МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ЧИТАННЯ АВТЕНТИЧНИХ ТЕКСТІВ У НЕМОВНОМУ ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ (НА МАТЕРІАЛІ СУЧАСНОГО АНГЛОМОВНОГО МЕДІЙНОГО ДИСКУРСУ)

В сучасних умовах глобальної модернізації всієї системи освіти та розширення міжнародних зв'язків актуальним залишається підготовка кваліфікованого, конкурентоспроможного спеціаліста, готового до професійного розвитку, що володіє, принаймні, однією іноземною мовою.

Навчання англійської мови здобувачів вищої освіти спрямоване на оволодіння іноземною мовою як засобом професійного спілкування, зокрема набуття вмінь правильно застосовувати фахову лексику.

Загальновідомо, що існує чотири види мовленнєвої діяльності: слухання, говоріння, читання, та письмо. Варто зазначити, що всі види мовленнєвої

діяльності, так чи інакше, тісно пов'язані між собою. Приміром, читання дає можливість вправлятися у вимові та удосконалювати розмовну практику.

Методиці навчання читання іноземною мовою присвячені праці багатьох дослідників, зокрема, Ю. В. Одінцової, Л. В. Корнілової, Н. В. Баришнікова, О. Б. Тарнопольського, І. А. Зимової, І. І. Липської та ін.

На нашу думку, однією з основних форм роботи на заняттях з іноземної мови за професійним спрямуванням є навчання читання автентичних медійних текстів, зокрема «якісної» англійської преси: *“The Times”*, *“The Guardian”*, *“The Wall Street Journal”*, *“The International Herald Tribune”*, та ін.

Поділяючи думку Л. В. Корнілової, вважаємо, що читання преси допомагає здобувачам вищої освіти отримати інформацію про різні сторони життя суспільства, знайти матеріал, що відповідає їх особистісним інтересам, наприклад – у сфері політики, економіки, науки чи культури, ознайомитися з висвітленням останніх подій, що відбуваються у світі, а також отримати цікаві відомості та факти країнознавчого характеру [2]. Робота з пресою не тільки оптимізує досягнення освітніх і практичних цілей, а й сприяє підвищенню рівня мотивації до вивчення іноземної мови, адже коли здобувачі вищої освіти розуміють контекст повідомлення, це дуже стимулює їх та заохочує до подальшого читання.

Застосування автентичних медійних матеріалів фахового спрямування на практичних заняттях демонструє здобувачам вищої освіти як англійська мова використовується у реальних ситуаціях. Ю. В. Одінцова розглядає процес читання фахових текстів на іноземній мові як міжкультурне професійне спілкування. Як наголошує цей автор, читання англійською мовою – це один із найважливіших засобів розширення професійних знань, формування професійно значущих навиків і вмінь, що сприяє оволодінню методики ведення професійної діяльності на іноземній мові в умовах єдиного професійного простору [3].

Слід зазначити, що навчання читання англійських медійних текстів сприяє розширенню кругозору і загальної ерудиції здобувачів вищої освіти, формує уявлення про країну досліджуваної мови, її ролі в міжнародних відносинах, особливості соціально-економічного та культурного розвитку.

Оскільки мова преси відображає динаміку розвитку мови, нові мовні форми, то, очевидно, що навчання читання англійських медійних текстів сприяє поглибленню знань здобувачів вищої освіти у галузі мови, розширює їх лексичний запас. Заслуговує на увагу думка одеських дослідниць Ю. Ю. Гордійчук та Ю. В. Причини, які зазначають, що в аспекті формування лексичної компетенції здобувачі вищої освіти повинні отримати знання термінологічної лексики та оволодіти навичками і вміннями її використання для забезпечення розуміння розгорнутого мовлення на фахову тематику різної складності [1].

Формування лексичної компетенції базується на опрацюванні автентичних фахових текстів. Саме автентичні фахові тексти є джерелом термінологічної лексики на основі якісних (змістових і мовних) та кількісних критеріїв [1].

Для ефективного навчання читання англомовних текстів дослідники пропонують застосовувати різні методи. Приміром, Н. С. Шалова виділяє такі етапи навчання читання: 1) передтекстове введення мовного матеріалу для формування тематичного термінологічного мінімуму; 2) самостійне читання автентичного навчального тексту; 3) навчальне аудиторне читання тексту, що супроводжується серією текстових вправ для розуміння змісту прочитаного; 4) робота над функціонально-композиційною структурою тексту з метою анотування тексту [5].

Навчання читання фахових англомовних текстів є цікавою та складною діяльністю водночас. Для продуктивного навчання читання викладачу необхідно підібрати медійний текст невеликого розміру зі знайомою лексикою, відповідно до теми практичного заняття, та зрозумілими граматичними конструкціями. Перед читанням англомовного медійного тексту доцільним є виконання вправ на номінацію та диференціацію невідомої лексики. Також, обов'язковим є виконання вправ після прочитання тексту, спрямованих на закріплення лексичного матеріалу. На нашу думку, одним із важливих етапів роботи з медійним англомовним текстом є обговорення цього тексту, визначення ідеї статті, а також мовних засобів, які вживаються на підтвердження переконань автора. Навчання читання передбачає інтерпретацію прочитаного, розуміння закладеної інформації, співвіднесення змісту прочитаного зі своїм особистим досвідом і вміння аргументувати своє розуміння проблем, порушених у статтях [2].

Важливою є також роль викладача на якого покладена велика відповідальність – забезпечити здобувачів вищої освіти необхідними навичками для розуміння та оцінки автентичних медійних текстів. Вважаємо, що завданнями педагога є навчити здобувачів вищої освіти мислити професійно, виховувати в них прагнення до професійного самовдосконалення.

Як слушно зауважує Ю. В. Одинцова, сучасні вимоги до ефективного оволодіння іноземною мовою включають в себе вміння самостійно протягом усього життя працювати над вивченням іноземної мови, підтримувати і поповнювати свої знання та вміння, розвивати свою інформаційну та комунікативну культуру [3].

Таким чином, можемо стверджувати, що навчання здобувачів вищої освіти читати фахові тексти у сучасній англомовній пресі значно покращує знання з іноземної мови та забезпечує постійне самовдосконалення.

Література:

1. Гордійчук Ю. Ю., Причина Ю. В. Формування лексичної компетенції студентів – економістів як складової професійного мовлення. URL: <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/367/1/Гордійчук%20Ю.Ю.,%20Причина%20Ю.В..pdf>
2. Корнилова Л. В. Работа с прессой как вид самостоятельной деятельности в неязыковом ВУЗе. URL: http://isuct.ru/konf/hum2005/lang_edu_rus_2005.htm#Rabota_s_Pressoj_Kornilova
3. Одинцова Ю. В. Обучение лингвострановедческому чтению на английском языке студентов неязыкового вуза: дис. на соискание учен. степени канд. педаг. наук: спец. 13.00.02 «Теория и методика обучения и воспитания (иностраный язык, уровень общего образования)». Санкт-Петербург. 2008. 213 с.
4. Ріхтер О. Є. Проблема якості засвоєння іншомовного тексту студентами інженерно-педагогічних спеціальностей. *Проблеми інженерно-педагогічної освіти: Зб. наук. пр.* Харків. 2004. Вип. 7. С. 209-213.
5. Шалова Н. С. Особливості навчання читання професійно-орієнтованих текстів на заняттях з англійської мови в технічному ВУЗі. URL: <http://confesp.fl.kpi.ua/ru/node/1129>

УДК 37.08

*Льчук Тетяна Володимирівна
Навчально-науковий гуманітарний інститут
Національної академії Служби безпеки України
Київ, Україна*

ФОРМУВАННЯ ПЕРСЬКОМОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В ДІАЛОГІЧНОМУ МОВЛЕННІ У МАЙБУТНІХ ПЕРЕКЛАДАЧІВ У СФЕРІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ БЕЗПЕКИ

Важливою передумовою формування перськомовної компетентності в діалогічному мовленні майбутніх перекладачів у сфері забезпечення державної безпеки є визначення лінгвальних та екстралінгвальних особливостей діалогічного мовлення.

Діалогічне мовлення розуміємо як двосторонню мисленнєво-мовленнєву діяльність комунікантів, зафіксовану діалогічним текстом та вміщену до широкого ситуативно-комунікативного, соціокультурного та когнітивно-психологічного контексту [2, с. 127]. Діалог має низку особливостей: 1) незважаючи на двобічний характер діалогічної взаємодії, у ньому може варіюватися кількість учасників, це не обов'язково два мовці; 2) неможливо визначити універсальні правила передавання й переймання ініціативи в діалозі, в кожній розмові вони можуть варіюватися; 3) право говорити в даний момент

належить тільки одному учаснику; 4) переходи від однієї репліки до іншої відбуваються без пробілів і акустичних накладень; 5) тривалість діалогу заздалегідь не обумовлюється й не може визначатися наперед; 6) можливо передбачити форму репліки, але не її зміст (спонтанність репліки); 7) діалог легко поновлюється з будь-якого етапу без повторення змісту попереднього етапу [7, с. 32].

Діалогу характерні такі риси, як зверненість, умотивованість, ситуативність, спонтанність, двосторонній характер та вживання позамовних (невербальних) засобів (жестів, міміки, виразу обличчя співрозмовників) [Крисак 2016; Максименко 2012; Ананьєва 2002; Конотоп 2010; Коробейнікова 2013; Кравчук 2010; Метьолкіна 2012]. У дискурсі фахівця з забезпечення державної безпеки означені характеристики мають такі особливості:

- зверненість: діалог між співрозмовниками відбувається здебільшого у безпосередньому контакті, коли вони бачать один одного (за винятком телефонної розмови), коли обидва співрозмовники можуть встановити ступінь поінформованості в питанні, що обговорюється, можуть більшою мірою відчувати настрій та емоції один одного, реагувати на вербальну та невербальну поведінку, змінювати при цьому тональність і навіть зміст розмови; співпраця у сфері забезпечення державної безпеки здійснюється здебільшого в контексті офіційних відносин, які регламентуються дипломатичним протоколом, дотримання норм якого є запорукою успіху;

- умотивованість: діалогічне мовлення фахівця з державної безпеки вмотивоване потребами отримати певну інформацію, запитати або уточнити необхідну інформацію, переконати співрозмовника, мотивувати його до здійснення відповідних дій, які стосуються співпраці з іранцями у сфері забезпечення державної безпеки;

- ситуативність діалогу передбачає урахування статусних відносин між співрозмовниками, дотримання тональності (а саме – офіційної), місця спілкування, мети спілкування (надати / одержати інформацію, налагодити співпрацю з партнерами, впливати на дії, думки, емоції партнерів), що зумовлює використання низки комунікативних стратегій та тактик мовлення, які реалізуються вербальними та невербальними засобами комунікації; ми дотримуємося думки, що діалог між представниками різних культур повинен протікати у формі «нейтрального контексту», тобто не повинні використовуватися неприйнятні для обох культур мовні засоби та елементи невербальної поведінки як іранців, так і українців;

- спонтанність: діалогічне мовлення неможна спланувати наперед, а обмін репліками зазвичай відбувається без обдумування; кожна наступна репліка може змінити тональність розмови, тему, стратегію, тактику тощо; тому для фахівців у галузі забезпечення державної безпеки потрібно уміти застосовувати такі стратегії спілкування, які не виходитимуть за межі обстоювання державних

інтересів – особа, яка представляє ці інтереси не повинна повідомляти заборонену інформацію, говорити фрази та здійснювати дії, які можуть призвести по погіршення стосунків міжнародної співпраці або навіть до розірвання дипломатичних відносин;

- двосторонній характер: співрозмовники по черзі виступають як у ролі мовця, так і слухача; кожен зі співрозмовників повинен уміти слухати партнера, давати можливість завершити думку, а з іншого боку, уміти вчасно і доречно вставити свою репліку; розмова відбувається лише за умови взаємного розуміння обох співрозмовників; саме таке взаєморозуміння сприяє адекватному обміну інформації, налагодженню дипломатичних відносин, кооперації, виробленню спільних дій у галузі безпеки економічного і соціального розвитку країн-партнерів, сприяння усуненню конфліктів, у боротьбі з міжнародними організованими злочинними угрупованнями та тероризмом; захисту інтересів держави та прав громадян;

- вживання позамовних засобів: діалогічне мовлення супроводжується вживанням позамовних засобів (міміки, жестів, рухів тіла тощо); в умовах дипломатичної співпраці з Республікою Іран необхідно дотримуватися як протокольного регламенту, так і загальнокультурних поведінкових елементів невербальної поведінки; дипломатичний протокол регламентує одяг, поведінку, зовнішній вигляд, поведінку та манери співрозмовників (наприклад, не реготати голосно, не насвистувати, охайність тощо); дотримання загальнокультурних поведінкових елементів є виявом поваги до культури та до особистості зокрема в іранській комунікативній культурі (адже функціями таарофа є обов'язкове виявлення пошани та поваги залежно від віку, статі й соціального становища, а також демонстрація витончених манер) [10, с. 137-142];

- реактивність, яка передбачає взаємореагування співрозмовника на репліки один одного; відповідно, репліки, мають бути чіткими, відповідати лінгвальним та екстралінгвальним характеристикам описаних жанрів діалогічного мовлення фахівця у сфері забезпечення державної безпеки (телефонна розмова, дискусія, ділова бесіда, переговори).

Таким чином, діалогічне мовлення передбачає володіння як говорінням, так і аудіюванням, тобто, одночасно учасник діалогу повинен вірно оцінювати текст партнера і реагувати на почуте своїми репліками, коригуючи їх і виділяючи відповідне важливе слово, факт, при цьому дотримуватись заданого тону розмови [4]. У професійній сфері спілкування фахівця-перекладача з забезпечення державної безпеки (забезпечення державних інтересів, підтримання інформаційної, економічної, військової безпеки, боротьба з міжнародними організованими злочинними угрупованнями та міжнародним тероризмом, наркобізнесом, нелегальною міграцією, протидії поширенню зброї масового ураження, контррозвідка, контррозвідувальний захист інтересів

держави у сфері інформативної, економічної безпеки держави; інформаційно-аналітична діяльність) використовуються переважно такі функціональні типи діалогів: діалог-розпитування, діалог-домовленість, діалог-обговорення.

Література:

1. Ананьєва Л. В. Навчання студентів мовних спеціальностей професійно спрямованого діалогічного мовлення з використанням ділової гри (французька мова) : автореф. дис. канд. пед. наук : 13.00.02 – теорія та методика навчання : романські мови / Людмила Валентинівна Ананьєва. Київ. нац. лінгвіст. ун-т. Київ. 2002. 21 с.

2. Безугла Л. Р. Комунікативно-прагматичні характеристики імпліцитних смислів у німецькомовному дискурсі: дис. ... докт. філол. наук: 10.02.04 "Германські мови". Харків. 2008. 570 с.

3. Конотоп О. С. Методика навчання майбутніх філологів англійського діалогічного спілкування з використанням відеофонограми : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : 13.00.02 «Теорія і методика навчання: германські мови». Київ. 2010. 26 с.

4. Коробейнікова Т. І. Формування англомовної компетентності в діалогічному мовленні майбутніх учителів з використанням інформаційнокомунікаційних технологій : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.02 «Теорія та методика навчання: германські мови». Київ. 2013. 23 с.

5. Кравчук Г. В. Методика навчання студентів технічних спеціальностей професійно орієнтованого англійського діалогічного мовлення на основі текстів науково-технічної реклами : дис. ... кандидата пед. наук : 13.00.02. Київ. 2010. 364 с.

6. Крисак Л. В. Методика навчання майбутніх лікарів загальної практики англомовного професійно орієнтованого діалогічного мовлення. (Дис. канд. пед. наук). Київ. нац. ун-т ім. Т. Г. Шевченка. Київ. 2016. 285 с.

7. Ма Мінъ Методика навчання усного китайського діалогічного мовлення майбутніх філологів. Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису. Дис. канд. пед. наук : 13.00.02 – теорія та методика навчання (східні мови). Київський національний університет імені Тараса Шевченка. Київ. 2018. 199 с.

8. Максименко Л. О. Навчання професійно спрямованого англомовного діалогу майбутніх менеджерів невиробничої сфери : дис ... канд. пед. наук : 13.00.02 / Людмила Олександрівна Максименко. Київ. 2012. 280 с.

9. Метьолкіна О. М. Формування англомовної професійно орієнтованої компетенції у діалогічному мовленні майбутніх митників : дис ... канд. пед. наук : спец. 13.00.02 «Теорія і методика навчання : германські мови». Київ. 2012. 241 с.

10. Шадурская Л. И. Национально-культурная специфика

коммуникативного поведения иранских студентов. *Беларусь – Иран – Россия: сотрудничество в области преподавания русского языка как иностранного: Материалы телемоста* (24 ноября 2016 г.). Минск. 2017. С. 137–142.

УДК: 378.147: 81'25-051

*Kariachka Oleksii,
Dekusar Hanna
Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs
Dnipro, Ukraine*

INTERACTIVE METHODS AND TECHNIQUES OF TEACHING A FOREIGN LANGUAGE

The search for effective ways of learning, the development of cognitive interests and the education of each person's conscious attitude to the acquisition of knowledge of a foreign language remain very relevant. The effectiveness of foreign language teaching primarily depends on a clear and flexible organization of the educational process. Interactive learning of foreign languages involves primarily dialogue learning, during which the interaction between the subjects of learning process. It can be organized using interactive technologies teaching. The essence of interactive foreign language learning is that the learning process takes place under conditions of constant, active interaction of all subjects of study (teachers and students). This is mutual learning (collective, group, collaborative learning), where the student and the teacher are equal, equivalent subjects of study [1].

The purpose of interactive technologies is to create favorable learning conditions under which the student feels his success and intellectual ability. Interactive technologies for teaching foreign languages are such an organization foreign language communication of the subjects of study. It provides in accordance with the objectives of training, the individual characteristics of those who learners, the most rational comprehensive application of methods, techniques, means and forms of training in order to achieve in advance planned appropriate level of foreign language communicative competence [2].

N.P. Kochubey divides interactive teaching methods into situational and non-situational, given the communicative approach and situational learning activities as the main criteria for the formation of foreign language communication competence. She refers to the following non-situational interactive methods such as dialogue, surveys, cross-polls and the student's language portfolio. The researcher presents situational interactive methods in two groups: game and non-game methods. Non-game methods include situation analysis, auction of ideas, various plans, debates, forums, discussions, "brain assault". Among game situational interactive methods allocates imitation (role and business games) and non-simulation (simulation

games, project games, trainings, knowledge exchange) methods [3].

T.I. Koval divides interactive methods of teaching foreign languages into group (frontal) and collective-cooperative, depending on the method organization of collective educational and cognitive activities. Group (frontal) methods of teaching foreign languages involve learning one a person (mostly a teacher) of a group of students. All students in each moment of time working together or individually on one task with subsequent control of the results. Collective-cooperative teaching methods foreign languages provide for the organization of learning in small groups united a common learning goal, such as a method of cooperation in small groups [4].

Depending on the ways of stimulating and motivating learning methods that used in the process of interactive learning of foreign languages, it is possible divided into situational-thematic, discussion and research. The most effective in terms of learning language material and students are interested in the process of studying at non-language faculties' project method, brainstorming method, Case Study method and business method role-playing games [5].

E.S. Polat notes that the method of projects involves a certain a set of educational and cognitive tools and actions of students that allow solving this or that problem, because of independent cognitive actions and involving the presentation of these results in the form of a specific product activities. As a pedagogical technology, it is a set of research, search, and problem-solving methods, creative in nature [5].

Thus, situational and thematic methods of teaching foreign languages provide the presence of specially created communicative simulating situations a reality in which students are active participants. To the discussion methods of teaching foreign languages, include such as debates, debates, forums, discussions, and "brainstorming".

Література:

1. Сучасні методики та технології викладання іноземних мов. Веб-сайт. URL: <https://vseosvita.ua/library/statta-sucasni-metodiki-ta-tehnologii-vikladanna-inozemnih-mov-v-tehnicnih-vnz-185521.html> (дата звернення: 26.11.2021).
2. Науменко О. В. Інноваційні методи навчання англійської мови у вищих школах. *Молодий вчений*. №3.1. 2018. С.118-122.
3. Новак І. М. Інтерактивні методи навчання іноземних мов у закладах вищої освіти. *Теорія і методика професійної освіти*. С.121-125.
4. Коваль Т. І. Інтерактивні технології навчання іноземних мов у вищих навчальних закладах. Веб-сайт. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/11083881.pdf> (дата звернення: 26.11.2021).
5. Медвечук А. В. Інтерактивні методи навчання іноземної мови. *Вісник університету імені Альфреда Нобеля. Серія «Педагогіка та психологія»*. 2018. № 2 (16). С.307-311.

РОЗВИТОК МОНОЛОГІЧНОГО МОВЛЕННЯ НА ЗАНЯТТЯХ З НІМЕЦЬКОЇ МОВИ

Розглядаючи монолог як безпосередньо спрямований до співрозмовника чи аудиторії організований вид усного мовлення, який передбачає висловлювання однієї особи, потрібно зважати на те, що при цьому виконуються відповідні комунікативні функції, особливо це стосується професійного спілкування. Перш за все інформативна, що покликана впливати на того, кому адресований монолог і відповідно здійснювати спонукання до дії, переконання щодо справедливості тих чи інших думок та переконань. Крім того монолог може мати різний характер у разі використання спілкування для опису стану, в якому знаходиться мовець або ж роз'яснювальний у професійній сфері.

З огляду на те, що формування умінь монологічного мовлення вимагає відповідних навичок фахівці виділяють психологічні та мовні особливості монологічного мовлення. До психологічних відносять однонаправленість, що не розрахована на мовну реакцію вголос; зв'язність, яка передбачає відповідність темі та володіння мовними засобами міжфразового зв'язку; тематичність; контекстуальність; відносно безперервний спосіб мовлення; послідовність і логічність. Серед мовних особливостей виділяють структурну завершеність речень; розгорнутість та різноструктурність фраз; досить складний синтаксис; зв'язність у контексті використання мовних засобів міжфразового зв'язку. А до умінь монологічного мовлення можна віднести наступні чинники:

- правильно складати одну завершену фразу;
- комбінувати різноструктурні фрази;
- трансформувати, розширювати, доповнювати вже засвоєні мовленнєві зразки;
- вільно викладати свої думки;
- обговорювати факти, події;
- розкривати причинно-наслідкові зв'язки подій та явищ;
- описувати предмети, явища, людей;
- послідовно розповідати про події;
- користуватися засобами міжфразового зв'язку.

Метою навчання монологічного мовлення є формування певних монологічних умінь, а саме: правильно з погляду мовних засобів, логічно й

послідовно, комунікативно вмотивовано, творчо користуватися засвоєним мовним матеріалом для вираження своїх думок німецькою мовою.

Основними видами монологічних висловлювань, як відомо, є опис, розповідь і роздум. Монолог-опис є констатуючим типом монологічного висловлювання, в якому описуються людина, природа, погода, предмети тощо, вказується просторове розміщення предметів, перераховуються їхні ознаки. Для грамотного формулювання монологу-опису потрібно враховувати наступні його синтаксичні особливості такі як переважаюче використання простих і складносурядних речень з переліково-приєднувальним і послідовно-приєднувальним зв'язком; вживання граматичних структур із зворотом *das ist...; das sind...; es gibt*; вживання переважно таких часово-видових форм як *Präsens, Perfekt, Futurum*.

Монолог-розповідь є динамічним типом монологічного висловлювання, в якому йдеться про розвиток подій, пригод, дій чи станів. Різновидами монологу-розповіді є монолог-оповідь і монолог-повідомлення. Якщо в розповіді йдеться про об'єктивні факти з життя суспільства в цілому, то в оповіді – про факти з життя самого оповідача. Монолог-повідомлення є відносно коротким викладом фактів чи подій реальної дійсності у стислій, інформативній формі. Щодо структури таких монологів, то варто вживати прості розповідні й складнопідрядні речення з підрядними часу, сполучники та сполучникові прислівники для конкретизації інформації.

Монолог-міркування (роздум) розглядається як процес мислення, в ході якого на основі вихідного судження робиться висновок. В даному монологі мають переважати складнопідрядні речення з підрядними причини і наслідку.

Уміння монологічного мовлення формуються у ході трьох етапів. Мета першого етапу – навчити продукувати зразки мовлення рівня фрази та об'єднувати їх у понадфразові єдності. Кожен вимовляє одну фразу та приєднує її до інших фраз, сказаних його колегами. Будь-які фрази вважаються правильними, якщо вони відповідають темі і грамотно оформлені у мовному відношенні. На цьому етапі можна запропонувати опорні слова, словосполучення, граматичні структури. На другому етапі вчать самостійно будувати висловлювання понадфразового рівня. Навчання монологічного мовлення на цьому етапі здійснюється за допомогою різних опорних матеріалів: зображальних, вербальних, комбінованих. Зображальні опори: окремі зображення, слайди, тематичні та сюжетні фото, композиції на інтерактивній дошці. Вербальні зорові опори: підстановча таблиця, логіко-структурна схема, висловлювання-зразок у звуковому чи зоровому (друкований текст) варіанті. Мета третього етапу – навчити створювати монологічні висловлювання текстового рівня різних функціонально-сміслових типів мовлення в обсязі, передбаченому навчальною програмою.

На основі вище зазначеного ефективною буде система вправ для навчання

монологічному мовленню, розроблена на основі фактичного матеріалу німецькою мовою.

Література:

1. Бубнова О. Н. Навчання монологічного мовлення на уроках німецької мови. *Іноземна мова в школі*. 2009. № 2. С. 23-25.
2. Буренко В. М. Антологія комунікативних вправ. Харків. 2003. 79 с.
3. Ніколаєва С. Ю., Шерстюк О. М. Сучасні підходи до викладання іноземних мов. *Іноземні мови*. 2002. № 1. С. 39 – 46

УДК 377.3

*Лисенко Євгенія Валеріїна
Національна академія Національної гвардії України
Харків, Україна*

КЛЮЧОВІ ЕЛЕМЕНТИ ІНТЕНСИВНИХ КУРСІВ З ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ДЛЯ ВІСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ

Якість засвоєних знань протягом інтенсивних курсів залежить від наявності або відсутності певних складових, які можна згрупувати у п'ять основних категорій: якості викладача, методи навчання, організація курсу, середовище у групі під час занять та методи оцінювання.

1. Якості викладача. Слухачі інтенсивного курсу вказували, що викладач був найважливішим компонентом. Вони хотіли, щоб викладачі мали певні якості:

— Ентузіазм. Учасники курсу насолоджувалися викладачами, які виявляли ентузіазм, навіть пристрасть до дисципліни та викладання..

— Знання, досвід та спілкування. Слухачі курсу оцінили викладачів інтенсивних курсів, які демонструють знання з дисципліни завдяки значному практичному досвіду.

— Готовність викладача вчитися та консультуватися. Учасники курсу хотіли, щоб викладачів вийшли зі своєї експертної ролі авторитету під час заняття та стали їх одногрупниками.

2. Методи навчання. Як правило, військовослужбовці закликали викладачів демонструвати творчу активність шляхом включення різноманітних методів навчання для підтримання мотивації та інтересу слухачів курсу.

3. Організація курсу. Оскільки інтенсивні курси проходять так швидко, викладачі повинні організувати та подати матеріал у простий спосіб. Крім того, учасники інтенсивних курсів рекомендували викладачам, щоб слухачі курсів вивчали певну кількість матеріалу поглиблено. Слухачі інтенсивних курсів помітили, що дуже часто викладачі намагаються охопити якнайбільше

матеріалу, це, в свою чергу, створює перевантаження інформацією.

4. Навколишнє середовище у колективі. Військовослужбовці відзначили, що відносини у колективі, розмір групи є важливими елементами для успішного навчання. Слухачі інтенсивних курсів насолоджувалися більш колегіальними відносинами, які вони сформували на інтенсивних курсах. [2, с. 45–56]

5. Оцінювання. Військовослужбовці підкреслили, що краще отримувати не складі завдання для закінчення у короткий термін. Крім того, викладачі повинні ретельно відбирати завдання відповідно до цілей курсу і не перевантажувати слухачів домашнім завданням.

Існують очевидні переваги інтенсивних курсів за умов присутності певних складових. Успішні інтенсивні курси передбачають ряд складових:

- Більш зосереджене, цілеспрямоване навчання;
- Більш колегіальні, комфортні стосунки у групі;
- Більше незабутніх вражень;
- Більш глибоке обговорення;
- Менше зволікань;
- Посилення успіхів у навчанні.

Література:

1. Александров В. М. Особливості навчання іноземної мови для професійного розвитку в дорослому віці. *Науковий часопис Національного педагогічного університету ім. М.П. Драгоманова*. 2008. № 3. С. 87–90 (Серія 9: Актуальні проблеми сучасного мовознавства).

2. Білсон Дж. М., Тіберій, Р. Г. Ефективні соціальні механізми навчання та викладання. *Викладання у коледжі: Нові напрямки викладання та навчання*. Сан – Франциско, Джоссей Басс. 1991. № 45. С. 45–56.

3. Каскей С. Р. Результати навчання на інтенсивних курсах. *Журнал для продовження вищої освіти*. 1994. № 42. С. 23–27.

4. Влодковський Р. Дж., Вестовер Т. Н. Прискорені курси як формату навчання для дорослих. *Канадський журнал з вивчення освіти для дорослих*. 1999. №13. С.1–20.

5. П'ятакова Г. П. Інтерактивні методики та специфіка їх застосування у вищій школі. Тернопіль. 2002. 20 с.

UDC 378.6:62.016:811.161.2

Lysenko Natalia,
Berestova Alla,
Brik Natalia,
Kryvko Roman,
103

REGARDING THE LEARNING OF TERMINOLOGICAL VOCABULARY IN UKRAINIAN AS A FOREIGN LANGUAGE CLASSES

Knowledge of terminological vocabulary as a basis for mastering a speciality is a must for students of any speciality. Such knowledge enables understanding of special texts, provides an opportunity to conduct a professionally oriented conversation or discussion using the whole range of professional vocabulary knowledge. Therefore, the problem of learning this layer of vocabulary does not lose its relevance, and the course of "Ukrainian as a foreign language" acquires particular acuteness, since the assimilation of terms in a foreign language is rather difficult.

Such scientists as M. Protsyk [3], A. Stadnyi [4], N. Shkoliar [5] and others have been studying the terminological vocabulary of a particular branch at the lessons of Ukrainian as a foreign language. Researchers argue that an integral parts of a specialist's success in the modern labour market are the level of his/her professional language, masterful use of terminological vocabulary that will show a deep understanding of the essence of scientific concepts, as well as the culture of professional communication in general [2, p. 197].

Terminological vocabulary should be taught at all stages of learning Ukrainian as a foreign language, and its effective assimilation is facilitated by the introduction of various types of educational speaking activities.

Researchers of methodology of teaching foreign languages and Ukrainian as a foreign language in particular, believe that for assimilation and correct understanding of terminological vocabulary which is studied by foreigners, at any stage of its study is important its semantization – that is "process and result of the communication of such information about a language unit, which gives the opportunity to use it within a particular type of speaking activity"[1, p. 86].

The main ways of semantization include explaining the meaning of a word through visual aids, description, explaining a specific word through a generic word, selecting synonyms, selecting antonyms, and indicating how a word is created.

When studying the colloquial topic "Plant structure" with pharmacy students, a teacher uses a visual aid: he or she demonstrates the table "Plant structure" and interprets the names of all parts of the plant depicted. In order to consolidate terminological names, students are asked to complete a series of tasks step by step: 1) name and write down parts of the plant; 2) describe the plant by naming each part, using adjectives for colour, size and shape (images should be coloured).

In order to broaden the terminological vocabulary of foreign students after mastering a noun term, it is rational to offer a task in which the terms already mastered act as structural units of word combinations: adjective + noun. A teacher

invites students to write down word combinations with the main word on the worksheet (full list and illustration provided). For example: toothed leaf, elliptical leaf, oblong leaf, heart-shaped leaf, lance-shaped leaf, arrow-shaped leaf, scale-like leaf, lyre-shaped leaf, emarginate leaf, palmately compound leaf, pinnatifid leaf, pinnately compound leaf, wedge-shaped leaf, needle-shaped leaf. Based on this lexical material, it is also appropriate to consider how terms and their parts, especially adjectives, are created. In this way the vocabulary of the professional level is expanded.

The study of terminological vocabulary is based on the knowledge of the essential characteristics of pharmaceutical system of terms as the subject of learning and mastering. The use of different forms and methods of work, in accordance with the level of knowledge and skills of students, will achieve high results in the study of terminological vocabulary, and consequently in the formation of terminological competence as a component of professional competence.

The formation of terminological competence in Ukrainian as a foreign language classes is an important task that rest with a teacher as a source of information, tutor, motivators and on a student as a subject of learning, but not passive, who only consumes, but active, able to implement all his abilities to complete academic tasks, and in professional activities.

Literature:

1. Bogush O. Ukrainian astronomical terminology and its study at classes of Ukrainian as a foreign language. *Theory and practice of teaching Ukrainian as a foreign language: collection of scientific papers*. Lviv. 2007. Issue. 2. P. 68 - 72.

2. Grydzhuk O. Ye. Assimilation of professional terminological vocabulary in the process of studying the discipline "Ukrainian for professional purpose". *Bulletin of Lviv University. Philology Series*. 2010. Vol. 50. P. 197 - 202.

3. Protsyk M. Semantization of Ukrainian proper special vocabulary in the classes with foreigners (on the material of Ukrainian publishing terms). *Theory and practice of teaching Ukrainian as a foreign language: collection of scientific papers*. Lviv. 2006. Issue. 1. P. 104 - 108.

4. Stadnii A. S., Zozulya I. Ye. Professional terms at the lessons of Ukrainian as a foreign language. *Pedagogical Sciences*. 2017. Volume LXXVI. Vol. 1. P. 127 - 131.

5. Shkoliar N. V. Terminological competence as a component of professional training of future graphic designers. *Pedagogical Sciences*. 2017. Issue LXXV. Vol. 2. P. 203 - 207.

УДК 378.147

Лобань Олена Олександрівна
Воєнно-дипломатична академія імені Євгенія Березняка
105

РОЛЬ ДИДАКТИЧНИХ ІГОР У ПІДВИЩЕННІ МОТИВАЦІЇ ЗДОБУВАЧІВ НА ЗАНЯТТЯХ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Розширення міжнародного співробітництва Збройних Сил України та Міністерства оборони України вимагає від військовослужбовців вміння спілкуватися однією чи навіть декількома іноземними мовами на досить високому професійному рівні. У процесі навчання однією з найважливіших проблем є відсутність залученості та мотивації здобувачів.

Цього можна уникнути, доповнивши заняття альтернативними методами та прийомами. Наприклад, для збагачення навчального процесу можна використовувати дидактичні ігри, вони будуть корисні для відпрацювання або повторення матеріалу, який вивчається або вже засвоєний [1].

Дидактичні ігри виконують декілька функцій. Серед основних виділяють: навчальну, соціокультурну, комунікативну, функцію самореалізації, діагностичну, корекційну. Але, у першу чергу, в сучасних умовах, основна функція дидактичних ігор – це мотиваційно-спонукальна. Ігри підвищують мотивацію здобувачів до докладання необхідних інтелектуальних зусиль до навчання, а отже, сприяють активізації їх пізнавальної діяльності. Навчання протікає в інтерактивній формі, адже ігри допомагають застосувати вивчене в середовищі, схожому на реальне життя [2]. Все це спонукає здобувачів до спілкування, що є основною метою навчання іноземної мови. Ще однією причиною впровадження ігор у навчальний процес, є створення сприятливого середовища в класі за рахунок зниження афективного фільтра [5, с.20-22].

Існує декілька класифікацій дидактичних ігор. У розрізі особливостей навчального процесу у вищому військовому навчальному закладі, вважається доцільним виділити наступні види дидактичних ігор.

1. Ігри-загадки (розвивають аналітичні та логічні здібності)
2. Ігри-припущення. Хорошим прикладом такої гри є «Ви б радше..?» («Would you rather..?»). Цю карткову гру можна використовувати на початку заняття, у якості розігріву (warm-up). Наприклад, «Ви б радше мали більше часу чи грошей», слухачі повинні відповісти та аргументувати свою позицію. Гра покращує комунікативні навички та стимулює пізнавальну активність.
3. Ігри-бесіди. Цікавою альтернативою простим запитанням можна вважати гру «Переконайте мене» («Convince me»). Розмовна гра для обговорення, наприклад, «Переконайте мене, що бути дитиною складніше, ніж дорослим». Гра розвиває навички розмови та критичне мислення.
4. Ігри-змагання. Вони сприяють заангажованості слухачів у занятті, підігруючи азарт, а відповідно й мотивацію до активної участі. У цій групі надзвичайно ефективною є гра «Alias» – учасники в командах повинні пояснити якомога більше слів зі своїх карток за певний час. Якщо слово відгадане,

команда отримує бал. Перемагає та команда, яка набрала більше очок. «Alias» розвиває мовленнєві та комунікативні навички, покращує логічне мислення.

5. Ділові ігри. У цій групі надзвичайно цікавою вважається гра «Шпигун» («Spy»). Кожен гравець може побачити лише одну карту, де вказане певне місце розташування або надпис «шпигун». Завдання полягає в тому, щоб з'ясувати, хто шпигун. Шпигун, у свою чергу, намагається вгадати місце розташування, здогадуючись з питань і відповідей інших. Ця гра тренує критичне мислення, уважність, дедукцію. Ще один приклад ділової гри – «Оксфордські дебати». Цей метод навчання суворо регламентований і має чіткі правила та ролі. Може використовуватись для обговорення будь-яких контroversійних питань.

Отже, дидактичні ігри забезпечують високу активність здобувачів, розвиток їх здібностей, сприяють актуалізації, застосуванню та узагальненню знань. Це цінний метод стимулювання інтересу до навчання, його значення навчальних ігор полягає у заохоченні слухачів до активної участі у занятті та подоланні монотонності. Застосування ігор активізує інтерес, цікавість, спрощує опанування мови та знижує афективний фільтр у слухачів. Відтак, позитивно впливає на мотивацію здобувачів на заняттях з англійської мови.

Література:

1. Захарко О. Внутрішня мотивація як психологічний феномен *Соціогуманітарні проблеми людини*. 2008. № 3. С. 143-150. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/sp1_2008_3_19
2. Сергієнко Л. В. Дидактична гра як форма навчання в системі професійної освіти. *Освіта на Луганщині*. 2009. №1. С. 152–154.
3. Chen I. (2005). Using Games to Promote Communicative Skills in Language Learning. *The Internet TESOL Journal*, Volume 11 Number 2. URL: <http://iteslj.org/Techniques/Chen-Games.html>
4. Emerita P. Cervantes (2009). Livening Up College English Classes with Games. *English Teaching Forum* Number 3 P. 20 – 25.
5. Krashen S. (1982). Principles and Practice in Second Language Acquisition. URL: http://www.sdkrashen.com/content/books/principles_and_practice.pdf

УДК 378.147

Лобко В'ячеслав Олексійович
Воєнно-дипломатична академія імені Євгенія Березняка
Київ, Україна

ПРИНЦИПИ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ВІЙСЬКОВИХ ФАХІВЦІВ У ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ

Освітній процес у вищих військових навчальних закладах (ВВНЗ) – це система організаційних і дидактичних заходів, спрямованих на реалізацію змісту освіти на певному освітньому або кваліфікаційному рівні відповідно до державних стандартів освіти.

Розвиток іншомовної комунікативної компетентності майбутнього військового фахівця у вищій військовій школі це системний, багатогранний процес іншомовної комунікативної підготовки, що включає спеціально організовану взаємодію всіх його учасників (курсантів, слухачів, науково-педагогічних працівників, керівників ВВНЗ і замовників), який спрямований на досягнення цілей вищої військової освіти.

Освітня діяльність у ВВНЗ і, зокрема, розвиток іншомовної компетентності майбутніх військових фахівців для здійснення професійно-орієнтованої іншомовної комунікативної взаємодії з міжнародними партнерами здійснюється на основі обґрунтованих і перевірених практикою загально-дидактичних і спеціальних принципів.

Принципи навчання (загально-дидактичні і спеціальні) це основоположні засади, на основі яких відбувається освітній процес, формується і визначається зміст, організаційні методи, форми і засоби навчання.

Принципи навчання тісно взаємопов'язані один з одним, жоден з них не може бути використаний без урахування інших. Тому в процесі навчання викладач повинен керуватися всіма принципами [1, с. 80].

Принципи навчання як нормативні вимоги до організації та здійснення освітньої діяльності мають ознаки загальних вказівок та правил, що регулюють освітній процес, а в нашому випадку – розвиток іншомовної комунікативної компетентності майбутнього військового фахівця у вищій військовій школі.

В освітній діяльності у вищій військовій школі для розвитку іншомовної комунікативної компетентності майбутніх військових фахівців для професійно-орієнтованої іншомовної комунікативної взаємодії з міжнародними партнерами актуальними і найбільш значущими загально-дидактичними принципами навчання є наступні: *принцип системності й послідовності навчання, принцип науковості, принцип доступності навчання, принцип зв'язку навчання з життям та професійною діяльністю військовослужбовців, принцип наочності у навчанні, принцип свідомості й активності у навчанні, принцип міцності засвоєння знань і вмінь, принцип індивідуалізації навчання, принципу свідомого засвоєння знань, принципу активності і самостійності.*

Загально-дидактичні принципи є універсальними, їх дотримання обов'язкове для всіх без винятку дисциплін і категорій суб'єктів навчальної взаємодії.

Оскільки основні дидактичні закони, закономірності і загально-дидактичні принципи навчання є сталими і незмінними, то спеціальні принципи навчання призначені для адаптації освітнього процесу у конкретному ВВНЗ і

тому вони вимагають до себе більшої уваги, адже визначення їх має велике значення для правильної організації професійно-спрямованої іншомовної підготовки здобувачів вищої освіти у ВНЗ.

На організацію освітнього процесу у вищій військовій школі безпосередньо впливає як специфіка ВНЗ, так і специфіка і зміст дисциплін, які вивчають здобувачі вищої освіти. Звідси виникає необхідність впровадження і дотримання спеціальних принципів навчання.

Розгляд і визначення спеціальних принципів навчання, за допомогою яких можна вносити певні корективи до процесу викладання іноземної мови є виправданим та доцільним, і здійснюється:

- на основі особливостей спеціальної мовної підготовки майбутніх військових фахівців;

- з урахуванням вимог до рівня володіння іноземною мовою ;

- з огляду на те, що фокусуємося на навчанні дорослих і, відповідно, до такого освітнього процесу слід застосовувати й спеціальні та андрагогічні принципи навчання.

Для більш успішної й ефективної підготовки майбутніх військових фахівців до професійно-орієнтованої іншомовної комунікативної взаємодії застосовуються наступні спеціальні принципи навчання: *принцип комунікативності, принцип автентичності, принцип проблемності, принцип ролей, принцип раціонального розподілу навчальної діяльності, принцип фахового спрямування, принцип міжпредметної міждисциплінарної взаємодії та андрагогічні принципи – пріоритет самостійного навчання, принцип спільної діяльності, принцип опори на досвід того, хто навчається, індивідуалізація навчання, системність навчання, контекстність навчання, принцип актуалізації результатів навчання, принцип елективності навчання, принцип усвідомленості навчання.*

Сучасний повноцінний освітній процес у вищій військовій школі вимагає дотримання всіма суб'єктами принципу “академічної доброчесності” – чесності викладача, який сумлінно виконує свої професійні завдання, відповідально ставиться до підготовки та проведення навчальних занять, наукових досліджень; забезпечує високий рівень продуктивності як власної праці, так і освітньої діяльності здобувачів вищої освіти; принциповою позицією здобувача вищої освіти, який не займається самообманом і не вводить в оману своїх наставників, товаришів, не принижує себе списуванням; установки замовників (працедавців), які беруть активну участь у реалізації зовнішніх механізмів забезпечення якості вищої військової освіти, сприяють періодичному оновленню професійних стандартів, стандартів вищої освіти, освітніх програм тощо [2, с. 231].

Література:

1. Технології навчання у вищій військовій школі: теорія і практика: навч.-метод. посіб. / за заг. ред. професора В. М. Телелима. Київ. 2016. 272 с.
2. Педагогіка вищої військової школи : підруч. / А. О. Вітченко, В. І. Осьодло. Київ. 2017. 504 с.

УДК 37.01/.09

*Одерій Дмитро Олексійович
Національна академія Національної гвардії України
Харків, Україна*

МІСЦЕ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ІТ-СПЕЦІАЛІСТІВ

Мета використання іноземної мови в процесі професійної підготовки майбутніх ІТ-спеціалістів полягає в тому, щоб допомогти студентові стати «дієздатним з іноземної мови за фахом». Під мовною дієздатністю за фахом науковці розуміють «здатність людини, яка навчається, одержувати відповідну інформацію іншою мовою і здатність порозумітися іноземною мовою», що передбачає спроможність одержувати максимум інформації, використовуючи свої мовні засоби і творчі стратегії, однозначно і досить компетентно висловити свою думку засобами іноземної мови.

Проте, як наголошують дослідники [3], на практиці часто спостерігається розбіжність між змістом професійної підготовки майбутніх ІТ-спеціалістів та основними характеристиками використання іноземної мови. Так, викладання іноземної мови, як правило, відокремлено від навчання професійної діяльності студента, а включення в методичні посібники текстів з професійної тематики можна вважати лише зовнішньою реалізацією принципу зв'язку мовного і професійного навчання. Оволодіння іноземною мовою студентами ІТ-спеціальностей обмежується процесом викладання дисципліни «Іноземна мова», тоді як можливості її використання є набагато ширшими: в процесі самостійної і виховної роботи студентів, у процесі викладання загальноправових і спеціальних дисциплін тощо. Як наслідок, яскравим свідченням неефективності використання традиційних методик є нездатність випускників ІТ-спеціальностей до ефективної, повноцінної професійної іншомовної комунікації.

У зв'язку з цим, одним з шляхів вирішення проблеми постає питання про навчання студентів іноземної мови для спеціальних цілей або професійно спрямованої іноземної мови з метою формування вмінь професійного іншомовного спілкування сучасного спеціаліста, «розвитку навичок самостійної роботи, які дозволяють студенту поповнювати знання, вдосконалювати свої особистісні риси, розвивати професійні уміння»

вирішенню якого присвячено низку досліджень і публікацій. У них розглядається, зокрема, зміст професійно спрямованого навчання іноземної мови на різних етапах у немовному вищому навчальному закладі, визначаються нові тенденції формування вмінь іншомовного спілкування, порушуються соціокультурний аспект та психологометодичні проблеми, пропонується методика застосування матеріалів першоджерел. Так, професійно спрямоване навчання іноземних мов в системі вищого педагогічного навчального закладу розглядається як «фахово-педагогічна спрямованість навчання з урахуванням потреби в вивченні іноземної мови щодо особливостей фаху й спеціальності майбутнього педагога».

Слід відзначити, що завдяки підвищенню інтересу до іноземних мов у сучасній життєдіяльності увага наукової спільноти перемістилася від дослідження особливостей літературної іноземної мови до вивчення мови, що використовується в реальному спілкуванні спеціалістів окремої галузі. У зв'язку з цим, науковці наголошують, що сучасним досягненням у галузі методики навчання іноземних мов для спеціальних цілей став такий висновок: оскільки іноземна мова знаходить своє застосування в різних ситуаціях спілкування спеціалістів різних професій і різних спеціалізацій всередині професійної галузі, то, визначивши особливості типових ситуацій спілкування фахівців кожної конкретної галузі, можна моделювати процес їх реальної комунікації, і, відібравши попередньо для цього необхідний мовний та мовленнєвий матеріал, звузити весь широкий діапазон іноземної мови до конкретних потреб спеціалістів і цим полегшити процес оволодіння мовою для спеціальних цілей. Таке рішення, на нашу думку, сприяє значній оптимізації процесу професійної підготовки майбутніх спеціалістів стосовно опанування іноземної мови й може використовуватися як один з шляхів формування професійної іншомовної компетентності представника юридичної професії.

Висновки Отже, можна стверджувати, що провідним завданням опанування іноземною мовою в вищих навчальних закладах немовного профілю на сучасному етапі є не просто «навчити студентів користуватися нею як засобом спілкування в усіх видах мовленнєвої діяльності в різноманітних ситуаціях» [9, с.241], а використовувати іноземну мову в усіх видах мовленнєвої діяльності в ситуаціях професійної діяльності, оскільки й «ефективність навчання безпосередньо залежить від ступеня наближення процесу передачі знань, формування навичок і вмінь до реальних умов їх практичного застосування».

Література:

1. Александрова В. В. Професійно-орієнтоване навчання іноземної мови. *Іншомовний аспект підготовки фахівців для органів внутрішніх справ України: Матеріали міжнародної практичної конференції (20-21 травня 1999)*. Харків. 1999. С.11-14.

2. Білобородова Л. Д. Комплексне навчання держслужбовців іншомовної комунікації на базі модульно-рейтингової системи. *Збірник «Актуальні питання навчання іншомовної комунікації у вищих навчальних закладах: матеріали наук.-практ.конф.»* (20 травня 2003 р.). Харків. 2003. Вип.4. С. 51-54.

3. Бондар С. М., Єгорова Н. Н., Орач Ю. В. Фреймова репрезентація знань як спосіб підвищення ефективності викладання англійської мови для студентів нелінгвістичних спеціальностей. *Викладання мов у вищих навчальних закладах освіти на сучасному етапі. Між предметні зв'язки: Наукові дослідження. Досвід. Пошуки: зб. наук. пр.* Харків. Вип.10. 2006. С.26-31.

4. Федоренко Ю. П. До питання компетентності і комунікативно компетентності. *Педагогічна майстерність як сучасна технологія розвитку особистості вчителя: Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конф.* (4-6 березня 2002 р.). Полтава. 2002. С.285-286.

5. Ясперс К. Смысл и назначение истории [Пер. с нем. М.И.Левинной. 2-е изд.] Москва. 1994. 527 с

УДК 378.14

*Піскунов Олександр Вікторович
ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»
Слов'янськ, Україна*

РОЛЬ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ПІД ЧАС ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

У статті порушуються питання, пов'язані з організацією самостійної роботи студентів, які навчаються за ОП «Середня освіта. Мова і література (англійська)». В роботі розглядається проблема наступності в системі формування професійних і спеціальних компетенцій при підготовці бакалаврів і магістрів. Основний акцент робиться на організацію СРС в рамках дисциплін методичного циклу. Самостійна робота студента є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних завдань. Процес підготовки фахівця з іноземної мови до професійної діяльності заснований на необхідності формування ряду компетенцій відповідного напрямку підготовки. При цьому набір компетенцій обґрунтований вимогами, які пред'являють професійні стандарти до тих чи інших видів професійної діяльності. Як приклад розглянемо навчання майбутніх вчителів на відділенні іноземних мов. Слід зазначити, що процес формування професійних і спеціальних компетенцій при підготовці фахівців різного рівня – від бакалаврату до магістратури – носить системний характер.

Важливо підкреслити, що узгодженість компонентів освітнього процесу

на рівнях бакалаврату та магістратури забезпечується дотриманням певних критеріїв при розробці відповідних основних освітніх програм. При цьому можна виділити такі критерії: спадкоємність у змісті курсів, що забезпечують підготовку студентів до майбутньої професійної педагогічної діяльності та спадкоємність у формах і методах організації самостійної роботи студентів (СРС).

Грамотна організація самостійної роботи, а також підбір ефективних форм і методів організації та контролю СРС дозволяють формувати у студентів навички науково-дослідницької діяльності, розвивати їхні творчі та професійні здібності [1, с. 104]. Очевидно, що значну роль у формуванні професійної компетентності майбутнього педагога відіграють дисципліни, пов'язані з лінгводидактичними і методичними основами викладання мови [2]. Підготовка студентів до процесу викладання іноземної мови пов'язана з формуванням готовності до вибору, реалізації, адаптації або самостійної розробки методик, методів і технологій, актуальних у визначених педагогічних умовах. Так, в курсах «Теорія і методика навчання іноземним мовам» (бакалаврат), «Методика викладання іноземних мов у школі» та «Актуальні проблеми лінгводидактики» (магістратура) СРС здійснюється в трьох напрямках: поглиблення і розширення теоретичних знань за рахунок індивідуально керованого читання рекомендованої літератури; формування умінь здійснювати зв'язок теоретичних положень з практикою шляхом вирішення методичних завдань, аналізу відеозаписів уроків для навчання студентів методичному аналізу уроку; формування вміння користуватися різноманітними засобами навчання при здійсненні «мікровикладання». При цьому самостійна робота включає наступні види діяльності студентів: робота з лекційним курсом, з термінологічним словником; підготовка повідомлень за темами; самостійне вивчення УМК з англійської мови для освітніх установ різного типу; самостійна позааудиторна робота, що дає студентам можливість закріпити отримані на лекціях знання; підготовка рефератів з окремих питань курсу; підготовка наочних та інших навчальних посібників; підготовка лінгводидактичного портфоліо. Лінгводидактичне портфоліо з дисципліни є банком самостійно підготовлених студентом робіт теоретичного та прикладного характеру та вміщує в себе добірку відповідних робіт, в кожному семестрі портфоліо доповнюється додатковими матеріалами і розробками. Структура лінгводидактичного портфоліо: *блок теоретичного матеріалу*: глосарій з дисципліни; нормативно-документальна база (карти-схеми основних законодавчих актів у сфері освіти, освітніх стандартів, прикладів робочих програм); лекції з дисципліни; доповіді та повідомлення до семінарських занять; додаткові матеріали, самостійно підготовлені студентами з розглянутих тем; *блок практичних розробок*, а саме: самостійно розроблені завдання; самостійно розроблені плани і уроки; дидактичні матеріали для проведення фрагментів уроків; варіанти вирішення

методичних завдань і проблемних питань. Крім того, до СРС в рамках зазначених дисциплін можна віднести підготовку аналізу відеоуроку англійської мови згідно з представленими опорним схемами з висновками про результативність уроку. При цьому перед студентами ставиться завдання дотримання ряду вимог: творчий підхід, логіка побудови уроку, відповідність вимогам до сучасному уроку, ретельність опрацювання всіх етапів уроку, наявність додаткових (до використовуваного УМК) матеріалів, посібників, ресурсів. В рамках підготовки до практичної педагогічної діяльності студентам пропонується самостійно розробити і апробувати на модельній групі міні-фрагменти уроку англійської мови. Ще один важливий аспект, що забезпечує спадкоємність в системах організації самостійної роботи студентів бакалаврів та магістрантів є організація навчальних та виробничих практик [3]. Так, в рамках предметної практики майбутнім викладачам іноземної мови пропонується ознайомлення з низкою базових державних документів, що регулюють освітній процес в школі, з сучасними підходами до навчання іноземним мовам, у тому числі з інтерактивними технологіями, з НМК, а також самостійна розробка ряду завдань і презентацій. Формою звітності з предметної практики є створення електронного портфоліо. На даному етапі студентами-практикантами надано доступ до Гугл-дисків, які є платформою для створення ними електронних портфоліо. Дані портфоліо являють собою звіт студента з навчальної практики і включають як вивчені освітні стандарти та інші документи, так і самостійно виконані завдання (конспект-схеми вивчених сайтів з лінгводидактичним наповненням, список самостійно підібраних адрес сайтів в допомогу вчителю англійської мови, завдання з аудіювання з використанням подкастів та програми для обробки та запису аудіотреків, варіанти інтерактивних електронних тестів). Застосування дистанційної форми організації та контролю самостійної роботи в рамках зазначених практик дозволяє збільшити частку даного виду навчальної діяльності досягаючи при цьому намічених цілей. Більше того, це дозволяє бакалаврам і магістрантам, по-перше, побудувати чіткий індивідуальний план практиканта, а по-друге, підготувати якісні звіти та аналізи за результатами практики.

Література:

1. Иванова Л. В. Формирование самостоятельной готовности студентов к педагогическому творчеству как фактор инновационной культуры. *Вестник ЧГПУ*. 2010. № 1. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/formirovanie-samostoyatelnoy-gotovnosti-studentov-kpedagogicheskomu-tvorchestvu-kak-faktor-innovatsionnoy-kultury>.

2. Никитина Г. А. Формирование профессионально-методических навыков студентов в рамках СРС. *Организация самостоятельной работы студентов: Материалы докладов V Международной очно-заочной научно-практической конференции «Организация самостоятельной работы*

студентов» (29 апреля 2016 года). Саратов. 2016. С. 183 – 188.

3. Решитько А. Д. Ефективні форми самостійної роботи студенти в процесі вивчення англійської мови. *Дослідження та впровадження в навчальний процес сучасних моделей викладання іноземної мови: лінгво-дидактичні, методичні та міжнародні перспективи. Збірник матеріалів конференції. Одеський нац. Університет імені І.І. Мечникова. Одеса: 2019. С. 230 – 233*

UDC 811.113'265.4

*Radziievska Olha
State higher educational institution Donbass State
teachers' training university (DSTTU)
Sloviansk, Ukraine*

FORMATION OF WRITTEN SKILLS OF STUDENTS AS AN INTEGRAL PART OF FOREIGN LANGUAGE COMMUNICATION

Writing is productive analytical and synthetic activities associated with the generation and fixation of written text [4, c.15]. Writing arose on the basis of oral language as a way to preserve linguistic works in time, as a repository of human knowledge and experience, as a mirror of culture and traditions of each country.

Formation of necessary graphic automatisms, speech skills and abilities to formulate thought, expansion of knowledge and outlook, mastering of culture and intellectual readiness to create the content of a written work, formation of authentic ideas about the subject content, language styles and graphic forms of written text. speeches associated with the creation of conditions for mastering the content of teaching written speech. The linguistic component of the content of teaching writing contains graphics, spelling, writing (writing, reproduction, production), written language in a limited amount (questionnaire, form, postcard, letter). Compensatory skills include the ability to paraphrase an expression, to express a complex idea by simple linguistic means, to rely on the text in order to find the necessary information [1].

Learning the technique of writing includes mastering the alphabet, graphics, spelling and punctuation. Consider what exercises in the formation of writing skills can and should be used. Most Methodists offer more or less similar groups of exercises for the formation of writing skills.

N.D. Galskova, identifies 2 aspects of the formation of writing skills:

1) work on writing techniques (development of spelling, calligraphy and graphics skills)

2) the development of skills to transmit semantic information using graphic code. The student suggests using spelling words, sentences, writing letter

combinations of words, filling in gaps in words and sentences; spelling games (crosswords, riddles); dictations when working on writing techniques [7].

According to AA Mirolyubova, in the formation of writing skills, ie in the formation of skills of calligraphy and spelling, should be used so-called elementary writing, ie writing individual letters, letter combinations or even individual elements of letters. All exercises in written language, as well as in oral can be divided into 2 large groups: preparatory and language.

Preparatory exercises are designed to master the language material in graphic design and to teach certain operations related to the written expression of ideas. The preparatory exercises, first of all, should include a variety of exercises with models (transformation of models, their expansion, etc.). The second type of preparatory exercises is aimed at paraphrasing, shortening the text and provides the ability to logically and consistently, in their own words to convey this or that information. Before language exercises AA Mirolyubov includes a statement, story, description, work, writing a letter, etc.

G. Rogova, F. Rabinovich, T. Sakharov in "Methods of teaching foreign languages in high school" define the psychological content of the formation of written skills as follows: "The psychological content of the formation of written skills is the formation of graphic and spelling skills and abilities to perform written tasks. The latter can be in the nature of orally learned material with which students become acquainted. Written tasks can be associated with written language - a statement of their communicative intention to communicate something.

Written assignments at the intermediate stage are usually related to:

- with writing off, transformation (transformation), addition, interpretation;
- with the writing of any facts, events, phenomena from the read text;
- with the writing of certain lexical and grammatical phenomena.

Writing down, writing out gives the student the opportunity to focus on linguistic phenomena and better learn their form, meaning and use. It is important that the material of the exercises itself was meaningful in terms of communication" [4].

Thus, if you look closely at all the proposed groups of exercises, it becomes obvious that the exercises in the formation of writing skills are divided into preparatory and language. Preparatory exercises in most cases include language exercises performed by students without a communicative task. At the initial stage of developing the skills of calligraphy and spelling without mechanical exercises, apparently, can not do, although they can be embodied in game forms. This does not mean that they must be performed unconsciously: the role of rules in the formation of these skills is quite large [3].

Spelling and calligraphy skills in themselves have no situational correlation. But this does not mean that the technique of writing should be developed in isolation from the language, ie in the process of writing. It is desirable to move as soon as

possible to writing exercises and improve their calligraphy and spelling skills.

The main types of exercises for the formation of written skills:

1. Write-off. Forms and improves the technique of writing, especially if carried out as a spelling of words, parts of phrases and phrases from memory. May be accompanied by sound and letter analysis.

2. Recording by ear. Today, spelling dictations are not common in education. They take a lot of time. The experience of special training has shown that the recording of speech material by ear from a single presentation, if it is conducted from the very first stage of learning regularly, has a positive effect on the development of the qualities of language skills and even eliminates the need for special spelling dictations.

3. The so-called free and creative dictations are the initial exercises in the development of the ability to write.

4. Exercises directly writing (writing a letter, notes to a wall newspaper, a description of the event, etc.)

5. Exercises-games (crosswords, riddles, etc.)

6. Drawing up plans-stories of the text as a support for the further transfer of its maintenance.

7. Compilation of a short annotation of what is read.

Thus, we can conclude that there are a large number of exercises for teaching written speech, which, in turn, facilitates the work of the teacher in developing a lesson on the formation of writing skills.

Conclusion. Written language is a complex type of speech activity that has a certain meaning, product, result, form. The mechanism of internal speech underlies written language and determines its nature and stages of learning. Written language is a private way of realizing speech activity in the process of which thoughts for others, formulated as a text, are formulated, expressed and transmitted. It is important to develop thinking as an object of learning and control of internal language, because the subject of written language activity is thought, inference, as a form of reflection of the relationship of objects and phenomena of reality.

Literature:

1. Басіна А. Методика викладання іноземної мови в початковій школі. Київ. 2007. 254 с.

2. Бім І. Л. До проблеми оцінювання сучасного підручника іноземної мови. *Іноземні мови в школі*. 1999. №6. С. 13-17.

3. Валгина Н. С. Теорія тексту: Уч. посібник. Москва. 2003. 280 с.

4. Гальперін І. Р. Текст як об'єкт лінгвістичного дослідження. Москва. 1981. 139 с.

5. Гальскова Н. Д. Сучасна методика навчання іноземних мов: посібник для вчителя. Москва. 2003. 192 с.

6. Горлова Н. А. Оцінка якості та ефективності УМК з іноземної мови.

Іноземні мови в школі. 2005. №8. С. 19-27

7. Заремський С. І. Розвиток ініціативної мови учнів (на матеріалі англійської мови) Кн. для вчителя. Москва. 1983. 127 с.

UDC 37.02

*Roman Viktoriia
State higher educational institution Donbass State
teachers' training university (DSTTU)
Sloviansk, Ukraine*

PECULIARITIES OF FORMATION OF FOREIGN LANGUAGE SOCIO-LINGUISTIC COMPETENCE IN THE PROCESS OF PROFESSIONAL EDUCATION

In the course of global integration, national cultures are absorbed into a single communicative society providing changes of values of the person capable to live and work actively. As the main idea of modern development society can be outlined as socio-cultural adaptation of a person in the world. It is by means of foreign languages that direct or indirect dialogue of different cultures happens, the establishment of intensive international contacts and intercultural communication. One of the features of modern educational environment is interaction and interrelation of various educational environments, innovative approaches of one country in educational area of other countries. But at the same time the main condition of socio-cultural integration presupposes mutual enrichment of national cultures, traditions, educational system while preserving their identity and integrity. The formation of a foreign language socio-cultural competence provides qualitative changes in the students' attitude to the learning process, awareness of the significant meaning of a dialogic communication in a multicultural community, mastering a foreign language at the level of professional success and life necessity [2].

The orientation of studying language and culture determines one of the strategic tasks in modern language education what in its turn can be defined as socio-cultural approach. Professionally-oriented activity is considered competent if specialized potential of a person is completely realized and work is fulfilled achieving thorough result. Taking into account current socio-cultural situation, a person is found to be on the edge of cultures, the interaction with which requires understanding and respect according to cultural identity of other people and establishing communication. Intercultural communication can guarantee further development and progress of mankind. Therefore modern educational system should focus on human training capable of working with different knowledge, various types of thinking which recognizes the ideals of different cultures. So, 'socio-cultural competence' presupposes acquaintance of a person who studies along with national and cultural

specificity of a language behavior, skills to use elements of the socio-cultural surrounding relevant to generation and perception of language from the point of view of native speakers (customs, rules, norms, conventions, rituals, social stereotypes and regional knowledge) [1].

It should be mentioned that a good command of a foreign language without knowing well-established norms and patterns of communicative behavior in the society can cause misunderstanding while communicating with native speakers. Possessing such knowledge can be considered as a significant feature of a foreign and socio-cultural competence of a person. So, socio-cultural competence is thought to be a component of a communicative competence. Thus, in its turn it gives an opportunity to feel psychological comfort during the communication; predict the development of language situations; manage the features of the communication process due to the understanding of peculiarities in a communicative surrounding; choose the level of language etiquette that is appropriate in a peculiar situation depending on social, mental, cultural status of the interlocutor and determine the level of sincerity during the process of communication; use professionally-oriented language; take into account the country-regional knowledge and traditions and apply norms of stereotypical behavior of native speakers and so on.

As we can sum up, foreign socio-cultural competence can be called as an integral personal education, which is characterized by such a level of linguistic regional, social and cultural knowledge of a person that allows to realize intercultural communication by means of a foreign language. Taking into consideration the above mentioned arguments it is necessary to create and develop linguo-cultural, social and cultural types of assignments in order to form a qualitative foreign socio-cultural competence of students. To achieve this objective it is necessary to develop student's socio-cultural component of professional competence by appropriate teaching aids. Students should study culture, history, geography, customs, law, religion, mentality, lifestyle of the native speakers thoroughly. It is impossible for a student without such special knowledge to create a qualitative foreign language message which will be understandable and an adequately perceived by native speakers.

It is also advisable to develop students' motivation to mastering material, cultural, moral values of another people along with studying a foreign language in order to form a foreign socio-cultural competence. The lecturers should select the appropriate educational material which can reproduce linguistic, social and cultural pattern of the country whose language is studied and present cognitive interest to the students. The integration of educational authentic with the help of emotional and aesthetic texts and assignments contributes to increasing students' motivation to study a foreign language and the realization of the communicative principle. One of the efficient means of formation of foreign socio-cultural competence can be considered reading of authentic texts of linguistic and regional direction which help to create indirectly the atmosphere of foreign communication. To create favorable

conditions for intercultural communication it is necessary to take into account students' opinions and interests and to involve them in various tasks and discussions, problem-solving situations close to their professional direction.

Література

1. Бондар Т. І. Генеза поняття «соціокультурна компетентність». *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2020. № 71. Т.1. С. 24–29.
2. Ніколаєва С. Ю. Цілі навчання іноземних мов в аспекті компетентнісного підходу. *Іноземні мови*. 2010. № 2. С. 11–17 с.
3. Роман В. В. Моделювання компетентнісного підходу під час підготовки майбутніх викладачів іноземної мови. *Молодий вчений*. 2016. № 12 (39). С. 488–493.

УДК 371.31

*Романюк Вікторія Леонідівна,
Гладка Ірина Анатоліївна
Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова
Київ, Україна*

КОМПЛЕКС ЗАВДАНЬ ДЛЯ РОЗВИТКУ МОВЛЕННЄВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗА ДОПОМОГОЮ ФІЛЬМІВ НА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТТЯХ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ НА1 КУРСІ

Швидке зростання потоку наукової інформації, обсяг якої постійно збільшується, спонукає шукати нові, більш ефективні прийоми, засоби викладання, які дозволили б дати більше інформації за ту ж одиницю навчального часу, а також донести її більш яскраво, доступно і емоційно, для того щоб вона легше сприймалася і краще запам'ятовувалася студентами. Часткового вирішення цього завдання сприяє застосування художніх фільмів в процесі викладання.

Аналіз вітчизняної та зарубіжної методичної літератури виявив великий потенціал використання фільмів для викладання англійської мови. Переваги викладання англійської мови за допомогою фільмів, відбір відеоматеріалів і методика роботи з ними розкриваються в педагогічних роботах зарубіжних авторів (Ф. Стіллер, М. Аллан, та ін.) і вітчизняних педагогів (Л.Р. Самарова [2], Ю. А. Комарова, І. Кузьо[1], та ін.). Ряд українських і зарубіжних педагогів розробили методичні посібники з викладання англійської мови за допомогою фільмів.

Провівши дослідження у сфері особливостей розвитку мовленнєвої компетентності студентів та проаналізувавши наукові методичні роботи за нашою темою, а також вивчивши вимоги до використання фільмів при навчанні

англійської мови, нами був розроблений комплекс завдань для формування мовленнєвої компетентності з використанням відеоматеріалів. Ми пропонуємо розроблений комплекс завдань до вправ, що підлаштовані до кожного етапу роботи над фільмами, що на нашу думку, сприяють ефективному формуванню мовленнєвої компетентності.

Тож до першого етапу ми пропонуємо наступні вправи: «Умовно-комунікативна» - розташувати по порядку пропоновані варіанти відповіді; «Перед текстова» - вибрати з варіантів відповідей значення слова.

До другого етапу: «Рецептивна вправа з частковим керуванням» - перегляд початкових титрів фільму з прогнозуванням; «Індивідуальна вправа з жорстким керуванням» - заповнення пропусків.

До третього етапу: «Репродуктивна» - написання есе.

Пропонуємо фрагменти практичних занять відповідно до етапів роботи з відеоматеріалів, видів роботи та тем занять, згідно з Державним стандартом.

Фрагмент практичного заняття 1

Тема: Зовнішність

Етап I – Допереглядний.

Мета практичного фрагменту: зняття мовних труднощів і труднощів розуміння змісту відеофільму, активізувати наявні лексико-граматичні та комунікативні знання та вміння, тренувати мовні навичок, створити асоціативні зв'язки для закріплення розуміння студентів значення слова, перевірити розуміння значення лексики.

Вправа 1. Умовно-комунікативна.

Instruction: Refer to the topic: explain the importance of appearance and ask to think about it. Then students to look through the possible variants and rank them according to their opinion, give an explanation of their choice and make notes. After that, they share their answers with the teacher and class. Teacher discusses their answer, check and corrects student's speech (if needed) [3, c. 65].

Таким чином, у дискусії формуються навички говоріння, активізується увага і набуті раніше лексико-граматичні знання та підготовка до введення нових лексичних одиниць.

Вправа 2. Перед текстова

Instruction: Read the sentences and guess the meaning of the words in bold (which are used in a short film). One by one students explain their choice and teacher corrects them [3, c. 85].

Таким чином, тренуються рецептивні навички студентів, а саме вміння сприймати написану інформацію, активізація набутих лексико-граматичних знань, перевірка розуміння з одночасним тренуванням комунікативних навичок.

Фрагмент практичного заняття 2.

Тема: Зовнішність

Етап II – Переглядний.

Мета практичного фрагменту: підготувати і налаштувати до сприйняття лексико-граматичного матеріалу, активізувати навички говоріння, розвивати творчі навички студентів, розвиток навичок аудіювання та читання, засвоєння та автоматизація лексико-граматичних навичок.

Вправа 1. Рецептвна вправа з частковим керуванням

Instruction: Students watch the opening credits of the film Edward Scissorhands. After that, they make predictions about what the movie is about judging from the scene, soundtrack and their general impression [3, с. 98].

Таким чином, у дискусії формуються навички говоріння, активізується увага і набуті раніше лексико-граматичні знання та підготовка до введення нових лексичних одиниць.

Вправа 2. Індивідуальна вправа з жорстким керуванням

Instructions: Students watch the first part of Edward Scissorhands with subtitles (00.02-00.26) and after that fill in the gaps. They read the correct variant and check it with the teacher [3,с. 127].

Таким чином, на основі даної кінострічки ми активізуємо набуті знання студентів з граматики, пояснюємо правила граматики, розвиваємо логічне мислення, розвиваємо комунікативні навички.

Фрагмент практичного заняття 3.

Тема: Конфлікти

Етап III – Після переглядовий.

Мета практичного фрагменту: сформувати комунікативну компетентність у письмі, активізувати лексико-граматичний та соціокультурний матеріал, тренувати перекладацькі навички, розвивати творчі навички студентів.

Вправа 1: Репродуктивна.

Instruction: After finishing a movie, in essay, students think about their example similar to the main character. In this case, this is a unique individual who is a nonconformist. Then they present their examples [3,с. 135].

Таким чином, формується комунікативна компетентність у письмі, відбувається реалізація студентів у творчій діяльності та підвищення інтересу до іноземної мови та культури своєї країни та країни, мова якої вивчається, студенти мають можливість висловити свої думки та емоції.

Тож, запропонований комплекс завдань до вправ на кожному етапі роботи з художніми фільмами для формування мовленнєвої компетентності при навчанні англійській мові дали можливість сформувати комунікативну компетентність та її складові з відповідними навичками і вміннями.

Література:

1. Кузьо І. Можливості навчального кіно у вихованні творчої особистості (на основі ідей В.О. Сухомлинського). *Наукові записки Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка. Сер.: Педагогічні науки.* 2013. Вип. 123(2). С. 190-193.

2. Самарова Л. Р. Использование полнометражных художественных фильмов в обучении иностранному языку. *Горизонты образования*. №3. 2011. С. 18–21.

3. Wang Y. Using Films in the Multimedia English Class. Beijing. 2014. 253 p.

UDC 372.881.111.1

Semenkova Maryna
National Defence University of Ukraine
named after Ivan Chernyakhovskyi
Kyiv, Ukraine

ADDRESSING ERRORS WHEN DEVELOPING THE STUDENTS’ SPEAKING SKILLS

The issue of addressing the errors seems to be the ambiguous one. We can describe it even as the Janus faced: when the language instructor tries to correct the errors he interrupts the student’s speech, sometimes confuses him. It can be especially harmful for those students which have difficulties overcoming the so-called language barrier. But does it mean we should not address the mistakes at all?

It is generally accepted that the instructor should not interrupt students to point out a grammar or vocabulary error or to correct pronunciation. Such interference, though well-intentioned, stops the communication and shifts the focus from meaning to the form. Moreover the student’s effort to get meaning across in different ways should be highly encouraged, however the instructor’s attempt to correct may cause stress levels to rise and learning to stop [1, p. 127 -8].

That’s why many teachers feel that the only appropriate time to focus on error corrections is only after the activity is completed. For example, instructor can do the note-taking during the speaking activity of student or students and then spend some time analyzing and correcting mistakes.

At the same time some students do want to be corrected as they regard their error correction the part of their learning process. But what is even more important – speaking is a type of activity that is heard and perceived by all other students in the class. If the student is making a vocabulary or grammar mistake and is not being corrected by the instructor he, as well as other students in the class, will hold the mistaken phrase fixed. Trying to walk a tightrope between the non-interference and correction and thus addressing the errors as late as possible it seems to be necessary for instructor to ask the student to repeat the speech again after the corrections are made.

In case the instructor finds it reasonable to address the errors during the student’s speech or any other speaking activity any corrections should be done gently, tactfully, and selectively. It is especially important in case of the peer correction. It

must be handled very delicately so none of the students in the group feels like he or she is the only one who does not know something.

It is better to start with the drawing of the students' attention to the incorrectness and give them the chance to correct themselves. It can be done in several ways:

- Instructor can ask student to repeat the incorrect phrase or expression. While student is repeating instructor use the facial expression to let student know if he is committing a mistake at a certain stage;

- Instructor can repeat the student's phrase, emphasizing the error (for example with a questioning intonation);

- Instructor can change facial expression or make a hand gestures to show that an error has been made;

- Instructor can say something correctly without specifying the error. It is the gentle and obstructive method of error correction.

The specific attention should be given to grammatical errors. If the correct pronunciation and the appropriate use of vocabulary can be achieved by the students themselves as they practice more, the very little progress can be made in improving student's grammar without the effective error correction by the instructor.

One technique that has been used with success is called recasting. In recasting, the instructor draws the student's attention to what he or she has just said, with the expectation that the student will self-correct [2, p. 47]. The advantages of getting students to notice errors and to repair them without seriously interrupting the flow of communication in the classroom cannot be underestimated.

Another way of addressing persistent errors is through the drawing attention to a frequent problem associated with the structure being taught. Thus, the students provide judgments about the grammaticality of sentences under the instructor's guidance. Such way of addressing mistakes is called the processing instruction. As it draws students' attention to potentially persistent errors and may be effective in helping students to eradicate them [2, p. 48].

Література:

1. Celce-Murcia M., Brinton D., Snow M. Teaching English as a Second or Foreign language. National Geographic Learning. 2014. 706 p.

2. Cowan R. The Teacher's Grammar of English. Cambridge University Press. 2008. 707 p.

УДК 37.02

*Сибірцева Ліна Геннадіївна,
Хміль Людмила Михайлівна
Національна академія сухопутних військ
імені гетьмана Петра Сагайдачного*

ДО ПИТАННЯ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ У НЕМОВНОМУ ВИЩОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ

Пошук ефективних шляхів опанування іноземними мовами залишається актуальним і сьогодні, зважаючи на глобалізацію та сучасний етап розвитку технологій. В час, коли суттєво змінюється система економічних відносин, коли випускникам немовних ВНЗ життєво необхідно володіти (бажано не лише однією) іноземною мовою на належному рівні залишається актуальною потреба у використанні адекватних сучасним потребам стратегій засвоєння студентами іншомовного лексичного матеріалу і набуття стійких мовленнєвих навичок.

Метою даної публікації є не лише ще раз привернути увагу до даної проблеми, але і проаналізувати можливості застосування потенційних навчальних стратегій.

Питання формування потенційних навчальних стратегій засвоєння студентами іншомовного лексичного матеріалу у процесі навчання знайшли відображення в багатьох працях відомих лінгвістів, педагогів, психологів (О.О. Селиванова, П.В. Токарева, Бех П.О. та ін.). У лінгвістичній теорії тексту та комунікації О.О. Селиванова визначає комунікативну стратегію як евристичне планування дискурсу для досягнення його учасниками кооперативного результату [2, с. 170]. Дослідники розглядають навчальні стратегії для засвоєння іншомовного лексичного матеріалу як знання програми дій з іншомовним словом, або як поодинокі підходи і прийоми, котрі застосовують студенти, намагаючись оволодіти іноземними мовами [3, с. 19].

Аналізуючи Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти, під стратегіями розуміємо мовленнєві засоби, які користувач мовою (мовець) застосовує для мобілізації і балансу своїх ресурсів, активізації вмінь та навичок, щоб задовольнити комунікативні потреби; стратегія передбачає прийняття певної лінії з метою досягнення найкращих результатів [1, с. 33]. Слід зауважити, що різні дослідники формують різні групи навчальних стратегій при вивченні іноземних мов. Ми вважаємо за потрібне зупинитися на стимулюючих (використовують різноманітні аналізатори, покликані мобілізувати увагу, пам'ять і мислення студента), соціальних (створюють позитивний мікроклімат навчальної діяльності), мнемонічних (використовують прийоми асоціативного порівняння нових слів з вивченими раніше, їх групування і диференціація, виокремлення певних ознак або закономірностей), когнітивних (виконують певні мовні завдання: використання прийомів повторення лексики за допомогою механічних засобів вивчення словникового складу мови; аналіз лінгвістичної інформації; диференціація мовних явищ; узагальнення правил вживання певних структур або зразків мовлення; визначення позитивних і

негативних можливостей інтерференції в умовах одночасного вивчення кількох іноземних мов), метакогнітивних (стосуються процесів планування, контролю та оцінювання студентом результатів свого навчання; ґрунтуються на обізнаності студента щодо цілей свого навчання і на розумінні цього процесу [1, с. 33]), а також компенсаторних (компенсують прогалини у знаннях лексичного іншомовного матеріалу та сприяють подоланню цього дефіциту під час комунікації для формування у студентів компенсаторних умінь і здатності виходити із ускладнених ситуацій через дефіцит мовних або мовленнєвих ресурсів) стратегіях.

Одним із ефективних засобів створення стимулюючих стратегій з вивчення іншомовної лексики є використання інтерактивних форм і методів навчання, котрі дають можливість залучити до процесу пізнання усіх суб'єктів навчального процесу. Використання викладачем сучасних телекомунікаційних технологій дозволяє керувати пізнавальною діяльністю студентів, брати до уваги їх індивідуальні особливості, а студенти мають змогу обирати рівень складності завдань, темп їх виконання і т. д. що, у кінцевому результаті, сприяє виявленню та усуненню можливих труднощів та робить процес пізнання цікавим і дієвим.

Ефективність процесу залежить і від атмосфери (мікроклімату) у студентському колективі. Суть соціальних стратегій полягає у налагодженні та функціонуванні зрозумілих та етично прийнятних правил поведінки всіх учасників навчального процесу. Створення сприятливого психологічного клімату передбачає високий рівень саморегуляції інтерактивної діяльності студентів, підпорядкування особистих мотивів інтересам і потребам, які впливають із завдань колективної навчальної діяльності. Для цього варто об'єднати студентів навколо певної проблеми або завдання (організація ділових ігор, підготовка та презентація проектів, вирішення типових ситуацій, проблем, і т.п.). Така діяльність повинна носити професійний характер, студенти будуть поставлені в умови, за яких їм доведеться послуговуватися фаховою лексикою та застосовувати знання з їхньої спеціальності, вони будуть прагнути розвинути вміння використання спеціальної лексики для конструювання зв'язного професійно орієнтованого мовлення.

Мнемонічні стратегії покликані сприяти мимовільному запам'ятовуванню та довготривалому утриманню в пам'яті семантичних значень лексичних одиниць. Ефективними мнемонічними прийомами є асоціації, групування відповідно до формальних ознак, метод ключового слова, набутого раніше мовного досвіду (інтернаціональні слова, аналіз деривативів похідних термінів, і т. ін.). Окрім цього, при засвоєнні лексичного матеріалу, мнемонічні стратегії враховують особливості психічних процесів, які проходять у розумовій діяльності кожного студента.

Використання когнітивних і метакогнітивних стратегій повинно

допомогти студентам зрозуміти внутрішню будову слова, навчити аналізувати нові та зіставляти їх із вивченими раніше лексичними одиницями, визначати найкращі способи їх засвоєння.

Компенсаторні стратегії є важливим інструментом виходу із комунікативних ускладнень. Такі стратегії слід задіяти тоді, коли необхідно розвинути мовну здогадку за допомогою контексту, ключових слів, рисунків, схем, тощо. Прогалини у знаннях іншомовної лексики можна заповнити за умови залучення таких прийомів як перефразування, використання синонімів або невербальних засобів комунікації.

Усі вищезгадані стратегії є важливим засобом інтенсифікації навчальної діяльності студентів з оволодіння іншомовною лексикою і досягнення належного рівня сформованості іншомовної лексичної компетенції.

Література:

1. Білоножко Н. Є. Стратегія як одна з основних категорій методики навчання іноземних мов. *Вісник Київського національного лінгвістичного університету. Педагогіка та психологія*. 2003. Вип. 7. С. 27 – 35.

2. Селиванова Е. А. Основы лингвистической теории текста и коммуникации. Киев. 2004. 336 с.

3. Шамов А. Н. Лексические навыки устной речи и чтения – основа семантической компетенции обучаемых. *Научный журнал Иностранные языки в школе*. 2007. Вип. 4. С.19 – 25.

УДК 811.111:316.7

*Сковронська Ірина Юріївна
Львівський державний університет внутрішніх справ
Львів, Україна*

НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У СОЦІОКУЛЬТУРНОМУ КОНТЕКСТІ

Сьогодні в контексті взаємодії культур, реформування політичних, економічних і духовно-ідеологічних відносин принципово новим є соціальний і особистісний запит до системи освіти загалом, і проблеми іншомовної підготовки здобувачів вищої освіти зокрема. Необхідність володіння іноземною мовою сучасними спеціалістами, які здобувають вищу освіту, не викликає сумнівів.

З огляду на цю проблему сучасні вітчизняні науковці здійснюють новий етап розробки теорії і вдосконалення практики загальноособистісної та професійної підготовки спеціалістів для різноманітних галузей функціонування держави в контексті іншомовної підготовки фахівців.

В педагогіці освіта в широкому розумінні цього поняття розглядається як

одна з соціальних підструктур суспільства, яка перебуває у прямій залежності від соціального, економічного, політичного розвитку в цілому і кожної країни зокрема, що є одним зі способів передачі надбань світової культури від покоління до покоління, від одного соціуму до іншого. Тому проблема виявлення соціального замовлення суспільства і його кореляція зі змістом та організацією освітнього процесу становить постійний інтерес науковців у галузі педагогіки, психології, філології як колись (А.Вербицький, В.Краєвський, О.Зеленська, А.Леонтьєв, А.Асмолов, Б.Лапідус та інші), так і тепер (Л. Кузьо, Х. Вербицька, М.Кашук, Т.Дяк, З.Ковальчук, А.Посохова та інші). Науково-технічний прогрес здійснює найбільший вплив на організацію іншомовної компетентності майбутніх фахівців, що доводить поява інтенсивних методик навчання усного спілкування та інтенсивного засвоєння лексичного матеріалу, методик, що передбачають інтенсифікацію та оптимізацію процесу формування іншомовної компетенції (У.Кун, Л.Смирнова, Н.Бібанова, Т.Головач, А.Посохова, Г.Китайгородська).

Учені говорять про виникнення і становлення нового геолінгвістичного контексту існування цивілізації. Його суть полягає в тому, що наприкінці ХХ століття в геолінгвістичній ситуації планети дійсно сталася зміна, значення якої ми ще не усвідомили: вперше жителі Землі отримали у своє розпорядження мову, що має глобальне розповсюдження. Світ, за аргументованими висновками В.Кабакчі, вступив в епоху «глобального англонаціонального білінгвізму» – оволодіння суб'єктами інтелектуального вдосконалення рідною мовою у поєднанні з англійською [1, с.10]. Потребою ХХІ століття стало вільне володіння усіма народами світу англійською мовою у якості другої мови спілкування. У зв'язку з цим перед системою освіти постає завдання так навчати молоде покоління англійської мови, щоб вона була засвоєна на рівні засобу інтернаціонального спілкування [2, с.32].

Цей соціально-лінгвістичний феномен пояснюється тим, що на початку ХХІ століття суттєво змінився соціокультурний контекст вивчення іноземних мов, зокрема – англійської. Значно зросли її освітня і самоосвітня функції, а також професійна цінність на ринку праці, що сприяло посиленню мотивації здобувачів вищої освіти у навчанні англійської мови як дієвого інструменту міжнародного спілкування.

Соціокультурної компетентності можна досягти не лише у результаті соціокультурної освіти на заняттях з іноземної мови, але і за рахунок освоєння інших дисциплін. Додатковими джерелами соціокультурної інформації сьогодні є Інтернет, системи масової комунікації, література, кіно, мистецтво тощо.

На думку В. Сафонові, навчання іноземної мови має бути запрограмоване таким чином, щоб здобувачі вищої освіти відчули себе справжніми і повноцінними суб'єктами культурно-історичного процесу, що є носіями і виразниками не однієї, а цілого ряду взаємозв'язаних культур;

майбутні спеціалісти покликані готуватися до виконання у суспільстві ролі «суб'єктів діалогу культур» – у ситуаціях міжкультурного спілкування [3, с.15].

Звідси – логічна необхідність розвивати у студентів такі особистісно-професійні якості як соціокультурна спостережливість, культурна неупередженість, готовність до спілкування у будь-якому іншомовному середовищі, а не лише в середовищі, яке асоціюється з країною, мова якої вивчається. Тут особливо важливо сформувати у здобувачів мовленнєву і соціокультурну тактовність.

Отже, для навчання мови у закладі вищої освіти у сучасних реаліях необхідна міждисциплінарна інтеграція, багаторівневність, орієнтація на міжкультурний і професійний аспекти оволодіння іноземною мовою. Усе – заради єдиної мети – поповнити ринок праці конкурентоздатними фахівцями, які готові компетентно включитися у вдосконалення відповідних сфер функціонування держави як соціально-економічної системи. Прагнення кожної молодої людини «відбутися» у професійно-діловій сфері стало одним з найважливіших мотиваційних моментів і життєво-практичних цінностей.

Література:

1. Кабакчі В. В. Основи англomовної комунікації. СПб, 1998. С.14-72.
2. Антонова Н. А. Програмно-методическое обеспечение университетской подготовки юристов и экономистов по английскому языку/ Диссертация на соиск. уч. степ. канд. педагогич. наук. 2006. 188 с.
3. Сафонова В. В. Социокультурный подход к обучению иностранным языкам. Москва. 1991. С. 3-84.

УДК 378

*Тимашова Анастасія Андріївна,
Ірчишина Марина Віталіївна
Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ
Дніпро, Україна*

ОСОБЛИВОСТІ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В ЮРИДИЧНИХ УНІВЕРСИТЕТАХ

З часу проголошення України незалежною країною, відбулося багато змін, але незмінним є політичний курс держави у напрямку ЄС та НАТО. Кожного дня, крок за кроком, громадяни України вивчають щось нове не лише для самовдосконалення, але й для того, щоб бути затребуваними на ринку праці. Зрозуміло, що питання вивчення іноземної мови в університетах є необхідним, особливо для студентів, котрі планують працювати юристами, оскільки такі знання допоможуть досягти висот у професійній сфері.

На сьогодні, вивчення іноземної мови в юридичних університетах є пріоритетним завданням, оскільки проблеми, які виникають у правовій сфері та допомога, якої потребують люди, давно вже «перетнули» кордони, тому розгляд цього питання є вкрай актуальним.

Метою даної роботи є визначення необхідності введення іноземної мови в юридичні університети, а також аналіз особливостей її вивчення.

Нині, для комфортного проживання, постійного розвитку та стабільного заробітку знання іноземної мови є обов'язковим. На даний момент, кожному спадає на думку ідея опанувати іншу мову. За даними національного дослідження, 86,9% українців вважають, що знання іноземної мови надає переваги у кар'єрі. Широко розбираючи проблему опанування англійської мови можна побачити, що володіти нею повинні не лише юристи, а загалом усі, хто планують постійно підніматися кар'єрною драбиною.

Особливості вивчення іноземної мови та її роль в професійній діяльності юриста формують конкретні вимоги до знань і вмінь. Кожен кваліфікований фахівець з права хоч раз зустрічався та спілкувався з особою, яка володіє іншою мовою. Зрозуміло, щоб впевнено та правильно вести такий діалог, потрібно не лише знати та використовувати іншомовну лексику, грамотно висловлювати свою думку, але й мати певні знання про засоби спілкування з іноземцями у різних ситуаціях, розуміти та застосовувати прийоми стратегії, якщо виникли труднощі та інше.

Спостерігаючи за роботою юристів сьогодні, можна побачити, що їх розвиток має відбуватися постійно, оскільки вони здійснюють допомогу іншим особам у багатьох питаннях, і звісно, повинні вміти наводити факти, переконувати, направляти тощо. Загалом, вільне знання англійської мови є вимогою, без якої юрист не зможе побудувати успішну кар'єру [савка, с.102].

Введення іноземної мови в юридичні університети було вкрай вірним рішенням, з боку держави, оскільки, у такому випадку, буде більше спеціалістів, які не лише вирішуватимуть проблеми у межах країни, а зможуть працювати у іноземних фірмах, консульствах і т.д. Загалом, запровадження англійської мови для майбутніх фахівців є запорукою у формуванні освіченої, культурної, професійної, конкурентоспроможної та успішної людини. Лише будучи студентом, котрий знає іноземну мову, особа може оволодіти професійною та комунікативною компетенцією, творчо та ініціативно брати участь у спілкуванні, розвивати важливі для професії якості, долучатися до наукових конференцій та конкурсів, і в цілому, «рекламувати» себе як сильну особистість.

Поєднання в юридичних університетах предметів, які стосуються майбутньої професії та іноземної мови здійснюється для того, щоб не лише вивчати загальнонавчальну лексику, але й ту, яка є властивою для правової галузі. Насамперед, у ході опанування англійської мови, яка стосується

правової сфери, студент здійснює порівняння юридичних систем країн, дізнається нову термінологію та стає більш ерудованим [2, с. 232]

Доречно зазначити, що у ході навчання, відбувається поєднання процесів оволодіння необхідною англійською мовою разом із розвитком особистісних якостей, знанням культури країни мови.

Аналізуючи різні такі університети можна побачити, що все ж таки, пріоритетом у сучасній методиці викладання іноземної мови є формування комунікативної компетенції. Ці вимоги науковці пояснюють як ті, що сформувалися через радикальні переміни у сфері міжнародних відносин та розширення співпраці нашої держави з іншими країнами. Насамперед, під комунікативною компетенцією юриста розуміють вміння фахівця спілкуватися в процесі виконання різних правових дій та вирішення юридичних завдань за допомогою спеціально сформованих знань і умінь.

Наступною особливістю у навчанні студентів юридичних університетів англійської мови є орієнтація на активну розумову роботу для розвитку їх аналітико-конструктивних умінь. Тобто, майбутній випускник повинен бути підготовленим до практичної діяльності та підлаштовуватися під різні ситуації.

Неможливо займатися вивченням іншої мови без знання культури зарубіжної країни. Існує хибна думка, що студенти юридичних університетів вивчаються тільки лексику, термінологію та розвивають навички спілкування, але це не так. Особливістю викладання та вивчення англійської для майбутніх юристів є вивчення культури носіїв мови, їх звичаїв, традицій, норм поведінки й етикету, оскільки справжні спеціалісти повинні легко вести розмову та розумітися у питаннях, які стосуються іншої країни, мовою якої він володіє.

Крім, вище зазначених підходів, використовують ще й міжкультурний підхід, який виховує у студентів юридичних вузів толерантність, вміння налагодити співпрацю та забезпечити комфортне пересування у інших країнах [3]. Даний підхід є необхідним, бо дозволяє майбутнім юристам розуміти відмінність та схожість менталітетів. Загалом, вищезазначені особливості є одними з найнеобхідніших для використання в університетах з правовим напрямком, оскільки завдяки ним відбувається формування спеціалістів.

На сьогоднішній день, є такі головні причини, які вказують на потрібність студентів вивчати іноземну мову у юридичних університетах:

- можливість навчатися за кордоном чи стажуватися;
- участь у міжнародних конференціях;
- збільшення клієнтської бази;

Таким чином, підходи, які застосовують для вивчення іноземної мови студентам юридичних університетів, допомагають не лише сформувати сильну та розвинену особистість, але й позитивно впливають на їх майбутню кар'єру.

Література:

1. Савка І. В., Яремко Т. І. Особливості викладання іноземної мови за професійним спрямуванням для майбутніх фахівців у галузі права. URL: http://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2020/21/part_3/23.pdf

2. Яковлева М. Упровадження інтерактивних методів навчання при вивченні іноземної мови у вищому юридичному навчальному закладі. *Наукові записки. Серія «педагогічні науки»*. Кіровоград. 2014, Вип. 132. С. 231–234.

3. Особливості професійно-орієнтованого навчання англійської мови студентів юридичного профілю. URL: <https://dli.donetsk.ua/news/2020-03-23-2>

УДК: 378.147

*Щербина Олена Олександрівна
Воєнно-дипломатична академія імені Євгенія Березняка
Київ, Україна*

МІЖКУЛЬТУРНА КОМУНІКАЦІЯ: ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАННЯ ДОРΟΣЛИХ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ НА БАЗІ КОМУНІКАТИВНОГО ПІДХОДУ

Послідовна інтеграція України у світові освітні програми, можливість навчання, стажування наших фахівців за кордоном стимулює до оволодіння іноземною мовою. Опанування культури мовлення, розуміння соціокультурного контексту, основних правил і поведінкових моделей є важливою умовою ефективного професійного й особистого спілкування.

Розпочати навчання в дорослому віці – означає визнати потребу подальшого саморозвитку й самовдосконалення, критично оцінити на свої можливості, вміння та навички. На першому етапі потрібно підтримати слухача, допомогти у створенні стратегії навчання. Відвідавши кілька занять, людина, яка навчається, має впевнитися, що все вдасться, ніхто не глузує з помилок, не критикує. Сформовані навички самостійної роботи, інтелектуальна активність, інтерес до занять і усвідомлення власної ролі і відповідальності за результат у вивченні іноземної мови – ось що є головною умовою успішного оволодіння навчальним матеріалом, що передбачає формування умінь і навичок іншомовної комунікації. Завдання викладача – забезпечити взаємозв'язок мотиваційної, емоційної та інтелектуальної сфер слухачів під час роботи в групі. Психологічне особисте, соціальне, професійне навантаження на слухача, є значним, а подекуди і надмірним. Критика, висміювання, страх втратити повагу, страх припуститися помилки – основні вороги слухачів у вивченні іноземної мови. Бажано нараховувати бали за висловлювання (усні і письмові), що досягли комунікативної мети (які відображають не ставлення викладача до слухача – добре чи погано виконано завдання, а показують кількість вдалих варіантів). Вивчення іноземної мови в дорослому віці потребує застосування

сформованих інтегративних інтелектуальних умінь. Викладач має чітко формулювати інструкції до виконання вправ: що саме слід зробити, мусить бути вказано, як саме виконувати те чи інше завдання. Це, безперечно, спрощує оволодіння іноземною мовою, крім того сприяє формуванню і вдосконаленню інтегративних інтелектуальних умінь. Формат занять варто переглянути на користь пошукових, проблемних, проектних, творчих, комунікативних, оскільки проста демонстрація знань або інформації абсолютно втратила сенс, тому що будь-які відомості, зокрема з іноземних мов, стали настільки доступні, що витратити півтори години на переказування теоретичних положень з підручників чи посібників не варто.

Варто зауважити, що оцінювання відповідей на заняттях іноземної мови може впливати на мотивацію слухача. Традиційні вербальні оцінки мають бути добре виваженими, щоб підбадьорювати, спонукати слухача до подальших дій і досягнень, в жодному разі не порівнювати досягнення різних слухачів між собою, оскільки процес засвоєння нових знань, формування умінь і навичок є суто індивідуальним і залежить від особистісних рис, психо-фізіологічних властивостей людини. Зрілість як інтегративне психологічне утворення, як здатність реагувати на зміни умов соціальної життєдіяльності та успішно пристосовуватися до них; відповідальність за свою суб'єктність; перехід від підтримки з боку оточення до самопідтримки, не настає разом із фізіологічною зрілістю. Відповідно до цього варто звертати особливу увагу на побудову внутрішньо-мотиваційної стратегії навчання слухачів. В умовах активного інтелектуального пошуку змінюється загальний фон спілкування, задоволення від набуття нових знань дає заряд позитивного ставлення до життя, підвищує самооцінку.

Сьогодні перевагу мають групи з вивчення іноземної мови, що є фахово орієнтованими. Крізь призму комунікативного підходу до вивчення іноземних мов можна відповідно до необхідних рівнів оволодіння мовними навичками, відповідно до сфер використання та умов реального професійного спілкування побудувати навчальний процес таким чином, щоб завдання були максимально наближені до справжнього життя, що передбачає відбір лексичних одиниць, граматичних конструкцій, діалогічних та монологічних ситуацій.

Комплексне поєднання таких аспектів, а саме: зміна ролей у суб'єкт-суб'єктному педагогічному процесі, підтримка слухачів, етичне оцінювання, врахування вікових та професійних деформацій, акцентуалізація саме внутрішньої мотивації, також максимальне наближення навчання до реальності через фахову орієнтацію та комунікативний підхід до викладання іноземної мови позитивно впливає на успішність навчання.

Міжкультурний діалог (а лише такий рівень спілкування є нормою) передбачає взаєморозуміння. Взаєморозуміння складається із усвідомлення спільності та залежності однієї культури від іншої, соціокультурного аспекту

набуття учасниками соціокультурного статусу суб'єкта, усвідомлення і розуміння цінностей іншої культури, передбачає співробітництво і спільну діяльність при наявності особистісного, емоційного і смислового контактів.

Формування соціо-культурної компетенції є проблемою не лише педагогічною, але й соціально-психологічною.

Засвоєння національної культури відбувається у процесі акультурації, під якою розуміють процес адаптації комуніканта до нової культури у результаті контакту з нею, тобто процес засвоєння особистістю, вихованою в одній культурі, елементів іншої культури, субкультури, картини світу, зокрема стереотипів мовного спілкування.

Система побудованих на автентичному матеріалі вправ передбачає ефективно залучення слухача до навчання іноземних мов, поетапне подолання труднощів, вивчення лексичного автентичного матеріалу для адаптації до професійно орієнтованого вокабуляру сприятимуть успішному формуванню іншомовної професійно орієнтованої компетентності слухачів.

РОЗДІЛ № 4. МОТИВАЦІЯ СТУДЕНТІВ НЕФІЛОЛОГІЧНОГО НАПРЯМКУ ПІДГОТОВКИ ДО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ

УДК 811.111

*Антропов Богдан Олегович,
Ірчишина Марина Віталіївна
Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ
Дніпро, Україна*

НЕОБХІДНІСТЬ ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У СУЧАСНИХ РЕАЛІЯХ

У сьогоденні знання рідної мови є необхідним інструментом у соціальних сферах та можливостях людей. Але у зв'язку з інтеграційними процесами та відкриттям нових можливостей у сфері роботи та співпраці із іншими країнами Європи або світу знання інших мов набуває великого значення. Адже знання інших мов надає можливість відкривати як для країни, так і для себе різні шляхи вдосконалення інститутів та вмінь. Крім того, саме знання англійської надасть змогу спілкуватися не тільки у повсякденному житті, а й у професійному спрямуванні для комунікації між особами з інших країн або з міжнародними партнерами по роботі, навчанні або взагалі для туристичних цілей, що є дуже корисно.

Нині є певна проблематика, яка полягає у необізнаності громадян в англійській мові. Хоча, наразі існують розвинені електронні перекладачі, які реально і безкоштовно можливо завантажити у свій смартфон і використовувати коли і де завгодно, все ж таки інколи люди допускають помилки під час перекладу, спілкування або написання слів адже англійська мова є не дуже легкою, а деякі слова або словосполучення мають кілька значень, які електронні перекладачі невірно перекладають. Тому і виникає необхідність саме вивчення англійської мови. Звернувшись до статистичних даних, а саме звіту Internet World States, станом на червень 2020 року 985 млн. (25.3%) користувачів Інтернету спілкувалися англійською. Крім того, англійською говорять щонайменше в 115 країнах (із приблизно 200 країн світу), а офіційною мовою вона є в майже 60 країнах, в таких світових лідерах, як Великобританія, США, Індія, Канада і Австралія. Також вона є однією з шести робочих мов ООН. Дві третини наукових праць і половина газет у світі публікуються англійською. 51% інтернет-сайтів у світі є англійськими [1].

Маючи такі дані, можна зазначити, що англійська мова, майже універсальна у всьому світі, а її знання є необхідним джерелом інформації для суспільства, яке прагне розвитку і вдосконалення.

Також, ми розглянули питання щодо євроінтеграційних процесів, які теж

вказують на необхідність вивчення та знання мови інших країн Європи та зокрема саме англійської мови. Як зазначив Савчук К. Ю., є відповідні плюси Європейської інтеграція в контексті сучасної геополітики, один із плюсів це підняття знань англійської та інших мов в Україні. Знання мов, надасть можливість наблизитися до країн Європи ближче [2, с. 5-6]. Підняття знань англійської та інших мов в Україні теж є одним із кроків, який позитивно вплине на євроінтеграційні процеси, адже входження до єдиної сім'ї європейських народів, потребує певних знань європейських політичних і культурних традицій, знання іншої мови пришвидшує процес пізнання політичних і культурних традицій, що є позитивним для країни та для суспільства в цілому. На нашу думку, володіння суспільством англійською мовою на достатньому рівні для спілкування, зіграє вагомую роль у житті країни та самої інтеграції, адже знання англійської мови надасть змогу демонструвати не лише політичну, економічну силу країни а й соціальну, яка теж важлива [3].

Отже, згідно вказаних даних, вивчення англійської мови позитивно вплине на соціальні аспекти суспільства. Крім того, саме вивчення англійської мови без допомоги електронних перекладачів, підвищить якість знань мови. Також, головним аспектом, щодо геополітичних можливостей України, знання англійської мови та інших мов зможе наблизити нашу країну до європейських стандартів, соціальних можливостей громадян. Щодо громадян, та вирішення питання незнання англійської мови, на сьогодні існують різноманітні школи іноземних мов, та за допомогою ІТ-технологій існують дистанційні та зручні платформи, де реально вивчити основи англійської мови тощо. Також, у навчальних закладах, для підвищення рівня англійської мови, заняття повинні завжди спиратися на відпрацювання практичних моментів, саме застосування англійської мови, а не знання лише тільки слів. Крім того, саме застосування (спілкування) англійською мовою, зможе збагатити багаж знань та вмінь нашої молоді України.

Література:

1. Internet World Stats. URL: <https://www.internetworldstats.com/> (дата звернення 03.11.2021).
2. Савчук К. Ю. Плюси та мінуси євроінтеграції України. *Європейська інтеграція в контексті сучасної геополітики: матеріалами наук. конф.* (24 трав. 2016 р.). Харків, 2016. С. 467–472.
3. Єрмолаєв А. В., Парахонський Б. О., Яворська Г. М. *Європейський проект та Україна*. 2019. 192 с.

УДК 378.6:811.111

Анцут Юлія Олександрівна
Національна академія Національної гвардії України
136

РОЛЬ ЗОВНІШНЬОЇ МОТИВАЦІЇ КУРСАНТІВ НЕФІЛОЛОГІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ НА ЗАНЯТТЯХ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

У сучасному світі володіння англійською мовою стає не просто додатковою перевагою у професійній діяльності майже кожної людини, але й необхідністю. Не є винятком й військова сфера, адже міжнародна співпраця, участь у різних місіях або стажування за кордоном без знання іноземних мов, зокрема англійської, стають неможливими. Безумовно, майбутні офіцери мають знати її на високому та гідному рівні.

Проте успішність вивчення англійської мови безпосередньо залежить від рівня мотивації учнів. Якщо у курсантів мовних спеціальностей він зазвичай високий, то у осіб, які навчаються на нефілологічних факультетах, він нерідко нижчий. Саме тому питання активізації мотивації других завжди залишається актуальним для викладачів.

Загальновідомо, що однією з класифікацій мотивації є її поділ на внутрішню та зовнішню.

Внутрішня мотивація визначається як здійснення діяльності заради власного задоволення, а не заради окремого наслідку. Коли людина внутрішньо мотивована, вона спонукувана діяти заради веселощів або поставленої задачі, а не через зовнішні мотиви, тиск або нагороди [5, с. 56]. Прикладом внутрішньої мотивації у межах теми нашого дослідження може бути такий: курсант старанно вивчає англійську мову тому, що йому просто приносить задоволення сам процес. Можливо, під час занять з іноземних мов його мозок розслабляється, відпочиває від профільних дисциплін, адже відбувається зміна активності [3, с. 93].

Зовнішня мотивація – це конструктор діяльності, що виконується з метою досягнення окремого результату [5, с. 60]. Наприклад, курсант почав отримувати більш високі бали на заняттях після того, як батьки пообіцяли йому новий престижний смартфон. Самостійна робота в цьому разі – зовнішньо мотивована поведінка, тому що спрямованість на заняття та інтенсивність (у цьому разі сумлінність) задаються зовнішнім щодо навчання фактором: очікуванням обіцяного телефону [2, с. 71].

У наших попередніх дослідженнях, присвячених темі мотивації [3; 4; 6], ми стверджуємо, що «у процесі вивчення англійської мови внутрішня мотивація є ефективнішою, ніж зовнішня, оскільки саме перша сприяє активній та сумлінній роботі учнів на заняттях на постійній основі, а не лише протягом певного відрізка часу, поки ним не буде досягнуто певного зовнішнього результату» [4, с. 293].

Проте, ми не заперечуємо загальну ефективність зовнішньої мотивації

самої по собі. У деяких випадках лише зовнішня мотивація може спонукати курсанта нефілологічного напрямку підготовки до активної роботи на занятті з англійської мови та, відповідно, призвести до отримання ним нових знань. Викладач завжди має це враховувати, оскільки певні способи її активізації можуть залежати саме від нього. Наприклад, перед виконанням певного завдання в ігровій формі викладач може оголосити, що переможцю дістанеться приз (як варіант, це може бути шоколадний батончик або невеликий сувенір). Якщо для когось із зазвичай незацікавлених курсантів характерний дух суперництва, то він із задоволенням прийматиме активну участь у цьому завданні. Навіть незважаючи на мету, яку він переслідуватиме у цій ситуації (отримання призу), вірогідність того, що певна частина здобутих ним під час виконання цього виду роботи знань в нього залишиться, існує. Можливо, поступово в нього навіть з'явиться ширший інтерес до вивчення англійської мови, що переросте у внутрішню мотивацію.

Отже, зовнішня мотивація курсантів нефілологічних спеціальностей – це аспект, який, так само як і внутрішня мотивація, потребує уваги з боку викладачів. На нашу думку, у тих випадках, коли це доречно, викладач може вдаватися до активізації зовнішньої мотивації з метою зацікавлення певних учнів. Однак, насамперед варто завжди пам'ятати, що ефективність внутрішньої мотивації зазвичай вища. Саме тому ми рекомендуємо розглядати зовнішню мотивацію лише як допоміжний, але неосновний, чинник успішності вивчення англійської мови.

Література:

1. Знанецька О. М., Райлянова В. Е. Проблеми мотивації навчання іноземної мови у вищій школі. *Вісник Запорізького національного університету. Педагогічні науки*. 2012. № 2 (18). С. 87–92.
2. Луценко О. В. Мотивація як основа свідомого ставлення здобувачів вищої освіти до навчальної діяльності. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. Педагогічні науки*. 2016. № 2 (84). С. 71–77.
3. Швечкова Ю. О., Бездітко А. Р. Мотивація курсантів нефілологічного напрямку підготовки до вивчення іноземних мов. *Тези доповідей Всеукраїнської науково-методичної конференції «Методика та специфіка викладання іноземних мов у закладах вищої освіти»*. (7 грудня 2020 р.). Харків. 2020. С. 92–94.
4. Швечкова Ю. О. Шляхи підвищення внутрішньої мотивації курсантів нефілологічних спеціальностей до вивчення англійської мови. *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Серія «Педагогіка»*. 2021. № 36. Том 3. С. 290–294.

5. Deci E., Ryan R. Intrinsic and Extrinsic Motivations: Classic Definitions and New Directions. *Contemporary Educational Psychology*. 2000. No. 25. Pp. 54–67.

6. Shvechkova Yu. O. Vnutrishnia motyvatsiia yak zaporuka uspishnoho y efektyvnoho vyvchennia inozemnykh mov [Intrinsic motivation as a guarantee of successful and effective foreign languages learning]. *International scientific and practical conference «Philological sciences, intercultural communication and translation studies: theoretical and practical aspects»: conference proceedings* (February 26–27, 2021). Vol. 2. Venice. 2021. Pp. 172–176.

УДК 811.124'371.38

*Апоненко Інна Миколаївна
Дніпровський державний медичний університет
Дніпро, Україна*

ФОРМУВАННЯ НАВИЧОК ЧИТАННЯ ТА МОТИВАЦІЯ ВИВЧЕННЯ ЛАТИНСЬКОЇ МЕДИЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ ІНОЗЕМНИМИ ЗДОБУВАЧАМИ ОСВІТИ

Успішність опанування програмовим матеріалом з різних дисциплін медичного напрямку на всіх курсах залежить від того, наскільки глибокі знання отримують іноземні студенти, вивчаючи латинську мову.

Мовленнєва діяльність не може бути повноцінною без оволодіння навичкою читання. У світі зростаючих вимог до самостійної роботи іноземних здобувачів освіти нефілологічних спеціальностей саме читання стає методологічно необхідним.

Систематичне та планомірне читання є важливим джерелом та засобом збільшення лексичного запасу медичної термінології та розвитку навичок письмового мовлення студентів. За характером розуміння – це синтетичне читання, бо мовна форма текстів у цьому випадку не потребує значних зусиль для його розкриття, а головна увага спрямована на отримання інформації.

Існують різні точки зору щодо доцільності використання читання на практичних заняттях з латини. Так, дехто вважає, що читання повинно бути вправою лише в читанні: його не треба ускладнювати іншими видами мовленнєвої діяльності, такими як застосування індивідуально-диференційованих завдань, контроль за розвитком навички читання тощо. Але таке судження викликає суперечності. На наш погляд, ускладнення читання вправами та завданнями – необхідна умова, що мотивує у подальшому мовленнєву діяльність при вивченні латинської мови.

Читаючи текст, студент повторює букви, звуки, слова та граматику мови, запам'ятовує написання слів, значення словосполучень – все це є

необхідним для формування не лише фонетичних, а й графічних та орфографічних навичок мови, що вивчається.

Основними етапами формування мовного компонента комунікативної компетенції є формування лексичної та граматичної компетенції. Це досягається за допомогою низки лексичних та граматичних завдань. Лексичні вправи і завдання є різними за своїм рівнем і спрямованістю.

Від уміння читати правильно і швидко залежать успіхи студентів у навчанні, вихованні розвитку грамотності. Чим скоріше сформується навичка читання, тим успішніше студенти оволодіватимуть програмовим матеріалом.

Разом з організацією читання має значення і зміст навчального матеріалу. Так, освітня компонента «Латинська мова та медична термінологія» вивчається іноземними здобувачами освіти протягом першого курсу, має три розділи (анатомо-гістологічна, фармацевтична та клінічна термінологія). Таким чином студентам пропонується не тільки вивчити алфавіт, правила вимови та наголосу, освоїти граматичний і лексичний матеріал, а й застосувати набуті навички, читаючи тексти і виконуючи різноманітні завдання.

Тематика текстів для читання повинна, хоча б частково, співпадати з лексичними темами, що вивчаються на цьому етапі. Вибір тексту для читання не повинен бути випадковим. При вивченні анатомічної термінології в підручнику з латинської мови студентам медичного та стоматологічного напрямків пропонуються тексти «In aula anatomica», «Cranium», «Dentes», «De cavo oris» [3, с. 45-101]; студентам-фармацевтам: «Mentholum», «Valocordinum», «Corvalolum», «Aquaе», «De tincturis», «Streptomycinum», «Praeparata continentia Arsenicum», «Acidum ascorbinicum seu vitaminum C», «Acidum salicilicum», «Cortex Frangulae», «Capsella bursa-pastoris», «Amygdalus», «Folia Salviae», «Atropa Belladonna», «Succi plantarum medicina», «Materiae rudes plantarum medicinalium et animalium», «Producta activitatis vitalis apium (Appis mellifica)», «Formae remediorum pro injectionibus, infusa et decocta» [2, с. 294-304]. Після текстів слід запропонувати студентам низку завдань, наприклад: перекласти текст, виписати та перекласти неузгоджені означення, назви органів, кісток або назви рослин, кислот, лікарські форми та назви ліків, знайти та виписати прикметники вищого та найвищого ступенів порівняння тощо.

Саме читання надає унікальну можливість вивчати мову в найбільш розвинутій формі її існування, а саме в тексті, в якому представлено багатство мовних засобів та інформації, незрівнянне з жодною іншою формою мовної реалізації.

Література:

1. Апоненко І. М. Домашнє читання як компонент формування мовленнєвої діяльності іноземних студентів. *Матеріали міжнародної науково-практичної конференції «Науково-методичні проблеми мовної підготовки іноземних студентів»*. 2016. С.11-12.

2. Світлична Є. І., Толоч І. О. Латинська мова: Підручник. К, 2007. 400 с.
3. Смольська Л. Ю., Кісельова О. Г. Латинська мова і основи медичної термінології. Підручник. Київ. 2012. 56 с.

УДК 387

*Віткова Софія Володимирівна,
Руських Ірина Валеріївна
Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ
Дніпро, Україна*

ПРОФЕСІЙНО-ОРІЄНТОВАНЕ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Іноземна мова в сучасному світі потрібна кожній людині незалежно від віку та виду діяльності. Сучасне суспільство вимагає конкурентоспроможних фахівців, здатних спілкуватися професійною іноземною мовою за своєю спеціальністю. Знання іноземної мови забезпечує підвищення рівня професійної компетентності фахівця, в тому числі юриста. Проблема викладання фахової іноземної мови є однією з найактуальніших, зокрема для студентів немовних спеціальностей, оскільки перед такими студентами постає питання оволодіння як іншомовною комунікативною компетенцією, так і фаховою компетенцією з певної спеціальності [3]. Викладачі іноземної мови у немовних вищих навчальних закладах зазначають, що професійно-орієнтоване навчання не обмежується лише вивченням мови для спеціальних цілей. Специфіка процесу навчання передбачає інтеграцію англійської мови з фаховими навчальними дисциплінами для набуття додаткових фахових знань та формування професійно значущих якостей студента [1].

Одним із напрямків модернізації сучасної вищої школи є впровадження в освітню парадигму компетентнісного підходу, націленого на те, щоб забезпечити студентів не тільки теоретичними знаннями, а й сформувати у них досвід здійснення певної діяльності задля вирішення практичних завдань. Навчання іноземним мовам у вузі з акцентом на професійну спрямованість виступає одним із шляхів вдосконалення професійної підготовки студентів, стимулює їх активність в навчально-пізнавальній діяльності.

Професійно спрямоване навчання іноземним мовам має на увазі професійно-особистісний розвиток здобувачів вищої освіти в плані розширення обсягу їх професійних знань, що безпосередньо впливає на професійну конкурентоспроможність майбутніх випускників. Розширенню професійних знань студентів в процесі вивчення іноземних мов у вузі сприяють використання професійно орієнтованого навчального матеріалу, збільшення на заняттях частки професійної лексики і спеціальних термінів, посилення

інтеграції змісту навчання іноземних мов і дисциплін професійного циклу.

Робоча програма будь-якої навчальної дисципліни, в тому числі з іноземної мови, є одним з ключових елементів освітньої програми вищої освіти за певною спеціальністю або напрямом підготовки. За допомогою робочої програми реалізуються завдання щодо впровадження компетентнісного підходу в освітній процес. Компетентнісний підхід передбачає визначення сукупності компетенцій, що формуються навчальною дисципліною, необхідних для успішного навчання, а також подальшої професійної діяльності того, хто навчається[2]. Важливим завданням при розробці робочих програм з іноземних мов є оптимізація структури і змісту навчальної дисципліни з метою забезпечення змістовно-логічних зв'язків з іншими професійними навчальними дисциплінами.

Цікавим є те, що професійно-орієнтоване вивчення англійської мови залежать від послідовності навчання мові й професії. Якщо вивчення мови передусє спеціальній підготовці, то метою навчання є опанування англійської мови з орієнтацією на професію, якщо англійська мова вивчається на завершальному етапі – отримання правової гарантії для працевлаштування за фахом зі знанням англійської мови. У разі паралельного вивчення мови і професії на перший план виходить спроможність використання студентами англійської мови для вирішення актуальних професійних завдань на момент навчання.

Отже, у сучасних умовах глобалізації іншомовне спілкування стає істотним компонентом майбутньої професійної діяльності випускника.

Література:

1. Сура Н. А. Методичне забезпечення та організація навчання курсу професійно орієнтованого спілкування іноземною (англійською) мовою у ВНЗ. *Вісник ЛДПУім. Т.Г. Шевченка*. 2003. №7 (63). С. 205- 207.
2. Програма з англійської мови для професійного спілкування / укл.: Г. Є. Бакаєва, О. А. Борисенко, І. І. Зуєнок та ін. Київ. 2005. 119 с.
3. Гришкова Р. О. Формування іншомовної соціокультурної компетенції студентів нефілологічних спеціальностей: монографія. Миколаїв. 2007. 424 с.

УДК 378

*Іванченко Аліна Олександрівна,
Руських Ірина Валеріївна
Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ
Дніпро, Україна*

ОСОБЛИВОСТІ ВИЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ

Вивчення іноземної мови за професійним спрямуванням передбачає набуття комунікативних вмінь для вирішення професійних проблем і завдань. Для адекватного спілкування людини з носієм мови, яку він вивчає, необхідне не лише знання про те, як, використовуючи іншомовну лексику, правильно висловити свою думку, але й знання, як саме використовувати певні засоби іноземної мови в ситуаціях спілкування з іноземцями (як правильно розпочати і закінчити розмову; як звертатися до співрозмовника; які теми обговорювати тощо). Кінцева мета навчання повинна відповідати окресленим уявленням студента про його майбутню професійну діяльність, стимулювати потребу студента у вивченні іноземної мови як запоруки стати освіченою, культурною, професійною, конкурентоспроможною та успішною людиною. Студент має змогу оволодіти професійною та комунікативною компетенцією, здатністю творчо та ініціативно брати участь у спілкуванні, розвивати професійно важливі якості особистості.

Однією з особливостей вивчення англійської мови за професійним спрямуванням майбутніми фахівцями з права є те, що студенти, крім загальнонавчальної лексики, вивчають лексику, яка є властивою для правової галузі, опановують правові терміни, оскільки без базових знань неможливо зрозуміти спеціальну професійну лексику.

Слід зазначити, що викладання англійської мови за професійним спрямуванням повинно здійснюватися паралельно зі спеціальною підготовкою. За умови паралельного навчання іноземної мови і професії, метою навчання стає здатність використання студентами іноземної мови для вирішення актуальних професійних завдань на момент навчання [1].

Метою навчання іноземних мов у немовних вищих навчальних закладах (ВНЗ) вважають досягнення рівня знань, достатнього для практичного використання іноземної мови у майбутній професійній діяльності. Якщо у мовному ВНЗ мова є спеціальною базою, то в інших ВНЗ – вона є додатком до загальної культури, тому у немовних ВНЗ формулювання кінцевої мети потребує конкретизації. Випускник юридичного вузу повинен бути готовий до практичної діяльності, до соціально-затребуваної реалізації свого професійного, інтелектуального й творчого потенціалу, а також мати набір певних компетенцій.

Соціокультурна компетенція охоплює знання культурних особливостей носіїв мови, їх звичаїв, традицій, норм поведінки й етикету, а також уміння розуміти й адекватно використовувати їх у процесі спілкування, залишаючись при цьому носієм іншої культури. Формування культурологічної та соціолінгвістичної компетенції передбачає інтеграцію особистості в системі всесвітньої та національної культур. Дані компетенції є складовими комунікативної компетенції та мають велике значення для фахівців у галузі права, правоохоронців.

Таким чином, метою будь-якої професійної освіти є досягнення майбутнім фахівцем, у тому числі юристом, високого рівня професійної компетенції, яка дозволить йому використовувати англійську мову у своїй професійній діяльності. На думку Г. Панасенко, Т. Акопян, іноземна мова може стати не лише об'єктом засвоєння, а й засобом розвитку професійних навичок [2]. Оволодіння студентами іноземною мовою професійного спрямування є гарним стартом для успішного кар'єрного зростання.

Література:

1. Особливості професійно-орієнтованого навчання англійської мови студентів юридичного профілю. URL: <https://dli.donetsk.ua/news/2020-03-23-2>
2. Панасенко Г., Акопян Т. Особливості професійно орієнтованого навчання іноземних мов студентів у немовних вищих навчальних закладах. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRK/rsh_2010_1-2_9

УДК 378.147:811

*Kyrylenko Andrii,
Olena Volik
Donetsk State University of Internal Affairs
Mariupol, Ukraine*

MOTIVATION OF CADETS TO STUDY FOREIGN LANGUAGES

Nowadays, English language is very important for not only person general development and the ability to communicate fluently when traveling abroad but also to achieve different professional successes. Service members as well as civilian specialists also pay considerable attention to the study of this language which is explained by the special importance of international cooperation in the military sphere. That is why the English language is extremely important among all other disciplines. However, in order to achieve high results in any affair, including learning English, we need to have intrinsic motivation.

Today different types and kinds of motivation are distinguished. Having analysed present classifications of motivation, several were chosen to be considered in this research as the ones that contribute to reaching the purpose of the paper. For instance, Diana Stirling describes the difference between extrinsic and intrinsic motivation. The first is characterized as the one that provides incentive to participate in a process which may not be pleasing or engaging, but which may offer some benefits for an individual. Intrinsic motivation, in turn, comes from within an individual. It inspires people to take actions even when there is no external stimulus or reward [1].

R. C. Gardner and W. E. Lambert also distinguish between two types of motivation: integrative motivation and instrumental motivation [2, p. 8]. Integrative motivation, similar to intrinsic motivation, means learning a foreign language for pleasure and comes from within an individual. Instrumental motivation, like extrinsic one, implies language learning for achieving immediate and practical aims, and in this case a person expects to obtain some benefit or reward [3, p. 24].

Admission to the master's degree in 081 "Law" and 293 "International Law" takes the form of a single entrance exam in a foreign language and a single professional entrance test in law and general legal training. To enter the study for a master's degree in other specialties, you must pass a single entrance exam in a foreign language. The Only entrance exam is a test in a foreign language (English, German, French or Spanish). Test tasks of the unified entrance exam in foreign languages are concluded in accordance with the program of the unified entrance exam in foreign languages, approved by the order of the Ministry of Education and Science №411 from 03/28/2019. The program of the unified entrance exam is created taking into account the All-European recommendations on language education (level B1-B2) [4].

The study suggests that motivation is an inherent component in education and it greatly influences learners' success and the level of achievements in mastering a foreign language.

Motivation is a complicated notion that is made up of many constituents that are closely related. All types of motivation studied in the research are beneficial in a foreign language learning process. The role of a teacher in increasing students' motivation is highly important, since this is the duty of a teacher to make students interested in learning activities and create a positive classroom atmosphere. While teaching a foreign language to cadets, professional motives need to be taken into account. Cadets should be aware of the importance of foreign language learning for their future professional activities. Holding meetings, lectures with successful specialists in the military sector, organizing speaking clubs, using modern technologies in the educational process, encouraging self-study are effective and extremely important methods for increasing cadets' motivation to learn a foreign language.

References:

1. Stirling, D. (2014). Motivation in education. Learning Development Institute. [Electronic resource]. Retrieved from https://www.researchgate.net/profile/Diana_Stirling/publication/266141351_Motivation_in_Education/links/5426d4540cf26120b7b344e8/Motivation-in-Education.pdf. [in English].
2. Gardner, R. C. (2007). Motivation and second language acquisition. *Porta Linguarum*, 8, 9-20. [in English].
3. Tsai, C. C., Chang, I. C. (2013). The study on motivation and anxiety of English learning of students at a Taiwan Technical University. *International Journal*

of English Language Teaching. 1(1), 24-41. [in English].

4. Only entrance exam. Ukrainian center for education quality assessment (UCEQA). [Electronic resource]. Retrieved from <https://testportal.gov.ua/yevi-yefvv-2021-roku>. [in Ukrainian].

УДК 378.016:811.11

Костенко Олена Валеріївна
Національний технічний університет «Харківський політехнічний
інститут»
Харків, Україна

ПОСИЛЕННЯ САМОМОТИВАЦІЇ СТУДЕНТІВ НЕФІЛОЛОГІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ ДО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ ЩЛЯХОМ ВПРОВАДЖЕННЯ ЕЛЕМЕНТІВ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ ТА ВИХОВАННЯ В ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Сучасний світ висуває перед студентами та викладачами виправдано високі вимоги щодо рівня володіння іноземними мовами. В контексті міжнародної взаємодії у економічній, культурній та політичній сферах студенти нефілологічних спеціальностей повинні за час навчання у вищій школі поглибити та диверсифікувати знання іноземних мов, а також розвинути уміння та навички їх прикладного використання, особливо у межах власного професійного спрямування. Ключовою умовою успішного досягнення поставленої мети є формування у студентів освітнього габітуса, важливою складовою частиною якого має бути здатність до свідомого вибору власної освітньої траєкторії та до постійної роботи над собою. Рушійною силою в цьому процесі виступає самомотивація студентів, засоби впливу на яку мають досконало вивчатися, а найдієвіші – активно впроваджуватися в педагогічній практиці.

Шляхи підвищення мотивації студентів до навчання поглиблено вивчаються як вітчизняними, так і зарубіжними науковцями. На сучасному етапі аналізується досвід провідних країн Європи, Азії та Північної Америки задля перенесення та адаптування методів, що вже довели свою ефективність, на український освітній ґрунт [2]. У фокус ставиться персоніфікований та персоналізований підходи до організації процесу освіти [1, с. 24-25]. Стосовно вивчення іноземних мов розглядаються як зовнішні, так і внутрішні умови задля формування позитивної навчальної мотивації. Серед позитивних факторів називається, наприклад, міжнародна академічна мобільність [3, с. 390].

Одним із можливих методів підвищення та стимулювання самомотивації студентів щодо вивчення та практичного використання іноземних мов у

професійній діяльності є метод трудового навчання та виховання, що полягає у унаочнюванні кваліфікаційних вимог ринку праці з обраної спеціальності та практичному залученні студентів до майбутньої професійної діяльності впродовж навчання, з акцентуванням ролі та місця іноземних мов у цьому процесі.

Трудовий метод є історично відомим, його здавна використовували задля підвищення рівня володіння основними навичками в процесі навчання та виховання, починаючи з самого раннього віку [4]. В залежності від соціально-економічних умов і, відповідно, освітніх задач, змінювалися форми трудового методу, проте його суть залишалася незмінною: через розумне поступове залучення до посильної трудової діяльності, як самостійної, так і колективної, сформуванню творчої, компетентної особистості, здатної до постійного самовдосконалення та самореалізації у праці та через працю для себе та для оточуючих.

Практична реалізація трудового методу в контексті підсилення самомотивації студентів нефілологічних спеціальностей щодо вивчення іноземних мов може складатися з двох основних напрямків:

По-перше, з впровадження до освітньої програми практично-наочного (наприклад, онлайн та/чи офлайн екскурсії) та теоретичного (накопичення пасивних знань через впровадження невеликих за обсягом лекційних екскурсів у практичні заняття) ознайомлення з провідними підприємствами-потенційними роботодавцями у майбутньому. Подання такого матеріалу має гармонійно поєднуватися з освітнім планом, враховувати рівень групи та потреби студентів. Для цього перед плануванням курсу з іноземної мови доцільним є використання методу усного та/або письмового анкетування, інтерв'ювання задля створення мотиваційно-потребової та професійно-цільової карти групи.

По-друге, з індивідуального та/або групового вирішення конкретних професійних задач, задля вирішення яких студенти мають володіти певним рівнем знань іноземної мови. Успішність цього інструменту залежить від уміння викладача правильно оцінити можливості групи та підібрати відповідні завдання. Як і в першому випадку необхідно зрозуміти професійну картину світу, а також потреби та соціально-професійні цілі здобувачів освіти, та, при потребі, розкрити, поглибити та скорегувати їх у суспільно-корисне русло. Бажано, щоб студенти разом з викладачем приймали участь у пошуку реальних завдань, оцінювали, як саме володіння іноземною мовою могло б полегшити вирішення конкретної проблеми та сприяти професійному зростанню. Викладач має слідкувати, щоб поріг складності обраного завдання відповідав поточному рівню підготовки групи. Як надто легкі, так і надто важкі завдання можуть негативно позначитися на мотивації студентів.

Усі ці напрямки об'єднує головна ідея практичної взаємодії студентів з

ринком праці через систематичне виконання трудових завдань, усвідомлення ними реальних потреб ринку праці з чіткою артикуляцією важливості іноземних мов, та вироблення вміння віднаходити власну нішу у ньому, відповідно до власних потреб та цілей. Результатом має стати формування стійкої самомотивації щодо систематичного вивчення іноземних мов в процесі отримання освіти. Метод трудового навчання та виховання може та має застосовуватися впродовж всього періоду навчання, проте найактивніше на початкових його етапах задля формування стійкого освітнього габітусу.

Підсумовуючи все вищесказане, слід зазначити, що історично відомі елементи методу трудового навчання та виховання містять у собі продуктивний потенціал щодо підвищення самомотивації студентів у вивченні іноземних мов і можуть бути адаптовані до сучасних українських реалій освітнього процесу.

Література:

1. Банах В. І. Формування мотивації студентів шляхом впровадження ефективних підходів до навчання. *Інноваційні підходи до фізичного виховання і спорту* 2020. С. 22-27.

2. Рибак В. В. Теоретичний аналіз зарубіжних моделей мотивації навчальної діяльності студентів. *Актуальні проблеми управління освітою і навчальними закладами*. 2021. С. 135-143.

3. Царик О. М., Рибіна Н. В. Міжнародна мобільність як спосіб підвищення мотивації студентів до вивчення іноземних мов. *Франкофонія в умовах глобалізації і полікультурності світу*. 2020. С. 389-392.

4. Яковенко В. В. Ступінь дослідження трудового виховання дітей в Україні. *Збірник наукових праць «Педагогічні науки»*. №1(85). 2018. С. 24-28.

УДК 372.881.111.1: 355.232

*Левко Мар'яна Іванівна
Національної Академії сухопутних військ
імені гетьмана Петра Сагайдачного
Львів, Україна*

ДЕМОТИВУЮЧІ ФАКТОРИ У ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Одним з чинників досягнення взаємосумісності підрозділів Збройних Сил (ЗС) України з підрозділами держав-членів НАТО є опанування особовим складом ЗС України англійської мови. Затверджена у березні 2021 року Міністром Оборони України Дорожня карта вдосконалення мовної підготовки у ЗС України (на 2021 - 2025 роки) [1] ставить перед вищими військовими навчальними закладами складне завдання – встановити вимоги до рівня володіння іноземною мовою після закінчення навчання до 2024 року щонайменше СМР-1 (Вживання), з 2024-2025 року щонайменше СМР-1+, а з

2025 року щонайменше СМР-2 (Функціональний) за стандартом НАТО STANAG 6001.

Оскільки вищі військові навчальні заклади при вступі не вимагають в абітурієнтів сертифікат зовнішнього незалежного оцінювання з іноземної мови, тому кількість курсантів, які мають необхідні знання з англійської мови для досягнення рівня СМР-2, є незначною. А, отже, виникає необхідність збільшити обсяг годин на вивчення англійської мови, організувати факультативне вивчення англійської мови упродовж першого року навчання, спонукати курсантів усіх років навчання до використання платформи дистанційного навчання, відвідувати розмовний клуб з носіями мови, організувати викладання частини навчальних дисциплін на випускних курсах англійською мовою.

Незважаючи на вжиті заходи, спостерігаємо наявність курсантів, які не докладають зусиль до навчання, не демонструють бажання до вивчення мови, мають низький рівень концентрації, уникають робити домашні завдання, не вміють наздогнати пропущений матеріал, негативно реагують на похвалу або не реагують на неї взагалі. Деякі з них неготові співпрацювати з викладачем чи одногрупниками, а також відволікають інших курсантів під час навчання.

Наявність таких невмотивованих курсантів ставить завдання з'ясувати, якими є негативні стимули до вивчення англійської мови. Нас зацікавило дослідження М. Хірвонена, метою якого було з'ясувати зовнішні і внутрішні фактори, які негативно впливають на мотивацію студентів віком від чотирнадцяти до сімнадцяти років до вивчення англійської мови. Серед зовнішніх демотивуючих факторів було визначено такі: викладач, навчальний матеріал і зміст курсу, навчальне середовище та одночасне вивчення інших іноземних мов. Серед внутрішніх негативних стимулів дослідники визначили негативний досвід, відсутність успіху та ставлення до англійської мови. [4].

Британський вчений Гері Чемберс також пов'язував невдачі студентів у оволодінні іноземною мовою з демотивуючими факторами, які необхідно брати до уваги викладачам, щоб допомогти їм зменшити ці негативні стимули і повторно мотивувати студентів. Зібрані ним дані у 1999 році від сто дев'яносто одного студента дев'ятого року навчання у британських школах за допомогою анкетування та інтерв'ю визначили демотивованих студентів за такими ознаками: у них відсутній ентузіазм, мотивація до навчання та концентрація на процесі навчання; вони невпевнені у собі та нестаранні у виконанні домашніх завдань, а також часто відволікаються на занятті.

За даними цього дослідження основним джерелом демотивації студенти вважали викладачів, звинувачуючи їх у нечітких інструкціях, критиці студентів, використанні старомодних матеріалів, підвищеному голосі на студентів у випадку нерозуміння матеріалу. Також серед негативних стимулів згадували атмосферу у межах групи і саме приміщення для навчання. Проте Чемберсу не вдалося зробити далекосяжні висновки про вплив негативних стимулів на

вивчення іноземної мови, оскільки «те, що подобається одному студентові, другий може ненавидіти» [2].

Дослідження Дорнеї та Ушіода, проведене шляхом інтерв'ю у 2011 році в школах Будапешта серед демотивованих до вивчення іноземних мов (англійської та німецької) студентів, дозволило виділити декілька категорій демотивуючих факторів. Перше місце за частотою згадування (40%) займає «викладач», демотивуючими сторонами якого згадували особистість викладача, відданість викладацькій діяльності, увага до студентів, компетентність, володіння методикою викладання, стиль та відносини з студентами.

Другим за частотою згадування джерелом демотивації студентів (15%) була низька впевненість в собі, яка теж побічно була пов'язана з викладачем, оскільки вони здійснюють оцінювання. Серед двох останніх демотивуючих чинників (10%) студенти згадували «невідповідні шкільні приміщення та обладнання» та «негативне ставлення до іноземної мови, яку вони вивчають» [3].

Японські дослідники Сакаї та Кікучі зібрали дані від 656 японських старшокласників методом анкетування з метою виявлення демотивуючих факторів до вивчення іноземної мови. Вони провели вісь-векторний аналіз даних і виділили п'ять чинників демотивації студентів: зміст і матеріали навчання, компетентність і стилі викладання викладачів, невідповідність приміщень і обладнання, відсутність внутрішньої мотивації і результати тестів [5].

Серед найбільших негативних стимулів японські студенти назвали навчальний зміст і матеріали, результати тестів і відсутність внутрішньої мотивації. На відміну від досліджень Дорнеї та Ушіода, дані японських студентів показали, що фактори, які стосуються викладача включно з компетентністю і стилями викладання, не вважалися найбільш негативними стимулами. Найменш демотивуючими факторами, які впливають на процес вивчення іноземної мови, японські студенти вважали невідповідність приміщень і обладнання.

У 2005 році Й.Сонг визначив, що джерелами демотивації є труднощі в навчанні, загроза самооцінці, нудне навчання, слабкі відносини між викладачем та студентом, покарання, занепокоєння студентів, як загального, так і мовного характеру, відсутність самостійності і самовизначення та слабе управління класом [6].

Оскільки за словами Дорнеї, демотивацію можна визначити, як «негативний вплив різних факторів, які негативно впливають на мотивацію» [3], завданням викладачів вищих військових навчальних закладів є визначення негативних чинників і спонукати курсантів до дії у процесі вивчення іноземної мови.

Література:

1. Дорожня карта вдосконалення мовної підготовки у ЗС України (на 2021 - 2025 роки) URL: https://www.mil.gov.ua/content/education/doroznya_karta_2021.pdf
2. Chambers G., (1993). Taking the 'de' out of demotivation. *Language Learning Journal*, 7(2), pp.13-16.
3. Dörnyei Z., Ushioda E. (2011). *Teaching and researching motivation* (2nd ed.). Harlow, England: Pearson Longman.
4. Hirvonen M. (2010). *Demotivation in learning English among immigrant pupils in the ninth grade of comprehensive school*. Jyväskylä: University of Jyväskylä.
5. Kikuchi k., Sakai H. (2009). An analysis of demotivators in the EFL classroom. *The system*, 37(1), pp. 57–69.
6. Song Y. (2005). Motivation and demotivation in L2 learning. *Sino-US English Teaching*, 2(7), pp. 79-81

УДК: 81`367.632

Литвиненко Ольга Олександрівна
Національний університет цивільного захисту України
Харків, Україна

ВИВЧЕННЯ ТЕМИ «ОЗНАЧЕНИЙ ТА НЕОЗНАЧЕНИЙ АРТИКЛІ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ» У ПОРІВНЯННІ З УКРАЇНСЬКОЮ

У вивченні іноземних мов досить складну проблему являють ті явища, які не мають відповідників у рідній мові студентів, як-от, наприклад, герундій, часи групи Perfect та Continuous тощо в англійській мові. Одним із таких проблемних завдань є засвоєння норм і правил уживання артиклів і використання їх на практиці в усному й письмовому мовленні.

Зрозуміло, що найпершою проблемою, з якою стикається будь-яка особа, що вивчає іноземну мову, є так званий «мовний бар'єр». У сучасному світі, де можна застосувати різноманітні гаджети й додатки з метою перекладу окремих слів і словосполучень, ця проблема має більше психологічний, аніж лінгвістичний характер. Фахівці наводять безліч порад і технік, як подолати мовний бар'єр у спілкуванні, як переважно зводяться до рекомендацій якомога частіше застосовувати іноземну мову на практиці [2]. Але досить часто, намагаючися говорити іноземною мовою, особливо з її носіями, студенти зазнають невдач через неправильне слововживання або нерозуміння певних граматичних конструкцій, що призводить до відчуття ніяковості, розчарування, а подекуди й страху помилитися, а отже, виступає досить серйозним демотиваційним чинником у вивченні іноземних мов.

У нашій розвідці розглянемо найтипівішу з погляду граматики проблемну ситуацію, яка зазвичай виникає під час вивчення вживання артикля в англійській мові. Найпершою проблемою, з якою стикається кожна людина, яка починає вивчати англійську, – це той факт, що «дослівно» артикль українською мовою не перекладається. Сучасна граматика української мови не виділяє артикль як окрему частину мови, а отже, ми не маємо можливості зіставити, порівняти ці явища в рідній українській мові та в іноземній мові, яка вивчається. Це, своєю чергою, призводить до нерозуміння й частого пропуску артиклів у мовленні.

Відомо, що для флективних мов – таких, як українська, польська, білоруська, чеська, словацька, російська артикль не є необхідним, адже граматичні особливості іменника визначаються його граматичними ознаками (закінчення). Що ж до аналітичних мов, то в них артикль перед іменником (препозитивний) вживається у німецькій, французькій, англійській та ін. мовах; після іменника (постпозитивний) — у шведській, данській, румунській, болгарській, македонській мовах [3]. В арабській мові, наприклад, артикль «аль» (араб. **أَلْ**, al-), що інколи вимовляється як ель (el-), передує іменникам як префікс. Отже, слово араб. **كتاب**, kitāb, «книга» буде записуватися з артилем як араб. **الكتاب**, al-kitāb, «[ця] книга». На відміну від інших арабських часток завжди пишеться разом із наступним словом, хоча не є невід’ємною частиною цього слова й не змінюється залежно від числа, роду та відмінка [3]. Що цікаво, повні форми прикметників у слов’янських і балтійських мовах (наприклад, укр. легкий, новий, повний) за походженням являють собою сполучення коротких форм (легькъ, новъ, польнь) з формами особово-вказівних займенників и, я, е. Згідно з гіпотезою Міклошича, ці займенники грали роль визначеного постпозитивного артикля [3].

Сучасна граматика української літературної мови не виділяє такої частини мови, як артикль. З’ясуймо, чи насправді він відсутній в українській мові. Як відомо, артикль – це частка, що вживається в деяких мовах при іменниках для розрізнення роду, надання їм означеності або неозначеності. *Означений артикль уживається, коли йде мова про якийсь певний, відомий предмет або особу* (Словник лінгвістичних термінів, 1957, 16) [5]. Нестандартні думки з цього приводу висловлює В. Петрук у своєму дописі: «впродовж років більшовицької русифікації, штучного наближення української мови до російської, були відкинуті такі оригінальні її властивості, як кличний відмінок, вжиття двоїни, зменшилось використання модальних дієслів, тобто, якраз те, що надавало їй переваги і привабливості та наближало до європейських неслов’янських мов. Гадаю, з артиклями відбулось те ж саме» [6]. Важко не погодитися з твердженням, що таке явище, як артикль, «просто ігнорується, як ігнорувалась свого часу двоїна і кличний відмінок» [6].

Як відомо, неозначений артикль англійської мови “a (an)” походить від числівника «one – один», а в німецькій залишився без зміни як “ein”. Цікаво, що в українській розмовній мові він уживається майже так само, як і в англійській: приходив один хлопець, одна дівчина сказала, одного дня трапилося мені., де ж той сніг – одні дощі. Особливо в останній фразі числівник «одні», безперечно, не має значення кількості. Можна, авжеж, говорити про вживання кількісного числівника замість частки чи займенника в значенні «лише, самі», але це саме і свідчить про його функціонування в ролі неозначеного артикля. Таки чином, «український неозначений артикль, по-перше - не змінив своєї форми числівника як і німецький і не є обов'язковим як англійський, по-друге, несе ознаки роду, по-третє – відмінюється разом зі словом, до якого відноситься, копіюючи навіть форму множини» [6]. Порівняймо тепер роль означеного артикля «the» в англійській мові, який походить від вказівних займенників «this» – цей, ця, це, «these» – ці, «that» – той, та, те, «those» – ті. Уживається він тоді, коли йдеться про конкретний відомий об'єкт. Такі звичні в українській розмовній мові фрази: «як же мені набридла ця спека», «де ж те літо», «і що ж цей розумник тобі сказав», «коли ще ті вихідні» – сприймаються зовсім по-іншому, якщо усвідомити функцію вказівних займенників у них як означених артиклів. Насправді, окрім видільної ролі, іншого семантичного навантаження такі займенники в подібному контексті не несуть, а отже, чи доцільно їх розглядати як самостійну частину мови?

Тобто за допомогою означеного артикля виражається певне ставлення до об'єкта. Не можна не погодитися, що в «момент афектації в усній українській мові формально речення наближається до англійського варіанту. І якби ці нюанси були донесені до учнів і студентів на заняттях з української мови, їм значно легше було б звикати до обов'язкового вживання артиклів в англійській. Бо була б засвоєна психологічна ситуація, яка породжує певні граматичні форми, і стає обов'язковою ознакою мови й менталітету іншого народу» [6].

Таким чином, вивчаючи особливості вживання означеного та неозначеного артиклів в англійській мові, особливо у випадках, коли семантичний переклад не дає жодного уявлення про необхідність того чи іншого артикля [1, 12-14], варто звернутися до зіставлення подібних граматичних конструкцій у мові українській, що дозволить студентам зрозуміти природу цього явища, а отже сприятиме виробленню навичок уживання артиклів у письмовому та усному англійському мовленні залежно від контексту.

Як слушно зазначає В. Петрук, «спроба нетрадиційного підходу до української мови дає досить несподівані результати. Виявлені артиклі шикуються в цілий ряд і виглядають як питомі, органічні для української мови на всіх стадіях її існування – від минулих до сьогоденної. Це дає підстави

твердити, що спосіб мислення носіїв інших європейських мов з розвинутою системою артиклів притаманний і нашій українській ментальності» [6].

Отже, явище артикля, як службової частки з функціями розрізнення граматичних категорій означеності/неозначеності в українській мові не лише фіксується, а й дає змогу порівняти, зіставити такі моменти словоживання в українській та англійській мовах. Це дасть змогу студентам краще зрозуміти природу вживання артиклів в англійській мові, засвоїти не лише правила, а саму логіку використання означеного чи неозначеного артиклі в певному контексті, сприятиме виробленню навичок мислення іноземною мовою в процесі говоріння, що дозволить подолати мовний бар'єр і таким чином значно вдосконалив знання з англійської мови й мотивуватиме студентів до подальшого її вивчення, вдосконалення та спілкування іноземними мовами.

Література:

1. Complete guide to the English article: Навчальний посібник із граматики. І.О.Свердлова, І.Ю.Скрипник, І.Ю.Набокова. Харків. 2018. 132 с.
2. Все про вивчення мов. URL: <https://osvita.ua/languages/articles/9598/>
3. Артикль. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%90%D1%80%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%BB%D1%8C>
4. Артикль. Енциклопедичний словник класичних мов / Л.Л. Звонська, Н.В. Корольова, О.В. Лазер-Паньків та ін. Київ. 2017. С. 48.
5. Артикль. Словник української мови: в 11 томах. Том 1, 1970. С. 62.
6. Петрук В. Чи є артиклі в українській мові. URL: <http://skythia.unicyb.kiev.ua/article.htm>

UDC 378.147:811

*Lunghu Oleksandra,
Olena Volik
Donetsk State University of Internal Affairs
Mariupol, Ukraine*

MOTIVATION FOR STUDENTS TO STUDY ENGLISH LANGUAGE

Today is a century of modernity, the age of digital technologies and automation. However, there is something that will always remain unchanged - communication. This is a thing that helps us in solving any problems and constantly accompanies our life. It is communication that gives endless possibilities to a person. But even it has its key element - it is the language. They say: *“With a tongue in one's head one can find the way to Rome”* and for good reason.

Gradually, we come to the main question of our discussion: what is the motivation to study foreign languages?

Simply, the study of foreign languages incredibly broadens our horizons, gives the ability to know the world from the point of view of different, still unfamiliar to us, people. Thanks to the knowledge of a foreign language, we can make new acquaintances and strengthen our status and importance in the society.

Medicine cannot be ignored, as the study of foreign languages contributes to the development of the brain. In Sweden, studies have been carried out that clearly showed the relationship between learning a foreign language and the growth of certain areas of the brain. The training program for military translators in Sweden is very intensive: students are given 13 months to master a new foreign language. Moreover, given the specifics of their work, you need to learn the language not at the level of the ability to communicate with the hotel staff or read the morning newspaper, but really well, at the level of resolving issues related to the international security.

Knowledge of a foreign language, particularly English, gives huge advantages in realizing oneself in a career plan. Developing this skill for yourself, you immediately become a step higher in a professional sense, since you can independently conduct foreign documentation and negotiate with foreigners, which in turn raises your authority and relevance in the eyes of the management.

Mentioning all of the above rational priorities of learning foreign languages, one cannot ignore their creative importance.

Not all books worth reading have been translated into Ukrainian. Not to mention, there is a lot to read in the original. As an experiment, try reading "The Catcher in the Rye" translated by Rita Rait-Kovaleva and in the original - these are two completely different books!

Many movies and television series make a much better impression when viewed in their original language. Again, if you are fluent in English, do an experiment sometime. Compare the top news of a day in, say, major Russian, British, American, Indian, and Australian newspapers. Most likely, you will be surprised at how different they offer a picture of the world. And the point is not even how this or that news is covered, but which news are considered important and which are not very important.

Also, do not forget that the 21st century is the century of education, including continuous self-education. Here knowledge of a foreign language helps a lot, since on very many topics in a foreign language you can find much more information than in Ukrainian.

To sum up I'd like to say that it doesn't matter what type of the mind you have. The main thing is what goals in life you follow. Languages is a great key for every door only choose it correctly. Your main motivation is your success!

МОТИВАЦІЯ ДО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ, ЯК НЕВІД'ЄМНА КОМПОНЕНТА У ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ

Первинним завданням закладів вищої освіти (ЗВО) Міністерства оборони України залишаються: якісне та цілкове виконання кадрового замовлення на підготовку висококваліфікованих фахівців з рівнем професійної підготовки, що відповідає державним освітнім стандартам та компетенціям, що вимагаються у випускників військових ЗВО.

Головна мета вивчення іноземної мови у Національній академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного (НАСВ) - це формування іншомовної професійно - комунікативної компетенції у курсантів. У діючій Програмі дисциплін НАВС «Іноземна мова», «Іноземна мова за професійним спрямуванням», «Військово - спеціальна мовна підготовка», «Лінгвокраїнознавство» визначено такі пріоритетні цілі вивчення іноземної мови:

- 1) розвиток іншомовної комунікативної компетенції як складової професійної компетенції майбутніх військових спеціалістів;
- 2) формування умінь та навичок спілкування іноземною мовою у ситуаціях військово-професійної комунікації;
- 3) виховання толерантності та вміння з повагою ставитися до цінностей, властивих лінгвістичних культур інших країн і народів.

Таким чином, у військових ЗВО професійно орієнтоване навчання будь - якій іноземній мові враховує потреби курсантів у вивченні іноземної мови виходячи з деталей їх майбутньої професії. Воно включає в себе професійно орієнтоване володіння іноземною мовою, а також розвиток особистих якостей курсантів, знання культури країни мови, та отримання різних специфічних навичок, за рахунок опанування ними лінгвістичних та професійних знань. Вирішення цього завдання – це формування у курсантів мотивації до вивчення іноземної мови, оскільки ставлення курсантів до навчального процесу безпосередньо залежить від мотивів їх майбутньої професійної діяльності.

Як відомо, однією із суттєвих проблем іншомовної підготовки курсантів є відсутність у них сталої мотивації до вивчення іноземної мови. Мотивація будь - якої навчальної діяльності, як відомо, може бути не лише позитивною, а й негативною. Тут ми можемо розглядати різні мотиви, такі як:

- необхідність у здобутті знань для майбутньої професії;
- розробка суворої системи контролю здобутих знань та умінь;

- використання методів стимулювання отримуваних знань для обраної професії;

- небажання відставати від однокурсників.

Формування у курсантів військового ЗВО позитивної мотивації до обраної ними професії суттєво впливає на ефективність навчального процесу. Позитивна мотивація, що забезпечується рівнозначними внутрішніми та зовнішніми мотивами, такими як: особистий інтерес курсантів до навчання, рівні внутрішні відносини у групі між курсантами та правильний вибір майбутньої професії, стане найкращим способом забезпечення якісного та ефективного навчального процесу.

Для створення і підтримання навчальної мотивації та підвищення інтересу до навчального процесу з іноземної мови на всіх етапах навчання необхідний всесторонній аналіз мовного та життєвого досвіду навчання, з врахуванням їх індивідуальних та психологічних особливостей.

Пропри це, можна з впевненістю констатувати, що іноземна мова, що вивчається курсантами у військовому ЗВО –це і навчальна дисципліна, і важлива складова отримання їх професійних знань. Виходячи з цього, іноземна мова може бути вагомим фактором професійного навчання на випередження, який забезпечує курсантів знаннями для майбутньої професійної та службової діяльності. Все це перетворює іноземну мову з навчального предмету в засіб накопичення та засвоєння знань для подальшого особистого і професійного росту. Таким чином, зовнішня мотивація «змушений, зобов'язаний» легко трансформується у внутрішню розумну потребу «хочу, подобається, потрібно».

Таким чином, вивчення іноземної мови не сприйматиметься курсантами як зовнішньо нав'язана форма отримання деяких абстрактних знань, а буде сприйматися як ланцюг послідовних взаємозалежних процесів для отримання конкретного результату.

Література:

1. Крупченко А. К., Кузнецов А. Н. Основы профессиональной лингводидактики: монография. Москва. 2015. 232 с.

2. Могильниченко С. В., Лештаев И. Ю. Особенности мотивов изучения английского языка в военном вузе на разных этапах. *Обеспечение безопасности жизнедеятельности: проблемы и перспективы* : сб. материалов XIV Международной научно-практической конф. молодых ученых. Минск. 2020. С. 276–277.

УДК 378

Мартакова Анна Валеріївна
Національна академія національної гвардії України
Харків, Україна

"PRES" ЯК МЕТОД ІНТЕНСИФІКАЦІЇ ІНОЗЕМНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ

Сучасний етап розвитку суспільства пов'язано з процесами глобалізації та інтеграції, які вимагають від спеціалістів не тільки бути конкурентоспроможними на ринку праці, але й вільно володіти хоча б однією іноземною мовою. Відомо, що більшість слухачів немовних спеціальностей під час навчання у вищому навчальному закладі обирають для вивчення саме англійську мову, адже вона є мовою міжнародного та професійного спілкування.

У сучасних реаліях перед викладачами вищих навчальних закладів стоїть нелегке завдання ознайомити слухачів з досить великим обсягом матеріалу, сформуванню відповідні уміння та навички за порівняно невелику кількість аудиторних годин.

Деякою мірою вирішенню цієї проблеми сприяє самостійна робота слухачів, яка дозволяє більш детально опрацювати матеріал, що вивчався протягом аудиторних занять. Разом з тим, вважаємо, що самостійна робота є ефективною тільки у тому випадку, коли у слухача вже сформовано певні уміння та навички. Тому велику увагу необхідно приділяти саме інтенсифікації роботи під час аудиторних занять.

Зазначимо, що під інтенсифікацією навчання розуміємо максимальну ефективність заняття, підвищення активності у навчальній роботі студентів та якості викладання з одного боку, та мінімальні затрати зусиль з іншого боку.

На основі аналізу наукової літератури можна виділити такі шляхи інтенсифікації викладання іноземної мови як:

- оптимальний добір навчального матеріалу;
- конкретизація вимог для кожного етапу навчання;
- поєднання традиційних та інноваційних методів навчання;
- особистісно-орієнтований підхід до навчання;
- підвищення мотивації до вивчення дисципліни;
- раціональна організація комунікативної та пізнавальної діяльності студентів;
- вдосконалення планування навчальної діяльності студентів;
- використання комп'ютерних технологій у навчанні [1; 2; 3].

Мотиваційний фактор є також рушійним фактором інтенсифікації викладання англійської мови. До основних критеріїв формування мотивації вивчення іноземної мови дослідники відносять наявність пізнавальних мотивів та цілей та позитивні емоції під час вивчення дисципліни. Отже, особливого значення для створення умов для інтенсифікації навчання відіграє особистість викладача. Адже, якщо заняття проходить жваво та цікаво для слухачів, коли викладач не тільки добре володіє іноземною мовою, але й педагогічними

технологіями, уміє ефективно виявляти та використовувати здібності та індивідуальні риси слухачів, мотивація навчатися значно підвищується [1].

Стимулюючим фактором для підвищення мотивації у вивченні іноземної мови є, безперечно, і проведення ігор та використання різноманітних інтерактивних методів під час заняття. Адже, саме такі види діяльності дозволяють слухачам вчитися розмовляти англійською мовою, наближаючись до реальних умов. Деяким слухачам такі створені умови дозволяють подолати сором'язливість та розкритися у спілкуванні.

Коротко зупинимося на такому інтерактивному методі, як PRES. Цей метод розвиває вміння формувати висловлювання думок з дискусійного питання у виразній, стислій формі лаконічно та аргументовано, переконувати інших, тощо.

Існують деякі правила цього методу.

- висловлюватися по черзі, не перебиваючи того, хто говорить;
- критикувати думку, а не особу, яка її висловлює;
- поважати всі висловлені думки;
- не сміятися, коли інших говорить, за винятком, якщо це жарт;
- не змінювати тему дискусії;
- заохочувати до дискусії інших.

Саме на заняттях, де використовуються інтерактивні сучасні технології, слухачі вчаться буди демократичними, спілкуватися з іншими людьми, критично мислити та приймати правильні рішення. Підвищення інтенсифікації процесу навчання, досягнення високого розвитку слухачів, значною мірою можна домогтися, використовуючи сучасні інтерактивні технології. А дотримання порядку застосування інтерактивних методик дозволяє планувати та проводити заняття цікавіше та ефективніше.

Література:

1. Максак І. В. “Blended Learning” як інноваційний підхід у формуванні професійної компетентності вчителя англійської мови початкової школи. URL: http://visnyk.chnpu.edu.ua/?wpfb_dl=1334

2. Ниязова А. Е. Интенсификация процесса обучения иностранным языкам в вузе в условиях кредитной системы обучения. URL: <http://repository.enu.kz/handle/123456789/4774>.

3. Паніч Г. А. Методологічні можливості використання комп'ютерних технологій при формуванні писемної компетенції у студентів. *Мат-ли V Міжнар. наук.-пр. конф «Методичні та психолого-педагогічні проблеми викладання іноземних мов на сучасному етапі* (22 листопада 2012). Харків. С. 144–145.

*Михайлюк Наталія Володимирівна
Харківський національний економічний
університет імені Семена Кузнеця
Харків, Україна*

*Олексенко Алла Іванівна
Харківський ліцей №161 «Імпульс»,
Харків, Україна*

МОТИВАЦІЯ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Сучасне суспільство вимагає конкурентоспроможних фахівців, здатних спілкуватися професійною іноземною мовою зі своєї спеціальності. Знання іноземної мови забезпечує підвищення рівня професійної компетентності фахівця, в тому числі майбутнього співробітника банківських установ. Проблема навчання фахової іноземної мови є однією з найактуальніших, зокрема для студентів немовних спеціальностей, оскільки перед такими студентами постає проблема оволодіння як іншомовною комунікативною компетенцією, так і фаховою компетенцією з певної спеціальності. Дослідники викладання іноземної мови у немовних закладах вищої освіти відзначають, що слід ураховувати, що професійно-орієнтоване навчання не обмежується лише вивченням мови для спеціальних цілей. Специфіка процесу навчання передбачає інтеграцію англійської мови з фаховими навчальними дисциплінами для набуття студентами додаткових фахових знань та формування професійно значущих якостей особистостей студента в курсі англійської мови [2].

Вивчення англійської мови - це важкий і тривалий процес, що вимагає терпіння, значної концентрації та твердої впевненості в успішності його завершення. Для того щоб домогтися серйозних результатів у навчанні, будь-яка людина має потребу в мотивації, адже без неї первісний ентузіазм проходить дуже швидко і процес вивчення мови перетворюється на рутину.

Тому, перш ніж приступити до освоєння мови, необхідно чітко уявляти, для чого це потрібно та які можливості можуть відкритися. Знання мови сприяє розвитку розумового потенціалу, розширенню світогляду, професійному зростанню, повазі й визнанню серед друзів і колег. До найбільш сильних мотивуючих факторів, які спонукають людину приступити до вивчення англійської мови, можна віднести:

1. Успішне просування по кар'єрних сходах. Адже працівник, який володіє іноземною мовою, цінується набагато вище. Відповідно, шанси отримати більш високу посаду значно зростають. До того ж є можливість улаштуватись на роботу в іноземну компанію або сміливо вирушати працювати за кордон.

Володіння англійською дозволяє вести листування та переговори з іноземними партнерами, писати наукові праці, статті та публікуватися у закордонних виданнях, що також істотно підвищує кар'єрні перспективи.

2. Можливість навчатися за кордоном. Знаючи мову, можна спробувати свої сили і вступити до іноземного університету або ж пройти стажування за своєю спеціальністю за кордоном.

3. Необмежений доступ до інформації. Англійська мова - це міжнародний засіб спілкування, тому що саме нею проходить більшість міжнародних конференцій, форумів, семінарів, видається величезна кількість технічної та наукової літератури.

4. Задоволення власних амбіцій і прагнення до саморозвитку. Успішне освоєння англійської мови - це відмінна можливість продемонструвати наполегливість у досягненні поставленої мети, а також власні інтелектуальні здібності. Вивчення будь-якої мови є й чудовим тренуванням пам'яті, що в подальшому дозволяє легше засвоювати будь-який матеріал.

5. Відсутність мовного бар'єра під час подорожей, адже англійську в якості рідної використовують понад 400 млн осіб, ще близько 1 млрд вільно нею розмовляють. Англійська мова використовується в усіх готелях світу, аеропортах, на вокзалах, у великих музеях, тому її знання автоматично вирішує численні проблеми, з якими може зіткнутись турист під час подорожі. Знання англійської призводить до стирання культурних і національних кордонів, бо людина починає відчувати себе громадянином світу й може легко вступати в контакт із представниками інших народів.

6. Наявність родичів або друзів за кордоном є чудовою мотивацією для вивчення англійської, адже це дозволяє не втрачати родинні та дружні зв'язки, а також не відчувати проблем у спілкуванні з новим членом сім'ї. Крім того, наявність у сім'ї іноземця, який володіє англійською, сприяє вивченню культури та традицій його країни, а зробити це без знання мови практично неможливо.

7. Можливість насолоджуватися творами мистецтва в оригіналі (книги, пісні, фільми, вистави тощо), адже відомо, що при перекладі з іноземної мови перекладач інтерпретує твір по-своєму. А перегляд фільмів англійською дозволяє не тільки оцінити видовищність картини та її сюжет, а й отримати задоволення від гри акторів, яка повністю втрачається при дубляжі.

Однією з найбільш сильних мотивацій для продовження вивчення мови є отримання першого результату. Адже ніщо так відмінно не мотивує, як наявність позитивного результату при виконанні якої-небудь справи. Поступово прогрес буде ставати все помітнішим, а подальше навчання буде проходити тільки в задоволення. Адже з кожним новим заняттям процес засвоєння матеріалу здійснюється швидше, а значить, і вивчення мови буде просуватись набагато ефективніше [1].

Література:

1. Мотивація для вивчення англійської мови. URL: <https://osvita.ua/languages/articles/37256/>
2. Особливості професійно-орієнтованого навчання англійської мови студентів юридичного профілю. URL: <https://dli.donetsk.ua/news/2020-03-23-2>

УДК 378.091.3:004:81'243:378.015.3:005.32

Рижкова Світлана Вікторівна
ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»
Слов'янськ, Україна

СУЧАСНІ МОЖЛИВОСТІ ПІДВИЩЕННЯ МОТИВАЦІЇ ДО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ СТУДЕНТІВ НЕМОВНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

У Національній стратегії розвитку освіти в Україні на 2012-2021 роки зазначається, що пріоритетом розвитку освіти є впровадження Інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ), які забезпечують удосконалення навчально-виховного процесу, доступність та ефективність освіти, підготовку молодого покоління до життєдіяльності в інформаційному суспільстві. Як відомо, використання ІКТ дозволяє індивідуалізувати та інтенсифікувати навчання, підвищити активність та мотивацію студентів, створює умови для самостійної роботи, сприяє підвищенню самооцінки студентів, створює комфортне середовище навчання [2].

Сучасність вимагає нових підходів до навчального процесу, нових методів, форм подання навчальної інформації. Нові підходи потрібні і у викладанні іноземної мови.

Автори сучасних методик викладання іноземної мови інформаційно-комунікаційні технології розглядають як: засоби, методи і прийоми виконання навчальних завдань і проектної роботи (Р. Calve, Т. Коваль, О. Тарнопольський, Р. Sharma); самостійної позааудиторної роботи (Є. Полат, П. Сердюков, Р. Gray, М. Nelson, D. Teilor); створення віртуального освітнього середовища (О. Бігич, М. Бовтенко, М. Ястребов).

Для вивчення англійської мови використання Інтернету є особливо актуальним, оскільки переважна більшість сайти всесвітньої павутини на англійській мові. Структура Інтернету досить складна, вона складається з декількох сервісів або служб. Зручно буде розділити і основні служби на дві великі групи відповідно до їх функцій – комунікативної та інформаційної. До комунікативних служб можна віднести наступні види зв'язку: електронна пошта, телеконференція, веб-форум, відео конференція, чат.

Інформаційні служби надзвичайно популярні у викладанні, оскільки вони

містять багато освітніх ресурсів, простих у використанні і майже не потребують додаткового обладнання і матеріальних витрат.

Використання інформаційних, ігрових та інтерактивних технологій на заняттях з іноземної мови урізноманітнює процес сприйняття та впливає на формування навичок говоріння. Завдяки комп'ютеру, Інтернету та мультимедійним засобам студентам надається можливість опанувати великий обсяг інформації з подальшим її обговоренням. Також формувати навички іншомовного професійного спілкування можна і за допомогою методу проектів, який дозволяє збільшити обсяг самостійної, індивідуальної, групової роботи студентів. За допомогою різноманітної кількості онлайн-ресурсів можна вдосконалити будь-які навички вивчення іноземної мови [1].

На шляху інформатизації суспільства і всебічного поширення глобальної комп'ютерної мережі Інтернет стає зрозумілою актуальність використання мультимедійних технологій в освітньому процесі на сучасному етапі. На сьогоднішній день мультимедійні технології є одним з напрямків інформаційних технологій, що найбільш динамічно розвиваються. Це, поперше, пояснюється тим, що мультимедіа – це взаємодія візуальних і аудіо ефектів під керуванням інтерактивного програмного забезпечення з використанням сучасних технічних і програмних засобів, а подруге, – вони об'єднують текст, звук, графіку, фото, відео в одному цифровому поданні. Мультимедійні засоби в процесі викладання іноземної мови у вищій школі можуть охоплювати електронні підручники, самостійно підготовлений викладачем матеріал, презентацію інформації за допомогою програми PowerPoint, відеометод, електронну пошту, рольові ігри, електронні інтерактивні дошки та ін. Застосування технологій мультимедіа позитивно відбивається одразу на декількох аспектах навчального процесу: стимулює когнітивні аспекти навчання, такі як сприйняття та усвідомлення інформації; підвищує мотивацію студентів до навчання; розвиває у студентів навички спільної роботи і колективного пізнання; формує більш глибоке розуміння досліджуваного матеріалу завдяки комплексному впливу різних типів інформації. Мультимедійні засоби дозволяють задіяти майже всі органи чуття студентів, поєднуючи друкований текст, графічне зображення, рухоме відео, статичні фотографії та аудіозапис, створюючи «віртуальну реальність» справжнього спілкування. Доведено, що застосування мультимедійних матеріалів та комп'ютерних мереж скорочує час навчання майже втричі, а рівень запам'ятовування через одночасне використання зображень, звуку, тексту зростає на 30-40 відсотків. Для ефективного застосування мультимедійних засобів навчання на заняттях з іноземної мови виділяють наступні можливості: вивчення нової лексики проходить трьома етапами: введення лексичного матеріалу; закріплення нових мовних одиниць; контроль рівня засвоєння лексики; відпрацювання граматичних явищ полегшується завдяки зворотному

зв'язку між практичним та теоретичним матеріалом, а також візуалізації граматичних довідників, таблиць, наявності пояснювальних мікродіалогів, які призначені для вирішення й закріплення певних граматичних правил і конструкцій; навчання аудіювання передбачає можливість прослуховування різних за складністю фонограм (інколи в поєднанні з відео) з наступним контролем розуміння почутого; відпрацювання вимови складається з прослуховування оригінального аудіофрагменту з опорою на текст або без неї, та з його наступним відтворенням фразами через мікрофон і порівнянням зі зразком [3].

При вивченні іноземної мови, навіть якщо використовуються найбільш комунікативні підходи, враховуючи обмежений час, студенти мають мало можливостей для того, щоб взаємодіяти іноземною мовою. Крім того, через відсутність безпосереднього контакту з носіями іноземної мови та мовного контексту, майже неможливо розвинути у студентів комунікативні навички. Технології та мультимедіа здатні забезпечити більший зв'язок студентів з іноземною мовою і підвищити якість навчання шляхом надання можливості для розвитку комунікативних навичок. ІКТ є перспективними, тому що вони надають студентам і викладачам можливість спілкування між собою чи з зовнішнім світом, незважаючи на обмеження у часі чи місці.

Інформаційно-комунікаційні технології набирають популярності серед сучасних викладачів та студентів. Використання ІКТ може мати деякі недоліки, вимагає додаткової підготовки викладачів та студентів і включає додаткові витрати для адміністрації. Але разом з тим, впровадження інформаційно-комунікаційних технологій у процес навчання взагалі та у процес іншомовної підготовки студентів немовних спеціальностей зокрема має набагато більше переваг.

Література:

1. Інформаційно-комунікаційні технології у навчанні іноземних мов для професійного спілкування: Колективна монографія / Т.І. Коваль, П.Г. Асоянц, Т.М. Каменева та ін. За ред.: Т.І. Коваль. Київ. 2012. 280 с.
2. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012-2021 роки (проект) URL: <http://www.mon.gov.ua/images/files/news/12/05/4455.pdf>.
3. Чередніченко Г. А. Мультимедійні технології у процесі викладання дисципліни «Іноземна мова» у вищих технічних навчальних закладах / Г.А. Чередніченко, Л.Ю. Шапран, Л.І. Куниця. *Наукові записки. Серія: Педагогіка*. Тернопіль. 2011. № 4. С. 134-138.

УДК 371.3+811.111

Романова Оксана Олександрівна
Національна академія Національної гвардії України
164

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ

Зараз існує безліч методик навчання іноземних мов. Адже для ефективного навчання іноземних мов потрібно, щоб сам викладач досконало володів мовою, а також міг професійно організувати навчальну діяльність студентів. Процес навчання реалізується завдяки зусиллям двох його учасників – викладача і студента. А вже керувати цим процесом, визначати його стратегію і тактику буде тільки викладач. Специфіка навчання іноземної мови, на відміну від інших предметів, полягає в тому, що потрібно сформувати новий стереотип мовленнєвого спілкування додатково до рідномовного, який вже є.

Для ефективного володіння іноземною мовою важливим є вибір методу навчання. Вибір методу навчання залежить від суспільних потреб. До сучасних методів навчання відносять:

- створення атмосфери, в якій студент відчуває себе вільно і комфортно, стимулювання його інтересів, розвинення бажання до практичного вживання іноземної мови;
- заохочування студента в цілому;
- стимулювання його мовних і творчих здібностей;
- призначення студента головною діючою персоною в навчальному процесі;
- навчати студента працювати над мовою самостійно на рівні його фізичних, інтелектуальних і емоційних можливостей;
- передбачати різні види роботи в аудиторії: індивідуальну, групову, колективну, стимулюючи активність студентів, їх самостійність та творчість [3, с. 159-160].

Реалізація методу навчання здійснюється через використання ряду прийомів навчання, різноманітних підходів та технік. Отже, *прийоми навчання* – це сукупність конкретних навчальних ситуацій, що сприяють досягненню мети [1, с. 320].

Метод навчання – одне із центральних понять у викладанні іноземної мови. Метод, який ви використовуєте, відображає ваше бачення мови та широту ваших знань.

В англomовній лінгводидактичній термінології, терміни “*підхід*” (“*approach*”) та *метод* (“*method*”) мають близьке чи навіть однакове значення.

На сучасному етапі розвитку методичної науки основним методом навчання іноземних мов є *комунікативний метод*. У процесі навчання за комунікативним методом студенти набувають комунікативної компетенції – здатності користуватися мовою залежно від конкретної ситуації [2, с. 49]. Вони навчаються комунікації у процесі самої комунікації. Відповідно усі вправи та завдання повинні бути комунікативно виправданими дефіцитом інформації,

вибором та реакцією. Найважливішою характеристикою комунікативного підходу є використання автентичних матеріалів, тобто таких, які реально використовуються носіями мови. Переваги комунікативного методу полягають у тому, що студенти вдосконалюють навички усного мовлення, долається страх перед помилками. Однак недоліком цього методу є те, що якості мови не надається належної уваги.

Зазначимо, що одним із основних методів навчання іноземної мови є інтерактивний. Слово «*інтерактив*» прийшло до нас із англійської мови «*interact*». «*Inter*» – це взаємний, «*act*» – діяти. *Інтерактивне навчання* – це навчання, що базується на діалогічному мовленні, у ході якого здійснюється взаємодія викладача і студента, при цьому вони – рівноправні і не відчувається домінування одного учасника над іншим.

Навчати студентів іноземного мовлення значить навчати:

- обирати відповідні слова та речення згідно соціальному оточенню, аудиторії, ситуації та проблемі;
- відтворювати звуки та звукові моделі іноземною мовою;
- дотримуватись логічній та проблемній послідовності;
- застосовувати правильний наголос у словах та реченнях, мелодику та ритміку іноземної мови;
- використовувати мову як засіб вираження цінностей та суджень;
- відтворювати мовлення швидко та без непотрібних пауз, тобто вільно.

Отже, викладач має створювати таке навчання, коли студенти мають спілкування як у реальному житті, виконують значимі завдання, що сприяють застосуванню усного мовлення і побудовані на автентичному матеріалі.

Розглянемо основні види роботи, які сприяють навчанню та розвитку мовлення:

Дискусія. Коли опрацьовано мовний та ситуативний матеріал можна запропонувати дискусію, мета якої, наприклад, дійти висновку, висловити думку щодо певної події, знайти рішення певної суперечливої проблеми. Наприклад, «*Education helps us to master a good profession vs. Education helps up to form an individual opinion; The most important factors in education is motivation being organized*».

Рольова гра. Студентам пропонують певну ситуацію та соціальні ролі в ній. Наприклад: А. «*You are Ivan, you go to your platoon commander and tell him what happened yesterday...*». В. «*You are platoon commander ask Ivan what he happened yesterday...*». Переваги цього виду роботи: мотивує студентів, тому що це – розвага; підвищує самовпевненість студентів, так як у грі студент виконує якусь роль, тож не ототожнюється з персонажем.

Відтворення недостатньої інформації. Прикладом є робота в парах. Кожен володіє частковою інформацією, і, працюючи в парі, студент відтворює повну картину та знаходить рішення проблеми. Ефективність цієї діяльності

полягає в тому, що кожному надається можливість і необхідність розмовляти. *e.g. Work in pairs and prepare a conversation. Imagine one person. A. Visited an interesting place in your city yesterday. The other person B stayed at home.*

Мозковий штурм. Студенти висловлюють думки на запропоновану тему в рамках визначеного часу. Такий вид роботи корисний для тренування швидкості в напрацюванні та висловлюванні думки. Він не містить критики виступів, і це дає можливість студентам бути відкритими у своїх висловлюваннях.

Розповідь. Можна запропонувати студентам переказати історію, яку вони почули раніше, або створити свою власну. Такий вид роботи розвиває творче мислення; допомагає студентам навчитись розповідати, дотримуючись формату: початок, кульмінація, завершення; описувати, характеризувати персонажі.

Співбесіда. Студентам пропонують провести інтерв'ю за заданою темою. Можна запропонувати студентам трансформувати діалог у монолог, і навпаки. Така практика дає можливість студентам тренуватись у навичках діалогічного мовлення, що є корисним у реальному житті і допомагає соціалізації студентів.

Завершення розповіді. Приємна діяльність для всієї групи. Наприклад, викладач починає історію і зупиняється через 4-5 речень. Кожен студент продовжує історію, маючи волю додаючи персонажі, події тощо (кількість речень кожного автора визначається заздалегідь).

Доповідь. Студенти отримують завдання опанувати інформацію (з певного джерела чи за певною проблематикою) самостійно і підготувати доповідь для групи. Після презентації інформації доповідач може поставити декілька питань до аудиторії з приводу почутого; кожен зі слухачів може поставити питання до доповідача, чи доповнити інформацію за темою.

Розповідь за малюнком. Можна поділити студентів на групи, кожна отримує свій малюнок. Спочатку малюнок обговорюється всередині групи. Потім один студент з кожної групи представляє остаточну історію. Загальні рекомендації:

- подовжуйте час мовлення студентів;
- не скупіться на позитивні коментарі відповідей студентів;
- під час виконання завдання студентами рухайтесь аудиторією, підходячи до всіх студентів, аби кожен міг звернутися до вас за допомогою, не привертаючи уваги решти студентів;
- ставте питання, що провокують мовлення, наприклад: «*Explain your words. What can you add? Why do you think so?*»;
- не виправляйте дуже часто помилки вимови, щоб не збивати студента з теми;
- намагайтесь спілкуватися зі своїми студентами іноземною мовою не тільки на заняттях, але, при нагоді, позааудиторно;

- надавайте студентам та опрацюуйте з ними лексичний матеріал, необхідний для завдань з розвитку мовлення, заздалегідь;
- формуйте мовленнєві вміння поетапно. Спочатку формуйте лексико-граматичні навички говоріння, потім удосконалюйте їх, і, нарешті, розвивайте уміння непідготовленого говоріння;
- уважно визначайте мовні труднощі кожного студента та намагайтесь допомогти їх усуненню особистісними завданнями.

Запропоновані види роботи та практичні рекомендації у їх організації зроблять студентів активнішими, а процес навчання цікавішим та ефективнішим.

Дуже часто у діалогічному мовленні зустрічаються слова, які називають «заповнювачами мовчання». Вони служать для підтримання розмови, для заповнення пауз у ній, коли мовець підшукує відповідну репліку. Наприклад: *I mean, well, well now, anyway, you know, okey, let me see, so, look here, actually, like, I say, etc.*

Широко вживаються у діалозі «готові» мовленнєві одиниці. Їх називають «формулами», «шаблонами», «кліше», «стереотипами». Вони використовуються для висловлення вдячності, обміну привітаннями, поздоровленнями, для привернення уваги співрозмовника на початку розмови, для підтвердження або коментування почутого тощо. «Готові» мовленнєві одиниці (словосполучення, цілі фрази) надають діалогу емоційності [3]. Наведемо приклади: *A: Would you like to go out this evening? B: Yes, why not? What do you have in mind? A: Do you fancy going to the...*

Викладач може давати студентам невеличкі вправи-завдання. Наприклад, викладач: *До нашої академії приїхали гості – ваші ровесники з Великої Британії. Ви хочете скласти для них культурну програму. Скажіть своєму іноземному гостю, чим цікавитесь ви, а він / вона повідомить про свої уподобання. P1: I'm interested in variety show. P2: I'm interested in variety show too. або: And I'm interested in folk music.*

Використовувати один метод увесь час неефективно – викладач має комбінувати різні підходи навчання, створюючи власний стиль викладання (в англійській літературі часто використовують термін “eclectic approach” на позначення суб’єктивних комбінацій різних методів), підлаштовуючись під цілі, особливості, завдання та потреби студентства.

Отже, можемо стверджувати, що новітні тенденції вивчення іноземних мов у закладах вищої освіти спрямовані на задоволення потреб комунікації, самореалізації та вільного самовираження особистості, чому в значній мірі сприяють комунікативна та інтерактивна технології із залученням сучасних технічних засобів навчання.

Література:

1. Волкова Н. П. Педагогіка: навч. посібник. Київ. 2007. 616 с.

2. Кузьмінський А. І., Омеляненко В. Л. Педагогіка: Підручник. Київ. 2008. 447 с.

3. Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах: підручник. 2-ге вид., випр. і переоб. / кол. авторів під керівн. С. Ю. Ніколаєвої. Київ. 2002. 328 с.

UDC 378.147

Romaniuk Olha
Lviv State University of Internal Affairs
Lviv, Ukraine

PECULIARITIES OF TEACHING A FOREIGN LANGUAGE FOR SPECIFIC PURPOSES

At the current stage of development of education and science, an integral part of the training of specialists in various fields is learning a foreign language. This process requires considerable effort not only from the student but also from the teacher. To achieve a high level of foreign language, it is important for the teacher to know the latest teaching methods, special teaching techniques in order to select a method according to the level of knowledge, needs and interests of students. Rational and motivated use of foreign language teaching methods during classes requires a creative approach of the teacher.

The purpose of teaching the discipline “Foreign language for specific purposes” is further improvement of oral and written communication skills of the students in a foreign language within the limits of professional and scientific topics, according to the needs of intercultural communication and professional training in the certain speciality. For effective communication of the individual with the native speaker, it is necessary not only to know how to use foreign language vocabulary, competently and correctly express opinion, but also how to use certain means of foreign language in various situations of communication with foreigners.

It should be mentioned that teaching a foreign language for non-philological specialties significantly differs from teaching a foreign language as a major. In the first case, a foreign language is taught as a language of professional communication. That is why the chosen methods should create an atmosphere in which the student feels free and comfortable, stimulate his interests, develop a desire for practical use of a foreign language.

Foreign language teaching for specific purposes should be carried out in parallel with special training. Students must be able to use a foreign language to solve current professional problems.

Nowadays one of the leading methods of teaching foreign languages is the communicative method. The essence of communicative learning is that the learning

process is a model of the communication process.

Representative of the communicative method of teaching E.I. Passov believed that communicativeness is that the learning process should be organized so that according to its basic qualities, features it should be similar to the process of communication. Practical language orientation is not only a goal but also a means where both are dialectically interdependent [1, p. 36]. Obviously, using the communicative method, the texts and exercises offered should be debatable and encourage students to discuss and express opinions. Such activities effectively promote the development of communication skills. It should be noted that the teacher needs to correct mistakes after discussing the topic and not during the discussion. In contrast to traditional methods, which are based on repetition and memorization, in classes conducted by communicative methods, the course of the class depends on the students themselves – their answers, reactions. Of course, a great part of the class is dedicated to speaking, although reading and writing are also taught.

Interactive methods are the most common among new teaching methods and provide a certain order of information interaction between subjects of the educational process and the learning environment. For all the variety of these methods, their indispensable condition is the presence of the problem and work on it in groups, teams, making an agreed decision and dialogue on the results of work.

The peculiarity of teaching English for specific purposes is taking into account the specifics of the professional sphere. Therefore, the task of the teacher is to bring the content and methods of teaching to practical needs of the students, always taking into account their interests and the necessary motivation. The educational material should reflect modern and professional problems of the future sphere of activity of the students and ways of their practical solution.

To sum up, the most common method of teaching a foreign language is communicative. The essence of communicative learning is in preparing the student to participate in the process of foreign language communication and gaining practical knowledge. The described approach includes modeling real communication situations based on the use of authentic materials. The teacher can combine traditional and modern methods (including interactive), but with an emphasis on the principle of communicativeness, both in the process of communication and in the use of educational materials and textbooks. It is necessary to focus on the development of speaking skills on professionally-oriented topics and scientific discussions. The application of the analyzed methods contributes to the improvement of the process of teaching a foreign language for specific purposes and comprehensive development of students.

References:

1. Пассов Е. И. Коммуникативный метод обучения иноязычной речи. Москва. 2004. 324 с.

МОТИВАЦІЙНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ

Глобальні зміни, які охоплюють соціально-економічні та духовно-культурні аспекти сучасного життя, впливають на світогляд людей різних вікових категорій, але найбільше це стосується тих, у яких ще тільки формуються власні погляди, життєві цінності, самоідентичність.

Основне завдання викладача іноземної мови полягає у формуванні іншомовної компетентності, мотивуванні здобувачів до навчання шляхом залучення різноманітних новітніх підходів та методів. Мова йде не тільки про виконання завдань та відповідно отримання позитивних оцінок, а й про зацікавленість предметом, тобто про ефективність у процесі вивчення іноземної мови.

Важливим фактором ефективності є створення алгоритму дій навчання, а також пошук мотивації, а саме причин для вивчення тієї чи іншої мови.

Спробуємо сформулювати основні мотивуючі чинники у вивченні іноземних мов:

- Процес занурення в іншу культуру та мову дає можливість глибше зрозуміти свій менталітет, взаємозв'язок мови з культурою, порівняти рідну мову з мовою, яка вивчається, як в культурному, так і в лінгвістичному плані;
- Володіння іноземними мовами забезпечує конкурентну перевагу під час кар'єрного зростання;
- Вивчення іноземних мов сприяє розвитку толерантного погляду на світ. Сьогодні – це невід'ємна частина процесу навчання та формування інтелектуально розвиненої особистості, її професійного розвитку.

Вищевказані чинники є загальними і стосуються вищих навчальних закладів, як філологічного, так і нефілологічного спрямування.

Враховуючи специфіку підготовки та навчання здобувачів (а саме вузькопрофільних спеціалістів та курсантів) у військових учбових закладах, спробуємо виділити ще декілька важливих пунктів, які спрямовані на визначення актуальності та необхідності вивчення іноземних мов.

Отже, одним з ключових аспектів мотиваційного процесу вивчення іноземних мов є визначення євроатлантичного курсу України, що передбачає вступ до міждержавних військових та політичних, економічних союзів: НАТО, ЄС.

Наступним пунктом є активна участь українських військовослужбовців у

закордонних військово-політичних місіях, зокрема евакуація мирного населення з країн зі складною суспільно-політичною ситуацією або таких, на території яких ведуться бойові дії.

Разом з цим участь у миротворчих місіях передбачає організацію та проведення спільних заходів з покращення гуманітарної ситуації в країнах Близького та Далекого Сходу, країнах Африки.

Наступним аспектом, який мотивує здобувачів до вивчення іноземних мов, є залучення українських спеціалістів до розробок оборонно-промислового комплексу країн – стратегічних партнерів, приведення до єдиного зразка проєктно-технічної документації військових розробок, стандартів поводження військ та спеціальних органів.

Також, вивчення іноземних мов вирішує питання необхідного забезпечення комунікації між органами спеціального призначення та військовими штабами з метою проведення спеціальних операцій, спрямованих на отримання оперативної інформації щодо діяльності міжнародних терористичних та екстремістських організацій, транснаціональних злочинних угруповань, незаконних збройних формувань та приватних військових кампаній.

Крім того, постійне проведення спільних навчань за участі всіх родів військ на території інших держав, а також на теренах нашої країни, активують та сприяють бажанню вивчати іноземні мови.

Володіння іноземними мовами є однією з ключових компетенцій у зв'язку із необхідністю залучення в систему розвідувальних та контррозвідувальних органів спеціалістів – носіїв іноземних мов з метою протидії підривній діяльності з боку закордонних державних/недержавних центрів, спрямованої на ослаблення державного суверенітету, конституційного ладу та територіальної цілісності.

Підсумовуючи, слід зазначити, що знання іноземної мови для сучасних офіцерів відкриває можливості в першу чергу до професійного та особистісного зростання, здобуття високого кваліфікаційного рівня, можливості бути залученим до важливих процесів на державному рівні. Варто зазначити, що держава зацікавлена у стабільному розвитку зв'язків із закордонними партнерами, а тому потребує наявності спеціалістів з іноземних мов високого рівня, на яких може покласти обов'язки з вирішення надскладних питань, таких як:

- забезпечення безпекового простору у всіх сферах суспільного життя;
- протидія внутрішнім та зовнішнім загрозам, недопущення силових зіткнень, гібридних атак та диверсій, збройного протистояння між державами.

Література:

1. Про боротьбу з тероризмом: Закон України від 20 березня 2003 року № 638-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/638-15>
2. Про контррозвідувальну діяльність: Закон України від 26 грудня 2002 року № 374-IV. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/374-15>
3. Про національну безпеку України: Закон України від 21 червня 2018 року № 2469-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19>
4. Про оперативно-розшукову діяльність: Закон України від 18 лютого 1992 року № 2135-XII. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2135-12>

УДК 378

*Федюніна Катерина Сергіївна,
Декусар Ганна Геннадіївна
Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ
Дніпро, Україна*

МОТИВАЦІЯ СТУДЕНТІВ НЕФІЛОЛОГІЧНОГО НАПРЯМУ ПІДГОТОВКИ ДО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ

В теперішній час актуальним питанням є вивчення іноземної мови.

Адже зараз суспільство стає більш вимогливим до майбутніх фахівців, знання іноземних мов вимагається все частіше на багатьох видах роботи.

Тому знання іноземної мови стає необхідним для вдалого влаштування на майбутню роботу.

Основною проблемою є те що студенти не розуміють важливість вивчення іноземної мови та не серйозно відносяться до її вивчення .

Надзвичайно проблематично донести важливість вивчення іноземної мови до студентів не філологічного факультету, адже на їхню думку іноземна мова їм не потрібна.

До вивчення іноземних мов у студентів часто зникає мотивація та вона стає одноманітною, як і інші предмети.

Тому перед викладачами постає питання не тільки донести важливість вивчення іноземних мов, а ще й спонукати до навчання студентів.

Складність виникає в тому, що треба знайти способи як саме мотивувати студентів до вивчення іноземної мови.

Але для початку треба розглянути поняття “мотивації”.

Мотивація є процесом спонукання до дії для досягнення певної мети або цілей», беремо до уваги, що «успіх у будь-якій діяльності залежить не тільки від знань і здібностей, але й від прагнення самоствердитися, досягти високих результатів, тощо» [2, с. 237].

Проблемою навчання іноземної мови в немовних університетах є те, що

студенти вважають інші дисципліни більш важливими за іноземну мову та вважають її другорядною дисципліною.

Якщо у людини відсутня мотивація її навчити нової мови - так вважає більшість викладачів з іноземної мови.

За їхньою думкою можна навчити лише осіб які є зацікавленими та ті які поставили перед собою певну мету, набагато легше, швидше і з великим задоволенням вивчають іноземну мову. Саме мотивація є гарантією всього процесу навчання [3, с. 74-78].

На думку О. Кузнецової серед основних засобів підвищення внутрішньої мотивації на заняттях з іноземної мови є такі, як «пояснення студентам важливості оволодіння іноземною мовою на належному рівні для їх майбутньої кар'єри; постійне заохочення активної роботи студентів на заняттях; постійне використання засобів активізації мовленнєвої діяльності студентів на заняттях» [1].

Отже, завданням викладача є мотивація студентів до навчання та забезпечення якісної подачі навчальних матеріалів.

Мотивувати студентів можна за допомогою похвали, проведення змагань між ними та нагороджувати переможці цих змагань.

Крім мотивації можна зацікавити студентів, наприклад показом фільмів, програм, які є цікавими молоді але на іноземній мові цим самим навчаючи їх.

Література:

1. Кузнецова О. М. Мотивація студентів на заняттях з іноземної мови та особливості її підвищення у немовному ВНЗ. URL: http://www.rusnauka.com/33_DWS_2010/33_DWS_2010/Philologia/74539.doc.htm

2. Коновець С. В. Мотивація. *Освіта дорослих: енциклопедичний словник* [за ред. В. Г. Кременя, Ю. В. Ковбасюка] Київ. 2014. С. 237–238.

3. Волошина Г. Г. Шляхи підвищення мотивації у навчанні іноземним мовам студентів немовних вищих навчальних закладів. *Іноземні мови*. 2014. С. 74-78.

УДК 8.81.81-13

*Харламова Олена Миколаївна,
Лазаренко Матвій Олександрович
Український державний університет залізничного транспорту
Харків, Україна*

**ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ МОВНОЇ ЗДІБНОСТІ
СТУДЕНТІВ НЕФІЛОЛОГІЧНОГО НАПРЯМКУ ШЛЯХОМ
ВИКОРИСТАННЯ МОТИВАЦІЙНОГО РЕЗЕРВУ**

Останнім часом, ситуація в навчанні студентів іноземної мови нефілологічного напрямку значно змінилася на кращу сторону. Володіння іноземними мовами на високому рівні є значною перевагою при кар'єрному зростанні. Зараз стає помітне збільшення інтересу до опанування іноземних мов у студентів різних спеціальностей.

Більшість психологів погоджується з цими двома типами мотивації: 1) зовнішня мотивація; 2) внутрішня мотивація [1, с. 70].

«Зовнішня мотивація – поняття для опису детермінації поведінки в тих випадках, коли фактори, які її ініціюють і регулюють, перебувають поза «Я» особистості, або поза поведінкою» [1, с. 71]. Вважається, що зовнішня мотивація в основному заснована на винагородах, заохоченнях, покараннях або інших типах зовнішніх стимулів, які можуть викликати та спрямовувати очікування або гальмувати погану поведінку. Наприклад, студент почав отримувати бажані більш вищі оцінки на заняттях після того, як батьки пообіцяли йому придбати для нього новий ноутбук. У цьому випадку самостійна робота є зовнішньо мотивованою поведінкою, оскільки орієнтація на навчання та інтенсивність (у даному випадку-чесність) визначається зовнішніми навчальними факторами: очікуванням обіцяного ноутбуку.

«Внутрішня мотивація – поняття, що описує такий тип детермінації поведінки, коли ініціюючі та регулюючі її фактори локалізуються всередині особистісного «Я» і безпосередньо стосуються змісту самої поведінки» [1, с. 72]. Студент запалюється цією діяльністю заради себе, а не для досягнення зовнішніх нагород. Наприклад, студент старанно вивчає іноземну мову тому, що він хоче подорожувати без мовного бар'єру. Також внутрішня мотивація залежить від викладача, від його вміння донести інформацію. Найвищі вимоги пред'являються до викладача, який з метою, щоб успішно мотивувати учнів, повинен сам відповідати майже всім аспектам. Він повинен створювати доброзичливу атмосферу взаємодії між собою, доречно користуватися почуттям гумору своїм та учнів, орієнтуючись при цьому на особистий підхід. До таких прийомів чуттєвої активізації можна також віднести схвальний відгук педагога на вдалі відповіді студентів і спокійне реагування на помилки, привчаючи учнів до вміння приймати їх як необхідний крок навчання. На кожному кроці навчання, на будь-якому занятті, педагог повинен визначати та доводити до усвідомлення студента всі навчальні цілі заняття, кожного завдання та давати усні чи письмові точні інструкції. Пробуючи підібрати цікаві завдання для всіх учнів групи, важливо привести приклад, підкреслюючи корисність завдання, її зв'язок з реальним життям.

На мою думку, у порівнянні зовнішньої та внутрішньої мотивації можна зробити висновок, що продуктивність другої буде значно вищою. Адже саме внутрішня мотивація здатна призвести до максимальних результатів у будь-якій справі, а також у вивченні іноземних мов, навіть якщо воно відбувається не в

рамках спеціалізованих дисциплін. Продуктивність зовнішньої мотивації буде ще нижче: отримавши свою бажану винагороду, тобто досягнувши своєї мети, студент закінчить докладати зусиль для подальшого вивчення, а всі придбані знання, швидше за все, швидко втратить.

Викладачі іноземних мов нефілологічного напрямку мають стимулювати розвиток у студентів їхньої впевненості в своїх силах та палке бажання до особистого зростання та пошуку себе, ставлячи ті цілі, що систематизують мотивацію до вивчення дисципліни, яка не входить до їх спеціальності, проте викликає бажання до її вивчення. Оскільки всі різні студенти мають різні спеціальності і напрямки професійної діяльності, тому вони вимагають різних засобів і поштовхів для підвищення мотивації. Дистанційне навчання прийшло в навчальний процес як невід'ємна важлива та серйозна складова. У даних умовах на викладача покладаються більше зобов'язань через створених умов дистанційного навчання, для цього потрібні вміння правильно вибудувати заняття та завдяки інноваційним технологіям на високому професійному рівні доповісти матеріал.

Спеціаліст, який знає іноземну мову, завзято користується нею у своїй професійній діяльності, має кращі перспективи та значно більш можливостей у працевлаштуванні за кордоном, може приймати участь в міжнародних проектах та конференціях. При цьому вивчення структури мотивації та використання мотиваційного резерву відкрили важливі можливості для успішного вирішення проблеми розвитку мовної здібності студентів дистанційного навчання.

Література:

1. Луценко О. В. Мотивація як основа свідомого ставлення здобувачів вищої освіти до навчальної діяльності. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. Педагогічні науки*. 2016. № 2 (84). С. 70–76.
2. Дмитренко Н. Є., Будас Ю. О. Вплив оцінювання іншомовної компетентності на мотивацію студентів. *Вісник КНЛУ. Серія Педагогіка та психологія*. Вип. 29, 2018. — С. 176-187.
3. Кандзюба Л. І. Мотивація як запорука успіху вивчення іноземної мови. *Матеріали II міжнародної науково-практичної конференції*. Полтава. 2015. С. 361-365.
4. Краснопольський В. Е. Іншомовна підготовка студентів нефілологічних спеціальностей на основі створення і використання web-технологій: дис. ... доктора пед. наук: 13.00.01. Київ. 2019. 434 с.
5. Пономарьова О. І., Ковальова А. В. Модернізація процесу викладання іноземної мови спеціального вжитку. Викладання мов у вищих навчальних закладах освіти на сучасному етапі. 2011. Вісник № 19. С. 94–101.

ДІАЛОГ КУЛЬТУР ЯК СТИМУЛ ДО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ

В умовах глобалізації сьогодення, стрімко зростає міжкультурний діалог, який сприяє посиленню взаєморозуміння між народами та надає можливість для пізнання й ідентифікації власної національної культури. Вагоме значення при цьому відіграє розуміння характерних рис, закономірностей і традицій інших народів, розходження між рідною та іншими мовами. Засобами звуків і знаків можна виразити та передати власне мислення та розуміння світосприйняття, тому вивчення нової мови, іноземної, набуває актуальності.

Процес євроінтеграції передбачає необхідність удосконалення освітніх програм, аналізу полікультурної освіти. Цим та іншим питанням освіти присвячені наукові праці Н. Абашкіна, І. Зязюна, О. Матвієнко, У. Новацької, О. Шевнюк та ін. Питання культурного діалогу бере свій початок у працях М. Бахтіна, цю проблему також розглядають О. Петуніна, А. Ташченко, О. Троїцька, М. Шейко і т. д.

Праці, присвячені розвиваючому навчанню, зокрема обґрунтуванню принципів положень, які мотивують до вивчення іноземних мов, написані В. Давидовим, Г. Костюком, М. Скаткіним і ін.

Діалог культур – це спосіб людського спілкування, який визначає людську спільноту, дає можливість досягти згоди між учасниками комунікативного процесу. Застосування діалогу культур дозволяє вирішити проблему культурної взаємодії людини та світу, індивідуального підходу до навчання.

Гуманізація навчання іноземним мовам на сучасному етапі представлена як діалог різних культур, який передбачає оволодіння системою понять, які існують в кожній культурі. Це можливо завдяки вивченню мови певного соціуму. У ході вивчення мови формуються вміння та навички користування мовою як засобом спілкування та отримання інформації.

І тут ми зіштовхуємось із певною проблемою – підручники з іноземних мов часто не містять жодної інформації про культуру, без якої особистість не може бути повноцінним суб'єктом діалогу культур. Навчання іноземної мови передбачає спілкування іноземною мовою, тобто взаємодію з представниками інших лінгвосоціумів. У такому випадку спілкування іноземною мовою є одночасно метою, засобом навчання, кінцевим результатом і шляхом до нього.

Автентичні підручники наближають нас до носіїв тої чи іншої мови, але не знайомлять з їхньою культурою, історією та традиціями. У такому випадку було б доречним доповнювати навчальний матеріал додатковими джерелами,

які б заповнили ці прогалини. Читання книг, перегляд фільмів та передач іноземною мовою сприятиме обізнаності у всіх сферах життя та значно розширить світогляд студентів.

У процесі комунікації мова є не просто засобом передачі інформації, але вона також виступає формою культурної поведінки. Кожне спілкування починається з оцінки співрозмовника, вибору теми. На ці складові має значний вплив культура, оскільки існують певні розбіжності: те, що припустиме в одній культурі, неприпустиме для іншої культури [1].

Під час навчання у вищих навчальних закладах, діалог культур реалізується через міжкультурні компоненти іноземних мов. Таким чином, створюється розуміння розбіжностей між своєю та іншими культурами та прививається почуття патріотизму, гордість за свою націю, країну, культуру та ін.

Вивчення іноземних мов – складний процес, особливо в процесі навчання студентів нефілологічних факультетів. На початковому етапі навчання необхідно включати до вивчення тієї термінології, яка зустрічається в сучасних текстах науково-популярної літератури. Ці терміни потрібно тлумачити в повному контексті, для кращої семантизації, тоді такі терміни будуть зрозумілими, як окремо, так і в словосполученні з іншими словами.

Семантизація передбачає декілька етапів: пояснення терміну іноземною мовою; підбір синонімів й антонімів до вивченого слова; порівняння термінів різних діалектичних груп; власне сам переклад. Також існують інші способи семантизації термінів і понять.

Прагнення до розширення кругозору, бажання познайомитися з культурою та історією інших країн є, на нашу думку, найважливішим мотиваційним стимулом. Водночас, вивчення іноземної мови дає змогу очно познайомитися з країнами, де спілкуються цією мовою. Це може бути, як туристична подорож, так і участь у різноманітних освітніх програмах і стажуваннях.

В сучасних умовах полікультурності вивчення іноземних мов є необхідною умовою культурного діалогу. Це створює єдину філософію існування різних народів в культурному просторі, сприяє посиленню емпатії та толерантного ставлення один до одного [2].

Резюмуючи вищезазначене, вважаємо, що вивчення іноземних мов на культурологічних засадах сприятиме діалогу культур у суспільстві, їх взаємозбагаченню. Важливою умовою є пізнавальна активність студентів, що спрямована на можливі способи реалізації комунікативних потреб у навчальній діяльності. Від педагога потребується вміння привернути увагу, зацікавити студентів, стимулювати їх до самостійної роботи. Не менш важливим є використання сучасних інформаційних технологій, інтерактивних прийомів і методів навчання, які сприяли б стимулюванню мотиваційного компонента при

вивченні іноземних мов, допомагали б спілкування, вмінню висловлювати власну думку та обговорювати одержану інформацію.

Література:

1. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика: підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / О.Б. Бігич, Н.Ф. Бориско, Г.Е. Борецька та ін. / за загальн. ред. С.Ю. Ніколаєвої. Київ, 2013. 590 с.

2. Полікультурна освіта в контексті загальнокультурного розвитку особистості педагога: монографія / Л.О. Хомич, Л.Ю. Султанова, Т.О. Шахрай. Кіровоград. 2014. 212 с.

УДК 81'243:331.101.3

*Шум Ольга Володимирівна
Київський національний університет культури та мистецтв
Київ, Україна*

МОТИВАЦІЯ СТУДЕНТІВ ПІД ЧАС ОНЛАЙН НАВЧАННЯ

Зі зміною умов навчального процесу, переходом на студентоцентричну модель навчання, а також зі зміною вимог та пріоритетів майбутньої професії виникає потреба перегляду застарілих та пошуку нових методів мотивації студентів до вивчення іноземних мов як студентами філологічних, так і нефілологічних спеціальностей.

Метою нашого дослідження є аналіз ефективності існуючих методів мотивації студентів ув освітньому процесі та виокремлення найбільш дієвих мотиваційних засобів для вивчення іноземних мов, зокрема онлайн.

На думку науковців Козьміної Н. та Гурєєвої Л., досліджуючи мотивацію діяльності людини варто розглядати зовнішню, внутрішню, позитивну, негативну, стійку, нестійку, індивідуальну, групову, пізнавальну та інші види мотивацій. Усі зовнішні процеси, що відбуваються у світі і безпосередньо стосуються конкретної країни, і є тим яскравим прикладом зовнішньої мотивації, яка не пов'язана зі змістом конкретної діяльності людини, а є обумовленою зовнішніми обставинами. Внутрішня мотивація пов'язана зі змістом діяльності, але не із зовнішніми обставинами. Навчальна мотивація має враховувати такі специфічні параметри, як індивідуальні особливості студентів, що включають їх самооцінку, рівень інтелектуального розвитку, тощо, сам педагогічний процес, особу викладача з його ставленням до педагогічного процесу, специфіку самої навчальної дисципліни тощо [2].

Арістова Н. вважає основними критеріями формування мотивації студентів наявність пізнавальних мотивів і цілей, наявність позитивних емоцій, які викликає процес навчання, уміння і бажання вчитися, вміння і можливості

застосовувати здобуті знання на практиці. На основі комплексного врахування цих показників дослідниця визначила чотири рівні сформованості мотивації вивчення іноземної мови: рівень відсутності мотивації (негативна внутрішня мотивація учіння, закладена у навчальну діяльність суб'єктів навчання); низький (негативна зовнішня мотивація учіння, яка знаходиться поза навчальною діяльністю суб'єктів навчання); середній (позитивна зовнішня мотивація учіння, яка безпосередньо знаходиться поза навчальною діяльністю суб'єктів навчання) та високий (позитивна внутрішня мотивація учіння, закладена у навчальну діяльність суб'єктів навчання) [1].

На нашу думку, сьогодні переконання у тому, що знання іноземних мов відкриває можливості до спілкування з іноземцями та подорожей світом поступається своїми позиціями, зокрема через технічний прогрес та появу різноманітних онлайн перекладачів, які на базовому рівні роблять комунікацію досить ефективною, особливо стосовно популярних європейських мов. З іншого боку, говорячи про студентів та їхні майбутні професійні успіхи, досі актуальним залишається грошовий мотиваційний фактор. Чимало рейтингових професій тісно пов'язані з роботою з іноземними партнерами, можливістю працювати в представництвах закордоном, заробляти більше, комунікуючи з іноземними клієнтами. Такий фактор суттєво впливає на мотивацію студентів. Також вважаємо, що ще одним ефективним мотиваційним фактором є можливість отримання грантів на навчання закордоном з метою отримання корисних навичок та знань, а також підвищення своєї конкурентоспроможності. Чимало організацій, зокрема *DAAD*, *ÖAD*, *Göthe-Institut*, *Erasmus+* тощо пропонують студентам гранти на навчання у Європі протягом семестру.

Також варто звернути увагу на засоби, до яких вдаються викладачі з метою мотивації студентів, а саме інтерактивні завдання. Особливо це стало популярним з переходом на дистанційну освіту. Популярними є програми *AWWAP*, *Canva*, *Flippity*, *Kahoot*, *Mentimeter*, *Opinion Prezi*, *Stage*, тощо. З метою проміжного або тематичного оцінювання використовують сайти *Mentimeter* та *Flippity*. Вони допомагають легко та швидко перевірити засвоєння студентами лексичного та граматичного матеріалу шляхом проведення онлайн опитувань, флеш-карт, вікторин, кросвордів, перевірки орфографії, пошуку слів тощо. З метою проведення тестів під час дистанційних занять часто викладачі використовують додатки *Google Forms*, *Opinion Stage*, *Mind Meister* тощо. На нашу думку, використання під час занять різних завдань на лексику, граматику чи аудіювання завдяки вищезазначеним програмам можуть урізноманітнити заняття та привернути увагу студентів, але їх використання має бути фрагментарним.

Отже, на мотивацію студентів до вивчення іноземних мов впливають як сучасні вимоги на ринку праці, так і внутрішня мотивація студента, а також і сам викладач. Викладач має змогу урізноманітнити заняття ефективними

інтерактивними завданнями та ознайомити студентів з можливостями вивчення іноземних мов у численних безкоштовних гуртках та мовних клубах, а також перспективами отримання грантів на навчання закордоном за умов володіння на відповідному рівні однією із провідних європейських мов.

Література:

1. Арістова Н. Формування мотивації вивчення іноземної мови у студентів вищих нелінгвістичних навчальних закладів: Дис... канд. пед. наук: 13.00.04. К., 2009. URL: <http://disser.com.ua/content/350944.html>

2. Козьміна Н., Гурєєва Л. Роль мотивації в процесі вивчення іноземної мови студентами технічних ВНЗ. *Педагогические науки. Современные методы преподавания*. Національний технічний університет України «КПІ». URL: http://www.kamts1.kpi.ua/sites/default/files/files/kozmina_rol%27.pdf

3. Шум О. Гра як основний елемент утримання уваги та мотивації студентів під час дистанційних занять: ресурси для розробки інтерактивних завдань. *Матеріали XII Всеукраїнської наукової конференції молодих вчених, студентів та курсантів «Комунікативні стратегії інформаційного суспільства: лінгвістика, право, інформаційна безпека»*. Київ. 2021. Ч. 1. С. 190-193.

РОЗДІЛ № 5. ІНШОМОВНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ

УДК 378

Антоненко Віталій Іванович
Національна академія Служби безпеки України
Київ, Україна

ІНШОМОВНА ПІДГОТОВКА ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ У СФЕРІ БЕЗПЕКИ ТА ОБОРОНИ: ДОСВІД ФРН

Виклики сьогодення ставлять нові вимоги і завдання для фахівців сектору безпеки та оборони.

Іншомовна підготовка здобувачів вищої освіти сектору безпеки та оборони повинна зробити реальний внесок у розв'язання актуального завдання – формування високого рівня іншомовної комунікативної компетентності майбутніх фахівців з урахуванням перспективи входження України до НАТО та Європейського Союзу.

На це спрямована сучасна політика у сфері вивчення іноземних мов, яка розробляється відповідними інституціями на різних рівнях, починаючи з органів освіти і закінчуючи органами безпеки та оборони. Підписання Україною Угоди про асоціацію з Європейським Союзом супроводжується формуванням загальноосвітнього і наукового простору, розробкою єдиних критеріїв і стандартів. Іншомовна освіта в Україні, реформується з урахуванням основних документів Ради Європи у цій сфері, зокрема таких як «Білінгвальна освіта: основні стратегічні завдання», «Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання», «Європейський мовний портфель», та спрямована на перегляд структури ступенів навчання, оновлення змісту іншомовної освіти, створення альтернативних підручників, авторських програм та спецкурсів тощо [1].

Вчені, що вивчали викладання іноземних мов у спеціалізованих ВНЗ (А.Гончарук, Р.Гришкова, А.Кирда, М.Кривич, О.Лагодинський, К.Мамчур, Н.Мальцева та ін.), відзначають, що навчання іншомовного професійного спілкування, зокрема, майбутніх фахівців силових структур, має свою специфіку, що потребує подальших студій та напрацювань [2].

Аналіз досвіду реформування іншомовної підготовки слухачів спеціальних ВНЗ інших країн дозволяє виділити низку факторів, що знижують успішність реалізації цілей іншомовної підготовки та потребують розробки невирішених питань.

Іншомовна освіта майбутніх фахівців сектора безпеки та оборони полягає в тому, що вивчення будь-якої нерідної мови повинне супроводжуватись вивченням культури народу, причому цей процес має відбуватися одночасно. У зв'язку з цим доцільно говорити про іншомовну

освіту як про лінгвокультурну та лінгвокраїнознавчу освіту, результатом якої повинна стати багатомовність, а також здатність самоідентифікуватись у світі. Вивчення іноземних мов у сфері національної безпеки країн-членів Ради Європи можна розглянути на прикладі Німеччини.

Лінгвістична підготовка в кожній з країн-учасниць альянсу зараз здійснюється по-різному. У Збройних силах Німеччини (Бундесвер) авторитетною організацією, де здійснюється різнобічна лінгвістична підготовка військовослужбовців та підвищення кваліфікації викладачів іноземних мов, є Федеральне відомство іноземних мов (das Bundessprachenamt, BSprA) – це федеральна вища командна інстанція, яка перебуває у підпорядкуванні територіальної військової адміністрації бундесверу. Важливими завданнями відомства (ФВІМ) є навчання іноземних мов, а також переклад (усний та письмовий), робота з термінологією в рамках діяльності Бундесверу і відомств різного рівня. Мета мовної освіти у ФВІМ після визначення певного курсу є одержання комунікативних навичок у прослуховуванні і розумінні прочитаного, а також усного та письмового висловлювання іноземною мовою. Ця мета характеризує принцип комунікативного професійно-орієнтованого навчання Федерального управління мов [4]. І досвід ФВІМ може бути корисним для нас.

Лінгвістична підготовка активно здійснюється в навчальних закладах Федеральної служби розвідки (BND), Федерального відомства із захисту Конституції (BfV), Федерального кримінального відомства (ВКА), Служби захисту даних (Datenschutz) діє система стажування та перепідготовки за кордоном. Кількість іноземних мов, які вивчаються, зростає.

При підготовці використовуються повсякденні курси, які розподіляються на інтенсивне навчання, навчання слухачів, мультимедійну підтримку навчання. Зокрема, мета курсів диктується потребами слухачів і, як правило, визначається вимогами відповідних стандартних профілів навчання.

Головними завданнями навчання є підготовка персоналу фахівців, які забезпечують ефективність засвоєння спеціальної інформації місцевими збройними силами, професійна підтримка при наймі персоналу з інших країн зі знаннями відповідної мови, підготовка та облік особливостей термінології, характерної для даної місцевості перебування контингенту чи радників, підготовка лінгвістичних розмовників та словників. У цьому відношенні цінним є досвід перекладачів контингенту бундесверу в Афганістані, Косово, Боснії та Герцеговині та в інших країнах від егідою ООН.

Аналіз зарубіжного досвіду підготовки фахівців спеціальних та військових відомств показує, що в провідних країнах Європи та військових (розвідувальних) блоках наявна активна, комплексна і системна політика у сфері лінгвістичного забезпечення національної безпеки та оборони. Характеристиками сучасної іншомовної підготовки фахівців сектора безпеки та

оборони у різних країнах є:

– різнорівневність, яка виявляється у формуванні у слухачів на різних етапах навчання різних рівнів професійної комунікативної компетентності (потреби загального спілкування, професійна термінологія, координація діяльності з різними підрозділами);

– системність, яка забезпечується послідовним впровадженням професійно орієнтованого навчання іноземних мов на всіх рівнях з урахуванням особливостей організації та змісту навчання, специфіки діяльності (сфера економічної, військової, інформаційної, екологічної безпеки). Досвід BND, MAD, VfV та інших спец структур показує високий рівень іншомовної підготовки.

– комплексність мети, що спрямована на професійний, суспільний та особистісний розвиток співробітників у навчанні іноземних мов шляхом формування відповідних компетентностей згідно із поставленими завданнями;

Важливими для впровадження та удосконалення відомчих програм іншомовної підготовки фахівців з огляду на існуючий європейський досвід є модернізація й оптимізація моделі навчання: залучення та раціональне використання носіїв мови та висококваліфікованих лінгвістів та фахівців, системне використання методів і форм компетентнісного, комунікативного та професійно й особистісно орієнтованого навчання (навчання в малих групах, рівні підготовки, занурення у мовне середовище, стажування за кордоном тощо), розробка стандартизованих методів навчання й оцінювання різних видів професійної іншомовної компетентності, фінансова та технічна підтримка відомств, що здійснюють іншомовну підготовку співробітників, розширення спектру освітніх послуг (курси, довідники, семінари, тренінги) відповідно до замовлень і потреб практичних підрозділів. Перспективи подальших досліджень можуть бути спрямовані на аналіз структури та змісту іншомовної підготовки фахівців сектора безпеки та оборони України.

Досвід ЦМП ННГІ НА СБУ показує нові підходи у модернізації іншомовної підготовки здобувачів вищої освіти. У мовному центрі викладаються більше 10 мов, серед них східноєвропейські та східні мови. Актуальним є вивчення мов сусідніх держав та мов кавказьких народів. Це стане пріоритетним для сектора безпеки та оборони.

Згідно з євроатлантичними прагненнями нашої держави зростає значення іншомовної підготовки здобувачів вищої освіти. Доцільно вивчення таких важливих тем, як «Спецслужби та правоохоронні органи іноземних держав», «Боротьба з оргзлочинністю та тероризмом», «Інформаційна безпека», «Боротьба з розповсюдженням наркотиків», «Міграційні проблеми сьогодення», «Кіберзлочинність» тощо.

Навчання іноземної мови у вищих спеціальних навчальних закладах (сектор безпеки та оборони) є невід'ємною та вкрай важливою складовою

професійної підготовки фахівця. Адже знання іноземної мови постає одним із показників освіченості та компетентності сучасної людини [3].

Література:

1. Гришкова Р. О. Іншомовна освіта в Україні у контексті євроінтеграції. *Наукові праці. Серія "Економіка"*. Миколаїв. 2006. Вип. 27. Т. 40. С. 145–148.

2. Мамчур К. В. Зарубіжний досвід навчання військових фахівців арабській мові. *Військова освіта: збірник наукових праць*. Київ. 2008. №1(21). С.61–67.

3. Шмідт Ю. О. Місце іншомовної комунікативної компетентності в системі підготовки військових фахівців. *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету імені Т.Г. Шевченка*. Чернігів. 2011. Вип. 90. С.112–116.

4. Sprachlehrgänge URL: http://www.bundessprachenamt.de/deutsch/produkte_und_dienstleistungen/sprachlehrgaenge/sprachlehrgaengehtm

УДК 811.16

*Боринський Володимир Миколайович
Воєнно-дипломатична академія імені Євгенія Березняка
Київ, Україна*

ЗМІСТОВНО-МОВНА ІНТЕГРАЦІЯ У НАВЧАННІ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ

Відповідно до вимог якісної професійної та іншомовної підготовки майбутнього військового фахівця актуальним є пошук нових та ефективних шляхів удосконалення освітнього процесу, серед яких окреме місце відведено організації інтегрованого навчання в освітньому процесі ЗВО зі специфічними умовами навчання. Інтеграційні процеси в освіті можуть відбуватися на різних рівнях – від поверхової інтеграції окремих дисциплін у межах професійної підготовки до більш глибокої інтеграції змісту, методів, форм навчання на всіх етапах підготовки.

Навчання іноземної мови (ІМ) через зміст спеціальних дисциплін (content-based second language instruction), змістовно-мовна інтеграція у навчанні (CLIL – Content and Language Integrated Learning) та іншомовне занурення (immersion) є провідними і найбільш ефективними напрямками оптимізації та інтенсифікації оволодіння ІМ для професійних цілей [1]. Їх широко застосовують під час навчання в університетах розвинених країн світу.

На думку Д. Койла [2], CLIL – це будь-яке навчання іноземної мови, коли її використовують як засіб для викладання, а також засвоєння тими, хто навчається, позамовного змісту. CLIL складається із цілого комплексу різноманітних методик практичної реалізації навчання через зміст інших

дисциплін. Це не лише ті підходи, що випливають з наведеного терміна *content-based second language instruction*, тому що CLIL зорієнтовано не тільки і навіть не стільки на вищу освіту, але й на освіту середню, що, безумовно, потребує специфічних методичних рішень.

Беручи до уваги західноєвропейський практичний досвід використання CLIL [2], перевагами його впровадження в освітній процес ЗВО зі специфічними умовами навчання є:

1. Зростання лінгвістичної компетентності слухачів та їх впевненості у своїх мовних та мовленнєвих можливостях.

2. Підвищення очікувань щодо ефективності і результативності навчання як з боку викладачів, так і з боку слухачів.

3. Розвиток у слухачів умінь розв'язувати проблеми та приймати рішення в ризикованих ситуаціях.

4. Кращий розвиток у слухачів іншомовних лексичних і граматичних мовленнєвих навичок.

5. Мотивування і заохочення слухачів до розвитку власної автономії і навіть незалежності у навчальному процесі.

6. Перехід від вивчення штучної тематики, характерної для занять з ІМ, на реальну і практично значущу тематику.

7. Підвищення рівня володіння рідною мовою, передусім грамотності.

8. Підвищення рівня мовленнєвої спонтанності у спілкуванні завдяки тому, що мова використовується як засіб, а не як мета навчання.

9. Розвиток у слухачів умінь вчитися і концентруватися на навчанні, оскільки оволодіння уміннями вчитися, використовуючи ІМ як засіб навчання, є однією з базових вимог до CLIL.

10. Розвиток навчальної мотивації і позитивного ставлення до навчання.

11. Можливість інтегрувати розвиток міжкультурних умінь спілкування у навчальну програму.

Слід зауважити, що формальною підставою для проведення занять на основі CLIL є збіг компетентностей, які формуються іноземною мовою та спеціальними дисциплінами. Уміння ініціювати та вести комунікацію в різних її проявах (діалозі, бесіді, дискусії, полеміці), уміння логічно вибудовувати, висловлювати та обґрунтовувати власну думку, здатність мислити логічно – усе це становить основу професійної підготовки майбутніх офіцерів і входить у перелік необхідних компетентностей, які формуються під час вивчення іноземної мови та значної кількості спеціальних дисциплін.

Література

1. Тарнопольський О. Б. Навчання через зміст, змістовно-мовна інтеграція та іншомовне занурення у викладанні іноземних мов для професійних цілей у немовних вишах. *Іноземні мови*. 2011. № 3. С. 23–27.

2. Coyle D. CLIL – a pedagogical approach from the European perspective.

УДК 378.147

*Бурлак Марина Леонідівна
Воєнна дипломатична академія імені Євгенія Березняка
Київ, Україна*

СУЧАСНА ПАРАДИГМА НАВЧАННЯ РЕЦЕПТИВНИМ ВИДАМ МОВЛЕННЕВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ФАХІВЦІВ У СФЕРІ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ

Майстерність сприймати на слух іноземну мову є важливим професійним вмінням, яке є надзвичайно актуальним в епоху глобалізації. Здатність прослуховувати та розуміти новини, переглядати освітні та документальні телепередачі іноземною мовою, стає важливим інструментом оволодіння інформацією для фахівців у сфері національної безпеки.

У методиці викладання іноземних мов відомі продуктивні та рецептивні види мовленнєвої діяльності. До рецептивного виду мовленнєвої діяльності належать аудіювання і читання, тобто сприйняття і розуміння міркувань інших людей.

Читання — це рецептивний вид мовленнєвої діяльності, що полягає в одночасному сприйнятті й розумінні писемного тексту, тобто перекладі буквених символів в мисленнєві образи, що реалізується в зовнішньому або внутрішньому мовленні. Для навчання найбільш продуктивним являється поглиблене читання, з метою максимально точного розуміння інформації. Для розвитку комунікативної компетенції слухачів широко застосовується читання новин з першоджерела, статей викладених на сайті НАТО, ООН, ВВС та інші.

У процесі читання необхідно досягти таких комунікативних цілей:

- зрозуміти зміст прочитаного тексту;
- зіставити здобуту інформацію зі своїм досвідом та знаннями;
- оцінити інформацію, висловити свою думку про неї.

На думку вчених для розуміння змісту тексту необхідні два види інформації: візуальна (з друкованого тексту) і не візуальна (розуміння іноземної мови, знання певних процесів та явищ, знання про світовий устрій). Чим більшою не візуальною інформацією володіє читач, тим менше візуальної інформації йому потрібно під час читання тексту і навпаки.

Важлива роль надається поза-аудиторному читанню, яке допомагає значно поповнити словниковий запас, розширити кругозір, долати мовні та смислові труднощі та поживляє інтерес до вивчення іноземної мови.

Аудіювання є одним з найскладніших видів мовленнєвої діяльності, що полягає в одночасному сприйнятті на слух і розумінні людського мовлення, є основою спілкування.

Вчені виділяють комунікативне та навчальне аудіювання. Під час навчального аудіювання відбувається формування навичок розпізнавання лексично-граматичного матеріалу, а також розуміння та оцінення почутого. Комунікативне аудіювання є складним мовленнєвим вмінням сприймати іноземну мову на слух при її одноразовому повторі.

Необхідно зауважити, що перегляд відеоматеріалу або фільмів також є одним із варіантів аудіювання, який допомагає слухачам засвоїти міміку і жести носіїв мови.

Для успішної роботи з аудіоматеріалом важливо враховувати ряд перелічених чинників:

1. Аудіоматеріали повинні створювати мотивацію до вивчення іноземної мови. Занадто важкі тексти можуть демотивувати слухача; легкі аудіотексти, через відсутність можливості подолання труднощів, не будуть розвиваючими.

2. Автентичні аудіотексти стимулюють потребу слухача в пізнанні нових реалій про мову та культуру.

3. Текст для аудіювання, який віддзеркалює інтереси слухачів – виступає одним з ефективних засобів створення мотивації до вивчення іноземної мови.

У формуванні навичок та вмінь на занятті з аудіюванням дуже важливу роль відіграє допоміжний матеріал, необхідний для виконання деяких аудитивних завдань. Наприклад, сигнальні картки з розділовими знаками для набуття вміння відрізнити основні типи інтонації. Основним методичним принципом заняття повинен бути принцип від аудіювання зв'язного тексту до завершального розуміння тексту без предтекстових вправ, тому що у житті завжди спочатку сприймається текст і тільки потім робиться аналіз. Отже, через низку тренуючих вправ і завдань, які побудовані на фрагментах цього тексту, можна досягнути розуміння змісту аудитивного тексту. Реалізація методичної побудови заняття закінчується роботою з вправами, які контролюють розуміння змісту тексту

Засобом формування компетентності в аудіюванні служить також аудіокнига (у форматі поза-аудиторного прослуховування). Аудіокнига – це текстовий матеріал представлений у друкованому вигляді (книжці) з ідентичним фонозаписом текстового матеріалу. Аудіокнига уможлиблює комбіноване звуко-зорове пред'явлення мовленнєвого повідомлення. У друкованому тексті можливе використання підкреслювань, особливого шрифту, кольору, схем, малюнків, заголовків тощо. При використанні аудіокниги читання й аудіювання функціонують одночасно. Оскільки смислове сприйняття тексту супроводжується інтенсивним внутрішнім проговорюванням, зростає роль слухового сприймання інформації.

Аудіювання – високоактивний творчий процес, якому треба приділяти належну увагу під час навчальних занять. Оволодіння рецептивними видами мовленнєвої діяльності забезпечує можливість комунікації іноземною мовою.

УДК 378

*Величко Вікторія Андріївна
Харківський національний університет
Повітряних Сил імені Івана Кожедуба
Харків, Україна*

ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ЗАСОБІВ ВІДЕОМАТЕРІАЛІВ У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У ВВНЗ

Поступове впровадження стандартів НАТО у Збройних Силах України та активне залучення українських збройних сил до щорічних міжнародних об'єднаних навчань вимагає вдосконалення рівня мовної підготовки від військових та майбутніх військовослужбовців усіх родів військ.

Для подальшої комунікації та кращого взаєморозуміння з учасниками країн НАТО та партнерами, для розвитку мовленнєвих навичок на професійному рівні, для впевненості та особистого комфорту у мовленнєвому середовищі є доречним використання засобів відеоматеріалів військової спрямованості у навчальному процесі з англійської мови.

Даній проблематиці було приділено значну увагу зі сторони таких науковців та методистів як: Н. Apalat, L. Vajrami, J. Brophy, I. Sakir, С. Canning-Wilson, P. Cummins, J. Harmer, Lopez Osorio, B. Zhou, О. Гриневич, О. Климова, О.Коваль Н. Пшеняннікова та низка інших дослідників з усього світу.

Гострою проблемою, яка виникає при вивченні англійської мови, є труднощі у розумінні та сприйнятті іншомовного матеріалу на слух через відсутність візуальної презентації у процесі вивчення мови. Застосування відео на заняттях значним чином сприяє розв'язанню даної проблеми. Відеоматеріали професійної спрямованості допомагають не лише підвищити інтерес та мотивацію тих, хто вивчає мову, а також розвиває їхній світогляд у баченні сучасної військової ситуації у всьому світу та міжкультурну компетентність, а також сприяє їхній впевненості у володінні іншомовними навичками.

Науковці, які займаються дослідженням, присвяченим використанню відео матеріалів на занятті з іноземної мови доводять їхню ефективність і наполягають на використанні цього виду діяльності на заняттях [1; 2; 3; 4; 5; 6], а також наголошують, що аудіо-візуальні матеріали мають змогу покращити розуміння курсантами конкретних понять та тем, що вивчаються. Ми не можемо не погодитися з дослідником про те, що відеоматеріали на сьогоднішній день це не лише частина повсякденного дозвілля, це також

ефективний метод у вивченні іноземної мови як у аудиторному так і поза аудиторному середовищі[5;502]

Основною перевагою будь-якого відео є привернення уваги тих, хто навчається, стимулювання різних емоцій, які сприяють запам'ятовуванню переглянутого й збагаченню словникового запасу на підсвідомому рівні та дружню атмосферу в аудиторії.

Існує величезна кількість відеоматеріалів різноманітної тематики, включаючи навчальні відео, адаптовані для різних рівнів вивчення мови, а також оригінальні відео, які можуть використовуватися повністю або частково, відповідно до мети заняття. Відео професійної спрямованості, перш за все, повинні бути актуальними на момент вивчення, та в той же час цікавими для аудиторії.

Опираючись на власний досвід викладання англійської мови у ВВНЗ, потреби сучасних курсантів, аналізуючи низку досліджень у сфері використання автентичних відеоматеріалів на заняттях з іноземної мови, включаючи відео фахової спрямованості, дають змогу зробити висновок про підвищення ефективності процесу вивчення англійської мови з опорою на аудіо-візуальні джерела. Останні сприяють значному підвищенню мотивації тих, хто навчається, опануванню мовного матеріалу, розвитку та фасилітації мовних навичок, а також впевненості майбутніх фахівців у своїх мовленнєвих вміннях.

Література:

1. Brophy J. (Ed.). (2004). *Using Video in Teacher Education*. Oxford, UK: Elsevier.
2. Cakir I. (2006). The Use of Video as an Audio-Visual Material in Foreign Language Teaching Classroom. *The Turkish Online Journal of Educational Technology*. TOJET. 5 (4), 67-72.
3. Canning-Wilson, C. (2000). Practical Aspects of Using Video in the Foreign Language Classroom. *The Internet TESL Journal*. 6 (11). Retrieved from: <http://iteslj.org/Articles/Canning-Video.html>. Last accessed 20th April 2015.
4. Harmer J. *The Practice of English Language Teaching*. Person Longman. 2007. 512 с.
5. Lumturie Bajrami, Merita Ismaili. The role of video materials in EFL classrooms. *Procedia – Social and Behavioral Sciences*. 2016. Vol. 232. P. 502-506.
6. Sherman J. (2003). *Using Authentic Video in the Language Classroom*. Cambridge: Cambridge University Press.

UDC 811.11:355.231=111

Golodenko Elisaveta,
Yuvkovetska Yulia

ENGLISH LANGUAGE TRAINING OF FUTURE OFFICERS

In order for a future officer to be able to engage in a dialogue of cultures with representatives of the Armed Forces of other countries, he must have communicative foreign language competence, namely English, which will allow him to equally express his opinion, defend his own point of view, affirm or deny the opinion of others, agree or disagree with her in a particular situation. Hence the problem of professional foreign language training of future officers. That is why the formation of professional foreign language competence is relevant for a cadet of higher education. It is known that Ukrainian servicemen have been participating in peacekeeping operations since 1992. Participation in NATO-led peacekeeping missions requires not only professional physical, combat, psychological, political, but also language training. The reform of the Armed Forces of Ukraine requires changes in the system of higher education for future officers, according to which any training is based on physical training and in-depth study of a foreign language. [1]

In our opinion, the study of the language by future officers is one of the best English areas of professionalization of the Armed Forces of Ukraine. However, today it is believed that in the training of military specialists insufficient attention is paid to the humanitarian orientation of training, so an important area of military educational institutions is to strengthen the humanitarian component in teaching all disciplines, including English.

Mastering a foreign language is known to occur in language activities. According to the ideas of L. Vygotsky, language activity is a fundamental human activity and contains significant opportunities for the development of personality, consciousness, all human cognitive processes. Accordingly, it can be argued that language activities create optimal opportunities for the development of the humanistic position of cadets [2].

According to a survey of research and teaching staff involved in language training of military professionals, it can be concluded that teaching English will enrich the value-oriented worldview of future officers, develop the intellectual, emotional and activity sphere of their personality only if appropriate pedagogical conditions, for example, when organizing training with the use of qualitatively selected foreign language texts, special tasks and exercises that meet certain requirements. It is advisable to agree that the most effective will be training materials that contain not only information of professional orientation, but also the humanitarian aspect and are those that affect the activation of reflexive processes in future officers [3; 4].

Based on the fact that the use of the discipline "Foreign Language" in order to form the humanistic values of those taught must take into account the specifics of

humanities knowledge, its axiological orientation and fundamentally dialogical nature, the main tasks can be identified as follows:

- introduction of future officers in the cultural and value context of human relations in the process of language training;
- providing cadets with algorithms (models) for consideration and analysis of facts and phenomena from a humanistic point of view during training sessions;
- demonstration of the basic laws of interpersonal relations in situations of foreign language communication and multicultural interaction in the military environment from a humanistic point of view [5, с. 48].

Thus, we can confidently say that the study of English provides a number of priorities in the future activities of officers and opportunities for the formation of humanistic values of cadets. That is why educational institutions should provide the necessary foreign language training, using appropriate guidelines.

In addition, an important task of humanizing the educational process is the development of the personality of the military specialist, his abilities for interpersonal and professional communication, including foreign language.

References:

1. Маслак Л. П. Проблема професійної іншомовної підготовки майбутніх офіцерів. URL: <http://studentam.net.ua/content/view/7150/97/>
2. Выготский Л. С. Развитие высших психических функций. Москва. 1980. 480 с.
3. Гребенюк Л. В. Формування готовності майбутніх офіцерів Збройних Сил України до професійної взаємодії у міжнародних операціях з підтримання миру і безпеки: дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04. Київ. 2019. 264 с.
4. Захарчишина Ю. М. Педагогічні умови підготовки офіцерів Збройних Сил України до соціокультурної діяльності в миротворчих місіях: автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04. Житомир. 2011. 20 с.
5. Ульянова В. Г. Управление процессом формирования гуманистических ценностей курсантов военных вузов: монографія. Челябинськ. 2010. 223 с.

УДК: 351.743+355.092]:[005.336:811'243]](477)(045)

*Гончар Володимир Васильович
Національна академія Національної гвардії України
Харків, Україна*

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ РОЗВИТКУ ГОТОВНОСТІ ОФІЦЕРІВ ДО ЗДІЙСНЕННЯ МОВНОЇ ПІДГОТОВКИ

Враховуючи, що мовна підготовка особового складу Національної гвардії України (далі НГУ) – це комплекс узгоджених між собою, планомірних заходів навчального та тренувального характеру, спрямованих на вивчення особовим

складом іноземних мов в обсязі, визначеному як необхідний для виконання посадових обов'язків, служби (роботи) та навчання за кордоном, необхідність впровадження посад викладачів (інструкторів) у військових частинах НГУ вимагає детального обґрунтування як у нормативних документах, які регламентують посадові обов'язки для підбору необхідних кадрів так і у нормативних документах які регламентують вимоги до кандидатів та умови за якими кандидати будуть проходити процес перепідготовки. Паралельно з тим особливого значення набуває також і підвищення ефективності освітнього процесу, інноваційного підходу до надання освітніх послуг, підвищення якості знань здобувачів вищої освіти. Мова ведеться не лише про забезпечення необхідного рівня інфраструктури а й про своєчасне реагування на сучасні виклики до освітнього процесу: зміну освітніх програм, розробку та відкриття нових напрямків, впровадження інноваційних технологій, розробка та імплементація нових систем підготовки, швидкий підбір та перекваліфікація кадрів. Щодо останнього то потрібно визначити ряд педагогічних умов розвитку готовності офіцерів до здійснення мовної підготовки які б максимально враховують специфіку діяльності НГУ.

Аналіз наукової літератури засвідчив стійкий інтерес учених до проблематики визначення педагогічних умов готовності. Проблематиці визначення педагогічних умов розвитку готовності присвячені дослідження: В. Буренко; О. Пожидаєва; Л. Чередник; А. Кожевникової; М. Городиської; О. Шевченко, А. Мельнік; В. Урусський та багато ін.

Щодо педагогічних умов формування готовності то існують різні думки так А. Кожевникова під педагогічними умовами пропонує розуміти: «обставини освітнього процесу, які є результатом цілеспрямованого відбору, конструювання та застосування елементів змісту, методів, а також організаційних форм навчання для досягнення мети професійної підготовки майбутніх вчителів» найважливішими з яких відзначає як:

- орієнтація цілей і мотивів професійної діяльності майбутніх вчителів до здійснення суб'єкт-суб'єктного управління педагогічного процесу;
- оновлення змісту професійних знань умінь та навичок щодо сутності та організації суб'єкт-суб'єктного управління педагогічного процесу;
- створення освітнього середовища в умовах вищого навчального закладу, побудованого на засадах суб'єкт-суб'єктної взаємодії;
- наповнення практичної підготовки майбутніх вчителів теорією та практикою суб'єкт-суб'єктного управління педагогічним процесом [1].

В свою чергу О. Пожидаєва дає узагальнення поняття на підставі опрацьованих наукових робіт як «педагогічні умови» – це детермінанти, що забезпечують процес формування знань, умінь і навичок». Та вважає такі як: - формування мотивації майбутнього соціального педагога до набуття теоретичних знань та умінь консультативної діяльності;

- доповнення змісту фахових дисциплін у контексті підготовки майбутніх соціальних педагогів до консультативної діяльності;
- впровадження курсу “Теорія і практика консультування у соціально-педагогічній діяльності”;
- формування навичок і вмінь консультування під час практичних занять та професійної практики [2].

На думку Є. Маринченко педагогічні умови є «визначальні обставини, можливості та особливості реальної дійсності, від яких залежить ефективність формування готовності майбутнього педагога професійного навчання до інноваційної діяльності у сільськогосподарському виробництві, яка загалом передбачає набуття ними компетентності здійснювати в майбутньому інноваційну педагогічну діяльність» [3], а Т. Ковалькова педагогічні умови вважає: «спеціально створене педагогічне середовище, що сприяє формуванню готовності майбутнього психолога до професійної діяльності з фахівцями даної галузі та сукупність методів, прийомів навчально-виховного процесу, які забезпечують формування зазначеного виду готовності» [4].

Таким чином педагогічні умови розуміються вченими як сукупність заходів як цілеспрямованого відбору так і сприятливих факторів, методів, що забезпечують ефективну реалізацію моделі формування готовності. В свою чергу враховуючи специфіку НГУ то педагогічні умови повинні відображати ще й вимоги до індивідуальної підготовки військовослужбовців та специфіку освітнього процесу в освітніх інституціях НГУ.

Література:

1. Кожевникова А. В. Педагогічні умови готовності майбутніх вчителів до суб'єкт-суб'єктного управління педагогічним процесом. URL: <file:///E:/мовна%20підготовка/тези%20акти%20експертиз/тези%20конференція%20МВ%202021/Kozhevnikova.pdf>
2. Пожидаєва О. В. Педагогічні умови підготовки майбутніх соціальних педагогів до консультативної діяльності. URL: file:///E:/мовна%20підготовка/тези%20акти%20експертиз/тези%20конференція%20МВ%202021/Pozhidaeva_2012_3.pdf
3. Мариненко Є. Педагогічні умови формування готовності майбутнього педагога професійного навчання до інноваційної діяльності у сільськогосподарському виробництві. URL: [file:///C:/Users/Omelchenko/Downloads/808-2445-1-PB%20\(2\).pdf](file:///C:/Users/Omelchenko/Downloads/808-2445-1-PB%20(2).pdf)
4. Ковалькова Т. О. Педагогічні умови формування готовності майбутніх психологів до професійної діяльності в авіаційній галузі у процесі фахової підготовки. URL: <file:///E:/мовна%20підготовка/тези%20акти%20експертиз/тези%20конференція%20МВ%202021/Kovalkova.pdf>

*Демченко Наталія Валеріївна,
Назаренко Алла Геннадіївна
Національний університет оборони України
імені Івана Черняхівського
Київ, Україна*

РОЛЬ ЧИТАННЯ АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ У ФОРМУВАННІ СУЧАСНОГО ВІЙСЬКОВОГО ФАХІВЦЯ

Процеси інтеграції української економіки, політики, освіти, армії та інших сфер життєдіяльності країни у світове співтовариство постійно вимагають підготовки фахівців, які вільно спілкуються англійською мовою як глобальною із закордонними партнерами. Для досягнення цієї мети українські виші запроваджують сучасні методи навчання іноземної мови, зокрема комунікативний метод навчання та Загально-європейські рекомендації з вивчення іноземних мов. Основою комунікативної методики є навчання чотирьом видам мовленнєвої діяльності: слуханню, говорінню, читанню та письму (усі чотири види названі в порядку умінь, що здобуваються дитиною під час оволодіння рідною мовою). Під мовленнєвою діяльністю розуміють діяльність (поведінку) людини, тією чи іншою мірою опосередковану знаками мови.

Застосування комунікативного підходу та використання автентичних іншомовних навчальних комплексів в Національному університеті оборони України значно покращило рівень володіння іноземною мовою випускників університету. Разом з тим, фахівці університету розуміють, що знання та вміння отримані студентами під час навчального процесу часто втрачаються без належного підтримання. Одним із найдоступніший варіантів підтримання англійської мови на здобутому рівні або навіть її поглиблення може бути читання. В цій роботі проаналізуємо таке питання чи дійсно вміння читати англійською мовою є обов'язковим у сучасному світі та являється ключовим для підтримання володіння мовою на отриманому рівні.

Роздумуючи над природою читання, ми розуміємо, що людина не народжується із вмінням читати, вона набуває його в процесі навчання [1, с. 15]. Більшість навіть не задумується у зрілому віці, що був час коли вони не вмели читати. Це вміння сприймається як базове та загальне для дорослих. У 2007 році організація ЮНЕСКО опублікувала цікаві факти з вміння читання серед читаючого населення планети. Близько 80% відсотків можуть читати до певної міри, а саме певний відсоток тільки базові речі книги, газети, рекламу тощо для задоволення базових потреб. Деякий відсоток може читати на вищому рівні розуміння вивчаючи поняття, концепції з текстів, синтезуючи нову

інформацію з різних джерел, застосовуючи критичне мислення до інформації, інтерпретуючи тексти відповідно їхнього рівня розуміння та когнітивного сприйняття [2].

У 21 сторіччі важливо розуміти, що багато людей читають більше ніж на одній мові. Більшість із них навчилися читати другою та третьою мовою по різним причинам: для спілкування в багатонаціональних спільнотах, міграційні процеси, глобалізація, кращі можливості освіти тощо. Ці люди навчилися читати другою іноземною мовою в більшості випадків не так як рідною мовою в дитинстві, а зовсім при інших обставинах.

У сучасному суспільстві людина читає цілий день, тому що вона оточена надрукованою та опублікованою (електронною) інформацією з усіх сторін. Дуже часто сучасна людина може навіть не помічати, що і скільки вона читає, починаючи з етикеток у магазинах та закінчуючи переглядом інстаграму, тощо.

У більш формальних обставинах, таких як навчання або робота ми маємо справу з читанням, яке має на меті навчання або виконання певної роботи. Це читання потребує часто синтезувати, інтерпретувати, оцінювати або відбирати інформацію з текстів. Більш того, ми часто зустрічаємося з конкуруючою або суперечливою інформацією. Саме тому навчання взаємодіяти з різними джерелами інформації та критично мислити та аналізувати це навчальна мета багатьох навчальних закладів.

Отже, сучасна людина у сучасному суспільстві повинна бути хорошим читачем для досягнення успіху. Звичайно гарні навички читання не завжди гарантують досягнення успіху, але без них у будь якому разі важче, особливо у наш електронно та інформаційно розвинутий час з неймовірно великою кількістю інформації.

Великий відсоток людей у сучасному світі навчаються читати іноземною мовою для можливості навчатися або працювати. Рівень очікування щодо вміння функціонувати у сучасному інформаційно-цифровому середовищі від сучасної людини вищий ніж раніше. І цей рівень буде тільки підвищуватися, оскільки сучасна людина хоче бути активним та успішним учасником соціуму.

Становлення англійської мови як глобальної має великий вплив на освітні процеси у світі та вимоги щодо читання англійською як другою іноземною. В багатьох країнах світу освітні установи вимагають від студентів вивчення англійської мови для доступу до інформації, можливості навчатися та працювати. Добре це чи погано, але ця ситуація відображає реальність початку 21 сторіччя [3, с. 314]. Майбутні можливості сучасної людини для досягнення успіху та процвітання дуже тісно переплетені з умінням читати, саме тому важливою складовою освітнього процесу та вивчення англійської мови має бути навчання читання англійською мовою. Саме це вміння стане запорукою володіння англійською мовою на високих рівнях. Задля досягнення цієї мети викладачі в Національному університеті оборони України приділяють процесу

читання вагому роль як під час занять в аудиторії так і за її межами.

Література:

1. Wolf M. Proust and the squid: The story and science of the reading brain. New York, 2007. 327 p.
2. UNESCO, Institute for Statistics. Regional adult illiteracy rates and population by gender. 2007. URL: <http://stats.uis.unesco.org/unesco/TableViewer/>
3. Crystal D. The Cambridge encyclopedia of language (2nd ed.). New York. 1997. 540 p.

UDC 8. 81

*Duma Anastasiia,
Halenko Yuliia
Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs
Dnipro, Ukraine*

FORMATION OF A HIGH LEVEL OF FOREIGN LANGUAGE TRAINING OF CADETS UNDER CONDITIONS OF IMPROVEMENT ORGANIZATIONAL-PEDAGOGICAL AND METHODOLOGICAL METHODS

Today, domestic pedagogical science supporting the innovative educational paradigm seeks to overcome the existing imbalance between necessary and actual level of professional education for successful integration into the European educational space. On the other hand, the problem of foreign language training of future police officers is actualized by geopolitical, socio-economic, technical and organizational changes that have taken place in the domestic industry. Therefore, graduates of higher educational institutions must meet new requirements in terms of their professional activity. Foreign language training of cadets can make a real contribution to solving the urgent task of forming a high level of foreign language communicative competence (ICC) of future police officers taking into account Ukraine's accession to the NATO and the European Union, provided that its organizational, pedagogical and methodological support is improved.

The analysis of literature sources gives grounds to state the following: essence of the learning process in higher educational institutions shall be purposeful and systematically organized to provide cadets with knowledge, skills and abilities with conscious and active participation in this process. The learning process in the Ministry of Internal Affairs (MIA) system institutions is marked with the logic of implementation, which is apparent in the joint activities of teachers and cadets: all levels of interaction are determined by previous joint work and meet the requirements for the main goal – to achieve higher levels of professionalism.

The logic of the learning process requires from a teacher to constantly apply a

creative approach, taking into account all factors and circumstances that may affect the process of mastering cadets' knowledge, skills and abilities to form appropriate competencies. In the second half of XX century, the problem of the competence approach in training specialists of different fields has become acute. According to some scholars, it is the competence approach that underlies the proper teaching of foreign languages at higher educational institutions.

Research distinguishes the so-called "key competencies", which are essential in the process of teaching foreign languages in educational institutions:

1) competence in the field of independent cognitive activity, which is based on the acquisition of methods of acquiring knowledge from various sources;

2) competence in communicative activity (ability to perform productive communication, cooperation, tolerance, search for semantic compromises, ability to use different means of communication (both verbal and non-verbal), technical tools and multimedia, etc.);

3) competence in the field of public activities (fulfilling the role of a citizen, voter, consumer, producer of various goods, etc.);

4) competence in the field of social and labor activities (ability to analyze the situation on the labor market, assess their own professional opportunities, navigate the norms and ethics of labor relations).

Experience shows that the process of training police specialists in terms of higher education should be based on the concept of "professional education", focused on the formation of cadets' professional competence and attitudes.

There are the following types of competences:

a) conceptual or scientific (understanding the theoretical foundations of the profession);

b) instrumental (possession of basic professional skills and abilities);

c) integrative (ability to combine theory and practice).

Nowadays, teaching a foreign language at a higher educational institution is an integral and extremely important component of professional training, since knowledge of a foreign language is one of the education indicators. The ultimate goal of this discipline covers the formation of cadets' readiness and ability for intercultural communication, practical mastery of ICC, i.e. "the ability to compare language tools with specific goals, situations, conditions and objectives of communication" [1, p. 28]. The specificity of the communicative orientation of a foreign language course is a combination of professional, business and socio-cultural orientation of communication.

One of the important goals of teaching a foreign language, including in higher educational institutions, is the formation of the ICC, as it has been already emphasized. Assessment of its level depends on the development of adequate tools, methods and technologies. The appropriate level of the ICC gives cadets the opportunity to be effective in communication and cooperate with their partners in all

spheres. From this point of view, a foreign language is not only an academic discipline, but also a means of expanding cooperation, achieving mutual understanding and enriching the culture of an individual. Thus, the ICC is an important component of the professional competence of a modern military and police specialists.

The essence of future police officers' foreign language communicative competence is revealed in a certain level of knowledge of a foreign language, speech, socio-cultural and professional knowledge, skills and abilities, which allow varying speech behavior depending on the functional factor of communication in a foreign language.

Creating motives and conditions, in which cadets can show cognitive activity and feel the desire to apply the acquired knowledge and formed speaking skills, is a kind of prerequisite for the disclosure of their creative abilities. It is advisable to use informative and cognitive material focused on the development of personal activity in the classroom [2, p. 22].

Thus, the effectiveness of the pedagogical process in higher education as a system and the quality of cadets training largely depend on the level of teachers' and cadets' awareness of training, education, psychological training and personal development of future police officers. Moreover, the pedagogical process at MIA higher educational institutions is a purposeful, specially organized system of educational and upbringing activities of the teaching staff, management and public organizations aimed at training qualified specialists.

References:

1. Кухта І. В. Іншомовна компетентність у контексті формування комунікативної культури студентів у процесі вивчення іноземної мови. *Вісник Вінницького політехнічного інституту*. 2008. № 4. С. 27 – 33.
2. Родигіна І. В. Компетентісно-орієнтований підхід до навчання. Харків. 2006. 96 с.

УДК 378.311

*Єршова Валерія Олегівна
Національна академія Національної гвардії України
Харків, Україна*

ДИДАКТИЧНА ТЕХНОЛОГІЯ ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ НГУ: ПІДХОДИ, СУТНІСТЬ, ПРОЕКТУВАННЯ

Сьогодні участь України у міжнародних миротворчих операціях (ММО) здійснюється шляхом надання миротворчого контингенту, миротворчого персоналу, матеріально-технічних ресурсів і послуг у розпорядження

відповідних органів ООН [1, с.12]. Військовослужбовці Національної гвардії України (НГУ) також залучаються до виконання гуманітарних, поліцейських, миротворчих, адміністративних, технічних та інших неспецифічних для військових організацій функцій під егідою ООН.

Сьогодні серед основних вимог до офіцерів НГУ під час виконання міжнародних миротворчих операцій визначено такі, як високий рівень спеціальної фахової підготовленості до виконання завдань ММО, готовність до ефективної комунікації та взаємодії з підлеглими та іноземними партнерами у складі миротворчих контингентів тощо.

У зв'язку з цим особливо гострим є завдання підвищення рівня іншомовної компетентності майбутніх офіцерів НГУ, які незабаром будуть відповідати за навчання та виховання підлеглих, їх професійну та психологічну підготовку; будуть управляти діями особового складу в різних умовах обстановки у складі миротворчих контингентів, взаємодіяти з іноземними партнерами тощо.

Дослідження проблеми формування іншомовної компетентності майбутніх офіцерів НГУ у ВВНЗ щодо виконання завдань міжнародних миротворчих операцій дозволило сформулювати наступні протиріччя в процесі їх підготовки: між вимогами до професійної діяльності офіцерів НГУ і наявним рівнем сформованості іншомовних знань і умінь курсантів; між соціальними явищами іншомовного середовища ММО та недосконалістю дидактичних технологій підготовки курсантів до них; між зростанням вимог до іншомовної компетентності майбутніх офіцерів НГУ і недостатнім рівнем педагогічної майстерності викладачів з іншомовних дисциплін у ВВНЗ тощо.

Насьогодні в Україні проведено психологічні дослідження чинників та умов проведення ММО (Т. Паронянц – виникнення та проявлення посттравматичних стресових розладів у працівників органів внутрішніх справ в умовах виконання миротворчої місії ООН, Н. Агаєв – психологічні чинники адаптації військовослужбовців миротворчого контингенту до діяльності в особливих умовах,), історичні дослідження ММО (І. Козинець – участь ЗС України в миротворчій діяльності (1992-2006 рр.), П. Кушнір – історія миротворчої діяльності на Близькому Сході в 1945-2000 роках), політологічні дослідження (С. Акулов – сили та засоби в ММО), педагогічні (Л. Галуза), правові (С. Білоцький, І. Коропатнік), управлінські (О. Мельник), військові (О. Гуржій, А. Лега та ін.) аспекти ММО.

Аналіз наукових праць засвідчив, що поняття «педагогічна технологія» може бути представлене трьома аспектами, науковим: педагогічні технології – частина педагогічної науки, вивчає і розробляє цілі, зміст і методи навчання та проектує педагогічні процеси; процесуально-описовим: опис (алгоритм) процесу, сукупність цілей, змісту, методів і засобів для досягнення запланованих результатів навчання; процесуально-дієвим: здійснення технологічного процесу, функціонування всіх особистісних, інструментальних і

методологічних педагогічних засобів [2, с. 275].

На думку Г. Селевка, в основі технологій освіти і виховання лежить ідея повної керованості навчально-виховного процесу, проектування та відтворюваність навчальних і виховних циклів [3, с. 268]. Нами враховано, що технологія навчання іноземним мовам – дидактична технологія, розробляється під конкретний педагогічний задум, в основі якого лежить певна ідея автора. Отже, технологічний ланцюжок педагогічних дій, операцій і комунікацій повинен вибудовуватися відповідно до цільових настанов, мати форму конкретного очікуваного результату. Органічною частиною такої технології є діагностичні процедури, що містять критерії, показники та інструментарій вимірювання результатів діяльності [4, с.59].

Специфічні риси нашої дидактичної технології такі: розробка діагностично поставлених цілей навчання і виховання; орієнтація всіх процедур на гарантовані досягнення поставлених цілей; оперативний зворотний зв'язок, оцінка поточних і підсумкових результатів; відтворюваність педагогічних процедур тощо.

Головна мета розроблюваної нами дидактичної технології – це досягнення високого рівня іншомовної компетентності майбутніх офіцерів НГУ щодо виконання на високому рівні якості завдань міжнародних миротворчих операцій.

Під час проектування такої технології ми спиралися на системний, компетентнісний, суб'єктно-діяльнісний, проблемний та професійно-орієнтований підходи у підготовці майбутніх офіцерів НГУ. При цьому аналіз наукових праць дозволив сформулювати дидактичну технологію як сукупність найбільш доцільних навчальних способів, прийомів, форм підготовки, принципів і правил їх застосування, конкретних технологічних дій щодо досягнення поставленої мети – формування високого рівня іншомовної компетентності майбутніх офіцерів НГУ.

До змістових елементів розроблюваної дидактичної технології нами віднесено: таксономію завдань згідно блоків змістових модулів дисциплін, характеристику об'єкта проектування, педагогічні умови проведення знять, етапи навчально-виховного процесу, форми проекту навчально-виховного процесу (програма підготовки, де відображено зміст, форми, порядок діяльності), систему навчальних методів, методи та засоби взаємодії курсантів та педагогів, засобів навчання, критерії продуктивності розробленої технології тощо.

Основними етапами технології визначено організаційний, мотиваційний, технологічно-комунікативний, проблемно-професійний та результативно-корегувальний. Кожен з етапів має свій опис та змістову та процесуальну характеристику. На основі дисциплін циклу іноземних мов проведено часткову експериментальну перевірку розробленої технології у Національній академії

Національної гвардії України з курсантами 3 курсу. Кількісні та якісні показники ЕГ засвідчили перевагу розробленої педагогічної технології над традиційною системою навчально-виховного процесу у НАНГУ.

Література:

1. Миротворча та антитерористична діяльність Збройних Сил України: [темат. зб. / ред. С. О. Кириченко]. Київ. 2017. 207 с.

2. Серветник Р. М. Моделювання підготовки військових фахівців як важлива проблема оптимального входження системи військової освіти у Болонський процес. *Військова освіта*. 2008. Вип.8. С. 274-283.

3. Савицька А. П. Модель формування готовності майбутніх військових пілотів до міжнародних миротворчих операцій. *Збірник наукових праць Національної академії Державної прикордонної служби України, серія: педагогічні науки (друге видання)*. Хмельницький. 2018. №1. С.267-277.

4. Хацановський В. С. Підготовка персоналу миротворчих контингентів Збройних Сил України як педагогічна проблема. *Військова освіта*. 2010. Вип. 2. С. 58-66.

UDC: 378.147: 81'25-051

*Kozlov Daniil,
Dekusar Anna
Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs
Dnipro, Ukraine*

LANGUAGE COMMUNICATIVE COMPETENCE OF FUTURE OFFICERS

Today, domestic pedagogical science, supporting the innovative educational paradigm, seeks to overcome the existing imbalance between the necessary and actual level of vocational education in order to successfully integrate into the European educational space. On the other hand, the problem of foreign language training of future officers is actualized by geopolitical, socio-economic, technical and organizational changes that have taken place in the domestic military sector. Therefore, graduates of higher military educational institutions must meet the new requirements for the professional activities of officers. Foreign language training of cadets, provided that its organizational, pedagogical and methodological support is improved, can make a real contribution to solving the urgent task of forming a high level of foreign language communicative competence (LCC) of future officers, taking into account Ukraine's accession to NATO and the European Union.

The analysis of literature sources gives grounds to state: the essence of the learning process in higher education is that it is a purposeful, systematically organized process of providing cadets with knowledge, skills and abilities with

conscious and active participation of all participants in this process. The learning process in higher education is marked by the logic of implementation, which is apparent in the joint activities of teachers and cadets: all levels of interaction are determined by previous joint work and meet the requirements for the main goal - to achieve higher levels of professionalism in military affairs.

The logic of the learning process requires from the teacher a constant creative approach, taking into account all the factors and circumstances that may affect the process of mastering the cadets' knowledge, skills and abilities to form appropriate competencies. In the second half of the twentieth century, the problem of the competence approach in training specialists of different professions has become acute. In our opinion, it is the competence approach that underlies the proper teaching of foreign languages in higher education.

Research distinguishes the so-called "key competencies", which are essential in the process of teaching foreign languages in higher education: 1) competence in the field of independent cognitive activity, which is based on learning ways to acquire knowledge from various sources of information; 2) competence in communicative activity (ability to productive communication, cooperation, tolerance, search for semantic compromises, ability to use different means of communication - verbal and nonverbal, technical and multimedia, etc.); 3) competence in the field of public activities (fulfilling the role of a citizen, voter, consumer, producer of various goods, etc.); 4) competence in the field of social and labor activities (ability to analyze the situation on the labor market, assess their own professional opportunities, navigate the norms and ethics of labor relations); 5) competence in the household sphere (ability to take care of health, perform family and household duties, etc.); 6) competence in the field of cultural and leisure activities (choice of ways and means of using free time, cultural and spiritual enrichment of the individual).

Experience shows that the process of training military specialists with higher education should be based on the concept of "professional education", focused on the formation of cadets' professional competence and professional attitudes. There are the following types of competence: a) conceptual or scientific (understanding the theoretical foundations of the profession); b) instrumental (possession of basic professional skills and abilities); c) integrative (ability to combine theory and practice); d) contextual (understanding of the social, economic and cultural environment in which the practice takes place); e) adaptive (ability to anticipate important changes for the profession and the ability to adequately respond to them); f) competence in interpersonal communication (ability to effectively use written, oral and technical means of communication).

Today, teaching a foreign language in higher education is an integral and extremely important component of the training of a military specialist. After all, knowledge of a foreign language is one of the indicators of education of modern man [3, p. 112]. The ultimate goal of this discipline covers the formation of cadets'

readiness and ability for intercultural communication, practical mastery of LCC, i.e. "the ability to compare language tools with specific goals, situations, conditions and objectives of speech communication" [1, p. 28]. The specificity of the communicative orientation of the foreign language course is a combination of professional, business and socio-cultural orientation of foreign language communication.

One of the important goals of teaching a foreign language, including in higher education, is, as already emphasized, the formation of the LCC. Assessment of its level depends on the development of adequate tools, methods and technologies. Possession of the appropriate LCC level gives a cadet the opportunity to be a participant in effective communication, and thus - to cooperate with partners in all spheres of life. From this point of view, a foreign language is not only an academic discipline, but also a means of expanding cooperation, achieving mutual understanding and enriching the culture of the individual. Thus, LCC is an important component of the professional competence of a modern military specialist.

Communicative competence is characterized not only by the individual psychological characteristics inherent in a particular specialist, but also by the context of his professional and social environment. The outlined professional quality of the personality is distinguished by three core features: 1) practical possession of an individual stock of verbal and nonverbal means for actualization of informational, expressive and pragmatic functions of professional communication; 2) the ability to vary the means of communication and communication processes in connection with the dynamics of the situation of professional communication; 3) the ability to construct speech acts in accordance with language and speech norms.

Thus, under the foreign language communicative competence of the future officer we understand a complex, integral personal education, which enables his ability to communicate in the process of foreign language professionally oriented communication, as well as to create and manage discourses on military-professional topics. , multifunctional and mobile.

The essence of the future officer's foreign language communicative competence is revealed in a certain level of knowledge of a foreign language, speech, sociocultural and military-professional knowledge, skills and abilities that allow to vary speech behavior depending on the functional factor of foreign language communication.

Thus, foreign language communicative competence covers primarily linguistic, speech and socio-cultural competences, which constitute its structural structure.

Linguistic or linguistic component involves knowledge of the structure of language, adequate use of language units in speech, the ability to compare them with national and cultural semantics, ie allows the possession of linguistic means, processes of text creation and recognition. In turn, the speech component is the knowledge of the rules of speech behavior, their application in the relevant situation, as well as the ability to understand and create speech utterances.

Regarding the socio-cultural component, it is worth noting the following. The primary here is the knowledge of social and cultural life of society, which involves the study of not only native but also foreign culture. Hence the ability to recognize and analyze the situation in a foreign language, evaluate it, find ways to solve communicative problems and achieve the ultimate goal.

A foreign language, unlike other subjects, embodies both the purpose and the means of learning. Speech orientation is realized through communication, communication. A remarkable detail: first of all, a foreign language teacher must have a high level of communicative competence, because pedagogical activity uses the means and methods that are characteristic of communication, and therefore it is built according to the laws of communication.

Situation plays an important role in conducting foreign language classes at universities with an emphasis on their practical orientation, as cadets have a desire to speak on a specific topic only in a real or reproduced communicative situation. In this sense, it is important for the teacher to use appropriate forms, methods and tools for the development of creative abilities of cadets. The pedagogical practice of teaching a foreign language at the Military Institute of Telecommunications and Informatization of the National Technical University of Ukraine "Kyiv Polytechnic Institute" shows that quality results in working with junior cadets give incentives for creative search, business games, group methods of problem solving (interaction). Instead, it is advisable to use free creative discussions, as well as organizational and active games in classes with senior cadets. These types of educational work motivate cadets' desire for creativity, and thus - for self-expression and self-affirmation. All this contributes to improving the quality of mastering the content of the discipline and the development of creative abilities of future officers.

Creating motives and conditions in which cadets can show cognitive activity and feel the desire to really use the acquired knowledge and formed speech skills - a kind of prerequisite for the disclosure of their creative abilities. To do this, it is advisable to use informative and cognitive material in the classroom, which is focused on the development of personal activity [2, p. 22]. It is worth emphasizing the following fact: a foreign language as a subject makes a significant contribution to the culture of intellectual work of cadets, taking into account the potential of specific learning skills such as the ability to use bilingual linguistic dictionaries, grammar guides, memos. All this teaches cadets independent work, creates a basis for the development of the need for linguistic self-education.

Thus, the effectiveness of the pedagogical process in higher military education as a system and the quality of training of its graduates largely depend on the level of awareness of teachers and cadets of training, education, psychological training and personal development of future officers. After all, the pedagogical process in higher education is a purposeful, specially organized system of teaching and educational activities of the teaching staff, the management of the educational institution and

public organizations, aimed at training qualified military specialists.

References:

1. Kukhta I. V. Foreign language competence in the context of formation of communicative culture of students in the process of learning a foreign language. *Visnyk of Vinnytsia Polytechnic Institute*. 2008. № 4. P. 27 - 33.

2. Rodygina I. V. Competence-oriented approach to learning. Kharkiv. 2006. 96 p.

3. Schmidt Y.O. The place of foreign language communicative competence in the system of training military specialists. *Bulletin of the Chernihiv National Pedagogical University named after Taras Shevchenko*. Chernihiv. 2011. Issue. 90. P. 112 - 116.

UDC 37.01

*Kravchik Kateryna,
Oliinyk Olha
Dnipropetrovsk state University of Internal Affairs
Dnipro, Ukraine*

MOTIVATION OF HIGHER EDUCATION STUDENTS IN LEARNING A FOREIGN LANGUAGE FOR PROFESSIONAL PURPOSES

Knowledge of a foreign language today is an integral indicator of professional competence of today specialist of any profile. The desire for practical possession languages is increasing, as educational migration has increased, the scale of professional mobility, mass tourism has developed. But during the study period, students usually have no motivation to study languages, and the possible prospects for its use in future professional activities are currently unclear to them.

Analysis of the conditions for increasing motivation shows that it is necessary to stimulate the desire of higher education students to perform a certain task to achieve a specific goal. At the same time the main condition there should be the development of a positive attitude to foreign language training and the formation of special professionally significant qualities [1]. Level motivation may be due to the presence in the learning process and in the student's activities the following factors:

- clarity of purpose;
- professional orientation;
- communications;
- gaming activities;
- effectiveness [3].

The effectiveness of teaching a foreign language to non-speaking students specialties is achieved through the use of various forms and ways of problem-based learning, the introduction of systemic organization individually-differentiated

communication, in which simultaneously variations of the maintenance and dosage of degree of complexity of educational are provided tasks [2].

Particular importance is attached to the formation of lexical skills, as the priority is the task of forming and expanding the vocabulary of business and conversational orientation. Much attention is paid to work with terminology, because without knowledge of terms communication in a foreign language and the solution of any professional and household issues will simply be impossible.

Comprehensive learning objectives foreign language as a means of communication for students of non-language specialties contribute to learning proper communication: formal-business, professional, informal-business, everyday [2, 12]. According to the classical scheme of teaching a foreign language to non-speakers specialties of higher education institutions was more focused on reading, translation and understanding of specialized, professional texts, as well as study of scientific style.

The focus should now be on development speech skills on professionally-oriented topics and the introduction of scientific discussions, as working on them also contributes to the development of skills, abilities and knowledge [1].

Thus, all the above features of teaching a foreign language students of non-language specialties must take into account the teacher under time of realization of the professional activity.

Language in the modern world serves not only as a tool of communication, but also a means of cognition. In higher education, a foreign language is first and foremost an organic and compulsory component of professional training future professionals.

Cadets must be taught English include a set of practical, general, developmental, professional and educational components. In our opinion, one of the most effective ways to increase the motivation to learn English language is the creation of conditions in which cadets could apply their knowledge of a foreign language in practice so that they are focused on specific applications. The teacher must take into account interests of cadets and to select means and forms for their satisfaction language needs within their future professional activities [3].

Language learning in a non-language university can be effective if it is has a professional orientation. The practice of carrying out any activity, learning a foreign language in particular, shows that it is possible on based on the creation of motivation as a desire to perform a task.

Therefore, we consider promising further study of all factors and conditions that contribute to the creation of sustainable motivation for cadets to learn a foreign language in connection with the specialties of law enforcement activities.

References:

1. Gordienko N. M. Features of teaching a foreign language in non-language universities. *Modern trends in teaching a foreign language for professional purposes*

in higher education: Materials XII International. scientific-practical conf. (May 4, 2016). Kyiv. 2016. P. 40–42.

2. Gritchenko I. A. The relevance of learning a foreign language by students of non-language specialties in higher education. *Pedagogical sciences: theory, history, innovative technologies*. 2015. №7. P. 10–16.

3. Gardner R. C. Correlation, causation, motivation and second language acquisition. *Canadian Psychology*. 2000. V. 41. P. 1–24.

УДК 378.147:81'243:355.237

*Лагодинський Олександр Сергійович
Воєнно-дипломатична академія імені Євгенія Березняка
Київ, Україна*

ВІЙСЬКОВА ЛІНГВОДИДАКТИКА У МІЖДИСЦИПЛІНАРНІЙ СИСТЕМІ ЗНАНЬ

В останні десятиліття володіння іноземною мовою персоналом сектору безпеки і оборони та правоохоронних органів держави стало необхідністю. Це зумовлено прагненням України до входження в євроатлантичний простір.

Забезпечити належний рівень володіння іноземною мовою може добре налагоджена та науково-обґрунтована система іншомовної підготовки, яку здійснюють науково-педагогічні працівники вищих військових навчальних закладів та закладів вищої освіти зі специфічними умовами навчання. В основі підготовки науково-педагогічних працівників лежить наука – військова лінгводидактика, яка визначена нами як “теорія і практика іншомовної підготовки персоналу сектору безпеки і оборони та правоохоронних органів держави” [1, с. 75]. Виділення її як окремої галузі знань зумовлено специфікою професійного іншомовного спілкування персоналу сектору безпеки і оборони та правоохоронних органів держави не лише у стандартних, але й психологічно напружених (часто екстремальних) умовах іншомовного середовища.

Існує необхідність розглянути функціонування військової лінгводидактики у взаємодії з іншими науками.

Так, військова лінгводидактика функціонує в полі різних наук, таких як педагогіка, психологія, філологія, лінгвокраїнознавство, соціологія тощо. Вона не просто взаємодіє з ними, а існує в межах їх явищ, законів і закономірностей.

Реалізація іншомовної підготовки відбувається у межах педагогічної науки, а саме теорії навчання – часткової дидактики. Отже, всі явища, закони і закономірності, які використовуються у військовій лінгводидактиці, пов’язані з викладанням, учінням, освітою, вихованням, засвоєнням, розвитком, формуванням, є педагогічними, а саме загальнодидактичними. Проте як елемент методики іншомовної підготовки застосовуються й поняття, характерні

для цієї галузі педагогіки. Погоджуємося з С. Ю. Ніколаєвою, що “механічне перенесення даних педагогіки на процес навчання іноземної мови не може вважатися правомірним. Мета навчання іноземних мов відрізняється від цілей навчання інших дисциплін: перше місце посідає не накопичення знань, а оволодіння іншомовною мовленнєвою діяльністю” [2, с. 35].

Базисною для військової лінгводидактики є також психологія як наука, що розкриває закономірності розвитку і формування психічної діяльності живих істот. Саме психологія дає основи щодо індивідуально-психологічних особливостей суб'єктів освітнього процесу, які треба враховувати в ході іншомовної підготовки; характеру формування і розвитку іншомовних мовленнєвих навичок, умінь і здатностей; мотивів оволодіння мовою, видів і ролі пам'яті тощо. Організації навчання іншомовної мовленнєвої діяльності сприяє зв'язок військової лінгводидактики з психолінгвістикою, яка вивчає процеси сприйняття, формування і породження мовлення в їх співвідношенні із системою мови. Велике значення має врахування у ході іншомовної підготовки персоналу сектору безпеки і оборони та правоохоронних органів держави психологічних особливостей діяльності суб'єктів іншомовної підготовки у складних (екстремальних) умовах іншомовного середовища.

Військова лінгводидактика не може бути ефективною без її функціонування в межах філології (лінгвістики), оскільки об'єктом підготовки є мова. Лінгвістичний зміст іншомовної підготовки реалізується в навчанні аспектів іноземної мови (фонетики, лексики, граматики, графіки, орфографії, стилістики), моделях речення, структурах (діалог, монолог, полілог) і жанрах мовлення, які входять до складу його функціональних стилів. Услід за А. М. Щукіним вважаємо, що основними лінгвістичними положеннями для військової лінгводидактики є розмежування понять мова – мовлення; використання моделей речення як одиниці навчання; використання лінгвістичного вчення про мовні контакти, а також лінгвістика тексту [3, с. 29 – 33].

Військова лінгводидактика також ґрунтується на знаннях соціології як науки про суспільство. Це пояснюється тим, що розвиток мови і мотиви її вивчення багато в чому визначаються економічним та соціальним розвитком суспільства. Проте дані соціології використовуються у військовій лінгводидактиці опосередковано, зокрема через нові галузі знань, які виникли на базі соціології та лінгвістики – соціолінгвістики, соціології і психології – соціальної психології. Так, у ході іншомовної підготовки роль цих наук є важливою у формуванні лінгвосоціокультурної компетентності майбутніх фахівців, тобто готовності і здатності здійснювати іншомовне мовлення.

Не менш важливою базовою наукою для військової лінгводидактики є лінгвокраїнознавство. Саме через нього здійснюється вивчення іноземної мови у тісній взаємодії з культурою народів іноземних країн. Лінгвокраїнознавча

складова іншомовної підготовки персоналу сектору безпеки і оборони та правоохоронних органів держави реалізується в таких двох напрямках: лінгвістичному та методичному. Лінгвістичний аспект полягає в аналізі одиниць іноземної мови з метою виявлення національно-культурного змісту, що включає в себе вивчення безеквівалентної лексики, невербальних засобів спілкування (міміки, жестів, пантоміміки), мовної афористики і фразеології, які розглядаються з погляду відображення в них культури, соціальних і етнопсихологічних особливостей населення, стандартів мовленнєвої поведінки, типів і видів національного та регіонального мовлення тощо. Методичний аспект полягає в урахуванні під час розроблення методики іншомовної підготовки особливостей навчання специфічних для іноземної мови одиниць.

Таким чином, військова лінгводидактика як наука активно використовує знання різних наук, що робить її високоєфективною, багатофункціональною та відносно стійкою системою.

Література:

1. Лагодинський О. С. Військова лінгводидактика як наука. *Вісник Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка*. 2018. Вип. 38. С. 73-80.

2. Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах: підручник для студентів ВНЗ / За заг. ред. С. Ю. Ніколаєвої. Київ. 2002. 328 с.

3. Щукин А. Н. Обучение иностранным языкам. Теория и практика: учебное пособие. Москва. 2007. 480 с.

UDC 378: 371.335

*Novik Nikita,
Volik Olena
Donetsk State University of Internal Affairs
Mariupol, Ukraine*

FOREIGN LANGUAGE TRAINING OF FUTURE LAW ENFORCEMENT OFFICERS

Today, the process of active international integration affects the sphere of human activity. Accordingly, the requirements for a modern specialist increase. A modern law enforcement officer must constantly keep up with the changes taking place in his professional sphere, to increase his knowledge and to grow as a specialist.

In the training of specialists, teachers face with common problems of foreign language training and teaching of humanities in non-language educational organizations. A significant number of military training and research centers, academies, their branches, institutes are educational organizations of higher education, team, technical orientation, in which the first priority is given to

professional training, development of information and technical competence of specialists. Humanities at the same time contribute to the formation of a holistic personality, the development of worldview, morality, moral foundations [1, p. 124]. The problem of inconsistency of information and technological progress and spiritual development of society is reflected in the educational environment.

The conditions for successful foreign language learning are control over the implementation of all actions that are part of the activity, attention to all internal and external mechanisms of its implementation, improving the operational aspect, in-depth analysis of motivational factors, each activity characterized by complex interaction of motives, goals, needs, interests of future officers and incentives that motivate them. The motivational resources of educational activities include:

- 1) Rejection of unified training models that ignore the personal characteristics of the future officer;
- 2) Flexibility in the construction of the educational process, the variability of its components due to the nature of the motivational sphere of the subject of study;
- 3) Compliance of the semantic side of the process with the motivational orientations of university cadets;
- 4) Motivational support of the educational process;
- 5) Adaptation of specific educational activities to a particular subject; creating a mode of activity adequate to the motivational subtext of learning [2, p. 256].

In modern pedagogical science there is an opinion that the establishment of links between different disciplines is of particular importance for improving the efficiency of knowledge acquisition, as well as for the overall intellectual development of the student [3, p. 206].

Interdisciplinary connections are expressions of the actual connections established in the learning process (or in the cadet's mind) between different disciplines. These connections play an important role in improving the practical and scientific-theoretical training of future border guards, an essential feature of which is their mastery of the generalized nature of cognitive activity.

The realization of interdisciplinary links is inextricably linked with the overall motivation of educational activities in foreign language classes. Teaching a foreign language is simply impossible without the use of interdisciplinary links and the opportunities they open up, because the very essence of teaching a foreign language in a professional field is to study the main topics of special subjects in a foreign language. This greatly facilitates the motivation to learn both in the discipline and in general. And even more, in this case, greatly stimulates the educational process in the discipline, brings to the classroom an incredible emotional revival, genuine interest, interest, encouragement and, consequently, the quality of learning increases dramatically, and improves learning outcomes. The application of interdisciplinary knowledge of literature and history cannot be avoided in foreign language classes.

In the training of law enforcement professionally oriented measurement is

primarily implemented on the basis of thematic and situational organization of educational material. Thus, topics of professional communication include acquaintance with the peculiarities of law enforcement in different countries (structure, tasks, functions), types of illegal behavior, types of crimes and offenses, work of police departments, crime investigation, types and types of punishments and penalties, organized crime, justice, international cooperation in the legal field, etc.

It is important to attract new technological resources (Internet, distance learning programs). All higher education institutions need modern equipped resource centers and centers of individualized education, libraries need adequate provision. Extracurricular activities should be developed both to motivate students and to improve the quality of foreign language learning in higher education institutions: round tables and seminars on both the specifics of students' professional activities and the culture of the people whose language is studied, books and musical presentations, film screenings with further discussion, organization of foreign language clubs, lectures, foreign language fairs, etc. We should strive to involve students in the organization of such activities and stimulate their ambitions to master foreign languages [4, p. 81].

Thus, professionally oriented communication in a foreign language is an integral part of professional activities of future police officers. For the effective formation of professional foreign language communicative competence of future officers, it is necessary to carefully determine the amount of lexical and grammatical material, as well as to use a variety of modern methods of teaching a foreign language in a professional direction.

References:

1. Волобуєва О. Ф. Психологічні засади розвитку іншомовних здібностей майбутнього військового професіонала: дис. ... д-ра психол. наук : 19.00.07 / Нац. акад. Держ. прикорд. служби України ім. Б. Хмельницького. Хмельницький. 2010. 465 с.

2. Левченко Т. І. Розвиток освіти та особистості в різних педагогічних системах. Вінниця. 2002. 512 с.

3. Євтушенко Н. І. Інтеграція іноземних мов за професійним спрямуванням із дисциплінами гуманітарного циклу. *Педагогіка вищої та середньої школи*. Вип. 38. 2013. С. 205–208.

4. Кузнецова О. Ю. Модернізація іншомовної фаховоорієнтованої підготовки у вищій освіті. *Іншомовна підготовка працівників ОВС та фахівців із права, наук.-теорет. конф.* (Київ, 30 квіт. 2015 р.). Київ. 2015. С.81-82.

УДК [378+355(477)]:811.11(073)

Петрухін Віталій Степанович
Національна академія сухопутних військ
212

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ПРОГРАМИ З ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ВІЙСЬКОВИХ ЗВО ЗГІДНО З ВИМОГАМИ КЕРІВНИХ ДОКУМЕНТІВ МІНІСТЕРСТВА ОБОРОНИ УКРАЇНИ

Керівництво мовною підготовкою у Збройних Силах України здійснюється на підставі низки документів, у яких визначено порядок її організації, проведення і всебічного забезпечення. Особливості організації вивчення іноземної мови військовиками прописано у ключовому документі «Основні засади мовної підготовки особового складу в системі Міністерства оборони України» [1]. Положення цього документу відображають вимоги до рівнів опанування англійською мовою, викладені в мовному стандарті НАТО STANAG 6001 (standardisation agreement – угода щодо стандартизації) від 1976 року (остання її редакція під назвою “АTrainP-5, – Рівні мовленнєвої компетенції” – від 19.05.2016 року) [2].

Реалізація «Основних засад...» запрограмована у два етапи: на 1-му етапі (2019–2024 рр.) передбачається продовження заходів щодо розвитку та оптимізації системи мовної підготовки у військах; на другому (2025–2030 рр.) – поступове запровадження вимоги обов'язкового професійного володіння англійською мовою особовим складом Збройних Сил України.

На виконання завдань першого етапу реалізації «Основних засад...», зокрема розробки навчальних програм та навчально-методичних матеріалів з вивчення англійської мови, творчим колективом Навчально-наукового центру мовної підготовки (ННЦ МП) Національної академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного у Львові створено навчальний комплект «Steps in English», комп'ютерні програми до нього, а також навчальну програму вивчення іноземної мови у ВВНЗ на базі цього навчального комплекту. Програма передбачає вивчення українськими військовиками англійської мови за трьома із п'яти передбачених стандартом НАТО STANAG 6001 Стандартизованими мовленнєвими рівнями (СМР), які визначають конкретні оцінки відповідного рівня із чотирьох видів мовленнєвої діяльності: аудіювання, читання, письма і говоріння.

Навчальний комплект «Steps in English», який складається з п'яти книг: навчального посібника «Basic Steps», двох підручників «Step by Step» і «Step Up», підручника з граматики «English for You. Grammar from A to Z» та посібника «Practice Grammar Exercises and Tests», а також комп'ютерні програми до них у цілому забезпечують опанування англійської мови за рівнями СМР 0+ («Елементарний»), СМР 1 («Виживання») та СМР 2 («Функціональний»), що відповідає вимогам керівних документів щодо

використання англійської мови українськими військовиками при виконанні ними службових обов'язків за посадою [3].

Розроблена на базі навчального комплексу програма вивчення іноземної мови відображає чітко визначену сутність кінцевої мети навчання і проміжних практичних цілей, реалізація яких на відповідних етапах курсу наближує досягнення запланованого кінцевого результату. Іншими словами, основною метою навчання іноземній мові в неможливому військовому закладі вищої освіти (ЗВО) є формування у курсантів комунікативної компетенції, що дозволяє здійснювати практичне володіння мовою у професійній і повсякденно-побутовій сферах.

Досягнення цієї мети забезпечується вибором відповідних методів навчання і змісту навчального матеріалу. Для формування у слухачів комунікативної компетенції новостворена програма базується на методиці комунікативного підходу.

Наголосимо, що комунікативно-орієнтований підхід не слід вважати синонімом комунікативного навчання. Комунікативним навчанням іноземним мовам є викладання, організоване на основі завдань лише комунікативного характеру. Комунікативно-орієнтований підхід має на меті навчити іншомовної комунікації шляхом використання різноманітних, а не виключно комунікативних, завдань і вправ. Крім того, він не заперечує часткове використання інших методик та підходів, що визначається терміном *Principled Eclecticism* (обґрунтований еkleктизм), який автори програми та навчального комплексу «Steps in English» визначили для себе як базовий [4].

Важливо зазначити, що комунікативно-орієнтований метод підручників навчального комплексу «Steps in English» передбачає розвиток не тільки мовленнєвих, а й мовних умінь та навичок. Для практичного засвоєння пропонуються ретельно відібрані мовні засоби, важливі для здійснення різних форм професійного спілкування.

Забезпечення професійного спрямування програми та навчального комплексу відрізняється від попередніх тим, що воно не обмежується рамками посібника з іноземної мови для «спеціальних цілей» (як «Campaign» чи «Command English» [6, 7], що використовувались до сих пір у військових ЗВО як базові посібники) або так званого профільного підручника, який часто практикується у неможливих ЗВО після загального курсу іноземної мови і націлений загалом на читання і переклад текстів за спеціальністю [5, с. 236].

Як уважають укладачі «Steps in English», такий підхід видався не зовсім прийнятним, оскільки не тільки сама мова, а й характер комунікації має свою специфіку для кожної окремої спеціальності, що зобов'язує до розширення рамок поняття професійної комунікації, яка, крім термінології, повинна включати цілий ряд інших мовних, мовленнєвих і соціокультурних аспектів. Профільне вивчення деяких особливостей, характерних для специфічного

контексту використання мови, з якими майбутні офіцери ймовірно зустрінуться в реальних ситуаціях спілкування, є, безумовно, пріоритетним. Разом з тим слід наголосити, що знання лише професійної лексики не може компенсувати відсутність мовних знань і умінь, що сприяють спілкуванню, в такому випадку важко буде говорити про формування професійної комунікативної компетенції [8, с. 60].

Згідно із зазначеним в «Основних засадах...» принципом автономності у навчальному комплекті «Steps in English» особливе місце займає підбір матеріалів для самостійної роботи курсантів. З огляду на комунікативне спрямування представленого курсу завдання на самопідготовку сформовані з метою забезпечення такого рівня засвоєння навчального матеріалу, який дозволить на його базі ефективно відпрацьовувати наступні комунікативні завдання в ході подальших занять.

Таким чином, сучасні вимоги щодо забезпечення готовності слухачів до реального спілкування обумовлюють перехід до комплексного вивчення мови, а процес навчання наближається до процесу реальної комунікації. Саме це завдання покликаний виконати вперше розроблений у вітчизняній практиці військової освіти розглянутий вище навчальний комплект.

Література:

1. Наказ МО України № 1524/з/84 від 08.08.2019 р. «Основні засади мовної підготовки особового складу в системі Міністерства оборони України».
2. ATrainP-5. Language Proficiency Levels, Edition A, Version 2. Allied Training Publication, 2016. URL: <https://www.natobilc.org/files/ATrainP-pdf>.
3. Дмитриєнко В. Г., Каменцев Д. С., Красник М. Я., Лозова О. Т., Неклеса О. В., Нечипор Н. М., Малік О. О., Петрухін В. С. Steps in English (“Basic Steps”, “Step by Step”, “Step Up”, “English for You. Grammar from A to Z”). Львів. 2013-2019.
4. Beare K. *Principled Eclectisim*. URL: <https://www.thoughtco.com/kenneth-beare-1208921>
5. Тарнопольський О. Б. Аспектний підхід до навчання англійській мові для спеціальних цілей у немовних ВНЗ / О.Б. Тарнопольський, З. М. Корнева. *Вісник ХНУ ім. В.Н. Каразіна*. 2011. Вип. 18. С. 231–239.
6. Mellor-Clark S., Baker de Altamirano Y. Campaign. English for the military. Oxford. 2004. 160 p.
7. Arnold J., Sacco R. Command English. *Longman Group UK*. 1988. 127 p.
8. Кузанкіна О. В., Циганок Н. І. Культура іншомовної комунікації як складова мовленнєвої підготовки військових фахівців. *Вісник національного університету оборони України: збірник наукових праць*. Київ. 2012. Вип. 4 (29). С. 58 – 61.

ОСОБЛИВОСТІ ІНШОМОВНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ СУХОПУТНИХ ВІЙСЬК

Сучасні вимоги до випускників вищих військових навчальних закладів щодо володіння ними іноземною мовою є високими у зв'язку із впровадженням євроатлантичних стандартів, високою інформатизацією (комп'ютеризацією) підготовки особового складу ЗСУ, інтенсифікацією та поглибленням міжнародної співпраці України з іноземними партнерами, оновленням та модернізацією ЗСУ в цілому. Мовна підготовка військовослужбовців під час здобуття військової освіти у ВВНЗ є однією із засадничих компонентів у досягненні цих вимог [1].

Існує ряд викликів, з якими стикається викладач іноземної мови в ході підготовки майбутніх офіцерів сухопутних військ України. Першою і головною проблемою є відсутність вступних іспитів з іноземної мови, відтак не кожен курсант володіє відповідним рівнем мотивації до вивчення іноземної мови. Проте в Національній академії сухопутних військ вже другий рік поспіль проводиться тестування першокурсників з метою поділу на групи за рівнем володіння іноземною мовою.

Оскільки, згідно з «Основними засадами мовної підготовки особового складу в системі Міністерства оборони України» [1], метою вивчення курсантами іноземної мови є розвиток та вдосконалення мовленнєвих вмінь та навичок у військово-професійній сфері відповідно до мовного стандарту НАТО «СТАНАГ 6001», Навчально-науковим центром мовної підготовки Національної академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного розроблено навчальний комплект «Steps In English», який затверджений як основний підручник з вивчення іноземної мови та забезпечує опанування англійської мови за професійним спрямуванням на відповідному стандартизованому мовленнєвому рівні (СМР) мовного стандарту НАТО «СТАНАГ 6001».

Цей комплект складається з навчальних підручників різних рівнів, які дають можливість курсантам повноцінно вивчати дисципліну «Англійська мова за професійним спрямуванням» [2]:

- «Basic Steps», успішне засвоєння якого гарантує досягнення рівня СМР-0+;
- «Step by Step» відповідає вимогам СМР-1, СМР-1+;

- «Step Up» забезпечує підготовку на «функціональному» рівні (СМР-2).

Використання цього комплексу в процесі навчання має для курсантів ряд переваг:

- 1) Кожний розділ містить вправи з різних видів мовленнєвої діяльності.

- 2) Кожна тема ретельно розроблена: складність викладу матеріалу зростає поступово.

- 3) Активна лексика чітко відпрацьовується у всіх завданнях розділу.

- 4) Запропонована лексика є не лише військового, а й повсякденного спрямування, що сприяє всебічному розвитку курсантів.

- 5) Аудіотреки адаптовані до рівня курсантів, а в кінці підручників є тексти треків.

- 6) У кожному розділі підручників запропоновано граматичний матеріал, засвоєнню якого сприяє достатня кількість вправ.

- 7) Курсант має можливість здійснити самоконтроль, скориставшись відповідями в кінці підручників і збірників.

У цих підручниках використовується і текстовий, і аудіо матеріал за професійним спрямуванням, що сприяє розвитку професійних уявлень майбутніх офіцерів сухопутних військ України. Це, зі свого боку, створює передумови для досягнення курсантами кінцевих цілей навчання в академії, таким чином, забезпечуючи формування в них комунікативної компетентності під час оволодіння іноземною мовою.

Слід виокремити такі проблеми у використанні підручників вказаного навчального комплексу: 1) вони розроблені для курсантів з відповідним рівнем володіння іноземною мовою, тоді як академічні групи на початку нового семестру повторно не перерозподіляються за рівнем здобутих знань; 2) опрацювання запропонованого матеріалу потребує більше годин самопідготовки, а курсанти не звикли витратити багато часу на освоєння нового матеріалу.

На основі проаналізованих переваг і проблем використання підручників в навчальних групах, ми бачимо такі шляхи для підвищення ефективності їх використання у навчальному процесі – це збільшення кількості відведених на самопідготовку годин на вивчення дисципліни; підвищення рівня мотивації курсантів, оскільки це підвищить ефективність їхнього навчання, зокрема, набутих комунікативних навичок.

Література:

1. Наказ МО України № 1524/з/84 від 08.08.2019 р. «Основні засади мовної підготовки особового складу в системі Міністерства оборони України».

2. Дмитриєнко В. Г., Каменцев Д. С., Красник М. Я., Лозова О. Т., Неклеса О. В., Нечипор Н. М., Малік О. О., Петрухін В. С. Steps in English

(“Basic Steps”, “Step by Step”, “Step Up”, “English for You. Grammar from A to Z”). Львів. 2013-2019.

UDC 378: 371.335

*Polyakov Evhen,
Volik Olena
Donetsk State University of Internal Affairs
Mariupol, Ukraine*

THE IMPORTANCE OF STUDYING FOREIGN LANGUAGES FOR THE NATIONAL POLICE OF UKRAINE OFFICERS

The topic of the given research is relevant today, we can say that the therefore, the level at which the National Police of Ukraine all police officers should know a foreign language. First of all, English helps to make progress internationally cooperation, which is quite important, secondly, police officers repeatedly confronts with a situation where it should be explained offender cause of stop, or for quick and operational help a victim who has become hostage to certain circumstances and turn to can only go to the policeman. No less important to help foreigners find their way to the right place and such a need arises quite often, taking into account adopted by COVID-19 quarantine events and conditions.

According to the unstable economic situation and reform of the law enforcement system, increasing requirements to the qualification of police officers. New ones are being implemented forms and methods of training professional police officers with involvement information technologies, and new methods of communicative improvement in the field of dialogue directly a policeman with a community. A foreign language is a significant part of verbal method of negotiating with people, which should be motivated to develop among the circle of police officers. B study over such scientists as D. Demchenko, V. Lapina participate in this topic, Y. Marchenko, K. Melkomukov, I. Stavyt'ska [1].

Police officers you have one of the most important jobs in the world: to serve and protect the people. While you are fighting crime and handling emergencies you probably come across many English speakers. Some may commit crimes, while others may be victims of the crime. In both cases, you need to ask and answer questions in English. Your job may also make you to speak to English witnesses. Time can be a key factor in solving a crime or saving a life. You cannot always wait for an interpreter. Police officers with the experience know that in many cases they work with citizens just as often as they work to enforce the law with them, especially when the police need information. A good officer knows how to communicate in order to achieve his or her goals, to solve problems and use reliable information.

One of the most important advantages of this approach is that citizens also show respect for the police when officers use communication effectively. Communication skills for police officers go a long way toward establishing positive relations in the community, which can be the primary force that gets cases solved in some situations.

Nowadays there are a lot of English courses created for police with the support of the British Council together with the US Embassy in Ukraine. The specificity of the project is that police officers have the opportunity to learn English for free thanks to this project. Thanks to the course patrol will be more effective communicate in English and assist foreign guests Kiev. The curriculum involves 120 hours of work in the classroom and tasks for self-fulfillment at home. The course is aimed not only, to improve the level of English in general, but also to develop ability to use specialized professional vocabulary in realistic situations [2].

So, I want to say that the introduction of new methods and the involvement of innovation and technological systems is appropriate today for formation in the consciousness of a police officer, the desire for study foreign language and progressive implementation of it in its activities to solve practical issues and increase their spectrum, through mutual understanding with members of all communities around the world. Worth to say that in modern conditions the process of learning foreign languages takes place within a generally accepted sociocultural model training, which is considered as the basis for the implementation of professional intercultural communication, that is, communication of linguistic personalities with different linguistic and cultural environments. Therefore, the policeman must to be able not only to correctly formulate thoughts, but also to observe cultural norms adopted by the native speakers. This he can learn at trainings of international communication and classes with using interactive tasks in the classroom [3].

In communities where the relationship with the police has already begun to ruin, it is doubly important to build trust with citizens whenever and wherever possible. As an officer in a uniform, you carry the weight of every action performed by every other uniformed officer in the eyes of the people you contact. You also, however, have the power to change their opinion through open and constructive communication.

References:

1. Pielmus C. G. Innovation in teaching english for law enforcement: a technology-integrated approach. *SOCIETY. INTEGRATION. EDUCATION. International Scientific Conference.* (May 25th-26th). Vol. III. 2018. P. 566-579.
2. English for Police. URL: <https://www.englishclub.com/english-for-work/police.htm> (Accessed: 11.11.2021)
3. How police are trained. URL: <http://www.britishcouncil.org.ua/year-of-english/updates/blog/TakingPolice-to-School> (Accessed: 11.11.2021)

*Prylyapa Vitaliy,
Volik Olena
Donetsk State University of Internal Affairs
Mariupol, Ukraine*

THE IMPORTANCE OF ENGLISH IN FUTURE POLICE OFFICERS TRAINING

Most people use language as a means of communication, and communication becomes meaningful and effective especially when it comes from the same speech community. In fact, language is very significant because it is a tool for identifying people, their origin, culture or even social status.

English is an international means of communication. It is studied as a foreign language at secondary and higher educational establishments. It is not a secret that English is one of the most used languages on the planet. Nowadays nearly half of all business affairs in the world are conducted in English.

The topic of English is very relevant today. Since English takes the second place in the world in the number of people speaking it. About the fifth of the globe speak English. English is among five leading world languages.

Currently, some students study at the universities of the Ministry of the Internal Affairs are wondering if English is needed at the universities of the MIA. We believe that learning English for future police officers is necessary. The discipline "English" is the discipline of the main part of the humanitarian, social and economic cycle. Many employees come to the police without knowing the English language, even at an elementary level. These are officers who join the ranks of the National Police of Ukraine they often communicate with English-speaking citizens, and they need good knowledge of English language. I would like to stress that foreign citizens speak at the highest English level than the Ukrainian police officers.

Therefore, English language must be studied at higher educational institutions of the Ministry of Internal Affairs at a fairly high level. This subject should be given considerable time in the educational process. Especially now, when close attention is paid to the law enforcement officers not only by the president, government, regulatory authorities, but also from the public view. Citizens want to see a smart, competent policeman who will help in any life situation. English is necessary for modern professionals working in the sphere of law and police. Moreover English language must be studied both throughout the years of training, and in refresher and training courses for police officers.

Police often interact with English-speaking citizens and must speak the language no worse than military equipment and weapons so that foreign citizens who come to Ukraine speak about the high level of English proficiency on the part of

Ukrainian police officers, which can help in any situation [1].

Lingua Skills is an English language learning project. The purpose of the project is to give every Ukrainian the opportunity to learn foreign languages for free. This project helps to improve the level of English and increase their knowledge. With his help, English is being studied for free across the country by civil servants, students, students, entrepreneurs, any organizations, social categories of the population and more [2].

As a result, we can say that English is important not only for students, but also for cadets, future police officers, who, in the course of their work, must show their competence and professionalism in the work of the National Police of Ukraine.

References:

1. Community policing wikipedia: веб-сайт. URL: https://en.m.wikipedia.org/wiki/Community_policing

2. Lingva Skills: веб-сайт. URL: <https://www.prostir.ua/?news=bezkoshtovnyj-proekt-lingva-skills-dlya-vyvchennya-anhlijskoji-pryjednavsya-do-biggggidea-com-ta-zbyraje-koshty-na-novi-vprovadzhennya>

УДК 811.111

*Сизько Владислав Андрійович,
Ірчишина Марина Віталіївна
Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ
Дніпр, Україна*

РОЛЬ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ

В наш час, коли контакти з іншими країнами стають все міцнішими, знання іноземних мов відіграє дуже важливу роль. Сучасна людина має добре знати щонайменше одну іноземну мову, оскільки взаєморозуміння між народами має велике значення для мирного співробітництва. Без знань іноземних мов це співробітництво майже неможливо.

Вивчення іноземної мови – це шлях до успіху у розвитку особистості. Вивчаючи іноземну мову, людина розвиває свої розумові здібності та стає кмітливішою. Вона легше реагує будь-які зміни як у малому суспільстві, і у світі загалом. Такі люди знаходять відповіді на поставлені питання набагато швидше за тих, хто все життя вчив і говорив тільки рідною мовою.

Зростає роль особистих контактів людей, вербальної комунікації, зокрема міжнаціональної, яка потребує знання іноземних мов. Іноземні мови стають одним із головних факторів як соціально-економічного, так і загальнокультурного прогресу суспільства. Іноземна мова виконує важливу

роль у формуванні особистості та підвищенні освіти, оскільки за допомогою неї можна отримати доступ до духовної спадщини іншої країни, отримати можливість безпосередньої комунікації з представниками інших народів.

Люди вивчають мови з різних причин. Одним вони потрібні у роботі, іншим для подорожей за кордон, треті роблять це з інтересу. Але у будь-якому разі знання мов збагачують наше життя. Вони уможливають читання іноземної літератури, спілкування з представниками інших країн, знайомство з їхньою культурою, економікою, наукою та технікою. Є багато професій, де не можна уникнути іноземних мов.

Щодо правоохоронних органів та навчальної діяльності, то й тут значущість вивчення іноземної мови набирає своїх обертів. Вивчення іноземних мов у закладах зі специфічними умовами навчання сприймається як обов'язковий компонент професійної підготовки спеціаліста. Сучасна концепція мовної освіти націлена на професійно-орієнтоване навчання іноземної мови, яке є навчанням, заснованим на обліку потреб студентів та курсантів у вивченні іноземної мови, що диктується особливостями майбутньої професії або спеціальності. Знання іноземної мови дає можливість поліцейському підвищувати свою кваліфікацію, а також збільшувати рівень знань. В даний час при знанні іноземних мов існує можливість вивчення різної літератури, сайтів, статей, досліджень на іноземних мовах. А також відвідування міжнародних конференцій, з'їздів; навчатися та проходити практику за кордоном; обмінюватися досвідом та знаннями з іноземними колегами [1, с. 84-86].

Спілкування одна із найважливіших робочих інструментів правоохоронних органів. Їм доводиться вести різні розмови на різні теми зі сторонами провадження, їх родичами, колегами, тощо. Комунікація допомагає при вирішенні питань, що відносяться до компетенції працівника. Слід зазначити, що «контингент», який звертається, може мати деякі особливості в мовному розумінні, тому знання та міння вільно орієнтуватись, допоможе у налагодженні контакту, та вирішення питань по суті. Знання іноземної мови є важливим і у спілкуванні з громадянами. Можливі такі випадки, що людина, яка потребує допомоги, є іноземцем і не знає української мови.

З розвитком міжнародних ділових контактів, засвоєнням нових зарубіжних технологій та розширенням професійного співробітництва з іноземними фахівцями зростає потреба окремих регіонів України у фахівцях, які володіють іноземними мовами. Ці фахівці потрібні все більшій кількості компаній та установ. «Володіння іноземними мовами, особливо англійською як мовою міжнародного спілкування, актуальне для всієї української молоді, яка бажає знайти хорошу роботу, доторкнутися до зовнішнього світу, покращити свої культурологічні знання. Згідно з дослідженнями, 76% українців вважають, що вивчення іноземних мов допомагає пізнанню іншої культури, розвиває пам'ять, а також є найважливішою складовою при їхньому працевлаштуванні,

тому знати іноземну мову, на їхню думку, обов'язково».

В інтернеті понад мільярд веб-сторінок англійською. Книги, написані іноземними мовами, перекладаються насамперед англійською. У світі науки англійська – основна робоча мова. Понад 2/3 наукової літератури читається англійською. Перші новини з усього світу також передаються англомовними агентствами новин [2, с. 330].

Сучасний світ настільки швидко змінюється, що ті, хто не встигає за вимогами, які він висуває, опиняються на узбіччі життя. У скрутні часи людина зобов'язана мобілізувати всі свої знання, вміння, навички та вийти переможцем у кризових ситуаціях.

Володіння іноземною є ще одним інструментом виживання. Знання іноземної мови сьогодні вже не є перевагою чи просто цінною якістю – воно стало необхідністю. За рівних даних у людини, що володіє іноземною мовою, підвищується шанс отримати хорошу роботу. І особливо цей шанс підвищується, якщо людина володіє мовою для спеціальних цілей, тобто. професійно спрямованим.

Удосконалення іншомовної професійної компетенції фахівця – це багатосторонній процес, що стосується розвитку особистісно-професійних якостей, що підвищує освітній рівень і розширює кругозір спеціаліста, що стимулює постійний саморозвиток і самозбагачення особистості через входження у світ іншої мови та культури.

Література:

1. Іванський Р.Д. Формування національно-мовної особистості – основна мета викладання мовних дисциплін у вищих навчальних закладах МВС України. Мова і культура нації. Збірник наукових праць. Львів, 2001. С.84-86.

2. Крашеніннікова Т.В., Поповський А.М., Руколянська Н.В. Українська мова (за професійним спрямуванням): Навчальний посібник. Модульний курс. Дніпропетровськ: Середняк Т.К., 2015. 330 с.

УДК 13. 00. 04

*Сіренко Анастасія Євгеніївна
Національна академія Національної гвардії України
Харків, Україна*

ПОНЯТТЯ РІВНЕВОЇ ДИФЕРЕНЦІАЦІЇ У ПРОЦЕСІ ІНШОМОВНОЇ ПІДГОТОВКИ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ

В умовах світового розвитку сучасна система освіти вимагає пошук нових підходів та модернізації навчального процесу. Особливої уваги набуває удосконалення процесу вивчення іноземних мов у військових навчальних

зкладах, в якому військовослужбовці отримують не тільки інтелектуальні та практичні знання, але і професійні навички для свого фахового становлення. Новітні направленості педагогічного процесу у військових навчальних закладах вимагають подальших розробок особистісно-орієнтованих технологій навчання. На сьогоднішній день у військовій сфері затребувані спеціалісти, які мають творчий, проектно-конструктивний та духовно-особистісний досвід. Передбачається, що такого виду досвід можна отримати у процесі навчання, в якому особливе місце посідає концепція диференційного підходу.

Ідея диференційного навчання поступово набуває великого значення. Даний аспект враховує індивідуальні здібності та потреби, проявляється у конкретизації цілей, завдань, змісту та способів організації навчального процесу, де особливе місце займає його варіативність.

Для того, щоб у військовослужбовців з'явилася зацікавленість до вивчення іноземних мов, необхідно враховувати вікові особливості, психологічні схильності, розумові здібності та зміст самих вправ. Формування навичок іншомовної підготовки слід проводити на основі принципів індивідуалізації та диференціації з метою забезпечення оптимальних умов для формування пізнавальної діяльності у навчальному процесі.

Диференціація у процесі іншомовної підготовки представляє собою дидактичний принцип, згідно якому для підвищення ефективності створюються комплексні вправи на основі дидактичних умов, які враховують рівень знань військовослужбовців.

Зокрема диференціація представляє собою комплекс психологічних, педагогічних та організаційних заходів.

Основною метою диференційного підходу у процесі іншомовної підготовки військовослужбовців НГУ є: створення оптимальних умов для визначення здібностей, задатків та інтересів кожного військовослужбовця; задоволення пізнавальних потреб; удосконалення мовленнєвої діяльності; розвиток критичного мислення; формування професійних якостей; формування творчого потенціалу для раціонального використання можливостей кожного в рамках іншомовного простору.

Диференційний підхід допоможе вирішити певний спектр задач, а саме:

- підвищити якість знань з іноземної мови;
- раціональне використання навчального часу;
- залучити всіх військовослужбовців до активної розумової діяльності на заняттях з іноземної мови;
- уникнути великого розриву між фронтальними методами викладання та індивідуальним характером знань;
- підвищити мотивацію до вивчення іноземної мови;

Диференційний підхід базується на принципі запровадження гнучкої (мобільної) системи на різних рівнях та використовуючи різні методи: ті, хто

мають більш сильну підготовку виконують практичні завдання (переказ тексту), слабку - повторюють основні моменти (шукають відповіді у тексті на задалегідь підготовлені питання), у той час як військовослужбовцям із середнім рівнем підготовки пропонується узагальнити матеріал (скласти розгорнутий план після прочитаного тексту).

Поділ на рівні іншомовної підготовки відбувається досить умовно, тому що кожний військовослужбовець у процесі своєї навчальної діяльності може перейти на більш високий ступінь, чи, навпаки, на ступінь нижче.

Отже, диференційний підхід має на меті ті організаційні форми, при котрих кожний військовослужбовець, який проходить курс іншомовної підготовки працює на рівні своїх здібностей, долаючи для нього здійснені, але відчутні труднощі.

УДК 811.111

*Стангурський Дмитро Олегович,
Ірчишина Марина Віталіївна
Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ
Дніпро, Україна*

ІНОЗЕМНА МОВА ДЛЯ МАЙБУТНІХ ПРАВООХОРОНЦІВ

У роботі розглядається іноземна мова (англійська) як загальнокультурний компонент, а також аналізується необхідність формування мовленнєвої культури у процесі професійної підготовки курсантів для подальшої служби у сфері правоохоронних органів. Основною проблемою у мовній підготовці сучасного правоохоронця є недостатня розвиненість методики формування мовної культури. Вона має включати всі основні компоненти навчально-виховного процесу.

Мова – складова частина культури та її зброя, це реальність нашого духу, образ культури; він виражає у оголеному вигляді специфічні риси національної ментальності. Мова є механізм, який відкрив перед людиною область свідомості [3].

Відносини між мовою та культурою можуть розглядатися як відносини частини та цілого. Мова може бути сприйнята як компонент культури і як знаряддя культури (що не одне й те саме). Проте мова водночас автономна відносно культури загалом, і може розглядатися як незалежна семіотична система, тобто окремо від культури, що робиться у традиційній лінгвістиці [5].

Встановлення на перший план в культурно-ціннісному самовизначенні курсантів морального самовизначення у процесі навчання передбачає пошук дидактичної оптимальної моделі соціокультурної освіти, що передбачає інтеграцію знань, і навіть умінь та навичків курсантів. Таким чином, йдеться

про реалізацію соціокультурного підходу у контексті навчання у вузі [1].

Для визначення шляхів вирішення проблеми формування мовної культури у процесі підготовки майбутніх працівників правоохоронних органів слід розглянути наступні принципи навчання іноземних мов, які можуть використовуватись у методиці формування мовної культури у процесі підготовки майбутніх правоохоронців [4].

Принцип комунікативної спрямованості навчання.

Цей принцип включає низку вимог:

Складання лінгвістично виправданого мінімуму мовних знань, навичок та умінь, що відповідають рівню комунікативної достатності;

Формування ситуативно-тематичного мінімуму з урахуванням інтересів та майбутніх потреб учнів;

Комунікативність мовних операцій при роботі над мовним матеріалом;

Оцінку кожного включеного в практику мовного твору з точки зору реальності його появи в природних аспектах усного спілкування;

Створення певної системи роботи, мотивованої потребою в мовному спілкуванні вивчається мовою

Принцип навчання діалогу як мовної діяльності [2].

Відповідно до цього принципу, у процесі ведення діалогу кожному з його учасників необхідно:

Пам'ятати всі попередні повідомлення;

Миттєво оцінювати всю суму отриманих відомостей;

Вміти вчасно вставити своє слово (не порушуючи при цьому прийнятих норм);

Вміти слухати співрозмовника;

Витримувати певний емоційний тон;

Слідкувати за правильністю мовної форми, в якій одягаються думки;

Слухати свою мову, щоб контролювати її інформативність і, якщо потрібно, внісши вже відзвучала частина фрази відповідні зміни, поправки;

вміти отримувати інформацію із ситуації спілкування

Принцип моделювання типових комунікативних ситуацій [2].

Даний принцип включає навчання діалогу як мовленнєвої діяльності, багатоступінчастий підхід до навчання діалогу, відпрацювання ситуативно-мовленнєвої стереотипії діалогічного контакту. Викладач повинен підібрати відповідну тематику для діалогічного спілкування, розробити та конкретизувати її та запропонувати курсантам такі моделі реальних ситуацій, які торкалися б їхніх інтересів та стимулювали б їх до діалогізування [5].

Таким чином, можна резюмувати, що основною проблемою в мовній підготовці сучасного правоохоронця є відсутність методики формування мовної культури, яка включала б усі основні компоненти навчально-виховного процесу: мета методики, завдання, принципи методики, еталонний пакет знань,

навичок та умінь, зміст методики, методи методики (головним чином проблемно-ігрового характеру, що дають можливість моделювати спеціальні умови діяльності сучасного правоохоронця), форми організації процесу формування мовної культури, технічні засоби забезпечення навчального процесу, а також критерії та методи оцінки мовної культури майбутнього правоохоронця .

Література:

1. Ляховицький М. В. Методика викладання іноземних мов. Москва. 1981. 240 с.
2. Скалкін В. Л. Основи навчання усного іншомовного мовлення. Москва. 1981. 160 с.
3. Жінкін Н. І. Мова. *Мова. Творчість*. М., 2018. 212 с.
4. Бухбіндер В. А., Розанов О. Д. Про цілісність та структуру тексту. *Питання мовознавства*. 2015. №6. С.73-86.
5. Апресян Ю. Д. Образ людини за даними мови: Спроба системного опису. *Питання мовознавства*. 1995. №1. С. 24-27.

УДК: 355(477)37

Таратута Олександр Ігорович
Військовий інститут Київського національного університету
імені Тараса Шевченка
Київ, Україна

ОСОБЛИВОСТІ МОВНОЇ ПІДГОТОВКИ ОФІЦЕРІВ РОЗВІДУВАЛЬНИХ ПІДРОЗДІЛІВ ТА ПІДРОЗДІЛІВ СПЕЦІАЛЬНОГО ПРИЗНАЧЕННЯ

Участь Збройних Сил України в міжнародних навчаннях, конференціях, миротворчих місіях, розвиток двосторонньої співпраці з іншими державами та військовими відомствами розвинених країн обумовили зростання потреби в здійсненні письмових перекладів військової документації та усного перекладу відповідних процесів [1, с. 36], а також здійснення відповідної мовної підготовки фахівців за відповідними напрямками роботи. Особлива увага в цьому випадку приділяється розвідувальним підрозділам та підрозділам спеціального (оперативного) призначення (спеціальних операцій).

Сили спеціальних операцій, (також спецпризначенці, англ. *Special forces, commandos*) — рід військ, військовослужбовці якого підготовлені за особливою програмою вишколу та до складу якого входять підрозділи і частини різних спеціальних служб, видів збройних та поліції, внутрішніх військ, а також антитерористичні підрозділи, які призначені для боротьби з терористичними формуваннями, для проведення спеціальних операцій, організації партизанської

війни, диверсійних актів у глибокому тилу противника і виконання інших складних бойових завдань (мала війна). здобуття розвідувальної інформації за лінією фронту; роботи «цивільної адміністрації» (залучення на свій бік населення); створення агентурних мереж; навчання іноземних армій, поліцейних і безпекових сил (так зване «примноження сили»); пошуку, евакуації й доставлення полонених, заручників; впровадження в структуру спецслужб і військових організацій з метою шпигунства або знищення людей, що представляють загрозу державі (в тому числі і на території інших держав) [5].

Значна частина визначених вище завдань регулярно відпрацьовується під час виконання завдань за призначенням під час міжнародних військових навчань у складі багатонаціональних підрозділів. Відповідно для успішного їх виконання, окрім загальної мовної підготовки слід звертати увагу на спеціальні види мовної підготовки, до яких належать: мовна підготовка у сфері прийняття військових рішень, мовна підготовка для ведення радіообміну (в тому числі і для роботи в ролі передового авіаційного навідника (Joint Terminal Attack Controller)), мовна підготовка для проведення допиту військовополонених, та проведення опитування місцевого населення. Важливим аспектом, який необхідно враховувати, є також необхідність готовності (у разі відсутності підготовленого перекладача) до здійснення перекладацького супроводження за визначеними напрямками.

Мовна підготовка (та здійснення перекладу) у сфері, що стосується прийняття військових рішень є, мабуть, однією з найважливіших у діяльності військових підрозділів. Матеріали, що пов'язані з процесом прийняття військових рішень (а відповідно і їх переклад) мають характерний особливий стиль, який відрізняє її від інших типів текстів. У процесі перекладу ця особливість створює додаткові проблеми. Крім того, їх мова відрізняється від розмовної або ж мови художньої літератури певними лексичними, граматичними та стилістичними особливостями [2].

Мовна підготовка для ведення радіообміну та роботи в ролі передового авіаційного навідника. До особливостей, які слід враховувати під час підготовки за цим напрямком відносяться: знання фахової термінології, військових професіоналізмів та жаргонізмів, кодових найменувань і професійних скорочень, розуміння тактичної обстановки та уміння працювати на засобах радіозв'язку. Найбільшу увагу слід, також, приділити знанню авіаційного сленгу та детального розуміння військовослужбовцем «динаміки польоту». Ціна помилки для авіаційного навідника надзвичайно висока – неправильне розуміння та трактування (переклад) інформації наданої оператору літального апарату або отриманої від авіадиспетчера створює реальну загрозу для безпеки повітряного руху, особового складу своїх військ або цивільного населення [3, с.275-282].

Мовна підготовка для ведення допиту військовополонених та проведення опитування місцевого населення безпосередньо пов'язана за необхідністю детального і ґрунтового вивчення нормативно-правових актів та знання процесуально-правових нюансів, пов'язаних із зазначеними заходами, оскільки подібна діяльність дозволяє збирати розвідувальну інформацію. Не менш важливим пов'язаним напрямком підготовки є здійснення воєнно-країнознавчої діяльності, суть якої полягає у здійсненні системного пошуку, збирання, обробки й представлення інформації воєнно-країнознавчого та лінгвокраїнознавчого характеру у форматі закінченого продукту – визначеного керівництвом аналітичного документу [4, с. 292].

Отже, обов'язковою умовою повноцінного усвідомлення і трактування будь-якого інформаційного матеріалу є повне, стовідсоткове розуміння і осмислення його військовослужбовцем (перекладачем).

Механічне заучування термінів без проникнення у їх сутність, без знання самих явищ, процесів та механізмів, про які йдеться в оригіналі, може призвести до грубих помилок у перекладі та розумінні інформації.

Основне завдання військовослужбовця – ґрунтовне дослідження та вивчення того функціонального напрямку з яким він працює. Велику допомогу може надати уже існуюча перекладна література з зазначених питань, особливо якщо є можливість порівняти оригінал і переклад.

Література:

1. Лісовський В. Моделювання префіксального словотворення в системах машинного перекладу (на матеріалі англійських військових текстів). *Українське мовознавство*. 2013. Вип. 43. С. 36.

2. Таратута О. І. Труднощі перекладу процесу прийняття рішення командиром на матеріалах АJP-5 “Allied Joint Doctrine for the Planning of Operations” та “NATO Special Operations Planning Handbook”. *Збірник тез доповідей XVII Міжнародної науково-практичної конференції "Військова освіта і наука: сьогодення та майбутнє" (26 листопада 2021). Том 1*. С.141-142.

3. Балабін В. В. Теоретичні засади військового перекладу в Україні: Монографія. Київ. 2018. С.275-282.

4. Балабін В. В. Теоретичні засади військового перекладу в Україні: Монографія. Київ. 2018. С. 292. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Сили_спеціальних_операцій#Спеціальні_підрозділи_та_розвідувальні_частини_ГУР_МО_України

УДК 811.16

Чітак Ганна Василівна
Воєнно-дипломатична академія імені Євгенія Березняка
229

ЗАСВОЄННЯ ФОРМ МОВНОГО ЕТИКЕТУ ПІД ЧАС ФОРМУВАННЯ ТУРЕЦЬКОМОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В ГОВОРІННІ У МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ

Метою вивчення навчальної дисципліни «Іноземна мова (турецька)» є практичне володіння іноземною мовою в чотирьох основних видах мовленнєвої діяльності – аудіюванні, читанні, письмі, говорінні – для спілкування мовою у побутовій, соціально-культурній, суспільно-політичній та фаховій сферах у межах вивченої тематики; встановлення і підтримання міжособистісних мовних контактів як в офіційній, так і в неофіційній обстановці з адекватною оцінкою мовних реакцій співрозмовника; розуміння професійно значущої інформації іноземною мовою з її подальшим викладенням у доступній формі і певним ступенем згорнутості.

Поєднання універсального й національного в мовній субстанції створює своєрідність менталітету, що реалізується в мовних формах. Представники будь-якого суспільства володіють правилами поведінки, зокрема мовленнєвої, яка є складником моральних норм конкретного соціуму.

Мовознавці оперують поняттями мовленнєвий етикет або мовний етикет. Порівнюючи дефініції, спостерігаємо подібність. «Мовленнєвий етикет – це мікросистема національно-специфічних стереотипних стійких формул спілкування, прийнятих суспільством для встановлення контакту співрозмовників, дотримання або ж припинення спілкування» [3, с. 84]. «Мовний етикет – система прийнятих у певному суспільстві формул спілкування, зокрема стійких висловів, для встановлення контакту та підтримання бесіди» [2, с. 94].

Для носіїв мови мовленнєвий етикет вміщено в певних стереотипах, у стійких виразах, формулах спілкування, які зберігаються у мовній свідомості особистості. Для мовленнєвого етикету характерні такі ознаки: наявність адресата і адресанта у певний момент контакту, можливість використання засобів зв'язку, усвідомлення соціально визначеної форми етикетної поведінки, наявність мотиву-потреби і мети спілкування в певній тональності.

Суспільство виробляє ритуальні форми мовленнєвої поведінки при встановленні, підтримці, завершенні контакту зі співбесідником і вимагає від носіїв мови дотримання цих правил.

Засвоєння форм мовного етикету, привітання, сталих словосполучень турецької мови інколи викликає труднощі, оскільки вони не мають відповідників в українській мові й потребують додаткового пояснення. Зокрема, складність виникає під час використання парних виразів усталених форм привітання та мовного етикету. Так, наприклад, турецький вислів *Noşça kal* дослівно перекладається “приємно залишайся” і використовується

людиною, яка йдучи прощається з тим, хто залишається. У відповідь найчастіше звучить інша форма прощання – *Güle güle*, що дослівно перекладається “іди посміхаючись”. Вираз *Görüşmek üzere* в українській мові має значення “до зустрічі” й завжди використовується в парі з виразом *Görüşürüz* – “побачимось”. Вираз *Hoş geldiniz!* означає “ласкаво просимо!” завжди супроводжується відповіддю *Hoş bulduk*, яка не має відповідника в українській мові, але завжди використовується в парі з першим виразом. Вираз *Geçmiş olsun!* – “Одужуйте!” вживається не тільки тоді, коли хворому бажають якнайшвидше одужати, але й тоді, коли людина пережила дуже важливу подію, до якої довго готувалася й доклала багато зусиль для того, щоб це сталося. Вираз *Nasılın?* – “як справи?” завжди супроводжується відповіддю *İyiyim. Teşekkür ederim. Sen nasılsın?* – “Добре. Дякую. А у тебе як справи?”. Навіть тоді, коли не все гаразд, за правилами етикету прийнято використовувати саме цей вираз.

Успішне засвоєння форм мовного етикету під час формування турецькомовної компетентності в говорінні у майбутніх офіцерів залежить від досвіду й кваліфікації науково-педагогічного працівника, який відповідно до умов навчання має обрати найефективніші методи та засоби навчання, а в разі потреби – відкоригувати й зміст навчання, аби подолати всі труднощі, з якими стикаються слухачі в процесі навчання, та досягти найкращого результату.

Література:

1. Голубовська І. О. Етнічні особливості мовних картин світу. Київ. 2004. 284 с.
2. Єрмоленко С. Я. Українська мова. Короткий тлумачний словник лінгвістичних термінів. За ред. С. Я. Єрмоленко. Київ. 2001. 224 с.
3. Словник-довідник з української лінгводидактики: навч. посіб. Кол. авторів за ред. М. Пентилюк. Київ. 2003. 149 с.

UDC: 81'243:355.231(477)=111

*Chukhlib Nastya,
Yuvkovetska Yulia
Kyiv National University of Trade and Economics
Kyiv, Ukraine*

THE ROLE OF FOREIGN LANGUAGE TRAINING OF FUTURE OFFICERS IN THE INTERNATIONAL COMMUNICATION OF UKRAINE

Nowadays, international integration is an extremely important process, which affects almost every area of human activity. Therefore, at present, the question of the requirements of current specialists and their competence is acute, as professionally competent can be considered a specialist who meets professional standards at both

national and international levels [1, p. 3].

The processes of integration of the world community, in particular in the field of military relations, lead to changes in the qualification requirements for the professional characteristics of the future officer. Under these conditions, such qualities of a graduate of a higher military educational institution as mobility, creativity, high professionalism, ability to establish business contacts with foreign partners in the process of professional activity in a foreign language environment become especially important.

Professional foreign language training of servicemen for intercultural communication is impossible without learning a foreign language, which is one of the conditions for professional and general cultural formation of a modern officer of the Armed Forces of Ukraine.

Professional competence can be described as a combination of practical and theoretical knowledge acquired during training and the willingness to implement this knowledge in any case to effectively perform their duties. The process of competence formation begins when a person receives higher education and acquires further development during his professional activity. Communication is a particularly important aspect in this process [3, p. 2].

Communicative competence is characterized by practical mastery of verbal and nonverbal means for updating information, the ability to vary the means of communication and communication processes in connection with the dynamics of the situation of professional communication, and so on.

Foreign language professionally oriented communication is a process during which a participant has the opportunity to realize all his abilities to exchange information in a foreign language. Each participant has the opportunity to expand their professional knowledge in the process of communication with their foreign colleagues, which is very important for their homeland, if a person holds senior positions in the defense structure of the country and so on. The level of training of officers should be at a level that would ensure the effective performance of official duties, it should include such skills as: free speech, reading, listening, writing and translation [2, p. 3].

The progressive development of the Armed Forces of Ukraine depends on the availability of highly qualified military personnel who are able to communicate effectively, overcome psychological barriers to communication, and find a way out of any conflict situation.

In order for a future officer to engage in a cultural dialogue with representatives of the Armed Forces of other countries, he must have communicative foreign language competence that will allow him to equally express his opinion, defend his own point of view, affirm or deny the opinion of others, agree or disagree with her in a certain communicative situation.

The formation of the readiness of future officers for intercultural

communication is relevant, and it is the processes of integration into Europe, the requirements of the Council of Europe.

Achieving the goal of perfect foreign language training should be carried out during training integrated with other psychological and pedagogical military disciplines in the formation of intercultural competence, an integral part of which is intercultural communication [5, p. 2].

It is necessary to create not only conditions that would form a readiness for intercultural communication, but also those that would promote humanistic education. These include:

- rejection of unified models of learning, ignoring the personal characteristics of the learner;
 - flexibility of construction of educational process;
 - motivational support of the educational process;
 - adaptation of specific educational activities to a particular subject of study;
- [4, p. 2].

The conditions for successful foreign language learning are control over the implementation of all actions that are part of the activity, attention to all internal and external mechanisms of its implementation, improvement of the operational aspect, in-depth analysis of motivational factors, each activity characterized by complex interaction of motives, goals, needs, interests, etc.

Professional foreign language training of servicemen is a multifaceted process. It is due to the objective processes taking place in society and in military affairs: scientific and technological progress, the improvement of military equipment and weapons, the development of the theory and practice of military affairs. Therefore, such training contains several main stages:

1. Repetition and consolidation of the studied material, deepening and expansion of knowledge related to the field of work of the employee, including knowledge about the state, its security, government agencies.

2. Mastering specific communication skills in accordance with the direction of training. This can be terminology in the field of jurisprudence, protection and protection of the state border, etc.

3. At this stage, the emphasis should be shifted to the subject of specialization of the officer. Study of certain terminology, features of style of official documents, etc. [1, p. 3].

It is known that Ukrainian servicemen have been participating in peacekeeping operations since 1992. Therefore, participation in NATO-led peacekeeping missions requires not only professional physical, combat, psychological, political, but also language training.

Appropriate foreign language training should be:

- professionally oriented;
- aimed at forming the readiness of the future officer to communicate;

- fundamental (the future officer must master the most modern basics of the main specialty);
- integrated (aimed at the transfer of professional culture and mastery of professional skills, which will help in communicating internationally to representatives of different nationalities); [2, p. 2].

All these aspects play a huge role in the further international communication of Ukraine and its image on the world stage, because it is people, specialists, persons in high positions of power who form the general impression of the country.

Література:

1. Войтюк О. А. Особливості формування професійної іншомовної комунікативної компетентності майбутніх офіцерів-прикордонників [file:///C:/Users/User/Downloads/2200-%D0%A2%D0%B5%D0%BA%D1%81%D1%82%20%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%96-7645-1-10-20210302%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/User/Downloads/2200-%D0%A2%D0%B5%D0%BA%D1%81%D1%82%20%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%96-7645-1-10-20210302%20(1).pdf)
2. Маслак Л. П. Проблема професійної іншомовної підготовки майбутніх офіцерів. URL: <http://studentam.net.ua/content/view/7150/97/>
3. Назаренко Н. С. Особливості іншомовної підготовки майбутніх офіцерів-прикордонників. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=Vnadped_2019_1_8
4. Шмідт Ю. О. Місце іншомовної комунікативної компетентності в системі підготовки військових фахівців. *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету імені Т. Г. Шевченка*. Чернігів, 2011. Вип. 90. С. 112 – 116.
5. Канова Л. П. Професійна іншомовна підготовка військовослужбовців до міжкультурної комунікації. URL: <https://naub.oa.edu.ua/2012/profesijna-inshomovna-pidhotovka-vijskovosluzhbovtsiv-do-mizhkulturnoji-komunikatsiji/>

УДК 378.147:811.111

*Шаблій Олена Сергіївна
Військовий інститут телекомунікацій та інформатизації
імені Героїв Крут
Київ, Україна*

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ПРОБЛЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ КУРСАНТІВ ВВНЗ

Вдосконалення освітнього процесу в вищих військових навчальних закладах (ВВНЗ) є одним із основних напрямів розвитку системи військової освіти загалом. Сучасні службові та бойові завдання, які виконують офіцери

ЗСУ, відрізняються значною динамікою дій, великою часткою самостійності у прийнятті рішень, відсутністю шаблонності способів виконання завдань, застосуванням складної бойової техніки та інформаційних технологій. Істотного значення у вирішенні цих завдань набуває самостійність майбутнього офіцера, як професійна якість особистості, що формується під час навчання у військовому вузі. Аналіз педагогічних досліджень показує, що на розвиток самостійності курсантів великий вплив має самостійна робота (СР), як один з невід'ємних видів навчальної діяльності. При цьому ефективність СР курсантів ВВНЗ безпосередньо залежить від якості та умов її організації, важливим напрямом підвищення ефективності якої є застосування інформаційних технологій.

На відміну від цивільних ВНЗ самостійна робота курсантів є обов'язковим видом навчальної діяльності. Варто зазначити, що науково-педагогічне забезпечення спільної діяльності курсанта та викладача багато в чому носить формальний характер, здійснюється традиційними методами та зосереджено на повторенні вже пройденого матеріалу. Існують різноманітні трактування поняття «самостійна робота», у межах яких вона представляє собою спосіб організації навчального процесу; засіб навчання; вид навчальної діяльності; засіб формування пізнавальних здібностей; засіб організації та управління навчально-пізнавальною діяльністю. При цьому суттєвими ознаками СР є: самостійна пізнавальна діяльність, наявність навчального завдання, виділення аудиторного (поза аудиторного) часу для її проведення, опосередковане управління викладачем пізнавальної діяльності курсантів. Самостійна робота курсантів – це самостійна пізнавальна діяльність, що здійснюється під непрямим управлінням викладачів в аудиторні години та у поза навчальний час, спрямована на придбання знань, формування та вдосконалення умінь і навичок професійної діяльності, розвиток самостійності як професійної якості особистості, за активної рефлексії всіх етапів навчально-пізнавальної діяльності[4, с. 10]. Організація СР є системою, що обумовлена наявністю всіх ознак, таких як: елементи (курсант, викладач, принципи, умови, форми, методи та засоби); взаємозв'язки між елементами (зовнішній та внутрішній зворотний зв'язок, моніторинг, корекція, самооцінка, рефлексія та ін.); спрямованість на загальний результат (підвищення якості освіти та ефективності самостійної роботи, формування самостійності); замкнутість системи (взаємозв'язок результатів та цілей); цілісність; структурованість; ієрархічність.

Основні засади організації СР курсантів у ВВНЗ полягають в: індивідуалізації та диференціації, професійній спрямованості, свідомості та творчій активності, зворотного зв'язку, моніторингу та самооцінки результатів навчально-пізнавальної діяльності, науковості та системності. Сутність організації самостійної роботи курсантів заключається в цілісному об'єднанні сукупності елементів освітнього процесу за допомогою взаємозв'язків із

застосуванням інформаційних технологій, спрямованих на підтримку самостійної пізнавальної діяльності, удосконалення професійних умінь та навичок, розвиток самостійності курсантів.

Варто також визначити фактори, що негативно впливають на організацію СР:

- неефективне управління та нераціональний розподіл тимчасових ресурсів;
- недостатнє науково-методичне забезпечення;
- відсутність метапредметності в освітньому процесі;
- недостатній розвиток механізмів актуалізації самостійної роботи у процесі проведення основних занять;
- низька рефлексія проблем навчально-пізнавальної діяльності;
- відсутність наступності основних занять та самостійної роботи як на рівні навчання окремим предметам, так і в умовах організації навчально-дослідницької діяльності;
- неефективне застосування інформаційних технологій у СР майбутніх офіцерів.

При цьому необхідно враховувати, що самостійна робота є важливою складовою освітнього процесу, що допомагає реалізації однієї з цілей освіти – формуванню здібностей до саморозвитку особистості. В сучасних умовах значення СР у формуванні самостійності курсантів обумовлено насамперед потребами теорії та практики військової професійної освіти, а також соціальним замовленням і має забезпечувати виконання таких вимог:

- послідовність аудиторних занять та самостійної роботи;
- високий рівень інформатизації;
- спрямованість на особистісний розвиток військового спеціаліста;
- варіативність часу та місця проведення;
- індивідуалізація самостійної роботи;
- міждисциплінарний характер консультацій;
- метапредметний та дослідницький характер СР.

Однією з найістотніших ознак самостійної роботи слід вважати наявність опосередкованого управління пізнавальною діяльністю курсантів, оскільки за його відсутності можлива реалізація не самостійної роботи, а самостійної діяльності, яка має інше місце у структурі пізнавальної діяльності і не може замінити самостійну роботу.

В даний час в умовах пандемії та науково-технічного прогресу вміння самостійно навчатися набуло великого значення. Процес навчання у ВВНЗ дедалі більше ґрунтується на творчій активності та високій самостійності курсантів. Без цього в сучасних умовах складно успішно засвоювати програмний матеріал, вчитися вдосконалювати свої знання в професійній діяльності. Організація та ведення всього освітнього процесу, види навчальних

занять слід будувати так, щоб вони навчали курсантів творчому, науковому підходу до будь-якого питання, набуття умінь та навичок самостійної роботи.

Література:

1. Гордієнко М. Г. Проблема самостійної роботи студентів у сучасних педагогічних дослідженнях. *Педагогічний процес: теорія і практика: зб. наук. праць*. Київ. 2006. Вип. 2. С. 33–40.

2. Козаков В. А. Самостоятельная работа студента и ее информационно-методическое обеспечение: учеб. пособ. Київ. 1990. 112 с.

3. Котова А. В. Основні принципи організації самостійної роботи студентів з англійської мови. *Викладання мов у вищих навчальних закладах освіти на сучасному етапі. Міжпредметні зв'язки. Наукові дослідження. Досвід. Пошуки*. 2012. № 21. С. 75–81.

4. Шангутов А. О. Самостоятельная работа курсантов как культурный процесс. *Педагогическое образование и наука*. 2012. № 9. С. 106-109.

UDC 378.811

*Shulha Anna
Ivan Kozhedub National Air Force University
Kharkiv, Ukraine*

ENGLISH GRAMMAR FOR FUTURE AVIATORS – TEACHING TRADITION OR NECESSITY

Ensuring a sufficient level of language training for pilots and air traffic controllers is regulated by documents of the International Civil Aviation Organization (ICAO). ICAO certification is a prerequisite for future aviators, who must comply with internationally established standards.

The main requirements for obtaining the operational (working) level 4 are the following: understanding of radio communication, the ability to extract the necessary information and react to it, natural speech rate and pronunciation that does not interfere with understanding information, proper vocabulary range, as well as the ability to respond properly in emergency situations.

Based on this, the successful Aviation English training requires as much attention as possible to pay to the aspects of speaking and listening in order to obtain an ICAO certificate. That definitely means that the primary objective of Aviation English training is voice-only communication [1, p.2-3].

However, there are six main descriptors of test assessment and the use of grammatical structures is among them. According to the requirements for obtaining the operational (working) level basic grammatical structures and sentence patterns should be used creatively and be well controlled. Errors may occur particularly in unusual or unexpected circumstances, but rarely interfere with meaning.

The list of basic and complex structures is defined in Manual on the implementation of ICAO language proficiency requirements [2, p.117-120].

It is obviously that language for professional use cannot be seen in terms of grammatical forms, structure focus is included into the coursebooks which aim to have an integrated syllabus – the combination of certain grammatical structures with the functions [3, p. 126]. Efficient professional communication cannot take place without correct usage of grammar. Ignoring grammar rules may lead to misunderstandings or even cause professional errors.

Students should be encouraged and motivated to study grammar. Aviation English course is meant to prepare specialists who are able to use the English language as the main professional means of communication in their future jobs and in real-life situations.

Mastery of the specialized vocabulary and the ability to naturally use it in almost any context go hand in hand with solid knowledge of grammar. Grammar teaching cannot be neglected [4].

Let us consider the importance and necessity of the correct use of grammatical structures.

Firstly, appropriate grammar knowledge increases the confidence level. Good grammar brings positivity inside the speaker and it all results in uplifting confidence to an extent and on the other side bad grammar provides a negative cycle. Bad grammar fear is something which puts off from any task and makes work less visible according to others.

Secondly, the use of proper grammatical structures makes a speaker a strong communicator. Communication is the key to success if speaker is a person with good grammar as effective communication [5].

When focusing on a structure the following can be considered: the form (the part of speech, the spelling, the pronunciation); the meaning (if a structure can be used to perform more than one function); the use (in what context, by which people, on which occasions); anticipated problems (confusion due to the difference in mother tongue).

It is a task for a teacher to apply teaching strategies which are interesting, motivating and engaging. The teachers' main goal is to make their students efficient users of the English language. Grammar should be "a master skill" that facilitates competence in all skills: listening, speaking, reading and writing [6, p.2].

Learning proper grammar is principal because it is the language that makes it possible to talk about language effectively. Grammatical structures can be learnt more easily if students can perceive regularities or patterns.

Grammar is an important aspect of the language and correct grammar is the key to speak English fluently and confidently whatever goals are set for those who study the English language.

References:

1. Guidelines for Aviation English Training Programmes. 2009. P. 2-3.
2. Manual on the implementation of ICAO language proficiency requirements. 2010. P. 28-29.
3. Roger Gower. Teaching practice, 2007. 288 p.
4. Syvak O. Importance of grammar in ESP. 2018. URL: <https://seanewdim.com/uploads/3/4/5/1/34511564/httpsdoi.org10.31174>
5. Virginia Corona. How important is English grammar? 2020. URL: <https://scholarlyoa.com/how-important-is-english-grammar/>
6. Savage K. L., Bitterlin G., Price D. Grammar Matters teaching grammar in adults ESL programs. New York. 2010.

УДК 81'276.6

*Щоголева Наталія Петрівна
Національна Академія Національної Гвардії України
Харків, Україна*

ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ ОЗБРОЄННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ

На сьогоднішній день важливим постає питання вивчення термінології озброєння під час навчання військових англійській мові. Особливо це стосується військовослужбовців Національної Академії Національної Гвардії України, для яких володіння англійською мовою має вплив на рівень їхньої майбутньої кваліфікації та можливість подальшого кар'єрного зросту. Для прискорення навчального процесу та підвищення якості володіння військовою лексикою, слід звернути увагу на семантичні особливості військових термінів у сфері озброєння та їх класифікацію.

Питання військової термінології та її класифікації розглядалося багатьма вченими, такими як: Каюмова Д. Ф. та Шайдулліна А. І., які визначили лінгвокультурологічну характеристику військової термінології сучасної англійської мови. Шевчук В. Н. встановив військово-термінологічну систему в статичній та динамічній. Кісельов В. Б. надав словник військової та супутньої лексики. Але проблему систематизації англійської термінології озброєння за семантикою для підготовки майбутніх офіцерів Національної Академії Національної Гвардії України до теперішнього часу до уваги не брали. Отже, метою даної доповіді є пошук шляхів систематизації термінології озброєння в англійській мові для прискорення її засвоєння курсантами протягом навчання та можливості її застосування в майбутній професії.

Для навчання курсантів англійській термінології озброєння слід розглядати її номінативні характеристики, які використовуються для

найменування того чи іншого різновиду зброї. Мова йде про те, що термінологію озброєння, яка найчастіше використовується в англійській мові, можна умовно поділити на групи за спільними рисами, прискорюючи таким чином процес її запам'ятовування протягом навчання. Для класифікації найменувань англійських термінів, які входять до системи озброєння, в більшості випадків слід брати до уваги певні елементи. Спираючись на дані елементи, англійські терміни, можна об'єднувати в групи, таким чином спрощуючи їх розуміння та прискорюючи процес засвоєння. Отже, систематизуючи термінологію озброєння в англійській мові, в більшості випадків, бажано спиратися на наступні характеристики:

1. Перша група включає терміни, які складаються з одного елементу для найменування різних типів озброєння, наприклад: *bomb, gun, shell, grenade, sword, bow, missile, mine, tank, artillery*.

2. Друга група термінів складається з одного або більше елементів, які у своєму поєднанні створюють назву озброєння в більш детальному сенсі. Дані терміни називаються *дериваційними*. В таких випадках головний елемент виражає концептуальну характеристику залежного та визначає його призначення, наприклад: найменування "*grenade*" in *chemical grenade* та *antitank grenade* є головним елементом, тоді як залежні елементи *chemical* та *antitank* визначають основну функцію головного, створюючи таким чином два різні терміни.

Другу групу *дериваційних* термінів можна розподілити на підгрупи за наступними спільними рисами:

- *мета (функція)*, наприклад: терміни такі, як: *antiaircraft tank, mine-clearing tank* або *trap mine, antitank mine* виражають мету (функцію) того чи іншого виду озброєння, таким чином створюючи різницю між ними;

- *компонент*, наприклад: *petrol bomb, biological bomb, winged bomb* мають спільну рису в якості компоненту *bomb*, як результат маємо підгрупу з декількох різних термінів;

- *здатність до маневрування*, наприклад: наступні терміни такі, як *mobile anti-aircraft gun, man-propelled gun, man-portable artillery*, спираючись на залежні (підпорядковані) елементи *mobile, man-propelled, man-portable* можна класифікувати за здатністю до маневрування різних видів озброєння.

- *Спосіб*. За способом можна об'єднувати в одну підгрупу такі терміни, як: *improvised mine, magnetic anti-tank mine, radio-controlled mine*, де перший елемент визначає різницю між ними;

- *призначення (за родом військ)*, наприклад англійські терміни: *fleet ballistic missile, airborne missile, army missile, artillery missile* мають спільний головний елемент *missile*. Але за другим елементом, який виражає призначення того чи іншого виду озброєння, їх можна об'єднати в одну підгрупу.

- *цільове розташування та місце запуску*, наприклад серед термінів таких, як: *air-to-surface guided missile, underwater-to-surface missile, air-to-air guided missile, underwater-to-air missile, ground-to-air guided missile*, підпорядковані елементи *air-to-surface underwater-to-surface, air-to-air, underwater-to-air* та *ground-to-air* вказують на цільове розташування та місце запуску певних видів озброєння, створюючи таким чином різницю у порівнянні з іншими військовими термінами;

- *категорія*, наприклад: *light gun, heavy machine gun, medium bomber, superheavy bomber*, де залежні елементи *light, heavy, medium, superheavy* вказують на категорію головних, надаючи їм характеристику ще однієї підгрупи термінів;

- *діапазон проведення операції*, наприклад: *long-range strategic missile, medium-range guided missile, short-range attack missile, intercontinental bomber, superrange gun*, де залежні елементи *long-range, medium-range, short-range, intercontinental, superrange* характеризують діапазон проведення операції. Отже, слід долучити їх до окремої підгрупи військових термінів за цією рисою;

- *місцевість*, наприклад: *landmine, ground mine, bottom mine, water mine*, в яких елементи *land, ground, bottom, water* вказують на місцевість. Це – наступна підгрупа військових термінів;

- *рівень контролю*, наприклад: *guided missile, unguided missile, unmanned combat aerial vehicle*. Слід зауважити, що підпорядковані елементи *guided, unguided, unmanned*, вказують на рівень контролю головних елементів (різних видів озброєння), в даному випадку, це – *missile* та *combat aerial vehicle*;

- *швидкість*, наприклад: *hypervelocity missile, subsonic aircraft, express rifle*, де підпорядковані елементи *hypervelocity, subsonic, express* виражають швидкість, надаючи особливу характеристику головним елементам;

- *енергія*, наприклад: *laser gun, atomic aircraft carrier, atomic submarine, laser rifle*, де елементи *laser* та *atomic* характеризують вид енергії, який використовується для того чи іншого різновиду озброєння, що надає можливість виділити їх в окрему підгрупу термінів;

- *масштаб місії*, наприклад: *strategic ballistic missile, tactical infantry missile, strategic bomber, tactical light bomber*, серед яких залежні елементи *strategic, tactical* вказують на масштаб застосування домінуючих елементів озброєння в місії, створюючи різницю у порівнянні з іншими військовими термінами;

Групи *дериваційних* військових термінів, про які йде мова вище, входять до числа тих, серед яких перші п'ять зустрічаються найчастіше. Ще слід звернути увагу на інші англomовні військові терміни, які теж відносяться до *дериваційних*, й їх можна об'єднати в підгрупи, за певними рисами, але вони

зустрічаються досить рідко. Між тим про них теж слід згадати. Мова йде про наступні риси:

- форма, наприклад: *barrel bomb, pipe bomb*;
- розмір, наприклад: *baby bomb, parent bomb*;
- звук, наприклад: *shrieking bomb*;
- кількість, наприклад: *six-shooter*;
- час, наприклад: *night bomber*;
- стан, наприклад: *plastic explosive*;
- колір, наприклад: *agent orange*.

Таким чином, узагальнюючи запропоновану класифікацію, яка систематизує англійську військову термінологію озброєння, шляхом її розподілу на певні групи та підгрупи за семантикою, автор дійшов до висновку, що дана класифікація може бути використана за основу для навчання майбутніх офіцерів Національної Академії Національної Гвардії України, які вивчають військову англійську мову як невід'ємну частину їх професійної підготовки.

Література:

1. Борисов В. В. Аббревиация и акронимия. Военные и научно-технические сокращения в иностранных языках: под ред. А.Д. Швейцера. М., 2004. С. 132–135.
2. Гореликова С. Н. Природа термина и некоторые особенности терминообразования в английском языке: Вестник ОГУ, 2002. № 6. С. 129-136.
3. Каюмова Д. Ф., Шайдуллина А. И. Лингвокультурологическая характеристика военной терминологии современного английского языка. *Вестник КГУКИ*. 2017. С. 3.
4. Киселев В. Б. Англо-русский словарь военной и сопутствующей лексики. Москва. 2005. 283 с.
5. Шевчук В. Н. Военно-терминологическая система в статике и динамике: Диссер. ... докт. филолог. наук. Москва. 1985. 488 с.
6. Vu Q. H, System of Vietnamese military terms: characteristics and formation of military terms. *The University of Hanoi*. Assistant PhD dissertation on linguistics, 1991.

УДК 811.111'25:34

*Юськів Богдана Миколаївна
Львівський державний університет внутрішніх справ
Львів, Україна*

**ФОРМУВАННЯ СВІТОГЛЯДНОЇ ПОЗИЦІЇ МАЙБУТНІХ
ФАХІВЦІВ У СФЕРІ ПРАВООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА БАЗІ
СПЕЦІАЛІЗОВАНИХ ТЕКСТІВ У ВИЩІЙ ШКОЛІ**

Навчання майбутніх правоохоронців здійснюється з метою їх успішної подальшої самореалізації у професійній діяльності. Практична складова підготовки передбачає функціонування курсантів в ситуаціях, які збігаються з тими, що виникають під час виконання їх службових обов'язків. Вивчення англійської мови для професійного англомовного спілкування має на меті оволодіння мовою для роботи з офіційними документами та спілкування з іноземцями в службових ситуаціях. Окрім цього, у процесі оволодіння іноземною мовою формуються такі аспекти світоглядної культури особистості, як: громадянська позиція, усвідомлення своєї відповідальності перед народом, формування власної національної гідності, етична культура, що виявляється в прояві відповідальності за свої вчинки і справи, здатності до переживання і співчуття, пізнавальна активність, тощо. З огляду на це, використання в навчально-виховному процесі лінгвокраїнознавчого матеріалу є ефективним засобом підвищення мотивації до суспільної діяльності, ознайомлення з маловідомими фактами суспільно-політичного життя носіїв цієї мови, одержання додаткових знань в галузі майбутньої професійної діяльності. Тому навчальні програми повинні містити великий обсяг фахового навчально-інформаційного матеріалу, на основі якого формуються погляди, переконання, ціннісні орієнтації майбутнього правоохоронця. Тематичний матеріал повинен розвивати естетичні потреби здобувачів вищої освіти, які тісно пов'язані з метою, інтересами, спроможностями, ідеалами особистості, і можуть бути сформовані лише за умов добору високоякісних текстів, як художніх, так і фахових.

В умовах сьогодення одним з провідних завдань вищої освіти в аспекті світогляду майбутніх фахівців є формування основ духовної і моральної культури особистості. Сучасне суспільство гостро потребує підготовки освічених, високо моральних людей, що володіють не тільки знаннями, але й моральними рисами особистості. В сучасному світі людина розвивається в оточенні безлічі різноманітних джерел інформації впливу, як позитивного, так і негативного характеру, що впливає на інтелект, повсякденну поведінку людини, її ставлення до професійних обов'язків, ставленні до інших людей на основі поваги й доброзичливості до кожної людини. Озброєння моральними нормами дають уявлення і про наслідки порушення норм або наслідки даного вчинку для навколишніх. Словами В.О Сухомлинського “вербальний метод виховання – такий ярличок іноді приклеюють до того, без чого неможливе формування людської душі, - до живого слова педагога, до яскравих, хвилюючих розум і серце книжок”.

Визначальним матеріалом, що формує у студентів уміння соціокультурної комунікації є автентичний матеріал і робота з його опрацювання, що зацікавлює, мотивує студентів до пізнання особливостей іншої культури і мови та стимулює до продукування і сприймання дискурсу в

навчально-мовленнєвих і природних ситуаціях спілкування: *Patrolling means walking round keeping your eyes open, making sure you know what's going on, chatting to people, basically trying to prevent crime; You have your own special area which you have to patrol. It really means being on the beat); You can be on the desk doing routine office work for a while month at a time. Then the next month you may be driving around on patrol. My girlfriend gets a bit annoyed – she says I'm either on night shift or I'm playing ice hockey! But it's not being like a doctor; to get involved in fatal accidents; to get cases of child abuse; to get adult. Many people think we spend our time chasing criminals in fast cars with wailing sirens and flashing lights”, said Errol with a grin. In fact that's only one small part of the job* [5, с. 562]. Наведені фрагменти автентичних текстів з використанням низки фразеологізмів яскраво омовлюють роботу поліцейських, характеризують систему правоохоронних органів, номінують відношення поліцейських до своїх обов'язків та особливу роль у охороні правопорядку. Зазначені вербальні діяння поліцейських «охороняти правопорядок», «переслідувати злочинців», «відвертати злочинність», «зупиняти злочинців», «переслідувати злочинців», «здійснювати ретельне спостереження за своєю ділянкою», «патрулювання вулиці», «прибувати на місце фатальних інцидентів», «розглядати випадки зловживання», «мати справу з дорослими жертвами внаслідок тяжких злочинів» позитивно оцінюють важливу роль поліцейського в суспільстві і засвідчують, що його праця є дуже непроста і вимагає значних розумових, фахових та фізичних зусиль. Наприклад, фрагменти *“Criminals should be made to pay for what they have done; American idea of “three strikes and out” – that after committing three crimes criminals are locked up for life”* [6] свідчать про суть судової системи американського суспільства. Напротивагу, автентичні вислови *“What is even more scandalous is the fact that some rapists and even murderers are let out of prisons after three or four years”; Criminals expect to receive various forms of “protection” from the criminal justice system: the police may simply look the other way prosecutors may dismiss cases, the judges may suppress evidence, issue favorable instructions to the jury or find the defendant innocent, or impose minimal sentences* [7, с. 262] імплікують розуміння того, що суспільство може втрачати віру у справедливість системи правосуддя.

Вивчення професійної фразеології з точки зору її національно-культурної своєрідності показує, що вони являються джерелом і носієм різного роду країнознавчої інформації, що затруднює їх срийняття і вживання. Смысл мовленнєвих одиниць з її образно-емоційним впливом викликає в співрозмовників бажання не тільки до обміну інформацією в тому, що відбувається навколо, а і обміну соціальними і ціннісними орієнтирами. Специфіка обміну завдяки національній мові може проявлятися: 1) експліцитно, через сукупність значення фразеологічної одиниці; через слова-компоненти фразеологізму або через прототипи – вільні словосполучення, які

відображають національну культуру; імпліцитно і можуть бути обумовлені а) ступенем розповсюдженості, роллю в житті народу і відношенням носіїв мови до того чи іншого явища, предмету; б) типічними для даного народу асоціаціями, які виникають у носії мови у зв'язку з певними предметами і явищами; в) національним сприйняттям навколишнього світу [3, с. 384-385].

Найбільшого комунікативного значення володіють словосполучення з національно-культурним елементом семантики, що не мають структурно-образних еквівалентів в процесі співставлення обидвох мов. В таких одиницях існує низька мотивація для представників другої лінгвокультурної спільноти, через що виникає необхідність в поясненні окремих компонентів або значення одиниці в цілому і ситуації, в якій вона вживається.

Тому у процесі формування світоглядної позиції майбутніх фахівців у вищій школі слід врахувати наявність у навчальних текстах соціокультурної інформації (ідіоматичних мовленнєвих одиниць, денотативних і конотативних реалій). Використання соціокультурних знань і понять (наприклад світогляд народу) забезпечує глибоке концентричне формування у здобувача вищої освіти понять та уявлень, збагачення асоціаціями. Конотативні реалії або "неповно еквівалентна лексика" часто сприймаються як еквівалентні. Специфіка зв'язків і сполучень слів відображає структуру формування та формулювання думки, властиву певній нації. Стереотипи відбитків реальної дійсності сформовані у свідомості народу і відображені у мові. Становлення високопрофесійної особистості може мати успіх лише завдяки ефективному використанню фрагментів англійського спеціалізованого навчального матеріалу з урахуванням змістовних, мовних і методичних якостей професійних і культурологічних текстів.

Література:

1. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики. Київ. 2004. 342 с.
2. Бердичевський А. А. Діалог культур на уроках рідної та іноземної мови. *ИЯШ*. 1993. № 6. С. 5-12.
3. Богуш А. М. Дефініції «духовність і «моральність» в аспекті національного виховання в Україні. *Зб. наук. праць*. Київ. 2000. Кн.1. С.18-23.
4. Крисенко Т. В., Суханова Т. Є. Деякі аспекти вивчення фразеології в іншомовній аудиторії. *Ученые записки Таврического национального университета им. В.И. Вернадского. Серия «Филология. Социальные коммуникации»*. Том 23 (62). № 2. Часть 1. Симферополь. 2010. С. 546.
5. New Blueprint Intermediate. Workbook. Brian Abbs and Ingrid Freebairn 1995. *Pearson Education Limited. Edinburgh Gate*. Harlow. 144 p.
6. Opportunities. Upper Intermediate. Students' Book. Brian Abbs and Ingrid Freebairn 1995. *Pearson Education Limited. Edinburgh Gate*, Harlow. 2002. 176 p.

7. Зеленська О. П. Types of Crimes. Навч. посіб. з англ. мови для студ. юрид. вузів та факультетів і курсантів навч. закладів МВС України. Київ. 1999. 279 с.

РОЗДІЛ № 6. ТЕНДЕНЦІЇ ТА ДОСВІД ВПРОВАДЖЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ТА НОВІТНІХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ НА ЗАНЯТТЯХ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

УДК 378.6:811.111

*Безбавна Галина Іванівна
Національна академія Національної гвардії України
Харків, Україна*

ВПРОВАДЖЕННЯ НОВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОЦЕС НАВЧАННЯ ФРАНЦУЗЬКОЇ МОВИ

В умовах сучасного руху України до європейського освітнього простору, на фоні проведення освітніх реформ особливого значення набуває інноваційна діяльність, спрямована на пошук різноманітних педагогічних новацій. Постає необхідність впровадження таких методик, які б більш ефективно розкривали потенціал студентів у різноманітних сферах життєдіяльності, їх інтелектуальні, творчі якості, сприяли підвищенню мотивації до навчання, активізували пізнавальну діяльність та спонукали до творчого пошуку та самовдосконалення. Враховуючи вимоги сучасного розвитку освіти у світі, доцільним вважається впровадження новітніх технологій у процес навчання.

Можливості використання Інтернет-ресурсів величезні. Особливої уваги набуває використання Інтернет-ресурсів на заняттях з французької мови. На заняттях французької мови за допомогою ресурсів Інтернет можна вирішувати цілий ряд дидактичних завдань: формувати компетенції з усіх видів мовленнєвої діяльності – аудіювання, читання, письма, усного мовлення, формувати й поглиблювати, розвивати фонетичні, лексичні, граматичні компетенції, використовуючи матеріали глобальної мережі; формувати у студентів стійку мотивацію, інтерес до вивчення французької мови. Крім того, така робота спрямована на вивчення можливостей Інтернет-ресурсів для розширення кругозору студентів, навичок налагоджувати і підтримувати ділові зв'язки і контакти з молоддю в франкомовних країнах.

Студенти також можуть брати участь у тестуванні, вікторинах, конкурсах, олімпіадах, що проводяться у мережі Інтернет, листуватися з молоддю з франкомовних країн, брати участь у чатах, відеоконференціях тощо. Вони можуть отримувати інформацію з проблеми, над якою працюють в даний момент в межах франкомовної фахової діяльності. Це може бути спільна робота українських студентів та франкомовної молоді з однієї або декількох країн [3, 4].

Практичний досвід показує, що використання в навчальному процесі інтерактивних технологій навчання допомагає їм досягти плавного переходу від

набуття лексичних мовленнєвих умінь у процесі комунікації, збільшить діапазон термінологічної лексики за фахом, зробить процес навчання цікавим, пізнавальним, професійно-спрямованим та особистісно значущим.

Сучасні технології в освіті – це професійно-орієнтоване навчання іноземної мови, проектна робота в навчанні, застосування інформаційних та телекомунікаційних технологій, робота з навчальними комп'ютерними програмами, дистанційні технології в навчанні іноземних мов, створення презентацій в програмному середовищі Microsoft Power Point, використання ресурсів всевітньої мережі Internet.

На жаль, французька мова, в порівнянні з англійською, опинилась у тіні у віртуальному Інтернет просторі. Однак в мережі є достатня кількість сайтів, які можуть зацікавити викладачів та студентів.

Список деяких цікавих франкомовних сайтів додається.

Використовуючи ресурси мережі Інтернет, можна, (правильно інтегруючи їх у навчальний процес) більш ефективно вирішувати цілий ряд дидактичних завдань:

- формувати навички та вміння читання, безпосередньо використовуючи матеріали мережі різного ступеня складності;
- удосконалювати вміння аудіювання на основі автентичних звукових текстів;
- удосконалювати вміння монологічного і діалогічного висловлювання на основі проблемного обговорення матеріалів мережі;
- удосконалювати вміння письмової мови, індивідуально або групами складаючи відповіді партнерам, беручи участь у підготовці рефератів, творів і т. д.;
- поповнювати як активний, так і пасивний словниковий запас лексику сучасної французької мови;
- знайомити з культурознавчими знаннями, що включають в себе мовний етикет, особливості мовної поведінки, особливості культури, традицій Франції;
- формувати стійку мотивацію іншомовної діяльності студентів на основі систематичного використання "живих" матеріалів, обговорення не тільки питань до текстів підручника, а "гарячих" проблем, що цікавлять всіх і кожного.

Можливості інтернет-ресурсів величезні, оскільки вони створюють умови для отримання необхідної студентам інформації, щодо новин із життя молоді, статті із газет і журналів, красназавчий матеріал і тренувальні лексико-граматичні тести [5, 6].

Використання ІКТ (інформаційно-комунікативних технологій) для навчання іноземних мов дуже зручно, плідно і перспективно. На заняттях процес навчання стає більш привабливим для учнів, так як вони отримують необмежений доступ до цікавих країнознавчих матеріалів, що вигідно

відрізняється від статичних застарілих текстів у підручнику. Крім того, ІКТ – це різноманітні комунікації: електронна пошта, різноманітні конференції, форуми, чати, аудіо-чати та інше.

Потрібно підкреслити, що друковані матеріали, в першу чергу підручники, ніколи не «постаріють» і не втратять своєї важливої ролі в педагогічному процесі. Але в зв'язку з подальшим розвитком науки і техніки, з появою новітніх інформаційних технологій було б непростимо не використовувати можливості цих засобів навчання.

Отже, створення якісно іншої системи навчання в вищому навчальному закладі є неможливим без урахування та використання потенціалу новітніх засобів вивчення іноземної мови, серед яких особливе місце посідає мультимедійне забезпечення. Воно створює необхідні умови для активізації пізнавальної та мовної діяльності кожного студента, надаючи можливість засвоїти новий матеріал, одержати достатню країнознавчу, професійну інформацію, ознайомитись з великою кількістю оригінальних текстів, відеоматеріалів, одержати достатню кількість інформації для формування необхідних навичок та вмій. Крім цього, використання комп'ютерних технологій в викладанні французької мови дозволяє відійти від традиційних форм навчання й підвищити індивідуалізацію навчальної діяльності студентів, оптимізувати засвоєння мовних структур та граматичних правил, а також подолати монотонність заняття при формуванні мовленнєвої та комунікативної компетенції студентів при вивчанні французької мови.

Роль новітніх технологій, а саме Інтернету, в процесі викладання французької мови важко переоцінити лише завдяки найбагатшим ресурсам. Адже інформаційно-комунікативні технології, комп'ютерні технології є невід'ємною частиною з вивчення мови для досягнення оптимальних результатів необхідно грамотно інтегрувати їх використання в процес уроку і в позаурочну діяльність.

Література:

1. Владимірова Л. П. Новые информационные технологии в обучении иностранным языкам. URL: <http://virtlab.ioso.ru/method.htm>

2. Гаврилов Б. В. Плюсы и минусы компьютеризированного обучения иностранным языкам. URL: <http://linguact.hyperlink.ru/articles/gavrilov.htm>

3. Костікова І. І., Безбавна Г. І. Використання інтернет-ресурсів на заняттях з іноземної мови. *Педагогіка та психологія: збірник наукових праць*. 2018. № 59. С. 76-83

4. Костікова І. І. Підготовка майбутнього вчителя іноземної мови засобами інформаційно-комунікаційних технологій: монографія. Харків. 2008. 355 с.

5. Владимірова Л. П. Нові інформаційні технології при вивченні іноземних мов. URL: <http://virtlab.ioso.ru/method.htm#>

6. Захарова І. Г. Інформаційні технології в освіті: Навчальний посіб. для студ. висш. учбових закладів. Москва. 2003. 192 с.

7. Нікітченко М. Використання всесвітньої мережі Інтернет в навчанні французької мови. *Французька мова*. 2009. № 1.

8. Никитченко М. Использование всемирной сети Интернет в обучении французскому. URL: <https://urok.1sept.ru/articles/609053>

9. Шавва Т. Методика викладання французької мови. Київ. 2007. 128 с.

УДК 378.147.88

*Богданова Оксана Валеріївна
Національної академії Національної гвардії України
Харків, Україна*

ВИКОРИСТАННЯ ВІРТУАЛЬНИХ НАВЧАЛЬНИХ СЕРЕДОВИЩ ТА ЕЛЕМЕНТІВ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ

Входження в іншомовне середовище вимагає від комуніканта обліку ймовірності розбіжності прийнятих норм поведінки і традицій спілкування в рідній і іншій лінгвокультурах. Це відноситься до вербальних і невербальних аспектам комунікації, що дозволяє виділити і визначити поняття вербальної і невербальної комунікативної поведінки.

Іншомовна комунікативна компетентність є інтегральною характеристикою професійної діяльності фахівця, яка охоплює такі підструктури:

— діяльнісну (уміння, знання, навички та способи здійснення професійної діяльності);

— комунікативну (уміння, знання, навички та способи здійснення професійного спілкування)

Однією з найбільш ефективних сучасних форм організації навчальної роботи є навчання з використанням проєктних технологій, використання цієї методики дозволяє здобувачам вищої освіти протягом навчальної діяльності самостійно моделювати ситуації реального спілкування. На заняттях із використанням проєктної методики навчаємі займають більш активну позицію в навчанні, що допомагає досягати успіху в процесі навчання.

Технологія проєктування передбачає використання різноманітних методів та засобів навчання й інтегрування знань, умінь із різних галузей науки, техніки, культури та творчості. Навчальне проєктування орієнтоване передусім на самостійну діяльність навчаємих протягом чітко визначеного проміжку часу. Робота може бути індивідуальною, парною чи груповою.

Курсанти(ки) практикують зміст, який вони вивчили під час пари, в

інтерактивному середовищі, з миттєвими зворотними зв'язками та порадами, щоб розпочати навчання.

Кожна діяльність вбудована в план уроку і допомагає курсантам(кам) потренуватися в розмові, слуханні, читанні та письмі.

MyEnglishLab вбудовує оцінку в кожну діяльність, тому не потрібно тестувати курсантів(ток), щоб контролювати результати.

Використовуючи підручник та MyEnglishLab, можна побачити, де курсанти(ки) потребують вдосконалення, та персоналізувати свою навчальну подорож.

MyEnglishLab є мотиваційним. Можливість частої практики, оцінки та відгуки допомагають курсантам(кам) відчувати, що вони прогресують – це створює сильну мотивацію.

Наше дослідження показало, що оцінка словникового запасу є особливо цінною. Словникові вправи з автоматичним підрахунком балів та зворотнім зв'язком дуже спонукають курсантів(ток). Результати порівняльного дослідження свідчать про те, що здобувачас вищої освіти подобається користуватися технологіями, і як наслідок займаються глибше і довше, працюючи у MyEnglishLab порівняно з друкованою книгою. У опитуванні наприкінці семестру, курсанти(ки) зазначили, що вони були щасливі, що отримали доступ до MyEnglishLab.

Отже, MyEnglishLab підвищує довіру здобувачів вищої освіти, їм більше цікаво брати участь у заняттях та легше зберігати знання. MyEnglishLab підвищує впевненість курсантів(ток) та зміцнює те, що вивчили на уроці. MyEnglishLab надає додаткову підтримку поза класом, коли викладача немає поруч. Коли здобувачі вищої освіти виконують домашнє завдання, вони отримують додаткові підказки та заохочення до навчання.

UDC 316.3:81'243=111

*Brodetska Iryna Vitaliivna,
Yuvkovetska Yulia
Kyiv National University of Trade and Economics
Kyiv, Ukraine*

DEPEND OF SOIAL STATUS ON KNOWLEDGE OF FOREIGN LANGUAGE

Our world is constantly changing, global and irreversible processes are taking place, it is evolving, and we are developing with it. People interact with each other and thus create a society, a group united by certain relationships. The basis of society is joint activities and relationships between people. We live in a society where there is social inequality. Individual members of society and social groups differ in the

level of wealth and income, the amount of power and access to political power, the level of education and prestige of the profession, that is why social statuses exist. It defines the place where a person is in the social hierarchy and determines the set of its rights and responsibilities. Everyone has various social statuses. Some of them are given to us at birth, and some we receive on our own. There are many ways to increase your social status, for example: self-development, education, professional activities, etc. Of all these methods, in my opinion, a special place is occupied by the knowledge of foreign languages.

This attainment greatly increases social status. The ability to express one's thoughts clearly and concisely in another languages is considered very prestigious and elevates a person . In addition, people who know more than two languages are considered so educated.

Knowledge of foreign languages gives us many opportunities, namely: travel, new acquaintances, self-development, quality education, opportunity to work with masters of their craft or abroad, etc. For example, in prestigious restaurants or hotels it is difficult to get a job without knowledge of English, and abroad knowledge of the language is a must. Besides, this skill helps to bring together and overcome the language barrier that often arises between members of different language groups. Knowledge of foreign languages is especially important for high-ranking people, such as presidents, ministers, officials, etc. For example, Petro Poroshenko, the fifth president of Ukraine, has a fairly good level of English. He also knows such languages as Bulgarian, Polish, etc. This man is the first president of Ukraine that gave an interview in full English. In contrast to Petro Poroshenko, Viktor Yanukovich's level of English is quite poor. He once said the following phrase: "Welcome in Ukraine". This sentence is incorrect. It is normal to make mistakes, but such remarks can repel people, especially if the head of state said so.

Learning foreign languages also helps us to develop, which is also directly related to advancing through the ranks of the social hierarchy. Learning a foreign language significantly increases the IQ. The IQ (intelligencequotient) is an assessment of a person's level of intelligence, which is determined using special tests. The EQ also increases. EQ (empathyquotient) - the coefficient of compassion. The compassion factor is designed to measure how easily you perceive other people's feelings and how much they affect you. Learning a foreign language can indirectly improve speech in the native language.

Another important aspect is that a huge amount of literature, both scientific and artistic or technical, is not translated into Ukrainian. This means that by learning foreign languages, especially English, we gain access to important information.

The social status of an individual depends on many factors. A person can both increase it and lower it. Knowledge of foreign languages plays not the least role in the formation of social status. Knowledge of languages is a prerequisite in management positions. By learning languages a person can develop as a personality. These skills

are highly valued in modern society. Knowledge of foreign languages is considered a great prestige and provides many opportunities for self-realization and self-development. That is why foreign languages need to be learned. The motivation to study them can be anything. And most importantly, remember that the level of education and your knowledge determines your place in the social hierarchy.

References:

1. Микола К. Мотивація при вивченні іноземної мови. URL: <https://buki.com.ua/blogs/motyvatsiya-pry-vyvchenni-inozemnoyi-movy-chastyna-1/>
2. Примуш М. В. Загальна соціологія. Навчальний посібник. Київ. 2004. 590 с.

УДК: 81-13

*Dzevytska Larysa
Donetsk State University of Internal Affairs
Kryvyi Rih, Ukraine*

TRENDS AND EXPERIENCE OF IMPLEMENTATION OF THE LATEST TEACHING METHODS IN ENGLISH CLASSES IN NON-LINGUISTIC HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS

The conducted researches of pedagogical work have shown that teaching foreign languages today is impossible without an innovative component. In the light of modern requirements for the goals of teaching a foreign language, the status of both the student and the lecturer is changing. Now they move from the “lecturer-student” scheme to innovative technologies.

The lecturers of a foreign language in a nonlinguistic higher education institution are expected to fulfill the social demand of the society - to prepare in a short time a specialist who has a good command of foreign language. It is possible to achieve the set task - to teach the student to speak, understand, and acquire information of a different nature from the original sources within time limited by educational framework - by combining traditional and innovative teaching methods, based on the principles of communicative interaction.

The great majority of students realizes the importance of knowing a foreign language and sees it as one of the means of increasing their professional competence and competitiveness in the labor market. However, there is still dissatisfaction with the process of teaching a foreign language, which may be due to the insufficient number of hours allotted for its study, the organizational and content side of teaching, forms, methods and means of teaching.

It is no secret to anyone that very often a foreign language appears in the curriculum for training a specialist as an elective subject. The status of elective subject entails not only the limitation of the amount of hours, but also the placement

of a foreign language in the structure of the educational process. As a rule, the electives are taken "out of the frame" of the main schedule of academic subjects, which means that classes take place in the afternoon, after the main cycle of subjects, when the physical, mental, and psychological capabilities of students are reduced. The time limitation is often reflected in the content side of education, its forms and methods.

In modern conditions, a foreign language course in a nonlinguistic higher education institution should be considered as a multidimensional and complex educational product with a clear professional focus.

The main task of teaching a foreign language to students of nonlinguistic higher education institution in modern conditions is the formation of a foreign language communicative competence, which in turn allows one to navigate freely in a foreign language environment, and thereby contributes to the formation of a competitive specialist in the labor market. In modern conditions, foreign language communication becomes an essential component of the future professional activity of a specialist. In this regard, the role of the "foreign language" subject is increasing significantly in nonlinguistic faculties of higher education institutions. The state educational standard of higher professional education requires taking into account the professional specifics in the study of a foreign language, its focus on the accomplishment of the objectives of the future professional activity of graduates.

The objective would be not only to master the skills of communication in a foreign language, but also to acquire special knowledge in the chosen specialty. In this regard, professionally oriented teaching of foreign languages is a priority in modern education. It provides for the formation of students' ability to communicate in a foreign language in specific professional, business, scientific areas and situations, taking into account the features of their future profession.

Professionally oriented teaching is understood as teaching, which is based on consideration of the needs of future graduates in studying a foreign language, determined by the aspects of their future profession or educational specialty, which, in turn, require its study. This is what makes it different from teaching a language for general educational purposes. The obvious advantages of use of this type of teaching can be seen in the increasing of student's motivation to learn a foreign language.

Professionally oriented English language teaching assumes that the authentic texts, selected according to thematic principle, become the basis of the course. A system of special exercises is used in addition to the texts. These exercises are intended to develop the necessary skills and abilities. The exercises of a lexical and grammatical nature contribute to the accumulation of a special thesaurus. The exercises at the text level (distinguishing the main idea of the text, finding keywords) help the student to form statements in oral or written speech. The exercises in structuring of information contribute to the formation of skills of independent work with the various sources. With their help, the student learns to comment, provide

arguments, defend his or her point of view, hold a discussion, etc.

Thus, professionally oriented teaching of a foreign language in a nonlinguistic higher education institution requires the formation of a professional foreign language competence, which allows a modern specialist to:

– read texts of a professional nature, draw and process information, from printed and electronic sources of information in accordance with the set goal, using the skills of revision reading, reading for specific information, exploratory reading and reading for details;

– comprehend messages on professional topics and to separate information in accordance with the communicative task;

– express your thoughts in the form of oral and written texts, demonstrating knowledge of grammar and mastery of special terminology;

– hold a dialogue of an argumentative type: ask questions of a clarifying and polemical nature, add/clarify a particular point of view, support/reject the arguments of the dialog partner, while demonstrating mastery of speaking etiquette in a wide variety of situations;

– compile messages/reports on a given topic: present a structured summary of the topic, highlight the problem under discussion, consider its various aspects, state and argue your position;

– speak on the topic: briefly and logically justify your position, give examples, sum up the results of the discussion;

– take notes of the oral and written text, depending on the planned output of speech (short message, comment, report).

References:

1. Zahoruiko L. Innovative methods of teaching foreign languages: the experience of Poland. URL: <http://dspace.udpu.org.ua:8080/jspui/bitstream/6789/3824/1/Zagoruiko%20L.%20.pdf>

2. Kukharenko V. M. Theory and practice of blended learning. Kharkiv. 2016. (in Ukrainian)

3. Oliver M., Trigwell K. Can ‘Blended Learning’ Be Redeemed? Nb.1, p. 17-26, 2005. URL: <http://journals.sagepub.com/doi/abs/10.2304/elea.2005>. (Accessed on: June 25, 2018).

УДК 378

*Доманова Олена Василівна
Харківський гуманітарний
Університет Народна Українська Академія
Харків, Україна*

ВИКОРИСТАННЯ ПРОГРАМИ POWER POINT У НАВЧАННІ ЛЕКСИКИ НА ЗАНЯТТЯХ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Зміни у сфері орієнтації від вивчення мови як засобу спілкування та комунікативного впливу виявились надто продуктивними та перспективними для навчання іноземної мови взагалі та лексики зокрема. Оскільки метою навчання є розвиток усних та письмових форм спілкування, то оволодіння лексикою іноземної мови в плані семантичної точності, синонімічного багатства, адекватності та доречності її використання є невід'ємною передумовою реалізації цієї мети.

При навчанні функціональних особливостей лексики виникають труднощі, пов'язані із запам'ятовуванням обсягу значень слів, які в більшості випадків не співпадають з рідною мовою, багатозначністю слів, характером сполучуваності одних слів з іншими, а також уживання слова в конкретних комунікативних ситуаціях. Здібність виконувати автоматично ряд дій та операцій, пов'язаних з вийманням слова з довгочасної пам'яті, співвіднесення його з іншими лексичними одиницями називаються лексичними навичками.

Отже метою навчання лексичної складової мови є формування продуктивних та рецептивних лексичних навичок. Формування лексичних навичок є складним та багатогранним процесом, реалізація якого на практиці потребує не тільки інтелектуальної підготовки, професійних знань, але й певної матеріально - технічної бази.

Останнім часом частіше розглядається питання використання нових інформаційних технологій школах та ВНЗ. Це не тільки нові технічні засоби, але й нові форми та методи викладання, новий підхід до процесу навчання. Сучасна система освіти все частіше використовує інформаційні технології та комп'ютерні телекомунікації. Ще до виникнення інформаційних технологій експерти виявили залежність між методом засвоєння матеріалу та здібністю відновити отримані знання через деякий час. Якщо матеріал був звуковий, то людина запам'ятовувала приблизно чверть матеріалу, якщо візуальним — одну третину.

Розвиток інформаційних технологій надає різноманітний спектр можливостей проведення занять, оскільки сучасні комп'ютери дозволяють з більшою ефективністю відтворювати практично всі відомі до теперішнього часу види передачі інформації. У порівнянні з аудіо-, відеоінформація представляється значно більшою кількістю використаних елементів. Насамперед до неї входять елементи статистичного відеоряду, які можна розподілити на дві групи: фото та графіка. До першої групи належать фотографії та скановані зображення. До другої — різноманітні малюнки, інтер'єри, поверхні, символи у графічному режимі. Програма POWER POINT дозволяє створити професійні слайд-шоу, які можуть включати діаграми, мальовані об'єкти, тести, мультимедійні зображення та безліч інших елементів.

Щоб зробити екранні презентації більш ефектними, можна використовувати такі засоби, як анімація. Мультимедія та переходи між слайдами. Використання програми POWER POINT при навчанні лексики є ефективним та зручним засобом презентації матеріалу. Основна мета використання цієї програми в даному аспекті полягає в тому, щоб шляхом наочної демонстрації матеріалу сформувані лексичні навички у студента та зробити цей процес цікавим та доступним.

Для продуктивних та рецептивних лексичних навичок, а також збагачення словникового запасу можна використовувати за допомогою POWER POINT наступні вправи: побудова асоціаграм; візуальний імпульс (ілюстрація, фото) з наступним обговоренням і використанням лексики з асоціаграм. Досить ефективним є візуальний диктант. Зміст цих вправ полягає в тому, що на слайді відображені предмети, які необхідно назвати.

Індивідуалізація навчання іноземної мови полягає у створенні оптимальних режимів роботи й надання допомоги кожному студенту. Завдання викладача полягає в тому, щоб створити умови практичного оволодіння мовою для кожного студента, вибрати такі методи, які дозволили б проявити свою активність та творчість, таким чином, активізувати пізнавальну діяльність в процесі навчання іноземних мов.

Література:

1. Галькова Н. Д. Теория обучения иностранным языкам. *Лингводидактика и методика*. Москва. 2004. 336 с.
2. Гнаткевич Ю. В. Навчання лексичного аспекту чужоземної мови у Вищих навчальних закладах. Київ. 1999. 319 с.
3. Пометун О., Пироженк Л. Інтерактивні технології навчання. *Теорія, досвід: метод. посіб. авт.-уклад*. Київ. 2002.

УДК 378, 378.147.091:004:378.016=124

*Дюрба Діна Вікторівна
Харківський національний медичний університет
Харків, Україна*

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ЛАТИНСЬКОЇ МОВИ ТА МЕДИЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ СТУДЕНТАМИ МЕДИЧНИХ ЗВО

Внаслідок процесів глобалізації та розвитку суспільства, а також наслідків пандемії COVID-19, у XXI сторіччі виникає необхідність перегляду традиційних методів навчання і контролю. Саме тому інноваційні технології навчання стали невід'ємною складовою навчального процесу в сучасному інформаційному суспільстві. Проте методологічна база для дослідження їхньої

ролі ще не достатньо сформована в українському науковому просторі.

На нашу думку, головною метою використання інноваційних технологій, зокрема під час вивчення латинської мови та медичної термінології здобувачам освіти медичних ЗВО, є розвиток пізнавальної активності, технічних навичок роботи з інформаційно-комп'ютерними технологіями, медійної грамотності та формування всебічно розвиненої особистості.

Серед недоліків традиційних методів навчання зазвичай виділяють такі як: перевантаження пам'яті студента фактологічним матеріалом, обсяг якого чимдалі зростає; невеликий об'єм самостійної творчої пізнавальної діяльності; відсутність урахування індивідуальних особливостей студентів; застосування однотипних (головних, репродуктивних) методів навчання [1]. Звісно, латинська мова належить до класичних дисциплін, підхід до викладання яких формувався сторіччями, проте ми вважаємо, що для покращення результатів навчання студентів варто змінювати форму викладання дисципліни, мінімально змінюючи зміст.

«Інноваційне навчання – стимулює новаторські зміни в культурі, соціальному середовищі; зорієнтоване на формування готовності особистості до динамічних змін у соціумі за рахунок розвитку творчих здібностей, різноманітних форм логічного та образного мислення, а також здатності до співробітництва з іншими людьми» [1].

На кафедрі латинської мови та медичної термінології Харківського національного медичного університету під час викладання дисципліни «Латинська мова та медична термінологія» протягом останніх п'яти років ми систематично використовуємо інтерактивні методи навчання. Варто зазначити, що на відміну від процесу вивчення «живих» мов, де прийнято використовувати комунікаційний підхід, під час викладання зазначеної дисципліни метою є насамперед оволодіння здобувачами освіти термінологічною базою, необхідною для формування професійних компетентностей майбутнього лікаря. Тому головною метою є формування лексичної бази слів, що лежать в основі анатомічної термінології та греко-латинських терміноелементів, що досі залишаються основним джерелом утворення термінів для клінічної термінології.

Для реалізації цієї мети ідеальним є використання для роботи з лексичною базою сучасних онлайн-платформ, серед яких найбільшою популярністю на кафедрі латинської мови та медичної термінології користується сервіс Quizlet.

Quizlet – це безкоштовна платформа, що дозволяє легко запам'ятовувати інформацію, яку можна подати у вигляді навчальних карток. Для роботи з картками з певної теми необхідно знайти в базі або створити самостійно інтерактивні картки, додаючи до них картинки та аудіофайли, а потім виконувати вправи, тести чи грати в ігри, щоб відтворювати матеріал доки він

не запам'яється. На базі платформи викладачі кафедри латинської мови та медичної термінології створили кілька курсів із навчальними модулями, що містять лексику, яку необхідно знати на заняття.

Quizlet можна використовувати як для самостійного навчання в будь-який час з будь-якого місця, де є доступ до мережі Інтернет, так і для урізноманітнення аудиторної роботи. Під час навчальних занять ми використовуємо модулі з картками для повторення вивченої лексики, для проведення індивідуальних та командних змагань, а також для виявлення проблемних моментів, адже сервіс надає викладачеві зворотній зв'язок у вигляді доступу до найрізноманітнішої статистики з модулів.

На нашу думку, використання інноваційних технологій в процесі вивчення латинської мови та медичної термінології студентами медичних ЗВО є надзвичайно ефективним інструментом і невід'ємним атрибутом роботи з представниками покоління зумерів. Звісно, це не означає, що потрібно повністю відмовитись від традиційних методів, проте варто як мінімум трансформувати їхні форми.

Література:

1. Інноваційні технології навчання: Навч. посібн. для студ. вищих технічних навчальних закладів / [Кол. авторів; відп. ред. Бахтіярова Х.Ш.; наук. ред. Арістова А.В.; упорядн. словника Волобуєва С.В.]. Київ. 2017. 172 с. URL: <https://ukreligieznastvo.wordpress.com/2019/01/18/itn/>
2. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології: навчальний посібник. Київ. 2004. 352 с. URL: <http://194.44.152.155/elib/local/r726.pdf>
3. Лузан П. Г., Манько В. М. та ін. Теорія і практика впровадження інноваційних технологій навчання у професійну підготовку кваліфікованих робітників: монографія / за заг. ред. Г. М. Романової. Київ. 2014. 216 с.

УДК 37.091.31.3

*Zabotnova Myroslava
National Academy of the National Guard of Ukraine
Kharkiv, Ukraine*

GAMIFICATION AS AN IMPLEMENTOR OF COMMUNICATIVE APPROACH

Introduction of the communicative approach as a leading method of teaching foreign languages became a turning point for the whole educational system. Lecturers all over the world are still developing new methods of teaching considering challenges of recent times. Games became an essential part of teaching foreign languages. This educational method received the name “gamification” which comes from the word “game” which means that the educational process will be built on

games.

Nevertheless, games have the components which can make them significant weapon for the process of education. They are formed the way that players can solve various problems which is the important skill required for modern times. Numerous games develop communicative, team-working, and cooperative skills. Some games have bright background as well as narrative that awakes creativity and imagination of learners. Moreover, can both teach and test the learners. Games are wonderful combinations of teaching, learning, and assessment.

The role of games if quite essential – motivation of students who eager to acquire new knowledge through playing, involvement of those learners who usually keep themselves aside from collective works which can promote team-working.

It is necessary to point out that the involvement of lecturers is high but limited. Instructions, rules, roles, grading measures, progress, limitations, and benefits grander (points, grades, badges or even sweets) are the features a lecturer is responsible for. He/she is a “referee” not a part of the game.

We can divide games in according to the elements they develop:

- vocabulary;
- grammar;
- reading;
- watching/listening;
- speaking;
- memorizing.

To choose an appropriate game a lecturer should consider numerous aspects such as: age of learners, topic, and level of learners. Another important feature is a feedback, learners should be assured that they will receive references from the lecturer to gain possibility for self-estimation.

Games assess in improving communicative skills through the interaction between the learners as they work on solving set problems and present their results.

Gamification is a great method to make positive change in students’ behavior and attitude towards learning, to improve their motivation and engagement. The results of the change have bilateral nature – they can affect students’ results and understanding of the educational content and create conditions for an effective learning process [1]. Thus, games are not a way of entertainment only but a way of knowledge acquiring.

Literature:

1. Kiryakova G., Angelova N., Yordanova L. Gamification in Education. URL: <https://www.sun.ac.za/english/learning-teaching/ctl/Documents/Gamification%20in%20education.pdf>

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯМ ВІДЕОЛЕКЦІЙ TED TALKS У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ МАЙБУТНІХ ЕКОНОМІСТІВ

Нові технологічні досягнення та інновації активно розробляються та впроваджуються в освітній процес для полегшення вивчення та кращого засвоєння матеріалів навчальних дисциплін. Процес вивчення іноземної мови професійного спрямування не є винятком, оскільки нові онлайн ресурси дозволяють як науково-педагогічним працівникам, так і здобувачам вищої освіти полегшити процес навчання. Одним з таких онлайн ресурсів є відеоплатформа TED Talks, на якій запропоновано широкий спектр навчальних відеороликів, створених за участю експертів-доповідачів. У тезах розглянуто особливості використання відеолекцій TED Talks, з метою покращення мовленнєвих навичок майбутніх економістів. Здобувачі вищої освіти у процесі перегляду відеолекцій не лише вивчають англійську мову, а й стають свідками повсякденного життя реальних людей з англійських країн.

На нашу думку, лекція TED Talks на тему «How to rob a bank (from the inside, that is)» доступне за покликанням: https://www.ted.com/speakers/william_black відповідає науковим інтересам майбутніх економістів, а її обсяг і темп відповідає їхнім можливостям та рівню мовної підготовки.

Погоджуючись з думкою науковців, які займаються дослідженням особливостей використання відеоматеріалів для вивчення іноземної мови, зокрема Н. Каревої, ми вважаємо, що методична робота з відеоматеріалами повинна включати у три взаємопов'язані етапи: переддемонстраційний, демонстраційний і післядемонстраційний.

Підготовчий етап – це етап психологічної підготовки здобувачів вищої освіти до сприйняття мови. Перед прослуховуванням і переглядом відеоматеріалу викладачеві важливо зняти лексичні та мовні труднощі, пов'язані з розумінням мови носіїв [1, с. 3].

З цією метою ми пропонуємо здобувачам вищої освіти виконати завдання, спрямовані на активізацію словникового запасу, відновлення і узагальнення вже наявних в їхній пам'яті знань за темою відео. Перед переглядом відеоматеріалу здобувачі вищої освіти активно залучаються до обговорення пов'язаних з даною темою питань.

Answer the following questions and justify your answers:

1. *Do you think robbing a bank is an ordinary crime nowadays?*
2. *Do you think it's easy to rob a bank? Why or why not?*

3. *What is the biggest bank robbery in history?*
4. *What steps do banks take to protect themselves from being robbed?*
5. *Do you think hackers could rob a bank through computers?*
6. *Have there ever been any successful bank robberies?*
7. *Do you have any friends or relatives who were robbed and lost money that they had in a bank?*
8. *What is your favorite film about bank robbery?*

Відповідаючи на запитання викладача, здобувачі вищої освіти визначають, що їм уже відомо з даної проблематики. Іншими словами торкаються тих питань, про які йтиметься у відео, а викладач спрямовує обговорення у потрібне русло

На переддемонстраційному етапі ми також пропонуємо подати здобувачам вищої освіти активний словник на основі відеоматеріалу. Нові слова можна представити без перекладу та залучити здобувачів вищої освіти до обговорення можливих варіантів їхньої значень або з перекладом, щоб відразу перейти до перегляду відео.

Наступний етап – демонстраційний або етап безпосереднього перегляду відео. Пропонуємо дозволити здобувачам вищої освіти переглянути відео двічі. Перший перегляд дозволяє зрозуміти основну ідею поданої інформації, а другий – деталізувати побачене і почуте. Якщо вони не зрозуміли змісту відео після повторного перегляду, доцільно переглянути відео фрагментами.

Демонстраційний етап включає вправи, які слід виконувати безпосередньо під час перегляду відео. Такі завдання дозволяють викладачеві перевірити вміння здобувачів вищої освіти орієнтуватися в тексті, розуміти, в якій частині тексту міститься необхідна інформація. Прикладом такого роду завдання є вправи, пов'язані з використанням прийменників. Для прикладу:

Complete the following sentences with the correct prepositions:

1. *That's why we need to learn what the bankers have learned: the recipe for the best way to rob a bank, so that we can stop that recipe, because our legislators, who are dependent ... political contributions, will not do it ... their own.*
2. *They have produced crony capitalism, American-style, ... which the largest financial institutions are the leading financial donors ... both parties.*
3. *We have to first get rid ... the systemically dangerous institutions. These are the so-called too-big-to-fail institutions.*
4. *With no expertise coming from the regulators, the FBI formed what it calls a partnership ... the Mortgage Bankers Association ... 2007.*
5. *The Office ... the Comptroller of the Currency, which is supposed ... regulate the largest national banks, has made zero criminal referrals.*

На демонстраційному етапі також пропонуємо здобувачам вищої освіти виконати вправи на одиниці глосарію, використаного у відеоматеріалі. Завдання такого типу тренують пам'ять, дозволяють швидше засвоїти нову

лексику та детальніше зануритися у текст переглянутого відеоматеріалу. Так, з метою закріплення нового лексичного матеріалу пропонуємо завдання, пов'язане з використанням тлумачного словника. Такого роду завдання розроблені таким чином, щоб здобувачі вищої освіти могли самостійно здогадатися значення лексичної одиниці.

І останній – післядемонстраційний етап, включає вправи, спрямовані на перевірку розуміння здобувачами вищої освіти змісту переглянутого відеоматеріалу. Класичним прикладом вправи на розуміння переглянутого матеріалу та застосування нової лексики на практиці є вправи на заповнення пропусків у реченні. Таке завдання дозволяє здобувачам вищої освіти бачити практичне застосування здобутих навичок і вмій.

1. So our task is to ... ourselves so that we can understand why we have these recurrent, intensifying financial crises, and how we can prevent them in the future.

a) educate b) learn c) teach d) study

2. Control fraud is what happens when the people who control, typically a CEO, a seemingly legitimate entity, use it as a ... to defraud.

a) weapon b) gun c) knife d) bomb

3. During the savings and loan debacle in 1984, we looked at every .. failure, and we looked for common characteristics, and we discovered this recipe was common to each of these frauds.

a) single b) only c) one d) each

4. They were obvious that what was going on was an epidemic of accounting control fraud building

a) up b) down c) for d) against

На післядемонстраційному етапі ми також пропонуємо здобувачам вищої освіти творчі вправи, такі як переказ сюжету, проектні завдання (доповіді, повідомлення за темою) та перегляд додаткових відеоматеріалів за схожою тематикою. З метою поглибленого вивчення теми, яку ми розглядали на практичному занятті, та послідовного і всебічного вивчення англійської мови, ми склали список доступних відеоматеріалів TED Talks, які можуть бути успішно використані у процесі навчання майбутніх економістів.

Підсумовуючи усе вищесказане, ми вважаємо, що така структура заняття дає можливість викладачеві вибрати оптимальні шляхи організації як аудиторної, так і самостійної роботи здобувачів вищої освіти з урахуванням рівня їх знань та обраної спеціальності, що є її безумовною перевагою і цінністю.

Література:

1. Карева Н. В. Использование аутентичных аудио и видео материалов для повышения мотивации изучения иностранного языка. Интернет-журнал «Науковедение». 2014. № 3. с. 1-8.

2. TED ideas worth spreading. – URL:
https://www.ted.com/speakers/william_black

УДК УДК 378.147: 009

*Зотова-Садило Олена Юріївна
Донецький державний університет внутрішніх справ
Кривий Ріг, Україна*

MOODLE КУРС У ВИКЛАДАННІ АНГЛІЙСЬКОЇ ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ

Сучасна тенденція у вітчизняній вищій освіті переходу від традиційної форми навчання до змішаної чи віртуальної викликана декількома причинами, однією з яких є виклик сучасності – це пандемія COVID та пов'язаний з нею вимушений перехід до дистанційної форми навчання. Два роки досвіду показали, що є абсолютно реальним перейти з аудиторії до її віртуальної версії, попередньо створивши методичну освітню базу, яка відповідає навчальному плану та однаковою мірою задовольняє потреби викладача та студента.

Викладання іноземних мов у віртуальному просторі розвивається надзвичайно швидко, усе більше розроблюється он-лайн курсів, спрямованих на оволодіння комунікативними навичками іншомовного спілкування студентами різноманітних профільних напрямків. З огляду на специфіку викладання у вищих навчальних закладах, які готують майбутніх поліцейських та юристів, вважаємо за доцільне звернутися до розробки спецкурсів з розвитку навичок професійного спілкування. Так, у Донецькому державному університеті внутрішніх справ апробується на експериментальній основі спецкурс «Технологія ділового спілкування майбутніх правників» («Business Communication Technology for Law Students») [1].

Програма курсу розрахована на широкий спектр спеціальностей юридичної сфери. Автентичні матеріали та вправи структуровані та розроблені, зважаючи на різний рівень попередньої мовної підготовки курсантів. Головною метою спецкурсу є удосконалення навичок читання, аудіювання, письма та говоріння у контексті професійної комунікації.

Он-лайн курс розміщений на сайті «ДонДУВС-Online» на платформі Moodle (Modular Object-Oriented Dynamic Learning Environment). Зазначена платформа є однією з найпопулярніших у світі навчальних систем (Learning Management System) та надає широкий спектр технічних можливостей та інструментів для реалізації методики «перевернутого класу», а також забезпечує доступ до навчального матеріалу у зручний час та у комфортному для студента середовищі. Ми розглядаємо термін «flipped classroom» як такий, що кардинально змінює традиційну методику. У перевернутому класі усі

інструкції слухач отримує он-лайн і попередньо до заняття, що розширює його можливості отримати практичні навички самостійно чи працюючи у групі (за необхідності он-лайн) [2]. Функція BigBlueButton (BBB) забезпечує доступ до заняття у віртуальному класі, яке нічим практично не відрізняється від звичного – в аудиторії. Спецкурс на платформі Moodle забезпечує швидкий зворотний зв'язок із курсантами та забезпечує надійне оцінювання, яке реалізується через самооцінювання, автоматичне оцінювання та коментар викладача. Окрім того, спецкурс передбачає взаємооцінювання курсантів. Наприклад, вивчаючи тему «The Importance of Communications Skills for Police Officer's Career», на завершальному етапі курсантам пропонується до обговорення проблемна ситуація. Один із інструментів Moodle, а саме: *Форум*, передбачає, що студенти можуть обговорювати не лише запропоновану викладачем професійно орієнтовану ситуацію, а й висловлювання один одного. Це створює атмосферу живої дискусії та мотивує учасників процесу до поглиблення та розширення навичок володіння іноземною мовою.

Спецкурс «Технологія ділового спілкування майбутніх правників» є курсом з вивчення професійно орієнтованої англійської мови (ESP special course) для майбутніх правників на Moodle платформі, який в ході апробації виявляє як переваги он-лайн підходу до викладання спеціальної англійської, так і певні складнощі, наприклад, підготовка навчальних матеріалів потребує значних зусиль від викладача та певної підготовки з використання ІТ технологій у навчальному процесі. Варто відзначити, що наше дослідження підтверджує: Moodle є мультифункціональним навчальним середовищем для організації викладання у змішаному чи дистанційному режимі, котре є комфортним для обох учасників освітнього процесу.

Література:

1. Зотова-Садило О. Ю. Технологія ділового спілкування майбутніх правників. URL: <https://elearning.dli.donetsk.ua/mod/forum/view.php?id=20499>
2. Liu J. E-learning in English classroom: Investigating factors impacting on ESL (English as Second Language) college students' acceptance and use of the Modular Object-Oriented Dynamic Learning Environment (Moodle). URL: <https://lib.dr.iastate.edu/etd/13256> (2013). Accessed 23 Sep 2019

УДК 378

*Каліберда Лариса Андріївна
Національна академія Національної гвардії України
Харків, Україна*

НОВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Якісна мовна підготовка в сучасному ВНЗ неможлива без використання

сучасних освітніх технологій. Це розуміють усі: і ті, хто навчаються, і ті, хто навчають. Сучасні технології в освіті – це професійно-орієнтоване вивчення іноземної мови у тому числі.

Поняття «сучасна або новітня технологія» в галузі освіти – це також й проектна робота із застосуванням інформаційних, телекомунікаційних технологій і комп'ютерних програм з іноземних мов. Окрім цього, це й дистанційні технології в навчанні, які набули неабиякої актуальності у зв'язку із пандемією COVID-19. До новітніх технологій можна віднести створення презентацій в Power Point, використання інформаційних інтернет-ресурсів а також діяльність в комп'ютерному середовищі (електронна пошта, блоги тощо).

Застосування новітніх засобів навчання на заняттях з іноземної мови – це надзвичайно актуальне питання. Виникло воно не сьогодні: вже наприкінці ХХ століття розроблялись методики використання новітніх технологій, покликаних бути, за висловом І. С. Москальової («Іноземні мови в школі», 2005 р.), «ефективним інструментом, який має полегшати засвоєння знань. Зробить навчання інтерактивним, комунікативно спрямованим, наочним та індивідуальним».

У «Національній доктрині розвитку освіти в Україні» передбачається створення інформаційного суспільства і інформаційного простору, доступ до інформації у будь-якій сфері; створення в найкоротші строки необхідних умов для забезпечення всебічного доступу навчальних закладів, науковців та студентів до мережі Інтернет. Розвиток освітніх і навчальних програм має будуватися на комп'ютерних інформаційних технологіях.

На думку вчених-методистів І.Кузьміної та Л.Морської, до новітніх технологій навчання англійській мові слід відносити:

- комп'ютерні (з використанням персонального комп'ютеру);
- телекомунікаційні (мережа Інтернет);
- мультимедійні (поєднання декількох видів інформації).

Комп'ютерні технології це:

- навчальні комп'ютерні програми для роботи над окремими аспектами мови;
- навчальні фільми з розробленими завданнями;
- комп'ютерні тестові програми для підготовки до іспитів;
- інтерактивні дошки.

До телекомунікаційних технологій відносяться сайти для вивчення іноземних мов, навчальні інтернет-сайти, інтернет-проекти, віртуальні освітні простори (Moodle, Whiteboard).

Перевага застосування новітніх інформаційних технологій студентами немовних спеціальностей – очевидна, тому що це джерело інформації, це стимул до самоосвіти, це навички самостійної діяльності, і головне – вони сприяють і підвищують мотивацію навчання.

Таким чином, новітні технології дають можливість застосувати індивідуальний підхід, сприяють розвитку самостійності студентів, забезпечують інформаційним матеріалом, який відповідає інтересам і потребам студентів.

УДК: 378.147

*Колосова Ольга Володимирівна
Бахмутський коледж транспортної інфраструктури
Бахмут, Україна*

ЯК ЗАЦІКАВИТИ ПОКОЛІННЯ “iGEN”

Дистанційне навчання не замінить традиційне, але через пандемію викладачі доволі швидко налаштувалися на новий формат навчання і постійно удосконалюються. Онлайн-заняття помітно відрізняються від занять в аудиторіях: студенти інакше взаємодіють з викладачем і один з одним, а деякі студенти просто сумують. Задля того, щоб відбувалося повноцінне навчання, відкриваються нові форми роботи, тобто дистанційне навчання стало поштовхом для модернізації освіти і має свої переваги. Тож, як правильно і ефективно вести навчання, бо до нас прийшло покоління “iGen” (Internet Generation), покоління гаджетів (автор терміну iGen - американський психолог Джин Твенг)?

Питанням залучення смартфонів на занятті в освітніх цілях займалися такі науковці, як Александров К., Гуревич Р., Петрик А. та інші. На думку К. Хан, за умови правильного використання планшетів заняття з іноземної мови мають дидактичний потенціал передусім у таких видах мовленнєвої діяльності, як говоріння та аудіювання. За словами дослідниці, особи, які навчаються, можуть слухати на планшеті аудіозаписи чи переглядати короткі фільми в тому темпі, який відповідає рівню знання мови. До того ж вони мають можливість декілька разів прослуховувати ті частини тексту, які викликають труднощі [3].

Зі студентами 1-3 курсів було проведено опитування “What do we use our phones for the most?” Тобто, якщо ми не використовуємо смартфон щоб телефонувати, то що ми з ним робимо? Дослідження виявило шість найпопулярніших щоденних застосувань смартфонів:

- Playing games (98% use this)
- Camera (91%)
- Watching videos on YouTube (82%)
- Facebook (72%)
- Email (60%)
- Reading news (48%)

Як бачимо, зі студентами, які народилися зі смартфоном в руках, треба

розмовляти на зрозумілій їм мові, тому застосування онлайн сервісів під час побудови дистанційного освітнього процесу є обов'язковим. Іншими словами, іграшку в руках студента треба перетворити на обов'язковий атрибут навчання.

Говоріть зі студентами “твітами”, тобто коротко і з перервами. Вони ігнорують довгі тексти і завдання без покрокової інструкції. Навчання бажано організовувати як публічне. Студенти краще знімуть відео про виконання завдання, ніж писатимуть нудні вправи у зошит. Студентам дуже цікаво бачити свої роботи і роботи однолітків в інтернеті, вони активно надсилають покликання батькам і родичам, знайомим, тим самим піднімаючи самооцінку. Кількість лайків надихає на те, щоб продовжувати роботу. Тому варто створити групу в соцмережі, де студенти публікуватимуть твіти, відеороліки, презентації, мікроблоги. Це стимулюватиме онлайн навчання. До того ж, науковцями доведено, що за допомогою відео та аудіо матеріалів людина запам'ятовує до 80% інформації. З часом до такої спільноти можуть приєднуватися студенти інших груп.

Дуже подобається студентам за допомогою сервісу learningapps, створювати навчальні вправи та використовувати їх на заняттях, вбудовувати до власних веб-ресурсів, залучати студентів до активного навчання та засвоєння матеріалу в ігровій формі. Учасники тренінгу дізнаються як можна перетворити навчання на цікавий процес з елементами гри та почати активно використовувати ІКТ на заняттях, як разом зі студентами створити навчальні вправи з різних предметів.

Вивчаючи додатки, в яких студенти самостійно можуть розробляти матеріал для навчання, виявилось небагато. Таку функцію можна знайти у LinguaLeo, де користувач може скласти власний словник з озвученням. В додатках Duolingo, Busuu, Rosetta Course, Byki, Polyglot представлений вже дидактизований матеріал у вигляді карток, текстів, аудіо- та відеофрагментів. Пропонується опрацювання начального матеріалу у вигляді різних вправ. За допомогою збирання балів для переходу на наступний рівень користувача мотивують якісно вивчати запропонований матеріал. Також користувачі можуть порівняти свої досягнення і поділитися успіхами в соціальних мережах. Деякі додатки надають можливість пройти початкове тестування, на основі якого студентам запропонують рекомендації, які допоможуть почати навчання [2].

Наприклад, домашнє завдання краще надсилати на гаджети, а не писати на дошці. Студенти пишуть лише на заняттях, решта записів – у смартфонах, планшетах. У своїй роботі я використовую генератор QR кодів і домашнє завдання надсилаю у вигляді QR коду.

Отже, соціальні медіа можуть розглядатися як творчий простір для молоді, щоб розділити їхню думку і продемонструвати свої таланти. Соціальні медіа – це платформи, на яких студенти вільно стають собою і взаємодіють з

людьми, особливо зі своїми однолітками. Завдяки величезному вибору платформ, студенти можуть говорити зі своїми друзями і навіть надавати зворотній зв'язок. Вони використовують соціальні медіа для обговорення проєктів, занять та багато іншого. Оскільки програми соціальних медіа швидко зростають у всьому світі, можливі способи передачі навчальних матеріалів збільшилися.

Таким чином студенти можуть ефективно вчитися у своєму власному просторі і часі з почуттям контролю над навчанням. Сьогодні студенти можуть мати доступ до навчальних матеріалів вдома, через Інтернет, а саме: доступних відео і навчальних матеріалів [1, с. 261].

Література:

1. Герасимчук Т. В. Використання соціальних мереж у викладанні іноземних мов в технічному ВНЗ. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»: серія «Філологія»*. Острог. 2019. Вип. 5(73). С. 328.

2. Петрик А. 10 мобільних додатків для вивчення іноземної мови. URL: <https://osvitanova.com.ua/posts/448-10-mobilnykh-dodatkov-dlya-vyvchennya-inozemnoyi-movy>

3. Hahn K. Tablets im DaF-Unterricht Das digitale Klassenzimmer URL: <https://www.goethe.de/de/spr/mag/20516230.html>.

УДК 372.881.1

*Косович Ольга Василівна,
Шевчук Олександр Григорович
Тернопільського національного педагогічного університету
імені Володимира Гнатюка
Тернопіль, Україна*

ДІДЖИТАЛІЗАЦІЯ ПРОЦЕСУ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ У ЗВО НА ПРИКЛАДІ ФРАНЦУЗЬКОЇ МОВИ

Останніми роками інформаційно-комунікаційні технології інтегрувалися в життя і побут настільки, що вже майже немає галузей, які ще не використовують комп'ютери для передачі інформації. Цей підйом цифровізації не може не впливати на сферу освіти, зокрема, на вивчення іноземних мов. Учасники освітнього процесу змирилися з думкою про те, що діджиталізація неминуча, але вони також усвідомили, що цей розвиток ставить перед ними багато проблем. Це пояснює, чому ІКТ все більше стають основним інструментом для будь-якого викладача-лінгвіста і чому сучасний кабінет іноземних мов стає, принаймні частково, цифровим. Галузь комп'ютерного викладання продовжує розвиватися і поступово стає важливою сферою досліджень, у тому числі мовознавчих.

Перші спроби використання ІКТ для вивчення іноземних мов зосереджувалися виключно на набутті знань. Це все ще актуально для багатьох сайтів і компакт-дисків, які орієнтовані на лексичний або граматичний запас, найчастіше за допомогою вправ. Однак, цифрові технології все частіше використовуються для тренування навичок, як рецептивних (читання та аудіювання), так і продуктивних (письмо та мовлення). Таким чином, комп'ютерне викладання мови щоразу ефективніше бере участь у досягненні основних цілей актуального в наш час комунікативного підходу.

Перш за все, багато сучасних сайтів пропонують матеріали, які можна використовувати як основу набуття навичок спілкування. Для використання найновіших мультимедійних та автентичних матеріалів не обов'язково вдаватися до ІКТ, проте вони мають свої беззаперечні переваги. Тим не менш, тут необхідно бути обережним, адже при оволодінні іноземною мовою більшу роль грає не те, чи матеріал, який використовується, є актуальним, автентичним і містить мультимедійні елементи, а те, чи має він якусь інформаційну або мовну цінність. Враховуючи це можна помітити, що сайтів, які мають справжню дидактичну цінність, значно менше, ніж здається на перший погляд. Тут мова йде не лише про доступ до навчальних матеріалів, а й про шляхи їх використання, які є невід'ємною частиною навчального процесу. З технологічної точки зору, набагато легше використовувати ІКТ для тренування усного й письмового розуміння, ніж для висловлювання, а тому пропозиція набуття рецептивних навичок значно перевищує їх попит.

У сфері письмового розуміння, наприклад, стандартний дидактичний сценарій розпочинається з читання текстів, розподілених на різні рівні складності, які супроводжується завданнями. Однак часто так трапляється, що питання, багато з яких все ще сильно орієнтовані на самі лише знання, обмежуються детальним, а не комплексним розумінням. Ми вважаємо доцільнішим класифікувати супровідні тексти за темами, а мовні завдання поділити на три групи, залежно від їх використання до, під час та після читання. Оскільки використання сайтів з цією метою передбачає певні специфічні стратегії, спостерігаються розробки додатків, зосереджених на техніках перегляду онлайн-ресурсів (Девіс [3], Спренгер [8], Кастер [2]).

Щодо усного розуміння, ми із задоволенням посилаємося на вивчення французької мови за допомогою TV5 [1] або BBC [9], які не обмежуються звуковими документами, а містять саме автентичні або напівавтентичні матеріали.

Окрім рецептивних, у середовищі комп'ютерного викладання іноземної мови все частіше на перший план виходять продуктивні навички. Електронна пошта, обмін миттєвими повідомленнями та дискусійні форуми вже широко розповсюджені у сфері письмового висловлювання: двоє учасників вивчають мову одне одного за допомогою електронного листування. Однак, вирішальне

питання полягає в тому, як інтегрувати ці засоби спілкування в один дидактичний сценарій. Переписка в Інтернеті також набирає популярності: йдеться про блоги, які сприяють колективному написанню. Такий сайт, як Fleweb [4], пропонує шляхи використання вищезгаданої діяльності. Існують також середовища, які зосереджені на самому процесі написання: програмне забезпечення Mail Designer [5] допомагає у складанні формалізованих листів, зокрема, пропонує сотні шаблонів, бібліотеку ідей та формулювань, а також оригінальний інтерфейс письма (у вигляді шахової дошки).

Донедавна усне мовлення тренувалося лише опосередковано і в більшості випадків обмежувалося самим лише висловлюванням, без взаємодії: усні презентації за допомогою цифрових документів або використання програмного забезпечення для презентацій. Проте останніми роками з'явилися інструменти, які роблять можливою розмовну взаємодію між користувачем і комп'ютером чи полегшують спілкування двох людей онлайн. Тому навчання усній взаємодії доступне для широкої аудиторії неспеціалістів. Саме такі програми, як Skype, започаткували справжній прорив у безкоштовних інструментах телефонного зв'язку через Інтернет. Те ж саме стосується відеоконференцій, які стають доступнішими: все, що потрібно, це веб-камера та безкоштовна програма (програмне забезпечення), наприклад, Zoom чи Microsoft Netmeeting [6], який поступово замінюється MSN-месенджером [7]. Кількість доступних дидактичних сценаріїв, створених навколо цих технологій, майже необмежена.

Отже, на сьогоднішній день використання ІКТ у набутті комунікативних навичок, як рецептивних, так і продуктивних, може досягатися конкретним шляхом так, що комп'ютерне викладання іноземної мови більше не обмежується виключно сферою накопичення знань, наприклад, з лексики та граматики. Але навіть тут з плином часу з'являються нові тенденції, найважливішою з яких ми вважаємо появу електронних навчальних граматик і словників, які зазвичай супроводжуються середовищем для навчання та тестування.

Література:

1. Apprendre le français avec TV5: tv5.org/TV5Site/enseignants/apprendre_francais.php
2. Custers G., Pâquier, E., Rodier, C. (2004): 150 activités avec l'Internet. Paris, CLE International.
3. Davies N. (1999): Activités de français sur Internet. Paris, CLE International.
4. Fleweb: fleweb.over-blog.com
5. Mail Designer: maildesigner.com
6. Microsoft Netmeeting: microsoft.com/windows/netmeeting
7. MSN-месенджер: messenger.msn.fr
8. Sprenger, R. (2002): Internet et les classes de langues. Paris, Ophrys.

УДК: 378.147: 81'25-051

*Кравченко Альона Віталіївна,
Декусар Ганна Геннадіївна
Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ
Дніпро, Україна*

ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ З ВИКОРИСТАННЯМ ПЛАТФОРМИ MOODLE В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

У сучасному освітньому процесі невід'ємною складовою підготовки фахівця в будь-якій галузі є вивчення іноземних мов. Іноземна мова сьогодні це необхідний інструмент, який використовують в роботі майбутніх офіцерів. Сучасним викладачам Інтернет-мережа та комп'ютерні класи давно допомагають викладати матеріал, проводити тестування студентів або отримувати додаткову інформацію, необхідну для підготовки до занять.

У практику викладання англійської мови поступово входять підручники, що базуються на e-lab й підключають студентів і викладачів до он-лайн лабораторії та дають змогу працювати зі студентами поза аудиторією, в той же час звільняючи викладача від необхідності витратити години на непродуктивну паперову роботу.

Таким чином, ми бачимо, що питання використання Інтернет технологій є актуальним. Сучасні українські університети впроваджують у процес навчання елементи дистанційної роботи, що є досить популярною у всьому світі. Перевагами даного типу навчання є гнучкість, модульність, паралельність, можливість залучити одночасно велику аудиторію, економічність, технологічність, соціальна рівність, інтернаціональність, отримання викладачем нової ролі у процесі навчання, позитивний вплив на студента, якість [1].

Система дистанційної освіти має як переваги, так і певні недоліки. І головним з них викладачі-практики бачать складність дистанційно вплинути на студентів для підвищення їх мотивації до вивчення іноземних мов. Університетські програми містять обов'язкове викладання дисципліни іноземна мова за професійним спрямуванням, і необхідний початковий рівень студентів повинен бути не нижчий за B1. Тільки за таких умов вони можуть сприйняти професійну іншомовну лексику, не витратити багато часу на повторення (або й вивчення) граматичних правил та лексичних одиниць нижчих рівнів. На практиці, на жаль, таких ідеальних умов майже не існує.

На подолання розриву між існуючим та необхідним рівнем знань абітурієнтів та студентів спрямована концепція державної політики щодо англійської мови у вищій освіті, яка ставить завдання доводити рівень

володіння англійською мовою у випускників шкіл не нижче В1 [2].

За таких умов мотивація студентів буде підтримуватися не тільки загрозою не отримати бодай якусь оцінку за зроблені завдання, а цікавістю до можливості висловлюватися іноземною мовою на теми, пов'язані з професійною діяльністю.

До інших недоліків деякі фахівці відносять необхідність використання електронних версій підручників та методичних матеріалів. Але, на нашу думку, покоління Z, яке зараз приходить до закладів вищої освіти, досить легко сприймає даний формат. Іншою, більш складною проблемою, ми бачимо наявність бажання та практичного вміння у викладачів, а іноді і студентів, розбиратися в принципах роботи з курсами, що будуються на платформах дистанційного навчання. Для створення цікавих курсів викладачам неможливо лише подати певні тексти та завдання. Необхідно залучати якомога більший спектр ресурсів і технічних можливостей.

Творчі викладачі, користуючись платформою Moodle, поступово знаходять багато переваг. Ця платформа допомагає організувати повноцінний навчальний процес, включаючи засоби навчання, систему контролю й оцінювання навчальної діяльності студентів, а також інші необхідні складові системи електронного навчання [3, с.6].

Платформа дає широкі можливості для організації самостійної роботи студентів, результатом якої можуть бути презентації або проекти, як граматичні, так і спрямовані на тренування лексики з майбутньої професії.

Для розвитку навичок аудіювання можна не тільки озвучувати матеріал, що подається для опрацювання, а також використовувати Інтернет посилання на сайти, які подають теорію у вільному доступі, або записи з YouTube. Для практики письма, окрім звичайних завдань, викладених у самому курсі, викладач може користуватися форумом або чатом.

Однак, ці можливості платформи наразі використовуються не достатньо.

Таким чином, ми бачимо, що платформи для дистанційної освіти дають широкі можливості для результативного викладання іноземних мов у закладах вищої освіти. Якщо вони використовуються у змішаному навчанні, це може дати найкращий ефект. Поступове розширення дистанційної роботи у вищій школі – це майбутнє професійної освіти, і необхідно вчитися використовувати всі її переваги для досягнення найкращого результату.

Література:

1. Концепція розвитку дистанційної освіти в Україні. URL: <http://www.osvita.org.ua/distance/pravo/00.html> (дата звернення: 20.02.2020).
2. Про концептуальні засади державної політики щодо англійської мови у вищій освіті: Наказ міністерства освіти і науки України від 26 квітня 2019 р. № 537 / Міністерство освіти і науки України. URL:

<https://mon.gov.ua/ua/ministerstvo/pro-ministerstvo/doradchi-organi/kolegiyaministerstva/rishennya-kolegiyi-2019> (дата звернення: 19.02.2020).

3. Триус Ю. В., Герасименко І. В., Франчук В. М. Система електронного навчання ВНЗ на базі MOODLE: методичний посібник. За ред. Ю. В. Триуса. Черкаси. 2013. 220 с.

UDC 811.111:378.4:37.091.3

*Kulish Anastasiia
National Academy of the National Guard of Ukraine
Kharkiv, Ukraine*

BLENDED LEARNING WITH MYENGLISHLAB

MyEnglishLab (MEL) is a new modern resource from Pearson, which offers teachers and students a system of integrated learning that effectively combines the traditional form of learning and online learning. It is a kind of virtual laboratory that unites teachers and students and significantly expands the possibilities of teaching English with the use of modern technologies.

With the help of MEL it is possible to monitor the progress of the group as a whole and individual students, receiving the tasks tested by the program, as well as to monitor the learning process using Gradebook, which is also filled out by the program. MEL offers to communicate with students in real time, setting deadlines for assignments (with a reminder function), choosing tasks for the whole group or for an individual student and analyzing the results of automatically tested tasks. MEL controls the independent work of students, oversees the objective state of success of mastering the studied material. In particular MEL customizes the program to needs of teachers.

MEL provides considerable benefits to students: performance of a large number of assignments online, specially designed for the training course; having a library of teaching materials and interactive exercises; usage of video and audio materials for self-study; receiving detailed reports after automatically checking tasks, which significantly helps to see, analyze and correct mistakes.

It is possible to take advantage of MyEnglishLab working with the following courses: New Language Leader (it takes an intelligent approach to building the confidence and skills students need to succeed in academic study and use English in a globalized world); SpeakOut (it is a six-level educational and methodological complex of English for adults, created on the basis of authentic BBC materials, effectively developing speech skills); New Total English (course lies in the excellent organization and dosage of the educational material, it includes both textbooks and audio and video materials); MyGrammarLab (it is a comprehensive grammar tool that combines book, online and mobile resources. The grammatical explanations and input

are easy to understand, and there are frequent references to other sections of the book for more exercises on particular aspects of grammar); Market Leader 3rd edition (it is a five-level English course for students who want to learn English and learn about business, and for business people who want to advance their careers. It has been developed in association with the Financial Times, one of the leading sources of business information in the world. Financial Times material introduces students to topical business issues and builds the professional language and communication skills required for the modern world of business); Focus on Grammar (it combines comprehensive grammar coverage with abundant practice, critical thinking skills, and ongoing assessment, helping students communicate confidently, accurately, and fluently in everyday situations); Choices (it contains thematic modules, each divided into sections: topic talk, networks that provide guided choice by marrying functional language with lexical items, grammar skills, writing workshop, speaking workshop).

Usage of digital resources in English language learning is relatively new but have already become an indispensable option for blended learning. MEL is designed to be easy to access and provide an enjoyable learning experience. The exercises are designed to support student achievement and progression and the authentic materials aim to promote student engagement.

References:

1. Pearson English. ELT courseware & assessment. URL: <https://www.pearson.com/english>
2. MyEnglishLab. Digital tools. Pearson English. URL: <https://www.pearson.com/english/digital-tools/myenglishlab.html>

УДК: 378.147: 81'25-051

*Леонтьєва Валерія Сергіївна,
Декусар Ганна Геннадіївна
Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ
Дніпро, Україна*

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ВИКЛАДАННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ПРОФЕСІЙНОГО СПРЯМУВАННЯ

Зміни, які відбуваються на теперішній час в українському суспільстві, осучаснення освітньої системи країни, новітні досягнення в галузі теорії та практики навчання іноземних мов ставлять перед освітньою системою України необхідність оновлення змісту та методів застосування інноваційних підходів до викладання іноземної мови за професійним спрямуванням. Для сучасного суспільства притаманне чітке соціальне замовлення на володіння іноземними мовами. Інтеграція України у світовий та європейський простір викликає потребу у певних змінах у галузі освіти. Особливо це визначається у такій

галузі, як викладання іноземних мов у закладах вищої освіти. Імплементация освітніх інновацій є запорукою конкурентоспроможності національної освіти, її здатності формувати інноваційну людину.

Останніми роками все частіше піднімається питання про використання сучасних інформаційних та мультимедійних технологій. Мова йде не лише про нові технічні засоби, але і про нові форми й методи викладання, інноваційний підхід до процесу навчання. Оскільки основною метою вивчення іноземної мови є формування і розвиток комунікативної культури майбутніх фахівців, актуальності набуває навчання практичного опанування іноземної мови. На заняттях англійської мови за допомогою Інтернету можна вирішувати цілий ряд дидактичних завдань: формувати навички і вміння читання, використовуючи матеріали глобальної мережі; удосконалювати вміння письмового мовлення студентів; поповнювати словниковий запас; формувати мотивацію до вивчення англійської мови.

На сучасному етапі спостерігається така тенденція: зростання темпів старіння інформації в різних сферах людської діяльності, а також збільшення темпів інтеграційних процесів у багатьох галузях знань визначають необхідність формування готовності до набуття, відновлення і розширення знань, відповідно – суттєво змінюється характер самої педагогічної діяльності, що потребує змін у професійній компетенції педагога. Професійна компетентність – одна із системо-утворюючих якостей сучасного фахівця, до розуміння проблеми якої в умовах модернізації освітнього процесу інтерес значно підвищився. Зокрема набуває актуальності питання формування професійної компетенції майбутніх учителів засобами Інтернет-технологій у режимі online.

Говорячи про методичні переваги навчання іноземної мови професійного спрямування за допомогою мультимедійних слід зазначити, що цей метод має більший ступінь інтерактивного навчання, дає можливість обирати темп та рівень завдань, покращує швидкість засвоєння граматичних конструкцій та накопичення словникового запасу. До технічних переваг цього методу можна віднести можливість виконувати технічний переклад, використовувати програми перевірки граматики та орфографії, використання інтерактивних відео- та аудіороликів при навчанні усному мовленню. Маючи можливість демонструвати схеми, вертежі та рисунки за тематикою професійного навчання ми реалізуємо принцип наочності [1, с. 11-12].

Технічні засоби і технології продуктивно змінюють можливості викладача, роблять заняття більш насиченим. За допомогою мультимедійних проекторів здійснюється матрична презентація матеріалу, яка частково звільняє студента і викладача від друкованого тексту, від постійного читання та вивчення напам'ять. Тому поява сучасної методики викладання із залученням мультимедійних технологій покращує та насичує процес навчання, дає

можливість обробити та абсорбувати значно більший обсяг навчального матеріалу та відповідно підвищити практичний рівень володіння англійською мовою. Фахівець, якого сьогодні потребує навчальний заклад, має не лише вміти передавати інформацію, а й формувати в учнів уміння самостійно, безперервно навчатися, одержувати знання, вдосконалювати свою інтелектуальну культуру.

Також важливою складовою для освітнього процесу під час вивчення іноземної мови є організація мультимедійних лекцій. Мультимедійні лекції сьогодні в переважній більшості організовуються завдяки особистому ентузіазму викладачів та їх творчості. Однією із проблем в запровадженні мультимедійних лекцій – непідготовленість викладачів, які недостатньо опанували комп'ютерні технології. Підготовка презентаційних програм, мультимедійних лекцій потребує зусиль і відповідної підготовки.

Інформаційно насичений навчальний процес у поєднанні з використанням інноваційних технологій, вдало організованого електронного навчання, інтерактивних навчальних курсів, мультимедійних засобів удосконалює програму викладання та вивчення іноземних мов загалом і англійської мови зокрема у технічних вищих навчальних закладах, підвищує рівень знань майбутніх фахівців та мотивацію до навчання і вивчення іноземних мов, надає змогу користуватися різноманітними автентичними матеріалами.

Отже, вивчення і викладання іноземних мов сьогодні неможливо без інноваційної складової. Інноваційні технології, які ми застосовуємо на уроках іноземної мови, сприяють підвищенню мотивації до її вивчення, ефективності та індивідуалізації процесу навчання, активної психолого-педагогічної взаємодії викладача і студентів, створюють оптимальні умови для творчого використання інформації в самостійній пізнавальній діяльності студентів, оскільки іншомовна професійна компетентність стає найважливішою якістю фахівця. Для досягнення максимального ефекту необхідно використання широкого спектру інноваційних технологій у процесі вивчення і викладання іноземної мови професійного спрямування.

Література:

1. Афанас'єва Л. В. Інноваційні підходи до вивчення іноземної мови професійного спрямування (впровадження мультимедійних технологій). *Актуальні проблеми іншомовної комунікації: лінгвістичні, методичні та соціально-психологічні аспекти: зб. матеріалів всеукраїнської науково-методичної Інтернет-конференції*. Луцьк. 2014. С. 11-13.

УДК: 378.147: 81'25-051

Мамчур Костянтин Васильович
Воєнно-дипломатична академія імені Євгенія Березняка
277

СТВОРЕННЯ ЕЛЕКТРОННИХ НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИХ МАТЕРІАЛІВ ДЛЯ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ

Переважна більшість навчальних видань з багатьох іноземних мов (арабська, китайська, турецька, угорська) і дотепер розробляють та публікують у паперовому варіанті. А розроблення електронних посібників чи підручників в основному зводиться до розміщення на вебсайтах закладів вищої освіти копій паперових видань у форматах pdf, djvu, doc, docx. Такий підхід, з одного боку, певною мірою полегшує доступ здобувачів вищої освіти до навчальних матеріалів, але, водночас, з іншого боку, штучно обмежує і суттєво знижує ефективність використання таких електронних копій в освітньому процесі.

На наш погляд, давно виникла необхідність у розробленні навчально-методичного забезпечення для вивчення іноземних мов з використанням сервісу з відкритим кодом H5P, метою якого є спростити створення, спільне та повторне використання інтерактивного вмісту HTML5. Варто зазначити, що H5P легко інтегрувати до систем управління навчанням (LMS – learning management system), може використовувати на всіх типах пристроїв: комп'ютерах, планшетах, смартфонах тощо. Особливо слід підкреслити, що H5P містить готовий набір шаблонів різних типів контенту (робота з текстом, графікою, звуком та відео).

В ході впровадження інформаційно-комунікаційних технологій в освітній процес, було проведено дослідження щодо ефективності використання сервісу H5P для викладання іноземних мов. З практики використання, найоптимальнішими для розвитку мовленнєвої діяльності (в основному читання, аудіювання та письма) є інтерактивні завдання в H5P Fill in the blanks, Flashcards, Multiple Choice, Drag the Words, True/False Questions, Interactive Video та інші (рис. 1–3).

المملكة العربية السعودية

Заповніть пропущені слова

تقع المملكة السعودية في [] الجزيرة العربية وهي [] دولة فيها. يحدها من الشرق الخليج [] والبحرين وقطر والإمارات العربية []، ومن الجنوب عمان واليمن، ومن [] الأردن والبحر الأحمر، ومن الشمال الكويت والعراق.

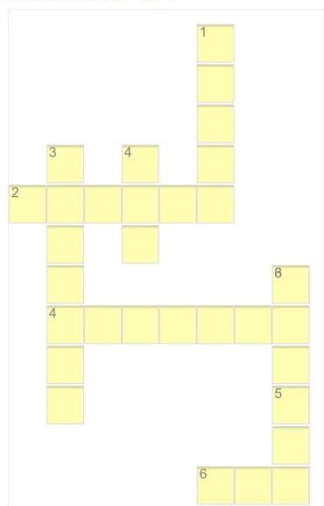
حوالي ٩٠٪ [] سكان السعودية من أصل عربي، و [] ١٠٪ من بلاد آسيا وإفريقيا. ويعمل في السعودية [] من خمسة ملايين [] من كل بلاد العالم تقريبا.

كانت السعودية دولة [] حتى [] البترول فيها سنة ١٩٣٦، وهي الآن دولة [] .

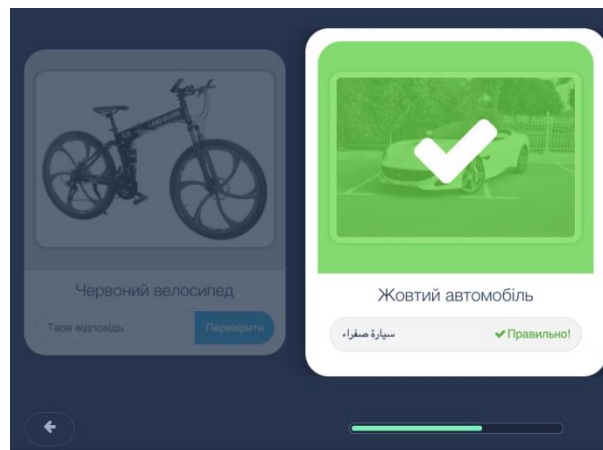
Перевірити

Повторне використання <> Вбудувати H5P

crossword البلدان العربية

- 1.- عاصمة العراق
- 2.- مركزها الإداري مدينة رام الله
- 3.- عاصمة السعودية

Flashcards

Рис. 1–3. Приклади інтерактивних завдань для початкового рівня опанування арабської мови, виконаних з використанням сервісу H5P. Рис. 2–3 – скріншоти з екрана смартфона.

Варто зазначити, що відповідно до проведених опитувань, здобувачі освіти більш позитивно сприймають інтерактивні навчальні завдання у порівнянні з паперовими. Це пояснюється тим, що контакт сучасної молоді зі світом найчастіше відбувається через електронні пристрої. Крім того, навчальний контент H5P містить у собі певні елементи комп'ютерної гри, що і сприяє привабливості осіб, які вчаться.

Серед переваг використання H5P, інтегрованих до LMS, слід відмітити економію часу, можливість автоматизованого опрацювання результатів, ведення баз даних і статистичного аналізу, зручність фіксації, збереження та обробки результатів, об'єктивність оцінювання, можливість адаптації навчальних завдань до індивідуальних запитів здобувачів освіти [1, с. 140].

Висновки. Проведене дослідження щодо використання електронних навчальних матеріалів, розроблених на основі сервісу H5P, забезпечило одержання таких наукових результатів:

- уточнено очікування здобувачів освіти щодо пріоритетності електронних навчальних матеріалів та тестових завдань над паперовими, зокрема швидкість перевірки та підрахунку балів, зручність виконання завдань, можливість доступу до навчальних матеріалів зі смартфона.

- З'ясовано переваги електронних навчальних завдань над паперовими, які полягають у наявності зручних шаблонів для створення завдань і вправ, автоматичній зміні послідовності запитань та доступності навчальних матеріалів в будь-який час та в будь-якому місці за наявності підключення до інтернету.

Розроблення електронних освітніх ресурсів для опанування іноземними

мовами з використанням сервісу H5P є найактуальнішим напрямком впровадження інформаційно-комунікаційних технологій у навчанні іноземним мовам в системі вищої військової освіти.

Література:

1. Кирилов М. А., Трофімук-Кирилова Т. М. та Чибирак С. В. Комп'ютерне тестування у системі OpenTEST2 як форма оцінювання знань та вмій студентів спеціальності “Інформаційна, бібліотечна та архівна справа”. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2018. Т. 64. № 2. С. 138–151.

УДК 811.1:378(082)

*Нетецька Тетяна Миколаївна,
Меченкова Наталія Михайлівна
Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»
Харків, Україна*

ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСІВ НА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТТЯХ АНГЛІЙСЬКОЮ

В даний час, коли викладачі університетів активно освоюють нові формати взаємодії, платформи для комунікації, дистанційну освіту та змішані форми навчання, інтернет-ресурси на практичних заняттях іноземною мовою стають більш популярними.

Також важливий факт, що в практику англійської мови активно впроваджується диджиталізація, вводиться інтернет-лексика з бізнес та повсякденного спілкування.

Саме інтернет-ресурси - найбільш оперативно реагують на мовні зміни, що відбуваються, тому їх вивчення та застосування в мовній практиці студентів ВНЗ, допомагають найбільш ефективно підготувати до рівня володіння B1-B2 загальної мовної підготовки та спілкування на професійні теми в рамках міжнародного співробітництва. Мета навчання – вільно володіти англійською мовою для повсякденного спілкування та професійних потреб.

Вітчизняні та зарубіжні викладачі активно обговорюють зараз застосування інтернет-ресурсів у ході практичних занять англійської мови.

Однак лише деякі дослідження містять певні аспекти підготовки студентів до навчання іноземної мови (англійської) у вищій школі за новими технологіями, ефективними формами та методами навчання [1].

Для ефективного вивчення англійської мови найбільш привабливим є використання різних сайтів. Вони допомагають вирішувати різні дидактичні завдання: розвивати навички читання та читання з використанням матеріалів глобальної мережі; поповнювати запас слів; сформувати стійку мотивації до

вивчення англійської [2,117].

Серед переваг застосування інтернет-ресурсів, окрім базових підручників для освоєння лексичного запасу економічної та ІТ-тематики, можна виділити:

- поповнення активного та пасивного словникового запасу,
- навички читання та перекладу,
- навички монологічного мовлення та діалогу,
- аудіювання,
- залучення до культури, мовної поведінки та етикету країн мови, що вивчається.

Є ряд сайтів, які є корисними для викладача іноземної мови і які можуть бути використані на занятті, їх можна розділити на інформаційні та власне навчальні. Інформаційні сайти використовують для підбору цікавих текстових документів, творчих завдань. Спеціальні навчальні сайти містять різновиди робіт, вони розроблені з урахуванням рівня знань студентів [3, 40].

Також є сайти, які можна назвати універсальними, де презентована інформація та навчальні завдання. Серед найкращих прикладів - сайт British Council - Британська Рада - міжнародна організація Сполученого Королівства з культурних зв'язків та можливостей здобуття освіти [4].

Як приклад інформаційного сайту, який допомагає викладачу ознайомитися з новими тенденціями, а студентам отримати дані, щоб поступово поглиблювати знання іноземної мови – Міжнародний освітньо-методичний центр Dinternal Education [5].

Для підбору потрібного рівня аудіювання, наприклад, є сайт Académie de Versailles, підрозділ - англійська [6], онлайн-бібліотека занять з аудіювання англійською [7].

Кожна група студентів має свої здібності та рівень володіння англійською, тому універсальні правила підібрати складно – у кожному окремому випадку підбирається програма, що відповідає знанням та темпу опанування матеріалу.

У процесі навчання також рекомендується використовувати електронну пошту та блоги. Останні інформаційні технології в освіті дозволяють більш активно використовувати науковий та освітній потенціал провідних університетів та інститутів [8, 12].

Професійні блоги сьогодні – один з найбільш швидко реагують на зміни та нововведення онлайн-ресурс. Тут можна знайти більше розмовної мови та вузько-спеціальної лексики, тому студенти із задоволенням знайомляться з цим видом матеріалу.

Підсумовуючи, можна припустити, що сьогодні використання інтернет-ресурсів на заняттях англійською стає чи не одним із головних додаткових матеріалів для розвитку навичок аудіювання, говоріння та читання.

Література:

1. Науменко У. В. Використання комп'ютерних та інформаційних

технологій під час навчання іноземної мови (англійської) у вищих навчальних закладах України. *«Молодий вчений»*. № 4.2 (68.2). 2019. С.152-158.

2. Chirag Patel. International Journal of Advancements in Research & Technology. Volume 2. Issue 7. July-2013 123 ISSN 2278-7763. Copyright. P. 117–119.

3. Лавринюк І. М. Використання web-ресурсів як новітнього засобу стимулювання навчальної діяльності при вивченні іноземних мов у педагогічній діяльності. *Актуальні проблеми іноземної комунікації: лінгвістичні, методичні та соціально-психологічні аспекти: зб. матеріалів III Всеукраїнської науково-методичної Інтернет-конференції (26 березня 2020 р.)*. Луцьк. 2020. С.39-42.

4. British Council English Online - Learn English Online. URL: <https://learnenglish.britishcouncil.org/>

5. Міжнародний освітньо-методичний центр Dinternal Education. URL: <https://elt.dinternal.com.ua/>

6. ACADEMIE de Versailles. URL: <https://www.audio-lingua.eu/?lang=en>

7. ELLLO. URL: <https://www.elllo.org/>

8. Afanasieva L. V., Smyrnova M. L. The Use of Innovative Technologies in English Language Teaching Process of Technical University Students. *Актуальні проблеми іноземної комунікації: лінгвістичні, методичні та соціально-психологічні аспекти: зб. матеріалів III Всеукраїнської науково-методичної Інтернет-конференції (26 березня 2020 р.)*. Луцьк. 2020. С.10-14.

УДК 378.091.313

*Павлова Оксана Олександрівна
Національна академія Національної гвардії України
Харків, Україна*

МЕТОДИКА ПРЕДМЕТНО-МОВНОГО ІНТЕГРОВАНОГО НАВЧАННЯ НА НЕМОВНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЯХ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

У сучасному українському суспільстві проблеми соціалізації майбутнього фахівця у міжнародному та міжкультурному просторі перетворюються на ключові питання вищої освіти, а високий рівень володіння іноземною мовою вважається одним з інструментів розширення та збагачення професійних можливостей та знань. Державний освітній стандарт вищої освіти передбачає врахування фахової специфіки у процесі викладання іноземної мови, його націленості на виконання завдань, які безпосередньо пов'язані з майбутньою професійною діяльністю випускників. Перед майбутніми фахівцями постає завдання не тільки сформувати навички іноземної комунікації, а й отримати профільні знання у сфері майбутньої спеціальності. Успіх у процесі вирішення

цієї задачі головним чином досягається за допомогою застосування інноваційних педагогічних методів та технік на заняттях з іноземної мови у вищій школі. Однією з таких технік вважається технологія CLIL (Content and Language Integrated Learning – методика предметно-мовного інтегрованого навчання), яка позитивно впливає на розвиток необхідних компетенцій у студентів немовних спеціальностей у закладах вищої освіти.

На відміну від західноєвропейських вищих навчальних закладів технологія CLIL ще не достатньо розвинена та поширена в Україні, всупереч тому, що Українська вища школа орієнтована на удосконалення рівня володіння іноземною мовою, що зумовлює необхідність проаналізувати питання активного впровадження технології CLIL у процес вищого навчання [1, с. 215].

Предметно-мовне інтегроване навчання (CLIL) є відносно новою освітньою технологією, яку розглядають у якості унікального методу навчання майбутніх фахівців профільним предметам засобами іноземної мови (teaching content through foreign language), та у той самий час відбувається процес навчання іноземній мові через профільну дисципліну (teaching foreign language through content). Мета навчання із застосуванням технології CLIL у вищій школі – це синхронне викладання профільного предмета та іноземної мови, таким чином мова є не об'єктом вивчення, а засобом опанування іншими предметами професійної спрямованості. Такий підхід забезпечує не тільки одночасне вивчення профільної дисципліни, а й формувань іншомовних навичок та умінь студентів. Відповідно, метод CLIL має дві мети: вивчення предмета засобами іноземної мови, та іноземної мови засобами профільної дисципліни, що вивчається.

Застосування методики CLIL надає можливість зробити процес вивчення іноземної мови більш цілеспрямованим, оскільки мова використовується з метою вирішення певних комунікативних завдань. Заняття, на яких застосовується технологія CLIL складається з наступних компонентів:

Зміст (content) – отримання знань, формування умінь та навичок у предметній сфері.

Спілкування (communication) – практичне застосування іноземної мови у навчальному процесі, при цьому студенти навчаються, як використовувати іноземну мову.

Пізнання (cognition) – розвиток когнітивних та розумових здібностей, які формують загальне уявлення.

Культура (culture) – визнання існування інших культур та себе як частину культури [2, с. 80].

Технологія CLIL ґрунтується на наступних аспектах методики навчання іноземній мові, спираючись на комунікативний принцип навчання (мові необхідно навчати та застосовувати її у змістовному контексті):

1. *Situational Learning* (ситуаційне навчання) – ґрунтується на принципах біхевіоризму та структурі мови. Студент вивчає найбільш вживану лексику та лінгвістичні конструкції через повторення, застосовуючи їх відразу на практиці. Мова представляється у реалістичних умовах, у яких засвоєння мови відбувається навіть в одномовному середовищі.

2. *Language Acquisition* (засвоєння мови). Оскільки процес вивчення іноземної мови є не лінійним, а циклічним, тематичний характер CLIL спрощує формування функціонально-умовної програми, додавання нової інформації відбувається паралельно з перероблюванням вже набутих знань.

3. *Natural Approach* (природний підхід). Процес опанування іноземною мовою у змістовному контексті розглядається у якості компонентів як природних, так й комунікативних аспектів вивчення мови. У майбутніх фахівців формується швидкість мови, оскільки вони використовують іноземну мову для спілкування в різних цілях. Вільне володіння мовою передує граматичної точності, помилки представляються як природна частина процесу вивчення іноземної мови, таким чином, виробляється концепція «міжнародної комунікації». Акцент робиться на тому, що студент не може вивчити все підряд. Кожна наступна частина навчального матеріалу повинна обов'язково ґрунтуватися на інформації, що вже опанована, і при цьому бути легко засвоюваною.

4. *Motivation* (мотивація). У процесі застосування методики CLIL іноземна мова представляється засобом навчання, а не його результатом, отже, якщо студенти зацікавлені у темі, яку вони вивчають, то надалі їх мотивація підвищується, щоб вивчати мову для комунікації. Процес вивчення іноземної мови стає результативнішим, та одночасно студенти отримують знання з профільного предмета.

5. *Current FLT Practice* (чинна практика викладання іноземної мови). У процесі застосування технології CLIL викладачі дотримуються поточних тенденцій у методиці викладання іноземних мов. Граматичний матеріал вторинний стосовно лексичного; швидкість мови, а не точність знаходиться у центрі уваги; іншомовна інформація засвоюється частинами, як під час використання лексичного підходу (*Lexical Approach*). Студентам доводиться тісно взаємодіяти один з одним, застосовуючи на практиці досліджуваний матеріал, навички інтегровані одна з одною та з іноземною мовою, на якій подається інформація. Потреби студентів стають основним завданням та використовуються різні стилі навчання для різних завдань [2, с. 80].

Процес впровадження технології CLIL у вищій школі вимагає реалізації наступних ключових принципів:

– підтримка засвоєння змісту профільного предмета здійснюється на заняттях з іноземної мови;

– підтримка процесу навчання іноземній мові відбувається на заняттях за фахом;

– інтеграція мовних та профільних дисциплін здійснюється за допомогою загального планування, застосування наскрізних тем та інше.

Отже, інтегроване вивчення іноземної мови зі спеціальності представляється як результативний засіб для досягнення освітніх цілей, а саме підготовки висококваліфікованих майбутніх фахівців, які успішно можуть конкурувати на ринку праці в умовах його інтернаціоналізації та глобалізації. За умови вивчення та опанування механізмами впровадження принципів CLIL у навчальний процес, розвиток іншомовної компетенції у вищій школі може перейти на якісно новий рівень, що зумовлює перспективи подальших досліджень питань можливостей застосування технології CLIL на немовних спеціальностях у вищих закладах України.

Література:

1. Мовчан Л. Г. Використання досвіду Швеції у вітчизняній практиці навчання іноземних мов. *Гуманізація навчально-виховного процесу*. 2011. №7. Ч. 2. С. 214-220.

2. Павлова О. О., Монастирьова Л. В. Перспективи методики предметно-мовного інтегрованого навчання в немовних вишах України. *Науковий журнал «Інноваційна педагогіка»*. Випуск №18. 2019. С.79-82.

УДК. 811:330.341.1

*Пилипець Оксана Василівна
Львівський Державний Університет Безпеки Життєдіяльності
Львів, Україна*

РОЛЬ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ У ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ

Традиційна система освіти нині не може забезпечити досягнення нових освітніх результатів у межах традиційної системи навчання, потрібні нові підходи, засоби та на їх основі нові педагогічні технології, які б вписувалися в традиційну систему навчання й сприяли якісній підготовці фахівців.

В свою чергу, якісна мовна підготовка студентів не можлива без використання сучасних інноваційних технологій. Використання мультимедійних програм в освіті вже давно показало позитивний вплив на якість вивчення іноземної мови не тільки закордоном, але і в нашій країні.

Оскільки, такий метод навчання органічно вписується в структуру практичних занять, дозволяє досягати більш ефективних результатів, що розкривають потенційні можливості кожного студента.

Важливою проблемою модернізації вищої освіти є підвищення якості підготовки фахівців, можливо шляхом удосконалення педагогічних технологій, що використовуються у навчальному процесі вищих навчальних закладів.

Крім того, оновлення професійної діяльності на основі впровадження нових педагогічних технологій вимагає нового рівня кваліфікації педагога, основи якої закладаються у вищому навчальному закладі.

Трансформується роль викладача у навчальному процесі: поступово втрачає актуальність функція викладача як основного джерела інформації, він перетворюється на організатора, консультанта, керівника та експерта самостійної роботи студентів.

Усе це потребує пошуку ефективніших засобів навчання, які б виконували у навчальному процесі такі функції як: інформуючи, формуючу, систематизуючи, контролюючу та мотивуючу. Таким вимогам відповідають інноваційні засоби навчання, до яких належать комп'ютерні засоби навчання та мережні засоби зв'язку [5, с. 610].

Проблема використання комп'ютерних технологій набуває все більшої актуальності: "Необхідність невідкладних заходів із впровадження КТ у сферу освіти і науки зумовлена сучасною тенденцією створення глобальних відкритих освітніх та наукових систем, які дозволяють, по-перше, розвивати систему накопичення і поширення наукових знань наукової та педагогічної спільноти, а, по-друге – надавати доступ до різноманітних інформаційних ресурсів широким верствам населення. Одне з головних завдань освіти в умовах інформаційного суспільства – навчити дітей користуватися інформаційними технологіями та навчатися, використовуючи їх. Від того, наскільки успішно буде вирішене це завдання, значною мірою залежить розвиток країни і її місце у світовій спільноті", – стверджує у книзі "Intel. Навчання для майбутнього" С. М. Ніколаєнко [1, с. 4].

Найактуальнішою проблемою, яка вимагає скорішого розв'язання, залишається проблема впровадження інтернет технологій при підготовці студентів. Така підготовка, підкреслює В. Г. Кремень, "має бути наскрізною протягом усього періоду навчання. Вона не повинна зводитися до набуття студентами операторських навичок, а має передбачати засвоєння інформаційних технологій навчання. Без запровадження сучасних технологій навчання досягти високої якості освіти та забезпечити успішну реалізацію новітнього змісту середньої освіти буде неможливо" [2, с. 101].

Комп'ютерні засоби навчання – це програмна система навчально-виховних впливів на студентів, яка забезпечує засвоєння навчального матеріалу, контроль і оцінювання їх навчальних досягнень, формування рефлексивних умінь та програмне керування навчально-пізнавальною діяльністю [5, с. 610].

Комп'ютер сприяє розвитку самостійності, творчих здібностей студентів, дозволяє змінити саму технологію навчання освітніх послуг, зробити заняття

більш наочним і цікавим. Все це дає можливість покращити якість навчання у вищих навчальних закладах.

Мережа Інтернет об'єднує інтерактивний характер комунікації, мультимедійну природу і можливість побудови індивідуальної взаємодії, допомагає здійснювати перебудову методів та організаційних форм у навчально-виховному процесі відповідно до вимог «інформаційного суспільства», реалізовувати нові форми самоосвіти з урахуванням можливостей глобальної комп'ютерної комунікації, обговорювати та вирішувати актуальні фахові питання в будь-якій галузі незалежно від відстаней.

Мережа Інтернет дозволяє швидко отримувати адреси бібліотек світу, де можна знайти фахові, наукові чи художні тексти для створення якісного та оригінального професійного проекту [1, с. 42-44].

Інтернет створює необхідні умови для активізації пізнавальної та мовної діяльності студента, надаючи можливість засвоїти новий матеріал, одержати достатню країнознавчу, професійну інформацію, ознайомитись з великою кількістю оригінальних текстів, відеоматеріалів, одержати достатню інформацію для формування необхідних навичок і вмінь.

Самостійна робота студентів згідно з визначенням І. Зимньої розглядається як навчальна діяльність, яка організовується самим студентом відповідно до його внутрішніх пізнавальних мотивів, згідно програми, що йому запропонована, і здійснюється ним у раціональний для нього час [4, с. 95].

У свою чергу, О.Б. Тарнопольський вважає, що нові форми та технології навчання англійської чи будь-якої іншої іноземної мови професійного спрямування повинні розроблятися в межах конструктивістського підходу, згідно з яким студенти самостійно конструюють власні знання, навички шляхом здійснення діяльності, що моделює позамовну діяльність, заради якої вивчається мова [3, с. 80].

Ось чому, навички роботи з іншомовною предметною інформацією з використанням інформаційних технологій можна сформувати у студентів лише за умови викладання іноземної мови професійного спрямування у навчальній аудиторії проблемних ситуацій професійного характеру, розв'язання яких спонукає студентів до пошуку, обробки та використання іншомовної інформації певного обсягу та змісту [2, с.73].

Упровадження інформаційних технологій у навчальний процес з іноземних мов вимагає якісних змін у методичній підготовці майбутнього викладача іноземних мов з метою формування готовності до використання Інтернет-ресурсів на занятті, а також перегляду організаційних форм навчальної роботи, що склалися на сьогодні: значне збільшення обсягу самостійної і групової роботи студентів, збільшення кількості проектних робіт пошукового і дослідницького характеру.

Завдяки використанню інформаційних технологій під час самостійної аудиторної та поза аудиторної роботи, студентам відкривається можливість самостійно обирати професійно спрямований навчальний матеріал, рівень його складності, приймати незалежні рішення у процесі навчальної діяльності, і нарешті самостійно регулювати обсяг і темп роботи, що виконується.

Безперечним є той факт, що навчання студентів іноземної мови з використанням мережі Інтернет та комп'ютерних засобів навчання дозволяє реалізувати обґрунтований вибір найкращого варіанту навчання з погляду раціональної витрати часу, розширення й удосконалення знань студентів, формування повноцінного професійного розвитку особистості. Такі форми роботи мають великий навчальний та методичний потенціал для перспективних напрямків здійснення навчального процесу у вищому навчальному закладі.

Література:

1. Intel®. Навчання для майбутнього. Київ. 2006. 416 с.
2. Кремень В. Г. Освіта і наука в Україні – інноваційні аспекти. Стратегія. Реалізація. Результати. Київ. 2005. 448 с.
3. Коломієць В. Служби Інтернету в неперервній освіті вчителів англійської мови. *Рідна школа*. Київ. 2005. № 2. С. 42-44.
4. Кужель О. М., Коваль Т. І. Використання персонального комп'ютера у вивченні іноземних мов. Нові інформаційні технології навчання в навчальних закладах України: науково-методичний збірник. Вип. 8 / за ред. І.І. Мархель. Одеса. 2001. 242 с.
5. Тарнопольский О. Б., Кожушко С. П. Методика обучения английскому языку для делового общения. Київ. 2004. 192 с.

УДК 378.14

*Піскунов Олександр Вікторович,
Шаповалова Регіна Андріївна
ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»
Слов'янськ, Україна*

ВИКОРИСТАННЯ ПЛАТФОРМИ MOODLE ДЛЯ ОВОЛОДІННЯ НАВИЧКАМИ АНГЛІЙСЬКОГО АКАДЕМІЧНОГО ПИСЬМА

У роботі розглядаються форми та методи роботи з студентами з розвитку писемного мовлення з використанням платформи Moodle.

Розвиток писемної англомовної академічної компетенції як науково-методична проблема стала активно розроблятися не дуже давно [1; 2]. Слід зазначити, що розвиток уміння у студентів створювати первинні і вторинні академічні тексти традиційно є одним з пріоритетних завдань. Завдяки використанню інноваційних технологій у вивченні англійської мови навчання

стає більш орієнтованим на студентів та ефективним. Віртуальні навчальні середовища максимізують взаємодію та співробітництво, зацікавленість у навчанні та отриманні нової інформації. Використовуючи платформу Moodle для викладання англійської мови, викладачі можуть створити середовище для безперервного навчання з необмеженими можливостями контролю, внесення змін, архівування, перегляду тощо, а найголовніше – для тісної взаємодії студентів з викладачем. Для плідної роботи та досягнення поставлених результатів важлива комп'ютерна підготовка як викладачів, так і студентів.

Moodle-курси дають змогу використовувати будь-який контент: тексти, html-документи, мультимедійні матеріали. Щодо стратегій оцінювання, то можливі такі види завдань: заповнення пропусків, альтернативний вибір, правильно/неправильно, вибрати правильний варіант та інше. Більше того, студенти можуть оцінювати роботи один одного з можливим подальшим обговоренням або аналізом помилок, що стимулює критичне мислення. Основним акцентом Moodle-курсів є практика ефективної взаємодії. Студенти можуть слухати аудіозаписи, дивитися відео, давати відповіді на питання, розширювати словниковий запас, брати участь у вікторинах, де розглядаються граматичні, міжкультурні, лексичні теми, писати на форумах або онлайн-чатах за участю інших студентів та викладача [3; 4, с. 67].

В якості одного з мотивуючих факторів є проведення конкурсу академічного письма [5]. Платформа Moodle пропонує широкий спектр інструментів для організації самостійної роботи студента як в дистанційному режимі роботи, так і для підтримки очного навчання. Для організації конкурсу академічного письма можна обрати форму подання відповідей інструментарію Moodle «Завдання». Елемент «Завдання» дозволяє організувати введення відповіді через форму або прикріпити відповідь у вигляді файлу. Для оптимізації часових витрат у напружених умовах з обмеженням надання робіт за часом краще не використовувати додаткові програмні засоби типу офісних пакетів, що збільшило б час роботи, а залишити учасників в контексті однієї платформи. Елемент «Завдання» реалізує варіанти налаштування кількох важливих параметрів організації прийому відповідей. Можливі варіанти обмеження дати і часу виконання завдання, заборона відправки після закінчення визначеного часу. Допустимо обмежити кількість слів відповіді, якщо він надсилається через форму. Існує важлива особливість, яка пов'язана з вихованням поваги до дотримання авторського права – вимога від студентів прийняти умови надання відповідей, де вони через натискання кнопки підтверджують свій намір дотримуватися коректної поведінки щодо об'єктів авторського права. Режим оцінювання наосліп приховує переваги студентів від оцінювачів. Можливості перевірки відповіді на завдання платформи Moodle дозволяють організувати досить різноманітний зворотний зв'язок. Викладачам доступні інструменти оцінювання, що включають проставлення балів,

виділення фрагмента тексту відповіді і коментування, можливість підкреслення, закреслення, виділення кольором, написання остаточного відкриття роботи. Система виробляє підрахунок кількості слів, оскільки обсяг написаного є одним з важливих оцінюваних показників. Після оцінювання роботи інформація з перевірки може бути відразу відіслана студенту через повідомлення. Крім того, оцінювання робіт можливе групою викладачів, і середній бал виставляється виходячи з оцінок усіх викладачів. Крім оцінювання онлайн система пропонує можливість завантажити всі надіслані роботи у форматі архівного файлу, групуючи їх в папки з ім'ям студента, що може бути зручно в разі необхідності тривалої автономної перевіркової роботи без підключення до мережі Інтернет. Попередній досвід проведення конкурсу академічного письма дозволяє зробити деякі попередні висновки: – ймовірно, слід розвести час проведення конкурсу в очному та дистанційному форматі. Як правило, конкурс в очній формі проводиться відразу після закінчення занять. Очний формат ефективний і в тому випадку, якщо студенти невпевнено друкують англійською. Дистанційно проведення конкурсу можна здійснити у вечірній час, що може бути зручним для студентів з інших міст. У такому випадку теми завдань повинні бути різними.

Література:

1. Андреев А. В., Андреева С. В., Доценко И. Б. Практика электронного обучения с использованием Moodle. Таганрог. 2008. 146 с.
2. Коваль Т. І., Щербина О. А. Реалізація технологій дистанційного навчання іноземних мов з використанням навчального середовища Moodle. *Неперервна професійна освіта: теорія і практика: науково-методичний журнал*. 2011. Випуск 2. С. 97–104.
3. Колос К. Р. Система Moodle як засіб розвитку предметних компетентностей учителів інформатики в умовах дистанційної післядипломної освіти: дис. канд. пед. наук: Житомир, 2011. 238 с.
4. Томіліна А. О. Використання електронної платформи Moodle при контролі й оцінюванні з англійської мови у вищому навчальному закладі. *Теорія і практика використання системи управління навчанням Moodle». (Київ, КНУБА, 30-31 травня 2013 р.): тези доповідей*. 2013. С. 67.
5. New Headway Academic Skills. Series editors: John and Liz Soars. OUP. 2010. English for Academics. Project consultant: rod Bolitho. CUP. 2014. Final Draft. Series editor: Jeanne Lambert. CUP. 2016.

UDC 004:81'243=111

*Katerina Pushenko,
Yuvkovetska Yulia
Kyiv National University of Trade and Economics
290*

NEW TECHNOLOGIES IN TEACHING ENGLISH

Nowadays, significant changes in the field of education have also affected the teaching of a foreign language in educational institutions. In particular, new information technologies, such as Internet resources that teach computer programs. New technologies began to be intensively introduced into the educational process.

State politics recently aimed at introducing information technology in schools and universities, to transform the old teaching process on the new one, which will be managed and controlled, to involve in work on new educational materials of experts in subject areas, to stimulate computer firms to creation e-teaching products for schoolchildren and students.

The main and important thing is that each teacher need to understands a simple idea: the computer in the learning process – is not a virtual teacher, is not a deputy or analog of the teacher. This new technologies as a computer it is help and tool for teaching and learning language, New technologies will strengthens and expands the possibilities of computer educational activities. The teacher need to programmed computer, to get a result of using this new technologies.

As you know, the suitability of technical way of training and control for teaching the foreign language is determined by the following standart :

- they should help increase productivity and efficiency of the educational process
- to provide immediate and constant reinforcement of the correctness of educational actions of each student;
- increase awareness and interest in language learning;
- provide prompt feedback and monitoring for all students;
- be able to quickly enter answers without long coding

Computers can perceive new information, process it in some way and make decisions, can memorize the necessary data, reproduce images, control the work of such technical means of learning as speech synthesizers, tape recorders. Computers expand the capabilities of teachers to individualize learning and enhance the cognitive activity of students in learning English, allow you to adapt the learning process to the individual characteristics of students.

Each student gets the opportunity to work in their own rhythm, student can choos the optimal amount and speed of learning. Using computers in English lessons significantly increases the intensity of the educational process. Learning and teaching English with computer will help learned much more material is than was done during the same time in traditional learning.

Another advantage of a computer is its ability to accumulate statistical information during the learning process. The teacher will be able to assess the quality of students knowledge by analyzing statistics.

Also the computer provides an opportunity for the organization of independent work of students at English lessons. They can use a computer both to study individual topics and to self-control the knowledge gained.

References:

1. Монако А. Розробка сімейства онлайн-інформаційних ресурсів для телемунікації освітніх середовищ. URL: <https://nadoest.com/rozrobka-simejstva-onlajnovih-informacijnih-resursiv-dlya-tele>
2. Чашко С. М. Компьютерная поддержка преподавания английского языка в средних учебных заведениях. Освіта. 2003. №11-12. С. 11-12.
3. Шмелева А. Какие CD поселить в лингафонном кабинете: Обзор мультимедиа по иностранным языкам для школьников. *Школьное обозрение*. 2003. - №2. – С.53-55.

УДК 378

*Рижченко Оксана Вікторівна
Дніпропетровський медичний університет
Дніпро, Україна*

ОСОБЛИВОСТІ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

У сучасних умовах викладання іноземної мови особливу увагу викликає використання нових інформаційних технологій у процесі навчання студентів вищих навчальних закладів. Технологія проведення занять із використанням сучасних технічних засобів дозволяє підвищити мотивацію студентів, тренує та активізує пам'ять, концентрує увагу, актуалізує аналітичні здібності.

В умовах ізоляції та карантину студентів та викладачів основною методикою із застосуванням комп'ютерних технологій є дистанційне навчання, яке зарекомендувало себе як ефективний та зручний метод навчання.

Теоретичні і практичні аспекти дистанційного навчання стали об'єктом дослідження як українських, так і зарубіжних науковців: J. E. Adams [1], Bodendorf [2], H. Dichanz [3], A. A. Андрєєва [4], В. Ю. Ващенко [5], К. Р. Колос [6].

За визначенням В. П. Тихомирова, дистанційна форма навчання – це нова організація освітнього процесу, яка базується на принципі самостійного навчання, за якої студенти віддалені від викладача в просторі й часі, проте мають постійну можливість підтримувати з ним діалог у віртуальному просторі [7, с. 121].

Історія дистанційної освіти сягає середини ХХ століття, коли вперше були зроблені спроби створити процес навчання без присутності учня та викладача на одній території [8, 25].

До поширення інтернет-технологій методи передачі інформації

дистанційної освіти включали друковані матеріали, радіомовлення і телепрограми, що висилаються поштою. І тільки з розвитком онлайн-комунікацій асинхронна дистанційна освіта поступилася місцем синхронному, коли викладачі спілкуються з учнями безпосередньо і одночасно, у спеціально виділений час.

Найбільш досконалою формою дистанційної освіти сьогодні є онлайн-навчання. Як пише американський дослідник Хоуп Кентнор, «Онлайн-освіта – не тенденція. Це вже мейнстрім» [9, 21].

У процесі дистанційного навчання використовувалися як синхронні засоби навчання (Zoom, Skype, Google Classroom, Google Meet, Viber відеозв'язок), так і асинхронні (електронна пошта, блоги, онлайн відео-уроки, матеріали для опрацювання, в тому числі у вигляді аудіо- та відеофайлів, на які студенти записували свої відповіді та надсилали викладачеві).

Дистанційне навчання має низку плюсів:

- користувачі системи дистанційного навчання мають можливість здобувати освіту у зручний для себе час, у комфортному темпі, перебуваючи у будь-якій точці світу;

- студенти мають доступ до всієї необхідної літератури після реєстрації або отримують навчальні матеріали поштою та можуть проконсультуватися з викладачем за допомогою телекомунікацій (електронна пошта, система зворотного зв'язку, соціальні мережі), що ефективніше та швидше, ніж призначати очну зустріч;

- дистанційні технології підходять для організації індивідуального підходу;

- виключається можливість суб'єктивної оцінки знань, атестація відбувається у формі онлайн-тестів.

Водночас дистанційне навчання має й низку недоліків:

- звуження потенційної аудиторії, не всі бажаючі вчитися мають можливість включитись у навчальний процес (комп'ютер, доступ до мережі Інтернет)

- недостатня комп'ютерна підготовка.

- недостатність дискусійного поля та особистої взаємодії;

- необхідна сильна мотивація студента.

Дистанційне навчання змінює не тільки принципи освітнього процесу, а й образ самого студента. Щоб бути успішним, студенти повинні залишатися мотивованими, залученими та самостійними без фізичної присутності та примусу викладачів, як це звично у традиційній системі освіти.

Як зазначає О. Вакуленко, «відмінність дистанційної освіти від традиційної – це особлива роль «дистанційного викладача», або тьютора в навчальному процесі. За таких умов акцент у навчанні зміщується на самостійну роботу студента, а викладач виступає в ролі організатора

навчального процесу [10, с. 5].

Література:

1. Adams J. E-learning offer myriad opportunities for rapid talent development. T+D. 2008. March. P. 69-73. URL: <http://yellowedge.files.wordpress.com/2008/03/adams.pdf>
2. Bodendorf F. Computer in der fachlichen und universitären Ausbildung. München, 1990. 131 p.
3. Dichanz H. E-Learning: Begriffliche, psychologische und didaktische Überlegungen zum «electronic learning». *Medienpädagogik*. 2001. URL: http://www.medienpaed.com/00-2/dichanz_ernst1.pdf
4. Андреев А. А. Дидактические основы дистанционного обучения в высших учебных заведениях: дис. ... доктора пед. наук: 13.00.02 – теория и методика обучения (создание и использование средств обучения). URL: <https://www.dissercat.com/content/didakticheskie-osnovy-distantionnogo-obucheniya-v-vysshikh-uchebnykh-zavedeniyakh>
5. Ващенко В. Ю. Аналіз систем керування навчанням і контентом та їх впровадження в навчальний процес / В. Ю. Ващенко, О. В. Дядичев. *Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка*. 2011. № 12 (223), Ч. II. С. 5–17. 26
6. Колос К. Р. Система Moodle як засіб розвитку предметних компетентностей учителів інформатики в умовах дистанційної післядипломної освіти: дис. ... канд. пед. наук : 13.00.10 – інформаційно-комунікаційні технології в освіті. Житомир, 2011. 238. с. 82.
7. Тихомиров В. П. Мир на пути Smart education. Новые возможности для развития. *Открытое образование*. 2011. N 3.
8. Delen E., Liew J. The use of interactive environments to promote self-regulation in online learning: a literature review. *European Journal of Contemporary Education*. 2016. Vol. 15 (1). P. 24-33.
9. Kentnor H. E. Distance education and the evolution of online learning in the United States. *Curriculum & Teaching Dialogue*. 2015. Vol. 17 (1/2). P. 21-34.
10. Вакуленко О. Л. Формування і розвиток стратегій дистанційного вивчення іноземних мов у контексті модернізації освітньої системи України / Вакуленко О. Л., Попович Р. Г., Тимошук І.О. *Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти: Наукові записки РДГУ*. 2017. Вип. 16(59). С. 74-77.

UDK 81'243:316.77-047.23

Sazanova Larysa,
Rusanova Liubov
Kharkiv National University of Internal Affairs
Kharkiv, Ukraine
294

TEACHING A FOREIGN LANGUAGE WITH INTERNET TECHNOLOGIES

“It is hard to achieve the goal of learning English language through the traditional teaching because it hampers the students' capacity to understand the structure, meaning and function of the language” [1, p. 31].

In modern society Internet technologies have become popular in foreign language teaching. The Internet provides an opportunity for intercultural communication, overcoming existing stereotypes and developing social and cultural tolerance of students. The use of Internet technologies promotes the development of students' language skills and professionally significant competencies. The Internet is a great opportunity for a multicultural community, development of current stereotypes, social and cultural tolerance among students. It allows to deliver courses, lessons, materials for tracking grades and providing feedback both with individual students and with groups.

Spread of English in the world, participation of practicing educators and authors of textbooks in the process of mastering the Internet space led to the creation of resource databases. Internet sites provide teachers with the latest illustrative and textual materials as well as multimedia programs. Teachers can use existing learning sites and create their own ones.

A large number of authentic updated materials gives the students an opportunity to read, see and hear samples of modern foreign language speech and use them in their own statements.

The use of the Internet promotes the development of students' skills in writing (e-mail or blogs); reading (text sites, messages in e-mail and blogs); listening (audio / video materials, via Skype); speaking (via Skype, Viber, WhatsApp, Zoom platform, etc.)

The importance of technology in language learning and teaching is obvious:

1. “improved motivation and development of positive attitudes toward learning and the target language (e.g., Meunier, 1997; Pennington, 1996; Warschauer, 1996),
 2. improved learning outcomes (e.g., Brandl, 2002), and
 3. improved retention rates (e.g., Ioannou-Georgiou & Michaelides, 2001)
- [2, p.14].

“... multimedia technology has been a great help to integrate teaching and learning and provides the students greater incentives, carrying for "students' future competitiveness at the workplace" (Healey et. al. 11) [3, p. 32].

There is no unequivocal opinion on how effective the use of Internet resources is directly in the classroom. It is associated with certain advantages and organizational risks. The advantages include the ability to watch the latest news, videos, illustrate the material offered in the textbook.

Internet technologies offer wide opportunities for international and intercultural communication. These include e-mail, blogging, Internet conferencing, and

teleconferencing. Communication in a foreign language helps students to better understand the citizens of other countries, their culture and overcome social and cultural stereotypes.

Internet technologies become universal: training courses created for automation and intensification of traditional learning are carried on the Internet, and vice versa, the course written for the web may be used for traditional learning with the use of new information technologies.

Internet stimulates multivariate training and develops non-stereotypical thinking, the ability to put forward many correct ideas, flexibility, and accuracy.

But there are several disadvantages. Such forms of work may not be always effective when trying to audit (video view) a news program in real time. The students do not understand fully the audio/video text that cannot be repeated. Thus, there is not much effect from listening to or viewing the material.

When preparing for a class with the presentation of materials from the Internet the teacher collects, organizes and processes them in advance taking into account the students' language level. Excessive use of Internet resources can have a negative impact on both students and the educational process and even lead to the development of Internet addiction and to desocialization of an individual.

The spread of this form of learning led to the opinion among some users that a foreign language can be learned through the Internet without leaving home or office. This misconception is shared by numerous creators of multimedia programs and video courses and they offer their products by various training centers. "Insufficient devices for a large number of students and weak, and unreliable internet (Wi-Fi) seemed to limit teachers' practice of digital technology".[4, p.43]

References:

1. Min Pun The Use of Multimedia Technology in English Crossing the Border. *International Journal of Interdisciplinary Studies*. Volume 1. Number 1.–15 December 2013. p. 29-38. URL: <https://www.academia.edu/23308077/>
2. TESOL Technology Standards Framework. URL: https://www.tesol.org/docs/default-source/books/bk_technologystandards_framework_721.pdf?sfvrsn=4bd0bee6_2p.14
3. Min Pun The use of multimedia technology in English language teaching: A global perspective Crossing the Border: *International Journal of Interdisciplinary Studies*. Volume 1. (1. – 15 December 2013). URL: <https://www.academia.edu/23308077/>. p. 29-38
4. Kesh Rana, Karna Rana ICT integration in teaching and learning activities in higher education: A case study of Nepal's teacher education MOJET *Malaysian Online Journal of Educational Technology*. 2020 (Volume 8 - Issue 1). 93 p. URL: <https://www.mojet.net/files/Uploads/Articles/v08i01-03pdf.pdf>

*Samoilova Yuliia,
Vasylenko Valentyna
Sumy Branch of Kharkiv National University of Internal Affairs
Sumy, Ukraine*

THE USE OF STEM-TECHNOLOGIES IN THE PROCESS OF FOREIGN LANGUAGE TRAINING OF FUTURE LAWYERS

Ukraine's globalization and integration processes contribute to the fact that a foreign language is becoming an extremely important factor in professional development. Knowledge of a foreign language is a prerequisite for successful career growth, quality of professional activity, provides opportunities to use positive international experience for self-development and self-improvement. The process of mastering a foreign language in the training of modern professionals ready to meet the requirements of the labor market should involve the use of various technologies that would ensure the quality of the modern educational process. Among the important areas in modern education is the use of stem-learning technologies. The use of stem-learning allows to qualitatively modernize the methodological principles, the content of subjects, the technologicalization of the learning process and the formation of communicative competence. The basis of stem-learning is intertransdisciplinary approaches in the construction of educational programs, individual didactic elements, to the study of phenomena and processes of the world, solving problem-oriented problems [1, p. 5]. In addition, the informatization of the educational process contributes to the introduction of various information technologies, among which stem-learning technologies play an important role.

According to the stem-method, the focus is on a practical task or problem. Students learn to find solutions not in theory, but directly in practice. Stem-education helps to develop critical thinking, teamwork skills, a vision of the world and the ability to apply knowledge to solve real-world problems. In contrast to classical education, studying by stem-method, students gain much more autonomy. Due to this, students learn to be independent, make their own decisions and take responsibility for them.

The learning process with the use of stem technologies involves the synchronization of educational programs in order to ensure a holistic perception of knowledge, comprehensive mastery of professional skills and abilities, the formation of a professional image of future professionals. Synchronization of educational material is the basis for the use of stem-learning technology; it provides an opportunity to effectively perform a set of tasks for the formation of communicative competence (ability to navigate in the educational professional space, independently search and process the received information, systematize, use stem-learning technologies for structuring and systematizing knowledge); foreign language culture

(ability to work with foreign language texts, analysis and synthesis of their content, enrichment of the vocabulary of foreign words, preparation of annotations and summaries in a foreign language, development of foreign language communication skills); assimilation of professional knowledge as a tool of practical action (development of abstract thinking, the ability to establish causal consequential connections, the ability to identify the professional and practical significance of knowledge, the development of professional qualities that ensure the individual to achieve professional success in independent activities).

The content of stem-learning technology is aimed at:

- awareness of the categorical apparatus, definition of professional categories and concepts;
- formation of the ability to analyze, systematize, generalize knowledge, use them as a tool for practical action in situations of foreign language communication;
- consolidation of skills to use the acquired knowledge at the creative and productive level [2, p. 126].

Stem-learning technologies are implemented on the basis of complex, competence, content-procedural, technological, event-situational and dialogical approaches to mastering students a foreign language, which ensures the development of key communicative competencies in future professionals, creativity, ability to work in a team, create and implement creative projects of professional orientation. The use of stem-training technology to prepare future professionals for foreign language communication develops creativity and ingenuity, competence in mastering a foreign language, promotes better adaptation to professional activities.

Stem-learning technologies stimulate the formation of a holistic view of communicative competence in the individual, introducing integrated knowledge and approaches to learning. Stem projects can integrate different disciplines: high school pedagogy, foreign language, computer science, technology, programming, etc.

Stem-learning technologies allow to master a foreign language and practical skills of foreign language communication, theoretical bases of a foreign language as a means of spreading professional outlook; stimulate the development of the ability to effectively perform professional tasks using foreign language sources of information, methods and tools of computer science; education of diligence, collectivism, obligation, communicative competence.

Technologization of preparation of future specialists, lawyers in particular, for learning a foreign language and development of their ability to communicate in a foreign language by means of stem-learning technology provides: a sufficiently high guarantee of a positive result; concretization of this result as an experience of communicative activity in a form that allows you to transfer it to practical situations; a holistic view of a foreign language as a factor in the professional development of the future specialist, introducing integrated courses and technologies of stem-learning in the educational process.

References:

1. Hrischenko, L. (2017). [Stem-education as an obligatory part of the future specialist's profession]. Kyiv.
2. Lysenko, L. O (2019). *Vykorystannya IT tekhnolohiy pry vyvchenni anhliys'koyi movy za profesiynym spryamuvanniam*. [The use of IT technologies in the study of English for professional purposes].

UDC: 378.147: 81'243

*Pasichnyk Susanna Mykhailivna,
Serhiienko Tetiana Mykolaivna
National Army Academy named after
Hetman Petro Sahaidachnyi
Lviv, Ukraine*

TO THE ISSUE OF USING MOBILE APPLICATIONS DURING THE ENGLISH LANGUAGE LEARNING IN THE HIGHER EDUCATIONAL ESTABLISHMENT

Frankly speaking, as the teachers of higher establishments we often perceive students' mobile phones negatively, because they decrease their concentration and furthermore their studying activities. But if we're not able to defeat them, we should try to make them our allies.

But on the other hand, a cell phone is an integral part of our life, and in conjunction with it the process of English language learning subconsciously is accepted more naturally by students and cadets. They perceive the mobile as the third hand, third eye and second brain. Learning with a mobile is a game for them, not a boring and challenging activity. Certainly if enthusiasm is extinguished we should try learning activities with mobile applications.

But how should we combine mobile applications and English language learning in the classes as well as off-duty hours? Nowadays more and more teachers of both secondary schools and higher educational institutions arrange their classes' activities with such devices, or, to be more exact, different mobile applications. They indeed are available for free. Let consider some options to use mobile applications.

1. Social network applications could help us create class groups: divide groups of our cadets according to language levels: one group for beginner and elementary levels, next for pre-intermediate and intermediate levels etc. It gives us the opportunity to order the material by the level of difficulty. Teacher can send short educational videos (from YouTube up to 3mins) to the groups, share the task or opinion with students and get them to contribute their own comments on videos.

2. Smartphone helps to organize education in micro-learning format: watch grammar video on mobile screen during the travelling in transport or other similar situations. It is possible to do some grammar exercises online also.

3. The mobile dictionary applications can facilitate the process of translation, on top of this proper pronunciation of words are provided with using advanced speech engines.

4. Warming up, brainstorming or even testing can be fascinating activities with using such online tools as Kahoot, Quizzlet, SurveyMonkey that are easily accessible with mobiles, however they should be connected to the Internet. In this case an issue of evaluation is quite challenging, on the other hand, an objective of education process is not only to rate but to motivate learners as well as to increase level of language competence in order to enable cadets to operate in the English speaking environment. The English speaking environment is to be established with the help of the mobiles as far as all platforms and online tools are mostly in English. Moreover the cadets can be assigned with creative tasks such as to compose quiz or survey based on learnt material.

5. A vast variety of authentic sources to enhance listening skills are available with the downloading of a number of applications, for instance: learning English with the BBC, 6-min English etc. They provide brief news reports or just dialogues on various up-to-date topics with explanation of key vocabulary. In addition the topics are regularly updated, that is why they remain actual and catchy.

6. Reading is as essential as other skills to master a foreign language. Some cadets do not understand the exact meaning of words and their vocabulary is quite poor to read complicated, in particular authentic articles without dictionaries. But constant glancing into the dictionary destroys the pleasure of reading and leads to the habit of translation the text into Ukrainian; it prevents the cadets from thinking in English.

One of the ways out in this case is that a teacher can propose them to read in following sequences: the first time it's reading for pleasure (without stopping and trying to understand literally). The second time is reading for a context understanding (trying to understand unfamiliar words with the help of known ones). And the last one is reading for the accuracy – looking up unclear words in the dictionary. At the same time the process is proactive; searching in an online dictionary or translator is useful, because cadets are typing words manually. The mobile dictionary will help them to find an unfamiliar word, read its English definition or find synonyms to explain the meaning of an incomprehensible word to the teacher.

7. Mobile test editors allow making summary. This is not an easy task. So that teacher should restrict our cadets in number of symbols (90 – 120). Summary can be composed according to the text read, the studied topic, even as the entire lesson conclusion.

8. To improve the cadets' Speed Chat skills the teacher can Send to cadets a picture on a phone and give them a task. If this is an image of a person – it has to be described, if it is the screen of the city map - then cadets have to "tell the tourist" how to get the point marked on the map, if cadet get the photo of the a cafe menu - he need to order the dish to the waiter, if it is the photo of the bookshelf - ask the seller about the book of interest from this shelf, if the view from the window... sometimes, let them guess what they should do. Teacher can come up with any tasks; the main thing is to respond quickly. It would be a good choice of warning up at the beginning of the class with messages using.

There are some educational applications that allow doing some exercises as matching or multiple choice types. They can help cadets to check their skills, but for teachers to evaluate cadets' achievements.

To sum up, it is worth admitting that scientific progress should be integrated beneficially for improvement of the language learning process. However, in military education establishment an issue of cyber security has to be regulated to apply online learning resources at full swing.

УДК 811.133'254.4

*Сечка Світлана Володимирівна
ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»
Слов'янськ, Україна*

ВИКОРИСТАННЯ МЕДІА ТЕХНОЛОГІЙ ЯК ЕФЕКТИВНИЙ СПОСІБ ПІДВИЩЕННЯ ПРОФЕСІЙНИХ НАВИЧОК ВИКЛАДАЧІВ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Використання різних типів мультимедіа у класі завжди було проблемним питанням, що потребує детального аналізу. Тому застосування медіаресурсів щодо англійської мови – виклик всім учасників освітнього процесу. Медіаресурси надають викладачам та студентам можливість реалізувати свої творчі та практичні ідеї, відповідаючи при цьому своїм інтересам та інтелектуальним потребам.

Як викладачі англійської мови, ми маємо справу з новим поколінням, яке віддає перевагу ЗМІ як основному джерелу інформації: «Жодне покоління не було так близько до медіаресурсів, як нинішнє, тому що ні в кого раніше не було такого відкритого доступу до такої безлічі різних типів медіа та різноманітності медіапродуктів» [1, с.7].

Використання ЗМІ у сфері освіти, а саме на заняттях з іноземної мови збільшується з кожним днем. Інформаційні технології дозволяють викладачам застосовувати різні засоби масової інформації, щоб збагатити мовне середовище свого класу, допомогти прискорити процес навчання, покращити

засвоєння предмета та зацікавити студентів цим предметом. Особлива роль автентичних медіа у методиці викладання іноземних мов полягає в тому, що вони максимально наближають студентів до реальних джерел інформації та «занурюють» у світ поточних подій. Використання автентичних, самостійно вибраних медіатекстів під час заняття має давню традицію. Донедавна це були переважно газетні та журнальні статті. В останні роки до матеріалів преси додалися теле- та радіопрограми, а також тексти та відео з Інтернету. Медіа прийнято ділити на візуальні (періодичні видання), слухові (радіо) та аудіовізуальні (телебачення, документальні).

Сьогодні ЗМІ завжди на крок попереду викладачів. Коли студенти вступають до університету, вони вже дуже багато чого навчилися за допомогою телебачення, Інтернету і т.д. Це факт не можна ігнорувати, оскільки ми маємо можливість використовувати його і привести в позитивне русло.

Слід визнати, що сьогодні неможливо уникнути впливу ЗМІ. Вони є частиною нашого життя. Якщо ми навчимо студентів професійно аналізувати ЗМІ, то допоможемо розвинути весь спектр їх індивідуальних, практичних, соціальних, культурних та інтелектуальних навичок, які їм знадобляться в майбутньому. Отже, ми повинні почати аналізувати телебачення, комп'ютерні ігри, Інтернет та інші засоби масової інформації, щоб використовувати їх не лише як навчальний матеріал, а й як ефективний спосіб мотивації студентів. Нам необхідно навчити студентів розуміти, як працюють механізми ЗМІ, тобто мати певний рівень грамотності в оцінці та використанні їхніх можливостей.

Ми охарактеризували медіаресурси таким чином:

1. ЗМІ надають величезну інформацію, вони мотивують студентів до суперечок та аналізу, а також допомагають розвивати навички читання, аудіювання, розмовної мови та письма за допомогою різних видів діяльності.

2. Яскравий приклад – презентації Power Point, які допомагають студентам вільно висловлювати та демонструвати свої ідеї. Це забезпечується за допомогою презентації, співпраці та спілкування між студентами. Слід зазначити, що під час роботи зі сторінками книги студенти працюють індивідуальніше, тим самим стримуючи інтерактивність.

3. Ми можемо використовувати частину навчальних матеріалів, що пропонуються різними ЗМІ, застосовуючи різні підходи: аналіз тексту в книзі, читання та генерування ідей з тексту газети чи журналу, перегляд та обговорення телевізійної програми чи фільму, організація презентацій, вправи під час заняття. При використанні різних видів мультимедіа студенти можуть працювати як у парах, так і групах. Ми також можемо залучати студентів до написання, огляду та аналізу матеріалів ЗМІ. Ми знаємо, що світ використовує ЗМІ, глибше розуміючи їх у різних аспектах.

Медіаосвіта важлива, тому що вона розвиває творчі здібності студентів аналізувати згадані вище зображення, слова та звуки, які студенти отримують із

різних засобів масової інформації. Таким чином, більш активні та критичні медіа-користувачі завжди будуть затребувані в майбутньому.

Медіаосвіта пов'язана з фільмами та телебаченням, пресою та Інтернетом та їхнім впливом на успішність студентів. Головне питання – як навчити студентів правильно користуватися ЗМІ. Мета викладача у такому освітньому процесі – дати здобувачам можливість розвинути критичне мислення, аналізувати та розмірковувати, використовуючи різні медіа.

Незважаючи на критику, більшість дослідників погоджуються з тим, що ЗМІ чудово справляються з висвітленням новин та інформуванням громадськості. Завдання викладачів – допомогти студентам зрозуміти інформацію, передати її майбутнім поколінням та спробувати використати з освітньою метою. [1, с. 1].

Засоби масової інформації надають студентам велику мовну практику у вигляді занять із використанням газет, журналів, телебачення, фільмів, книжок, Інтернету тощо, які розвивають навички читання, письма, розмовної мови та аудіювання. Вони також надають студентам безліч занять у класі та за його межами, забезпечуючи впевненість та можливість продовжувати навчання поза класом, водночас підвищуючи їхню власну мотивацію.

Під час вибору матеріалу для заняття та використанні медіаресурсів виникає кілька запитань: як викладач має обирати матеріал? Як він створює вправи з урахуванням цього матеріалу? Головний фактор при виборі матеріалу – медіапродукція має бути цікавою та актуальною для студентів.

Література:

1. Willets N. Integrating Technology into the Foreign Language Curriculum. W.: Center for Applied Linguistics, 1998. 309 p.

УДК 378.1

*Сінна Людмила Юріївна
Національна академія Національної гвардії України,
Харків, Україна*

ЗВОРТНІЙ ЗВ'ЯЗОК ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ

У сучасному освітньому просторі, де головою метою є не лише отримання знань, але і удосконалення усіх процесів навчання, одним із ключових питань постає отримання зворотнього зв'язку. Зворотній зв'язок є архіважливим як для студента, так і викладача. Неможливо вдосконалюватися, отримувати необхідні результати та аналізувати свій шлях у процесі навчання без цього процесу.

«Зворотній зв'язок — це будь-яка відповідь стосовно роботи студента зі

сторони викладача, зовнішнього експерта або колеги» [1].

Зворотній зв'язок в освітньому процесі – це процес отримання інформації про стан самого освітнього процесу та його учасників [2]. Під час навчання він функціонує в двох напрямках: на викладача і на студента, і носить керуючий та навчальний характер відповідно. Зворотний зв'язок впливає на педагогічну систему в цілому, та її компоненти зокрема, під його дією відбуваються зміни.

На нашу думку, володіння технологіями отримання такої інформації є необхідним для кожного викладача, адже за допомогою неї ми можемо діагностувати освітній процес, аналізувати його та вносити корективи. Таким чином, головною метою зворотнього зв'язку є вплив на освітній процес з метою підвищення його ефективності.

На сьогоднішній день вирізняють декілька видів зворотнього зв'язку, але ми розглянемо лише два: позитивний та негативний. Позитивний - впливає на систему таким чином, що збільшує вихідний результат її функціонування, тобто він є корисним при значному рівні автоматизації контролю правильності відповідей, а також позитивно впливає на мотивацію та активність діяльності студентів/курсантів/учнів.

Негативний зворотний зв'язок впливає на систему таким чином, що зменшує вихідний результат її функціонування, тобто допомагає студентам/курсантам/учням зрозуміти свої власні слабкі сторони та попрацювати над ними, створити простір для формування метакогнітивних навичок – самоспостереження, самоконтролю, самооцінки, саморефлексії.

Працюючи над створенням моделі зворотного зв'язку, треба чітко розуміти, що для ефективного її функціонування необхідно забезпечити:

- регулярність зворотного зв'язку;
- об'єктивність (безсторонність) зворотного зв'язку;
- цілеспрямованість зворотного зв'язку;
- своєчасність зворотного зв'язку.

Принципово важливо розуміти, що ефективність зворотного зв'язку зумовлюється, зокрема, розумінням того, що він є поєднанням двох взаємопов'язаних елементів – змісту та термінів надходження. Від того, наскільки адекватна реакція, розвинені вміння слухати та забезпечувати зворотний зв'язок з відправником, залежать правильність сприйняття та розуміння інформації, ефективність комунікації та засвоєння матеріалу.

Література:

1. Фідбек у вищій освіті: як створити якісний зворотній зв'язок. URL: <http://gohigher.org/fidebk-u-vyshchiy-osviti-yak-stvoryty-jakisnyi-zvorotniy-zvyazok>
2. Модель формирования системы «Обратной связи» с участниками образовательного процесса для принятия управленческих решений. URL: http://www.na-lenskoy.ru/docs_DDUT/OESquareDDUT/28-12-2018/model-obratnoi-svyazi.pdf

3. Муліна Н. І. Організація ефективного зворотного зв'язку в дистанційному навчанні іноземних мов. *Гуманітарний вісник ДВНЗ Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди*". Вип.31. Том I (43). 2013. С. 609-616.

4. Hudspeth D. Feedback in Distance Education URL: www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/12315710

UDC 378.147

*Sovhar Oksana
Hetman Petro Sahaidachnyi National Army Academy
Lviv, Ukraine*

INTEGRATION OF ICT IN FOREIGN LANGUAGE CLASSROOM

In present day reality technology-based teaching and learning has gained paramount importance. Integration of information and communication technology (ICT) is instrumental for teachers in meeting the global requirement to replace traditional teaching methods with a technology-based teaching and learning tools and facilities. A plethora of higher education institutions consider ICT as one of the main elements in transforming the system of education to foster its development. The study presented aims to analyze teachers' perceptions on effectiveness of ICT application to support teaching and learning process in foreign language classroom. A survey questionnaire was conducted with the total of 40 foreign language teachers from Hetman Petro Sahaidachnyi National Army Academy. The data for this quantitative research were processed for inferential and descriptive statistic using SPSS software. Findings demonstrate that ICT integration has a great effectiveness for both the teachers and the students. The results indicate that teachers' well-equipped thorough and preparation with ICT tools proves to be a significant factor in successful teaching and learning. It was also found that professional development training programs for teachers also play a key role in upgrading their quality of teaching.

Integration of ICT in education underlies the use of computer based communication that is incorporated into instructional process. Concurrently with preparing students for the ongoing digital era, teachers themselves become the key players in implementing ICT in their language classrooms. This can be achieved due to the capability of ICT to provide dynamic and proactive teaching-learning environment (2, p. 22). While, the aim of ICT integration is to enhance the efficiency and accessibility of the delivery of instruction to students, it also includes the benefits from networking the learning communities to face the challenges of current globalization (1, p.6).

A technology-based teaching and learning is represented by countless exciting ways which include educational videos, simulation, the usage of databases, mind-

mapping, guided discovery, brainstorming, music, World Wide Web (www) that will make learning process more fulfilling and meaningful (3, p. 38). On the other hand, students will benefit from ICT use because they are not restricted to the limited curriculum and resources, instead they are offered hands-on activities in a technology-based course which is designated to help them acquire and develop their foreign language communicative competence. It also aids teachers in designing their lesson plans in an effective, creative and interesting way that would result in students' active learning. Finger and Trinidad, Jorge et al., Young Jamieson-Procter proved that integration of ICT in teaching enhances learning process and maximizes students' abilities in active learning (3, 7, 8).

Results of the research indicate that most teachers agreed that the use of ICT definitely expands opportunities for an effective teaching as well as ICT supported teaching makes learning more efficient with the sharing mean of 1.73. This can be interpreted that teachers view the implementation of ICT in educational process as something positive where ICT is the aid needed by teachers to ensure the effectiveness of both teaching and learning. Next, from the data obtained, it can be concluded that the use of ICT in language teaching enables students to be more active and engaged during the lesson, proven with the score mean of 1.74. This is because students feel comfortable using ICT and find it easier learning by ICT. Teacher's familiarity and competency in handling ICT received from the data with the mean of 1.82 indicates that most teachers feel confident learning new computer skills and they are able to use ICT to find teaching resources. In this context, it shows that teachers are open towards the use of ICT in teaching, and are not resistant to learn new things. In addition to that, teachers consider teaching with the use of ICT easier, with the mean score of 1.92 but, at the same time, they still believe in the traditional way of teaching where teachers are the center of learning and state that they can still deliver effective teaching without the use of ICT with a recorded mean of 2.05.

Finally, results of the study allow us to draw a conclusion that integration of ICT in foreign language classroom needs serious consideration in order to increase the effectiveness of the language training system. It can be instrumental in increasing the quality of language teaching and learning and result in students' acquiring and developing their foreign language competence. The changes that are taking place are driven by advanced technology and communication devices that should be available to students wherever they are either in the language classroom or at home. And as the teachers' role is crucial in making any of the new policy to be implemented efficiently and successfully, it is very important that the teachers are literate and have good skills and knowledge in using ICT to improve their teaching methods and strategies in order to promote effective learning and meet the requirements of the 21st century.

References:

1. Albirini A. Teachers' attitudes toward information and communication technologies: The case of Syrian EFL teachers. *Computers & Education*. 2006, No. 47(4). P. 373-398.
2. Arnseth H.C., Hatlevik O.E. Challenges in aligning pedagogical practices and pupils' competencies with the Information Society's demands: The case of Norway. Hershey: IGI global. 2010. 134 p.
3. Finger G., Trinidad S. ICTs for learning: An overview of systemic initiatives in the Australian states and territories. *Australian Educational Computing*, 2002. No 17(2), P. 3-14.
4. Ghavifekr S., Afshari M., Amla Salleh. Management strategies for E-Learning system as the core component of systemic change: A qualitative analysis. *Life Science Journal*. 2012. No. 9(3), P. 2190-2196.
5. Grabe M., Grabe C. Integrating technology for meaningful learning (5th ed.). Boston, MA: Houghton Mifflin. 2007. 252 p.
6. Jamieson-Proctor R., Albio, P., Finger G., Cavanagh R., Fitzgerald R., Bond T., Grimbeek P. Development of the TTF TPACK Survey Instrument. *Australian Educational Computing*. 2013. No. 27(3). P. 26-35.
7. Jorge C. M. H., Gutiérrez E. R., García E.G., Jorge M. C. A., Díaz M. B. Use of the ICTs and the perception of e-learning among university students: A differential perspective according to gender and degree year group. *Interactive Educational Multimedia*. 2003. No . 7. P. 13-28.
8. Young S. C. Integrating ICT into second language education in a vocational high school. *Journal of Computers Assisted Learning*. 2003. No.19. P. 447-461.

УДК811.161.2'243:378.147

Суханова Тетяна Євгенівна
Національний технічний університет «Харківський політехнічний
інститут»
Харків, Україна

НЕОБХІДНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ ВИКЛАДАННІ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ

Необхідність використання інформаційних технологій при викладанні української мови як іноземної не викликає сумнівів. Дослідниками останні десятиріччя розглядалися широкі можливості використання соціальних мереж, блогів тощо при дистанційному навчанні іноземних мов [3]. Але ізоляція викладачів і студентів, викликана пандемією 2020 року, створила нагальну потребу швидкого й мобільного створення нових дистанційних курсів та використання нових методичних прийомів.

Дистанційне навчання, як і будь-яка інша форма отримання знань, має

свої переваги й недоліки. До недоліків дистанційного навчання можна віднести відсутність особистого контакту з викладачем, недостатню кількість практики, розвиток почуття ізольованості у деяких студентів, відсутність емоційного забарвлення матеріалу. Крім того, не кожен студент здатний довгий час підтримувати у себе мотивацію до самостійної роботи.

Безперечними перевагами дистанційного навчання будуть відповідність потребам студентів, зниження психічного й фізичного навантаження, мінімізація страху й сором'язливості, які можуть виникати під час традиційного навчання в аудиторії. Дистанційне навчання відбувається у зручному для студента темпі. Студенти мають можливість брати участь в організації навчального процесу: обрати час і місце роботи з навчальним матеріалом, визначати швидкість вивчення матеріалу, що відповідає особливостям їхнього мислення. Використання аудіовізуальних матеріалів дозволяє зупиняти й перемотувати їх для повторного перегляду. Важливим моментом є також заощадження часу й фінансів (не потрібно витратити час і гроші на поїздки до місця навчання). Не останньою перевагою буде об'єктивне оцінювання знань студентів.

Але розробка матеріалів для дистанційного навчання вимагає більше часу, ніж створення класичних друкованих навчальних матеріалів. Для переходу навчання української мови як іноземної на дистанційну форму викладач може використовувати готові комп'ютерні навчальні матеріали або створювати нові на базі існуючих технологій. Це дає можливість говорити про створення спеціального електронного освітнього середовища. Принципи побудови такого середовища викладені в роботах Е.Г. Азімова та А.М. Богомолова [1; 2]. Науково-методична література описує методологічні засади створення власних навчальних матеріалів на базі інтернет-ресурсів з використанням готових програмних засобів. Такі прийоми описані в роботах П.В. Сисоєва, М.М. Євстігнеєва і С.В. Титова [4; 5].

Беручи до уваги мету та завдання викладання української мови як іноземної у Вишах, слід виходити з необхідності створення принципово нових навчальних комплексів, які передбачали б регулювання діяльності викладача (зв'язок зі студентами для виконання визначених завдань) та контроль самостійної діяльності студентів.

В Інтернеті вже існує багато програм, які можуть допомогти викладачеві створювати матеріали для такого комплексу. Крім найпоширеніших Word і PowerPoint, існують і більш складні програми, які діють на основі оболонки. Вони побудовані на певних алгоритмах і можуть заповнюватися викладачем різноманітним лексичним і граматичним матеріалом. Наприклад, програма Hotpot.uvic.ca – Hot Potatoes містить завдання з пошуку відповідностей, вставки відсутнього слова або конструкції. У цій програмі також можна робити кросворди й тести з включенням аудіо- й відеоматеріалів, збирати «розсипані»

фрази. Ця програма передбачає збереження інтерактивних завдань в архіві й їхнє використання без підключення до Інтернету (що важливо в умовах не завжди швидкої роботи Інтернету). Викладачі можуть використовувати Quizlet.com для створення тестових завдань і розміщення їх в Інтернеті. Крім того, корисною й цікавою є програма Voki.com. У ній можна створювати персонажів, записувати для них мовлення й писати їм тексти. Ці персонажі будуть говорити мовою написаних текстів, зможуть імітувати спілкування мовою, що вивчається, з іншими персонажами тощо. Такі завдання можна впроваджувати як в матеріали аудиторних, так і позааудиторних занять. Головною перевагою цих програм є те, що при створенні інтерактивних завдань викладачеві не потрібно мати знання програмування. Ці завдання доступні студентам в будь-який час, а під час виконання завдань, студенти можуть спілкуватися не тільки з викладачем, але й один з одним.

Таким чином, інтернет-технології мають значні освітні можливості, які можуть бути використані під час створення нових дистанційних курсів з викладання української мови як іноземної. Застосування інформаційно-комунікаційних технологій в навчальному процесі переслідує вирішення конкретних лінгвістично-методологічних цілей і завдань: читання, розвиток усного й письмового мовлення, пошук необхідної інформації, тестування. На базі дистанційних технологій можуть будуватися нові форми навчання. Слід зазначити, що організація віртуального освітнього середовища є досить складним процесом. Вона передбачає створення дистанційних курсів, електронних підручників, словників, участь в освітніх порталах. Все це вимагає спільних зусиль лінгвістів, філологів-практиків, методистів, програмістів. Оскільки інформаційно-комунікаційні технології постійно розвиваються, розвивається й методика викладання української мови як іноземної, яка враховує нові тенденції.

Література:

1. Азимов Э. Г. Массовые открытые он-лайн курсы: проблемы создания и использования в обучении РКИ. *Проблемы преподавания филологических дисциплин иностранным учащимся: Материалы IV Международной научно-методической конференции*. Воронеж. 2016. С. 10–13.
2. Богомолов А.Н. Виртуальная среда обучения русскому языку как иностранному. *Лингвокультурологический аспект*. Москва. 2008. 320 с.
3. Кудинова Г. Ф. и др. Мониторинг русскоязычных образовательных интернет-ресурсов, связанных с изучением и преподаванием русского языка. *Вестник Челябинского государственного педагогического университета*. 2018. №3. С.101-113.
4. Сысоев В. П., Евстигнеев М. Н. Методика обучения иностранному языку с использованием новых информационно-коммуникационных Интернет-технологий. Москва. 2010. 220 с.

5. Ярославская И. И. Методика создания учебных материалов по русскому языку как иностранному (с помощью ресурсов интернета). *Сибирский педагогический журнал*. 2012. №5. С. 80–83.

УДК 80'5+1

Tarasova Svitlana
V. N. Karazin Kharkiv National University
Kharkiv, Ukraine

TED TALKS MEDIA CONTENT AS A TOOL FOR IMPROVING THE LEVEL OF COMMUNICATIVE COMPETENCE

Second language learning is likely to be a process of creative construction. The main goal in learning a foreign language is to form students' foreign language communicative competence, so language proficiency becomes a means of intercultural communication. There are several reasons, e.g. nowadays reality as well as world demands that move the standard approach to acquisition of language in a completely new way engaging technologies based on Web 2.0; 3.0 and 4.0.

a) ACCULTURATION. Language is a means of communication and is considered the major factor in second language learning – motivation by real communicative needs. They are functional (to convey messages without misunderstanding and carrying transactions efficiently) and social (to use language which is socially acceptable and enables the learner to integrate into society).

b) ELABORATION. Learning model is believed to be a complex of generalization and transfer. Learning programme starts from basics which go on elaborating in response to the target language and the learner's needs.

c) SKILL LEARNING. Language is learnt not in one aspect – grammar or analytics – they are all connected and interrelated. It is focused on the performance skill: cognitive and behavioral aspects.

So that language acquisition may be compared with productive language activity. To make it so, learning should be done subconsciously as well as occur through conscious effort. Within this framework language learning web resources are getting more widespread.

Today there are of them – Youtube, MOOCs , Linguo Leo, etc. ***TED talks video hosting (Web 2.0 technology)*** is especially popular. The uniqueness of this resource is presentation of public speeches (videos) on current topics in science, art, technology and culture. The material is structured, filled with infographics and links to the following sources, which makes the student learning process interesting, accessible, because the speakers at TED talks are native speakers.

Today there are textbooks with materials from the videos Dive into English with "TED", books in the series Keynote (American English), 21 Century reading,

designed for different levels on the CEFR scale. They focus on developing and improving reading, listening, writing, and critical thinking skills.

Here is an example of tasks that can be arranged with students in accordance with the chosen topic:

1. *Preliminary Discussion*: Students are asked to discuss in groups a series of questions related to the subject of the video to have a better understanding of the topic of the plot.

2. *Mind map*: students in groups draw a visual-semantic map. After that, a joint map is created on the board during the discussion. This type of task helps to systematize the information obtained.

3. *Vocabulary build-up*: while watching the video, each student writes down 10 unfamiliar words or phrases to discuss and create a common list of words for further study.

4. *Post-speech interview*: after watching the video, the teacher chooses one of the students and he "tries on" the role of speaker from the video and has to answer the questions of his classmates who, in turn, "play" the role of journalists.

The represented methods are recognized as having high potential in improving teachers' work – classroom practice must take into account a lot of variables.

УДК: 378.147: 339.138

Ткаченко Кіра Анатольевна
Національний університет біоресурсів і природознавства України
Київ, Україна

ОСНОВНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ІНТЕРАКТИВНОГО НАВЧАННЯ

Метою державної Національної програми "Освіта" ("Україна ХХІ ст.") є виведення освіти в Україні на рівень розвинутих країн світу, що можливо лише за умов відхід від авторитарної педагогіки і впровадження сучасних педагогічних технологій. Саме цим зумовлена зараз увага педагогів, методистів до інновацій.

Інтерактивне навчання – це насамперед діалогове навчання, в ході якого здійснюється взаємодія викладача та студента, яке не повинне залишатись без уваги в процесі дистанційного навчання.

Які ж основні характеристики інтерактиву ?

Передусім – це спеціальна форма організації пізнавальної діяльності. Вона передбачає конкретні завдання. Одне з них - створення умов навчання, за яких кожен учасник процесу відчуває свою інтелектуальну спроможність. Це робить продуктивним і сам процес навчання. Суть інтерактивного навчання: навчальний процес організований так, що всіх учасників залучено до процесу пізнання, формування висновків, створення певного результату, де кожен

робить індивідуальний внесок, обмінюється знаннями, ідеями, способами діяльності.

Дещо змінивши слова великого китайського педагога Конфуція , можна сформулювати кредо (великого) інтерактивного навчання: «Те, що я чую, я забуваю. Те, що я бачу і чую, я трохи пам'ятую. Те, що я бачу, обговорюю, я починаю розуміти. Коли я чую, бачу, обговорюю й роблю, я набуваю знань і навичок. Коли я передаю знання іншим, я стаю майстром».

Я. Голант виділяв активну та пасивну моделі навчання залежно від учнів у навчальній діяльності. Зрозуміло, що термін «пасивна» є умовним, оскільки будь-який спосіб навчання обов'язково передбачає певний рівень пізнавальної активності суб'єкта, інакше досягнення результату, навіть мінімального, неможливе. «У такій класифікації він скоріше використовував «пасивність» як визначення низького рівня активності» [1, с.76], переважно репродуктивної діяльності за майже повної відсутності самостійності і творчості.

До цієї класифікації додамо інтерактивне навчання як певний різновид активного, який має свої закономірності і особливості.

Пасивна модель навчання: до відповідних методів навчання належать методи, за яких студенти лише слухають і дивляться (лекція-монолог, читання, пояснення, демонстрація й відтворювальне опитування учнів). Учні, як правило, не спілкуються між собою і не виконують якихось творчих завдань.

Активна модель навчання: такий тип навчання передбачає застосування методів, які стримують пізнавальну активність і самостійність. Студент виступає «суб'єктом» навчання, виконує творчі завдання, вступає в діалог з викладачем. Основні методи: самостійна робота, проблемні та творчі завдання (часто домашні), запитання, що розвивають творче мислення.

Інтерактивне навчання завжди ставить на багато конкретніші й вужчі завдання, оскільки викладачі розуміють: студенти здатні запам'ятати набагато менше інформації, ніж забути. Засвоєння змісту освіти відбувається за принципом: краще менше, але реально, на доступному рівні компетентності.

Якщо ми застосовуємо навчання в малих групах, як можна уникнути створення груп, які будуть неефективно використовувати навчальний час і не досягнути необхідних результатів.

Особливу увагу викладач повинен надавати процесу формування груп, провести чіткий інструктаж відносно процедури і завдань групової діяльності, вдало підібрати завдання.

При такому підході реципієнт є співавтором уроку, основна ж стратегія викладача полягає у виявленні індивідуальних здібностей та створення сприятливих умов для подальшого їх розвитку.

У досягненні цієї мети допомагає впровадження інтерактивних технологій навчання.

Література:

1. Голант Е. Я. Методы обучения в советской школе. Москва. 1957. С. 78.

УДК 378.147:81'276.5

*Федишин Оксана Михайлівна
Львівський державний університет внутрішніх справ
Львів, Україна*

ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА ЗАНЯТТЯХ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Використання сучасних інформаційних технологій на заняттях – надзвичайно актуальне і водночас проблематичне питання для викладача іноземної мови. В методиці викладання іноземних мов ця проблема розробляється з початку 80-х років ХХ століття. Сьогодні використання інформаційних технологій – одна з умов успішного вивчення іноземної мови. Тому викладач іноземної мови повинен, окрім ґрунтовної фахової підготовки, володіння сучасною комунікативною методикою, використовувати інформаційні технології на усіх етапах навчання – це вимога часу. Сучасні інформаційні технології мають бути ефективним інструментом, який полегшить засвоєння знань, зробить навчання інтерактивним, комунікативно спрямованим, цікавим, наочним, індивідуальним.

Навіть дуже „традиційний” викладач зі стійким імунітетом до втручання новітніх технологій не може заперечити, що Інтернет є дуже багатим джерелом потенційних навчальних ресурсів [1, с.105].

Сьогодні розробляється методика вивчення іноземних мов з використанням ресурсів Інтернету. Існують прихильники ідеї вивчення іноземної мови лише за допомогою зазначеної мережі, без традиційної роботи з підручником. Проте більшість викладачів надають перевагу використанню Інтернету паралельно з традиційними засобами навчання, інтегруючи його в навчальний процес.

Інтернет як джерело додаткової інформації. Найпростіше використання Інтернету – це використання його як джерела додаткових матеріалів для викладача та здобувача вищої освіти. Це величезна довідково-інформаційна система, яка може бути використана для вивчення мови. Матеріали можуть бути роздруковані і використані під час традиційного заняття. У цьому випадку використовується лише незначна частина можливостей мережі. Але навіть за такого використання вивчення іноземної мови змінюється: користувач Інтернету отримує актуальну і автентичну інформацію [2, с.37].

Найбільш повно можливості Інтернету розкриваються під час використання його безпосередньо на занятті. Ідеальними умовами для цього є наявність комп'ютерного класу з підключенням до мережі Інтернет.

Використання Інтернету на занятті іноземної мови не повинно бути самоціллю. Насамперед, викладачу необхідно дати відповідь на запитання: для кого, для чого, коли, в якому обсязі повинен бути використаний Інтернет, оскільки дуже важко зорієнтуватися у величезному об'ємі інформації. *Сайти*, які є корисними для викладача іноземної мови і які можуть бути використані на занятті, можна розділити на *інформаційні* та власне *навчальні*.

- Інформаційні сайти використовують для добору цікавих текстових документів, творчих завдань.

- Спеціальні навчальні сайти містять різні види робіт, вони розроблені з урахуванням рівня знань здобувачів вищої освіти. Робота, саме з такими сайтами, є цікавою і корисною у вивченні мови.

- Крім того, є група вузькоспеціальних навчальних сайтів, призначених для навчання чотирьох видів мовленнєвої діяльності (читання, письмо, говоріння та аудіювання), вивчення фонетики, граматики, лексики тощо [3, с.6].

У роботі з *навчальними сайтами* обирається той рівень складності, який відповідає рівню підготовки здобувачів вищої освіти. Навчальні сайти, зазвичай, мають кілька рівнів складності; щодо *інформаційних сайтів*, то викладач має сам визначитися з доббором матеріалу відповідної складності.

Організація ефективного навчання за допомогою навчальних сайтів залежить від наступного: - чіткого формулювання завдань; - конкретних вказівок щодо їх виконання; - добору матеріалу відповідно до потреб комунікації та компетенції здобувачів вищої освіти; - вмілого використання часу і простору.

Викладач має пропонувати завдання, спрямовувати пошукову діяльність здобувачів вищої освіти, допомагати їм зрозуміти інформацію та спілкуватися в Інтернеті іноземною мовою. Викладач повинен бути поруч з здобувачем вищої освіти, коли він потребує допомоги, однак не заважати йому працювати самостійно, стежити за часом, спрямовуючи роботу таким чином, щоб усі здобувачі вищої освіти були задіяні протягом усього заняття. Викладач співпрацює із здобувачами вищої освіти, використовуючи технічний засіб, що є надзвичайно привабливим для них [1, с.105].

З метою вивчення іноземних мов може використовуватись як *вільне спілкування* в Інтернеті, так і *спеціально організоване спілкування* в режимі електронної пошти, електронної конференції та дошки об'яв. Це створює унікальну автентичну ситуацію діалогічного мовлення.

Найбільш широко використовується *організоване спілкування* за допомогою телекомунікаційних мереж: листування між окремими здобувачами вищої освіти і між цілими групами та закладами вищої освіти, обмін інформацією між навчальними закладами різних міст, країн. У цьому випадку викладач грає роль організатора роботи, який допомагає спланувати листування, написати лист чи скласти колективну відповідь [4, с.154].

В певних життєвих ситуаціях, сприяє розвитку комунікативних умінь та навичок здобувачів вищої освіти.

Впровадження комп'ютерних технологій вчить здобувачів вищої освіти працювати самостійно, вирішувати завдання та відповідати на виклики, що постануть перед ними на робочому місці, стимулює його до самоосвіти протягом усього життя. У результаті науково-технічної революції виникла потреба в неперервній освіті: знання старіють так швидко, що доводиться постійно перенавчатися. Відповідно вміння вчитися стає однією з найголовніших навичок. І саме ця навичка набувається при вивченні іноземної мови за допомогою комп'ютерних технологій.

Література:

1. Бородіна Г. І. Іноземна мова. Київ. 1995. 105 с.
2. Бородин А. И. Виды заданий для развития умений изучающего чтения. *Сб. научн. трудов МГЛУ*. Вып. 431. Москва. 1999. С.36-40.
3. Модернізація вищої освіти України і Болонський процес: [уклад. М. Ф.Степко, Я. Я. Болюбаш, К. М. Лемківський, Ю. В.Сухарніков; відп. ред. М. Ф.Степко]. Київ. 2004. С.6-7.
4. Ждан А. И., Гохлернер М. М. Психологические механизмы усвоения грамматики родного и иностранного языков. Москва. 245с.

UDC 37.018.43:004.77]:81'243=111

*Chetvertak Maria,
Yuvkovetska Yulia
Kyiv National University of Trade and Economics
Kyiv, Ukraine*

HOW ONLINE PLATFORMS MAKE LEARNING FOREIGN LANGUAGES MORE ACCESSIBLE AND EFFECTIVE

Previously, knowledge of foreign languages was the privilege of people from high society. Who had enough money to pay for expensive training from specialists. But today the situation has changed. With the development of society, education has become widespread, and knowledge has become publicly available. Technological progress played an important role in this.

The most interesting thing is that online learning contributes to the fact that students become more independent in obtaining knowledge. The time that the student spends in front of the monitor increases. Therefore, in online learning, the determining factors of the qualitative perception of information will be precisely the student's interest and desire to acquire some new knowledge, learn a language or gain new experience, because there will not be a teacher nearby who can control the entire process of mastering the material.

Now everyone can easily go online and find many different books for learning languages, online courses, grammar tests or a tutor who will be a native speaker.

The development of online platforms is making it possible to erase any geographic boundaries or physical barriers. Each student gains the opportunity to learn at their own pace and learn an incredible amount of new information. This is confirmed by the growing number of online language schools. So, for example, “GREEN FOREST” is part of the largest network of English language schools in Ukraine. They say they graduate over 20,000 students every year. [1] More and more of these schools are opening because the demand for this form of education is growing.

Also, thanks to online platforms, it became possible to study with teachers who are in another city or even a country. The trend with the introduction of online technologies in the education system and in the way of teaching has especially intensified with the arrival of the coronavirus pandemic. When schools were quarantined, classes in Skype, Zoom and Google Meet became an alternative. This is confirmed by statistics published by Zoom in 2021 that in 2020 alone, Zoom’s customer base grew by 470.33%. [2] In addition to school and university studies, classes with tutors also went online.

It should also be mentioned that correspondence with strangers is gaining popularity as a new type of language learning. New platforms are being created where people can meet someone and speak English, German, Chinese or any other language. This practice helps to formulate and convey your thoughts, as well as correctly interpret other people’s words.

Using online platforms for learning foreign languages gives an incredible amount of opportunities that were not available to us before. This is a precedent in the history of mankind when people can be so connected and open with each other in obtaining knowledge.

Summing up, it must be said that now we can effectively spend time learning languages. We can connect with anyone and practice our language skills with native speakers. Or engage in self-study on manuals and tests that are in the public domain. Or just find a friend and learn the language in live communication.

References:

1. GreenForest: 10 THINGS THAT MAKE US SPECIAL. *Description of the platform*. Access mode: <https://greenforest.com.ua/courses/anglijskiy-online> (date of access: 11/26/2021).
2. Zoom Video Communications, Inc.: Dashboard statistics and graphs. Access mode: <https://support.zoom.us/hc/en-us/articles/360039656511-Dashboard-statistics-and-graphs> (date of access: 11/26/2021).

*Shevchenko Maryna,
Zakhvatova Inna
State higher educational institution Donbass State
teachers' training university (DSTTU)
Sloviansk, Ukraine*

WAYS TO INCREASE THE STUDENTS MOTIVATION IN WRITING THROUGH PUBLISHING BLOGS AT ESL CLASSES

The most active in this segment are young writers. Various sites provide an opportunity for young writers, musicians, actors, artists to present their new creative works and help them expand their audience. Unfortunately, more venerable writers are not so widely represented in the blogosphere. Only some of them have blogs on official sites. In addition, pages in them are rarely updated.

Although many of the professional journalists working in the national media system do not have personal blogs, at the same time they actively position themselves on the official editorial sites, having quite rich sections and pages there. As independent bloggers, as a rule, either freelancers who do not have strict obligations to the editors or writers of retirement age act. Freelance authors of traditional publications sometimes also successfully act in the blogosphere as "civilian journalists." Professional media are necessary for organizing the activities of civilian journalists and improving their skills. Therefore, discussions about the existing confrontation between professional journalists and bloggers become meaningless. Citizen journalism can develop only on the foundation of traditional professional journalism [2, p. 16].

If we talk about the portrait of the average blogger in the national media system, then we can say that this is a man or woman, close in nature to journalism or literature, who are on average 35-40 years old. They show interest in all spheres of life, but they put national interests at the forefront. The main value of modern journalism, however, as well as the blogosphere, is the preservation of national identity. However, it should also be noted that within the framework of the information network, the factor of ethnic specificity is now gradually disappearing. Today, it is difficult to detect specific elements in the blogosphere that manifest themselves in the peculiarity of the presentation of information. The main element that distinguishes such blogs is only language. In addition, it should be noted that bloggers' posts are often published randomly, do not have a certain periodicity and strict chronological or other sequence.

Despite these shortcomings, the blogosphere makes a significant contribution to the development of the multinational information field of modern Ukraine. National media resources, including the blogosphere, regardless of thematic preferences and differences in the composition of their audience, are the most important area of the language functioning, uniting its speakers [1, p. 82].

With hip-hop music and style as its core themes, the ESI Hip Hop blog makes learning fun. This is an ESL blog that is powerfully entertaining and educational. You'll be glad to know you don't need to be a rapper to be able to learn from it.

Hip-hop artists are known for their command of language and lyrical freedom. This is well captured in these instructive posts. For example, there is a post on understanding the zero conditional by examining one of M.I.A.'s songs.

The past perfect is explored through the songs of A Tribe Called Quest. Many posts feature vocabulary lists, videos and picture dictionaries.

Understanding the English language with all its richness is made easier with Espresso English. These lessons are a valuable addition to your repertoire of learning tools. They are clearly presented, cover a broad range of topics and make good use of pictures [3, p. 28].

The text is clear and concise with highlighted keywords. Espresso English is run by Brazil-based English teacher Shayna. It is suitable for beginners and intermediates.

RealLife English puts the student firmly in the driving seat of their learning with videos, podcasts and blogs. The blog section is vast and constantly updated with lessons and cultural insights. The sentences are short and to the point.

Each post is divided into a number of bite-sized chunks. This is a smart stylistic form that prevents the student from feeling overwhelmed. The blogs are divided into various categories such as fluency tips, grammar, cultural reflections, slang, swear words and lifestyle English.

References:

1. Margulies N. Mapping Inner Space. Learning and Teaching Visual Mapping. Arizona: Zephyr Press, 2002. 158 p.

2. McCallum G. 101 Words Games for Students of English as a Second Foreign Language. Oxford University Press, 1980. 162 p.

3. Robinson R. The Habits of Highly Successful Bloggers. Discover the Tactics, Tool, Routines and Habits You Need to Become a WORLD-CLASS Blogger, 2020, 150 p.

UDC 37.02

*Shevchenko Maryna,
Yakovusha Daria
State higher educational institution Donbass State
teachers' training university (DSTTU)
Sloviansk, Ukraine*

DEBATE AS A SUCCESSFUL TOOL OF DEVELOPING ENGLISH SPEAKING ACTIVITIES AT ESL CLASSES

It has been proven that one of the main reasons for the fear of schoolchildren speaking a foreign language in public is their lack of communication skills and experience in public speaking their native language. The formats of debates are productive in foreign language lessons: express debates, debates as a form of work with written or oral text, "speedy" debates, etc. [3, p. 17].

When conducting "speed", or mini-debates "one on one", each of the participants has the right to ask two questions to his opponent. The topic of the lesson is some general problem, which is divided into components. For each mini-problem, a pair of competing speakers (two minutes each) are heard, the conclusions of each speaker are recorded and then discussed in the group. The teacher divides the class into 3 groups. The first group should come up with arguments to support the following statement: "Marriage is a perfect social institution". The second group, on the contrary, must refute this statement and come up with arguments to support another statement: "Marriage should be abolished". The task of the third group of students is to take a neutral position on this issue. Pupils in the third group speak out on the following topic: "Marriage laws need performing". At the end of the debate, each student has to decide what position they are taking and why. This type of debate is quite popular during the lessons, and the "Civil Engagement Club" is not an exception. Participants have discussions on different important topics, such as volunteering, community service, helping the environment, etc. For instance, students have recently had arguments about the statement "*Small acts – big impacts*". One half of the students proved that every person is capable to save the planet by doing small steps, while another half tried to disagree because little acts are senseless if people all around the world do not gather [1, p. 210].

The fact that the debate is a means of formalizing the discussion seems to be significant. This is especially important in the process of learning a foreign language since conversational topics affect the student's personality more often than in other subjects. Students often find it difficult to present their views on such issues to the class in an informal discussion. The means of overcoming this situation is the formalization of the discussion, i.e. translating it into the mainstream of debates [2, p. 15].

In addition, debate teaches schoolchildren to use language clichés correctly in public speaking. The most commonly used are: *we suppose, we must confess, we suggest, we believe, the thing is, the fact is, we wonder, the point is, in our opinion, there is something in what you are saying but, we appreciate, thank you for your attention, thank you for the questions* and several others. Debates also provide students with an understanding of the structure of speech. An example of a plot speech in "classic" debates is the speech plan of the first speaker: greeting the audience - introducing the team and yourself - introduction (substantiating the relevance of the topic - defining the concepts (definitions) of the topic - putting forward criteria - argumentation - conclusion - gratitude for attention. Students'

understanding of the structural and plot schemes of the debate will allow them to draw up a plan for most public speaking events in the future.

Developing English communicative and public speaking skills is the main aim of *debate club Per Aspera Ad Astra*. At the age of COVID 19 when students do not communicate with each other in real format using new exercises for debate became relevant and led to positive results not only in methodological but also in psychological way.

References:

1. Margulies N. Mapping Inner Space. Learning and Teaching Visual Mapping. Arizona: Zephyr Press, 2002. 158 c.
2. McCallum G. 101 Words Games for Students of English as a Second Foreign Language. Oxford University Press, 1980. 162 c.
3. Martini L. Using Debate as a Teaching Tool to Enhance Critical Thinking Skills in the Social Studies Classroom. Retrieved from <http://ted.coe.wayne.edu/sse/finding/martini.doc>

UDC 37.091.3:81.243]:004 =111

*Shestakova Anna,
Yuvkovetska Yulia
Kyiv National University of Trade And Economics
Kyiv, Ukraine*

MODERN METHODS AND WAYS OF TEACHING A FOREIGN LANGUAGE USING THE LATEST TECHNOLOGY

Today, our state is in dire need of highly qualified specialists who are able to establish business relations and contacts with foreign specialists at a decent level, specialists who speak a foreign language in a professional way. Talking about foreign language, it should be added that today it is not only part of the culture of a particular nation, a foreign language is a privilege, a guarantee of success and future successful careers of young schoolchildren and students. The teacher must master the latest teaching methods in order to be able to competently distribute the burden on the student, to choose a scheme of learning according to the level of knowledge, the needs of students. It is also important to use a creative approach so that "teaching is science and art at the same time." In most Ukrainian universities, students have the opportunity to study 1-2 foreign languages. But the question arises: how to master a foreign language quickly, efficiently and learn to speak at the native level? Modern methods of language teaching with the use of the latest technologies come to the rescue.

Modern innovative technologies in education combine the use of information and communication technologies in teaching, project work in teaching, work with

educational computer and multimedia programs, distance technologies in teaching foreign languages, creating presentations in Microsoft PowerPoint, access to interactive dictionaries; grammar and phonetic manuals; books to read; manuals for independent work using the Internet. We want to emphasize the extremely important means of innovative learning – the use of a multimedia complex (MC) as part of an interactive whiteboard, personal computer and multimedia projector. This complex combines all the advantages of modern computer technology and brings the learning process to a new level. Thanks to the clarity and interactivity of MC allows you to involve the whole class in active work. The advantage of an interactive whiteboard, for example, is that students are more focused and interested in the material, that they are more motivated and are able to memorize the material better [2].

What other teaching methods are available using the latest technologies?

1. Audio and audio-video manuals, visual manuals

An audio component (or phonograms) on CDs is a main component of the MC, because without it it is impossible to form phonetic competence and listening competence, the share of which in real communication is from about 60% to 70%.

Advantages of this method of teaching:

Allows you to record authentic foreign language speech; demonstrate the object of mastering – foreign language speech that sounds; effectively monitor and evaluate the student's verbal level, etc.

Audio tutorials contain various phonograms:

- authentic audio texts of different genres and types for listening training;
- work for independent performance in class and at home;
- audio dictations of different types;
- an opportunity to use real situations of intercultural communication (including in the "here and now" mode) and work in a dialog mode;
- many tests for self-control.

2. Visual manuals:

They include photos, pictures, drawings, posters, games, cards (posters, tickets, bills, advertisements, etc.), which also contributes to better and faster learning of a foreign language.

3. Slides - a screen story that involves the plot organization of the material, slides - individual illustrations of certain things related only to the methodological thought, not the plot. The glowing screen concentrates students' attention on the image, develops observation, stimulates cognitive activity [3].

4. Internet sites

Large publishing organizations create websites on the Internet, where they post additional exercises, current texts, tests, etc. You can download them to your computer and work with them offline or online. A significant advantage of such sites is the ability to get your peers` or colleagues` email addresses, to participate in a chat or forum. So, you can easily find a pen-friend and practice a foreign language in

dialogue. Such sites have, for example, MC in German "eurolingua Deutsch", "Moment mal", "Sichtwechsel neu", "Sowieso", "Stufen international", "genial"; from French "ACCORD", "Panorama de la langue française" and others [1].

To sum up, we would like to add that the advantage of MC in general is the more active participation of all students in the learning process, stimulating creative activity and personal development, saving time in preparing for exams, tests, surveys and more. Also, thanks to MC, students have the opportunity to perform tasks at their own pace, without looking at anyone, the teacher does not dominate the student, which reduces the fear of making mistakes and leads to a friendly and pleasant atmosphere in the class.

References:

1. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика. Підручник/кол. авторів під керівн. С.Ю. Ніколаєвої. Кїв. 1999. URL: <https://kmaesm.edu.ua/wp-content/uploads/2021/06/bigych-o.-b.-borysko-n.-f.-boreczka-g.-e.-ta-in.-2013-metodyka-navchannya-inozemnyh-mov-i-kultur-teoriya-i-praktyka.pdf>
2. Сучасні методи викладання іноземної мови. URL: http://www.xn--80aayuiecs0c.com.ua/load/referaty/referaty/suchasni_metodi_vikladannja_inozemnoj_i_movi/6-1-0-3827
3. Волкова Н. П. Педагогіка: Навчальний посібник. URL: <https://pedagogy.lnu.edu.ua/departments/pedagogika/library/volkova.pdf>

УДК 378.147:811.111

*Ямнич Наталія Юріївна
старший викладач, Національний університет біоресурсів і
природокористування України
Київ, Україна*

ЗАСТОСУВАННЯ МОДЕЛІ ПЕРЕВЕРНУТОГО НАВЧАННЯ НА ЗАНЯТТЯХ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ: ЕФЕКТИВНІСТЬ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Сьогодні вже неможливо уявити традиційне заняття з іноземної мови без застосування сучасних технічних засобів навчання. Проте з'являються нові педагогічні технології їх застосування, які перевертають традиційні способи роботи зі студентами, наприклад комбіноване навчання (blended learning). Одним із оригінальних компонентів цієї технології є модель перевернутого навчання, або "flipped learning", суть якої полягає в зміні змісту навчальної діяльності в аудиторії і домашньої роботи з метою залучити студентів до реальної активної комунікативної діяльності на занятті. Також, модель перевернутого навчання використовується для організації самостійної

навчальної діяльності студентів з освоєння програмного або додаткового навчального матеріалу.

Ідея перевернутого класу (flipped classroom) виникла кілька десятиліть тому в США. А всю широту можливостей такого формату застосування інформаційних технологій в освіті продемонстрував проект американця Салмана Хана і створені ним і його командою міні-відео лекції з різних предметів природничого циклу, розміщені на сайті Академії і в YouTube. Слід зазначити, що не існує єдиної моделі перевернутого навчання, а безмежні можливості сучасного Інтернет простору та стрімкий розвиток потужних мобільних пристроїв пропонує широкий вибір освітніх ресурсів і можливість використовувати їх в практично будь-якому напрямі підготовки студентів в зручний для них час.

Один із найважливіших аспектів моделі перевернутого навчання є те, що навчальна діяльність будується на попередньому вивченні матеріалу. Викладач надає студентам доступ до електронних освітніх ресурсів для попереднього ознайомлення з навчальним матеріалом, зазвичай за допомогою відеоуроків, і виконання завдань, необхідних для подальшої роботи в аудиторії. На занятті ж отримані знання застосовуються і відпрацьовуються в практичній діяльності. Тобто, традиційну домашню роботу студенти виконують в аудиторії [3]. Такий формат навчання стимулює розвиток як особистісних якостей студента (активність, відповідальність, ініціативність), так і мета предметних навиків (самоорганізація, управління тимчасовими ресурсами). Маючи вдома комп'ютер і доступ до Інтернету, що, на жаль, не завжди можливо під час аудиторного заняття, студент може переглядати відеофрагмент, прослуховувати аудіозапис, робити паузи або повторювати за диктором, відпрацьовуючи вимову тощо. Окрім того, медіалізація дає викладачу більш доступно донести навчальний матеріал (напр. комп'ютерні презентації граматичного матеріалу), а студенту багатократно відпрацювати його в довільний час (тести в режимі online).

Зазвичай, студенти в групі мають різний рівень іншомовних навиків. Комуś достатньо переглянути відеоурок чи прослухати аудіоматеріал лише один раз, а інші потребують набагато більше часу для його докладного розуміння. При поясненні нового матеріалу одні студенти ще нічого не зрозуміли, а інші вже занудьгували. Звичайно ж, не можна виключати пояснення викладача повністю. Однак, попередня підготовка студентів дозволяє викладачу відразу ж залучати їх в навчальну діяльність. Тим самим, студенти стають не пасивними слухачами нецікавого з їх точки зору матеріалу, а його активними користувачами в парній чи груповій діяльності.

Одним із аспектів використання моделі в курсі англійської мови є перегляд відеофрагменту вдома. Мета перегляду: зрозуміти сюжет, виписати незнайомі слова і фрази і по можливості встановити їх значення за допомогою

словника (окрім тих, які надано викладачем в рекомендаціях до завдання) виконати вправи за змістом. Нудна робота зі словником стає досить цікавою, а сучасні вирази дозволяють студентам відчувати себе достатньо впевнено в спілкуванні з представниками інших країн. Так, впродовж роботи за цією моделлю при вивченні теми "Готельний бізнес" студентам було запропоновано завдання, розміщене в ЕНК, розробленому авторами для спеціальності «Туризм», яке складалося з формулювання завдання і термінів його виконання; списку нової лексики по темі для попереднього зняття труднощів у розумінні; переліку питань для контролю розуміння змісту переглянутого фільму; презентації функціонально доречного граматичного матеріалу; тестів для закріплення лексики і швидкої оцінки знань студентів з використанням сервісів Google; варіантів зворотного зв'язку з викладачем.

В результаті роботи в такому форматі автором були відзначені переваги і недоліки моделі перевернутого навчання. Позитивними її сторонами є те, що студенти отримали можливість побачити як, власне, працює готель; попереднє ознайомлення зі змістом дозволило вивільнити час на занятті для відпрацювання комунікативних навиків: коментувати дії персонажів, ініціювати і вести діалог, тоді як увага викладача була зосереджена на конкретній роботі кожного студента (індивідуальний підхід). Недоліком даної моделі може бути той факт, що студентам, які не дивились фільм, буде нецікаво на занятті. Можливим шляхом усунення проблеми міг би бути перегляд фільму на початку заняття. А пошук тематичних навчальних відео матеріалів в YouTube можуть здійснювати ініціативні студенти з вищим рівнем підготовки.

Таким чином, технологія перевернутого навчання передбачає зміну ролей як студента, так і викладача. Студенти беруть на себе відповідальність за власні знання та компетенції, мають стимул до подальшої творчості і практичного застосування набутих знань. А викладач, застосовуючи ІКТ та інновації відповідно до сучасних вимог життя суспільства, удосконалюють власний рівень науково-методичної підготовки і створюють умови для активної співпраці усіх учасників навчального процесу.

Література:

1. Koda K. Reading and language learning: Cross linguistic constraints on second language reading development. *Language Learning*. 57: Suppl. 1. 2007. P. 1 – 44. URL: <https://doi.org/10.1111/0023-8333.101997010-i1>
2. Slavin, R. E. *Educational psychology: Theory and practice*. NY: Pearson. 2011. 608 p.
3. Shanaieva-Tsymbal L., Yamnych N. The efficiency of application of various models such as blended learning, flipped learning, case method in a professional sphere in foreign language teaching. *Euromentor Journal*. 2021. Vol. 12/2. P. 52 – 64.

**РОЗДІЛ № 7. ВПРОВАДЖЕННЯ МОДЕЛЕЙ ЗМІШАНОГО ТА
ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ У ЗВО ТА ЗВО ЗІ СПЕЦИФІЧНИМИ
УМОВАМИ НАВЧАННЯ. СЛАБКІ ТА СИЛЬНІ СТОРОНИ.
МІЖНАРОДНИЙ ТА ВІТЧИЗНЯНИЙ ДОСВІД**

UDC 808.2.070.4

*Baranenko Dmytro Ivanovych,
Samoilova Yuliia Ihorivna
Sumy Branch of Kharkiv National University of Internal Affairs
Sumy, Ukraine*

**DISTANCE LEARNING IN HIGHER EDUCATIONAL INSTITUTIONS:
ANALYSIS OF INTERNATIONAL EXPERIENCE**

The COVID-19 pandemic has brought radical changes to the organization of the educational process in educational institutions of all levels, leading to the rapid development of distance learning. Until 2020, distance learning was only ancillary and not considered mandatory, but since the beginning of the pandemic, it has become the main tool to support the learning process. Messengers such as Skype, Viber, Telegram, e-mail, telephone have become insufficient to fully meet the needs of the educational process and support it for a long time. That's why Zoom has become the most popular platform for online classes; the use of the Google Classroom web service for creating virtual classes has spread, and so on. At present, new learning environments are being developed all over the world, their possibilities are being expanded, and optimal modes of work with a combination of virtual and face-to-face classes are being sought [1, 3].

Virtual technologies offer many benefits and many respondents believe that they will remain integrated into the educational process even after the end of the COVID-19 pandemic, sometimes even replacing traditional teaching methods.

The United States is currently one of the world leaders in online education, with hundreds of online colleges and thousands of online courses. Distance learning in the United States is multilevel, developing both at the national level and at the level of an individual state, corporation, university, college. Corporate distance education systems have been widely developed, often with the formation of their own educational centers and educational networks.

Almost a third of all students in higher education take at least one course online. About 65 per cent of the country's higher education institutions now say that online learning is a critical part of their long-term strategy. US universities use the following categories of distance learning technologies: audio technology (interactive use of telephone, audio conferencing and shortwave radio); video technologies (movies and videos, slides and video technologies in real time); computer

technologies (computer-assisted instruction, computer-managed instruction, computer-mediated instruction, e-mail, fax, real-time conferences, Internet); printed information (course programs, textbooks and manuals, guidelines, reference books and dictionaries, workbooks, practical tasks and laboratory work).

During the quarantine period in Chinese universities the most common use of the following forms of distance learning:

- Chat classes. Students and teachers go to the chat at the same time and have the opportunity to communicate in real time (student - teacher and student - student);
- Web classes. This form is often used in seminars, conferences and workshops;
- Teleconference. Students receive from the teacher a newsletter with homework in the form of written assignments or tests.

The following innovations are used to support the educational process: opening of new online platforms; increasing the bandwidth of networks by Internet providers; introduction of adaptation courses and programs; introduction of additional subjects in psychological education; making changes in the evaluation of independent work. The main options for conducting remote online classes were: online courses; virtual platforms for laboratory work and training exercises; educational mobile applications.

With the support of the Ministry of Education of China and the Chinese National Commission for UNESCO, two online educational platforms were developed and launched: XuetangX and iCourse International, which provided students with quality learning resources from the world's leading universities [2]. Recently in China, much attention is paid to the development of didactic foundations of distance learning, the creation of e-courses and training of teachers-coordinators for the successful implementation of distance education.

References:

1. Ivaniuk I. V., Ovcharuk O. V. The response of Ukrainian teachers to COVID-19: challenges and needs in the use of digital tools for distance learning. *Information Technologies and Learning Tools*. 2020. Vol. 77(3), pp. 282–291. Available: 10.33407/itlt.v77i3.3952 [in English].

2. Kitay zapuskayet dve global'nyye obrazovatel'nyye onlayn-platformy dlya podderzhki obucheniya vo vremya pandemii COVID-19 – IITO YUNESKO [China Launches Two Global Online Learning Platform to Support Learning During the COVID-19 Pandemic - UNESCO IITE]. *UNESCO IITE*. 2021. Available: <https://iite.unesco.org/ru/news/kitaj-zapuskaet-dve-globalnye-obrazovatelnye-onlajn-platformy-dlya-podderzhki-obucheniya-vo-vremya-pandemii-COVID-19/> [in Russian].

3. Martynenko S. Zabezpechennya yakosti universytet·s'koyi osvity v umovakh zmishanoho ta dystantsiynoho navchannya [Ensuring the quality of university education in conditions of blended and distance learning]. Continuing professional

education: theory and practice (Series: pedagogical sciences), 2020. No 4(65), pp. 7–13. Available: 10.28925/1609-8595.2020.4 [in Ukrainian].

УДК 378.633.018.43:004.78

*Глуховська Марина Сергіївна
Національний аерокосмічний університет
ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»
Харків, Україна*

ПЕРЕВАГИ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ У ЗВО

Одним з пріоритетних напрямів програми модернізації загальноосвітньої і вищої школи визнане дистанційне навчання. В сучасних умовах існує потреба отримання вищої освіти дистанційно, що викликано необхідністю навчатися без відриву від виробництва, отримання освіти людьми з обмеженими можливостями та тими, що перебувають за кордоном або у місцях позбавлення волі. Таку можливість надає дистанційне навчання, яке здійснюється завдяки інформаційно-освітнім технологіям і системам комунікації [2].

Дистанційне навчання має низку переваг перед іншими формами навчання. Так, практично не виходячи з дому чи не покидаючи свого робочого місця, можна підтримувати регулярний контакт з викладачем за допомогою телекомунікаційних технологій, у тому числі відеозв'язку, та одержувати структурований навчальний матеріал, представлений в електронному вигляді. Незначна за часом та обсягом частина навчального процесу дистанційної освіти може здійснюватися за очною формою (складання іспитів, практичні, лабораторні роботи тощо).

Але важливий нюанс полягає в тому, що на відміну від зарубіжних країн, де дистанційна освіта стоїть поряд із класичною формою здобуття освіти, в нашій державі вона є не альтернативною, а лише однією з допоміжних форм. Хоча перелік її переваг, доведений дослідженнями, досить великий.

Деякі учбові заклади будують процес навчання на основі комп'ютерного забезпечення. Це означає, що викладач і студент в реальності не контактують один з одним, а отримують і передають інформацію по електронній пошті. Відзначимо головні переваги дистанційної форми навчання:

- доступність всім верствам населення;
- відсутність необхідності відвідувати лекції і семінари;
- демократичний зв'язок «викладач – студент»;
- комплексне програмне забезпечення;
- провідні освітні технології;
- індивідуальний процес навчання;
- гнучкі консультації.

Можна сказати, що впровадження дистанційного навчання, дозволило визначити такі категорії здобувачів вищої освіти, що зацікавлені в такі форми навчання:

- 1) здобувачі, які бажають отримати другу вищу освіту;
- 2) здобувачі, які навчаються очно в іншому ВНЗ і бажають отримати паралельно додатково економічну освіту;
- 3) здобувачі, які за сімейними обставинами (декретна відпустка тощо) не можуть відвідувати аудиторні заняття;
- 4) здобувачі, які за умовами праці перебувають тривалий час за межами України або на тимчасово окупованій території;
- 5) громадяни України, які тимчасово або постійно проживають за її межами;
- 6) здобувачі освіти з особливими потребами [4].

Під час міжсесійного періоду передбачається (через систему управління навчанням):

- вивчення теоретичного матеріалу за допомогою пасивних, активних та інтерактивних навчально-методичних комплексів з дисциплін, мультимедійного навчального контенту та інших ресурсів;
- складання тестів для самоконтролю і контрольних тестів для визначення рівня засвоєння теоретичного навчального матеріалу;
- визначення поточної успішності здобувачів освіти та їх підготовка до підсумкового контролю;
- виконання контрольних робіт та практичних/лабораторних завдань;
- участь у вебінарах, он-лайн чатах, форумах з конкретних дисциплін.

Варто відзначити, що ДО – доступна можливість одержати освіту за кордоном з мінімальними фінансовими витратами при великому виборі спеціальностей, оскільки більшість ЗВО Європи та США ввели таку зручну для студентів форму освіти набагато раніше, ніж Україна. Студентам і абітурієнтам пропонується програма навчання, як по спеціальностях, так і по окремих курсах. Важливо, щоб студент хоч би один раз на рік відвідував навчальний заклад і брав участь в стаціонарних заняттях.

Перспективу і вдосконалення системи дистанційного навчання в Україні складає впровадження в процес комп'ютерної і аудіо-візуальної техніки. В даний час проблему дистанційної освіти розробляють практично всі ЗВО на території України [3].

Отже, дистанційне навчання є досить новим явищем в Україні, та воно швидко розповсюджується серед вітчизняних ЗВО. Серед великої кількості переваг у нашій країні воно зіткнулося з низкою проблем, адже новітні технології не є досконалими та рівень викладачів не забезпечують швидке освоєння та користування цим ресурсом. Дистанційна освіта в Україні повинна переймати досвід європейських країн для швидкого його розвитку та

реформування.

Ефективність застосування дистанційних технологій в освіті значною мірою залежить і від рівня підготовки викладачів до реалізації дистанційного навчання, науково-методичного та матеріально-технічного забезпечення, а також від готовності здобувачів навчатися в умовах дистанційної освіти.

Література:

1. Клокар Н. (2012). Методологічні основи запровадження дистанційного навчання в системі підвищення кваліфікації. *Шлях освіти*. № 4 (46). С. 38-41.

2. Концепція розвитку дистанційної освіти в Україні (затверджено Постановою МОН України В. Г. Кременем 20 грудня 2000 р.)

3. Переваги дистанційної освіти в Україні. URL: <http://www.forest.lviv.ua/statti/distance.html>. – Назва з екрану.

4. Переваги та недоліки дистанційної освіти. URL: https://stimul.kiev.ua/articles.htm?a=perevagi_ta_nedoliki_dennogo_ta_distantsiynogo_navchannya

УДК 378.11

Макогончук Наталія Віталіївна
Національна академія Державної прикордонної служби України
імені Б. Хмельницького
Хмельницький, Україна

МОЖЛИВОСТІ ТА НЕДОЛІКИ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ

Протягом останніх років навчальні заклади в усьому світі відчули величезні зміни. Пандемія призвела до зміни способу навчання освітян, а відповідно змінилося навчання й студентів. Популярним стало змішане навчання, яке використовує різні комбінації традиційного очного навчання з онлайн- та мобільними технологіями.

Термін «*змішане навчання*» описує спосіб, яким електронне навчання інтегрується або поєднується з більш традиційною установкою навчальної групи, що пропонує незалежне навчання. Цей конкретний підхід до навчання гарантує, що аудиторія залишається залученою, а їхній загальний досвід навчання є продуктивним. Стратегія змішаного навчання більш популярна серед людей, які мають унікальні стилі навчання, оскільки ця стратегія забезпечує індивідуальні потреби з більшою гнучкістю та зручністю.

Моебз і Вейбелзах визначають змішане навчання як «поєднання дистанційного та традиційного спілкування в інтегрованій навчальній діяльності» [1]. Змішане навчання передбачає не просто викладання матеріалів

у електронному вигляді, а обов'язковий зворотній зв'язок студентів з викладачем, або в електронній, або в очній формі.

Основою ефективного застосування змішаного навчання є технологічна готовність викладачів, студентів і закладу освіти, а також ґрунтовна методична підготовка кожної дисципліни, вибір оптимальної моделі навчального процесу, проектування сценарію навчання як послідовності дій та досвіду, що його здобувач отримає впродовж курсу, деталізована підготовка й організація не лише аудиторних занять, а насамперед самостійної роботи студентів.

Змішане навчання не обов'язково пропонує слідувати певному педагогічному підходу. Це може відбуватися одночасно з особистим навчанням (синхронне) або окремо від нього (асинхронне).

Одним з типів змішаного навчання є так звані «перевернуті класи», коли вправи в класі слідують за попередньо записаною лекцією або іншими матеріалами. Таким чином, перед заняттям студенти можуть переглянути відео, отримати доступ до онлайн-ресурсів. При цьому вони самостійно та творче формують конспект, обмірковуючи, наданий викладачем, матеріал та користуючись додатковими джерелами [2].

Поряд із моделлю перевернутого класу, поширеними є такі методи змішаного навчання, як:

- *Лабораторна ротація.* Онлайн-навчання відбувається у спеціальній комп'ютерній лабораторії. Це надає як студентам, так і викладачам більше гнучкості, використовуючи наявні ресурси.

- *Індивідуальна ротація.* Ця модель адаптована для кожного окремого студента.

- *Flex навчання.* Ця модель змішаного навчання спрямована на створення гнучкості. Онлайн-навчання є центральним у цьому методі, тоді як викладачі надають підтримку та інструктаж, коли це потрібно студенту.

- *Збагачене віртуальне навчання.* За допомогою цього методу більшість курсових робіт виконується віртуально та дистанційно. Замість того, щоб мати звичайний досвід у класі, студенти відвідують очні заняття лише за потреби.

- *Онлайн драйвер.* На відміну від інших моделей, ця відбувається повністю онлайн. Студент самостійно керує нею і може взаємодіяти з викладачем через чат, електронну пошту або дошку оголошень.

Змішане навчання, яке часто називають гібридним навчанням, пропонує комбіновану платформу для навчання віч-на-віч та онлайн. Тепер розглянемо деякі конкретні переваги змішаного навчання для студентів і викладачів. Важливо пам'ятати, що різні методи підходять для різних студентів та їхніх конкретних потреб, зокрема й інклюзивного стилю навчання.

До переваг змішаного навчання можна віднести такі:

- Студенти можуть рухатися у своєму власному темпі. Ті, хто ознайомлені з темою, можуть швидше працювати з матеріалами в Інтернеті, а ті, хто менш впевнені, можуть зробити паузу та переглянути складні частини.

- Матеріал доступний у будь-який час.
- Змішане навчання допомагає студентам зберігати більше інформації.
- Завдяки багатьом моделям змішаного навчання студентам дається можливість проявляти ініціативу під час навчання. Це може допомогти підготувати їх до подальшої освіти, а також до роботи.

- Використання змішаного навчання може стимулювати активне навчання, використання реальних сценаріїв, соціальне навчання та застосування знань у нових ситуаціях.

- Багато інструментів змішаного навчання дозволяють педагогам відстежувати результативність своїх учнів. Це може дати викладачам краще уявлення про те, які методи є найефективнішими.

Звичайно, як і у багатьох методах викладання та навчання, у змішаному навчанні є певні негативні сторони. Серед них можна виділити:

- Модель змішаного навчання часто вимагає від студентів використання технологій за межами класної кімнати. Не кожен учень матиме рівний доступ до ресурсів, що може ускладнити або навіть зробити неможливим навчання в Інтернеті.

- Немає всеохоплюючого підходу до освіти.

- Педагогам або іншим працівникам часто доводиться проявляти ініціативу зі змішаним навчанням. Таким чином, існує потреба в офіційному навчанні та професійному розвитку для підтримки їх практики змішаного навчання.

- Перехід до змішаного навчального середовища може зайняти час. Крім необхідного налаштування та матеріально-технічного забезпечення, часто потрібні навчання та підготовка матеріалів.

Таким чином, змішане навчання дозволяє гнучко адаптувати методи навчання, щоб задовольнити потреби студентів, які реагують на повторення предмету, наданого в різних способах викладання. Це враховує різні стилі навчання та різну швидкість когнітивного навчання. Тематичний матеріал може бути представлений у різних форматах, кожен з яких доповнює інший. Ця різноманітність методів викладу матеріалу може зробити більш динамічним навчальні дисципліни і різноманітність методів підвищує інтерес, що призводить до більш ефективного навчання.

Література:

1. Moebs S., Weibelzahl S. (2006). Towards a good mix in blended learning for small and medium sized enterprises. *Outline of a Delphi Study. Proceedings of the Workshop on Blended Learning and SMEs held in conjunction with the 1st European*

Conference on Technology Enhancing Learning Crete. Greece. pp. 1-6.

2. Змішане навчання: монографія / С. М. Березенська, К. Л. Бугайчук, В. М. Кухаренко, Н. Ю. Олійник, Т. О. Олійник, О. В. Рибалко, Н. Г. Сиротенко, А. Л. Столяревська; за ред. В. М. Кухаренка. Харків. 2016. 275 с.

УДК 378:51-37

*Іванчик Олександра Володимирівна,
Ніколаєску Емілія Василівна
Національна академія Служби безпеки України
Київ, Україна*

ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЇ МІКРОНАВЧАННЯ З ПЛАТФОРМОЮ H5P

Виклики сьогодення спричинили частковий або повний перехід на дистанційне навчання, у зв'язку з чим виникає необхідність модернізації навчального процесу, вивчення зарубіжного досвіду ефективної організації навчального процесу. Одним із новітніх підходів до навчання є мікронавчання, яке застосовується як у традиційних закладах освіти, так і для самоосвіти і є доступним та важливим в умовах глобалізації й цифровізації.

Мікронавчання (від англ. *microlearning*) – це такий підхід до навчання, який передбачає набуття знань і навичок у доступній та легкій формі за короткий проміжок часу [2, с. 2]. Він зосереджений на досягненні одного конкретного результату навчання, розбиваючи велику тему на численні невеликі модулі та дозволяючи здобувачу освіти досліджувати їх у порядку, який він обрав самостійно, а також дає змогу уникнути когнітивного перенавантаження, оскільки час фіксації на новому матеріалі короткий (до 5 хвилин) [1, с. 2]. До того ж навчання в такий спосіб є мобільним, доступним у будь-який час, у будь-якому місці та з будь-якого пристрою, якому студент надає перевагу.

Основними *перевагами* мікронавчання є:

1. Короткий час на зосередження уваги. Навчальний матеріал структурований таким чином, що студенту достатньо 5-8 хвилин на завершення модуля.

2. Різноманітність змісту та візуалізація. Мікронавчання не завжди має бути у формі традиційного електронного курсу навчання. Це можуть бути незалежні навчальні блоки будь-якої форми, наприклад короткий фільм, інфографіка, подкаст, вікторина, розкадровка, анімація, інтерактивний PDF-файл або ігри. Це допомагає усунути монотонність у навчальних програмах та підвищити інтерес студента [4, с. 47].

3. Швидке оновлення та доступність на мобільних пристроях. Як правило,

всі модулі мікронавчання розроблені таким чином, щоб здобувачі могли отримати до них доступ із будь-якого мобільного пристрою – смартфона, планшета, ноутбука чи iPad.

4. Конкретна цільова інформація. Кожна навчальна програма охоплює два типи інформації – нову та відому, а у випадку мікронавчання увага зосереджується переважно на новій інформації, що значно заощаджує час.

5. Пристосування до поточної поведінки/звичок студента, адже більшість студентів звикли дивитися на екрани мобільних пристроїв і вивчати короткий інформаційний контент розважального характеру.

Основні *недоліки* мікронавчання пов'язані з відсутністю можливості вивчати складні теми. Таке навчання може сприйматися як несерйозне, адже засвоєний за короткий час матеріал може швидко забутися або залишити у студента відчуття неповних знань і недостатньої кількості інформації для вивчення теми.

Впровадження технології мікронавчання у педагогічній діяльності здійснюється за допомогою використання освітніх платформ чи сервісів, що дозволяють створити інтерактивний навчальний матеріал в інтернет-середовищі. Одним із таких безкоштовних платформ є англomовний сервіс H5P (аббревіатура від HTML5 Package), інструмент плагінів, який допомагає створювати та запускати інтерактивний навчальний контент з розширенням html5 у різних браузерах та освітніх платформах, наприклад, Mozilla Firefox, Moodle та інших [5].

Сервіс H5P пропонує різні інтерактивного контенту, які є електронним відповідником навчально-методичному матеріалу. Платформа дає можливість створити відео із спливаючими запитаннями чи тестом, квіз, різноманітні тестові завдання, колаж, кросворд, можливість запису голосу, готові навчальні ігри, що урізноманітнить он-лайн заняття. Також під час вивчення нового лексичного матеріалу на заняттях іноземної мови можна створити тематичні флеш-картки, які з обох сторін містять написи різними мовами або ж картинка зі зворотним написом, що дозволяє перевірити правильність слова одним кліком мишки.

Презентації H5P можуть бути інтегровані в ресурси Moodle, Facebook і Twiter [3]. Одна така презентація може складатися з тексту, картинок, тестів, аудіо- і відеоконтенту, що можна використати для самостійної роботи як до основної лекційної теми, так і у вигляді окремого заняття в контексті мікронавчання.

Таким чином, мікронавчання дає змогу студенту відчувати відповідальність за процес навчання і дає можливість вибирати зміст, з яким він бажає ознайомитися. Платформа H5P є однією із найновіших засобів створення інтерактивного навчального контенту з різноманітними завданнями для вивчення нової теми та оцінювання знань студентів, які, в свою чергу, відразу

можуть простежити власний прогрес та отримати додаткову мотивацію до навчання.

Література:

1. Бугайчук К. Л. (2017). Мікронавчання: поняття, особливості, переваги. *Дистанційне навчання — старт із сьогодення в майбутнє : збірник науково-методичних праць III Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю*. Харків. URL: <https://cutt.ly/UbmY15U>
2. Литвинова С. Г. (2021). Мікронавчання ІК-технологій педагогів в умовах онлайн-марафону як парадигма цифрової трансформації освіти. *Вісник Національної академії педагогічних наук України*, 3(1). URL: <https://doi.org/10.37472/2707-305X-2021-3-1-10-1>
3. Христенко О. О., Щербина О. А. H5P – новий засіб створення інтерактивного навчального контенту. *Четверта міжнародна науково-практична конференція «MoodleMoot Ukraine 2016. Теорія і практика використання системи управління навчанням Moodle»*. URL: <http://2016.moodlemoot.in.ua/course/view.php?id=104>
4. Hug T. Mobile learning as “microlearning”: conceptual considerations towards enhancements of didactic thinking. *International Journal of Mobile and Blended Learning*, 2(4), 2010, pp.47–57.
5. H5P. Create, share and reuse interactive HTML5 content in your browser. URL: <https://h5p.org/>

УДК 378

*Нітенко Ольга Валеріївна
Воєнно-дипломатична академія імені Євгенія Березняка
Київ, Україна*

ОСОБЛИВОСТІ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В ВОЄННО-ДИПЛОМАТИЧНІЙ АКАДЕМІЇ ІМЕНІ ЄВГЕНІЯ БЕРЕЗНЯКА

У сучасних умовах боротьби суспільства з пандемією COVID-19 видається доцільним пошук нових шляхів функціонування різних галузей людської життєдіяльності. Не стала виключенням і система вищої освіти, яка в останні два роки зіткнулася з новими, раніше незваними, викликами. Так, перед закладами вищої освіти постало непросте завдання – здійснювати *безпечне* навчання здобувачів освіти, яке б при цьому не втратило своєї ефективності. Приклад провідних університетів світу свідчить, що якісна освіта можлива і за суттєво меншої кількості аудиторних занять, ніж в українських закладах вищої освіти. Але це вимагає грамотного застосування онлайн-технологій з відповідними методичними підходами, що забезпечують ефективне поєднання безпосередньої та опосередкованої форми взаємодії студентів і викладачів у

вигляді змішаного навчання. Погляди фахівців на змішане навчання, на методи застосування онлайн-технологій загалом суттєво різняться, однак Міністерство освіти і науки України вже підготувало і оприлюднило узагальнені рекомендації щодо оптимальних підходів в організації змішаного навчання, його методичної та технологічної складової [1].

У Воєнно-дипломатичній академії імені Євгенія Березняка у 2020-2021 навчальному році під час проведення тримісячних інтенсивних курсів англійської мови здійснювалося змішане навчання слухачів. Вступне тестування на визначення рівня володіння мовою та кілька підсумкових занять по завершенні вивчення окремих тем проводилися в аудиторіях академії у безпосередній присутності викладачів. Випускне тестування та усна співбесіда зі слухачами в кінці курсів також відбувалися в навчальних приміщеннях вказаного закладу вищої освіти. Водночас абсолютна більшість практичних занять проводилася онлайн з використанням платформ Google Classroom та Google Meet. Обрання саме цих платформ мало кілька причин: 1) можливість проведення необмежених по часу відеосесій (тоді, як на платформі Zoom, наприклад, дозволяються лише сесії тривалістю 40 хвилин, а далі сесія автоматично переривається); 2) зручність і простота у користуванні даними додатками, 3) опція, яка дозволяє прикріплювати викладачу будь-які навчальні матеріали, а також перевіряти домашні завдання слухачів.

З огляду на ситуацію під час пандемії COVID-19 та карантинних заходів в академії, у викладачів курсів було обмаль часу для навчання слухачів користуванню платформою Google Classroom. Відразу після вхідного тестування слухачам в аудиторії було проведено інструктаж щодо її (платформи) функціонування, ефективного використання її інструментів, було створено гугл-класи груп, а на електронні адреси слухачів надіслано паролі для приєднання до відеоконференцій. Паралельно в месенджері «Signal» було створено групи, у яких викладачі регулярно могли писати домашні завдання для слухачів, надсилати їм посилання на різноманітні електронні ресурси для вивчення англійської мови, прикріплювати файли з фото-, аудіо- та відеоматеріалами з теми, яка наразі вивчалася.

Онлайн заняття проводилися викладачами за підручниками «Speakout» видавництва «Pearson», які включають у себе книгу для студентів і робочий зошит. Як правило, після пояснення нового лексичного або граматичного матеріалу завдання з книги для студентів виконувалися слухачами безпосередньо на заняттях під керівництвом викладача, а завдання з робочого зошита задавалися на самостійне опрацювання як домашня робота. Після виконання слухачі фотографували їх і прикріплювали файли в Google Classroom, щоб викладач міг їх перевірити й оцінити. Якщо у когось із слухачів виникали питання щодо виконання завдань, вони писали їх у месенджері «Signal», і викладач оперативно надавав їм консультацію або в письмовому, або

в усному вигляді (телефоном).

Слід зазначити, що підручники «Speakout» є зручним ресурсом іще через те, що після кожної теми вони містять проміжний тест, а також коментар, якими навичками студент повинен оволодіти після вивчення цієї теми. Тобто чітко окреслюють результати навчання студентів (а це, як було вказано вище, є запорукою ефективного навчання).

По завершенню інтенсивних курсів англійської мови нами було проведено опитування серед слухачів щодо ефективності даного формату курсів. 90% респондентів вважають змішане навчання англійської мови ефективним. До позитивних аспектів слухачі відносять: фізичний та психологічний комфорт (у тих, хто навчався онлайн із дому), економічність навчання, можливість продуктивно організувати та планувати самостійну роботу, збільшення кількості часу на самоосвіту, використання значної кількості різних інтернет-ресурсів. До негативних: технічні негаразди (повільний інтернет, перебої з електропостачанням), нестача живого спілкування з одногрупниками, подекуди недостатня комп'ютерна грамотність.

Що стосується позиції викладачів щодо змішаного навчання, то останнім часом усе більше серед них визнають його безпечність, економічність та зручність. Серед недоліків викладачі так само, як і слухачі, зазначають технічні перешкоди.

Зазначимо, що в 2021-2022 навчальному році Воєнно-дипломатична академія імені Євгенія Березняка продовжує вибірково здійснювати змішане навчання у групах, які тимчасово перебувають на карантині через захворювання COVID-19 у слухачів або викладачів. Науково-педагогічними працівниками закладу й надалі відпрацьовується відповідний механізм проведення занять у змішаному режимі, оптимізуються прийоми й методи викладання тих чи інших тем.

Отже, за умови виникнення у суспільстві певних ситуацій на зразок пандемії COVID-19 змішане навчання в викладанні іноземної мови в закладах вищої освіти може бути актуальною і дієвою альтернативою традиційному навчанню.

Література:

1. Рекомендації щодо впровадження змішаного навчання у закладах фахової передвищої та вищої освіти. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/2020/zmyshene%20navchanny/zmishanenavchannia-bookletspreads-2.pdf>

УДК 378

*Петрік Данііл Віталійович,
Ювковецька Юлія Олександрівна*
336

АНГЛІЙСЬКА ТА УКРАЇНСЬКА МОДЕЛЬ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Сьогодні, через інфекційну хворобу – COVID-19, студенти змушені застосовувати дистанційне навчання в різних куточках світу. Існує різна думка, щодо використання цієї форми навчання в закладах вищої освіти, але перш ніж робити висновки, потрібно розібратися в механізмі застосування і практичності.

Сучасні студенти і викладачі швидко адаптуються і пристосовуються до нових умов навчання. Але існують предмети які важко сприймати такою формою, це наприклад: мова і література – базуються на фонетиці; медичні дисципліни – базуються на практиці ...

Варто зазначити, що дистанційне навчання в сучасному світі здійснюється за допомогою різноманітних технологій, які відрізняються за: формою подання учбових матеріалів; наявністю посередника в системі навчання, або за централізованою формою навчання; за ступенем використання телекомунікацій і персональних комп'ютерів; за технологією організації контролю учбового процесу; за ступенем впровадження в технології навчання звичайних методів ведення освітнього процесу; за методами ідентифікації студентів при складанні іспитів [1]. Найчастіше використовують такі програми як: “Skype”, “Teams”, “Zoom”...

Існують різні типи дистанційного навчання, доступних сьогодні:

Кореспондентське навчання: при заочному навчанні ви отримуєте підручники, навчальні посібники, завдання та інші навчальні матеріали поштою. Ви працюєте з цими матеріалами в свій час і в своєму власному темпі. Залежно від установи, в якому ви вирішили вивчати певний курс, ви можете попросити у викладача або інструктора допомогу по електронній пошті, телефону, обміну миттєвими повідомленнями або поштою.

Електронне навчання: дозволяє отримати доступ до матеріалів курсу на комп'ютері. Компакт-диски, DVD-диски і комп'ютерні програми можуть використовуватися для проведення курсів електронного навчання.

Онлайн-навчання: це форма електронного навчання, яка вимагає від вас доступу до Інтернету. Онлайн-навчання більш інтерактивне, ніж інші види дистанційного навчання, оскільки дозволяє вам спілкуватися з викладачами та іншими студентами в режимі реального часу. Завдяки онлайн-навчанню студент може завантажувати навчальні матеріали з Інтернету, а викладач відправляти свої завдання через онлайн портал для студентів, проводити онлайн-опитування, відвідувати вебінари і брати участь у віртуальних класах.

Дистанційна освіта в Англії:

У Великій Британії набула розвитку національна стратегія щодо

інформаційно - комунікаційних технологій, яка передбачала розвиток здатності вмілого та гнучкого їх використання, а також вироблення відповідних знань і умінь у навчальному процесі. Такий спосіб побудови процесу навчання потребує від студентів опанування набору специфічних умінь, серед яких найбільш важливими є: використання інформаційних джерел; аналіз та інтерпретація отриманої інформації; образне й гнучке використання технологій; аргументоване опрацювання інформації; критичне судження; творче мислення; прийняття рішення; уміння робити огляд, модифікувати й оцінювати роботу [2].

Університет Англія Раскін – один із найбільших університетів східної Англії: тут здобувають освіту близько 40 000 студентів. Крім цього, заклад може похвалитися колосальною кількістю випускників із різних держав – 85 000 зі 177 країн світу.

Англія Раскін пропонує величезну кількість онлайн-курсів з бізнесу, технологій, фінансів та інших предметів – обери той, що подобається тобі, та реєструйся! Спершу необхідно заповнити онлайн-форму, завантажити копії своїх академічних здобутків, професійні рекомендації та інші документи. Вступ в університет доволі заплутаний, тому краще скористатися інструкцією, що покроково пояснює весь процес.

Ліверпульський університет – державний університет, член Russell Group – асоціації державних ВНЗ, які активно займаються дослідницькою роботою.

Ліверпульський університет пропонує 35 онлайн-програм: з інформаційних технологій, менеджменту, психології. Всі вони розроблені в кооперації з Laureate Online Education: інтернаціональною мережею вищих навчальних закладів. Дипломи за онлайн-навчання мають таку ж цінність, як і звичайні та широко визнаються в світі.

Щоб почати свою дистанційну освіту у Ліверпульському університеті, потрібно буде заповнити форму, виплатити внесок та надати супровідні документи. Крім цього, закордонним студентам необхідно буде підтвердити свій рівень володіння англійською мовою. Ще більше інформації про вступ можна знайти на сайті начального закладу.

Українські вищі навчальні заклади теж активно застосовують модель дистанційного навчання, але нам потрібно звернути увагу на Національний авіаційний університет і Університет економіки і права “КРОК”.

Університет економіки і права «КРОК» є порівняно новим учасником процесу дистанційного навчання, але використання досвіду інших навчальних закладів допомогло створити більш прогресивну систему дистанційного навчання, що поєднує онлайн - та офлайн - навчання. Встановлено систему дистанційного навчання Moodle, що є основою для роботи зі студентами. Студенти навчаються дистанційно, постійно беруть участь у вебінарах за допомогою програми відеоконференцій “Vigbluebutton” та “Oovoov”.

Національний авіаційний університет має у своїй структурі кафедру дистанційного навчання. На кафедрі дистанційного навчання формується база даних на кожного студента. Право доступу до бази даних мають тільки адміністрація університету та Інституту заочного та дистанційного навчання, а також викладачі кафедри, що ведуть відповідні навчальні дисципліни (викладачі-координатори, консультанти). Зазначена база даних надає можливість виявити індивідуальні особливості студента, за необхідності своєчасно скоригувати графік вивчення ним окремих дисциплін та проведення консультацій, а також адаптуватися викладачукоординатору до індивідуальних освітньо-професійних та психофізіологічних особливостей студента. Взаємодія викладача-координатора (консультанта) зі студентами дистанційної форми навчання, організованої на базі мережі Інтернет, здійснюється у формах: – індивідуальне листування зі студентами по електронній пошті; – розповсюдження інформаційних матеріалів та листування з усією віртуальною навчальною групою одночасно за допомоги списку розсилання; – консультаційна допомога при проведенні навчальних проектів та вирішенні проблемних питань у рамках навчального плану; – проведення контрольних заходів.

Отже, із наведених прикладів, можна зробити висновок, що сучасний світ змушує змінюватися не тільки студентів але й викладачів. Студенти повинні ставати більш мобільними і самодисциплінованими, а викладачі координаторами і консультантами. Найбільший недолік дистанційного навчання – це втрата студентського братства та традицій.

Література:

1. Кремень В.Г. Філософія освіти ХХІ століття. *Педагогіка і психологія*. 2003. № 1(XXXVIII).
2. Делик І. С. Зарубіжний досвід дистанційного навчання студентів з особливими потребами. / І.С. Делик, О.В. Діденкот. *Збірник наукових праць Хмельницького інституту соціальних технологій Університету "Україна"*. 2009. № 1. С. 20-24. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Znpkhist_2009_1_7

УДК 378.633

*Плекан Наталія Богданівна
Національної академії сухопутних військ
імені Гетьмана Петра Сагайдачного
Львів, Україна*

ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ В УКРАЇНІ В ПЕРІОД ПАНДЕМІЇ КОРОНАВІРУСУ

Сьогодні диктує людству нові правила, і пандемія коронавірусу

зокрема. Covid-19 значущо вплинув на всі сфери життєдіяльності: соціальні, економічні та екологічні. На тлі економічної кризи, суїциду, безробіття, тотального зубожіння, коронавірус став домінантою проблемою усього світу. Багато сфер послуг зіткнулося з серйозним випробуванням: необхідно було терміново вирішити питання як працювати в умовах карантину. Освіта — безумовно одна з найзатребуваніших сфер послуг. Тому щоб продовжити функціонувати, вища освіта була змушена переглянути форми та методи проведення занять, зосередитись на переході на дистанційне навчання.

Дистанційне навчання — найбільший ефективний засіб продовження освіти під час пандемії у всьому світі, який забезпечує безперервність процесу навчання. Заклади вищої освіти (ЗВО) в усьому світі стикаються з проблемою впровадження дистанційного навчання, або ж безперервної освіти з використанням традиційних методів. У більшості країн світу ЗВО вирішили перейти на дистанційне навчання під час піку пандемії [3, с.3].

Однак, у багатьох країнах ЗВО, як і самі освітяни, майже не були готовими методично або технічно організувати заняття з використанням дистанційного навчання. Передбачалося, що за літній період 2020 року, буде повністю підготовлена уся система для введення дистанційного навчання у 2020-2021 навчальному році. Однак за такий короткий проміжок часу багато проблем дистанційного навчання не були вирішені.

В Україні дистанційне навчання — не новий тип навчання, а радше мало використовуваний до періоду пандемії. Оскільки, ще у 2013 році Міністерством освіти і науки України було видано Наказ № 466 (25.04.2013) Про затвердження Положення про дистанційне навчання [2].

Основними вимогами до організації дистанційного навчання є:

- студенти та викладачі - комп'ютерне та комунікаційне обладнання, достатні знання та навички для роботи з ними в процесі дистанційного навчання;

- методичне забезпечення дисциплін, підготовлених для дистанційного навчання;

- веб-середовище дистанційного навчання - систематизований набір веб-ресурсів навчальних дисциплін (програм), програмне забезпечення для керування веб-ресурсами, засоби взаємодії між суб'єктами дистанційного навчання, управління та контролю дистанційного навчання в ЗВО.

Дослідження теорії, організації, проблематики дистанційного навчання актуальні серед науковців. Опираючись на аналіз проведений науковцями SWOT (наприкінці 2020р.) у ЗВО України, було чітко визначено сильні та слабкі сторони, можливості та загрози дистанційного навчання [1, с. 14].

Так, в дистанційному навчанні в Україні є чимало слабких сторін та загроз, але їх можливо ліквідувати, зокрема:

- для вирішення технічних проблем необхідно модернізувати

університети, з метою збільшення їх матеріальної і технічної бази, інформатизації та цифровізації;

- необхідна розробка спеціальних програм і планів для розвитку ЗВО як на місцевому рівні (заклади вищої освіти), так і на національному рівні (розробка національних програм) і на міжнародному рівні (програми міжнародної допомоги з подолання технічної, технологічної відсталості ЗВО у різних країнах);

- використання дистанційного навчання передбачає розробку технічної, методичної та організаційної підтримки створення умов ефективної роботи; навчання викладачів та студентів сучасним методам навчання [1, с. 39].

Дистанційне навчання під час пандемії коронавірусу є необхідним заходом. Актуальним завданням для освітян є підвищення ефективності дистанційного навчання, створення можливості для його застосування у ЗВО в різних країнах.

Література:

1. Marinoni G, Hilligje L, Trine J (2020) The impact of COVID-19 on higher education around the world. IAU Global Impact Survey. pp. 1-50.

2. Закон України «Про вищу освіту» Наказ від 25.04.2013 № 466. Про затвердження Положення про дистанційне навчання.

3. George O, Douglas M, James B, Austin B, Thomas D. et al. (2020) Learning during the COVID-19 pandemic: it is not who you teach, but how you teach. NBER Working Papers 28022. National Bureau of Economic Research.

УДК 378.018

*Посохова Анжела Вікторівна,
Шуляк Анастасія Михайлівна
Львівський державний університет внутрішніх справ
Львів, Україна*

ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ У ЗВО МВС УКРАЇНИ ТА ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ ВІДПОВІДНОГО ПРОФІЛЮ ВЕЛИКОБРИТАНІЇ ТА КАНАДИ

Запровадження новітніх освітніх технологій в діяльність закладів вищої освіти системи МВС України є не тільки вимогою часу, яку спричиняє стрімкий інформаційний розвиток світового суспільства, але й гідним викликом на складні соціально-економічні умови, в яких перебуває країна.

У 2020 році весь світ опинився перед загрозою поширення гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, що зумовило з боку керівництва держави та МВС України застосування жорстких карантинних заходів та внесення суттєвих змін в організацію освітнього

процесу.

Так, на виконання наказу Міністерства освіти та науки № 406 від 16 березня 2020 року «Про організаційні заходи для запобігання поширенню коронавірусу COVID-19» керівникам установ освіти і закладів дошкільної, загальної середньої, позашкільної, професійної (професійно-технічної), фахової передвищої, вищої та післядипломної освіти на період карантину була висунута вимога щодо виконання освітніх програм закладів освіти шляхом організації освітнього процесу із використанням технологій дистанційного навчання.

Проблемою дистанційного навчання в умовах поширення COVID-19 переймаються Організація Об'єднаних Націй з питань освіти, науки і культури (ЮНЕСКО), Організація економічного співробітництва і розвитку (ОЕСР), інші міжнародні організації. За дослідженням Н. Юдіної, загальноосвітній і загальнонаціональний карантин перетворився на певне прискорення відкриття можливостей для дистанційних форм навчання [7]. В Україні вже накопичено певний позитивний досвід використання ТДН в освітньому процесі закладів вищої освіти. У контексті проблематики дослідження викликають інтерес наукові розробки І. Блощинського [1], Т. Вдовичин [2], І. Герасименко [3], О. Самойленка [4], С. Сисоєвої, К. Осадчої [6] та ін. Методологічною базою дослідження є наказ Міністерства освіти і науки України № 703/23235 від 12.04.2013 «Про затвердження Положення про дистанційне навчання» [8].

Метою статті є проаналізувати напрями та форми впровадження технологій дистанційного навчання в навчальний процес у ЗВО МВС України у порівнянні із досвідом використання ТДН у закладах освіти відповідного профілю Великобританії та Канади.

Аналіз дистанційних курсів, що розробляються викладачами вишів системи МВС дозволяє говорити, що в основному теми формуються шляхом завантаження текстового матеріалу та додаванням тестів. Так, існують виключення, при яких до змісту курсів додаються завдання або офлайн відеолекції.

Ми погоджуємося з думкою авторів, які вважають, що кожна тема дистанційного курсу має містити наступні обов'язкові елементи:

- лекції (теоретичний матеріал);
- додаткові навчальні матеріали (відео, фото, документи професійного спрямування);
- практичні завдання із методичними рекомендаціями щодо їх виконання;
- тестові завдання для самоконтролю.

Стосовно особливостей організації освітнього процесу слід зазначити, що його основними формами є самостійна робота, навчальні заняття, контрольні заходи. Тому, в залежності від умов, які ми описали вище, можливі декілька варіантів організації освітнього процесу:

- 1) курсанти (студенти, слухачі) перебувають за місцем проживання.

Бажаний варіант лекцій – онлайн, консультації проводяться через форум, або будь-який сервіс відеоконференцій. Тестові та практичні завдання виконуються дистанційно, в той же час можлива організація онлайн практичних занять чи семінарів;

2) курсанти (слухачі) задіяні для забезпечення публічного порядку та безпеки. Бажаний варіант лекцій – офлайн із наданням як текстового матеріалу, так і паралельним створенням відеозаписів теоретичного матеріалу консультації проводяться через форум, або будь-який сервіс відеоконференцій. Тестові та практичні завдання виконуються дистанційно;

3) для дисциплін, що потребують очного відпрацювання практичних навичок, доцільно створювати дистанційні курси за принципом «курс, як електронний ресурс». Його сутність полягає у розміщенні теоретичного матеріалу, відеолекцій, інших мультимедіа ресурсів без поточного та підсумкового контролю. В цьому випадку дистанційний курс виступає як база знань за відповідною дисципліною.

Можемо констатувати, що ЗВО МВС України використовують LMS Moodle, в той же час починаючи з 2019 року керівництвом МВС запроваджуються системні заходи щодо розбудови інформаційно-телекомунікаційної системи «Освітньо-науковий портал Міністерства внутрішніх справ України».

Так у *Луганському державному університеті внутрішніх справ імені Е. О. Дідоренка* для організації відео зустрічей із курсантами дуже дієвим виявився сервіс Microsoft Teams, який надає доступ до спілкування для всієї аудиторії. Викладач має можливість спілкуватися із здобувачами вищої освіти у зручний для себе час. До того ж діалог зберігається, у разі необхідності його можна переглянути. Ще одним зручним елементом дистанційного навчання є використання сервісу Outlook для відповідей на питання та письмових консультацій. Платформа Moodle вже тривалий час досить ефективно використовується для розміщення навчально-методичного матеріалу, проходження курсантами тестування з відповідних тематичних та модульних занять та розв'язання ситуаційних завдань.

Запровадження дистанційної форми навчання в навчальний процес ЗВО МВС України передбачено наказом МВС України від 21 липня 2008 року № 346 «Про затвердження положення про підготовку фахівців у вищих навчальних закладах МВС за заочною та дистанційною формами навчання». На підставі цього нормативного акту у *Харківському національному університеті внутрішніх справ* розпочалося створення та впровадження електронних навчальних засобів (електронних посібників) та дистанційних курсів у навчальний процес, а саме «Адміністративна відповідальність в Україні», «Адміністративне право України + модуль Адміністративна відповідальність». Цільова аудиторія посібників – курсанти та слухачі ХНУВС.

використання – допоміжний навчальний посібник для підготовки до практичних і семінарських занять, складання іспитів та заліків, написання контрольних та курсових робіт.

Пандемія коронавірусу не застала зненацька і викладацький склад *Львівського державного університету внутрішніх справ*. ТДН почали впроваджувати на платформі дистанційного навчання Moodle. Курсанти і слухачі мали постійний доступ до лекцій, планів проведення практичних занять, матеріалу для самостійного навчання. Після того склали електронні тести і одразу отримували оцінку. У 2020-2021 навчальному році, якщо дозволяла епідеміологічна ситуація (помаранчева або зелена «зона»), заклад переходить на очно-дистанційне навчання: лекції проводяться на платформі Zoom, а семінарські і практичні заняття – очно, для кращого опанування матеріалу. Платформа Moodle була удосконалена і перейменована на *Міа освіта ЛьвДУВС*.

У *Великобританії* дистанційне навчання працівників поліції організується Національним центром прикладних технологій навчання (National Centre for Applied Learning Technologies (NCALT)). Ця служба забезпечує співпрацю Національного коледжу поліції Англії і Уельсу та місцевих органів поліції (всього 43 місцеві служби) з питань удосконалення вмінь та навичок поліцейських за допомогою сучасних інформаційно-комунікаційних технологій. Навчальні матеріали та дистанційні курси доступні через віртуальне середовище дистанційного навчання (систему управління дистанційним навчанням) NCALT Managed Learning Environment. Зараз відповідне середовище має 300 000 зареєстрованих користувачів, які проходять більше 80 курсів дистанційного навчання щомісяця. Доступ до системи управління дистанційним навчанням забезпечується через мережу Інтернет та через Інтернет-мережу сил поліції Англії та Уельсу. Кожне місцеве управління поліції має у відповідному середовищі власний домен, через який забезпечується доступ до навчальних курсів, а також через який управління поліції може публікувати власні матеріали.

Канадська мережа поліцейських знань (The Canadian Police Knowledge Network (CPKN)) є провідним постачальником послуг в сфері дистанційного навчання працівників поліції і правоохоронних органів Канади. CPKN розробляє і постачає дистанційні (електронні) курси, а також пропонує цілий ряд інших онлайн послуг, включаючи індивідуальні навчальні розробки, хостинг, сервісні портали для навчання та допомогу в реалізації програм електронного навчання. Канадська мережа поліцейських знань пропонує для співробітників широкий спектр дистанційних курсів, які стосуються як обов'язкових, так і факультативних потреб поліції та які розробляються відповідно до її замовлень.

Підсумовуючи проведений аналіз маємо зробити наступні висновки:

1. Зміст дистанційних курсів, що розробляються для здобувачів вищої освіти у ЗВО МВС зі специфічними умовами навчання потребує удосконалення в залежності від певної категорії слухачів, змісту навчальної дисципліни та умов її проведення.

2. Слід більш активно застосовувати практичні завдання, як форму здійснення поточного та підсумкового контролю.

3. Викладачам доцільно оптимізувати базу тестових завдань, шляхом збільшення їх кількості та застосування механізму їх випадкового генерування на контрольних заходах.

Література:

1. Блощинський І. Г. Сутність та зміст поняття "дистанційне навчання" в зарубіжній та вітчизняній науковій літературі. *Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України*. 2015. Вип. 3. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnadps_2015_3_4.

2. Вдовичин Т. Я. Основні завдання впровадження дистанційних технологій у підготовку бакалаврів інформатики заочної форми навчання *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2012. № 3(29). URL: <http://journal.iitta.gov.ua/index.php>.

3. Герасименко І. Використання технологій дистанційного навчання. *Вісник Національного університету "Львівська політехніка". Інформатизація вищого навчального закладу*. 2016. № 853. С. 23–30.

4. Осадчий В. В. Соціальні інтернет-мережі як засіб дистанційного навчання. *Вісник післядипломної освіти*. 2012. Вип. 3-4. С. 80-86.

5. Самойленко О. О., Іващенко М. М. Розвиток дистанційного навчання у педагогічній теорії та практиці: аналіз зарубіжних досліджень. *Theory and methods of educational management*. 2017. Вип. 1(19).

6. Сисоєва С. О., Осадча К. П. Стан, технології та перспективи дистанційного навчання у вищій освіті України. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2019. Том 70. № 2. С. 271–284.

7. Юдіна Н. В. Ринок дистанційного навчання під час пандемії COVID-19. Moodle Moot Ukraine-2020: *Теорія і практика використання системи управління навчанням Moodle. Восьма міжнародна науково-практична конференція (22 травня 2020 р.)*. Київ. 2020. URL: https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/35995/1/Yudina_COVID-19.pdf 13

8. Наказ Міністерства освіти і науки України № 703/23235 від 12.04.2013 “Про затвердження Положення про дистанційне навчання”.

9. Бугайчук К. Л. Дистанційне навчання поліцейських: закордонний досвід і напрями імплементації до системи кадрового забезпечення Національної поліції України. URL: http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/3341/Dystantsiine%20navchannia%20politseiskyykh_Buhaichuk_2018.pdf?sequence=3&isAllowed=y

10. Бугайчук К. Л. Досвід розробки та впровадження елементів дистанційного навчання у навчальний процес Харківського Національного університету внутрішніх справ. URL: http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/1390/dosvid_vprovadzheniya_elementiv_distanci.pdf?sequence=2&isAllowed=y

УДК 378

*Пудровська Марина Михайлівна
Національна академія Національної гвардії України
Харків, Україна*

ПЕРСПЕКТИВИ ВПРОВАДЖЕННЯ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В ПЕРІОД ПАНДЕМІЇ НА ПРИКЛАДІ ФРАНЦУЗЬКОЇ ВИЩОЇ ШКОЛИ

Дистанційне навчання або «електронне навчання» – це метод навчання, пов'язаний з новими цифровими ресурсами: відео, відеоконференціями, інтерактивними файлами, аудіокнигами тощо. Це дозволяє отримати ті ж знання і той же диплом, що і при традиційному навчанні. Можна сказати, що такий спосіб викладання має ряд переваг: навчання не проводиться в аудиторіях, не потрібна фізична присутність наставника і, зрештою, дозволено більш індивідуально організувати свій розклад. Сьогодні уряд багатьох країн всіляко сприяє розвитку, зокрема, за допомогою моделі «Цифрового університету», яка найкраще регулює великий потік студентів, які навчаються у вищих навчальних закладах.

Дистанційна освіта, хоч і не нова, набула широкого поширення після кризи Covid-19. З самого початку школи змушені були адаптувати свою педагогіку до дистанційного навчання з використанням різних цифрових інструментів. Однак результати першого висновку показали, що серед переваг є і серйозні недоліки, зокрема, втрата учнем концентрації, неорганізованість та соціально-емоційні розлади. Дистанційне навчання також виявило академічну та економічну нерівність серед студентів. Деякі з них були позбавлені доступу до цифрових інструментів, живучі у нестабільному середовищі або не отримали необхідної освітньої підтримки з боку педагогічного складу.

Так, наприклад, після оголошення Еммануелем Макроном, французьким президентом, про третю хвилю обмежень та закриття шкіл на три тижні, проблема дистанційної освіти знову викликали дебати у суспільстві. Погані спогади про першу хвилю занепокоїли батьків учнів, які побоюються за своїх дітей, що ті, в свою чергу, ризикують кинути школу та отримують психологічні розлади. Однак дистанційна освіта має свої переваги. Дехто вважає, що було б цікаво винести з таких занять позитивний досвід минулого, щоб включити його до освітньої програми з метою модернізації та підвищення ефективності вищої

школи. Ініціатива стає все більш популярною за кордоном, особливо в Сполучених Штатах або в Об'єднаних Арабських Еміратах [1].

Не вся молодь, не всі дорослі завжди можуть фізично приїхати до місць навчання або тренувань. Дистанційна освіта – альтернатива подолання цих труднощів. Всі ми звикли до очне навчання, тому що живемо з ним з дитинства. Тим не менш, багато дітей та дорослих успішно використовували та використовують дистанційну освіту, особливо під час кризи.

COVID-19 змусив шкільні системи по всьому світу призупинити звичайну освіту, а потім перейти на дистанційну освіту, віртуальну школу. В останні місяці з кількох країн було опубліковано звіти та дослідження про вплив одного обмеження на успішність учнів [2].

Протистояння дистанційного навчання та очного навчання не відповідає дійсності. Майбутнє лежить у повній взаємодоповнюваності цих двох форм освіти. Цей розвиток у навчанні, яке іноді називають гібридним або відкритим та дистанційним навчанням, триває вже кілька років. У результаті розвитку доступу до Інтернету все населення може отримати освіту за допомогою нових способів навчання. Ось чому дистанційна освіта може бути рішенням.

Дистанційна освіта дозволяє не припиняти освітній процес під час кризи (під час війни чи під час повного локдауну), коли необхідно винаходити нові методи, адаптовані до реалій на місцях. Серед цих форм дистанційне навчання має переваги за умови, якщо не забувати про необхідні людських взаємодії та відносин, які є однією з основ навчання.

Хоча дистанційна освіта не замінить традиційну освіту, у майбутньому вона надасть шанс усім тим, хто або не може відвідувати заняття особисто, або хоче мати більш гнучкий графік у своєму способі навчання. Для всіх, хто хоче навчатися протягом усього життя, дистанційна освіта відкриває нові можливості.

Література:

1. Boyer C., Bissonnette S. (2020). Les nouvelles pédagogies du 21e siècle. *Formation et profession*, 28(20), pp. 113-116.
2. Education Endowment Foundation (EEF), corp creator. (2021) *Covid-19 disruptions: Attainment gaps and primary school responses: Report: May 2021*. URI: <https://dera.ioe.ac.uk/id/eprint/37913>

УДК 378.147.018.43-026.12-024.63:811'243

Семеняко Інна Михайлівна
Воєнно-дипломатична академія імені Євгенія Березняка
Київ, Україна

ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИМ МОВАМ У ВВНЗ: ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ АКСПЕКТИ

Відповідно до Концепції розвитку дистанційної освіти в Україні, дистанційною вважають таку форму навчання, яка повинна бути рівноцінною з очною, вечірньою, заочною формами навчання й екстернатом і реалізовуватися переважно з допомогою дистанційних технологій навчання [1, с. 8].

Під поняттям «дистанційне навчання» слід розуміти процес навчальної взаємодії викладача та здобувача освіти, який відбувається на відстані та передбачає використання інформаційних технологій, головним завданням якого є формування професійних знань і компетенцій [2, с. 252].

Під час організації дистанційного навчання іноземної мови необхідно враховувати те, що базовим компонентом змісту навчання іноземних мов є способи діяльності, які забезпечують засвоєння різних видів мовної діяльності: аудіювання, читання, письма, говоріння, тобто формування умінь, пов'язаних зі спілкуванням.

Серед моделей дистанційного навчання для дистанційного вивчення іноземної мови доцільно використовувати два різновиди: традиційно-дистанційне й електронно-дистанційне навчання. Характерними особливостями традиційно-дистанційного навчання є асинхронність у часі, постачання навчального матеріалу через пошту та інші засоби передачі інформації. Електронно-дистанційне навчання відбувається асинхронно і синхронно, зв'язок між викладачем і здобувачами освіти й обмін навчальним матеріалом відбувається з допомогою інформаційно-комунікативних технологій.

Серед переваг таких моделей необхідно відзначити: мобільність, оперативність, раціональність, модульність, доступність, гнучкість, можливість живого спілкування, інтерактивність, полісенсорність, моніторинговість, можливість для саморозвитку. До недоліків можна зарахувати відсутність достатньої швидкості потоку Інтернету, негативний вплив на психологічний стан відсутності особистого контакту у процесі навчання, недостатній рівень знань суб'єктів навчального процесу у галузі електронних засобів, низький рівень можливостей контролю над рівнем самостійності під час виконання завдань, зниження ступеня мотивації здобувачів освіти, непоодинокі випадки недостатнього рівня самодисципліни та самоорганізованості. Серед переваг, які важливі під час дистанційного вивчення іноземних мов, виокремлюються: доступність, комунікативність, наочність, інтерактивна взаємодія, зворотний зв'язок, самостійна робота із застосуванням нових інформаційно-комунікативних технологій, наявність позитивного емоційного фону [3].

Найбільш популярними платформами для дистанційного навчання є Moodle, Sakai, LOTUS Learning Space, eFront. Під час вибору платформи для дистанційного навчання іноземної мови здобувачів освіти ВВНЗ важливо враховувати такі чинники: інтерфейс, можливість викладання різноманітних

матеріалів, включаючи аудіо- та відеозаписи, презентації та посилання на корисні Інтернет-ресурси, автоматичний розрахунок статистики відповідей і контроль активності. Все це дає можливість максимізувати ефект дистанційної роботи.

Основні види діяльності, які використовуються для проведення онлайн-занять у Воєнно-дипломатичній академії (ВДА), подібні до видів діяльності на звичайних заняттях. До них належать: групові дискусії, бесіди, веб-квести, рольові ігри з вирішенням навчальної проблеми, проектна діяльність; застосовуються інтерактивні форми та методи навчання. Усі ці види діяльності спонукають слухачів до роздумів і висловлювання думок, а розвиток самостійної діяльності сприяє виникненню зацікавленості, пізнавального мислення, творчості, наполегливості та ініціативи у вирішенні навчальних проблем.

Одним із ефективних прийомів дистанційного навчання іноземним мовам слухачів ВДА можна вважати тематичні презентації. Їх доцільно використовувати як на початковому етапі, так і для слухачів з високим рівнем знань. Використання такого виду навчальної діяльності сприяє кращому засвоєнню навчального матеріалу, оскільки презентація дозволяє впливати одразу на декілька видів пам'яті: зорову, слухову, емоційну, а також моторну. В процесі організації онлайн-заняття з використанням презентації навчальний матеріал представляється наочно та доступно. Під час виступу слухач має можливість використовувати ключові слова, схеми, таблиці, картинки. Це дозволяє будувати висловлювання послідовно, розгорнуто, впевнено і виразно. Використання тематичних презентацій вважається повністю виправданим у процесі навчання як загальної, так і професійно-орієнтованої англійської мови.

Підводячи підсумок аналізу можливостей дистанційного навчання іноземної мови у ВВНЗ, можна узагальнити умови ефективності зазначеного процесу наступними положеннями:

дистанційне навчання необхідно здійснювати із застосуванням комплексу іншомовних інтернет-ресурсів, зміст яких відповідає професійним спрямуванням здобувачів освіти;

викладач у процесі дистанційного навчання є куратором групової, парної і самостійної роботи, заснованої на вивченні іншомовних професійно-орієнтованих текстів та відпрацювання лексичного та граматичного матеріалу на їх основі;

дистанційні технології мають відповідати принципу інтерактивності та забезпечувати моделювання професійних комунікативних ситуацій;

професійно-орієнтована рефлексія на іноземній мові повинна забезпечуватися засобами дистанційної взаємодії: як відносно змісту, так і самого процесу навчання;

застосування дистанційних технологій в процесі формування іншомовної професійної комунікативної компетентності здобувачів освіти ВВНЗ має здійснюватися за принципом прозорості результатів навчання: при поточному і підсумковому контролі сформованості компонентів компетентності;

постійне залучення здобувачів освіти до роботи з професійно-орієнтованими інформаційними джерелами на іноземній мові є головною умовою формування їх інформаційної компетентності;

компетентнісний підхід у процесі дистанційного навчання іноземним мовам передбачає не лише формування різних компонентів іншомовної комунікативної компетентності, а й розвиток інформаційної компетентності, в основі якої лежить вміння працювати з іншомовними джерелами професійного спрямування.

Література:

1. Блощинський І. Г. Сутність та зміст поняття «дистанційне навчання» в зарубіжній та вітчизняній науковій літературі. *Вісник Національної академії Державної служби України. Педагогічні науки*. 2015. Вип. 3. С. 5–25.

2. Коваленко А. Дистанційне навчання іноземної мови за умов пандемії: специфіка форм і методів роботи. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2021. Вип. 35, том 3. С. 250–255.

3. Закирова Л. Ф. Реализация компетентностного подхода в процессе дистанционного обучения иностранным языкам. *Филологический аспект: международный научно-практический журнал. Сер.: Методика преподавания языка и литературы*. 2020. № 02 (05). URL: <https://scipress.ru/fam/articles/realizatsiya-kompetentnostnogo-podkhoda-v-protssesse-distantsionnogo-obucheniya-inostrannym-yazykam.html> (Дата звернення: 18.10.2021).

УДК 378

*Сергієнко Майя Станіславівна
Національна академія Національної гвардії України
Харків, Україна*

СТВОРЕННЯ ПОДКАСТІВ ЯК ЕЛЕМЕНТУ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ

Пандемія Covid 19 продемонструвала педагогам, що може раптово виникнути потреба в дистанційній освіті. Багато вітчизняних та зарубіжних закладів освіти розвивали цей напрямок задовго до раптового карантину та локдауну, вбачаючи перспективу впровадження дистанційної та змішаної освіти.

Швидкий перехід від off-лайн занять до on-лайн занять змусив викладачів

швидко реагувати та шукати шляхи впровадження off-лайн інструментарію. Так, одним з таких інструментів є подкасти. Подкасти дозволяють у дуже короткий термін озвучити текстові матеріали, презентації, записати лекцію, off-лайн чи провести стрім, зробити курс більш інтерактивним, заняття цікавішим, сприяє розвитку цифрової грамотності та критичного мислення здобувачів освіти. Завдяки цьому педагоги швидко змогли перейти на дистанційне навчання, при цьому зберегти якість навчання та контакт зі здобувачами освіти.

В своїй роботі ми розуміємо поняття «**подкаст** або **підкаст**» як цифровий медіа-файл або низка таких файлів, які розповсюджуються Інтернетом для відтворення на персональних медіа-програвачах чи комп'ютерах». За змістом вони можуть нагадувати радіошоу, звукову виставу, включати інтерв'ю, лекції тощо, що належить до усного жанру [1].

Якщо на початку подкасти були тільки звуковими і більше були розраховані для прослуховування, але пізніше відбулася модернізація. Наразі подкасти стали не тільки звуковими, але й мають форму відео запису; частіше за все одразу прослуховуються на онлайн платформі. Проаналізувавши роботи науковців, приходимо до висновків, що найуживанішою є класифікація подкастів за типами. Виділяють три основні типи подкастів [1]:

- **Аудіо-подкаст** (аудіозапис закінчених думок, лекцій, презентацій; обов'язково має бути інформативним, цікавим та корисним для цільової аудиторії).

- **Відео-подкаст** (відеозапис виступу чи озвучування презентації Power Point на певну тему, яка безпосередньо відноситься до курсу).

- **Скрінкаст** (або «запис стріму» запис за допомогою спеціальної програми дій на екрані комп'ютера разом із власним онлайн зображенням та аудіо-коментарями, можливим є додавання частин навчальних відео записів).

Автори статті «Англomовний подкастинг як найсучасніша інтерактивно-комунікативна технологія» звертаючись до класифікації поняття «подкаст» розглядають класифікацію, яка була запропонована British Council в рамках Teaching English. За такого класифікування виділяють такі види подкастів:

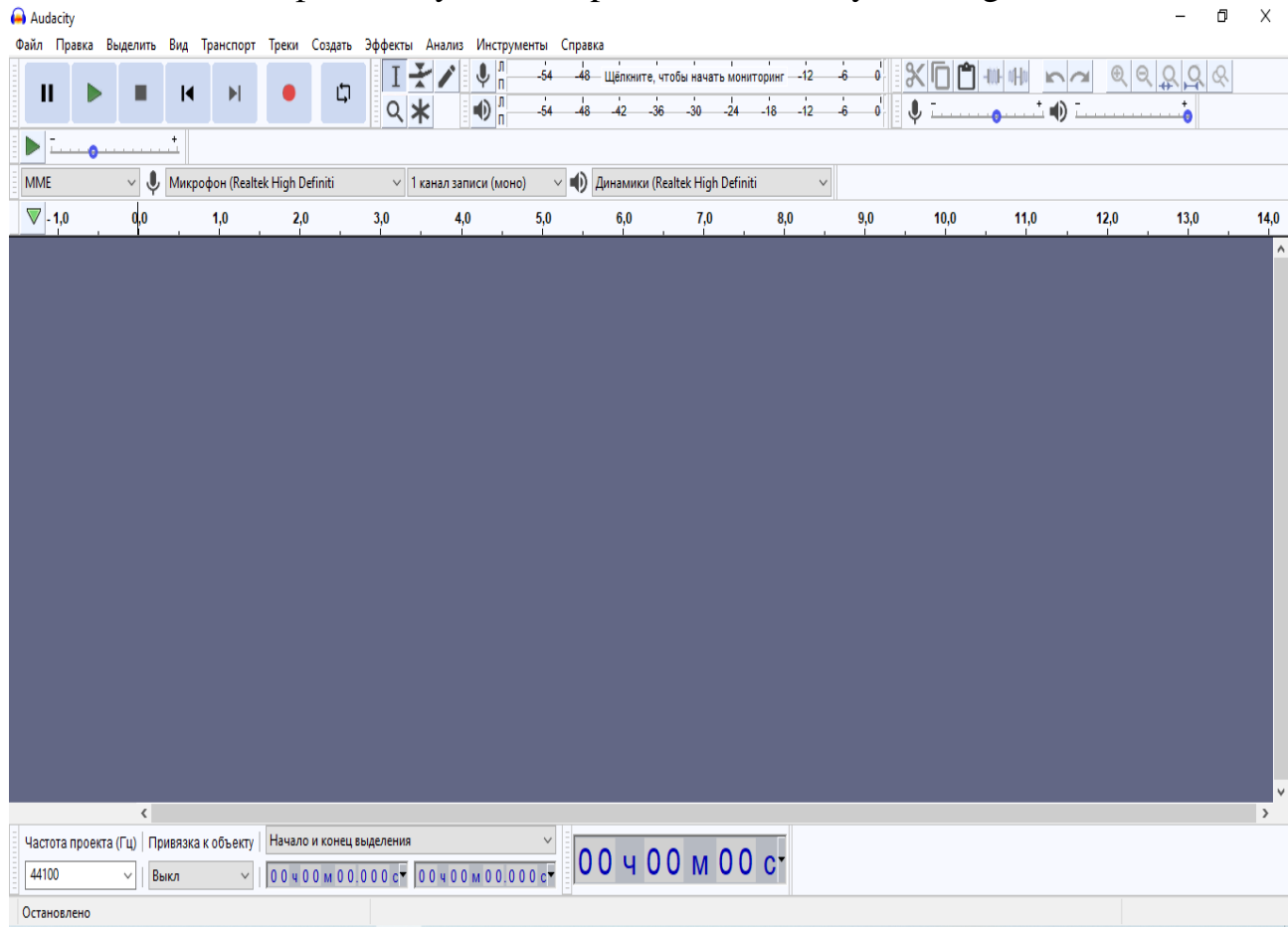
- **Автентичні подкасти** (authentic podcasts) – створені носіями мови, не завжди мають освітній характер.

- **Створені викладачем** (teacher podcasts). Випускаються викладачами, часто для власних занять чи в рамках певного курсу.

- **Створені студентом** (student podcasts). Створені студентами, але часто за допомогою вчителя. Необхідні як для перевірки вивченого матеріалу, так для отримання додаткових знань та вмінь, для студентів філологічних факультетів така практика використовується для формування правильного вимови та комунікативної компетентності.

- **Методичні** (educator podcasts) – охоплюють питання, пов'язані з методикою викладання іноземної мови [2].

Однією з найлегших та зручніших програм для створення подкастів вважаємо безкоштовну програму Audacity. Скачати програму можна безкоштовно на офіційному сайті <https://www.audacityteam.org/download/> [3].

Програма має всі необхідні інструменти, які допоможуть записати аудіо матеріали, озвучити презентації чи відпрацювати здобувачам освіти домашнє завдання. Такий вид діяльності допоможе здобувачам освіти відстежити свої помилки під час розмови, допоможе проаналізувати вимову та акцент, спонукатиме до саморозвитку, допоможе студентам боротися з переживаннями під час виступу та спонукатиме до нових звершень.

Отже, використання подкастів на заняттях з іноземних мов у процесі змішаного навчання має позитивні тенденції, є ефективним інструментом, допомагає здобувачам освіти формувати та розвивати комунікативну компетентність, сприяє зацікавленості студентів, інтерактивності занять, покращує мотивацію здобувачів освіти, а отже, подальші розвідки в цьому напрямку вважаємо перспективними.

Література:

1. Подкасти: найшвидший шлях до зацікавлених. URL: <http://old.zounb.zp.ua/node/4226>
2. Шехавцова С. О., Протопопова К. О. Англомовний подкастинг як

найсучасніша інтерактивно-комунікативна технологія. *Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка*. № 7 (330), 2019. С. 170-181.

3. Audacity. Офіційний сайт. URL: <https://www.audacityteam.org/download/>

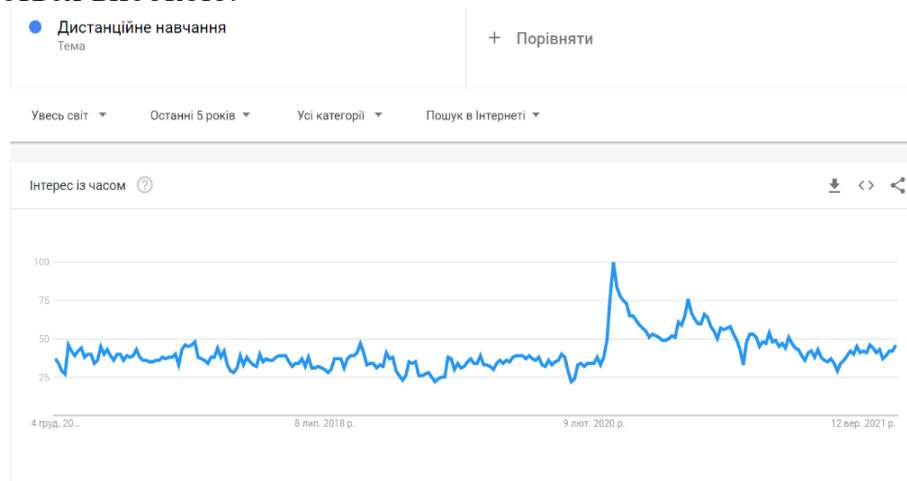
УДК 378.633.018.43:004.78

Скидан Марина Сергіївна
Національний фармацевтичний університет
Харків, Україна

ПЕРЕВАГИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ

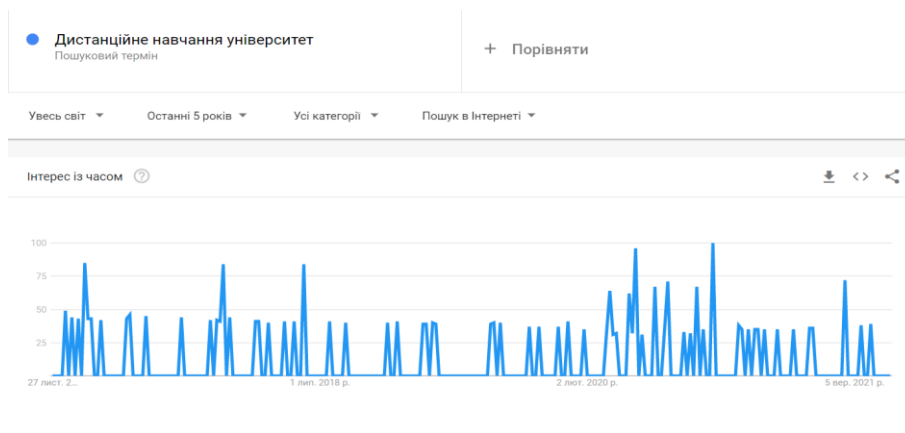
Вимушений перехід до режиму самоізоляції під час пандемії надав потужний імпульс упровадженню інструментів дистанційної освіти в систему вузівської освіти. Цей процес багато хто вважає неминучим, убачаючи в ньому продовження переходу до освітніх технологій майбутнього, заснованих на тотальному впровадженні в процес навчання цифрових інновацій.

Як можемо побачити на графіку, зацікавленість питанням дистанційної освіти у світі значно зросла в лютому-березні 2020 року через пандемію й досі лишається високою.

<https://cutt.ly/hT04gKw>

Натомість статистика зацікавленості дистанційним навчанням в університеті в усьому світі була й залишається досить високою, хоча, звісно, у 2020-2021 рр. показники збільшилися.

<https://cutt.ly/7T04yMA>

Це доводить думку, що сучасна молодь цілком готова до такого переходу й відкрита до інновацій.

Сьогодні дистанційне навчання активно впроваджується в освітній простір. До нього підключено заклади загальної середньої, професійної, фахової передвищої та вищої освіти. Для кожного класу чи напрямку формується спеціальна навчальна програма з кейсом завдань для саморозвитку, удосконалення знань та навичок, видами атестації. Сучасні комп'ютерні телекомунікації здатні забезпечити передачу знань та доступ до різноманітної навчальної інформації на достатньому рівні, а іноді й ефективніше, ніж традиційні засоби навчання.

Експерименти підтвердили, що якість і структура навчальних курсів, так само як і якість викладання під час дистанційного навчання, часто набагато кращі, ніж за традиційних форм навчання. Нові електронні технології, такі як інтерактивні диски, електронні дошки оголошень, мультимедійний гіпертекст, доступні через глобальну мережу Інтернет, не тільки можуть забезпечити активне залучення здобувача освіти до навчального процесу, а й дозволяють керувати цим процесом, на відміну від більшості традиційних навчальних середовищ.

Інтеграція звуку, руху, образу та тексту створює нове, надзвичайно багате за своїми можливостями навчальне середовище, з розвитком якого збільшується й ступінь залучення студента до процесу навчання. Інтерактивні можливості програм та систем доставки інформації, що використовуються в системі дистанційної освіти (СДО), дозволяють налагодити й навіть стимулювати зворотний зв'язок, забезпечити діалог та постійну підтримку, які неможливі в більшості традиційних систем навчання [1, с. 176].

Цілком зрозуміло, що на зміну колишній моделі навчання має прийти нова модель, яка ґрунтується на таких положеннях: у центрі технології навчання – студент; суть технології – розвиток здатності до самонавчання; студенти відіграють активну роль у навчанні; в основі навчальної діяльності – співпраця [2, с. 274].

Аналіз української та зарубіжної теорії та практики [3; 4] дистанційного навчання дозволяє визначити характерні особливості, властиві ДО:

1. «Гнучкість». Учні займаються в зручний для себе час, у зручному місці та в зручному темпі. Кожен може навчатися стільки, скільки йому необхідно для освоєння курсу дисципліни та отримання необхідних знань з обраних дисциплін.

2. «Модульність». В основу програм ДО закладається модульний принцип. Кожен навчальний курс (дисципліна), який освоєний здобувачами освіти, адекватний за змістом певної предметної галузі. Це дозволяє з набору незалежних навчальних курсів формувати навчальний план, який відповідає індивідуальним чи груповим потребам.

3. «Паралельність». Навчання може проводитися при поєднанні основної професійної діяльності з навчанням, тобто без відриву від виробництва.

4. «Дальнодія». Відстань від місця знаходження здобувача до освітнього закладу (за умови якісної роботи зв'язку) не є перешкодою для ефективного освітнього процесу.

5. «Асинхронність». Мається на увазі той факт, що під час навчання викладач та здобувач працюють за зручним для кожного розкладом.

6. «Охоплення». Цю особливість іноді називають також масовістю. Кількість здобувачів перестає бути критичним параметром.

7. «Рентабельність». Під цією особливістю мається на увазі економічна ефективність дистанційного навчання.

8. «Викладач». Ідеться про нову роль і функції викладача.

9. «Здобувач освіти». Вимоги до здобувача істотно відрізняються від традиційних.

10. «НІТ» (Нові інформаційні технології). У СДО використовуються всі види інформаційних технологій, але превалюють ті, засобами яких є комп'ютери, комп'ютерні мережі, мультимедійні системи тощо.

11. «Соціальність». ДО певною мірою знімає соціальну напруженість, забезпечуючи рівну можливість здобуття освіти незалежно від місця проживання та матеріальних умов.

12. «Інтернаціональність». ДО забезпечує зручну можливість експорту та імпорту освітніх послуг.

Перелічені особливості визначають переваги ДО перед іншими формами здобуття освіти, одночасно висуваючи певні специфічні вимоги як до викладача, так і до здобувача, аж ніяк не полегшуючи, а часом, навпаки, збільшуючи їхні трудовитрати.

Література:

1. Ибрагимов И. М. Информационныетехнологии и средствадистанционногообучения. Москва. 2007. 333 с.

2. Слостенин В. А., Исаев И. Ф., Мищенко А. И., Шиянов Е. Н. Педагогика: Учеб. Пособие для студ пед. уч. завед. Москва. 2013. 576 с.

3. Dubey P., Pandey D. Distance learning in higher education during pandemic: challenges and opportunities. Int. J. Ind. Psychol, 8 (2), 2020. 43-46.

4. Gurcan F., Cagiltay N. E. Research trends on distance learning: a text mining-based literature review from 2008 to 2018. Interactive Learning Environments, 2020. 1-22.

УДК 378.147.018.43-026.12-024.63:811'243

*Терняк Павло Андрійович
Воєнно-дипломатична академія імені Євгенія Березняка
Київ, Україна*

ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Пандемія COVID-19 вплинула на всі сфери суспільного життя. Сфера освіти відчула на собі, однією із перших, вплив коронавірусної епідемії та відреагувала на встановлені обмеження переведенням освітньої діяльності в дистанційний режим, що викликало необхідність швидкого пристосування до нових умов із боку державної влади, профільних міністерств і безпосередньо закладів освіти. Зміни, які відбуваються у закладах вищої освіти (далі – ЗВО), стосуються методів навчання, самого підходу до викладання, формування компетенцій у здобувачів освіти, організації навчального процесу.

Така криза виконала роль стимулу для інновацій в освітньому середовищі. Для забезпечення безперервності навчання та професійної підготовки розробляються новітні рішення для дистанційного навчання та використовуються різні новаторські підходи.

Екстремальний перехід вищої освіти за умов карантину до іншого режиму навчання призвів до створення унікальної ситуації, у якій саме дистанційні технології виявилися єдиною можливими засобами для здійснення освітнього процесу. Викладачі змушені організувати навчання за допомогою дистанційних технологій в електронному інформаційно-освітньому середовищі. Тому перед спеціалістами постало питання оволодіння навичками використання у навчанні можливостей засобів інноваційних технологій і їх поєднання зі звичними традиціями.

Концепція розвитку дистанційної освіти в Україні була затверджена Міністерством освіти України у 2000 році. Відповідно до неї дистанційною вважають таку форму навчання, яка повинна бути рівноцінною з очною, вечірньою, заочною формами навчання й екстернатом і реалізовуватися переважно з допомогою дистанційних технологій навчання [1].

Згідно Положення про дистанційне навчання, яке було затверджено Міністерством освіти України у 2013 році, під дистанційним навчанням розуміється індивідуалізований процес набуття знань, умінь, навичок і способів пізнавальної діяльності людини, який відбувається в основному за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників навчального процесу у спеціалізованому середовищі, яке функціонує на базі сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій [2].

А. Коваленко проаналізувала ряд наукових джерел та зробила висновок про те, що поняття “дистанційна освіта” та “дистанційне навчання” не ідентичні. Нею запропоновано вважати “дистанційною освітою” форму навчання з наданням послуг широкому колу суб’єктів незалежно від їх місцезнаходження з допомогою інформаційних технологій, під поняттям “дистанційне навчання” – процес навчальної взаємодії викладача та здобувача освіти, який відбувається на відстані та передбачає використання інформаційних технологій, головним завданням якого є формування професійних знань і компетенцій [3, с. 250].

Удосконалення системи освіти відбувається завдяки доміантній ролі нових інформаційних технологій і на перший план виходить проблема впровадження дистанційного навчання, його постійного уточнення й удосконалення. Тому дослідження специфіки використання різних форм, методів і способів дистанційного навчання; вивчення можливостей використання за дистанційного навчання як традиційних, так і інноваційних технологій викладання іноземної мови є надзвичайно важливим для надання якісних освітніх послуг.

Під час здійснення дистанційного навчання англійської мови необхідно враховувати те, що базовим компонентом змісту навчання іноземних мов є не основи наукових знань, а способи діяльності, які забезпечують засвоєння різних видів мовленнєвої діяльності: аудіювання, читання, письмо, говоріння, тобто формування умінь, пов’язаних зі спілкуванням.

Як показує практика, виконання у ході занять з іноземної мови вправ з аудіювання, читання та письма досить легко організувати онлайн і результати у слухачів будуть на хорошому рівні при належному відпрацюванні викладачем навчальних матеріалів та фідбеків за підсумками виконаних завдань. Проте, слід зазначити, що використання комбінованих завдань (із одночасним використанням кількох видів мовленнєвої діяльності) під час проведення онлайн-занять пов’язане із більшою кількістю можливих проблем, які залежать від кількості слухачів залучених до проведення заняття, якості зв’язку в учасників навчального процесу, володінням правилами поведінки під час онлайн-занять тощо.

Таким чином, онлайн-інструменти для вивчення іноземної мови можуть застосовуватися для оптимізації використання аудиторного навчального часу з

метою виконання завдань із аудіювання, читання, письма. Напрацьовані матеріали можуть виноситися і на самостійне опрацювання слухачами, а вже під час аудиторних занять доцільно обговорювати виконані завдання або проблематику, яка піднімалася в них, в усні форми, що сприяє формуванню умінь, пов'язаних зі спілкуванням, із використанням вже знайомої лексики.

Свідомі викладачі іноземної мови постійно знаходяться у пошуку шляхів покращення результатів навчання. На практиці спостерігаємо, що педагоги поступово впроваджують нові методики викладання. Отже, широке впровадження онлайн інструментів у навчальний процес допоміг ЗВО, викладачам, здобувачам освіти відкрити нові можливості та придбати новий позитивний досвід.

Література:

1. Блощинський І. Г. Сутність та зміст поняття “дистанційне навчання” в зарубіжній та вітчизняній науковій літературі. *Вісник Національної академії Державної служби України. Педагогічні науки*. 2015. Вип. 3. С. 5–25.
2. Наказ Міністерства освіти і науки України № 466 від 25.04.2013 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0703-13#Text>
3. Коваленко А. Дистанційне навчання іноземної мови за умов пандемії: специфіка форм і методів роботи. *Актуальні питання гуманітарних наук*. Вип. 35, том 3. 2021. С. 250-255.

УДК 37.02

*Чорна Марія Дмитрівна
Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ
Дніпро, Україна*

ЩОДО ПИТАННЯ СУЧАСНИХ ФОРМ НАВЧАННЯ

Освіта поділена на два напрямки – гуманітарний та технологічний. Так, для технологічних наук (інженерія, математика, технології та ін.) використовується система наук STEM, для гуманітарних та соціальних, які тісно пов'язані з мистецтвом – HASS.

STEM-освіта – це сукупність програм для навчання та курсів, яка дає змогу успішно підготуватись до майбутньої професії та працевлаштування, розвиває якості професіонала у технічній сфері, дає широкий спектр математичних знань та інженерних навичок. STEM-освіта в наш час прогресує та набирає обертів. Незабаром ІТ-фахівці, інженери та фахівці в галузі високих технологій, стануть невід'ємною частиною суспільства, з'являться професії, пов'язані з високо технологічним виробництвом, будуть затребувані фахівці біо- та нано- технологій [1]. STEM-освіта активно просуває вперед не лише технологічні, а й креативні напрямки, такі як творчі та художні дисципліни,

пов'язані з мистецтвом. Це потрібно для того, щоб майбутнє було засновано не лише на науці, а ще й на таких напрямках, як промисловий дизайн, архітектура, індустріальна естетика.

STEM-освіта являє собою сталий комплекс, який містить командну і проєктну роботу учнів, активного викладача, готового працювати над своїми методами роботи, орієнтуючись на активний розвиток, прогрес технологій, сучасне технологічне обладнання, а також суміш різних наук та навчальних дисциплін, наявність творчого та креативного підходів. Найбільша перевага STEM-освіти в тому, що діти вчать вчитись, випробовуючи кожне завдання на практиці. На відміну від класичної освіти, звичних методів навчання, учень, який проходить курс знань на практиці, більше пристосовується до сучасного світу, вирішення проблем, самостійності.

Окремо слід виділити дистанційну освіту як сучасну форму навчання, яку і учням, і викладачам довелося швидко засвоїти. Не дивлячись на новий, не звичиний для усіх режим, дистанційне навчання – це, в першу чергу, навчання. А саме тому процес навчання, вивчення матеріалу, запам'ятовування теорії та проведення практики залишається незмінним, хіба дещо ускладнились можливості спілкування, командної роботи та взаємодопомоги, стало важче налагодити контакт з викладачем. В дистанційному форматі навчання учень має пройти шлях від сприйняття інформації, до її відтворення, етап розуміння та опрацювання [2]. Для цього створено цілу купу платформ, онлайн курсів, відеоуроків, онлайн-тестів з миттєвим отриманням відповіді і опрацюванням важкого матеріалу. Зі свого боку викладачі роблять все можливе для комфортного спілкування з учнями та максимального сприйняття інформації. Вони ставлять перед собою головну ціль – дати знання, тож створюють групові чати між учнями, підтримують можливість обміну інформації. У час сучасних технологій таких способів та можливостей пошуку інформації безліч.

Отже, у зв'язку з розвитком технологій STEM-освіта стає невід'ємною складовою сучасного світу, разом із дистанційною формою системи навчання. Якщо є бажання вчитися, то і можливість буде. Ресурсів, джерел, платформ, курсів та бажаючих поділитись знаннями викладачів та однодумців багато на просторах інтернету, потрібно лише проявити ініціативу і почати.

Література:

1. Методичні рекомендації щодо впровадження STEM-освіти. URL: http://ru.osvita.ua/legislation/Ser_osv/56880/
2. Практики та підходи до дистанційного навчання. URL: <https://nus.org.ua/articles/praktyky-ta-pidhody-do-dystantsijnogo-navchannya-rekomendatsiyi-dlya-vchyteliv/>

СПИСОК УЧАСНИКІВ КОНФЕРЕНЦІЇ

1. **Анпілогова Тетяна Володимирівна**, старший викладач кафедри іноземних мов за фахом, Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна.
2. **Антоненко Віталій Іванович**, старший викладач КРГМ, Національна академія Служби безпеки України, м. Київ, Україна.
3. **Антропов Богдан Олегович**, здобувач вищої освіти, Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, м. Дніпро, Україна.
4. **Анцут Юлія Олександрівна**, викладач мовного відділу, Національна академія Національної гвардії України, м. Харків, Україна.
5. **Апоненко Інна Миколаївна**, кандидат філологічних наук, старший викладач кафедри мовної підготовки, Дніпровський державний медичний університет, м. Дніпро, Україна.
6. **Бабак Ганна Сергіївна**, викладач кафедри іноземних мов, Харківський національний університет внутрішніх справ, м. Харків, Україна.
7. **Бадюк Оріся Орестівна**, викладач кафедра англійської філології та перекладознавства, Львівський державний університет безпеки життєдіяльності, м. Львів, Україна.
8. **Бандура Юлія Богданівна**, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри іноземних мов, Національний університет оборони України імені Івана Черняховського, м. Київ, Україна.
9. **Бараненко Дмитро Іванович**, студент, Сумська філія Харківського національного університету внутрішніх справ, м. Суми, Україна.
10. **Бахарєва Ольга Пантелеймонівна**, кандидат філологічних наук, доцент кафедри іноземних мов, Національний університет оборони України імені Івана Черняховського, м. Київ, Україна.
11. **Безбавна Галина Іванівна**, старший викладач мовного відділу, Національна академія Національної гвардії України, м. Харків, Україна.
12. **Берестова Алла Анатоліївна**, кандидат філологічних наук, старший викладач кафедри фундаментальної та мовної підготовки, Національний фармацевтичний університет, м. Харків, Україна.
13. **Білецький Олексій Анатолійович**, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки, ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет», м. Слов'янськ, Україна.
14. **Біличенко Поліна Олександрівна**, студентка, Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, м. Дніпро, Україна.
15. **Богданова Оксана Валеріївна**, старший викладач кафедри філології, перекладу та стратегічних комунікацій, Національна академія

Національної гвардії України, м. Харків, Україна.

16. **Боринський Володимир Миколайович**, кандидат педагогічних наук, доцент, заступник начальника кафедри іноземних мов, Воєнно-дипломатична академія імені Євгенія Березняка, м. Київ, Україна.

17. **Брік Наталія Вікторівна**, старший викладач кафедри фундаментальної та мовної підготовки, Національний фармацевтичний університет, м. Харків, Україна.

18. **Бродецька Ірина Віталіївна**, студентка, Київський національний торговельно-економічний університет, м. Київ, Україна.

19. **Бубняк Роман Антонович**, кандидат філологічних наук, доцент кафедри романо-германської філології, Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка, м. Тернопіль, Україна.

20. **Бурлак Марина Леонідівна**, викладач кафедри іноземних мов, Воєнна дипломатична академія імені Євгенія Березняка, м. Київ, Україна.

21. **Вакулик Ірина Іванівна**, кандидат філологічних наук, доцент кафедри журналістики та мовної комунікації, Національний університет біоресурсів і природокористування України, м. Київ, Україна.

22. **Василенко Валентина Анатоліївна**, кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри кафедра гуманітарних дисциплін, Сумська філія Харківського національного університету внутрішніх справ, м. Суми, Україна.

23. **Величко Вікторія Андріївна**, викладач кафедри авіаційної англійської мови, Харківський національний університет Повітряних Сил імені Івана Кожедуба, м. Харків, Україна.

24. **Віткова Софія Володимирівна**, студентка, Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, м. Дніпро, Україна.

25. **Волік Олена Валеріївна**, викладач кафедра іноземних мов, Донецький державний університет внутрішніх справ, м. Маріуполь, Україна.

26. **Гаврилова Ірина Миколаївна**, старший викладач кафедри ділової іноземної мови та перекладу, Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут», м. Харків, Україна.

27. **Галенко Юлія Петрівна**, перекладач відділення міжнародних зв'язків, викладач кафедри українознавства та іноземних мов, Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, м. Дніпро, Україна.

28. **Гарань Наталія Станіславівна**, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки вищої школи, ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет», м. Слов'янськ, Україна.

29. **Гладка Ірина Анатоліївна**, доцент кафедри методики викладання іноземних мов, Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова, м. Київ, Україна.

30. **Гладченко Алла Миколаївна**, кандидат філологічних наук, доцент КСЕМ, Національна академія Служби безпеки України, м. Київ, Україна.

31. **Глуховська Марина Сергіївна**, кандидат філологічних наук, старший викладач кафедри іноземних мов, Національний аерокосмічний університет ім. М.Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут», м. Харків, Україна.

32. **Головач Тетяна Миколаївна**, кандидат філологічних наук, доцент кафедри іноземних мов та культури фахового мовлення, Львівський державний університет внутрішніх справ, м. Львів, Україна.

33. **Голоденко Єлизавета Вадимівна**, студентка, Київський національний торговельно-економічний університет, м. Київ, Україна.

34. **Гончар Володимир Васильович**, начальник відділу євроантлантичної інтеграції, Національна академія Національної гвардії України, м. Харків, Україна.

35. **Гриньова Юлія Іванівна**, старший викладач шостої кафедри, працівник ЗСУ, Воєнно-дипломатична академія імені Євгенія Березняка, м. Київ, Україна.

36. **Гульчевська Мирослава Богданівна**, викладач кафедри іноземних мов та військового перекладу, Львівська національна академія сухопутних військ імені Петра Сагайдачного, м. Львів, Україна.

37. **Декусар Ганна Геннадіївна**, старший викладач кафедри українознавства та іноземної мови, Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ, м. Дніпро, Україна.

38. **Демченко Наталія Валеріївна**, старший викладач кафедри іноземних мов навчально-наукового центру іноземних мов, Національний університет оборони України, м. Київ, Україна.

39. **Дзевицька Лариса Сергіївна**, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри іноземних мов, Донецький державний університет внутрішніх справ, м. Маріуполь, Україна.

40. **Доманова Олена Василівна**, старший викладач кафедри теорії та практики перекладу, Харківський гуманітарний університет «Народна українська академія», м. Харків, Україна.

41. **Дума Анастасія Артемівна**, здобувач вищої освіти, Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, м. Дніпро, Україна.

42. **Дюрба Діна Вікторівна**, кандидат філологічних наук, доцент кафедри латинської мови та медичної термінології, Харківський національний медичний університет, м. Харків, Україна.

43. **Єршова Валерія Олегівна**, старший викладач мовного відділу, Національна академія Національної гвардії України, м. Харків, Україна.

44. **Заботнова Мирослава Василівна**, викладач кафедри філології, перекладу та стратегічних комунікацій, Національна академія Національної гвардії України, м. Хакрків, Україна.
45. **Запотічна Роксолана Андріївна**, кандидат економічних наук, старший викладач кафедри іноземних мов та культури фахового мовлення, Львівський державний університет внутрішніх справ, м. Львів, Україна.
46. **Захватава Інна Андріївна**, студентка ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет», Слов'янськ, Україна.
47. **Зотова-Садило Олена Юріївна**, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри іноземних мов, Донецький державний університет внутрішніх справ, м. Кривий Ріг, Україна.
48. **Іванова Наталія Георгіївна**, кандидат філологічних наук, доцент кафедри іноземних мов гуманітарних факультетів, Одеський національний університет імені І.І. Мечникова, м. Одеса, Україна.
49. **Іванченко Аліна Олександрівна**, студент, Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, м. Дніпро, Україна.
50. **Іванчик Олександра Володимирівна**, старший викладач кафедри східноєвропейських мов Навчально-наукового гуманітарного інституту Національної академії Служби безпеки України, м. Київ, Україна.
51. **Ільчук Тетяна Володимирівна**, аспірант Навчально-наукового інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка, м. Київ, Україна.
52. **Ірчишина Марина Віталіївна**, старший викладач кафедри українознавства та іноземних мов, Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, м. Дніпро, Україна.
53. **Каліберда Лариса Андріївна**, старший викладач мовного відділу, Національна академія Національної гвардії України, м. Харків, Україна.
54. **Карячка Олексій Юрійович**, курсант, Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, м. Дніпро, Україна.
55. **Кириленко Андрій Андрійович**, курсант, Донецький державний університет внутрішніх справ, м. Маріуполь, Україна.
56. **Козлов Данііл Олександрович**, курсант, Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, м. Дніпро, Україна.
57. **Колосова Ольга Володимирівна**, аспірант кафедри української мови Харківський національний педагогічний університет ім. Г.С. Сковороди, викладач ДВНЗ «БКТГ», Харківський національний педагогічний університет ім. Г.С. Сковороди, м. Харків, Україна.
58. **Комарова Ольга Сергіївна**, кандидат філологічних наук, доцент, старший викладач кафедри східноєвропейських мов Навчально-наукового гуманітарного інституту Національної академії Служби безпеки України, м. Київ, Україна.

59. **Косович Ольга Василівна**, доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри романо-германської філології, Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка, м. Тернопіль, Україна.
60. **Костенко Олена Валеріївна**, аспірант, викладач кафедри іноземних мов, Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут», м. Харків, Україна.
61. **Кравченко Альона Віталіївна**, рядовий поліції, Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, м. Дніпро, Україна.
62. **Кравчик Катерина Олександрівна**, курсант, Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, м. Дніпро, Україна.
63. **Краснова Наталія Валеріївна**, старший викладач кафедри іноземних мов, Харківський національний університет внутрішніх справ, м. Харків, Україна.
64. **Кривко Роман Миколайович**, викладач кафедри фундаментальної та мовної підготовки, Національний фармацевтичний університет, м. Харків, Україна.
65. **Кругова Юлія Петрівна**, викладач кафедри фундаментальної та мовної підготовки, Національний фармацевтичний університет, м. Харків, Україна.
66. **Куліш Анастасія Романівна**, старший викладач кафедри філології, перекладу та стратегічних комунікацій, Національна академія Національної гвардії України, м. Харків, Україна.
67. **Кумпан Світлана Михайлівна**, кандидат філологічних наук, доцент кафедри іноземних мов, Національна академія Національної гвардії України, м. Харків, Україна.
68. **Кустовська Ірина Миколаївна**, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри іноземних мов, Національна академія Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького, м. Хмельницький, Україна.
69. **Лагодинський Олександр Сергійович**, доктор педагогічних наук, професор, начальник кафедри іноземних мов, Воєнно-дипломатична академія імені Євгенія Березняка, м. Київ, Україна.
70. **Лазаренко Матвій Олександрович**, студент, Український державний університет залізничного транспорту, м. Харків, Україна.
71. **Левко Мар'яна Іванівна**, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри іноземних мов та військового перекладу, Національна академія сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного, м. Львів, Україна.
72. **Леонтьєва Валерія Сергіївна**, кафедра підготовки фахівців для підрозділів досудового розслідування, Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, м. Дніпро, Україна.

73. **Леонтєва Ольга В'ячеславівна**, викладач кафедри іноземних мов, Воєнно-дипломатична академія імені Євгенія Березняка, м. Київ, Україна.

74. **Лебєдь Юлія Федорівна**, викладач кафедри латинської мови та медичної термінології, Харківський національний медичний університет, м. Харків, Україна.

75. **Лисенко Євгенія Валеріївна**, викладач служби мовної підготовки мовного відділу, Національна академія Національної гвардії України, м. Харків, Україна.

76. **Лисенко Наталя Олександрівна**, кандидат філологічних наук, доцент кафедри фундаментальної та мовної підготовки, Національний фармацевтичний університет, м. Харків, Україна.

77. **Литвиненко Ольга Олександрівна**, кандидат філологічних наук, доцент кафедри мовної підготовки, Національний університет цивільного захисту України, м. Харків, Україна.

78. **Лобань Олена Олександрівна**, старший викладач шостої кафедри, Воєнно-дипломатична академія імені Євгенія Березняка, м. Київ, Україна.

79. **Лобко В'ячеслав Олексійович**, старший викладач кафедри іноземних мов, Воєнно-дипломатична академія імені Євгенія Березняка, м. Київ, Україна.

80. **Лоза Інна Геннадіївна**, Куп'янський ліцей №1, Куп'янськ, Україна.

81. **Ломакіна Ірина Анатоліївна**, кандидат філологічних наук, доцент кафедри іноземних мов, Воєнно-дипломатична академія імені Євгенія Березняка, м. Київ, Україна.

82. **Лопатинська Ірина Сергіївна**, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри іноземних мов, Донецький державний університет внутрішніх справ, м. Кривий Ріг, Україна.

83. **Лунгу Олександра Дмитріївна**, курсантка, Донецький державний університет внутрішніх справ, м. Маріуполь, Україна.

84. **Макогончук Наталія Віталіївна**, кандидат педагогічних наук, доцент, старший викладач кафедри психології, педагогіки та соціально-економічних дисциплін, Національна академія Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького, м. Хмельницький, Україна.

85. **Мамчур Костянтин Васильович**, кандидат педагогічних наук, доцент, начальник кафедри іноземних мов, Воєнно-дипломатична академія імені Євгенія Березняка, м. Київ, Україна.

86. **Мартакова Анна Валеріївна**, старший викладач мовного відділу, Національна академія Національної гвардії України, м. Харків, Україна.

87. **Марчук Ірина Петрівна**, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри ІМГФ, Одеський національний університет ім.І.І. Мечникова,

м. Одеса, Україна.

88. **Матвєєнко Олександр Васильович**, кандидат наук з державного управління, заступник начальника кафедри іноземних мов навчально-наукового центру іноземних мов Національного університету оборони України імені Івана Черняхівського, м. Київ, Україна.

89. **Мельник Олена Сергіївна**, викладач кафедри іноземних мов та військового перекладу, Національна академія сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного, м. Львів, Україна.

90. **Меченкова Наталія Михайлівна**, старший викладач міжкультурної комунікації та іноземної мови, Національний технічний університет «Харківський Політехнічний Інститут», м. Харків, Україна.

91. **Михайлюк Наталія Володимирівна**, старший викладач кафедри іноземних мов та міжкультурної комунікації, Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця, м. Харків, Україна.

92. **Мідіна Анастасія Сергіївна**, аспірантка факультету публічного управління та адміністрування, Харківський національний університет імені Каразіна, м. Харків, Україна.

93. **Мягка Маргарита Миколаївна**, старший викладач кафедри філології, перекладу та стратегічних комунікацій, Національна академія Національної гвардії України, м. Харків, Україна.

94. **Назаренко Алла Геннадіївна**, старший викладач кафедри іноземних мов навчально-наукового центру іноземних мов, Національний університет оборони України імені Івана Черняхівського, м. Київ, Україна

95. **Нетецька Тетяна Миколаївна**, доцент кафедра міжкультурної комунікації та іноземної мови, Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут», м. Харків, Україна.

96. **Ніколаєску Емілія Василівна**, старший викладач кафедри східноєвропейських мов Навчально-наукового гуманітарного інституту Національної академії Служби безпеки України, м. Київ, Україна.

97. **Нітенко Ольга Валеріївна**, кандидат педагогічних наук, професор; професор кафедри іноземних мов, Воєнно-дипломатична академія імені Євгенія Березняка, м. Київ, Україна.

98. **Новік Микита Володимирович**, курсант, Донецький державний університет внутрішніх справ, м. Маріуполь, Україна.

99. **Одерій Дмитро Олексійович**, викладач мовного відділу, Національна академія Національної гвардії України, м. Харків, Україна.

100. **Олексенко Алла Іванівна**, вчитель, Харківський лицей №161 «Імпульс», м. Харків, Україна.

101. **Олійник Ольга Сергіївна**, викладач кафедри українознавства та іноземних мов, Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, м. Дніпро, Україна.

102. **Павлова Оксана Олександрівна**, викладач мовного відділу, Національна академія Національної гвардії України, м. Харків, Україна.

103. **Пасічник Сюзанна Михайлівна**, кандидат наук з державного управління, професор кафедри іноземних мов та військового перекладу, Національна академія сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного, м. Львів, Україна.

104. **Пермякова Ольга Григорівна**, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри романо-германської філології, Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка, м. Тернопіль, Україна.

105. **Петрік Данііл Віталійович**, студент, Київський національний торговельно-економічний університет, м. Київ, Україна.

106. **Петрухін Віталій Степанович**, доцент, заступник начальника науково-дослідного відділення мовного тестування Навчально-наукового центру мовної підготовки, Національна академія сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачно, м. Львів, Україна.

107. **Пилипець Оксана Василівна**, викладач кафедри іноземних мов та перекладознавства, Львівський Державний Університет Безпеки Життєдіяльності, м. Львів, Україна.

108. **Пінчук Ірина Володимирівна**, кандидат економічних наук, науковий співробітник науково-дослідного відділення мовного тестування Навчально-наукового центру мовної підготовки, Національна академія сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачно, м. Львів, Україна.

109. **Піскунов Олександр Вікторович**, кандидат філологічних наук, ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет», м. Слов'янськ, Україна.

110. **Плекан Наталія Богданівна**, викладач кафедри іноземних мов та військового перекладу, Національна академія сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного, м. Львів, Україна.

111. **Подолянська Сніжана Олександрівна**, студентка, ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет», м. Слов'янськ, Україна.

112. **Поліщук Олексій Анатолійович**, здобувач вищої освіти, Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, м. Дніпро, Україна.

113. **Поляков Євген Олександрович**, курсант, Донецький державний університет внутрішніх справ, м. Маріуполь, Україна.

114. **Посохова Анжела Вікторівна**, кандидат філологічних наук, доцент, кафедра іноземних мов та культури фахового мовлення, Львівський державний університет внутрішніх справ, м. Львів, Україна.

115. **Приляпа Віталій Сергійович**, курсант, Донецький державний університет внутрішніх справ, м. Маріуполь, Україна.

116. **Пудровська Марина Михайлівна**, старший викладач кафедри

філології, перекладу та стратегічних комунікацій, Національна академія Національної гвардії України, м. Харків, Україна.

117. **Пушенко Катерина Юріївна**, студентка, Київський національний торговельно-економічний університет, м. Київ, Україна.

118. **Радзієвська Ольга Валеріївна**, кандидат педагогічних наук, доцент; доцент кафедри іноземних мов, ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет», Слов'янськ, Україна.

119. **Рижкова Світлана Вікторівна**, Кандидат педагогічних наук, доцент; Доцент кафедри іноземних мов, ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет», Слов'янськ, Україна.

120. **Рижченко Оксана Вікторівна**, викладач кафедри мовної підготовки, Дніпровський державний медичний університет, м. Дніпро, Україна.

121. **Роман Вікторія Володимирівна**, кандидат філологічних наук, доцент кафедри германської та слов'янської філології, ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет», м. Слов'янськ, Україна.

122. **Романова Оксана Олександрівна**, кандидат філологічних наук, доцент; доцент кафедри іноземних мов, Національна академія Національної гвардії України, м. Харків, Україна.

123. **Романюк Вікторія Леонідівна**, старший викладач кафедри методики викладання іноземних мов, Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова, м. Київ, Україна.

124. **Романюк Ольга Михайлівна**, кафедра іноземних мов та культури фахового мовлення, Львівський державний університет внутрішніх справ, м. Львів, Україна.

125. **Русанова Любов Іванівна**, старший викладач кафедри іноземних мов, Харківський національний університет внутрішніх справ, м. Харків, Україна.

126. **Руських Ірина Валеріївна**, старший викладач кафедри соціально-гуманітарних дисциплін, Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, м. Дніпро, Україна.

127. **Сазанова Лариса Сергіївна**, старший викладач кафедри іноземних мов, Харківський національний університет внутрішніх справ, м. Харків, Україна.

128. **Самойлова Юлія Ігорівна**, кандидат педагогічних наук, доцент; доцент кафедри гуманітарних дисциплін, Сумська філія Харківського національного університету внутрішніх справ, м. Суми, Україна.

129. **Семенкова Марина Анатоліївна**, викладач кафедри іноземних мов навчально-наукового центру іноземних мов, Національний університет оборони імені Івана Черняхівського, м. Київ, Україна.

130. **Семеняко Інна Михайлівна**, кандидат політичних наук, доцент;

доцент кафедри іноземних мов, Воєнно-дипломатична академія імені Євгенія Березняка, м. Київ, Україна.

131. Сергієнко Майя Станіславівна, викладач мовного відділу, Національна академія Національної гвардії України, м. Харків, Україна.

132. Сергієнко Тетяна Миколаївна, кандидат педагогічних наук, доцент; доцент кафедри іноземних мов та військового перекладу, Національна академія сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного, м. Львів, Україна.

133. Сечка Світлана Володимирівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри іноземних мов, ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет», Слов'янськ, Україна.

134. Сибірцева Ліна Геннадіївна, викладач кафедри іноземних мов та військового перекладу, Національна академія сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного, м. Львів, Україна.

135. Сизько Владислав Андрійович, здобувач вищої освіти, Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, м. Дніпро, Україна.

136. Сінна Людмила Юріївна, доцент кафедри філології, перекладу та стратегічних комунікацій, Національна академія Національної гвардії України, м. Харків, Україна.

137. Сіренко Анастасія Євгеніївна, старший викладач мовного відділу, Національна академія Національної гвардії України, м. Харків, Україна.

138. Скидан Марина Сергіївна, викладач кафедри фундаментальної та мовної підготовки, Національний фармацевтичний університет, м. Харків, Україна.

139. Сковронська Ірина Юріївна, кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри іноземних мов та культури фахового мовлення, Львівський державний університет внутрішніх справ, м. Львів, Україна.

140. Совгар Оксана Михайлівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри іноземних мов та військового перекладу, Національна академія сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного, м. Львів, Україна.

141. Стангурський Дмитро Олегович, здобувач вищої освіти, Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, м. Дніпро, Україна.

142. Старченко Яна Сергіївна, кандидат філологічних наук кандидат філологічних наук, доцент, кафедра іноземних мов, Національна академія Національної гвардії України, м. Харків, Україна.

143. Стрілець Лариса Костянтинівна, завідувач кафедри іноземних мов, Національна академія Національної гвардії України, м. Харків, Україна.

144. Суханова Тетяна Євгенівна, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри гуманітарних наук, Національний технічний

університет «Харківський політехнічний інститут», м, Харків, Україна.

145. Сухова Анна Вікторівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри ділової іноземної мови та перекладу, Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут», м, Харків, Україна.

146. Тарасова Світлана Олександрівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри англійської філології, Харківський національний університет імені Каразіна, м, Харків, Україна.

147. Таратута Олександр Ігорович, викладач кафедри військового перекладу, Військовий інститут Київського національного університету імені Тараса Шевченка, м. Київ, Україна.

148. Терпяк Павло Андрійович, викладач кафедри іноземних мов, Воєнно-дипломатична академія імені Євгенія Березняка, м Київ, Україна.

149. Тимашова Анастасія Андріївна, курсант, Дніпропетровський Державний Університетт Внутрішніх Справ, м. Дніпро, Україна.

150. Ткаченко Анастасія Андріївна, старший викладач кафедри східноєвропейських мов, Національна академія Служби безпеки України, м. Київ, Україна.

151. Ткаченко Кіра Анатольевна, кандидат філологічних наук, старший викладач кафедри англійської філології, Національний університет біоресурсів і природознавства України, м. Київ, Україна.

152. Федшин Оксана Михайлівна, старший викладач кафедри іноземних мов та культури фахового мовлення, Львівський державний університет внутрішніх справ України, м. Львів, Україна.

153. Федорович Маргарита Анастасіївна, завідувач кафедри іноземних мов навчально-наукового центру іноземних мов Національного університету оборони України імені Івана Черняхівського, м. Київ, Україна.

154. Федюніна Катерина Сергіївна, курсант, Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, м. Дніпро, Україна.

155. Фреган Наталія Миколаївна, страший викдалач кафедри іноземних мов, Національний університет оборони України імені Івана Черняхівського, м. Київ, Україна.

156. Харитонова Наталія Вікторівна, викладач кафедри латинської мови та медичної термінології, Харківський національний медичний університет, м, Харків, Україна.

157. Харламова Олена Миколаївна, старший викладач кафедри іноземних мов, Український державний університет залізничного транспорту, м, Харків, Україна.

158. Хміль Людмила Михайлівна, викладач кафедри іноземних мов та військового перекладу, Національна академія сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного, м. Львів, Україна.

159. Хорошилова Юлія Олексіївна, старший викладач мовного

- відділу, Національна академія Національної гвардії України, м, Харків, Україна.
160. **Четвертак Марія Василівна**, здобувач вищої освіти, Київський національний торговельно-економічний університет, м. Київ, Україна.
161. **Чітак Ганна Василівна**, викладач кафедри іноземних мов, Воєнно-дипломатична академія імені Євгенія Березняка, м. Київ, Україна.
162. **Чорна Марія Дмитрівна**, студентка, Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, м. Дніпро, Україна.
163. **Чухліб Анастасія Ігорівна**, студентка, Київський національний торговельно-економічний університет, м. Київ, Україна.
164. **Шаблій Олена Сергіївна**, доцент кафедри № 5 іноземних мов, Військовий інститут телекомунікацій та інформатизації імені Героїв Крут, м. Київ, Україна.
165. **Шапвалова Регіна Андріївна**, студентка, ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет», м. Слов'янськ, Україна.
166. **Шевченко Марина Юріївна**, кандидат філософських наук, доцент кафедри іноземних мов, ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет», Слов'янськ, Україна.
167. **Шевчук Олександр Григорович**, асистент кафедри романо-германської філології, Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка, м. Тернопіль, Україна.
168. **Шершова Тетяна Вікторівна**, доктор філософії, кафедра культурології та міжкультурних комунікацій, Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв,
169. **Шестакова Анна Сергіївна**, здобувач вищої освіти, Київський національний торговельно-економічний університет, м. Київ, Україна.
170. **Шульга Анна Костянтинівна**, доцент кафедри авіаційної англійської мови, Харківський національний університет Повітряних Сил імені Івана Кожедуба, м. Харків, Україна.
171. **Шуляк Анастасія Михайлівна**, курсант, Львівський державний університет внутрішніх справ, м. Львів, Україна.
172. **Шум Ольга Володимирівна**, кандидат філологічних наук, кафедра іноземної філології, Київський національний університет культури та мистецтв, м. Київ, Україна.
173. **Щеглов Сергій Миколайович**, викладач кафедри іноземних мов навчально-наукового центру іноземних мов Національного університету оборони України імені Івана Черняховського, м. Київ, Україна.
174. **Щербина Олена Олександрівна**, кандидат педагогічних наук, доцент; доцент кафедри іноземних мов, Воєнно-дипломатична академія імені Євгенія Березняка, м. Київ, Україна.
175. **Щоголева Наталія Петрівна**, викладач мовного відділу, Національна Академія Національної Гвардії України, м, Харків, Україна.

176. **Ювковецька Юлія Олександрівна**, кандидат філософських наук, Київський національний торговельно-економічний університет, м. Київ, Україна.

177. **Юськів Богдана Миколаївна**, старший викладач кафедри іноземних мов та культури фахового мовлення, Львівський державний університет внутрішніх справ, м. Львів, Україна.

178. **Юшко Сергій Васильович**, кандидат економічних наук, доцент; доцент кафедри фінансів, Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця, м. Харків, Україна.

179. **Яковенко Наталія Володимирівна**, старший викладач кафедри іноземних мов, Національна академія Національної гвардії України, м. Харків, Україна.

180. **Яковуша Дарія Сергіївна**, студентка, ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет», м. Слов'янськ, Україна.

181. **Ямнич Наталія Юріївна**, старший викладач кафедри англійської філології, Національний університет біоресурсів та природокористування України, м. Київ, Україна.

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

ЗБІРНИК ТЕЗ
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЇ ІНТЕРНЕТ-
КОНФЕРЕНЦІЇ
«МЕТОДИКА ТА СПЕЦИФІКА ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ У
ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ»

Відповідальний за випуск: Володимир ЛЮТИЙ
Комп'ютерна верстка: Майя СЕРГІЄНКО

Адреса оргкомітету:
61001, м. Харків, майдан захисників України, 3 Національна
академія Національної гвардії України, мовний відділ
e-mail: m_center_nangu@ukr.net
тел: 057-739-26-79

Тези розповсюджуються в електронному вигляді
Тези доповідей відтворені з авторських оригіналів.
За достовірність представлених матеріалів, дотримання авторського права,
точність цитування, граматичні та стилістичні помилки відповідальність
несуть автори.